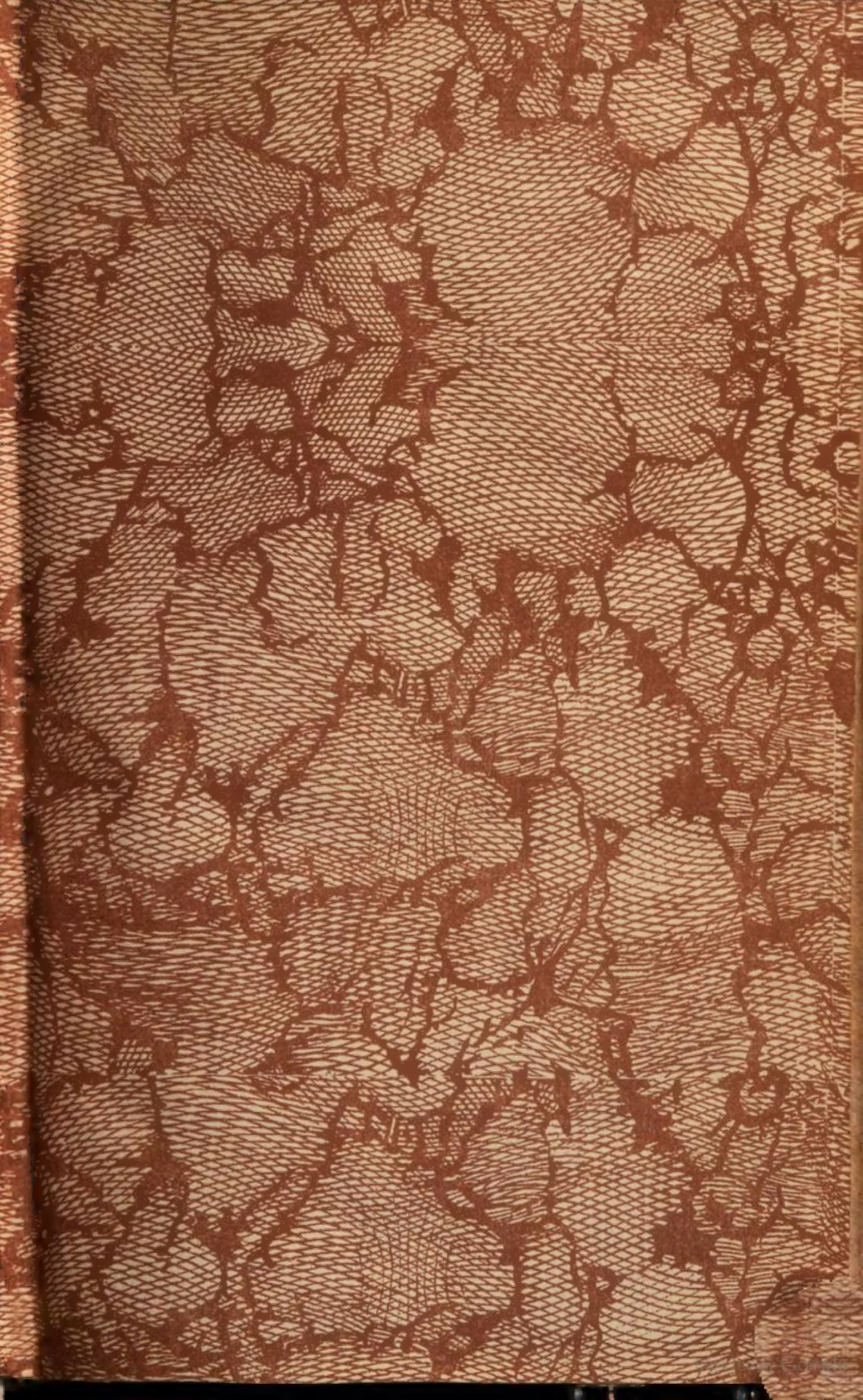

in ora

6. 11. K. 57

Ξ Ε Ν Ο Φ Ω Ν Τ Ο Σ

Λόγος εἰς Αἰγύπτου βασιλέα.

Λακεδαιμονίων Πολιτεία.

Αθηναίων Πολιτεία.

Συμπόσιον.

Ιέρων ἢ Τυρραννικός.

Πέργη ἢ περὶ παρθένων.

Εκ ΘΕΑΤΡΟΥ ὁ ΟΥΟΝΙΑ

Ετη αχλὺ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΛΟΓΟΣ

Εἰς Ἀγισίλαον τὴν Βασιλέα.

ΚΕΦ. α'.

ΟΙΔΑ Μ', ὅτι ὁ Ἀγισίλαος ἀρετῆς τε καὶ δόξης
καὶ ῥάδιον ἄξιον ἐπαμνον χράσθαι, ὅμως δ'
ἐλχειρητέον. καὶ ὅτι ἂν χαλῶς ἔχει, εἰ, ὅτι πε-
λέως ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγένετο, ἀλλὰ τὸτο * δὲ μειόνων ἂν
τυγχάνοι ἐπάμνων.

β'. Περὶ μὲν οὖν εὐγενείας αὐτοῦ, τί ἂν τις μῆζον καὶ χάλ-
λιον εἰπεῖν ἔχει, ἢ ὅτι ἐπὶ καὶ νῦν τοῖς περὶ τὸν οὐρανὸν ὀνομαζομένοις
ἀπομνημονεύεται ὅπως ἀπὸ Ἡρακλέους ἐγένετο, καὶ τοῦ-
τοῖς.

XENOPHONTIS

ORATIO

De Agefilao Rege.

CAP. I.

EQUIDEM scio non
esse facile, laudatio-
nem Agefilai virtute
ac gloria dignam scri-
bere; nihil tamen mi-
nus erit mihi hoc conandum.
Non enim recte se res habeat,
cum, quod vir consummatæ vir-

tutis fuerit, propterea minores
laudes consequi.

2. De ipsius igitur generis no-
bilitate, quid vel majus vel hone-
stius dici possit, quam quod hac
etiam tempestate commemoratur,
quod inter illustres majores suos
ab ipso Hercule fuerit; neque illos

A

certo

τοῖς οὐκ ἰδιώταις, ἀλλ' ἐκ βασιλέων βασιλεύουσιν;

γ'. Ἀλλὰ μὲν ἔδδ' ταύτῃ γ' ἂν πῆς ἔχοι καταμέμψασθαι αὐτοὺς, ὥς βασιλεύουσι μὲν, πόλεως δὲ τὴν συντηχούσης· ἀλλ' ὥσπερ ὁ γένθ' αὐτῆς τὴν πατρίδος ἐπιμότατον, ἔτω καὶ ἡ πόλις οὐ τῇ Ἑλλάδι ἐνδοξοτάτη. ὥστε ὁ δαυτέρων πρῶτους, ἀλλ' ἡγεμόνων ἡγεμενεύουσι.

δ'. Τῇ δὲ γε μὲν καὶ κοινῇ ἄξιον ἐπαμείνασθαι τίμω τε πατρίδα καὶ τὸ γένθ' αὐτῆς. ἥτε γὰρ πόλις ὅδε πώποτε φθονήσασα ὅτ' ἐπρῆτε μῆναι αὐτοὺς, ἐπεχείρησε καταλύσαι καὶ ἀρχὴν αὐτῆς. οἱ τε βασιλεῖς ὅδε πώποτε μειζόντων ὠρέχθησαν, ἢ ἐφ' οἷσπερ ἔξ ἀρχῆς καὶ βασιλείᾳ πῦρ ἐλάβον. τοιγαροῦν ἄλλη μὲν ἔδε μία ἀρχὴ φανερά· ὅτι ἀφ' ἐκείνης ἀφ' ἧς ἀρχῆς, ἔτε δημοκρατία, οὔτε ὀλιγαρχία, ἔτε τυραννίς, οὔτε βασιλεία. αὐτὴ δὲ μόνη ἀφ' ἧς ἀρχῆς συνεχῆς βασιλεία.

ε'. Ὡς γε μὲν καὶ πρὶν ἀρχῇ ἄξιον τὴν βασιλείαν εἶδεναι

certe privatos homines, sed reges ortos ex regibus?

3. Itidem ne hac quidem in parte eos quisquam vituperare potest, quod reges sane fuerint, at urbis obscuræ: sed quemadmodum eorum gens inter alias patriæ ornatissima est, sic & urbs ipsa in Græcia maxime est illustris. Quo fit ut inter secundas non primas obtineant, sed inter principes principis loco sint.

4. Hanc etiam ob causam æquum est una & patriam & gentem ipsius laudare. Quippe nun-

quam urbs invidia mota, quod eximiis fruerentur honoribus, evertere eorum imperium molita est; & reges nunquam majora concupivere, quam pro conditionibus, quibus initio regnum acceperant. Itaque nullum aliud imperium, non popularem civitatis statum, non dominationem paucorum, non tyrannidem, non regnum inconvulsam permanisse constat; quum solum hoc regnum perpetuum sit.

5. Quod autem Agesilaus, antequam regnaret, dignus regno videretur,

ἔϊ) Αἰσιλάῳ, πάντε τὰ σημεῖα. ἐπεὶ γὰρ Ἀγὴς βασιλεὺς ὢν ἐτελεύτησεν, εἰσάκτων παρὲς τὴν ἀρχῆς Λεωτυχίδα μὲν, ὡς Ἀγιδὸς ὄντος υἱὸς, Αἰσιλάῳ δὲ, ὡς Ἀρχιδάμου, κείρασα ἢ πόλις ἀνεπικλητότερον ἔϊ) Αἰσιλάῳ καὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀρετῇ, τῷτον ἐθήσατο βασιλεῖα. καὶ τοι τὸ ἐν τῇ κρατίστῃ πόλει ὑπὸ τῶν ἀείρων κειμένα ἔχραλλίστῃ γένει ἀξιοφύλου, ποίῳ ἐπὶ τεκμηρίων προσδεῖται τὸ γε πρὶν ἀρξαι αὐτὸν ἀρετῆς;

Ζ'. Οσα γε μὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ διεπράξατο, νῦν διηγήσομαι. ὑπὸ γὰρ τῶν ἔργων καὶ τῶν τρόπων αὐτοῦ χάλλισα νομίζω καταδύλας ἔσεσθαι. Αἰσιλάῳ τοίνυν ἐπὶ μὲν νέῳ ὢν ἔτυχε τὴν βασιλείαν. ἄρτι δὲ ὄντος αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐξηγγέλθη βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀφειζών καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν πολὺ φράτευμα, ὡς ὅπῃ τῶς Ἑλλήνας.

Ζ'. Βυλδομένοι δὲ παρὲς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, Αἰσιλάος ὑπέστη, ἐὰν δώσιν αὐτῷ * πεντήκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, * τριχιλίους δὲ νεοδαμάδης, αἰς ἑξαχιχλίους δὲ

deretur, hæc sunt indicia. Nam quum rex Agis vivendi finem fecisset, contententibus de regno Leotychida; ut Agidis, & Agefilao, ut Archidami filio, urbs ipsa, ubi Agefilaum tum genere tum virtute illustriorem dijudicasset, eum regem constituit. At vero quum in urbe potentissima dignus munere pulcerrimo judicatus fuerit, & quidem à viris optimis, cuiusmodi ampliùs opus est argumentis virtutis, quæ in eo fuerit antequam imperaret?

6. Quas autem res in imperio

suo gesserit, jam commemorabo. Nam de rebus gestis etiam mores ipsius, mea quidem sententia, optime indicari poterunt. Agefilaus itaque regnum adhuc juvenis consequutus est. Quumque recens imperio potitus esset, nuntiatum fuit, Persarum regem magnas tum navales tum terrestres copias adversus Græcos cogere.

7. Qua de re quum Lacedæmonii ac socii deliberarent, pollicitus est Agefilaus, se, si quinquaginta Spartanos sibi concederent, cum ter mille libertinis, & sex millium

δὲ τὸ σὺντάγμα τῷ συμμαχῶν, ἀφελήσεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ περράσειν εἰρήνην ποιῆσαι, καὶ, ἀνὶ πολέμῳ βύλην ὁ βάρβαρος, ἀρχαίαν αὐτῷ πρῆξιν ἔσπρατεύειν ἐπὶ τῷς Ἑλλήσιν.

γ'. Εὐθὺς μὲν οὖν πολλοὶ πάντες ἠγάθησαν αὐτὸ τῷτο τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἐπεὶ δὴ ὁ Πέρσης πρῶτον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διέβη, ἀντιπαραβῶναι ἐπ' αὐτόν· τὸ τε αἰρεῖσθαι ἐπιόντα μάλλον, καὶ ὑπομνόντα, μάχεσθαι αὐτῷ. καὶ τὸ τὰ κείνους δαπανῶντα βύλεσθαι μάλλον, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, πολεμεῖν. χάλλισον δὲ πάντων ἐκείνῳ, μὴ δεῖ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ δεῖ τὴν Ἀσίαν τὸ ἀγῶνα κηρῖναι.

δ'. Επεὶ γὰρ μὴ λαβὼν τὸ πρῶτον ἐξέπλευσε, πῶς ἀνὶ τις σαρφέσθαι ἐπιδείξειεν ὥς ἐσπρήσθαι, καὶ εἰ αὐτὸς διηγήσεται ἃ ἐπράξεν; οὐ ποίῳ τῇ Ἀσίᾳ ἢ δεῖ πρῶτον πρᾶξις ἐγίνετο.

ε'. Τισι φέρηνς μὲν ὤμοσεν Ἀγησιλάῳ, εἰ ἀπείσεται, ἕως ἔλθοιεν εἰς * πέμψοιεν πρὸς βασιλέα ἀγγέλους,

ἀφελ-

agmine de sociis coacto, trajecturum in Asiam, operamque daturum, ut vel pacem faceret, vel, si quidem bellum gerere barbarus mallet, nullum ei præberet otium ad ducendum contra Græcos exercitum.

8. Confestim permulti vehementer illum admirabantur, quod hoc ipsum concupisceret; quod quum rex Persicus ante id temporis in Græciam trajecisset, ipse adversus illum vice versa trajiceret, potiusque putaret invadendo, quam sustinendo, cum illo pug-

nandum, malletque facultates ejus, quam Græcorum, bello absumentas. Longe autem pulcherrimū esse judicabatur, quod non de Græcia, sed de Asia certamen institueret.

2. Posteaquam acceptis copiis enavigasset, quinam clarius demonstrari possit, quo pacto se in imperatorio munere gesserit, quam si ea commemorantur, quæ sunt ab eo gesta? Primum igitur in Asia facinus ejus hoc fuit.

10. Juraverat Agesilao Tissaphernes, si secum inducias pangeret, donec nuntii, quos ad regem mitteret,

ἀφ' ὧν ἐξέσθαι αὐτῷ ἀφεθῆναι αὐτονομίαις τὰς εἰς τῇ Ἀσίᾳ
 πλείους Ἑλλήνιδας. Ἀγησίλαος δὲ ἀντάμοσε, ἀποιδὰς ἄξιον
 ἀδύλας, ὁρυσάμενος τῆς περὶ τῆς ἡμέρας.

ια'. Ο μὲ δὲ Τισσαφέρνης ἂν ἄμωσεν εὐχὴς ἐφύσατο.
 ἀντὶ τῆς εἰρήνης περὶ αὐτοῦ, πρῶτον πολὺ πρὸς βα-
 σιλέως, περὶ ὧν περὶ αὐτοῦ εἶχε, μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος
 δὲ, καὶ τῶν ἀφ' αὐτοῦ ταῦτα, ὅμως ἐρέμειν ταῦς ἀπο-
 δαῖς.

ιβ'. Εμοὶ οὖν τῷτο πρῶτον καλὸν δοκεῖ ἀφ' ὧν ἐξέ-
 σθαι, ὅτι Τισσαφέρνην μὲ ἐμφανίσας ὁπίορνον, ἄπειτον
 πᾶσιν ἐποίησεν. ἑαυτὸν δ' ἀντεπιδείξας, πρῶτον μὲ ὄρ-
 κους ἐμπεδυνῶν, ἔπειτα συνθήκας μὴ ψευδόμενον, πᾶ-
 ρας ἐποίησε καὶ Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους παρρησιαστικῶς
 ἑαυτῷ, εἰς π βύλοιτο.

ιγ'. Ἐπὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ὅτι τῷ κατα-
 βάσει στρατεύματι, περὶ αὐτοῦ Ἀγησίλαον πόλεμον, εἰ μὴ
 ἀπὸ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲ ἄλλοι σύμμαχοι, καὶ Λακεδαιμονίων.

Ⓐ

teret, reverſi eſſent, impetraturum ſe ipſi, ut oppida Græci nominis in Aſia ſui juris eſſe permitterentur. Ageſilaus ab altera parte juraverat, ſervaturum ſe inducias ſine fraude, tribus menſibus ad rem conficiendam definitis.

11. Verum Tiſſaphernes quæ jurarat mox ementiſtus eſt. Nam pro faciendâ pace, ingentem præter eum quem prius habuit exercitum à rege arceſſebat. Hæc tametſi animadvertet Ageſilaus, nihilominus in induciis perſiſtitit.

12. Quamobrem mihi primum

hoc feciſſe præclare videtur, quod dum Tiſſaphernem perjurum eſſe declararet, ſuſpectâ ejus apud omnes fidem reddiderit: contra dum ſe primo juſjurandum conſtanter ſervare demonſtraret, deinde fœdera minime violare, perfecit ut omnes tam Græci quam barbari, fidentibus animis cum eo fœdus inirent, ſiquid ei viſum eſt [inire.]

13. Ubi vero Tiſſaphernes plurimum elatus ob deductum exercitum, bellum Ageſilao denuciaſet, ni Aſia excederet; cum cæteri quidem focii, tum Lacedæmonii qui

Ⓐ πρόντες, μάλα ἀχθισταί φανεροὶ ἐγίνοντο, νομίζοντες μείονα ἢ παρῆσιν Διῶσιν Λησιγὰ τῆς βασιλείας ὤφρασκον εἶ. Λησιγὰς δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ παρὰ πῶ ἀπαγγέλλει τῷ Τισαφέρνη τῆς ἀρέσβης ἐκέλευσεν, ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ὁππορῆσας αὐτὸς μὲν πολέμους τῆς γῆς ἐκτίσατο, τοῖς δὲ Ἕλλησι συμμάχους ἐποίησεν.

ιβ'. Ἐκ δὲ τέττα ἐνὶ τοῖς μὲν στρατώσιν πρὸς ἡγεῖται συσκαλίσσασθαι ὡς εἰς στρατείας· ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς αὖ ἀνάγκη ἢ ἀφικνῆσθαι στρατιομῶν ὅτι Καρίαί, ὡρεῖται ἀγορᾶν ὡφρασκυλῶν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἰωνοί, καὶ Αἰολῶσι, καὶ Ἑλλησποντίοις, πέμπειν πρὸς αὐτὸν εἰς Ἐφεσον τῆς συστρατιομῶν.

ιγ'. Ο μὲν ἔνι Τισαφέρνης, καὶ ὅτι ἰππικὸν ἔκ εἶχεν ὁ Λησιγὰς, ἡ δὲ Καρία ἀφίππος ἦν, καὶ ὅτι ἡγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ ἄλλο ἢ ἀπάτῃ, τῷ ὄντι νομίσας ὅτι ἢ αὐτῷ οἴκον εἰς Καρίῳ ὀρμήσει αὐτὸν, ὃ μὲν περὶ ὅσον ἅπαν διεβίβασεν ἐκδῆσε, τὸ δὲ ἰππικὸν εἰς τὸ Μαγάνδρου πεδίον ἀνέλαβε, νομίζων

qui aderant, vehementer manifestequeangebantur, quod Agesilaum putarent copias in praesentia habere apparatu regio minores. Agesilaus autem hilari admodum vultu renuntiare legatos Tissapherni iussit, habere se magnam ipsi gratiam, quod perjurio Deos sibi quidem infestos reddidisset, Graecis vero belli socios.

14. Deinde militibus mox imperat, ad expeditionem uti se accingerent: oppidis autem, ad quae ipsum, in Cariam expeditionem facturum, accedere necesse erat, ut

commeatum sibi pararent, denunciat. Etiam Ionibus, Aiolensibus, Hellepontiiis mandat, ut Ephesum ad se mitterent eos qui secum essent militaturi.

15. Tissaphernes, partim quod equitatu Agesilaus non esset instructus, & Caria equitatu esset incommoda, partim quod eum succensere sibi putaret ob fraudem, re ipsa statuens, eum in Cariam ipsius sedem irrupturum, universum peditatum eo transportat, equitatum vero in Maeandri planitiem circumducit, quod existimaret

maeret

ζωὶ ἰσχυρὸς εἶ) καταπατήσας τῇ ἵππῳ τὸς Ἑλλήνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι.

15'. Ο δὲ Αἰγισίλαος, ἀντὶ τοῦ ὅτι Καρίας ἰέναι, εὐθὺς ἀντιπρέφας ὅππῃ Φρυγίῳ ἐπορεύετο. καὶ τὰς περὶ τῇ πορείᾳ ἀπαντάσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων ἦγε, καὶ τὰς πόλεις κατεσφένετο, καὶ ἐμβαλὼν ἀποροδοκίῃς, πανμπληθῇ χεῖματι ἔλαβε.

16'. Στρατηγικὸν οὖν καὶ τὸτο ἰδοὺς ἀφ' ὧν ἐξάεσθαι, ὅππῃ, ἐπεὶ πόλεμος προεῖρήθη, καὶ τὸ ἐξαπατῆν ὅσιν τε καὶ δίκαιοι ἐξ ἐκείνων ἐγένετο, πάνθ' ἀπέδειξε τὸ Τιοσφέρνην τῇ ἀπάτῃ, φρονίμως δὲ καὶ τὸς φίλους οὐ βούλα ἔδωκε πλῆσι.

17'. Επεὶ γὰρ ἀφ' οὗ πολλὰ χεῖματα εἰληφθῇ, ἀντίφοιχα τὰ πάντα ἐπωλείτο, τοῖς μὲν φίλοις προεῖπειν ὠνέσθαι, ἐπὶ δὲ, ὅππῃ καταβήσοιτο ὅππῃ θάλασσαν εἰς τὰ χεῖ τὸ σπάτισμα κατὰ τὸν. τὸς δὲ λαφύρα ἅλας ἐκέλευσε χραφομένους ὅπως περὶ αἰώνιο, προεῖσθαι περὶ χεῖματα. ὥς ὅθεν προτελέσαντες ὁ φίλοι αὐτοῦ,

mairet satis sibi esse virium ad proculcandos equitatus opera Græcos, priusquam ad loca equitibus non idonea pervenissent.

16. Agésilas autem, omissa in Cariam profectio, statimque diversam in partem se flectens, Phrygiam petebat: & occurrentes in itinere copias secum sumens una ducebat, & occupabat oppida; quodque præter expectationem irruisset, magnam opum vim capiebat.

17. Atque hoc ipsius facinus dignum imperatore judicabatur:

quod quum bellum esset denuntiatum, atque ex eo fraude uti fas & jus esset; non solum Tissaphernem puerum esse declaravit, sed etiam visus sit amicos singulari prudentia collocupletare.

18. Nam quia vili omnia pretio vendebantur, propterea quod magnæ opes captæ essent; præmonebat amicos ut emerent, se enim celeriter exercitum ad mare deducturum. Manubiarum vero venditoribus imperabat, ut quanti quid emerent, consignarent, simulque res illis traderent: quo pacto ejus amici,

ποῦ, ὅδ' ἐπὶ τὸ δημόσιοι βλάψαιτες, πάντες παμπληθῇ χεῖματι ἔλαβοι.

ιβ'. Ἐπὶ δὲ ὅποτε αὐτόμολοι (ὡς εἰκός) πρὸς βασιλέα ἰόντες χεῖματα ἐθέλοιεν ὑφηγεῖσθαι, καὶ ταῦτα ἐπεμέλειτο ὡς ἀχρὶ τῆς φίλων * ἀλίσκοιεν, ὅπως ἅμα μὲν χηματίζοιεν, ἅμα δὲ εὐδοξόπρεσι γίνοιεν. ἀχρὶ μὲν δὴ ταῦτα εὐθὺς πολλὰς ἐρασάς τῆς αὐτῆς φιλίας ἐποίησατο.

κ'. Γιγνώσκων δὲ, ὅτι ἡ μὲν πορθυμένη καὶ ἐρημυμένη χώρα οὐκ ἂν διώκετο πολὺν χρόνον πρᾶτευμα φέρειν, ἡ δὲ οἰκυμένη μὲν, σωθρομένη δὲ, αἰέναν ἂν ἔτι προφύλῃ πρὸς ἐχθροὺς, ἐπεμέλειτο ὁ μόνος ὅτι βίαν χερῶν τῆς εἰαντίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι φραδότητι προσώμαται.

κα'. Καὶ πολλάκις μὲν περηγρόναι τοῖς τραπώταις, τῆς ἀλίσκοιεν μὴ ὡς ἀδίκως πμωρῆσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπων οἷον φυλάσσειν. πολλάκις δὲ, ὅποτε μετετρατοπεδυνέτο, εἰ ἄριστο καὶ ταλαιμμέσια παιδεία μικρὰ ἐμπόρην, ἀ πολλοὶ ἐπόλουν, ἀχρὶ τὸ νομίζειν,

ci, nihil quicquam prius perfolventes, absque detrimento publicæ rei, facultates ingentes universi consequerentur.

9. Præterea quoties transfugæ, ita ut fit, ad regem transeuntes, viam ad opes intervertendas demonstrare volebant; operam dabat ut opes ex per amicos caperentur, quo illi simul & ditarentur, & majore in hominum essent opinione. Has ob causas statim perficiebat, ut amicitiam ipsius multi expeterent.

20. Quum autem intelligeret,

regionem vastatam & ad solitudinem redactam, non posse diu militum copias sustinere, quum cultus ager, & qui feritur, victum perennem suppeditet: curam adhibebat, ut non vi tantum adversarios subigeret, sed etiam lenitate suas ad partes traduceret.

11. Militibus quoque sæpenu-mero denuntiabat, ut captivos non tanquam reos injuriarum plecterent; sed velut homines, servarent. Sæpe, quoties mutabat castra, si animadverteret parvos à mercatoribus relictos esse pueros, quos sane multi

ζῆν, μὴ δουλάσθαι ἀν φέρει αὐτὰ καὶ τρέφειν, ἐπεμέλειτο καὶ
τέτῳ, ὅπως συσκομίζοιτό ποι.

κβ'. Τοῖς δ' αὖ ἀφ' ἡνίκας καταλειπομένοις
ἀχμαλώτοις προσέταθην ὀπιμελεῖσθαι αὐτῆς, ὥς
μήτε ὑπὸ κυῶν, μήτ' ὑπὸ λύκων ἀφαιρεθῶσι.
ὥστε ἔμῳτον (Α) πωθανόμηναι τῶντα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ
ἀλισκόμηναι εὐμνήας αὐτῶ ἐγγίνοιτο. ὅποσας δὲ πόλεις
παρασάγοιτο, ἀφαιρῶν αὐτῆς ὅσα δῦλοι διαπύτας
ὑπηρετῶσι, προσέταθην ὅσα ἐλεύθεροι ἄρχουσι πείθον).
καὶ ἔτι κράτος ἀναλώτων * τειχέων τῇ φιλαθηρώπῃ
ὑπὸ χεῖρα ἐποιήτο.

κγ'. Ἐπεὶ μὲντοι ἀνά τα πεδία, ὅθεν οἱ τῇ
Φρυγίᾳ ἐδουλώτο στρατεύεσθαι, ἀφ' οὗ Φαριαβά-
ζου ἰππέδῳ, ἔδοξεν αὐτῶ ἰππικῶν κατασκοπεύειν
(εἰ), ὥς μὴ δεσπεύοντα πολεμεῖν δεοὶ αὐτῶν. τοὺς
μὲν οὖν πλουσιωτάτοις τῆς ὅκῃ πόλει ἰπποτροφῶν
κατέλεξε.

κδ'. Περὶ πε

multi vendebant, quod existima-
rent eos se vehere ac nutrire non
posse; curabat ut hi quoque simul
aliquo deportarentur.

22. Si qui captivi ob senectutem
relinquerentur, imperabat ut ho-
rum etiam haberetur cura, ne vel
à canibus vel lupis discerperentur.
Quo fiebat, ut non tantum illi, qui
hæc audiebant, sed etiam ipsi ca-
ptivi, benevolæ essent in eum ani-
mo. Quasunque vero civitates
suas ad partes traduceret, eis adi-
mebat ea ministeria quæ servi do-
minis suis præstant; et impendebat

ut dicto audientes essent, in qui-
bus homines liberi magistratibus
parent. Etiam oppida quædam
nulla vi expugnabilia, suam in po-
testatem clementia redigebat.

23. Cæterum quod in locis cam-
pestribus, nec in Phrygia cum
exercitu, propter equitatum Phar-
nabazi, subsistere posset: visum
est ei, copias quasdam equestres
instruendas esse, ne inter fugi-
endum dimicare cogeretur. Ita-
que ditissimos quosque his in
urbibus delegit, qui equos ale-
rent.

καδ'. Περιῖπε δὲ, ὅπως πῦρ ἔχει τὸ ἵππικόν, καὶ ὅπλα, καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὥς ἔξέσσιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι. καὶ ἐποίησεν ὅπως ἔχασον τροφύμῳ μαγεύειν. ἔπαξε δὲ καὶ πόλεις, καὶ ὧν δόιοι τὰς ἵππικας ἀποσκευάζειν, νομίζων ὅτι ἵπποτρέφων πόλεων εὐχὺς καὶ φρονιματίας μάλιστα εἶναι ὅπῃ τῇ ἵππικῇ γενέσθω. καὶ τούτῳ οὕτως ἔδουξε πρᾶξαι, ὅτι κατεσκεύασεν τὸ ἵππικόν αὐτῷ, καὶ εὐχὺς ἱρραμνόν τι καὶ σπέρρον.

κε'. Ἐπειδὴ δὲ ἕως ὥστε φανε, συνήγαγε πᾶν τὸ κρά-
τεια εἰς Ἐφεσον, ἀσκήσας καὶ αὐτὸ βελόμην. ἀγλά-
τε προὔδηκε καὶ ταῖς ἵππικαῖς τάξεσιν, ἥτις κράτις εἶναι
ἵππευοι, καὶ ταῖς ὀπλιτικαῖς, ἥτις εἶναι αἶψα σωματὶ ἔχει
καὶ πελάσας δὲ, καὶ τοξότας ἀγλα προὔδηκεν, οἵτινες
κράτις τοὶ προσηκόντα ἔργα φαίνοιντο. ὅτι τὰτα δὲ
παρὶν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια μετὰ τῷ ἀνδρὶ γυμναζο-
μένων, τὸ δὲ ἵππόδρομοι ἵππων ἵππαζομένων, τοὺς δὲ
ἀκονιστὰς καὶ τὰς τοξότας ὅπῃ ποίχων ἰόντας.

κς'. Ἀξίαν

24. Prædixit etiam futurum ut quicumque suppeditaret equum, arma, & spectata virtute virum, immunis esset à militia. Qua re fecit, ut hæc quisque lubenter sibi conquereret. Constituit item, quibus ex urbibus equites parandi essent; quod existimaret ex illis urbibus, quæ equorum erant altrices, mox etiam prodituros quosdam in equestri re maxime animosos. Quin & illud admiratione dignum fecisse videtur, quod equitatum instituerit, qui & robore ita-
lim, & rebus gerendis præstabat.

25. Ineunte vere, copias universarum Ephesum coge-
bat, ut eas exerce-
ret. Proponebat autem tur-
mis equestribus præmia, quæcun-
que ex iis equitandi artem optime teneret: itidemque pedestribus, quæcun-
que corporibus esset egre-
gie exercitis: sic & cetratis, & sa-
gittariis præmia proponebat, qui-
cunque præclare suis functi mune-
ribus essent. Secundum hæc videre
erat gymnasia plena viris sese exer-
centibus, hippodromum equitibus
equos agentibus, jaculatores ac sa-
gittarios per series incedentes.

26. Sed

κτ'. Αξίαν δὲ καὶ ὄλιον τὴν πόλιν, εἰ ἢ ἡμεῖς, θείας
 ἐποίησιν. ἢ τε γὰρ ἀνθρώποι μετὰ ἡμῶν παντοδαπῶν καὶ ὀπλῶν
 καὶ ἵππων ὄντων· οἳ τε χαλκοτύποι, καὶ (Α) τέκτονες, καὶ οἱ
 σιδηρεῖς, καὶ σκυτεῖς, καὶ κναφεῖς, πάντες πολεμικὰ ὄπλα
 κατασκευάζουσι. ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἡγήσω πολέμου ἐργα-
 στήριον (Εἰ).

κζ'. Επερρώσθη δὲ ἂν τις καὶ κῆρυκα ἰδὼν, Αἰγίσλαον
 μὲν παῖδα, ἐπὶ ταῖς δὲ καὶ τὰς ἄλλας τραπώζας, ἐσφραγι-
 μένους τε, ὅπως ἀπὸ τῆς γυμνασίῃς ἴοιεν, καὶ ἀναπνέοντας
 τὰς σφάγας τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπως γὰρ ἄνδρες θύειν μὲν σέ-
 βουσι, πολεμικὰ δὲ ἀσχοῦσι, πειθαρχίαν δὲ μελετῶν,
 πῶς οὐκ εἰκὸς εἶναι ταῦτα πάντα μετὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν (Εἰ);

κη'. Ηγέμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῆς πολέμιον
 ῥάμνου πινὰ ἐμβαλὼν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προῦπε τοῖς
 κήρυξι, τὰς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνὰς
 πωλεῖν. ὁρῶντες οὖν (Α) τραπῶντα λαοὺς μὲν, ἀλλὰ τὸ
 μηδέποτε ἐκδύνασθαι, πίνοντας δὲ καὶ σπίνοντας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
 ἐπ'

26. Sed & totam Ephesum, ubi
 tum degebat, spectatu dignam ef-
 fecit. Nam forum omnis generis
 armis & equis venalibus plenum
 erat; & fabri ærarii, lignarii, fer-
 rarii, sutores, pictores, omnes adeo
 bellica parabant arma, ut revera
 putasses, urbem belli officinam
 esse.

27. Confirmabat hoc quoque
 animum alicujus, quod primum
 ipsum Agesilaum, deinde milites
 cæteros fertis redimitos ἐ gymna-
 siis discedere videret, ipsasque co-
 rollas Dianæ suspendere: Nam

ubi homines religiose Deos vener-
 rantur, & bellicis in rebus exer-
 centur, & debitum præstare ob-
 sequium curant, qui non istuc con-
 sentaneum sit, optima spe cuncta
 plena esse?

28. Quum item existimaret,
 contemptum hostium robur quod-
 dam in animis ad pugnandum ex-
 citare; præconibus edixit, ut capti
 à prædonibus barbari, nudi ven-
 derentur. Itaque milites, qui albos
 quidem eos esse cernerent, quod
 se nunquam exuere solerent; sed
 pingues, nullisque laboribus exer-

ἐπ' ὀχημάτων, εὐνομοῦσι μηδὲν εὐνοοῦσι ὅτι πόλεμον ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι. προεῖπε δὲ καὶ τὸ τοῦτο τοῖς στρατιώταις, ὡς εὐθὺς ἡγήσοιτο τὴν συντομωτάτην ὁπὶ τὰ κρείττα τὰ χεῖρα, ὅμως αὐτόθεν ἄνθρωποι τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην ἀσχευάζουσιν, ὡς ἀγωνιστῆται.

κθ'. Οἱ μέντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν εὐνοοῖσι λέγειν αὐτόν, πάλιν βυβλόμηνον ἔξαπατήσας, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν. τό, τε οὖν πεζόν, καὶ τὸ πᾶν τὸ πᾶν, εἰς Καρίαν διεβίβασε, καὶ τὸ ἵππικόν εἰς τὸ Μαγάνδρον πεδίοις κατέστησεν. ὁ δὲ Ἀγισίλαος οὐκ ἐβέβηκε, ἀλλ' ὥσπερ προεῖπεν, ἄνθρωποι τὸ Σαρδιανόν τόπον ἐχώρησε· καὶ πρὸς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορεύομενος, πολλὰ δὲ ὁπληθύνει τῇ στρατιᾷ πρῶτον. τῇ δὲ περὶ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν οἱ τὴν πολεμίων ἵπποις.

λ'. Καὶ τῷ μὲν ἀρχόντι τῆς σκευοφόρων εἶπει ὁ ἡγεμὼν, ἀφελάντι Πακτωλὸν στρατοπεδεύεσθαι· αὐτοὶ δὲ κατιόντες τοὺς τῆς Ἑλλήων ἀκολουθοῦσι

citos, quod vehiculis semper uterentur; bellum hoc non aliud fore putabant, atque si praelio cum feminis decernendum esset. Prædixit etiam militibus, mox se ducturum ad opulentissimam regionis partem, via maxime compendiaris: ut sic hoc ipso tum corpora tum animi ad pugnam præpararentur.

29. Enimvero Tissaphernes hæc Agesilaum dicere putabat, qui rursus dolo se circumvenire vellet: quum tamen reapse jam impetum in Cariam facturus esset. Itaque

peditatum, uti prius quoque factum erat, in Cariam traducit; equitatu in Mæandri planitie subsistere iussit. At vero Agesilaus, quod prædixerat, præstitit; ac recta Sardianam in regionem progressus est. Quumque triduum hoste nullo conspecto progredieretur, magnam rerum necessariorum copiam exercitui suppeditabat. Die quarto equites hostium aderant.

30. Eorum dux impedimentorum præfecto mandat, ut amne Pactolo trajecto, castra metaretur. Ipsi vero conspicati eos, qui Græcorum

χοις * ἐπιρριμύς κατ' ἀρπαγὴν, πολλὰς αὐτῷ ἀπέπι-
ται. ἀρσάμενθ' δὲ ὁ Αἰγισίαθ', βοηθεῖν ἐκέλευσε
πρὸς ἱππείας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν,
ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπρὸςτάξαντο πανοπλήησι τῇ ἱππείᾳ
παῖσιν.

λα'. Εἴητα δὴ ὁ Αἰγισίαθ' γινώσκων, ὅτι τοῖς μὲν
πολεμίοις ἔπ' ὤφειλε τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ ὅσῳ ἀπέειπε
πρὸς ἀσυνήτων, κειρὸν ἠγάτατο μάχην συνάψαι, εἰ
δύνατο. σφαιρισάμενθ' οὖν, τὴν μὲν φάλαγγα εὐρὺς
ἦγει ὅπῃ τῆς ἀντιπαραρριμύς ἱππείας, ἐκ δὲ τῇ ὀπλι-
τῇ ἐκέλευσε * πᾶς ἀφ' ἥβης θεῖν ὁμόσει αὐτῷ, τοῖς
δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑπὸ γαίᾳ. πρὸς ἤγειλε δὲ καὶ
τοῖς ἱππεῦσιν ἐμβαλεῖν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παιτὸς ἔσφα-
τύματος ἐπομένῃ.

λβ'. Τοὺς μὲν δὴ ἱππείας ἐδίξαντο ὁ ἀγαθὸς
τῷ Περσῶν. ἐπειδὴ δὲ ἅμα * δεῖνὰ πρὸς αὐτῆς,
ὀρέχοντο, καὶ οἱ μὲν αὐτῷ εὐρὺς ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἔπε-
σον,

corum agmen sequebantur, hinc
inde palatos prædam agere; com-
plures ex iis trucidant. Id animad-
vertens Agesilaus, equites suis o-
pem ferre jubet. Persæ quum vi-
derent copias his auxiliares sum-
mitti; colligunt sese, ac universas
equestres turmas in aciem expli-
catis Græcis opponunt.

31. Ibi vero Agesilaus secum
ipse cogitans, necdum hostibus pe-
ditatum adesse, sibi vero nihil eo-
rum quæ ad bellum paraverat,
deesse: opportune se pugnam
commisurum arbitrabatur, si pos-

set. Itaque cæcis victimis recta
phalangem adversus instructos e-
quites ducebat; mandans, ut ex
peditibus armaturæ gravis, qui
pubertatem excefferant, secum in
hostem cursu ferrentur, & iussis
itidem cetratis cursu subsequi; e-
quitatui quoque denuntiari, ut im-
petum faceret; se, cum copiis uni-
versis, subsequeturum pollicitus.

32. Exceperunt impressionem
equitum Persæ, quotquot erant
viri fortes. At ubi simul imminere
omnia terribilia vident, acie incli-
nata, partim recta in flumen deci-
dunt,

σον, οἱ δὲ ἄλλοι ἔφθον. ① δὲ Ἑλλήνες ἐπόμενοι αἰρήσι
 καὶ ὁ τραπεζίδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὡς περ εἰκός,
 ἐφ' ἀρπαγῇ ἐτρέποντο· ὁ δὲ Ἀγησίλαος ② ἔχων κύκλῳ πάν-
 τα καὶ φίλια καὶ πολέμια, διετραποπεδεύσατο.

λγ'. Ὡς δὲ ἤκουσε τῆς πολέμιας ταράσσεσθαι, ἀφ' ἑ-
 τοῦ αἰπῶσθαι ἀλλήλους ὅ γ' ἐγενήθη, εὐθὺς ἦν ὅππῃ
 Σάρδεις. καὶ κεῖ ἅμα μὲν ἔκειτο καὶ ἐπύρρει τὰ περὶ ὅ αὐτοῦ,
 ἅμα δὲ καὶ κήρυξμά τι ἐδύλε, τῆς μὲν ἐλευθερίας δεο-
 μένους ὡς πρὸς σύμμαχον αὐτὸν πρῦναι· εἰ δέ πινες ἦ
 Ἀσίαι ἑαυτῶν ποιῆν), πρὸς τὸ ἐλευθερῆν τῆς ἀνακρινο-
 μένης, οἱ ὅπλοις πρῦναι.

λδ'. Ἐπεὶ μέντοι ὁδοὶς ἀντιζῆναι, ἀδελῶς δὲ τὸ
 ἀπὸ τούτου ἐτραπέυετο, τῆς μὲν πρῶτον προσκυνοῦν
 Ἑλλήνας ἀναγκάζομένους ὁρῶν τιμωμένους ὑφ' ᾧ ὑβρί-
 ζοντο, τοὺς δ' ἀξιοῦντας καὶ τὰς τῆς θεῶν τιμῆς
 καρποῦσθαι, τέτοις ποιήσας μὴδ' ἀντιβλέπει τοῖς
 Ἑλλήσι διώσθαι, καὶ τιμὴν μὲν τῶν φίλων χάσσει ἀδελφω-
 τον

dunt, partim fuga sibi consulunt. Eos subsequuti Græci, etiam castris hostium potiuntur. Tum vero cetrati, ut fit, ad prædas se convertunt. Agesilaus undique omnes tum hostium, tum suorum res, castris positis complectitur.

33. Quumque perturbari hostes audiisset, quod alter in alterum rei male gestæ culpam conferret; confestim Sardes exercitum ducit. Ibi simul ferro ac flamma quæ circum urbem erant vastabat, & proclamationem quandam edebat, ut quicumque liberi esse vellent, ad se

tanquam opitulatorem accederent. Sin aliqui Asiam sibi vindicarent, ad liberandum eos, de quibus disceptaretur, armati aessent.

34. Posteaquam nemo adversum prodiret, libere metu posito deinceps bellum gerebat; quum quidem videret Græcos, qui prius summissæ venerari Persas cogerentur, ab ipsis honore adfici, à quibus petulanter tractati fuerant: quum illos, qui antehac divinis frui voluissent honoribus, eo redegisset, ut ne quidem aspicere Græcos possent: quum denique effecisset, ut

amicorum

τον πρέχον, ἥ δὲ τῶν πολεμίων οὕτω καρπύμενη, ὥστε
 ἐν δυοῖν ἐποῖν πλεονεχέοντα τὰ λαίτνια τῶν θεῶν ἐν Δελ-
 φοῖς δευτέρῳ σποδῶσαι.

λε'. Ο μέγας Περσῶν βασιλεὺς, νομίσας Τισαφέρνην
 αἴτιον τῆς τοῦ χακῶς φέρεσθαι τὰ ἐαυτοῦ, Τιθραύτιον
 καταπέμψας, ἀπέπεμψεν αὐτοῦ ἡ κεφαλὴν. μὲν δὲ τὸ
 τὰ μὲν τῶν βαρβάρων ἐπὶ ἀθυρότητα ἐγένετο, τὰ δὲ Ἀγη-
 σιλάου πολὺ ἐρρωμένερα. ἀπὸ πάντων ὃ τῶν ἐθνῶν
 ἐπηρεαζέμενοι πρὸς φιλίας, πολλοὶ δὲ καὶ ἀφίσταντο πρὸς
 αὐτόν, ὀρεγόμενοι τῆς ἐλευθερίας. ὥστε οὐδέ τι Ἑλλήνων
 μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρων πολλῶν ἡγεμῶν ἰὼ Ἀγισί-
 λαον.

λστ'. Ἀξιόν γε μὴν καὶ ἐπιπῦθαι ὑπερβαλλόντως ἀγαθὸν
 αὐτοῦ, ὅστις ἄρχων μὲν παμπόλων ἐν τῇ ἡπείρῳ πύλεων,
 ἄρχων δὲ καὶ ἡέτων, ἐπεὶ καὶ ὁ ναυπλοῦν πρὸς τὴν αὐτοῦ ἡ
 πόλις, αὐξαιόμενη καὶ εὐκλεία καὶ δυνάμει, παρὲν δ' αὐτοῦ
 πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς χρεῖσται ὅ, τι ἐβόλετο, πρὸς δὲ τῷ τοῖς
 τὸ

amicorum ager minime vastaretur; dum ipse de hostili fructus eos percepit, ut intra biennium decumam Delphico Deo consecraret, centum talentis amplio-rem.

35. Cæterum Persarum rex, arbitratu Tisaphernem in culpa esse, quomobrem res sue male procederent; misso Tithrauste, caput ei præcidi iussit. Secundum ea barbari magis abjectis esse animis, Agésilai rebus multum roboris accedere. Nam legati ad amicitiam ineundam omnibus à nationibus mittebantur, & plerique ad eum

deficiebant, libertatis desiderio ducti. Quare jam non Græcorum modo, sed multorum etiam barbarorum dux erat Agésilau.

36. Æquum est etiam, ex hoc summa hominem admiratione prosequi; quod quum imperium teneret complurium in continente civitatum, atque etiam insularum, posteaquam ei classem quoque patria tradidit, jam succrescens famæ celebritate ac potentia, nactusque potestatem utendi multis commodis, & quod maximum erat, jam volvens animo speque concipiens ever-
 versio-

τὸ μέγιστον, ὅτινοῶν καὶ ἐλπίζων καταλύσθι τὴν ἑπὶ τῇ ἑλ-
λάδα γρατεύσασαν πρὸς τὴν ἀρχὴν, ὅμως ὥς ὁ θεοῦ
τέτοις ἐκρετήθη· ἀλλ' ὅτι ἤλθεν αὐτῷ σὺν τοῖς οἴκοι
★ τελεῶν βοηθεῖν τῇ πατρίδι, ἐπαίτετο τῇ πόλει, ἔδεν
ἀγαφιερόντως ἢ εἰς τὴν ★ φορὰν ἔτυχεν ἐστῆκας μόνον
ὡς τὰς πέντε· μάλα ἐνδιηλον ποίων, ὥς ἔτε ἀνὴρ πᾶσαν
τὴν γῆν διέτατο ἀντὶ πατρίδος, οὔτε τὰς ὁπληκτικὰς ἀντὶ
τῶν ἀρχαίων φίλων, ἔτε ἀγχαὶ καὶ ἀκίνδυνα κέρδη μάλλον,
ἢ μὲν κινδυνῶν τὰ χαλὰ καὶ δίχαια.

λξ'. Ὅσον γὰρ μὴν χρόνον ὅτι τὴν ἀρχὴν ἔμεινε, πῶς οὐκ
ἀξιεπᾶν βασιλέως καὶ τῶν ἔργων ἐπεδείξατο, ὅτις ὡς
λαβὼν πάσας πόλεις, ἐφ' ἃς ἄρχων ἐξέπλυνσε, τῆς
ζέσας, ἀφ' ὧν ταῖς πολιτείαις κινήθηται, ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι
τὴν ἀρχὴν ἔληξαν, ἐποίησεν, ὥς ἀνὰ φυγῆς καὶ θανάτων,
ὥς αὐτὸς πρὸς τοὺς ὁμονόως πολιτευομένας καὶ εὐδαίμονας
ταῖς πόλεσι ἀγατελέσαι;

λη'. Τοιγαρὶν οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληες ἔχουσιν ὡς ἀρχοντος
μόνον,

everfionem ejus imperii, quod pri-
us Græciam armis invaferat: ni-
hilominus ab harum rerum nulla
vinci se paffus fit, fed ubi domo ve-
niffet ad eum quidam à magistrati-
bus, qui eum opitulari patriæ jube-
ret; parebat perinde reipublicæ, ac
fi tunc forte folus in Ephorum
curia propter Quinquenviros con-
fiftiffet. Qua quidem re insigniter
declaravit, non fe terram univer-
fam patriæ, nec pofterius adquifi-
tos amicis veteribus, nec turpia
lucra, nullo cum periculo conjun-
cta, honeftis ac juftis, quæ peri-
culum habeant, anteferre.

37. Qui non etiam hoc regis
laude digni facinus fit, quod impe-
rii fui tempore, quum civitates
omnes, ad quas imperans domo
navigaverat, intestinis diffidiis la-
borantes accepiffet (quoniam ef-
fent mutata reipublicæ, poftea-
quam ademtum Athenienfibus
imperium fuerat,) perfecit ut
abfq; exiliis & cædibus, quam qui-
dem diu aderat ipfe, magna cum
animorum concordia femper ad-
ministrarentur, & felices effent?

38. Enimvero Græci, quot-
quot incolunt Afiam, non ejus ex
Αἴα

μίον, ἀλλὰ καὶ ὡς πατὴρ, καὶ ἑταῖρος ἀπὸντος αὐτοῦ ἐλυπῆν-
ται καὶ τέλος ἐδύλωσαν, ὅτι καὶ πλατὴν τὴν φιλίαν ἀφείχοντο.
ἱελεύσοι γοῦν αὐτῷ συνεβοήθησαν τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ
παῖδα, εἰδότες, ὅτι καὶ χεῖρον ἑαυτῶν δεινὴν μάχασθαι. καὶ
μὴ δὴ οὐ τῇ Ἀσίᾳ πρῶτον τὸ τέλος ἐγένετο.

ΚΕΦ. β'.

 Ἰαβὰς δὲ τὴν Ἑλλάσπονδον, ἐπορεύετο διὰ τὴν αὐτῶν
ἐθνῶν, ὧν καὶ ὁ Πέρσης τῷ παμπληθεῖ στόλῳ καὶ
καὶ ἐπ' αὐτοὺς ὁδοὺν ὁ Βάρβαρος ἐποίησατο, ταύ-
τιν μείον ἢ ἐν μὲν ἡγήνησεν ὁ Ἀγησίλαος. καὶ ὡς
ὑπερήσθη τὴν πατρίδος ἐπεσθυμῆτο.

β'. Ἐπεὶ δὲ ἔξαμείψας Μακεδονίαν, εἰς Θεσσαλίᾳ ἀφί-
κετο, Λαρισῶνται μὲν, καὶ Κρανώνιοι, καὶ Σκοτυσῶνται, καὶ Φαρσάλιοι
σύμμαχοι ὄντες Βοιωτοῖς, καὶ πάντες δὲ Θεσσαλοὶ, πλείονοι
αὐτῶν φυγάδες τότε ὄντες ἐτύχονον, ἐκατέρωθεν ἑτοιμὲς ἐπι-
μυνοί.

Asia discessum, ceu principis tan-
tum, sed etiam ut patris, ac sodalis
dolebant, & tandem declarabant,
non ei se fictitiam benevolentiam
exhibere. Nam sponte cum eo
profecti sunt ad ferendum suppe-
tias Lacedæmoni, quum quidem
scirent, sibi non adversus deteriores
se pugnandum esse. Atque hic re-
rum in Asia gestarum finis fuit.

CAP. II.

CÆterum Hellesponto tra-
jecto, per easdem nationes

iter faciebat, per quas Persarum
rex illo ingenti cum exercitu: &
quæ via confecta totius anni spa-
tio fuerat à rege barbaro, eam mi-
nori quoque quam mensis spatio,
Agésilas confecit. Non enim hoc
propositum ejus erat animo, ut se-
rius patriæ succurreret.

2. Posteaquam Macedonia per-
agrata, Thessaliam ingressus est;
Larissæi, Cranonii, Scotusæi,
Pharsalii, Boeotorum socii, om-
nesque adeo Thessali, exceptis
qui tunc in exilio degerant, à
tergo sequentes eum infestabant.

C

Ducebat

μῆνοι. ὁ δὲ τέως μὲν ἦσαν οἱ πλασίῳ τὸ τραύμα, τῆς
 ἡμίσης μὲν ἔμπαρσεν, τῆς ἡμίσεως δὲ ἐπ' ὕψος ἔχον
 τῶν ἰππέων. ἐπεὶ δ' ἐκάλυον τῆς πορείας αὐτὸν ①
 Θεπᾶλοι ὀπιπθέμενοι τοῖς ὀπίσθεν, ὠξυπέμπει ἐπ' ὕψος
 καὶ τὸ ἀπὸ ὧν παρηγεμῆνός τραύματος, καὶ τὸ δεῖ
 αὐτόν.

γ'. Ως δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀλλήλοισι, οἱ μὲν Θεπᾶλοι
 νομίσαντες ὅτι οἱ χαλῶ ② πρὸς τῆς ὀπλίτας ἰπ-
 πομαχεῖν, πρέψαντες, βάδιν ἀπεχώρουν. οἱ δὲ μάλ'
 ἀφρόνως ἐφύποντο. γινῆς δὲ ὁ Ἀγισίλαος ἅ ἐκάτεροι
 ἡμάρτανον, ὠξυπέμπει τῆς ἀμφοῖν αὐτὸν μάλα εὐρώ-
 σους ἰωπίας, καὶ κελεύει τοῖς τε ἄλλοις ὠξυγγέλλειν, καὶ
 αὐτὸς διώκειν καὶ κράτ' ③, καὶ μικρὴν δοῦναι αὐτοῖς
 ἀναστροφὴν. ④ δὲ Θεπᾶλοι ὡς εἶδον ὠξυ δόξαν
 ἐλαύνοντάς· οἱ μὲν αὐτῶν ὕψος ἀνέστρεψαν, οἱ δὲ καὶ ἀνα-
 στρέφειν πειρώμενοι, πλαγίως ἔχοντες * τοὺς ἰπποὺς
 ἡλίσκοντο.

δ'. Πολύ-

Ducebat antehac Agesilaus copias quadrato agmine, quum partem equitum dimidiam à fronte, dimidiam à tergo haberet. Verum posteaquam Thessali extremos adorti, quo minus in itinere pergeret, prohibebant: partem eorum qui primo erant in agmine, partem satellitum suorum ad agmen ultimum mittit.

3. Quumque acies essent utrinque instructæ, Thessali non satis commode se prælio equestri congressuros cum gravis armaturæ pedibus arbitrati; terga dabant, ac

pedetentim discedebant, illi imprudenter admodum eis persequantibus. Agesilaus, equitum utrumque animadvertens, equitum quos secum habebat, robustioribus modum mittit; utque cum ipsi hostem summo persequerentur impetu, nec continendi se partem ei faceret, tum aliis idem denuntiarent, parat. Eos quum Thessali præter opinionem equos adigere viderent, hiquidem se non convertabant, illi vero id facere conati, ab equitibus, quos transversos habebant, interciperantur.

4. Con-

Δ'. Πολύχαρμος μέντοι ὁ Φαρσάλι^Θ ἰππαρχὼν ἀνέ-
 σπρεφέ τε, καὶ μαχόμενος σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἀποθήσκει.
 αἷς δὲ τῷτο ἐγένετο, φυγὴ ^γδ' ἔλασσία. ὥστε οἱ μὲν ἀπέθνη-
 σκον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ ζῶντες ἠλίσκοντο. ἔφησαν δ' οὖν ὁ
 πρῶτος, * πρὶν ἢ ὅππῃ πρὸ ὅρει τῷ Ἀντρεακέων ἐγένοντο.

Ε'. Καὶ τότε μὲν δὴ ὁ Αἰγισίλαος τρόπαόν τε ἐσήσατο
 μεταξὺ Πραντὸς καὶ * Ναρθηκίης· καὶ αὐτὸν κατέμεινε, μά-
 λα ἡδόμενον τῷ ἔργῳ, ὅτι τῆς μέγιστον φρονιμῶς ἐφ'
 ἰσχυρῇ ἐνεκικήκει σὺν ᾧ αὐτὸς ἐμμηχανήσατο ἰσχυρῶ. τῇ
 δὲ ὑπεράγα ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαϊκὰ τῇ Φθίᾳ ὄρη, τῇ λοιπῇ
 ἤδη πᾶσαν διὰ φιλίας ἐπορεύθη εἰς τὰ τῷ Βοιωτῶν ὅρια.

Σ'. Ἐνταῦθα δὲ ἀντιπαραγμένους εὐρὰν Θηβαίους, * Αθη-
 ναίους, Κορινθίους, Αἰνιᾶνας, Εὐβοίους, καὶ Λοκροὺς ἀμφοτέ-
 ρους, ὁδὸν ἐμίλλησεν, ἀλλ' ἐκ τῶ φανερῶ ἀντιπαρέταπτε,
 Λακεδαιμονίῳ μὲν ἔχειν μόραν καὶ ἡμῶν, τῷ δ' αὐτόθεν
 συμμαχῶν Φωκίαι καὶ Ορχομενίους μόνους, τὸ τ' ἄλλο
 πρᾶπτωμα, ὅθεν ἠγάγετο αὐτάς.

Ζ'. Καὶ

4. Convertit inter alios sese Polycharmus Pharsalius, equitum magister, & una cum suis dimicans interfectus est. Quod ubi accidisset, ingens fuga facta fuit, ita ut alii occiderentur, alii vivi caperentur. Neque prius subistere, quam ad montem Nartiacium pervenissent.

5. Statuit tunc Agesilaus tropæum inter Prantemac Nartiacium, & mansit ibi, mirifice delectatus hoc facinore; quod eos, qui se plurimum ob rem equestrem efferunt, vicisset eo cum equitatu quem

ipsemet instituisset. Postridie Achaicis Phthiae montibus superatis, deinceps per regionem pacatam profectus est ad Boeotum usque fines:

6. Ibi quum in acie stantes adversus se reperisset Thebanos, Athenienses, Corinthios, Aenianes, Euboeenses, Locros utrosque; nihil cunctatus, aperte struebat aciem, quum cohortem secum Lacedaemoniorum unam cum semisse haberet, & ex focis, qui habitant iis in locis, solos Phocenses & Orchomenios, cum reliquis copiis, quas ipse ducebat.

ζ'. Καὶ ὁ τῷτο λέξων ἔρχομαι, ὡς πολὺν μὲ ἐλάττης, πολὺν δὲ χείρνας ἔχων, ὅμως συνέβαλλεν (εἰ γὰρ ταῦτα λέγοιμι, Αἰγυπτίαν τ' ἂν μοι δοκῶ ἀφρονα ἀποφάνειν, καὶ ἑμαυτὸν μωρὸν, εἰ ἐπαυνοίλω τὸ πρὸς τὴν μεγίστην εἰκὴν κινδυνεύοντα) ἄλλα μᾶλλον τὰ δ' αὐτῷ ἀγαθὰ, ὅτι πληθὺς τε οὐδὲν μείον, ἢ τὸ πῶν πολεμίων πρὸς ἐκείνους, ὥστε πλεονέκτης τε ὕψους, ὡς ἀπαντὰ μὲ χαλκόν, ἀπαντὰ δὲ φοίνικα φαίναται.

η'. Επεμελήθη δὲ, ὅπως οἱ στρατιῶται τῶν πόλεων δυνήσασιν ὡς πορεύειν. συνέπλησε δὲ καὶ φρονήματος τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ὡς ἰχθυοὶ εἶεν πρὸς ὕδατος δευὶς μάχεσθαι. ἔτι δὲ φιλοτιμίαν συνέβαλε πρὸς ἀλλήλους τοῖς μετ' αὐτῶν, ὅπως ἕκαστοι αὐτῶν ἀεὶ φοιτῶντες. ἐλπίδων γὰρ μὴ πάντας ἐνέπλησεν, ὡς πᾶσι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ἔσσιεν, εἰ ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνοιτο νομίζωντες ὅτι τοιούτων ἀνθρώπων πρὸς ἐχθρούς τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι καὶ μέντοι οὐκ ἐφύεσθαι.

θ'. Διηγέσθαι δὲ καὶ τὴν μάχην· καὶ γὰρ ἐγένε-

το

7. Nec jam hoc dicturus sum, quod quum multo pauciores & imbecilliores haberet, nihilominus conflixerit; (quandoquidem id si dicam, videar Agesilaum amentem, ac me stultum pronuntiare, qui hominem temere periclitantem de summa rerum laudem) sed hoc apud me potius in admirationem venit, quod copias non minores hostilibus comparaverit, & sic armis instruxerit, ut omnia merum aes, omnia esse mera purpura viderentur.

8. Dederat itidem operam, ut

milites possent labores perferre; animosque ipsorum ea compleverat ferocia, ut ad pugnandum adversus quosvis satis essent idonei. Præterea contentionem mutuam inter suos excitarat, ut singuli se præstantissimos declararent. Spe denique repleverat omnes, ut universi multa bona adipiscerentur, si viros se fortes gererent. Existimabat enim, viros ejusmodi promptissime in hostem dimicatuuros. Quæ sane ipsum opinio minime fefellit.

9. Pugnam quoque; narrabo, quod ejusmodi

το οἶατο ὅτι ἄλλη τ' ἐφ' ἡμῶν. σωήεσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ
 καὶ Κορώνειαν πεδίον, οἱ μὲν σὺν Αἰγισλάῳ, ἀπὸ τ' Κη-
 ριστοῦ, οἱ δὲ σὺν τοῖς Θηβαίοις, ἀπὸ τ' Εὐκλῶνι(Θ). εἰδὼν
 δὲ πᾶς τε φάλαγγας ἀλλήλων μάλα * ἰσομάχους. σχεδὸν
 δὲ καὶ οἱ ἰσπεῖς ἦσαν ἐκατέρων ἰσοπληθεῖς. εἶχε δὲ ὁ
 Αἰγισλά(Θ) μὲν τὸ δεξιὸν τοῦ μὲν ἑαυτοῦ, Ορχομένιοι
 δὲ ἑξαῖοι ἦσαν ἀπὸ τ' εὐανύμου. οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι
 αὐτοὶ μὲν δεξιοὶ ἦσαν, Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ εὐάνυμον εἰ-
 χον.

ι'. Σωιόιντων δὲ, πῶς μὲν σιγή πολλὴ ἰὼ ἀπ' ἀμφο-
 τέρων. ἡγήσα δὲ ἀπείχον ἀλλήλων ὅσοι στάδιον, ἀλαλά-
 ζαντες οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ὁμόσε ἐφείροντο. ὥς δὲ τριῶν ἐπὶ
 πλέθρων ἐν μέσῳ ὄντων, ἀντιξέδραμον ἀπὸ τ' Αἰγισλάου
 φάλαγγος, ὣν Ηερριπίδας ἑξινάγῃ.

ια'. Ἦσαν δ' αὐτοὶ τ' περὶ οἷα αὐτοῦ συστράδουσι μύθων,
 καὶ τ' * Κυρεῖων πνέες, καὶ Ἴωνες δὲ, καὶ Αἰολᾶς, καὶ Ἑλλησπόντιοι
 ἐχόμενοι καὶ πάντες ἔτοι τ' συνεκδραμόντων τεύχοντο, καὶ εἰς δό-

ρυ

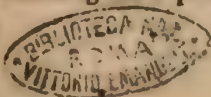
ejusmodi fuerit, qualis alia nostro
 quidem ævo nulla. Nam in cam-
 pum ad Coroneam convenerunt,
 Agefilai quidem exercitus à Ce-
 phisso; Thebani vero cum suis, ab
 Helicone. Et videbant phalanges
 suas admodum prælio committen-
 do pares, propeque multitudo e-
 quitum utrimque par erat. Agefi-
 laus dextrum cornu apud suos te-
 nebat, in lævo postremi erant Or-
 chomenii. Contra, Thebani dex-
 tro suorum in cornu erant, in læ-
 vo Argivi.

ro. Et hæcenus dum congrede-

rentur, utraq̃ue in parte magnum
 erat silentium. Quum vero à se in-
 vicem unius abessent stadii spatio,
 clamore Thebani sublato, cursu in
 adversos ferebantur. Ubi tria re-
 starent inter utrosque plethra, de
 Agefilai phalange adversi ruebant,
 quos Herippidas ducebat.

II. Erant autem illi partim, quos
 domo secum in expeditionem du-
 xerat; partim, qui Cyro militave-
 rant, & Iones, & Æolenses, & Hel-
 lespontii, horum vicini. Hi omnes
 illorum erant in numero, qui una
 procurrebant; ac intra ictum hæ-

stæ

ρυ ἀφικόμενοι ἐπέφαντο τὸ κατ' ἑαυτὺς. Ἀργεῖοι μὲ οὐκ ἐθέξαντο τῆς ἀμφ' Ἀησιόλαοι, ἀλλ' ἔφυγον ὑπὶ τῇ Ἑλικῶνᾳ. καὶ ταῦτα οἱ μὲν πῖες τῇ ξένῳ ἐπεφάνην ἤδη τῇ Ἀησιόλαοι. ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ, ὅτι Θηβαῖοι τῆς Ορχομενίης ἀγχοφάντες ἐν τοῖς σκευοφόροις * εἰσί. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ἔξε-
λίξας τὴν φάλαγγα ἦγεν ἐπ' αὐτὸς. (1) δ' αὖ Θηβαῖοι ὡς εἶδον τῆς συμμαχικῆς πρὸς τῇ Ἑλικῶνι πεφύγοιαι, ἀγχοπεσὺν βυλόμενοι πρὸς τῆς ἑαυτῶν, ἐχόντων ἑρρω-
μένους.

ιβ'. Εἰταῦτα δὲ Ἀησιόλαοι ἀνδρεῖοι μὲ ἔξεσιν εἰπεῖν ἀναμφιλόγως, ὅτι μὲντοι εἰλετό γε τὰ ἀσφαλέστατα. ἔξον γὰρ αὐτῷ πρῆντι τῆς ἀγχοπίπτοιαι, ἐπομένῳ χειρῶσθαι τοὺς ὅπασθιν, οὐκ ἐποίησε τῷτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος σιωεῖράζε τοῖς Θηβαίοις. καὶ συμβάλλοντες ταῖς ἀσπίδας ἐωθούωτο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. καὶ κραυγὴ μὲν ὁδομήα πρῶν, ὅτι μὲν ὁδοὶ σιγῇ φανὴ δὲ τις ἦν τοιαύτη, οἷαν ὁρ-
γὴν τε καὶ μάχην πρῶτον αἶν. τέλος δὲ τῇ Θηβαίων οἱ μὲ

ἀγχο-

fit quum venissent, hostes sibi op-
positos in fugam verterunt. Argi-
vi quidem illorum impetum, qui
apud Agefilaum erant, haud susti-
nuere; sed ad Heliconem fuga se
receperunt. Atque heic jam non-
nulli hospites corona cingebant
Agefilaum, quum ei quidam nun-
tiant, Thebanos perruptis Orcho-
menis ad impedimenta pervenis-
se. Quapropter in eos evolutam
phalangem ducebat. Thebani
quum socios suos ad Heliconem
fugisse viderent, magna vi perge-
bant, ut ad suos elaberentur.

12. Tum vero fortem virum
fuisse Agefilaum haud dubie dice-
re possumus, quanquam tutissima
non eligeret. Nam quum dimissis
illis, qui elabi conabantur, sequi à
tergo posset, & ultimos capere;
non hoc fecit, sed adversa fronte
cum Thebanis est congressus. Ita-
que collatis clypeis urgebantur,
pugnabant, interficiebant, interfici-
ebantur. Nullus quidem excita-
batur clamor, non tamen erat silen-
tium: sed ejusmodi quædam vox,
qualis ex ira prælioque proficisci
potest. Tandem Thebanorum alii
ad

ἀγρίππῃσι πρὸς τὴν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχωρεῖντες ἀπῆλθον.

ιγ'. Επειδὴ δὲ ἡ μὲν νίκη σὺν Ἀγισιλάῳ ἐγένετο, πεπω-
μένῳ δ' αὐτὸς * πρὸς τὴν φάλαγγα, προσε-
λάσαντες πινες τῶν ἰσπείων λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι τῶν πολεμίων
ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς ὅπλοις ὑπὸ τῷ ναῷ εἰσι· καὶ ἡρώτων,
πὶ ζυγὴ ποιῶν. ὁ δὲ, καί τῳ πολλὰ τεράματα ἔχων πάν-
τοσε καὶ παντοίοις ὅπλοις, ὅμως ἐκ ἐπελάθετο τῶν θεῶν, ἀλλ'
ἔῃν τε ἀπέναι ὅποι βέλοιντο ἐκέλθει, καὶ ἀδικεῖν ἐκ ἑνα,
καὶ πρὸς ἐμὴν ἐπέταξε τὴν ἀμφοῖν αὐτὸν ἰσπέειν ἐς τε ἐν
τῷ ἀσφαλῇ ἐγένετο.

ιδ'. Επεὶ γὰρ μὴν ἔληξεν ἡ μάχη, πρὸς τὴν θεάσασθαι,
ἐνταυτοῖς ἐπίσιν ἀλλήλοις, τῶν μὲν γὰρ αἵματι πεφυρμένῳ,
νεκρῶν δὲ κειμένων φιλίων καὶ πολεμίων μετ' ἀλλήλων,
ἀσπίδας δὲ ἀγαστρὺς ἀμύνειν, δεξιὰ σφυρὰ σπασμένα,
ἐλχειδία γυμνὰ δουλεῶν, τὰ μὲν χαμῶν, τὰ δ' ἐν στόμα-
σι, τὰ δ' ἐπὶ τοῖς χεῖρας.

ιε'. Τότε

ad Heliconem elabuntur, multi-
dum pedem referunt, interimun-
tur.

13. Posteaquam victoria cessit
Agésilao, & ipse ad phalangem ad-
latus esset, accepto vulnere: qui-
dam equites adactis equis ei di-
cunt, ex hostibus LXXX viros arma-
tos esse sub fano, quidque de his fa-
ciendum esset, interrogabant. Ille
vero, quanquam accepisset multa
toto passim corpore vulnera, & ab
omnis generis telis inflicta; non
tamen numinis oblivisceretur, sed
mandabat, uti copiam eis facerent

abundi quo vellent, nec unus qui-
dem læderetur. Quin equitibus e-
tiam suis imperabat, ut eos dedu-
cerent, donec ad loca tuta perve-
nissent.

14. Commisso jam prælio, vi-
dere erat illo in loco, quo congressi
fuerant, terram sanguine consper-
sam, cadavera tam amicorum quam
hostium sparsim inter se jacentia,
pertusos clypeos, confractas ha-
stas, pugiones vaginis nudatos,
partim humi, partim in corpo-
ribus, partim ipsis in manibus
hærentes.

15. Ac

16. Τότε μὲ οὖν (καὶ ἤδη ἡδὴ ὁ γὰρ) συνελκύντες
 τῆς τῶν πολεμίων νεκρῶν εἴσω φάλαγγος, ἐδειπνοποίησαν
 καὶ ἐκοιμήθησαν. ὧρτο δὲ * Γύλον τὸν πολέμαρχον ὥρτα-
 τάξαι τε ἐκέλευσε τὸ στρατεύμα, καὶ τρέπατοι ἵστασθαι, καὶ
 πεφανῶσθαι πάντας τῷ θεῷ, καὶ τοὺς αὐληταὺς πάντα
 αὐλεῖν.

17. Καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ἐποίησαν· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπέμ-
 ψαν κήρυκα, ὑποσπόνδους τῆς νεκρῶν ἀγῶνιτες θάψαι. καὶ
 ἔπειθ' αἱ τε σπονδαὶ γίνονται, καὶ ὁ Ἀγισίλαος οἴχαδε
 ἀπεχόρῃ, ἐλόμενος ἀντὶ τοῦ μέγιστος εἶναι τῇ Ἀσίᾳ, οἴκοι
 τὰ νόμιμα μὲν ἄρχειν, τὰ νόμιμα δὲ ἄρχεσθαι.

18. Ἐκ δὲ τούτου κατανόησας τῆς Ἀργείας τὰ μὲν
 οἴκοι κερπυμένους, Κόρινθοι δὲ προσειληρότας, ἡδονήσας
 δὲ τῷ πολέμῳ, στρατεύσας ἐπ' αὐτάς· καὶ δηλώσας πᾶσαν αὐτῶν
 τὴν χεῖρα, εὐχὴς ἐκείνῃ ὑπερβαλὼν κατὰ τὰ γενὰ εἰς Κόριν-
 θον, αἰρὲς τὰ ὑπὲρ τοῦ Λέχαμον πίνονται πείρα· καὶ ἀναπετάσας τὴν
 Πελοποιήσας τὰς πύλας, ἔπειθ' οἴχαδε ἀπελθὼν εἰς τὰ Υα-
 κίνθια,

15. Ac tum quidem, quia ve-
 sper advenerat, tractis hostium ca-
 daveribus intra phalangem coena-
 que sumta, quieti se dederunt.
 Postridie vero Gylum tribunum
 militum aciem manebat instruere,
 ac tropæum excitare, inque
 honorem Dei corollis omnes se re-
 dimire, tibicines denique omnes
 tibiis canere.

16. Interea dum hoc illi faciunt,
 Thebani præcone missō, mortuo-
 rum cadavera per inducias ad se-
 pulchram poscunt. Itaque fiunt
 induciæ, ac domum Agisilaus dif-

cedit; quum mallet domi potius
 legitime imperare, ac imperium
 legitimum pati, quam in Asia esse
 maximus.

17. Secundum hæc animadver-
 tens, Argivos eopia rerum dome-
 sticarum frui, & Corinthum ad-
 jecisse imperio suo, & bello dele-
 ctari; expeditionem adversus eos
 suscipit, vastatoque omni eorum
 agro, mox inde superatis angustiis
 Corinthum versus, muros Lechæ-
 um usque pertinentes capit: &
 patefactis Peloponnesi portis, do-
 mum revertens ad Hyacinthia,
 quo

κίνητα, ὅπως ἰτάχῃ ὑπὸ τῷ χειροποιῷ, τὸ πάντα τῷ θεῷ συνεπιτέλει.

ιθ'. Εκ τούτου δὲ ἀφ' αὐτοῦ μὲν τὸν Κορινθίους πάντας μὲν τὰ κτήνη οἱ τῷ Πειραίῳ σωζομένοις, μέγιστον δὲ ἡγήσατο, ὅτι Βοιωτοὶ ταύτην ἐκ Κρέυσι μὲν ὁρμάμενοι εὐπετῶς τοῖς Κορινθίοις συνεγίνοντο, στρατεύει ὅππότε Πείραιον. ἰδὼν δὲ ὑπὸ πολλῶν φυλαχόμενον, ὥς οἰδιδομένης τὴ πόλεως, ἔξ αἰετῶ μεταστράτοπεδύνετο πρὸς τὸ αἶψα.

ιθ'. Αἰσθόμενον δὲ, ὑπὸ νύκτα βεβηκοσηκόσας ἐκ τῷ Πειραίῳ εἰς τὴν πόλιν πασσυδὶ, ὑποσπέρφας ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, αἰρὲν τὸ Πείραιον, ἔρημον εὐρὺν φυλακῆς· καὶ τότε ἄλλα τὰ οἰόντα λαμβάνει, καὶ τὰ * πείχῃ ἀνατετείχεται ταῦτα δὲ ποιήσας, οἴχεσθε ἀπεχώρησι.

κ'. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τοὺς ὄντων τῷ Ἀχαιῶν εἰς τὴν συμμαχίαν, καὶ διομένῳ συστρατεύειν αὐτοῖς εἰς Ἀκαρνανίαν, καὶ ὅππότε μὲν οἱ πρὸς τῷ Ἀκαρνανίαν, καὶ ταλασίων τοῖς ἡμεῖς τὰ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, μάχην συνάπτει.

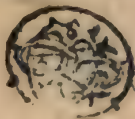
quo constitutus erat loco à chori magistro, parata cum aliis Apollini absolvit.

18. Post hæc certior factus, Corinthios omnia jumenta in Piræo custodire, ac maximum quiddam esse ducens, quod illac Boeoti à Creusi profecti, facile se cum Corinthiis conjungerent; Piræum copias ducit. Quod quum præsidio mutorum teneri videret, à prandio mutatis castris ad urbem propius pergit, quasi ea spectaret ad deditionem.

19. Sub noctem animadverso,

eos omnibus cum copiis à Piræo in urbem opis ferendæ causâ se contulisse; prima luce converso itinere, Piræum capit à præsidio nudum, neque solum ea, quæ intus erant; sed etiam illa castella, quæ istic instaurata fuerant. His rebus gestis, domum rediit.

20. Post hæc quum Achæi lubentes ad societatem semet offerrent, & ut secum in Acarnaniam expeditio susciperetur, orarent; Acarnanes autem in angustiis viarum eos adgrederentur: occupatis per velites superioribus locis, pugnam cum

συνάπῃ· ἔτι πολλὰς ἀποκτείνας αὐτῶν, τρέπατοι ἐσήσατο,
 ἔτι ὅτε περὶ ἐληξε, πλεῖν μὲν Ἀχαιοὺς φίλους ἐποίησεν Λακε-
 δαίμονας, ἔτι Αἰτωλούς, ἔτι Ἀργεῖους, ἑαυτῶν δὲ ἔτι συμμαχούς.

κα'. Ἐπειδὴ δὲ εὐρύκῃς ἐπιθυμίσαντες ὁ πολέμοιο
 ἰσχυροβέουτο, Ἀθηναῖος ἀντίπε τῇ εὐρύκῃ, ἕως τῆς Ἀλφει-
 ᾶς Λακεδαιμονίους φυγόντας Κορινθίαν ἔτι Θηβαίων ἠνάγκασε
 πᾶσι πόλιν οἴχεσθαι καὶ ἀδύναστον. ὕπερ δ' αὖ ἔτι Φλια-
 σίαν τοὺς Ἀλφειᾶς Λακεδαιμονίους φυγόντας κατήγαγεν, αὐ-
 τοὺς τραυνομένους ἐπὶ Φλιουῦτα.

κβ'. Εἰ δὲ τις ἄλλη πῃ ταῦτα μέμφει, ἀλλ' οὐκ
 φιλεταρβεία γε τραχύνετα φανερά 'στι. ἔτι δ' ἐπὶ τοὺς
 εἰς Θήβας τῇ Λακεδαιμονίῃ κατέκτανον οἱ εἰσπύοι, βοη-
 θῶν αὐτοῖς τοῖς τραυνομένοις ἐπὶ ταῖς Θήβαις. εὐρὴν δὲ ἀποτινα-
 φρομένην ἔτι ἀπεσπυρομένην ἅπαντα, ὑπερβὰς ταῖς Κυνό-
 κεφαλαῖς ἐλθὼν τὴν χώραν μέγιστον ἄσπετον, πρὸν ἔτι εἰς πεδίον
 ἔτι ἐνὰ τὰ ὄρη μάχεται Θηβαίοις, εἰ βύλονται. ἐγράψουσιν δὲ ἔτι
 καὶ ἐπὶ πάλιν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας. ἔτι ὑπερβὰς τὰ κατὰ

Σκόλον

cum ipsis conferit, ac multis inter-
 fectis, tropæum statuit; neque
 prius finem facit, quam Achæis A-
 carnanes, Ætolos, Argivos amicos,
 sibi foederatos effecisset.

21. Cæterum pacem poscenti-
 bus per legatos adversariis, Age-
 silaus paci refragatus est, donec vi
 fecisset, ut ii ex Corinthiis & The-
 banis, qui ob Lacedæmonios exu-
 labant, à civitatibus suis domum
 reducerentur. Deinde Phliasios e-
 tiam, ob Lacedæmoniorum ami-
 citiam patria pulsos, reduxit; ipse
 met expeditione adversus Phliun-
 tom suscepit.

22. Quod si quis hæc alia qua-
 dam ratione vituperat, certe in so-
 cietatis ac amicitiae gratiam gesta
 esse constat. Nam quum Thebis
 Lacedæmonios adversarii necef-
 sent, ut eis succurreret, expeditio-
 nem adversus Thebas suscepit.
 Quumque fossa valloque munita
 cuncta reperisset, superatis Cynos-
 cephalis ad urbem usque vastabat
 agrum; facta Thebanis pugnae co-
 pia, tam in planicie quam in mon-
 tibus, si ita vellent. Rursum anno
 sequenti cum exercitu Thebas pe-
 tit, superatisque vallis ac fossis ad
 Scolum,

Σκῶλοι παυρώματα καὶ τάφους, ἐδήλωσε τὰ λοιπὰ τῷ Βοιωτίας.

κγ'. Τὰ μὲν δὲ μέγχι τέττα κοινῇ αὐτὸς τε καὶ ἡ πόλις εὐτύχη. ὅσα γε μὴν μὲν τέττα σφάλματα ἐγένοντο, οὗδεις ἀνείποι ὡς Αἰασιλάου ἡγεμένους ἐπράχθη. ἐπεὶ δ' αὐτοῖς οἱ Λεύκτροις συμφορὰς γενημένης, κατακρήνισι τῆς οἱ Τεγῆα φίλους καὶ ξένους αὐτοῦ οἱ ἀντίπαλοι σὺν Μαντινέωσι, σιωπηκότων ἤδη Βοιωτῶν τε πάντων, καὶ Ἀρχαδῶν, καὶ Ηλείων, τραπύει σὺν μόρᾳ, πολλὰν τομίζοντων ἐλ' ἀν' ἐξελθεῖν Λακεδαιμονίους * πολλὸν χρόνον οἱ αὐτῶν. Δηώσας δὲ τὴν χώραν τὴν κατακρινόντων τῆς φίλους, ὥτως αὐτοὶ οἴχεσθαι ἀπεχώρησεν.

κδ'. Ἀπὸ γε μὴν τέττα ὅπῃ τὴν Λακεδαιμόνιον τραπύσασθαι Ἀρχαδῶν τε πάντων, καὶ Ἀργείων, καὶ Ηλείων, καὶ Βοιωτῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς Φωκίων, καὶ Λοκρῶν ἀμφοτέρων, καὶ Θεσσαλῶν, καὶ Αἰνιάνων, καὶ Ἀκαρνάνων, καὶ Εὐβοέων, πρὸς δὲ τέτοις ἀφειρηκότων μὲν τὴν δόλῳ, πολλὰν δὲ περὶ κλέων πόλεων, καὶ αὐτῇ Σπάρτατι ἐμειόνων ἀπολωλότων οἱ τῇ ἐν Λεύκτροις μάχη

Solum, reliquas Boeotiae partes depopulatur.

23. Atque haecenus ipse cum patria communi felicitate fuit usus. Quicumque deinceps casus adversi acciderunt, hos Agesilai ductu contigisse, nemo est qui dixerit. Posteaquam ad Leuctra clades fuisset accepta, & amicos ac hospites ipsius Tegæ necassent tum adversarii, tum Mantinei, jamque se conjunxissent Boeoti omnes, & Arcades, & Elei: unam cohortem eduxit, existimantibus multis, longo tempore Lacedæmonios extra

fines suos non egressuros. Quumque vastasset agrum eorum, qui amicos ipsius occiderant; ita deinde domum se rursus recepit.

24. Secundum hæc Arcadibus universis, & Argivis, & Eleis, & Boeotis, quibus Phocenses aderam, & utrisque Locris, & Thessaliis, & Ænienibus, & Acarnanibus, & Eubœensibus, cum infestis copiis Lacedæmonem profectis, quum servi præterea, multæque finitimæ civitates defecissent, ac Spartanorum non pauciores in commisso ad Leuctra prælio fuissent

μάχη ἢ λειπορδῶν, ὅμως διεφύλαξε ἡ πόλιν, καὶ ταῦτα ἀπείχοντο ὕσαν· ὅπου μὲν παντὶ πλεῖον ἂν εἶχον οἱ πολέμοι, ἐκ ἐξάγων ἐνταῦθα, ὅπου δὲ οἱ πολῖται πλεον ἔξεν ἔμαλλον, εὐρώστως ὠφραπεταγμένῳ νομίζον, εἰς μὲν τὸ πλατὺ ἐξίων πάντοθεν ἂν ὡδεύεσθαι, ἐν δὲ τοῖς στενοῖς καὶ ὑποδεξίοις τόποις ὑπομένειν, τῷ παντὶ κρατεῖν ἄν.

κε'. Εἰπεὶ γὰρ μὴ ἀπεχάρησε ὁ στρατόμα, πῶς ἐκ ἂν φαίη τις αὐτὸν ληῖον εὐγνωμότως ἑαυτῷ; ὥς γὰρ ὁ στρατεύεσθαι καὶ περὶ καὶ ἐφ' ἵππων ἀπείργειν ἤδη ὁ νῆρας, ληϊάτων δὲ εἴωρα ἡ πόλιν δεομένην, εἰ μέλλοι σύμμαχόν τινα ἔξῃν, ὅπῃ ὁ πορίζει ταῦτα ἑαυτὸν ἔταξε. καὶ ὅσα μὲν ἐδιδύατο, οἴκοι μένων ἐμνηστῆτο· ἃ δὲ χερσὶν ἰὼν, ἐκ ὠκνευεμένην.

κς'. Οὐ δ' ἡσχύνετο, εἰ μέλλοι τὴν πόλιν ὠφελήσειν, πρεσβυτέρῃ ἐκπορδύμενῳ ἀντὶ στρατηγῶ. ὅμως δὲ καὶ ἐν τῇ πρεσβείᾳ μεγάλου στρατηγῶ ἔργα

sent interemti, quam superstites essent: nihilominus urbem tutatus est, quanquam ea careret moenibus. Neque tamen illac suos educabat, ubi rebus omnibus potiores erant hostes, sed ubi cives superiores futuri erant, magno cum animi robore suorum ibidem instruebat aciem. Existimabat enim, se, si spatiosa quædam in loca progressus esset, ab omni parte circumveniri posse: sin arctis & superioribus in locis se contineret, rebus omnibus hoste potius futurum.

25. Quum vero exercitus disces-

sisset, cur non dixerit aliquis, eum egregie se gessisse? Nam quum senectus eum tam à militia pedestri quam equestri arceret, ac patriæ pecuniis opus fore cerneret, si quidem ea socium ullum retinere vellet: harum ipse parandarum onus in se recepit. Quicquid omnino poterat, domi manens moliebatur: & si quæ ferret occasio, in iis inquirendis minime segnis erat.

26. Quinetiam minime erubescibat, modo reipublicæ profuturus esset, pro Imperatore legatus ire. Veruntamen & in ipsa legatione, magni

Imperatoris

ἔργα διεπράξατο. Λυτοφραδάτης γάρ τε πολιορκῶν ἐν Λαῳ Αριοβαρζάνην σύμμαχον ὄντα, δέσας Αἰγίλαον, φεύγων ὤχαστο. Κότυς δ' αὖ Σητὸν πολιορκῶν, Αριοβαρζάνην ἐπιΐσταν, λύσας καὶ ὅτος τ' πολιορκίῳ, ἀπὸ πηλᾶν ὥτ' ἐκ ἀλόγως καὶ ὑπὸ τ' αἰσχύνης τρέπον τ' πολέμων εἰσῆκει αὐτῷ. Μαύσωλός γε μὴν κατὰ θάλασσαν ἔχοντι ναυσὶ πολιορκῶν ἀμφοτέρω τὰ χεῖρα ταῦτα, ἐκέπ' δέσας, ἀλλὰ πρῶτοις, ἀπέπλευσεν οἴχεσθαι.

κζ'. Αἴξια θάυματ' διεπράξατο. οὔτε γὰρ εὖ πεποιθὲναι νομίζοιτες ἔσθ' αὐτοῦ, καὶ αὖ φεύγοντες αὐτῷ, χεῖρα ἄμφοτερι ἔδδοσαν. τὰχως γὰρ μὴν καὶ Μαύσωλ' αὖ, ὅτ' αὖ πρῶτοι Αἰγίλαον ξενίας συμβολόμεν' καὶ ὅτ' αὖ χεῖρα τῇ Λακεδαιμόνι, * ἀπέπεμψαν αὐτῷ οἴχεσθαι, πομπὴν δόντες μεγαλοπρεπῆ.

κη'. Εὐκ δὲ τῶνδε ἡδὴ μὲν ἐγγόνι ἔτι ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα. χεῖρα οὐκ ὡς δὲ τ' Αἰγίλαον βασιλέα ὅππῃ μὲν ταῦτ' Πέρσῃ πολεμεῖν, καὶ πολλὰς μὲν περὶ τῶν, πολλὰς δὲ ἰσχυρίας, πολλὰ δὲ

χεῖρα

Imperatoris munera obibat. Nam quum Autophradates ad Assum Ariobarzanem foederatum obsideret, Agésilæum veritus, fuga inde discessit. Cotys item, quum Sestum obsideret, urbem Ariobarzanis; & ipse soluta obsidione discessit: ita ut non abs re tropæum de hostibus etiam ex legatione statutum ei fuerit. Quinetiam quum Mausolus mari centum navibus utrumque locum hunc obsideret, non metu adductus, sed persuasione, domum cum classe abiit.

27. Dignas profecto res ad-

miratione gessit. Nam & illi, qui ab eo se adfectos beneficio putabant, & qui fugiebant ipsum, utrique pecunias ei dabant. Atqui & Mausolus quum celeriter ob pristinum sibi cum Agésilæo hospitium pecuniæ in usum Lacedæmoniis contulisset, eum remisit in patriam magna cum pompa deductum.

28. Erat jam annos natus LXXX. quumque animadvertisset, regem Ægyptiorum Persico regi arma inferre cupere, peditatu, equitatu, pecuniis amplissimis instru-

ctum:

ζήματα ἔχοντα, ἄσμεν^Θ ἤκυσεν, ὅτι μετεπέμπετο αὐτοῖν καὶ τὰυτα, ἡγεμονίαι ὑποχινόμενος.

κθ'. Ενόμαζε δὲ τῇ αὐτῇ ὁρμῇ καὶ μὲν Αἰγυπλίῳ χάριν ἀποδώσειν ἀντ' ὧν εὐηργετήκει ἢ Λακεδαιμόνα· τὸς δ' οἱ τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνας πάλιν ἐλευθερώσειν· τῷ δὲ Πέρσῃ δίκην ὑποστήσει καὶ τὴν ἀνάσσειν, καὶ ὅτι νῦν σύμμαχος εἶναι φάσκων, ἐπέταττε Μεσσηνίῳ ἀφίεναι. ἐπεὶ μέντοι ὁ μεταπεμψάμενος ἔκ ἀπεδίδου ἢ ἡγεμονίᾳ αὐτῷ, ὁ μὲν Ἀγισίλαος, ὡς ὁ μέγιστος ἑξηπατημέος, ἐφροντιζε τί δὲ ποιῇν. ὅτε τότε δὲ, περὶ τοὺς μὲν οἱ δίκχα τετραπυόμενοι τῇ Αἰγυπλίῳ ἀφίστανται τῇ βασιλείᾳ· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἀπέλιπον αὐτόν. καὶ αὐτὸς μὲν Δείσας, ἀπεχώρησε φυγῇ εἰς Σιδῶνα καὶ Φοινίκης· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι στασιάζοντες, διαποῦς βασιλέας αἰρουῦνται.

λ'. Εἰταῦθα δὲ Ἀγισίλαος γυνὴς, ὅτι εἰ μὲν μηδετέρῳ συλλήψοιτο, μισθὸν ὁδόμενος λύσει τοῖς Ἑλλήσιν, ἀγορεύει δὲ ὁδόμενος ἠρέξει, ὅπου πρὸς τὸ αἰ κεκτήσῃ,
ἕτος

etum: perlubenter ab hoc arcessiri se audivit, praesertim quod Imperatoris ei munus polliceretur.

29. Existimabat enim, eadem professione se gratiam Aegypto pro collatis in Lacedaemonem beneficiis relaturum, Græcosque Asiaticos rursus in libertatem adserturum, & Persæ poenam irrogaturum, cum ob injurias jam præteritas, tum quod tunc se socium esse professus, Messenem [Lacedæmonios] dimittere jussisset. Posteaquam vero ille, qui Agefi-

laum arcessiverat, munus Imperatoris ei non mandabat; maximo-pere deceptus, quid faciendum esset, cogitabat. Hinc Aegyptii, qui seorsum militabant, à regis fide deficiunt: mox & reliqui omnes eum deserunt. Rex ipse metuens sibi, Sidonem Phœniciae fuga se recepit. Aegyptii, orta seditione, reges duos creant.

30. Atque heic Agefilæus, qui futurum intelligeret, ut si neutrum adjuvaret, neuter Græcis stipendiū solveret, neuter rerū venalium forum suppeditaret, & utercunq; su-
prior

ἔτος ἔχθρὸς ἔσται· εἰ δὲ τῷ ἑτέρῳ συλλήψοιτο, ἔτος γὰρ
 εὖ παθὼν, ὡς τὸ εἶκος, φίλος ἔσσοιτο· ὕπνῳ δὲ κείνας, ὁπ-
 πους φιλέλλω μᾶλλον ἰδὼκει (εἰ), στρατιωτῶν μὲν
 τύτῃ, τὴν μὲν μισέλλω μάχῃ νικήσας χερῶνται, ὅτι δὲ
 ἔπειθ' οὐκ ἀγίστησι, καὶ φίλοι ποιήσας τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ
 ἀξήματα πολλὰ προσλαβὼν, ὅπως δὲ πλεῖστον οἴχαδε,
 καὶ μὲν μίσκ' ἡμιῶν ὄντος, ἀπύδων ὡς μὴ ἀργὸς ἡ πό-
 λιν εἰς τὸ ὑπὸν ἵεσθαι πρὸς τὴν παλαιάν γένουτο.

Κ Ε Φ. γ'.

Κ ΑΙ ταῦτα μὲν δὲ εἴρηται, ὅσα τῶν ἐκείνων ἔρχον-
 τ' αὐτῷ μαρτύρων ἐπείχετο. τὰ δὲ ταῦτα
 καὶ περικλείων προσδίδεται, ἀλλ' ἀναμνησάμενον ἀρ-
 χῇ, καὶ εὐθὺς πιπύεται. νῦν δὲ τὴν αὐτῇ τῇ ψυχῇ αὐτῷ
 ἀριτεῖαν περὶ αὐτὴν δηλοῦν, δι' ἃ τὰ ταῦτα ἔγραψε, καὶ
 πάντων τῶν καλῶν ἥρα, καὶ πάντα ἀγχαρὰ ἰδῶναι.

β'. Αἴν.

perior evaderet, is hostis esset: sin
 alteri suppetias ferret, eum, acce-
 pto beneficio, ceu par esset, ami-
 cum futurum: facto iudicio, uter
 magis Græcorum studiosus esse vi-
 deretur, ejusque militiam sequutus;
 alterum quidem illum Græcis ini-
 quum, victum prælio capit, alterum
 vero in regno constituit. Eundem
 quum Lacedæmoni amicum fecis-
 set, multasq; pecunias impetrasset,
 domum deinde navigat, quanquam
 media hyeme; idcirco festinans,
 ne sequenti æstate civitas adversus
 hostes otiosa foret.

C A P. III.

A Tque hætenus de rebus ab
 eo gestis diximus, quæcun-
 que plurimorum testimoniis con-
 firmantur. Nam res ejusmodi ar-
 gumentorum probationibus haud
 egent, adeoque satis est, tantum
 in memoriam eas redigi, quum
 ita mox fidem mereantur. Nunc
 quæ fuerit in ejus animo virtus, in-
 dicare conabor, qua & res hæc
 gerebat, & omnia honesta dilige-
 bat, averſatus omnia turpia.

2. Tanta

β'. Αἰσιλάῳ ὃ τὰ μὲν ἡγεῖα ἔπαιε ἐπέβητο, ὡς καὶ
 ὁ πολέμοι τῶν ἐκείνων ὅρκους, καὶ τὰς ἐκείνων ἀποι-
 δὰς προτίθεται ἐνόμιζον, ἢ τ' ἑαυτῶν φιλίαν. *
 μὲν ἀκούοντες τούτων ἰόναι, Αἰσιλάῳ δὲ αὐτοὺς οὐε-
 χείριζοι. ὅπως δὲ μὴ τις ἀπιτῇ, καὶ ὀνομάσῃ βύλομαι
 τῶν ἐπιφανιστάτοις αὐτῶν.

γ'. Σπιθριδάτης μὲν γὰρ ὁ Πέρσης, εἰδὼς ὅτι Φαρ-
 νάβαζῳ ἡμῶν μὲν τιμὴν βασιλέως ἔωρατῆς θυγατέρας,
 τιμὴν δ' αὐτοῦ ἀνδρὸς γάμου λαβεῖν ἐβόλετο. ὕβρει νομί-
 σας τῷτο, Αἰσιλάῳ ἑαυτὸν, καὶ τ' ἡλικίαν, καὶ τὰ τέκνα,
 καὶ τ' δυνάμιν ἐτεχίεισε.

δ'. Κότυς δὲ ὁ τῶν Παφλαγόνων ἄρχων, βα-
 σιλεῖ μὲν οὐχ ὑπάρχουσι δεξιὰν πέμπειν, φοβούμενῳ
 μὲν ληφθεὶς, ἢ χεῖματα πολλὰ ἀποπίσσει, ἢ καὶ
 ἀποθάνοι. Αἰσιλάῳ δὲ καὶ ἔτι τῶν ἀποιδῶν
 πισύσας, εἰς τὸ στρατόπεδον τι ἦλθε, καὶ συμμαχίαν
 ποιησάμενῳ, εἴλετο αὐτὸν Αἰσιλάῳ στρατεύεσθαι,
 χιλίους

2. Tanta erat in Agefilao rerum divinarum reverentia, ut etiam hostes sacramenta ejus & foedera majorem mereri fidem arbitrarentur, quam ipsorum inter se amicitiam. Et suis quidem cum hominibus ad eundem locum convenire reformidabant, ac Agefilao in manus ipsimet se tradebant. Ut autem nemo sit, qui fidem mihi non habeat: lubet eorum nomina recensere, qui fuerunt imprimis illustres.

3. Spithridates Persa, quum Pharnabazum sciret id agere, ut

filiam regis uxorem duceret, ac ipsius filia sine legitimis nuptiis potiretur: ratus hoc insigne sibi fore dedecus, seipsum cum uxore, liberis, facultatibus in manus Agefilao tradidit.

4. Et Cotys Paphlagonum princeps, regi quidem dextram mittenti non paruit, veritus ne si comprehenderetur, vel magnis pecuniis vel etiam morte multaretur: verum idem Agefilai foederibus fidem quum adhibuisset, in castra ejus venit, initaque societate, cum Agefilao militare maluit, quum quidem

χιλίαι μὲν ἰσπείας, διχιλίαι δὲ πελποφόροις ἔχον.

εἰ. Ἀφίκετο δὲ καὶ Φαρνάβαζος Ἀγησιλάῳ εἰς λόγους, καὶ διαμολόγησεν, εἰ μὴ αὐτὲς πάσις τῇ στραπῆς στρατηγὸς χάριτα θεῖη. Σπασθήσεσθαι βασιλέως· ἡ δὲ μύθοι ἐγὼ γήνομαι στρατηγός, ἔφη, πολεμήσω σοι, ὦ Ἀγησίλαε, ἕως ἂν ἐγὼ θιώωμαι κράτιστα. καὶ ταῦτα λέγων, ὁπίστευε μηδὲν ἂν ὀφθαλμοῖσι παθεῖν. ἔπειτα μέγα καὶ χαλὸν κτήμα τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι, καὶ ἀνδρὶ δὲ στρατηγῷ, τὸ ὅσόν τε καὶ πιστὸν εἶναι τε, καὶ ὄντα ἐγινώσθαι. καὶ ὥρῃ μὲν εὐσεβείας ταῦτα.

Κ Ε Φ. δ'.

ΠΕεὶ γὰρ μὴν τῇ εἰς χρήματα δικαιοσύνης ποῖα ἂν τις μείζω τεκμήρια ἔχει πῶς; ἔπειτα δὲ Ἀγησιλάῳ σπείσθαι μὲν οὐδεὶς ἔδδεν πρότερον οἰκόμενος, εὖ δὲ πεποιθὲς πολλοὶ πολλὰ ὁμολόγησαν. ὅτε δὲ ἡδὺ τὰ αὐτῷ διδόναι ἐπ' ὠφελείᾳ ἀνθρώπων, πῶς ἂν ἔπος ἐγγέλαι τοῖς ἄλλοις.

quidem equites mille, bis mille cetratos haberet.

5. Præterea Pharnabazus quoque cum Agesilao in colloquium venit, aperteque professus est, se, ni totius exercitus fieret Imperator, defecturum à rege. Sin Imperator ego creer, inquit, mi Agesilae, fortissime bellum adversus te geram, quam quidem diu potero. Atque hæc quum diceret, futurum credebat, ut ipsi contra fœdera nihil accideret. Tanta tamque præclara res est, cum in aliis universis, tum in Imperatore, religiosum

esse, ac fidei servantem, talemque cognitum esse. Hæc de Agesilai pietate.

CAP. IV.

ΙUSTITIÆ vero in re pecuniaria qualia quis argumenta maiora proferat, quam hæc sunt? Nemo unquam ab Agesilao se ulla re spoliatum esse questus est, quum multi multa faterentur ab eo se accepisse beneficia. Cui vero volupe est, sua hominum ad utilitatem largiri, quinam is aliena rapere velit,

E

ἀλλότρια ὑποτέρην, ἐφ' ᾧ κακόθυξος εἶ; εἰ γὰρ χρημῶν ὅπισθι μοίη, πολὺ ἀπορρομώτερον τὰ αὐτῷ φυλάττειν, ἢ τὰ μὴ ἀπορρομώοντα λαμβάνειν.

β'. Ος δὲ δὴ καὶ χρεῖται ὑποτέρην μὴ ἐθέλοι, ὦν οὐκ εἰσὶ δίκαια πρὸς τὴν μὴ ὑποδιδόντα, πῶς ἂν γὰρ νόμος καλύψει ἐθέλοι ἂν ὑποτέρην; Αἰσίουλαος δὲ ὁ μάλιστα τὸ μὴ ὑποδιδόναι χρεῖται ἄδικον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ πολὺ μείζους τὴν μείζω δυνάμειον.

γ'. Τὰ γὰρ μὲν τῆς πόλεως κλέπειν πῶς ἂν τις αὐτὸν εἰκότως ἀπιάσῃ, ὅς καὶ τὰς αὐτῶν χρεῖται ὀφθαλμοῦναι τῇ πατρίδι καρπύσθαι πατριδίου; τὸ δ', ὅποτε βέλτοις εὖ ποιεῖν ἢ πάλιν ἢ φίλοις χρήμασι, διυάσθαι πρὸς ἐπὶ τὸν λαμβάνοντα ὀφείλει, ὁ γὰρ καὶ μᾶλλον τακτικῶς ἐκτραπείας χρημῶν;

δ'. Εἰ γὰρ ἐπὶ πάντας χρεῖται, ἢ μισθοῦ εὐηργετη, οὐδὲν ἂν οὐδὲν ὀφείλει αὐτῷ. οἴομαι. ἀλλ' οἱ πρὸς τὸν εὖ πεποιητοί, ὅσοι αἰεὶ ἡδέως ὑπηρε-

τῶσι

velit, quod male audiat? Nam si pecuniarum cupidus sit, multo minori sit cum negotio, ut sua quis servet, quam ut aliena rapiat.

2. At qui non vult in iis ingratus esse, quibus poenæ nullæ constitutæ sunt, si quis gratiam non referat; quonam modo in aliis illæ gratias non referat, in quibus lex ingratum esse vetat? Agesilaus autem non tantum injustum esse iudicabat, non referre gratias; sed hoc etiam, si is qui plus posset, non majores quoque gratias referret.

3. Jam de peculatu qui possit aliquis eum insimulare merito, qui beneficia sibi debita patriæ fruenda concesserit? Itidem quod quum bene mereri vel de urbe aliqua, vel amicis, pecunias largiendo volebat, ab aliis eas accipiendo juvare poterat; annon ingens hoc est argumentum continentis ipsius in pecunia non adpetenda?

4. Nam si venderet beneficia, vel spe mercedis beneficus esset; nemo se quidquam ei debere statuisset. Nimirum qui gratis beneficium acceperunt, illi perlibenter auctori

τῷσι τῷ εὐεργέτῃ, καὶ δίοπ' εὖ ἔπαθον, καὶ δίοπ' ὠρεπι-
πύθουσαι ἄξιοι εἶναι ὠρεκαταθήκῃσι χάριτ' φυ-
λάττειν.

ε'. Οπὲς δὲ ἤρρετο καὶ σὺ αὐτῷ γυναικί μειονεκτῆν,
ἢ σὺ αὐτῷ ἀδίκῃ πλέον ἔχειν, πῶς ἔπος ἔκ' ἂν πολὺ τ'
ἀρχερχέριδας ἀποφύγοι; ἐκείνῳ ποίνῃσι κελθεῖς ὑπὸ
τ' πόλεως ἅπαντα ἔχειν τὰ Λακίδες, τὰ ἡμέτερα τοῖς ἀπὸ
μητρὸς αὐτῆς ὁμογένεσις μετέδωκεν, ὅπ' πενομένους αὐτῆς
ἑώρα. ὥς δὲ ταῦτα ἀληθῆ, πᾶσι μαρτυρῶς ἢ τ' Λακε-
δαίμονίων πόλις.

ζ'. Διδόντος δ' αὐτῷ πάμπολλα δῶρα Τιτράεου,
εἰ ἀπέλθοι ἐκ τῆς χώρας, ἀπικέιναι δ' ὁ Αἰγισίλαος ὧς
Τιτράεου, ἰομύζεται πρὸ ἡμῶν, τῷ ἄρχοντι χέλλιοι εἰς
τ' στρατὸν, ἢ ἑαυτὸν πλεπίζειν, καὶ ὠρετ' ἡμῶν πολεμίων
λάφυρα μάλλον, ἢ δῶρα λαμβάνειν.

Κ Ε Φ.

auctori beneficii semet obsequen-
tes præbent; partim quod adfecti
sint beneficio, partim quod esse
digni crediti sint, qui beneficii de-
positum custodiant.

5. Jam qui minus habere male-
bat, dum generosus esse posset,
quam plus, cum nota injustitiæ;
qui non ille à turpis lucri cupidita-
te multo magis abhorrebat? Age-
silaus certe, quum civitatis judicio
facultates Agidis omnes ipsi essent
addictæ, tenuissem earum cum

matris suæ propinquis communi-
cavit, quod eos premi paupertate
videret. Id verum esse, testis uni-
versa Lacedæmoniorum est ci-
vitas.

6. Quum vero dona ei complu-
ra Tithraustes offerret, si suis finis
excederet: Existimatur apud
nos, inquit, honestius Impera-
tori esse, Tithrausta, exercitum
suum ditare, quam seipsum; & ab
hostibus spolis potius, quam donis
referre.

Κ Ε Φ. ε΄.

Αλλὰ μὲν καὶ ὅσαι γε ἡδοῖαι πολλῶν κρατῦσι αἰ-
 θρώπων, ποίας οἶδέ τις Αἰγύλαον ἡτήνεντα;
 ὅς μὲν μὲν ἔποχέσθαι ὁμοίως ᾗτο χεῖναι καὶ λαίμαργίας,
 σίτων δὲ ὑπὲρ χερσὶ ὁμοίως ᾗς καὶ * ἀμαρτίας. διμοιρίαν
 γε μὴν λαμβάνων οἱ τῆς θόιναις, ἔχ' ἔτος ἀμφοτέραις
 ἐχεῖτο, ἀλλὰ ἀφ' ἐπὶ μὲν, ὅδε τέρου αὐτῶν κατέλιπε· νο-
 μίζων βασιλεὺς τῷτο διπλασιασθῆναι, ἔχ' πλησμοῖν ἔνεκα,
 ἀλλ' ὅπως ἔχει καὶ τέττω πᾶσι, εἴ πινα βέλοιο.

β'. Οὐ μὴν ὑπὸν γε διαπύτη, ἀλλ' ἀρχομένην ὑπὸ
 τῷ περὶ ἔχρητο. καὶ εὐνὴν γε εἰ μὴ τῷ συνόντων φαι-
 λοτάτῳ ἔχει, αἰδούμενος ὅς αὐτὸς αἰδύλος ἔστω. ἡγεῖτο γὰρ
 ἀρχὸν περὶ περὶ κεν, ἔμαλαχία ἀλλὰ καρπεία, τῷ ἰδῶ-
 τῷ περὶ κεν.

γ'. Τάδε μὲντοι πλεονεκτῶν ἐκ ἡχομύετο, οἱ μὲν τῷ
 γέρει,

CAP. V.

CÆterum à quam earum
 voluptatum, à quibus multi
 vincuntur homines, Agésilau
 quis superatum vidit? qui ab ebrie-
 tate perinde putabat abstinentium,
 atque ab ingluvie: à cibis immo-
 dicis perinde, atque à grandi quo-
 dam flagitio. Quoties portionem
 duplicem in conviviis accipiebat,
 non utraque vesceretur: sed iis
 hinc inde missis, neutrum sibi reli-
 quam faciebat. Existimabat enim,

regi eam duplicari, non satietatis
 nimiae causa: sed ut ea posset,
 quem ipse vellet, honorare.

2. Itidem somno, non ut domi-
 no, sed eo qui negotiis ipsis pare-
 ret, utebatur. Quod si lectum in-
 ter familiares vilissimum non ha-
 beret, non obscurum erat, ipsum
 pudore adfici. Existimabat enim
 Imperatorem decere potius, ut,
 tolerantia quam mollitie, privatis
 hominibus præstaret.

3. Non tamen eum pudebat
 in aliis hujusmodi rebus majorem
 sibi partem poscere, nimirum per
 æstatem,

θέρῃ, ὃ ἡλίς, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, ὃ ψύχεις. καὶ μὴν οὔ ποτε μοχθήσῃ γραπῇ συμβαίη, ἐκὼν ἐπὶ τῷ πῶρ' τοὺς ἄλλους τομίζων πάντα τοιαῦτα πῶρ' ἀμυθίαν εἶ) τοῖς γραπώταις. ὡς δὲ σιμειλόντι εἰπεῖν, Αἰσιόλαος ποιῶν μὲν ἡγάλλετο, ῥασιόνει δὲ πάνπαν ὃ πρῶτιστο.

Δ'. Περὶ γὰρ μὲν ἀφροδισίων ἐλκευτείας αὐτοῦ, ἂρ' ἔχῃ, εἰ μὴ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ θαύματος ἔνεκα ἄξιον μνησθῆναι; τὸ μὲν δ' ὦν μὴ ἐπεθύμῃσιν ἀπέχεσθαι, ἀνθρώπινον ἀνὴρ φαίη εἶ). τὸ δὲ, Μεγαβάτης ὃ Σπιθριδάτης πατρὸς ἐραστὴς (ὥσπερ ἂν ὃ καλλίτου ἢ σφοδρῶτάτη φύσις ἐραστὴν) ἐπειτα ἡνίκα (ὅππῃς οὗτος τοῖς Πέρσας φιλεῖ ὅς, ἂν τιμῶσιν) ἐπεχείρησε καὶ ὁ Μεγαβάτης φιλεῖσθαι τὸν Αἰσιόλαον, ἀμαχῆσθαι ἀνὰ κράτος τὸ μὴ φιλεῖσθαι, ἂρ' οὐ τὸ γὰρ ἦδη τὸ σφοδρὸν καὶ λίαν μακρόν;

Ε'. Επεὶ δὲ, ὥσπερ ἀπμασθῆναι νομίσας, ὁ Μεγαβάτης τοῦ λοιποῦ ὁκέτι φιλεῖν ἐπετρέτο, προσφέρει τινὲς λόγον

astatem, solis: per hyemem, frigoris. Quod si aliquando usu veniret, ut laborandum exercitui esset; sponte sua supra ceteros laborabat: quod arbitraretur, ejusmodi omnia militibus esse solatio. Denique summatim ut dicam, inter laborandum quidem exultabat Agesilaus, otium vero nullum prorsus admittebat.

4. De ipsius in veneris rebus continentia, cur si non alia, saltem miraculi causa dignum non sit mentionem fieri? Nam quod ab iis, quae non expeteret, abstineret;

id factum aliquis humanitus dicere possit: quod autem Megabaten Spithridatae filium amans, (quem admodum indolis acerrimae natura formosissimum adaptare possit) quum (recepto apud Persas more osculandi eos quos in honore haberent) etiam Magabates Agesilaum osculari adgrederetur, quominus id fieret, totis viribus repugnaverit; an non id insane pudicum quoddam facinus est?

5. Postea quum Megabates, quasi qui se ignominia putaret adfectum, non jam deinceps amplius seum

λόγῳ τ' ἐταίρῳ ὁ Ἀγισίλαος, πῦθι τ' Μεγαβάτῳ πάλιν πᾶσι αὐτοῖς. ἐρμύνει δὲ ὃ ἐταίρῳ, ἰὼ παιδιῇ ὁ Μεγαβάτης, εἰ φιλήσῃ, εἰ τῷτα ἀφισιωπήσας ὁ Ἀγισίλαος, εἴπει ἔποσί· ὅδ' εἰ μέλλοιμί γε αὐτίκα μάλα χέλιός τε, καὶ ἰχυρότατος, καὶ τάχους ἀνθρώπων ἴσος. μάχεσθαι γε μῦθοι πάλιν τ' αὐτῷ μάχην, ὅμνυμι πάντας τὸς θεὸς μάλλοι βύλεισθαι, ἢ πάντα μοι, ὅσα ὄρα, χεῦσεα γενέσθαι.

Γ'. Καὶ ὅτι μὲν δὴ ὑπολαμβάνουσι πῖες τῷτα, οὐκ ἄγνοα. ἐγὼ μέντοι δοκῶ εἰδέναι, ὅτι πολὺ πλείονες τῶν πολεμίων, ἢ τῶν ποιεῖται δυνάσταις κρατεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀλίγον εἰδέναι, πολλοῖς ἔξεστι ἀπειπῖν· ἀ δὲ πάντες ὀπιτάμεθα, ὅτι ἦκιστα μὲν (α) ὀπιφανέστατοι τῶν ἀνθρώπων λαοθήκῃ, ὅ, τι αἱ ποιεῖται. Ἀγισίλαον δὲ τι πρᾶξοντα μὲν ποιεῖται ὅτε ἰδοὶ πώποτε σθένος ἀτήρῃεν, ὅτε ἐκείνων πρὸς αὐτὸν ἔδοξε λέγειν.

Γ'. Καὶ

eum osculari adgrederetur; quendam ex sodalibus ejus compellabat Agesilaus, qui Megabates persuaderet, ut rursus se honore adficeret. Eo quærente, si pareret Megabates, an ipsum osculaturus esset: tum vero subtrixit Agesilaus, ac deinde, Minime, inquit, non si confestim & formosissimus, & robustissimus, & celerrimus omnium hominum futurus sim. Sed tamen pugnam eandem pugnare me male, Deos omnes testor; quam omnia, quæ cerno, aurea fieri.

6. Atque horum fidem pleris-

que suspectam esse, non ignoro. Id quidem scire videor, multo plures posse in vincendis hostibus, quam ejusmodi rebus, superiores evadere. Quum autem pauci hæc habeant cognita, fieri potest ut fidem apud multos non inveniant. Id vero scimus omnes, quod quum minime occultum esse possit, quid quid homines illustrissimi agant; Agesilaum tamen aliquid hujusmodi designasse, nemo unquam vel viderit, vel dixerit; ac ne probabiliter quidem dicere visus sit, si ex conjecturis suspicaretur.

7. Nam

ζ'. Καὶ ὃ εἰς οἰκίῳ μὲ ὑδαμίῳ ἰδίᾳ οἱ ἀποδημία καλῇ-
 γῆ, αἰεὶ δὲ ἢ οἱ ἱερῶ, ἔνθα δὲ ἀδυνατοὶ τὰ ποιῶντα πρὸς τῇ,
 ἢ οἱ φανερῶ, μάρτυρας τὺς πάντων ὀφθαλμοὺς τῷ σωφρο-
 σιῶν ποιέμενος. εἰ δ' ἐγὼ τὰς ψεύδομαι ἀντία τῷ Ἑλλά-
 δος ἑπισταμένης, οὐκ εἶναι μὲ ὑδὲν ἐπαίνα, ἐμαυτοὶ δὲ ψέγω.

ΚΕΦ. γ'.

ΑΝδρῆας γε μὴν σὺν ἀφαιῇ ταχύνει μοι δοκεῖ
 πρὸς μάχεσθαι, ὑφιστάμενθ' μὲ αἰεὶ πολεμεῖν πρὸς
 τὺς ἰχυροτάτους τῷ ἐχθρῶν τῇ τε πόλιν ἢ τῇ Ἑλλάδι, οἱ
 δὲ τοῖς πρὸς τέτοις ἀγῶσι πρῶτον μὲ ἑαυτὸν τάττειν.

β'. Ἐνθα γε μὲν ἠθέλησαι αὐτῶ οἱ πολέμοι μάχῃ σιω-
 ᾶσαι, ὃ φόβῳ πρὸς ἀνδρῶν ἰκνῆς ἔτυχεν, ἀλλὰ μάχῃ
 αἰπύτῳ κερτήσας τρέπαμον ἐσήσατο, ἀγῶνα μὲ τῆς
 ἐαυτοῦ ἀρετῆς μνημεῖα καταλιπὼν, σαφῇ δὲ ἢ αὐτὸς σημεῖα
 ἀπεικάζμενθ' ὅπως ἰομῶ μάχεσθαι ὥς οὐκ ἀκούον.

Θα,

7. Nam in itineribus nullam in
 domum privatim divertebat, sed
 semper vel in sanum aliquod, ubi
 fieri non potest ut ejusmodi pa-
 trentur, vel in propatulo: quo suæ
 pudicitiae testes omnium oculos
 faceret. Quod si hæc ego coram
 Græcia sciente mentior, non jam
 ipsum laudo, sed meipsum vitu-
 pero.

CAP. VI.

ΚÆterum fortitudinis docu-
 menta non obscura mihi

quidem dedisse videtur, quum sem-
 per ad gerendum adversus hostes
 reipublicæ suæ ac Græciæ poten-
 tissimos bellum se obtulerit, & in
 præliis adversus eos prima se in
 acie collocarit.

2. Quod si hostes manum cum
 eo conferere vellent, non ipsis me-
 tu terga dare coactis potitus est
 victoria: sed adverso prælio supera-
 tis tropæum excitavit, immortalibus
 virtutis suæ monumentis reli-
 ctis, [et signis haud obscuris secum
 ablatis, quod animose pugnaret:
 adeo quidem, ut non audien-
 do,

τα, ἀλλ' ὁρῶντάς τ' ἐξελὼν αὐτοὺς πλεονέχῳ ψυχῇ δοκιμάζειν.
 γ'. Τρέπαμα μὲν Ἀμισιάς ἔχ' ὅσα ἐφησατο, ἀλλ'
 ὅσα ἐπραπίευσεν, δίχαιον νομίζῃ· μέντοι μὲν ᾧ ἔδεν ἐκρά-
 πει, ὅπ' ἔκ' ἤθελον αὐτοὺς οἱ πολέμοιοι μάχεσθαι, ἀκιν-
 δυνότερον δὲ καὶ συμφορώτερον τῇ τε πόλει καὶ τοῖς συμμά-
 χοις. καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγῶσι δὲ ὅδ' ἐν ἡτοῖον τῆς ἀκονιπῆς, ἢ τῆς
 ἀφ' ἧς μάχης νικῶντάς τε φανῶσι.

δ'. Πλεονέχῳ γὰρ μὲν σοφίαν αὐτοὺς ποῖα τῆς ἐκείνων
 πρεσβύτων ἔκ' ἐπιδεικνύουσιν; ὅς τῃ μὲν πατρὶδι ἕτως
 ἐχρήτο, ὥστε μάλιστα * πειθομένην ἑτέροις πρεσβύτοις
 εἶναι, ἀπεφρασμένοις τοὺς φίλους ἐκέκτητο. τῆς δὲ γε
 πραπίδας ἅμα πειθομένης καὶ φιλοῦντάς αὐτὸν πρῶτον.
 καὶ τοὶ πῶς εἰ ἰσχυρότερα γένοιτο φάλαγγες, ἢ ἀφ' ἧς τὸ μὲν
 πείθεσθαι εὐτακτοὺς ἔσται, ἀφ' ἧς δὲ τὸ φιλεῖν τ' ἀρχοντα
 πιστῶς πρῶτον;

ε'. Τοὺς γὰρ μὲν πολέμους εἶχε ψέγειν μὲν οὐ
 δυναμένους, μιστεῖν δὲ ἀναγκαζομένους. τοὺς δὲ συμμά-
 χους

do, sed intuendo liceret animum
 ipsius explorare.

3. Agefilai vero tropæa non ea
 plurimum esse, quæ ipse statuit, puta-
 re æquum est: sed quæ in expedi-
 tionibus promeruit. Nam propter
 ea nihilo minorem reportabat vi-
 ctoriam, quod cum eo dimicare
 hostes nollent, sed magis exper-
 tem periculi, & cum reipublicæ
 tum fœderatis utiliorem: sicut in
 certaminibus nihilo minus ii qui
 sine labore, quam qui pugnando
 vincunt, coronantur.

4. Sapientiam autem Agefilai

quæ illius actiones non demon-
 strant? qui sic erga patriam se ge-
 rebat, ut quum alacri animo aliis
 obsequeretur, amicos sibi promtis-
 simos comparavit. Milites autem
 non modo dicto audientes, sed e-
 tiam sui amantissimos effecit. Et
 quonam pacto phalanx esse firmitior
 possit, quam si propter obediendi
 studium in officio se contineat, &
 propter amorem erga ducem fide-
 liter ei præsto sit?

5. Hostes, quos habuit, vitupe-
 rare quidem ipsum non poterant,
 odisse vero cogeabantur. Semper
 enim

χει αὐτὸν πλέον ἔχῃ αὐτῷ ἑμιχαῖτο, ἔξαπατῶν μὲ ὅπως καρεὺς εἴη, φθάνει δὲ ὅπως τάχως δεοί, λήθων δὲ ὅπως τῷτο συμφέροι, πάντα δὲ τὰναιτία πρὸς τὴν πολέμοις, ἢ πρὸς τὴν φίλοις ὁπτιηδεύων.

Ε'. Καὶ ὃ νυκτὶ μὲ ὅσα ὥρ ἡμέρα ἐχρῆτο, ἡμέρα δὲ ὅσα ὥρ νυκτὶ: πολλάκις ἀδελὸς γυγνόμενῳ ὅπως τὴ εἴη, καὶ ὅπως ἴοι, καὶ ὅ, πὶ ποιήσοι. ὥστε καὶ τὰ ἰσχυρὰ ἀνέχουσι τοῖς ἐχθροῖς καθήσει, τὰ μὲ πρῶτον, τὰ δὲ ὑστερῶν, τὰ δὲ κλέπειν.

Ζ'. Οπότε γε μὴν πορεύοιτο, εἰδὼς ὅτι ἔξειν τοῖς πολέμοις μάχεσθαι, εἰ βέλοιντο, στυπταγμόν μὲ ὅπως ἦγε τὸ πρᾶτευμα, ὥς αὖν ὁπικερεῖν μάλιστα ἑαυτῷ δυνάμει, εὐσυχὼς δὲ, ὥσπερ αὖν πρῆναι ἢ σωφροσύνη, φοροῦντο νομίζων ἐν τῷ ποίεσθαι τὸ, πὶ ἀπρεμῆς, καὶ ἀνεκπληκτότατον, καὶ ἀθροισκτότατον, καὶ ἀναμαρτητότατον, καὶ δυνατοτάτατον (εἰ).

Η'. Τοιγαρῶν τοιαῦτα ποιεῖν, τοῖς μὲ πολέμοις δεινὸς εἶναι, τοῖς

enim hoc moliebatur, ut foederatis melius esset quam hostibus: quos quidem fraude circumveniebat, ubi ferret occasio: & antevertebat, si celeritate foret opus: delitescens etiam ubi hoc ex usu foret. Denique adversus hostes instituebat omnia illis contraria, quae amicis praestaret.

6. Nam nocte perinde ac die utebatur; die perinde ac nocte: nonnunquam ubi esset, quo iret, quid faceret, non constabat. Quo pacto ex munitis hostium locis, non munita reddebat, vel praeter-

cundo, vel superando, vel furtim intercipiendo.

7. Quoties iter faceret, quia sciret hostibus pugnandi potestatem esse, si vellent: ita instructum ducebat exercitum, ut sibi ipsi posset imprimis opitulari; & tranquille, instar pudicissimae virginis, incederet. Existimabat enim, in hoc sitam esse quietem [exercitus,] & summam immunitatem ab omni terrore, perturbatione, peccatis, insidiis.

8. Quare dum ita se gereret, hostibus erat formidini, & amicis

τοῖς δὲ φίλοις θάρσυνε καὶ ῥώμην δόε ποιεῖν. ὥστε ἀνεταφρό-
νως μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διέτελεσεν, ἀζήμιος δὲ ὑπὸ τῶν
πολιτῶν, ἀμεμπτος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων, πολυεργατώτατος δὲ
καὶ πολυεπαμώτατος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων.

Κ Ε Φ. Ζ'.

ΩΣ γὰρ μὴν φιλόπολις ἴδω, κατ' ἐν μὲν ἕκαστοι μακρὸν
ἀνείη γράφειν οἷον μὴ ᾗ δ' ἔστι τῶν περὶ ἀγαθῶν
ἐν τῷ ὅ, π' ἔκ τις τῷ το σιωπῇ. ὥς δ' ἐν βραχυ-
εἰπεῖν, ἅπαντες ὁππότε μὲν, ὅπ' Αἰγισίας οὐκ ἔπειτα τῶν πα-
τρίδα ὠφελήσῃ, καὶ πόλιν ὑφίετο, καὶ κινδύνων ἀφίστατο, καὶ
ἀσθενέστερον ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ νῆρας σφύρασκετο.
ἀλλὰ καὶ βασιλείας ἀγαθὰ τῷ το ἔργον ἐνόμισε, τὰ τῶν ἀρ-
χομένων ὥς πλῆστα ἀγαθὰ ποιεῖν.

β'. Ἐν τοῖς μεγέθει δὲ ὠφελήμασι τῶν πατρίδος καὶ
τόδε ἐγὼ πείθω αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ἀντὶ τῇ πόλει,
φανερὸς ἴδω μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων. τίς γὰρ ἀν' ἀνέ-

λησεν

amicis fiduciam animique robur
addebat. Quo factum, ut hostibus
nunquam esset contemptui, ab ci-
vibus non multaretur, ab amicis
non vituperaretur, ab hominibus
denique universis plurimum &
diligenter & prædicaretur.

CAP. VII.

CÆterum quam patriæ fuerit
studiosus, singulatim per-
scribere longum fuerit. Nam nihil
ab eo gestum arbitror, quod eo
non spectet. Atque, ut breviter

dicam, scimus omnēs, Agesilaum,
ubique se profuturum patriæ
putaret, non labores subterfugisse,
non recusasse pericula, non peper-
cisse facultatibus, non corporis,
non senectutis usum exultatione
fuisse. Immo boni regis esse puta-
bat, quam plurimis beneficia sub-
ditos adficere.

2. Atque equidem in maximis
commodis, quæ adtulit patriæ,
hoc etiam pono: quod quum in
republica plurimum posset, maxi-
me tamen legibus se servire de-
clararet. Nam quis tandem obe-
dire

λησιν ἀπειθῆναι, ὁρῶν Θ βασιλέα πειθόμενοι; τίς δ' αὖ ἡ γέμνη Θ μειοτεκτῆν, νεώτερόν τι ἐπεχείρησε ποιῆν, εἰδὼς ὅτι βασιλέα νομίμως καὶ τὸ κρατεῦσθαι φέρονται; ὅς καὶ πρὸς τὰς ἀφάρονας ἐν τῇ πόλει, ὥσπερ πατὴρ πρὸς παῖδας, προσεφέρει.

γ'. Ελοιδορεῖτο μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῖς ἀμαρτήμασιν, ἐπίμα δ' εἰς χαλὸν πρᾶσσιν, πρῖνα Θ δ' εἰς συμφορὰν συμβάησι, ἐχθρόν μὲν οὐδένα ἡ γέμνη Θ πολίτῳ, ἐπαυεῖν δὲ πάντας ἐθέλων, σώζεσθαι δὲ πάντας κέρδους νομίζων, ζημίον δὲ πηλὴς, εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἀξί Θ ὑπάλπειτο· εἰ δ' ἐν τοῖς νόμοις ἡρεμοῦντις ἀφαιρούσιν, διὰ Θ ἡ εὐδαίμονα μὲν αἰεὶ ἔσεσθαι τῷ πατρὶδι λογιζόμενος, ἰσχυρὰν δὲ τότε, ὅταν οἱ Ἕλληες σωφρονῶσιν.

δ'. Εἶγε μὲν αὖ χαλὸν Ἕλληες ὄντες φιλέλληες Θ, πῶς τις εἶδει ἄλλοις στρατηγὸν ἢ πάλιν οὐκ ἐθέλονται αἰεὶν, ὅταν οἴνται παρ' ἑαυτοῖς; ἢ συμφορὰν νομίζοντα

dire his noluisse, quum eis regem obtemperantem videret? quis novas res moliri tentasset, propterea quod ipse inferiori esset loco, quum regem pati sciret, ut sibi legitime imperaretur? qui quidem etiam in illos, qui ab eo dissentiebant in republica, non aliter se gerebat atque pater erga filios.

3. Nam si quid deliquissent, objurgabat: honore prosequeretur, si praeclare quid gessissent: ferebat auxilium, si qua accidisset calamitas: hostis loco civem nullum habebat: collaudare cupiebat.

omnes: servari omnes pro lucro ducebat; & e contrario, pro jactura, si quis etiam non magni pretii homo periisset. Quod si pacate in legibus permanerent, patriam usque beatam fore plane arbitrabatur? tum vero potentem, quandocunque Graeci frangi essent.

4. Jam si praeclarum est Graecum hominem Graeci nominis esse studiosum: quidnam alium imperatorem vidit, qui vel urbem capere nolleret, si eam se vastaturum putaret, vel pro calamitate

μίζοντα τὸ νικᾶν εἰ τῷ πρὸς Ἑλλήνας πολέμῳ;
 ε'. Εκείνος ποίνω, ἀγελίας μὲ ἐλθόντος αὐτοῦ, ὡς εἰ
 τῇ ἐν Κορινθῷ μάχῃ ὁππότε μὲ Λακεδαιμονίων, ἐγγίς
 δὲ * μύριοι περὶ ἄναι, ἔκ ἐφραθεὶς φανεροὶ ἐγίνε-
 το, Σμ' εἰπὲν ἄρα, Φῶ ὦ Ἑλλὰς, ὅποτε (α) νῦν πε-
 ριηκότες ἰχαιοὶ ἦσαν ζῶντες νικᾶν μαχόμενοι πάντας
 βαρβάρους.

ε'. Κορινθίῳ γε μὲν πᾶν φερόντων, λεγόντων ὅτι
 ἐνδιδόντο αὐτοῖς ἡ πόλις, καὶ μηχανὰς ἐπιδεικνύονται, αἷς
 πάντες ἡλπίστοι εἶναι τὰ πείχη, καὶ ἤθελε παρορθεύ-
 λει, λέγων, ὅτι καὶ ἀνδραποδίζεσθαι δότοι Ἑλληνίδας
 πόλεις, ἀλλὰ σφραγίζειν. εἰ δὲ τις ἀμαρτάνοντας,
 εἴρη, ἡμῶν αὐτῶν ἀφανίσμεν, ὁρᾶν ἡδὴ μὴ ἔσθ' ἔχομεν
 μὲν ὅτι τῇ βαρβάρῳ κρατήσομεν.

ζ'. Εἰ δ' αὖ χαλὸν καὶ Μισοπέροισιν εἶ), ὅτι καὶ ὁ πά-
 λαϊ ἐξετράπευσεν ὡς δολωσόμενος, καὶ ὁ νῦν συμμαχεῖ
 μὲ τούτοις, μὲν ὁποτέρῳ ἀν οἴηται μείζον βλάψαι, δω-
 ρεῖται

duceret, in bello, quod cum Græcis gereretur, victoria potiri?

5. Agésilas quidem certe, quum nuntium accepisset, in pugna Corinthia Lacedæmonios octo duntaxat, [hostium] vero propemodum innumeros periisse, nulla lætitiæ significatione data: Heu Græciam, inquit, nostram! hi sane, qui nunc interemti sunt, vivi barbaros omnes prælio vincere potuissent.

6. Idem, quum exsules Corinthii dicerent urbem deditionem facturam, ac machinas ostende-

rent, quibus moenia se capturos sperabant omnes: copias tamen admovere noluit, quod diceret, Græci nominis urbes minime vastandas esse, sed castigandas. Quod si delinquentes, ait, e medio nostrum tollere volumus, cavendum est ne quo barbaros superemus, non habeamus.

7. Rursus si præalarum est, Persas odio prosequi, propterea quod is qui olim vixit [Rex Persicus,] exercitum eduxit, ut Græciam in servitutem redigeret; &c qui nunc rerum potitur, auxilium fert iis qui-

ρεῖται δ' ἐκείνους, ὅς ἐν νομίῳ λαβόντας, πλείστα
 κακὰ τῆς Ἑλλήνας ποιήσῃ, εἰρήνῃ δὲ συμπεράτῃ ἔξ
 ἧς ἐν ἡγήται· μάλιστα δ' ἐν ἡμᾶς ἀλλήλοις πολεμήσει·
 (ὁρῶσι μὲ οὖν ἄπαιτες ταῦτα) ἐπεμελήθη δὲ πρὸς ἅλλῃ
 πάσῃ πλὴν Ἀγισίλαῳ, ἥ ὅπως πρὸς ὅλους ἀποστήσε-
 ται ἔργον, ἥ ὅπως τὸ ἀποστῆναι μὴ ἀπέλῃ, ἥ τὸ ὡφεί-
 παν ὡς καὶ βασιλεὺς κακὰ ἔχει μὴ δυνάμει τοῖς Ἕλλησι
 πρᾶγματα πρᾶξει; ὅς καὶ πολέμους τὸ πατέρους πρὸς
 Ἑλλήνας, ὅμως ἔργον ἀγαθὸν τῇ Ἑλλάδι ἐκ ἡμέλεισιν,
 ἀλλ' ἔξεπλάσσειν ὅ, πρὸς ὅλους κακὸν ποιήσιν τὸ βάρβαρον.

Κ Ε Φ. η'.

Αλλὰ μὴν ἀξιόη γε αὐτῷ καὶ τὸ εὐχαεῖ μὴ σιωπᾶσθαι.
 ὦ γε ὑπάρχουσιν μὲ πῆναι, ὑπαρχούσιν δὲ δυνά-
 μεις, πρὸς δὲ τέτοις βασιλείαις, καὶ τῷ τῆς ἐκ ὀπίσθου
 μύθου, ἀλλ' ἀγαπωμένης, ὅ μὲ μεγάλα καὶ ἐκ ἐν εἰδὲ
 πρὸς,

quibuscum conjunctus majus se
 damnum illaturum existimat: my-
 nera dat illis quos putat eis accē-
 ptis Græcos maximo detrimento
 adfecturos: pax ut constituatur
 adjuvat, ex qua nosmet inter nos
 maxime bellum gesturos censet:
 (uti sane fieri nemo non videt)
 an quis alius unquam, excepto A-
 gesilao, in hoc incubuit, ut vel ali-
 qua natio à rege Persico deficeret,
 vel quæ defecisset, non periret;
 vel omnino, ut rex malis pressus,
 Græcis negotium facessere non
 posset? qui quidem patria sua bel-

lum adversus Græcos gerente,
 nihilominus publicum Græciæ
 commodum non neglexit: sed
 cum classe domo profectus est,
 barbarum illum pro suis viribus
 male multaturus.

C A P. VIII.

ΕΣΤ etiam operæpretium, co-
 mitatem ipsius silentio non
 præterire, qui quum honore, po-
 tentia, regno, eoque sine invidiis,
 omnium cum amore potiretur; à
 nemine obnoxius esse jactantias
 visus

παις, τὸ δὲ φιλόπορον, καὶ θεοσπαστικὸν τὸ φίλων, καὶ μὴ
ζητῆς κατεύθυνεν αὐτὸν.

β'. Καὶ μὲν μετῴχετο μὲν ἡδιστα παιδικῶν λόγων,
συνεπαυδαζε δὲ πᾶν ὃ, πᾶσι φίλοις. ἀλλὰ δὲ τὸ,
εὐέλπης, καὶ εὐθυμος, καὶ αἰεὶ ἰσχυρὸς ἦν, πολλοὺς ἐποίει
μὴ τοῦ ἀγαθὰ ζῆσθαι πᾶσι μόνον ἔτιχα πλῆσιάζειν,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδίων διημερεύειν. ἥκατα δ' ὅν οἱ τοῦ μεγα-
ληγορεῖν, ὅμως τὸ ἐπαμυνάμενον αὐτοὺς καὶ βαρέως ἤκεν,
ἡγούμενον βλέπειν ὅτι αὐτοὺς, ὑποχρεῖσθαι δὲ αὐ-
τοῖς ἀγαθοὺς εἶσθαι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τῇ μεγαλογιαμοσύνῃ γε ὡς
εὐχάρως ἐχρηῖτο, οὐ πᾶσι λευπέσει. ἐκείνῳ γάρ,
ὅτ' ἦλθεν ἀπὸ ἑπιτολῆς τοῦ βασιλέως, ὡς ὁ μετὰ
Καλλίᾳ τοῦ Λακεδαιμονίου Πέρσης ἦνεγκε, τοῦ
Ξενοῦ τε καὶ Φιλίας αὐτοῦ, ταύτῃ μὲν οὐκ ἐδί-
ξατο, τῷ δὲ φέρειντι εἶπεν, ἀπαγγεῖλαι βασι-
λεῖ, ὡς ἰδίᾳ μὲν πρὸς αὐτοὺς ὅτι δέοι ἑπιτολὰς
πέμ-

visus est, quum eum suorum a-
mantissimum, & in amicis colen-
dis studiosum esse, quivis vel aliud
agens, animadvertere posset.

2. Perlubenter haberi secum
verba de amoribus ferebat, atque
idem amicis in rebus seriis operam
dabat, sicubi opus esset. Et quia
bona spe plenus erat, alacrique &
hilaris animo; efficiebat ut multi
eum familiariter convenirent, non
tantum ut aliquid impetrarent;
sed uti jucundius diem exigerent.
Præterea quum longissime abesset
à jactantia, nihilominus haud gra-

vatum audiebat eos qui seiplos
prædicarent: quod eos nulli esse
damno putaret, potiusque pollice-
ri, se viros fortes futuros.

3. Ne id quidem omittendum,
quam opportune animi magnitu-
dine soleret uti. Nam quum à re-
ge Persarum ei litteræ redderen-
tur, quas de necessitudine hospi-
tii, & de amicitia regis perscriptas
addulerat is Persa, qui cum Callia
Lacedæmonio venerat; minime
illas accepit, sed eum, à quo adlatæ
fuerant, renuntiare jussit regi; non
esse, quamobrem privatim litteras
ad

πέμπειν. ἡ δὲ φίλος τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ τῇ Ἑλλάδι
 αὐτοὺς οἱ φαίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς φίλος ἀνὰ κράτος
 αὐτῷ ἴσους. ἡ μύθοι, ἔφη, ὅτι βυλεύει ἀλίσκῃ, μὴ
 αἰ πῦν πολλὰς ὑπετολὰς δέχουσι, φίλοι ἔξου ἐμὲ
 οἶεσθαι.

Δ'. Εὐχὸς οὖν καὶ τῷτο ἱππικῶς Λακεδαιμόνι, τὸ, πρὸς τὸ
 ἀρίσκειν τοῖς Ἕλλησιν, ὑποφιδεῖν τὴν βασιλέως ξενίαν.
 ἀγαθὸν δὲ καὶ αὐτὸ, ὅτι οὐχ ὅσοιτες πλείω τι χρῆ-
 ματα ἔχῃ, καὶ πλείω ἀρχὴ, * τῷτο ἡγήσατο μῆζον
 φρονιτικόν (εἰ), ἀλλ' ὅσοιτες αὐτὸς τε ἀμείνων εἴη, καὶ
 ἀμεινότερον ἡγήσεται.

Ε'. Επαρκὸς δὲ καὶ αὐτὸς τὴν φρονίαν αὐτῷ. ὅτι νομί-
 ζαν ἀγαθὸν τῇ Ἑλλάδι ἀρίστασθαι τοῦ βασιλέως ὡς
 πλείους σατραπίας, ἔκ ἐκρετῆθαι οὐτ' ὑπὸ δούρων, οὐτ'
 ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ ῥώμῃς, ἰδελήσας ξενωθῆναι αὐτῷ. ἀλλ'
 ἐφελόξασθαι μὴ ἀπίστευε γινέσθαι τοῖς ἀρίστασθαι βυλομοχλοῖς.

Σ'. Εὐκύνό γε μὴν αὐτῷ τίς ἐκ ἀν' ἀγαθῶν; ὁ μὲν δὲ

Πέρσης

ad se misisset: quod si Lacedæ-
 moni se amicum, & Græcæ be-
 nevolum declararet; vicissim se
 quoque omni studio amicitiam
 cum eo culturum. Sin deprehen-
 sus fuerit, insidias nobis facere;
 non est quod se existimet me ami-
 cum habiturum, etiam si permul-
 tas ab eo litteras accipiam.

4. Equidem hac etiam in parte
 Agésilæum laudo, quod, ut Græ-
 cis placeret, oblatam à rege neces-
 situdinem hospitii sit aspernatus.
 Nec minus illud admirror, quod
 non uter esset opulentior, ac plu-

ribus imperaret, et majores esse
 gerendos spiritus arbitraretur: sed
 qui tum ipse melior esset, tum in
 meliores imperium haberet.

5. Laudo & providentiam ip-
 sius, quod quum utile duceret
 Græciæ, quamplurimos satrapas
 à rege deficere; non vel a mune-
 ribus, vel à regis potentia victus
 sit, ut ei hospitio jungi vellet: sed
 omni studio caverit, ne fidem iis
 violaret, qui à rege deficere co-
 gitabant.

6. Et quis in ipso non hoc quo-
 que miretur? Existimabat rex
 Persicus,

Πέροισι νομίζων, ἡ δὲ χρημάτω πλῆστα ἔχη, πάνθ' ὑπ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι, ἀλλὰ τὺτο πᾶν μὲ τὸ εἰ ἀνθρώποις χρυσοῖσι, πᾶσι δὲ τὸ ἀργύριον, πάντα δὲ τὰ πολυτελέστατα ἐπιερχέτο πρὸς ἑαυτὸν ἀφελίζειν. ὁ δὲ ὕπως ἀντισχευάσατο τὸ οἶκον, ὥστε τέττοι μνηστὴρ πρὸςδεῖσθαι.

ζ'. Εἰ δὲ τις τῶντα ἀπιτεῖ, ἰδέτω μὲ οἷα οἰκία ἦρκεν αὐτῷ, θεάσθω δὲ πᾶς θύρας αὐτοῦ. εἰχάσθῃ γὰρ ἂν τις ἐπὶ ταύταις οἰκίαις εἶ), ἅσπερ Λεϊτόδημος ὁ Ἡρακλέους, ὅτε κατήλθε, λαβὼν ἐπετήσατο. πειεράσθω δὲ θεάσασθαι τὸ ἔνδοξον κατασκευῶν. ἐνοήσασθω δὲ, ὡς ἐθοίναζεν εἰ ταῖς θυσίαις. ἀκούσασθω δὲ, ὡς ὅπῃ πολιτικῶν χανάθρων κατήλθῃ εἰς Ἀμύκλας. ἢ. Τοιγαροῦν ὕπως ἐφαρμόσας πᾶσι δαπάναις ταῖς προσόδους, οὐδὲν ἠναγκάζετο χρημάτων ἕνεκα ἄδικον πράττειν. καίτοι χαλὸν μὲ δοκεῖ εἶ), πείχῃ ἀνιάλωτα ἡτῶσθαι ὑπὸ πολέμῳ. πολὺ μὲν τοι ἔγωγε κάλλιον κείνω, τὸ τ' αὐτῷ ψυχρὸν ἀνιάλωτον κατὰσχευάσασθαι καὶ ὑπὸ χρημάτων, καὶ ὑπὸ ἡδονῶν, καὶ ὑπὸ φόβου.

Κ Ε Φ.

Perficus, se, si amplissimas pecunias haberet, omnia redacturum in potestatem suam: ideoque quidquid esset inter homines auri, quidquid argenti, quidquid maximi pretii rerum, id totum ad se colligere nitebatur. At Agesilaus contra, sic domum suam instituerat, ut horum nullo egeret.

7. Quod si quis fidem nobis non habet, is velim adspiciat, qualis ei domus suffecerit, atque etiam fores intueatur. Nam suspicari quis possit, has adhuc illas ipsas esse, quas Aristodemus Hercules si-

lus, in patriam reversus exstruxerit. Idem domesticam suppellectilem contempletur. Quo pacto in sacrificiis epularetur, secum ipse cogitet. Audiat eum Amyclas in canatro civico profectum esse.

8. Quum sumtus ad proventus ita accommodaret, iniusti nil cogebatur pecuniarum causa facere. Præclarum quiddam esse putatur, inexpugnabiles muros ab hostibus superari: verum ego multo præclarior esse iudico, parare animum suum, ut à pecuniis, voluptatibus, metu sit inexpugnabilis.

C A P.

Κ Ε Φ. Θ'.

Αλλὰ μὲν ἐρᾷ γε, ὡς καὶ ἔ τρέπον ὑπεστήσατο
τῇ ἑ Πέρσῃ ἀλαζονείᾳ. τρεῖτον γὰρ, ὃ μὲ τῷ
σπαιίῳ ὀρεῶσθαι ἐσεμνύνετο, Ἀγισίλαος δὲ τῷ αἰεῖ ἐμ-
φανὲς εἶναι ἠγάλλετο. τομίζων, αἰσχυρήν μὲ τὸ ἀφανί-
ζεσθαι τρέπειν, τῷ δὲ εἰς χάλλος βίῳ. τὸ φῶς μάλ-
λον κόσμον πρέχειν.

β'. Επειτα δὲ, ὃ μὲ τῷ δυσπρόσοδος εἶναι ἐσεμνύνε-
το, ὃ δὲ τῷ πᾶσι εὐπρόσολος εἶναι ἔχαρε. καὶ ὃ
μὲ ἡβρύνετο τῷ βραδείῳς ἀφαιρέσειν, ὃ δὲ τότε μά-
λιστα ἔχαρει, ὅποταν τάχιστα τυχόντα, ὡν δέοιτο,
ἀποπέμποι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὴν εὐπείθειαν ὅσα ῥάονα καὶ εὐ-
πορώτεραν Ἀγισίλαος ἐπετήδυνεν, ἀξίον κατανοῶ-
σαι. τῷ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαι γυνὲς ἀειέρονται
μαγνύ-

CAP. IX.

ΕQuidem exponam, quo pacto
etiam moribus Persico fastui
sit adversatus. Primum Rex Per-
sicus auctoritatem sibi quærebat
ex eo, quod raro conspiceretur:
Agésilas eo ipso delectabatur,
quod semper hominum in con-
spectu versaretur. Existimabat e-
nim, decere vitam facinorosam,
ut in obscuro lateret: honestæ ve-
ro lucem ipsam majus ornamen-
tum conciliare.

2. Deinde gravitatem ille ca-
ptabat ex eo, quod difficilis ad
ipsum accessus esset: hic gaudium
ex eo, quod facilis aditus universis
ad se pateret. Putabat ille splendi-
dum esse, quod negotia tardius
conficeret: hic maxime tum læta-
batur, quum homines id quod cu-
piebant, celerrime consequutos
dimitteret.

3. Operæpretium est etiam
considerare, quanto faciliorem ac
parabiliorem voluptatem Agesi-
laus confectaretur. Sunt enim Per-
sico regi, qui terram universam
circum-

ματεύοντες, τί ἂν ἡδέως πίοι· μυεῖοι δὲ πεχνῶνται τί ἂν ἡδέως φάγῃ· ὅπως γὰρ μὴ κατὰ δάρχοι, ἔλ' ἂν εἴποι τις ὅσα τραυματεύονται. Ἀγησίλαος δὲ ἄρ' τὸ φιλόπονός ἐστιν, πᾶν μὲν τὸ παρὲν ἡδέως ἔπινε, πᾶν δὲ τὸ στυγερὸν ἡδέως ἥσθιεν· εἰς δὲ τὸ ἀσμερῶς κοιμηθῆναι, πᾶς τότε ἱκανὸς ἦν αὐτῷ.

Δ'. Καὶ ταῦτα οὐ μόνον τρατίων ἔχαρει, ἀλλὰ καὶ ἐνθυμύμενος ἠγάλλετο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσῃς ταῖς εὐφροσύναις ἀναστέφεται, τὴν δὲ βάρβαρον εἴωρα, εἰ μέλλοι ἀλύπως βιώσειν, συνελευσέον αὐτῷ ἀπὸ περσῶν καὶ γῆς καὶ πέρφοιτα.

Ε'. Εὐφραϊνον δὲ καὶ τὰδε, ὅτι αὐτὸς μὲν ἦδη τῇ τῆς θεῶν κατασκευῇ διωάμενος ἀλύπως χερῆσθαι· τὴν δὲ εἴωρα φεύγοντα μὲν γάλπη, φεύγοντα δὲ ψύχη, δι' ἀσθενείαν ψυχῆς, οὐκ ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ θηρίων τῶν ἀσθενεστάτων βίον μιμούμενον.

στ'. Εκείνῳ

circumeunt, & quid cum voluptate bibat, investigant; innumeri alii, quo cum voluptate vescatur, excogitant: ut dormiat, dici non potest, quam multa moliantur. Agésilas vero, quod patiens laboris esset, quidquid aderat, cum voluptate bibebat: quidquid oblatum forte fuisset, cum voluptate comedebat: ut suaviter somno frueretur, quivis ei locus idoneus erat.

4. Atque hæc se facere non modo gaudebat, sed etiam exultabat lætitia, quoties cogitaret, se

quidem versari mediis in voluptatibus: illum vero barbarum videret, siquidem absque dolore vellet vivere, necesse habere, ut ab extremis terræ finibus ea comportaret, de quibus voluptatem capiturus esset.

5. Augebant ei lætitiā & illa, quod se quidem sciret absque animi ægritudine posse divina [tempestatum] dispositione uti: illum vero videret æstus & frigora fugere, ac propter imbecillitatem animi non fortium virorum, sed debilissimarum bestiarum vitā imitari.

6. Hoc

ζ'. Εκεῖνό γε μὴν πῶς ἔχελόν κ' μεγαλόγνωμον, τὸ αὐτὸν μὲν ἀνδρὸς ἔργοις καὶ κτήμασι κοσμεῖν (Θ) ἐαυτοῦ οἶκον, κυῖας τε πολλὰς θηρῶν, κ' ἴσους πολεμικαί, εἰς τρέφειν. Κυῖσκα δὲ ἀδελφῶν ἔστιν πεῖσαι ἀρματοπορεῖν, κ' ἐπιδείξαι νικῶσιν αὐτῆς, ὅπ' τὸ θρέμμα τῷτο ὁκ ἀνδραγαθίας, ἀλλὰ πλὴντε ἐπιδειγμάτων;

ζ'. Τότε γε μὴν πῶς οὐ σαφὲς ὡς τὸ γενναῖον ἔγνω, ὅπ' ἄρματι μὲν νικῶσιν τῶς ιδιώτας, * ὅδ' ὀνομαστότερος ἀν' ἄνθρωποι. εἰ δὲ φίλῳ μὲν πάντων μάλιστα τῷ πόλιν ἔχοι, πλείους δὲ φίλους καὶ αἰετοὺς ἀνὰ πᾶσαν τῷ γῆν κέκτηται, νικῶν δὲ τῷ μὲν πατρὶδα καὶ τοὺς ἐταίρους ἐνέργει, τῶς δὲ ἀνιπάλους τιμωροῦμεν, ὅπ' ὅπως ἀν' εἴη νικηφόρος ἢ χαλλίστων κ' μεγαλοπρεπέστατον ἀγωνισμῶν, κ' ὀνομαστότατος καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας γένοιτ' ἀν' ;

Κ Ε Θ

6. Hoc quidem certe qui non præclarum ac magnanimum erat, quod quum ipse factis ac rebus ad virum pertinentibus domum suam ornaret, multosque canes venaticos, & equos ad bellum idoneos aleret; Cyniscam sororem ad agendos currus alere jumenta persuaserit, eaquæ vincente demonstrarit, his alendis nullum edicti fortitudinis specimen, sed opes duntaxat ostentari?

7. Jam vero quis neget hoc animo generoso convenire, quod

censuit, hominibus privatis curru victis, nihilo se clariorem fieri: at si patriam haberet amicissimam, amicos plurimos optimosque per universum terrarum orbem comparasset, patriam & sodales beneficiis, adversarios ulciscendo superasset; reapse pulcherrimis ac magnificentissimis in certaminibus victorem se futurum, adeoque clarissimum nomen, non solum superstitem, sed etiam à morte consequuturum?

ΚΕΦ. Ι.

ΕΓΩ μὲ οὕτω ποιαῦτα ἐπαίω Αἰμιλίαν. Ταῦτα γὰρ οὐχ ὥσπερ εἰ θησαυρῷ τις ἐν τύχῃ, πλεσιώτερος μὲν ἂν εἴη, οἰκονομικώτερος δὲ ὅθεν ἂν. καὶ εἰ νόσος δὲ πολεμίοις ἐμπροσθεν χρητήσκειν, εὐτυχέστερος μὲν ἂν εἴη, στρατηγικώτερος δὲ ὅθεν ἂν. ὁ δὲ καρτεία μὲν ὠρεπύων, ἔνθα ποινὴν χαλεπὴν, ἀλκῇ δὲ, ὅπου ἀνδρείας ἀγῶν, γνώμη δὲ, ὅπου βελῆς ἔργον, ἕτος ἔμοιγε δοκεῖ διχαίως αἰὲρ ἀγαθὸς παντελὲς ἂν νομίζεσθαι.

β'. Εἰ δὲ χαλὸν εὖρημα αἰτηράποισ ἐσθλῇ καὶ κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐργάζεσθαι, χαλὸν ἂν μοι δοκεῖ [εἶ] ἢ Αἰμιλίου ἀρετὴ ὡςδείγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν ἀσκεῖν βουλευμένοις. τίς γὰρ ἂν ἢ θεοσεβῇ μιμούμενος, ἀνόσιτος γένοιτο. ἢ δίκαιον, ἀδικῶ. ἢ σώφρονα, ὑβριστής. ἢ ἐγκρατῆ, ἀκρα-

CAP. X.

ΟB res igitur hujusmodi laudo equidem Agesilaum. Hæc enim non ita sunt, veluti si quis thesaurum forte reperiatur, opulentior quidem efficitur, non tamen administrandæ rei familiaris peritior: vel si morbo hostes invadente victoria potiatur, felicius quidem esse potest, nihilo tamen arte imperatoria instructor. Qui scilicet tolerantia laborum præstat aliis, ubi res ita postulat; & for-

titudine, ubi agendum est fortiter; & judicio, quum consilio quid suscipiendum est; is mihi quidem videtur optimo jure vir omnino bonus esse putandus.

2. Quod si trutina & norma pro invento utili mortalibus haberi debent, ad efficienda præclara opera; etiam mihi egregium exemplum Agesilai virtus esse videtur, iis qui fortitudinem exercere volunt. Nam quis impius fiat, si religiosum imitetur? quis injustus, si justum? quis petulans, si modestum? quis intemperans,

ἀκρετής; καὶ ὅ δὴ οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ ἄλλῳ βασιλεύειν, ὥς ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ. ἀρχὴν ἐμεγαλύνει. ἔσθ' ἐπὶ τῷ πατρὶς τῆς πολέμιοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πατρὶς πᾶσαι ἀρεταὶ ἡγεῖσθαι τοῖς πολίταις.

γ'. ΑΛΛὰ ὅ μὴ ὅπ' ἐτελεύτησεν ἐπαμεινέται, τὸ ἐνεκα θριῶν πῖς τῶν τοῦ λόγου νομοσάτω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐγκώμιον. πατρὶς μὲν ὅ, ἄφ' ὧν ἤκουε, τὰυτὰ καὶ νῦν λέγεται πατρὶς αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ, τί καὶ πλέον θριῶν ἀπεπνίγη, ἢ βίος τε εὐκλεὴς, καὶ θάνατος ὠραῖος; ἐγκωμίων δὲ τί ἀξιώτερον, ἢ νίκαι τε αἱ χάριται, καὶ ἔργα τὰ πλείους ἀξία;

δ'. Διχῶς δ' ἀν' ὁκύνος γε μακαρίζοιτο, ὅς ἐν ὅς μὲν ὅκ' παίδος ἐραοθεὶς ὅ εὐκλεὴς γενέσθω, ἔτυχε τούτου μάλιστα τῷ κατ' ἑαυτὸν φιλοπρόστατον δὲ πεφυκὸς, ἀήτητος διετέλῃ, ἐπὶ βασιλεὺς ἐγένετο. ἀφικόμην δὲ ἐπὶ τὸ μήκιστον ἀνθρώπου αἰῶν, ἀναμάρτητος ἐτελεύτησε καὶ πατρὶς

si temperantem? Agefilaus enim non tam eo quod aliorum rex esset, quam quod imperare sibi posset, gloriabatur: neque tam quod adversus hostes, quam quod ad omnem virtutem civibus suis dux esset.

3. Enimvero quod à morte laudatur, non idcirco quisquam hanc orationem putet esse nœniam, sed celebrationem potius existimet. Nam primum de ipso commemorantur ea quæ de vivo prædicabantur. Deinde quid à lamentatione longius abest, quam gloriosa

vita, & mors decora? Quid enim comitiis item convenientius, quam victoriæ pulcherrimæ, maximique momenti facinora?

4. Ac jure quidem ille beatus prædicetur, qui quum statim à puero cupiditate famæ incensus esset, illam consecutus est magis, quam omnes ætatis suæ homines: qui quum honoris ac dignitatis à natura imprimis esse adpetens, ex quo rex factus fuit, perpetuo invictus exstitit. Quumque longissimam vitæ humanæ metam attigisset, inculpatus obiit, tum ab

παρὶ τούτοις ὦν ἠγῆτο, καὶ παρὲς ὁκείνους οἷς ἐπο-
λέμει.

Κ Ε Φ. ια'.

Βούλομαι δὲ καὶ εἰ κεφαλαίοις ἐπαλεθῆναι τὴν ἀρε-
τίῳ αὐτοῦ, ὥς ἀνὴρ ὁ ἑπαμνος εὐμνημονεστέρως ἔχει.
Ἀριστῆλαος μὲν ἱερὰ καὶ τὰ εἰς τοῖς πολεμίοις ἐσέβητο, ἠγῆ-
σθαι τοὺς θεοὺς οὐχ ἥτιον εἰ τῇ πολεμίᾳ χρῆσθαι, ἢ
εἰ τῇ φιλίᾳ συμμαχεῖς ποιῆσθαι. ἱκέτας δὲ θεῶν οὐδέ
ἐχθρὰς ἐβιάζετο, νομίζων ἄλογον εἶναι τὰς μὲν εἰς ἱερῶν
κλέπτοντας, ἱερούλους καλεῖν τὰς δὲ βωμῶν ἱκέτας
ἀπασιπῶντας, εὐσεβεῖς ἠγῆσθαι.

β'. Εκείνός γε μὲν ὑμῖν οὐ ποτ' ἔλθῃ, ὥς τὰς
θεοὺς οἴοιτο οὐδὲν ἥτιον ὁσίοις ἔργοις ἢ ἀγνοῖς ἱεροῖς ἡδεσθαι.
Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅποτε εὐτυχίῃ, οὐκ ἀνθρώπων ὑπερφρο-
νεί, ἀλλὰ θεοῖς χάριν ἡδύ. καὶ παρρῶν πλείονα ἔδυσεν, ἢ
ὁκνῶν

iis quibus præerat, tum ab iis ad-
versus quos bellum gerebat.

CAP. XI.

Libet autem virtutem ejus
summatim repetere, quo fa-
cilis hæc laudatio memoriæ in-
hæreat. Venerabatur Agesilaus
delubra etiam in hostico: quod
existimaret, Deorum auxilia non
minus in hostili quam pacato so-
lo quærenda esse. Quod si qui
Diis essent supplices, eos non
violabat, ne si hostes quidem ef-

sent; quod absurdum esse duce-
ret, eos qui à fanis aliquid fur-
to subtrahant, sacrilegos adpel-
lare; qui autem supplices ab
aris avellant, pro religiosis ha-
bere.

2. Nunquam hymnos dicere
definebat, quod Deos arbitraretur
non minus factis religiosis,
quam sacrificiis puris delectari.
Quinetiam quoties fortuna ute-
batur prospera, non homines
contemnebat, sed Diis habebat
gratias: & fiduciæ plenus, plu-
res mactabat hostias, quam re-
bus

ὀκνῶν ἤνυχτο. εἴθιτο δὲ φοβέμεν^{ον} μὲν, ἰλαρὸς φαίνατο,
εὐτυχῶν δὲ, περὶ ὅς (εἶ).

γ'. Τῶν γὰρ μὲν φίλων οὐ τῆς δυνατοτάτοις, ἀλ-
λὰ τῆς παρορμητοτάτοις μάλιστα ἠσπάζετο. ἐμίσθ^η δὲ,
ὅτ^{αν} εἴς τις κακῶς πάγων ἤμυνετο, ἀλλ' εἰ τις εὐεργιτού-
μεν^{ον} ἀχάριτος φαίνοιτο. ἔχαυρε δὲ τῆς μὲν ἀχρεοκερ-
δαῖς πᾶν^{τα} ὄρεον, τῆς δὲ δικαίας πλοῦτοις ποιεῖν, βυ-
λόμενος τί^ς δικαιοσύνην ἢ ἀδικίας κερδαλεωτέρα κα-
θίσταται.

δ'. Ησκήδ^η δὲ ἔχομιλ^{αν} μὲν παντοδαποῖς, χεῖρα^ν
δὲ τοῖς ἀγαθοῖς. ὁπότε δὲ φερόντων ἢ ἐπαμνοῦντων π-
νὰς ἀκούοι, οὐχ ἡττον ὤετο καταμανθάνειν τῆς λεγόν-
των πρόποις, ἢ πρὸς αὐτὸν λέγειν. καὶ τῆς μὲν ὑπὸ
φίλοις ἔξαπαταμένους οὐκ ἔφευγε, τοὺς δὲ ὑπὸ
πολεμίων, πάνπου^ν κατεμέμφετο. καὶ τὸ μὲν ἀπι-
στουῦτας ἔξαπατᾷ σοφὸν ἔκρινε, τὸ δὲ πιστεύον^{τα},
ἀνόσιον.

ε'. Επαμύ-

bus suis metuens voveret. Et con-
suefecerat se, ut quoties in metu
esset, hilaritatem præ se ferret:
rebus contra secundis humilis
esset.

3. Ex amicis, non eos qui plu-
rimum poterant, sed qui promptis-
simi erant, complectebatur. Odio
prosequebatur non eum qui læsus
se ulciscēbatur: sed qui beneficiis
adfectus, ingratus se declarabat.
Erat illi voluptati, turpis quidem
lucris avidos pauperes videre; ju-
stos autem collocupletare. Quod
efficere cuperet ut plus ex iusti-

tia, quam ex injustitia, lucris per-
ciperetur.

4. Cum hominibus cujuscun-
que ordinis versari, bonis uti so-
lebat. Quod si quos aliquando
vituperantes, vel laudantes alios
audiret; existimabat, non minus
illorum se mores agnoscere, qui
ea proferebant; quam eorum, de
quibus diceretur. Quotquot ab
amicis circumvenirentur, non vi-
tuperabat: qui autem ab hostibus,
eos maximopere reprehendebat.
Diffidentes fallere, sapientis esse:
credentes, nefariam putabat.

5. Si

ε'. Επαμώνυμῳ δὲ ἔχαρει ὑπὸ τῆς καὶ ψέγειν ἐθελόντων τὰ μὴ ἀρετὰ, καὶ τῆς παρρησιαζομένων ὁδὸν αἰχμαίνει· τὴς δὲ κρυφίους ὥσπερ οὐέδρας ἐφυλάττειτο. τὴς γὰρ μὲν ἀφρόδους μάλλον, ἢ τὴς κλέπτας ἐμίση, μείζω ζημίῳ ἡγούμενῳ, φίλων ἢ χρημῶν πείσκεισθαι.

ς'. Καὶ τοὺς μὲν τῷ ἰδιωτικῷ ἁμαρτίας τῶν ἄλλων ἔφερε, τοὺς δὲ τῷ ἀρχόντι μεγάλας ἢ γὰρ κείνων, τὴς μὲν ὀλίγα, τὴς δὲ πολλὰ κακὰς ἀπαθέναι. τῇ δὲ βασιλείᾳ προσήκειν εὐόμισεν οὐ βραδύρηναι, ἀλλὰ καλοκαρδίαν.

ζ'. Καὶ ὅ μὲν σώματος εἰκόνα γήσασθαι ἀπέχετο, πολλῶν αὐτῷ τῷτο δωρῶσθαι θελόντων· ὁ δὲ ψυχῆς ὁδὸν ποτε ἐπαύετο μνημεῖα ἀφαινούμενῳ ἡγούμενος ὁ μὲν, αἰδριαντοποιῶν, τὸ δὲ, αὐτῷ ἔργον εἶναι· καὶ τὸ μὲν, πλεονεξία, τὸ δὲ, τῷ ἀγαθῷ.

η'. Χρήμασί γε μὲν οὐ μόνον δικίως, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίως ἐχρητο· τῷ μὲν δικίῳ ἀρκεῖν ἐβούλετο· τὸ
ἐάν

5. Si ab iis laudaretur, qui vel-
lent etiam vituperare quæ displic-
erent, gaudebat; neque cuiquam
illorum qui libertate in dicendo
uterentur, infestus erat: ab iis,
tquam ab intidiis, sibi cavens,
qui mentem suam astute celarent.
Delatores majori prosequeretur
odio, quam fures: quod majus
esse detrimentum duceret, ami-
cis quam rebus suis spoliari.

6. Privatorum hominum er-
rata miti ferebat animo, princi-
pum vero, magni esse momenti
censebat: quod ab illis exigua

proficisci, ab his magna mala,
judicaret. Regno non desidi-
am, sed strenuitatem convenire pu-
tabat.

7. A statuenda corporis ima-
gine abstinebat, multis in hoc
ei gratificari volentibus: animi
vero monumenta nunquam ela-
borare desinebat. Arbitrabatur
enim illud statuarii, hoc sui mu-
neris esse: ac rursus illud divi-
tum, hoc bonorum.

8. Facultatibus non iuste tan-
tum, sed etiam liberaliter uteba-
tur: quod homini iusto satis esse
duceret,

ἐαὶν τὰ ἀλλότρια, τῷ δὲ ἐλδοθείῳ καὶ τῷ ἑαυτοῦ περισ-
σφελητέον (εἰ). αἰεὶ δὲ δεισιδάμωνι ἰὺ, νομίζων τὴς μὲν
καλῶς ζῶντας, οὐκ ἔωδόμενος· τὴς δ' εὐκλειῶς πε-
πλοτηκότας, ἥδη μακαρίους.

θ'. Μείζω δὲ συμφορὰν ἔκρινε τὸ, γηνώσκοντα, ἢ
ἀγνοῶντα, ἀμελῶν τῷ ἀγαθῷ. δόξης δὲ ὁδομίας ἦρα,
ἧς οὐκ ἔξεποιήτο ἰδίᾳ. μετ' ὀλίγων δὲ μοι ἐδόκει ἀν-
θρώπων ἡ καρτερίαν ἢ ἀρετὴν, ἀλλ' εὐπάθειαν νομίζειν.
ἐπαγνύμενος γοῦν ἔχαρε μᾶλλον, ἢ χεῖρματα κτάμενθ'.
ἀλλὰ μὲν ἀνδρείαν γε τὸ πλεόν μετ' εὐθυλίας, ἢ μὲν
κινδυνῶν ἐπεδείκνυτο· καὶ σοφίαν ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ
ἤσκη.

ι'. Πραξιότατος γε μὴν φίλοις ὢν, ἐχθροῖς φοβερώτα-
τος ἰὺ· καὶ πόνοις μάλιστα ἀντέχων, ἐταίροις ἥδιστα ἑωυτοῦ
καλῶν ἔργων μᾶλλον ἢ τῷ καλῶν σωμάτων ἀποθυμῶν. ἐν
γὰρ μὲν ταῖς εὐπραξίαις σωφρονὴν ὁπσιγνύμενος, ἐν τοῖς
δεινοῖς εὐταροῦς ἐδύνατο (εἰ).

ια'. Καὶ

duceret, ab alienis abstinere, li-
beralem putaret etiam sua debere
hominum ad utilitatem conferre.
Semper religiosus erat, & hone-
ste quidem viventes, necdum fe-
lices, qui vero gloriolae mortem
oppetissent, eos jam beatos exi-
stimabat.

9. Majorem esse calamitatem
putabat, scientem, quam inscium,
res præclaras negligere. Gloriam
nullius cupiditate ducebatur, quam
non suis sibi laboribus compa-
raret. Cum paucis hominibus
videbatur mihi judicare, virtu-

tem non tolerantiam esse, sed
voluptatem. Si laudaretur, ma-
gis gaudebat quam si opes acqui-
sivisset. Fortitudinem plerumque
potius cum consilio quam peri-
culis ostendebat: & sapientiam re
potius quam verbis exercebat.

10. In amicos mitissimus, ho-
stibus maximo terrori erat. Quum
labores egregie toleraret, sodali-
bus tamen libentissime cedebat,
magis actiones pulchras quam
pulchra corpora desiderans. No-
rat modeste rebus uti secundis, ad-
versis spei plenus esse poterat.

H

11. Comi-

ια'. Καὶ τὸ εὐχαεὶ οὐ σκώμμασιν, ἀλλὰ τρέψῃ ἐπιτίδδου. καὶ τὸ μεγαλόφρονι οὐ σὺν ὕβρι, ἀλλὰ σὺν γνῶμῃ ἐχρήτο. ἥ γουὺ ὑπεραίρωνι καταφρονῶνι, ἥ μακρίων ταπεινότερος ἦν. καὶ γὰρ ἐκαλλωπίζετο τῇ μὲν ἀμφὶ τὸ σῶμα φανλότῃ, τῇ δ' ἀμφὶ τὸ τεράτευμα κόσμῳ, τῇ δ' αὐτὸς ὡς ἐλαχίστων δεῖσθαι, τῇ δὲ πύς φίλοις ὡς πλεῖστα ὀφειλεῖν.

ιβ'. Πρὸς δὲ τέτοις, βαρύτατ' ἔμην ἀνταγωνιστὴς ἦν, κουρότατ' δὲ κρατήσας. ἐχθροῖς μὲν δυσειξάπατῃ, φίλοις δὲ ἐνὶ ὕδασι πεισώτατ'. αἰεὶ δὲ πηγεῖς τὰ τῶν φίλων ἀσφαλῆς, αἰεὶ ἀμαυροῦν τὰ τῶν πολεμίων ἔργον εἶχεν.

ιγ'. Εὐαῖνοι ἄνδρες μὲν συγγενεῖς, φιλοκλιδεμόνα ἐκέλευον. ἄνδρες δὲ ἡρώδῃ, ἀπεφράσθησαν. ἄνδρες δὲ ὑπεργήσαντες περὶ μνήμονα. οἱ δὲ ἀδικούμενοι, ὑπέκουον. οἱ γὰρ μὲν συγκαταλέγοντες, μετὰ θεοῦς σπώτησαν.

ιδ'. Δοκεῖ

11. Comitatem non joci, sed moribus studebat adsequi. Animi magnitudine non cum injuria, sed judicio utebatur. Itaque spretis jactabundis, etiam mediocribus erat humilior. Etenim gloriam sibi captabat ex vili corporis cultu, ex pulchro exercitus apparatu, ex eo quod ipse quam paucissimis egeret, amicis quamplurimum prodesset.

12. Præterea dum certaret, gravissimus adversarius: ubi vero victoria potitus esset, admodum facilem se præbuit. Idem ab

hostibus difficulter circumveniri poterat, ab amicis facillime falsa persuasione decipiebatur. Semper hoc sibi propositum habebat, ut res amicorum in tuto locaret, hostium labefactatas everteret.

13. Illum cognati nominabant propinquorum studiosum; qui opera ejus utebantur, nihil recusantem; qui aliquid officii exhibuissent, memorem; per injuriam læsi, opitulatorem; in eodem periculo constituti, post Deos servatorem.

14. Vide-

ιδ'. Δοκεῖ δ' ἔμοιγε καὶ τὸδε μόνῳ ἀνθρώπῳ ὀπ-
 δεῖσαι, ὅπ' ἢ μὲν ὁ σώματος ἰσχύς μετέσκει, ἢ δὲ τῆς
 ψυχῆς ῥώμη τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀνέσχετός ἐστιν. ἐκείνῳ
 γοῦν οὐκ ἀπέπειε μεγάλῃ καὶ χαλῇ ἐφ' ἑμῆς ὁ
 σῶμα φέρειν ἡδυνάτο τιῶν τῶν ψυχῆς αὐτῆς ῥώμην.

ιε'. Τοιγαροῦν ποίας ἔνεότητος χρῆσθαι τὸ ἐκείνῳ
 ἦρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς ἐχθροῖς ἀκμάζων ἔπε φο-
 βερὸς ἦν, ὡς Αἰσιλάος τὸ μύκητον ἔσθ' αἰώνιος ἔχων; τίνας
 δ' ἐκποδὴν γινόμενους μᾶλλον ἠόησαν ὁ πολέμοιοι, ἢ
 Αἰσιλάου, καὶ γὰρ γηραιὸν τελευτήσαντος; τίς δὲ συμ-
 μάχῃς θάρσος πῦρρεν, ὅσον Αἰσιλάος, καὶ γὰρ ἦδη πρὸς
 τῷ σώματι ἔβριχ ὢν; τί δὲ νέοι φίλοι πλέον ἐπάησαν,
 ἢ Αἰσιλάον μεχίον ἄποθανόντα;

ις'. Οὕτω δὲ τελέως ὁ ἀνὴρ τῇ πατρίδι ὠφέλι-
 μῶν ὢν διεγένετο, ὡς καὶ τελευτήσας ἦδη, ἐπ' με-
 γαλείας ὠφελῶν τιῶν πάλιν εἰς τιῶν αἰδίων οἰκί-
 σιν κατηγάγετο. μνημεῖα μὲν τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς
 ἀνὰ

14. Videtur idem mihi solus
 inter homines declarasse, corpo-
 ris quidem robur senescere, sed
 animi vires in viris fortibus se-
 nectutis expertes esse. Nunquam
 ille ita respondit, quominus ma-
 gnæ ac pulchræ virtutis studio
 duceretur, quamdiu corpus ferre
 robur animi poterat.

15. Qua igitur juventute non
 ipsius senectæ præstare visa fuit?
 Quis ætate vegeta hostibus adeo
 fuit terrori, ut Agefilaus extre-
 ma in senectute? Quonam sub-
 lato majorem hostes volupta-

tem cepere, quam Agefilao,
 tametsi senex admodum vita
 fungeretur? Quis tantum fidu-
 ciæ sociis præbuit, quantum A-
 gesilaus, licet ad vitæ ostium per-
 venisset? Quid amici juvenes
 magis desiderarunt, quam Age-
 filaum, qui senex ē vivis excels-
 erat?

16. Is adeo perfecte semper
 utilis patriæ fuit, ut etiam jam
 defunctus, plurimum adhuc rem-
 publicam juvans, ad illud æ-
 ternum domicilium diverterit.
 Monumenta quidem virtutis suæ

60 ΖΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓ. ΕΙΣ ΑΓΗΣ.

ἀνὰ πᾶσαι ἡ γῆν κτησάμενος, ἥ δὲ βασιλικῆς πατρὸς
ἐν τῇ πατρίδι τυχόν.

ZENO-

veluti per universum terrarum pulturam in patria regiam ob-
orbem consequutus fuit, ita se-
tinuit.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

ΚΕΦ. α'.

Α Λ' ἐγὼ εἰνοήσας ποτὲ, ὡς ἡ Σπάρτη τῆς
ὀλιγανθρωποτάτων πόλεως ἔσα, δυνατωτάτη
πὶ καὶ ὀνομαστοτάτη οὖν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη·
ἑταίμασα, ὅτῳ ποτὲ τρέπω τῷτ' ἐγίγινε. ἐπεὶ μέντοι
κατινόησα τὰ ὀπιτηδεύματα τῆς Σπάρτης, οὐκέτι
ἑταίμαζον.

β'. Λυκῆργον μύθοι τὴν γέντα αὐτοῖς τῶν νόμων, οἷς
πειθόμενοι κῦδαιμόνησαν, τῷτον καὶ θαυμάζω, καὶ εἰς πᾶ
ἔρχεται μάλα σφοδρὸν ἠγῶμαι. ἐκείνου γὰρ ὁ μνηστήρηνος
ταῖς

XENOPHONTIS

LACEDÆMONIORUM RESPUBLICA.

CAP. I.

COGITANTI mihi ali-
quando Spartam,
quum una ex urbi-
bus minime popu-
lofis sit, nihilomi-
nus & potentissimam, & clarissi-
mam in Græcia existisse; mi-
rum videbatur, quodam modo id
fieri potuerit. Sed postea quam
Spartanorum instituta perspexi;
non amplius mirabar.
2. Lycurgum sane, qui leges
eis tulit, quibus parendo felices
evadere, non solum admiror; sed
etiam summe sapientem fuisse ar-
bitror. Nam is haudquaquam
alias

πὰς ἄλλας πόλεις, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν γῆν ταῖς πλεί-
ταις, πείρουσαν εὐδαιμονίᾳ τὴν πατρίδα ἐπί-
δειξεν.

γ'. Αὐτίκα δὲ οὗτοι τεινοποιίας (ἵνα ἐξ ἀρχῆς ἀρ-
ξωμεν) οἱ μὲν ἄλλοι τὰς μελλύσας τέκνουν, καὶ καλὰς δο-
κίμους κόρας παιδεύουσιν, καὶ σίτῳ ἢ ἀνυτῶν μετριωτάτῳ
τρέφουσιν, καὶ ὄψῳ ἢ λινατῶν μικροτάτῳ· οἷον γὰρ μὴ ἢ
πάντα ἀποχόμηναι, ἢ ὑδαρῶν χεράμηναι ἀφ' ἑαυτῶν.
ὥστε δὲ οἱ πολλοὶ τὰς τέχνας ἐχόντων ἐδραῖοι εἰσιν,
ὅτε καὶ τὰς κόρας οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἡμετέρους εὐαργεῖν
ἐξίσχουσιν. τὰς μὲν ὅτε περιφρονῶντας πῶς χρὴ προσδοκῆσαι
μεγάλους εἶναι γενήσασθαι;

δ'. Ο δὲ Λυκῦργος ἐαυτῶν μὲν καὶ δούλας πρέχειν
ἱκανὰς ἡγήσατο (εἶ). ταῖς δ' ἐλευθέραις μέγιστον νομίσας (εἶ)
τὴν τεινοποιίαν, οὗτοι μὲν σωμασκήν' ἐταξεν ὅθεν ἡτίον τὸ
σῆλυ εἶναι ἀρρενὸς φύλον· ἐπειτα δὲ δρόμον καὶ ἰσχύον, ὥστε
καὶ τοῖς ἀνδράσιν, ὅτε καὶ ταῖς θηλείαις ἀγωνίας πρὸς ἀλλήλας
ἐποίησε.

alias civitates imitatus, immo e-
tiam contraria plurimis statuens,
ut patria sua felicitate cæteris
præstaret, effecit.

3. Quippe statim (ut ab ipso
principio rem ordiar) quod sobo-
lis procreationem adtinet, alii pu-
ellas, quæ parituræ sunt, & recte
videntur educari, modico quam
maxime fieri potest pane, ac prout
licet obsonio pertenui alunt: &
quidem eas ita regunt, ut à vino
vel prorsus abstineant, vel diluto
utantur. Ut autem plerique opi-
fices sedentarii sunt, sic Græci

cæteri puellas sine omni motu la-
nificium exercere volunt. At quo-
modo potest expectari, ut quæ
sic educantur, insigne quid pa-
riant?

4. Lycurgus autem existima-
bat, vel ipsas ancillas ad vestem
parandam sufficere: ingenuarum
munus in primis esse ratus, pro-
creare liberos. Itaque primum
non minus foemineum sexum ha-
bere corporis exercitia iussit, quam
masculum. Deinde sicut viris in-
ter se certamina cursus & roboris
instituit, sic etiam foeminis: quod
statue-

ἐποίησαν νομίζων ἕξ ἀμφοτέρων ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἔκγονα ἔρρωμνέστερα γίνεσθαι.

ε'. Επεὶ γὰρ μὴν γυνὴ πρὸς ἄνδρα ἔλθοι, ὁρᾷ τοὺς ἄλλους ἢ πρῶτον ἢ χρόνον ἀμέτρως ταῖς γυναιξὶ σωόν-
ται, καὶ τὸ τε πάσαις ἐγνώ. ἔθηκε γὰρ, ἀδελφεῖσιν μὲν
εἰσιόντα ὀφθῆναι, ἀδελφεῖσιν δ' ἐξιόντα. ὅπως δὲ σωόν-
ται, πολεποτέρως μὲν ἀνάγκη σφᾶν αὐτῶν ἔχειν, ἔρρω-
μνέστερα δὲ γίνεσθαι * εἰ πὶ βλαστάσιον, ὅπως μᾶλλον,
εἰ ἢ ἀγχορεὶ ἀλλήλων εἶεν.

ς'. Πρὸς δὲ τέτοισι, καὶ ἀποπαύσας ἢ ὅποτε βέ-
ληντο ἔταστοι γυνῶντα ἀγαθῶν, ἔπαξεν ὅτι ἀκμῆς ἢ
σωμάτων τῶν γάμος ποιῆσθαι, καὶ τὸ το συμφέρον τῇ ἐν-
γονίᾳ νομίζων.

ζ'. Εἴγε μὲντοι συμβαίνει γενεῶν νέων ἔχειν, ὁρᾷ
τοὺς τιλικούτους φυλάσσειντα μάλιστα τὰς γυναι-
κας, πάσαις καὶ πούτου ἐνόμοισι. πῶς γὰρ πρεσ-
βύτη ἐποίησεν, ὁποῖου ἀνδρὸς σῶμά τι καὶ ψυ-
χὴν

statueret, ex utroque parente ro-
busto, etiam sobolem robustio-
rem nasci.

5. Jam ubi ad virum accedit
mulier, quod alios immodice vi-
deret initio cum uxoribus con-
fuescere; hac etiam in parte quid-
dam diversum statuit. Quippe san-
xit pudorem esse, ut quis [ad
uxorem] vel ingrediens, vel egre-
diens, conspiceretur. Hoc modo
si confuescant, majori eos erga se
desiderio teneri necesse est; & fœ-
tus, si qui producantur, fieri robu-
stiores, quam si satietas inter eos
obrepat.

6. Præterea potestate adempta,
ne quis uxores ducerent, quum
ipsis libitum esset; iussit, ut dum
vigerent corpora, matrimonia
contraherent, idque non minus ad
rectam procreandi rationem con-
ducere putabat.

7. Quod si usu veniret, ut vetu-
lus uxorem juvenculam haberet:
quia complures in hac ætate vide-
bat esse, qui uxores diligentissime
custodiant, etiam hac in parte
contrarium quiddam statuit. Jus-
sit enim, ut hic senex, eo vi-
ro, quem ob corporis & ani-
mi

χρὴ ἀγαθεῖν, τούτοις ἐπαγορεύω τεκνοποιήσασθαι.
 η'. Εἰ δὲ τις αὖ γυναικὶ μὴ συνοικεῖν μὴ βέλοιτο, τί-
 κωνι δὲ ἀξιολόγων ὀπιθυμοίη, καὶ τὰτα νόμιμον ἐποίησιν,
 ἢν πια αἱ εὐτεκνον καὶ γυναικῶν ὁράη, πείσονται τ' ἔχοντα,
 ἔκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι.

θ'. Καὶ πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχρή. αἵ τε γὰρ γυναῖκες
 διπλῆς οἴκοις βέλοντι κατέχειν, οἷτε ἄνδρες ἀδελφῆς τοῖς
 παρὶ παροῖς ἀγαμέδανειν, οἳ δ' ἔμην γένος καὶ τὸ Διωμέως κοινω-
 νῆσι, τὸ δὲ χρημάτων ἔκ ἀντιποιοῦνται.

ι'. Περὶ μὲν δὴ τεκνοποιίας ἔγωγε ταῖαιτία γένος τοῖς ἀλ-
 λοις, εἴπερ ἀγαμέδωντα καὶ χτ' μέγεθος καὶ κατ' ἰσχυρὸν ἄνδρας
 τῇ Σπάρτῃ ἀπετέλῃσιν, ὁ βυλόμηντο ὀπισκοπεῖω.

Κ Ε Φ. β'.

ΕΓΩ μύθοις ἐπὶ καὶ περὶ γενέσεως ἔξηγημα, βέλο-
 μα καὶ πλὴν παιδείαν ἐκατέρωι σαφηνίσαι. τῇ δ'
 μὲν ποίνῃ ἄλλωι Ελλήνων ὁ φάσκοιτες κάλλιπα τοὺς
 υἱεῖς

mi dotes suspiceret, ad uxorem adducto, sobolem susciperet.

8. Quod si quis foeminae conjugium averfaretur, ac nihilominus praestantium liberorum cupidus esset; etiam huic lege permisit, ut quamcunque foecundam & indolis generosae conspexisset, persuaso ejus marito, prolem ex ea procrearet.

9. Atque hujusmodi multa concessit. Etenim foeminae binas domos occupant, & mariti earum liberis suis fratres adjungunt, qui in generis quidem ac virium so-

cietatem veniunt, à facultatibus tamen excluduntur.

10. Hoc modo quum de procreatione sobolis statueret aliud quam caeteri, num Sparta viros tam proceritate quam robore praestantes produxerit; consideret, qui volet.

CAP. II.

EQuidem quia de procreatione dixi, etiam utriusque sexus institutionem exponam. Ex Graecis ergo caeteris ii qui rectissime liberos

ἡεὺς παιδεύειν, ἐπειδὴν τάχιστα αὐτοῖς οἱ παῖδες τὰ λε-
γόμενα ξυσιῶσιν, εὐθὺς μὲν ἐπ' αὐτοῖς παιδαγωγοὺς θερά-
πειαν ἐφιστᾷσι, εὐθὺς δὲ πέμπουσιν εἰς διδασχάλων,
μαθησομένων καὶ γράμματα, καὶ μουσικὴν, καὶ τὰ οὖν παλαιά-
πρα. ὧς δὲ τέτοις, τῷ παιδὶ πόνους μὲν ὑποδύμασιν
ἀπαλύουσιν, σώματι δὲ ἱματίων μεταβολαῖς ἀφ-
θρύττεισι· σίττε γε μὲν αὐτοῖς γαστέρα μέτρον νομί-
ζουσι.

β'. Ο δὲ Λυκῦργος ἀντὶ μὲν ἑῷδ' ἰδίᾳ * ἐκείτοις παιδαγω-
γοὺς δούλους ἐφιστᾷαι, ἄνδρα ἐπέστησε κρατεῖν αὐτῶν,
ἐξ ὧν αἱ μέντοι ἀρχαὶ καλῆσαν, ὅς δὲ καὶ παιδονό-
μος καλεῖται. τούτῳ δὲ κύριον ἐποίησε καὶ * ἀθροίζεν
τούς παῖδας, καὶ ὅπισθοποιῶντα εἰ πῃ ῥαδιουργοίη,
ἰσχυρὰς κολάζειν. ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τῶν ἡβώντων μα-
θηφόρους, ὅπως τιμωροῖεν ὅτε δέοι· ὥστε πολ-
λίῳ μὲν αἰδῶ, πολλῷ δὲ πείρῳ ὅκει συμπαρεῖ-
ναι.

γ'. Λιπὴ

liberos suos instituere se aiunt, ubi primum pueri ea quæ dicuntur, intelligunt; mox servos eis pædagogos præficiunt, mox eos ad magistrorum ludos mittunt; ut & litteras, & musicam, & quæ ad palæstram pertinent, discant. Præterea puerorum pedes calceis teneriores reddunt, & corpora vestium mutationibus ad molliorem consuefaciunt; eibi modum ventris metiuntur.

2. Lycurgus autem, pro eo quod illi seorsim singulis servos pædagogos præficiunt, virum eis

præesse voluit, ex illorum numero, qui magistratus summos ob-eunt. Huic [à puerorum gubernatione] Pædonomi est inditum nomen, cui quidem potestatem plenam colligendi pueros concessit, & eosdem puniendi graviter, inspectanti, an quis nequiter agat. Eidem ex ephebis quosdam, qui flagella gestarent, ad-junxit: ut quum res posceret, pæ-nas pueris irrogarent. Quo factum, ut magnum verecundiæ, magnum in pueris obedientiæ studium esset.

1

3. Pro

γ'. Αντί γε μὴν ἔ' ἀπαλιύει τῆς πόδας ὑποδήμασι, ἔταξει ἀνυποδησία χρησιμῶς νομίζων, εἰ τῦτ' ἀσκήσας, πολὺ μὲν ῥᾶον ἀν' ὀρητάδῃ βαίνειν, ἀσφαλές τε οὖν δὲ περὶ τῆς κράταρην, καὶ πηδῶσι, καὶ ἀνατορεῖν, καὶ δραμεῖν ἵαττοι ἀνυπόδεσσι, εἰ ἡσυχῶς εἴη τοὺς πόδας, καὶ ὑποδεδεμένοι.

δ'. Καὶ ἀντι γὰρ ἑῖματίους ἀφαιρῦντες, οἰοῦσιν ἐνὶ ἱματίῳ δι' ἔτους περὶσεχίζεσθαι. νομίζων ἔ' τοι καὶ πρὸς ψύχει, καὶ πρὸς θάληπι ἄμεινον ἀν' ὡδισκιδάσασθαι.

ε'. Σίτον γε * μὴν ἔταξε ποσὶν ἔχοντα συμβαλέειν ἔ' ἄρρενα, ὡς ὑπὸ πλησμονῆς μὲν μήποτε βαρύνεσθαι, ἔ' δὲ ἐνδετέρως ἀφίγει μὴ ἀπείρως ἔχειν. νομίζων τοὺς ἔ' τοι παιδοδομένους μᾶλλον μὲν ἀν' ὡδισκιδάσασθαι, εἰ δὲ ὀφείη, ἀσπίσαι τε ἐπιπονήσαι; μᾶλλον δ' ἀν', εἰ ὡδισκιδάσασθαι, ὅτι ἔ' αὐτῶς ὅτις πλείονα χρόνον ὡδισκιδάσασθαι, ἢ ἴσον δ' ἀν' ὅψις δεινῶν, εὐχρέστερον δὲ πρὸς πᾶσι ἔχει βρῶμα.

ς'. Καὶ

3. Pro eo vero, quod alii calceis pedes emollirent; iussit ut nuditate pedes duriores efficerent. Existimabat enim futurum, si ad hoc semper exercitarent, ut multo facilius ardua loca conscenderent, per declivia tutius descenderent; exsiliarent, proflirent, currerent discalceati, si quidem pedes adsuafecerent, multo expeditius quam calceati.

4. Idem pro eo, quod illi vestibus sese emollirent, statuit ut ad unum se vestimentum anno toto adsuafecerent: quod putaret hac

ipso ratione tum ad frigora tum calores rectius instructos fore.

5. Cibi tantum masculo sumendum censuit, ut præ repletionem non gravetur, & penuriam tolerandi non ignarus sit. Existimabat enim, illos qui sic instituerentur, magis, ubi usus ita posceret, labores sine cibo toleraturos; magisque futurum, ut si esset imperatum, ab eodem cibo longius ad tempus abstinendo durarent, minus obsonii requirerent, quamvis escam denique facilius admitterent.

6. Præ-

στ'. Καὶ ὑγιεινέρας δ' ἂν ἀφ' αὐτῶν, καὶ εἰς μῆκος ἀν
ωξάνεσθαι, ἢ ῥαδιὰ τὰ σώματα ποιῆσαι προφικνύμενον
συλλαμβάνειν ἡγήσατο, ἢ ἢ ἀφ' ἀπλατυνύσας τὰ σίτω.

ζ'. Ὡς δὲ μὴ ὑπὸ λιμοδ' ἄραν αὐτοὶ πιέζοντο,
ἀπορρογμένους μὲν αὐτοῖς οὐκ ἔδωκε λαμβάνειν ὧν ἂν
δύνανται, κλέπτειν δ' ἐφ' ἧκεν ἔστιν ἂν τὰ λιμῶ ὅππῃ
ἐκαστα. καὶ ὅς μὲν οὐκ ἔσονται ὅ, τι δύνανται, ἐφ' ἧκει αὐ-
τοῖς γε μηχανᾶσθαι τινὲς τροφῶν, ὅσῃ οἷμα τῷ
ἀγνοῖν.

η'. Δὴλον δὲ, ὅτι ἢ μέλλοντα κλοπεύειν, καὶ νυκτὸς
ἀγρυπνῆν δεῖ, καὶ μὴ ἡμέρας ἀπατᾶν καὶ ἐνεδρεύειν, καὶ
κατασκόποις δὲ ἐτοιμάζειν τὸν μέλλοντα τι λήψασθαι.
ταῦτα οὖν δὴ πάντα δηλονότι μηχανικώτερος ἢ ὅππῃ
δείων βυλόμενος τὴν πᾶσαν ποιεῖν, καὶ πολεμικώτερος,
ὅπως ἐπαίδουσιν.

θ'. Εἴποι δ' ἂν οὖν τις τί δύνανται, εἴωρ τὸ
κλέπτειν ἀγαθὸν οἰόμενος, πολλὰς πληγὰς ἐπέ-
βαλλε

6. Præterea putabat, alimen-
tum, quod corpora gracilia potius
efficeret, quam cibo dilatarer, ad
salubrius vivendum, & ad incre-
mentum proceritatis, adjumenti
plus adferre.

7. Ut autem à fame non ni-
mium premerentur, non concessit
eis, ut sine negotio consequen-
rentur, quibus ipsis opus esset : sed
permisit, ut ea furto subtraherent,
quibus levare fames posset. Non
tamen eum idcirco ipsis concessisse,
ut artificiosa industria sibi vi-
ctum pararent, quia non haberet,

quod aliud illis daret; neminem
ignorare arbitror.

8. Nimirum patet, eum qui
aliquid furto sit ablaturus, necesse
habere, ut noctu vigilet, interdum
fallat, insidias locet, atque etiam
exploratores paret, si quidem ali-
quid accipere velit. Quamobrem
pueros ad hæc omnia condocesca-
ciebat, quod eos ad paranda neces-
saria sollertiores, adeoque bellico-
siores facere vellet.

9. Fortasse quis dixerit : Cur igitur,
si quidem furari bonum quid
esse arbitratur, multis eum ver-

βαλλε τῷ ἀλικομοδίῳ; ὅτι, φημί ἐγώ, καὶ τὰλλα ὅσα ἀνθρώποι διδάσκουσιν, κολάζουσιν ἢ μὴ καλὰς ὑπομετουῦνται. καὶ κῆνοι οὖν τὰς ἀλικομοδίας, ὡς κακῶς κλέπιδας, τιμωρῶν).

ἰ. Καὶ ὡς πλείους δὲ ἀρπάσαι * τυχεῖς παρ' Ορχίας χαλὸν θεῖς, μαθηρῶν τέτοις ἄλλοις ἐπέταξε· τὸτο δὲ δηλοῦναι καὶ ἐν τούτῳ βυλόμην, ὅτι ὅστιν ὀλίγον χροῖον ἀλγίσαντα πολὺν χρόνον εὐδοκίμουῦντα εὐφραίνεισθαι. δηλοῦνται δὲ ἐν τούτῳ, ὅτι καὶ ὅπως τάχιστα δεῖ, ὁ βλακεύων ἐλάττω μὲν ὠφελεῖται, πλεονεξία δὲ πρᾶγματα λαμβάνει.

ια. Ὅπως δὲ μὴδ' εἰ ὁ παιδονόμος ἀπέλθοι, ἔρημοί ποτε αὖ πᾶντες εἶεν ἄρχοντες, ἐποίησε αὖ παρόντα τῶν πολιτῶν κύριον εἶναι, καὶ ὅπως τάχιστα τοῖς πασι δόξῃ εἶναι, καὶ κολάζειν εἴπε ἁμαρτάνοιεν. τοῦτο δὲ ποιήσας, διέπραξε καὶ αἰδημονετέρες εἶναι τοὺς παῖδας. οὕτως

beribus castigabat, qui deprehendebatur? Nimirum ideo, mea quidem sententia, quod aliis etiam in rebus, quas homines docent, non recte aliquid exsequentem plebant. Quamobrem illi quoque in deprehensos, ut parum peritos fures, animadvertunt.

10. Quumque ingeniosum esse statuisset, si qui plurimum tritici raperent: eos tamen ab aliis ad aram Orthiae flagris cædi iussit. Quo quidem significare voluit, quod is qui exiguo tempore dolores perfert, diuturna voluptate cum

gloria frui possit. Præterea significatur hoc ipso mollem ac ignavum hominem, quum celeritate opus est, utilitatis minimum capere, molestiæ plurimum.

11. Ut autem pueri etiam moderatore suo absente, nunquam aliquo destituerentur, qui eis præesset: instituit, ut ex civibus, quicumque præsens quovis esset tempore, potestatem haberet tum imperandi, pueris, quod ex usu esse videretur, tum plectendi si quid delinquerent. Qua re perfecit ut etiam pueri verecundiores essent.

Quippe

ἃ ἔπαις ἀδουῶται οὔτε παῖδες, ἔτε ἄνδρες, ὥς τοὺς ἀρχόντας.

ιβ'. Ως δὲ καὶ, εἴποτε μὴδεῖς τύχοι ἀνὴρ πῦρ, μὴδ' ὥς ἔρημοι οἱ παῖδες ἀρχόντες εἶεν, ἔθηκε τ' ἱλῆς ἐχέσης τ' πορώτατον τ' ἀρρένων ἀρχεῖν. ὥτε ὁδὲποτε ἐκὼς οἱ παῖδες ἔρημοι ἀρχοντός εἰσι.

ιγ'. Λεκτέον δὲ μοι δοκεῖ εἶ) καὶ θεὸς τ' παιδικῶν ἐρώτων. ἐπὶ γάρ τι καὶ τὸ τοῦ πατρὸς παμδαίαν. οἱ μὲν τοῖνυν ἄλλοι Ἑλλῆνες (ὥσπερ Βοιωτοὶ) ἀνὴρ καὶ παῖς συζύγῳτες ὁμιλοῦσιν, καὶ (ὥσπερ Ἡλεῖοι) ἀφ' ἑαυτῶν τῇ ὥρᾳ χρώνται. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ παιτάπασι ἔτι ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐραστὰς εἰργασίαν ἀπὸ τ' παίδων.

ιδ'. Ο δὲ Λυκοῦργος ἐναντία καὶ τοῖς πᾶσι γιούς, εἰ μὴ τις αὐτὸς ὦν οἷον δεῖ, ἀραδαίς ψυχρὸν παῖδες, πειρῶτο ἀμεμπτον φίλον ἀποτελέσασθαι καὶ σιωπῆσαι, ἐπὶ ἡνίκ, καὶ χαλκίῳ παμδαίαν ταύτῃ ἐξομίζεν.

α'. Εἰ

Quippe nihil ita neque pueri, neque viri reverentur, atque præfectos suos.

12. Ut autem ne tunc quidem, ubi forte nullus ætatis virilis adesset, rectore pueri suo cararent: sanxit, ut isqui esset in classe qualibet acerrimus, maribus imperaret. Quo fit ut istic pueri nunquam rectore careant.

13. Etiam de puerorum amoribus dicendum mihi videtur; quod hoc quoque ad institutionem pertineat. Aliis in more Græcis est, ut vel conjuncti vir ac puer de-

gant, quod fit apud Boeotos; vel formæ venustate muneribus potiantur, quod Eleis in usu est. Nonnulli sunt, qui prorsus amatores cum pueris etiam colloqui vetant.

14. Lycurgus autem his omnibus contraria statuens, si quis vir esset ejusmodi, qualem esse deceret, indolemque pueri admiratus, amicum sibi sincerum efficere cuperet, & cum eo versari: hoc ipsum laudabat, eamque putabat institutionem esse optimam.

15. Si

κ'. Εἰ δὲ τις παῖδες σώματος ὀρεγόμενος φανείη, ἀ-
 γισσι τὸ τοιοῦτος, ἐποιήσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι μηδὲν ἡττον
 ἔραταις παιδικῶν ἀπέχεσθαι, ἢ γυνῆς παίδων, ἢ καὶ ἀδελφοὶ
 ἀδελφῶν εἰς ἀφροδίσια ἀπέχοντες. ὃ μὲν τοι, τῶντα
 ἀπιπείσασθαι ὑπὸ πινυν, οὐ θαυμάζω. οἱ πολλὰς γὰρ
 πόλεις οἱ νόμοι οὐκ εἰσπαιύονται ταῖς παρὰ τὰς παῖ-
 δας ἐπιτηρύαιας.

Κ Ε Φ. γ'.

Η Μὲν δὲ παιδεία εἴρηται, ἥ τε Λακωνικὴ, καὶ ἡ τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων. ἔξ ὁποτέρων δ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ
 παιγνίοις, καὶ ἀθλημονέσιν, καὶ ὧν δὲ ἔκχευτέσιν ἀνδρες
 ἀποπλουῦνται, ὁ βυλόμενος καὶ ταῦτα ἐπισκοπεῖσθαι.

β'. Οταν γὰρ μὴν ἔκ παίδων εἰς τὸ μείρακιον ἔκ-
 βάλλωσι, πτωχεῦτα οἱ μὲν ἄλλοι πάντες μὲν ἀπὸ παι-
 δαγωγῶν, πάντες δὲ καὶ ἀπὸ διδασκάλων, ἄρχουσιν
 δὲ

15. Sin aliquem pueri corpore
 duntaxat capi adpareret, id vero
 turpissimum esse statuit: adeo-
 que perfecit ut apud Lacedæ-
 monios nihilo utique minus a-
 matores à puerorum amatorum
 congressu abstinerent, quam vel
 parentes à filiis, vel à fratribus
 fratres venereis in rebus absti-
 nent. Quæ sane fidem apud
 quosdam non mereri, nihil mi-
 nor. Nam leges in plerisque ci-
 vitatibus libidines ejusmodi non
 coercerent.

CAP. III.

ATque hæcenus de institu-
 tione tam Laconica quam
 cæterorum Græcorum dictum
 est. Ultra vero promptiores ad pa-
 rendum, & verecundiores, &
 continentiores in iis, ubi necesse
 est, viros efficiat; id etiam con-
 sideret, qui voleat.

1. Enimvero posteaquam è
 pueritia transeunt ad adolescen-
 tiam, tum Græci quidem cæteri
 pædagogis magistrisque liberos
 suos committere desinunt, neque
 quis-

δὲ ὁδόνες ἐπ' αὐτῆς, ἄλλ' αὐτονόμοις ἀφίᾳσιν· ὁ δὲ Λυ-
κούργος ἔτι τέτιον ταῖσιν ἔγνω.

γ'. Καθ' ἑκάστην γὰρ τοῖς πηλικύτοις μέγιστον μὲν φρέ-
νημα ἐμφυόμβου, μάλιστα δὲ ὕβρει ὅπιπολέζουσαν, ἰχυ-
ρωτάτους δὲ ὁρμήας, τῇ ἡδονῇ παρειαμύνας, τῶν καὶ αὐτῶν
πλείους μὲν πόνους αὐτοῖς ὑπέβαλε, πλείστην δὲ ἀγρο-
λίαν ἐμμηχανήσατο.

δ'. Επιθῆς δὲ, ἔτι περ ταῦτα φύροι, μηδενὸς ἐπὶ τῇ χα-
λῶν τυχεύειν, ἐποίησε μὴ μόνον τῆς ἐκ δημοσίου, ἀλλὰ καὶ
τοὺς κηδομένους ἐκείτων ὅπιμελεῖσθαι, ὥς μὴ καταδειλιάσαι-
τες ἀδόκιμοι παύσασιν ἐν τῇ πόλει γίνοντο.

ε'. Περὶ δὲ τέτοις τὸ ἀδελφῶν ἰχυρῶς ἐμφορῶν βε-
λόμενος αὐτοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέταξεν εἰπὸς μὲν τῇ
ἰματίῳ πῶ χεῖρε ἔχην, σιγῇ δὲ πορεύεσθαι, ὡς βέλτερον
δὲ μηδαμῶι, ἀλλ' αὐτοὶ τὰ πρὸς τῇ ποδῶν ὁρᾷ. ἔθα δὲ
καὶ δῦλοι γένεσθαι, ὅτι τὸ ἄρρει φύλον καὶ εἰς τὸ σωφρονεῖν
ἰχυρύνειν ὅτι τῇ δὲ θηλείας φύσεως.

ς'. Εἰσι-

quisquam amplius eis imperat, sed
juris sui sunt : Lycurgus autem his
quoque contraria statuit.

3. Nam quod animadverteret,
illis, qui hac essent ætate, spiritus
à natura maximos inesse, maxi-
mamque petulantiam redundare,
cupiditates denique voluptatum
vehementissimas adesse : idcirco
tunc plurimis eos laboribus subje-
cit, & occupationes eorum plu-
rimas excogitavit.

4. Quumque addidisset, eum,
qui hæc fugeret, expertum fore
deinceps rerum egregiarum om-

nium : perfecit, ut non tantum
publice constituti, sed illi etiam,
qui gererent privatim curam sin-
gulorum, operam darent, ne præ
ignavia contemptui civibus uni-
versis essent.

5. Præterea quum vehementer
animis eorum pudorem inferere
cuperet, instituit, ut in via manum
utramq; intra vestem continerent,
incederent taciti, nusquàm circum-
spicerent, ea tantum intuerentur,
quæ ante pedes essent. Unde pa-
tuit, sexum marem etiam foemi-
neo se modestius posse gerere.

6. Sane

στ'. Εκείνων γ' οὖν ἦσαν μὲν ἀν' φωνὴν ἀκρόασις, ἢ τ' λιθίων, ἦσαν δ' ἀν' ὄμματι μετὰ σρέψαις, ἢ τ' χαλκῶν, αἰδημονετέρας δ' ἀν' αὐτοὺς ἡγήσατο καὶ αὐτῆς τ' * εἰ τοῖς θαλάμοις πῦρ θέων. καὶ ἐπειδὴν εἰς τὸ * φιλίππον γὰρ φίλων, ἀγαπητὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἐρωτήρην ἀκρόασι. καὶ τ' μὲν αὐτὸ παιδικῶν ἔπαις ἐπεμελήθη.

Κ Ε Φ. Δ'.

Περί γε μὴν τ' ἡβώντων πολὺ μάλιστα ἐσπούδασι, νομίζων, τέτοις, εἰ γένοιτο οἷος Δδ, πλῆστον ῥέπειν ὅπῃ τὸ ἀγαθὸν τῇ πόλει.

β'. Οραὶ οὖν, οἷς ἀν' μάλιστα φιλονεικία ἐγένηται, τέτων καὶ χορῶν ἀξιοκρατωτάτοις μηχανήμας, καὶ γυμνασῶν ἀγῶνας ἀξιοκρατωτάτοις· εὐνομίζεν, εἰ καὶ τὰς ἡβώντων συμβάλλοι εἰς ἔρευναν περὶ ἀρετῆς, ἔπαις ἀν' καὶ τέτοις ὅπῃ πλῆστον ἀφικνεῖσθαι αἰδοραγαθίας. ὡς οὖν τέτοις αὐτὸν σιῶ-βαλεν, ἐξηγήσεται.

γ'. Αἱ-

6. Sane vocem illorum minus audias, quam si lapidei; minus oculos flexeris, quam si essent abenei: denique verecundiores esse duxeris, quam sint eae quae in thalamis degunt virgines. Quod si etiā ad philitiū veniant, satis habendum hoc ex eis audiri, de quo interrogati sunt. Atque hanc Lycurgus aetati puerili curam adhibuit.

CAP. IV.

Cæterum multo maximam diligentiam puberibus im-

pendit, quod eos duceret, si tales evaderent, quales esse conveniret, plurimum momenti civitatis commodis allaturos.

2. Itaque quum videret, quibuscunque maxime studium contentionis innatum esset, horum & choros auditu, & certamina gymnica spectatu esse dignissima; arbitrabatur, si puberes in contentionem virtutis inter se committeret, etiam illos hoc modo evaluuros esse fortissimos. Exponam autem quo modo inter se hos commiserit.

3. Εἰ-

γ'. Λιγυῖται πῶν αὐτῶν οἱ Εφοροὶ ἐκ τῶ ἀκμα-
ζοῦνται πρὸς ἀνδρας. ὅτοι δὲ ἰσπαρέται χαλῶνται.
τούτοι δὲ ἔχαστος ἀνδρας ἐκπὸν καταλέγει, ἀφασα-
φινίζοντες ὅτι ἐνεκα τῶ μὲν παρπμαῖ, τῶ δὲ ἀποδο-
κιμάζει.

δ'. Οἱ οὖν μὴ τυγχάνοντες τῶ χαλῶν, πολεμῶσι τοῖς
πε ἀποτείλασι αὐτοὺς, καὶ τοῖς ἀρετῆσιν αὐτῶν αὐτῶν, καὶ
παρφυλάττειν ἀλλήλους, ἐάν τι παρὰ τὰ χαλὰ νομι-
ζόμενα ῥαδιουργῶσι.

ε'. Καὶ αὐτῇ δὲ γένει) ἡ φοφίλεσάτη τε, καὶ πολι-
πικωτότη ἔει, οὐ ἢ ἀποδέδεικ) μὲ, ἀ δὲ ποιῶν
ἀγαθὸν. χρεῖς δ' ἐκπερι ἀσκῶσι, ὅπως αἰὲν χρεῖτι-
σοι ἔσονται. ἐάν δὲ τι δέη, κατ' ἐνα ἀρήξοι τῇ πάλῃ
πειπὶ ὀφεί.

στ'. Ανάγκη δ' αὐτοῖς καὶ εὐεξίας ὀπτιμελῆσθαι. καὶ γὰρ
πυκτεύουσι ἀφ' ἧ ἔει, ὅπως ἀν συμβάλωσι. ἀφελύτῃ μὲν
τοῖ τῶ μαχιδύς πᾶς ὁ παρμαγινόμορος κύριος. ὡς δὲ τις
ἀπειγῇ

3. Eligant Ephori ex eorum numero, qui ætate sunt vegeta, tres viros, quos Hippagretas vocant. Eorum quisque centum sibi viros deligit, ac simul declarat quamobrem alios præferat, alios rejiciat.

4. Itaque illi, qui honorem hunc non consequuntur, inimici fiunt tam iis, à quibus rejecti sunt, quam his in electione sibi prælati: seque observant mutuo, num aliquid adversus ea quæ honesta ducuntur, nequiter committant.

5. Atque hæc est Divisio acceptis-

simæ, & imprimis utilis reipublicæ contentio; qua demonstratur, quid viro forti faciendum sit; & utrique semet in eo seorsum exercent, ut semper sint præstantissimi; ac res si postulet, singillatim reipublicæ totis viribus opitulentur.

6. Præterea necesse est, ut bonæ constitutioni studeant. Nam ubicunque congressi fuerint, ob hanc inter se rixam colluctando pugnant. Et dirimere pugnantes cujuscvis est in potestate, qui forte intervenerit. Quod si quis diri-

ἀπειρή τῷ ἀγαλύνοντι, ἀγαί αὐτὸν ὁ παιδνόμος ἐπὶ τῆς
Εφόρου· οἱ δὲ ζημιῶσι, μεγαλείως καχίσαναι βυλόμην, εἰς
ὃ μήποτε ὀργῇ ἔ μὴ πείθεσθαι τοῖς νόμοις κρατῆσαι.

ζ'. Τοῖς γὰρ μὲν τ' ἡθηπικὴν ἡλικίαν πεπερακόσιν, ἔξ
ᾧ ἤδη καὶ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καχίσαν, οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληες
ἀφελόντες αὐτῶν τὸ ἰσχύει ἐπὶ ὀπιμελεῖσθαι, σρατεύεσθαι
ὅμως αὐτοῖς ὀπιταίησιν.

η'. Ο δὲ Λυκῦργος τοῖς τηλικύτοις νόμιμον ἐποίησε,
χάλλισον (εἰ) τὸ θηρᾶν, εἰ μὴ πηδημόσιον κωλύοι, ὅπως
δυνάμηντο καὶ ἔτοι μηδὲν ἥτιον τ' ἡβόντων σραπωπικοὺς πό-
νης ὑποφέρειν.

Κ Ε Φ. Ε.

Α Μέν οὖν ἐχάτη ἡλικία στομοθέτησεν ὁ Λυκῦρ-
γος ὀπιτηδεύματα, σχεδὸν εἴρηται. οἶαν δὲ καὶ πᾶσι
δύαται κατεσκεύασε, νῦν περὶ σόμας διηγείσθαι.

β'. Λυκῦργος τοίνυν πρὸς ἀγαλῶν τῆς Σπάρτης, ὥσπερ
τοὺς

menti non obtemperet, eum mo-
derator juventutis ad Ephoros de-
ducit: à quibus ille multatur, acer-
rimo studio id efficere volentibus,
ne qui unquam ab ira superatus
impediatur quo minus legibus
pareat.

7. Qui vero jam pubertatis an-
nos excefferunt, è quorum nume-
ro magistratus summi creantur,
eos Græci cæteri, detracta virium
exercendarum cura, in militiam
nihilominus proficisci jubent.

8. Lycurgus autem introduxit,
ut illa in ætate quam honestissi-

mum habeatur, venationi operam
dare, nisi quod publicum munus
impediat: ut etiam hi non minus
quam puberes, perferre labores
militares possint.

CAP. V.

Α C prope jam explicatum
est, quæ cuilibet ætati studia
Lycurgus præscripserit. Qualem
vero victus rationem universis in-
stituerit, jam exponere conabor.

2. Quam igitur Lycurgus
Spartanos accepisset, pro Græ-
corum

τοὺς ἄλλας Ἑλλήνας, οἴκοι σκηνοῦνται, γνῆς ἐν τοῦ-
τοις πλείους ῥαδιουργεῖσθαι, εἰς φανερόν ἐξήγαγε τὰ
συσκήνια, οὕτως ἡγεύμενθ' ἥκει' ἀν' ὠφελόμεναι
τὰ πρῶτα πόμνη.

γ'. Καὶ οἷον γε ἔταξεν αὐτοῖς, ὥς μήτε ὑπερπλη-
ρεῖσθαι, μήτε εὐδεῖς γίνεσθαι. πολλὰ δὲ καὶ ὠφέ-
λογα γίνεσθαι ἀπὸ τῶν ἀγρονομῶν. (α) δὲ πλείοι ἐπὶ
ὅτε καὶ ἄρσιν ἀντιπρῶταλάσιν. ὥστε οὐτε ἐρημὸς ποτε
ἢ τρέπεζα βρωτῶν γίνεσθαι, ἔστ' ἀν' ἀφαικνύσιν, οὐτε
πολυδύνανθαι.

δ'. Καὶ μὲν τοῦ πότου ἀποπαύσας τὰς οὐκ
ἀναγκαῖας πόσεις, αἱ σφάλλουσι μὲν σώματα, σφάλλ-
λουσι δὲ γνώμας, ἐφῆκεν ὅποτε διψῶν ἕκαστος πί-
νειν οὕτω νομίζων ἀβλαβέστατόν τε, καὶ ἡδιστὸν πο-
τὸν γίνεσθαι. οὕτω γε μὲν * σκηνώσων, πῶς ἂν τις
ἢ ὑπὸ λιχνείας, ἢ οἰνορρυγίας ἢ αὐτὸν, ἢ οἶκον ἀφα-
φτεῖται;

ε'. Καὶ

eorum reliquorum consuetudine
domi suæ victitantes: quumque
animadvertisset, in his plurimos
nequiter se gerere, convictus illos
in publicum eduxit, quod ea ra-
tione futurum existimaret, ut mi-
nime imperata transgredierentur.

3. Cibum etiam eis ita instituit,
ut neque nimium replerentur, ne-
que penuria laborarent. Multa ve-
ro etiam præter expectationem
fiunt de illis quæ venando capiun-
tur. Et locupletes nonnunquam
prædam venatu captam in com-
mune conferunt. Quod fit, ut men-

sa nunquam careat iis rebus qui-
bus vescantur, quam quidem diu
convictus ille durat; nec tamen
sumtuosa sit.

4. Sublatis etiam potationibus
non necessariis, quæ tum corpora,
tum animos labefactant, potesta-
tem eis bibendi reliquit, ubi quis-
que sitiret. Nam hac ratione pu-
tabat potum minime noxium, &
longe suavissimum effici. Quam-
obrem qui fieri potest, ut aliquis ex
iis qui simul hoc modo victitant,
vel gula, vel temulentia se, rem-
ve suam familiarem perdat?

ε'. Καὶ ὃ δὴ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὡς τὸ πολὺ οἱ ἥλικες ἀλλήλοις σιύεισι μὴ ὦντες ἢ ἐλαχίστην αἰδῶς ᾧδε-
ρίγει. ὁ δὲ Λυκούργος ἐν τῇ Σπάρτῃ ἀνέμειξε παιδεύεσθαι
τὰ πολλὰ τῆς νεωτέρας ὑπὸ τῇ ἡγεσιτερίᾳ ἐμπειρίας.

ς'. Καὶ ὃ δὴ ἐπιχέριον ἐν τοῖς φιλιππίοις λέγεσθαι
ὅ, π ἂν καλῶς πς ἐν τῇ πόλει ποιήσῃ. ὥτ' ἐκεῖ ἦκιστα
μὴ ὕβρει, ἦκιστα δὲ παρηνίᾳ, ἦκιστα δὲ ἀχρευσίᾳ καὶ
ἀχρεολογίᾳ ἐβήγνεσθαι.

ζ'. Αἰαυὰ γε μὴν ἀπογράφεται καὶ ταῦδε ἡ ἕξω σί-
πσις. ὤειπατῦν πε γὰρ ἀναγκάζονται ἐν τῇ οἴκαδε
ἀφόδιω, καὶ μὴ τὸ ὑπὸ οἴκῳ μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελῦ-
σθαι, εἰδέναι ὅπ ὅτῃ οἰσὶν ἐδείπνουν, καταμνησθῆναι,
ἢ τῇ ὄρφνῃ ὅσα ἡμέρας χρηστὸν. ὅτῃ δὲ ὑπὸ φανὸς τὸν
ἐπ' ἐμφρεσθῆν ἐξεπὶ πορεύεσθαι.

η'. Καταμαθόν γε μὴν ὁ Λυκούργος καὶ ὅτε
ἀπὸ τῆς σίπσις (α) μὲν ἀφροσύνη, εὐχροσί πε, καὶ
εὐσαρκίαι, καὶ εὐρωτοί εἰσι, (β) δὲ ἀπονοίαι, πεφουσημῶν
πε,

5. Etenim aliis in urbibus ple-
rumque aequales inter se versan-
tur, inter quos minimum est pu-
doris. Lycurgus vero Spartæ sic
omnia miscuit, ut illic juniores ab
experientia seniorum ut pluri-
mum erudiantur.

6. Nam, more patrio, comme-
moratur in publicis illis epulis,
quidquid in republica quisque
præclare fecerit. Quo fit, ut istic
minime vel injuria, vel ex vino
petulantia, vel factum turpe, vel
turpe dictum interveniat.

7. Etiam ad hoc utiles sunt epu-

lae foris publicæ, quod obambu-
lare cogantur, ubi domum disce-
dere volunt; atque operam dare,
ne præ vino titubent: quippe qui
sciant se non ibi mansuros, ubi
coenaverint, & tenebris perinde
sibi utendum, ac die. Non enim
cum face licet ei qui necdum mi-
litæ vacationem impetravit, in-
cedere.

8. Quum autem animadvertif-
set Lycurgus, eos, qui à cibo se
laboribus exercent, & boni colo-
ris & succulentos & robustos esse;
qui vero à laboribus abstinere,

tumen-

τε, ἢ ἀγροσί, ἢ ἀσθενέσι ἀναφαίρει), ὅθεν τῦτ' ἡμέλεισιν.
ἀλλ' ἐνόησεν, ὅτι ἢ ὅταν αὐτός τις τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ φιλοπονῇ,
* ἀρχοῦν δὲ σῶμα ἔχει ἀναφαίρει), ἐπέταξε τῷ αἰεὶ πρεσβύ-
τατον ἐν τῷ γυμνασίῳ ἔχαστον ἐπιμελεῖσθαι, ὥς μήποτε αὐ-
τοὶ ἐλάττωσιν * τῷ σίπῳ γίγνεσθαι.

θ'. Καὶ ἐμοὶ μὲν ἐλ' ἐν τῷ σφαιλιῷ δοκεῖ. οὐκ αἶ-
δω ῥαδίως γὰρ τις εὖρε Σπάρτατ' οὔτε ὑμεινότερος, οὔτε
τοῖς σώμασι χησιμωτέρος. ὁμοίως γὰρ ἄπο τε τῷ σκελῶν,
καὶ ἄπο χειρῶν, ἢ ἄπο τραχήλου γυμνάζονται.

Κ Ε Φ. Γ'.

ΕΝΑΡΤΙΑ γὰρ μὲν ἔγνω καὶ πάντες τοῖς πλείστοις. ἐν
μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῶν ἑαυτοῦ ἔχαστον καὶ
παίδων, ἢ οἰκετῶν, ἢ χημῶν ἀρχοσιν. ὁ δὲ Λυκοῦργος,
κατασκευάσας βυλόμην, ὥς αἱ μὴδὲν βλάπτοντες,
ὑπὸ λαοῖσιν πᾶσι πολίται ἀλλήλων ἀγαθόν, ἐποίη-
σε

tumentes, ac deformes, imbecil-
losque conspici: ne id quidem
neglexit, sed considerans, eum qui
sponte sua labores susciperet, ex-
hibere corpus ad quævis idoneum
ac sufficiens: præcepit, ut semper
is qui quolibet esset in gymnasio
natus maximus, curam adhiberet,
ne unquam ipsi deteriores evade-
rent inter eos, qui convictu eo-
dem uterentur.

9. Qua in re mihi quidem non
aberrasse videtur. Nec enim fa-
cile quis homines inveniatur, qui
Spartanis aut bona valetudine, aut

corporis viribus præstent. Nam
pariter & cruribus, & manibus,
& cervicibus exercentur.

C A P. VI.

ΡÆTEREA secus hac etiam in
parte judicabat, quam alii
plurimi. Nam cæteris in urbi-
bus quisque suis liberis, servis, fa-
cultatibus præest. Lycurgus au-
tem, qui efficere vellet, ut cives
nullo sibi invicem damno da-
to, etiam commodis quibusdam
opera mutua fruerentur, insti-
tuit,

σε πᾶσι δὲ ἔχαστον ὁμοίως τῷ ἑαυτοῦ καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ἀρχῇ.

β'. Οταν δέ τις εἰδῇ, ὅτι ὅτι πατέρες εἰσὶ τῷ πᾶσι δὲ, ὡν αὐτὸς ἀρχή, ἀνάγκη ὅπως ἀρχῇ, ὥστε ἀν καὶ ὁ ἑαυτοῦ ἀρχεσθαι βούλοιο. ἢ δέ τις πᾶσι ποτὲ πληγὰς λαβὼν ἢ ἀπὸ ἄλλου, κατεῖπεν πρὸς τῷ πατέρα, ἀχρεόν' ὅτι μὴ ἔκ ἄλλας πληγὰς ἐμβάλλειν τῷ υἱῷ. ὅτε πεπύουσι ἀλλήλους μηδὲν ἀχρεόν' ἀποτάττειν τοῖς πασίν.

γ'. Εποίησε δὲ καὶ οἰκέτας, εἰς δὲ δεικνύει, χρῆσθαι καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ κυῶν δὲ θηροδικῶν σωῆναι κοινοῖαν. ὥστε αὐτὸν δεικνύειν πρὸς ἀλλήλους ὅτι θήραν ὁ δὲ μὴ αὐτὸς χρυσίζων, ἡδέως ἐκπέμπει. καὶ ἴσως δὲ ὡσαύτως χρῶνται. ὁ γὰρ ἀσθενήσας, ἢ δεικνύει ὀχήματα, ἢ ταχύ περ βυλκήεις ἀφικέσθαι, ἢ περ ἴδιον ἴσως ὄντα, λαβὼν καὶ χρῆσθαι καὶ καλῶς, ἀποκαθίστησι.

δ'. Οὐ μὲν οὐδ' ἐκείνο τὸ πρὸς τοῖς ἀλλοῖς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἐποίησεν ὅτι περ δεικνύειν.

εἰς

tuit, ut quisque tam suis quam alienis liberis imperaret.

2. Quod si quis sciat, eos pueros, in quos imperium ipse sibi sumit, hos vel illos habere patres: necesse est sic eis imperet, quemadmodum & suo vellet imperari. Si quis autem puer verberibus aliquando caesus ab alio, patri suo id enuntiet: turpe est, non eidem alias insuper plagas addere. Usque adeo fidem sibi invicem habent, nequaquam futurum ut turpia pueris præcipiant.

3. Sanxit etiam, ut famulis, si

eorum opera quis egeat, alienis uti liceat: instituta venaticorum quoque canum communione. Itaque si qui canibus egent, ad venationem alios invitant; ac si cui non sit otium, lubenter canes concedit. Idem utuntur & equis. Nam qui æger est, aut vehiculo indiget, vel celeriter aliquo pergere cupit, sicubi equum videat, eum sumit; ac posteaquam illo recte usus est, restituit.

4. Ne id quidem apud suos fieri voluit, quod cæteris est in usu. Quippe quum præ venandi studio

ρας ὁμοθέτες δηγῶσι τῷ ὀπιτηδείῳ, ἵνα μὴ σιωποῦν-
 αὶ οἱ τυχοῦντες, καὶ ἐν ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν πεποιημένους κατα-
 λείπειν τὰ πεποιημένα, τοὺς δὲ δεομένους, ἀνοίξαντες τὰ
 σήμαντρα, λαβόντες ὅσων ἀνέχονται, σήμερον κατε-
 λιπεῖν· τοιγαροῦν ἕως μεταδιδόντες ἀλλήλοις, καὶ οἱ τὰ
 μικρὰ ἔχοντες μετέχουσι πάντων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, ὅπουτι
 πινὸς δηγῶσιν.

Κ Ε Φ. ζ'.

Εναντία γὰρ μὲν καὶ ταῦτε τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατή-
 σκευεν ὁ Λυκῦργος ἐν τῇ Σπάρτῃ νόμῳ· ἐν μὲν
 τῇ δὲ τῶν ἄλλων πόλεσι πάντες χρηματίζονται ὅσοι
 δύναται. ὁ μὲν γὰρ γεωργὸς, ὁ δὲ ναυκληρὸς, ὁ δὲ ἐμπορεύε-
 ται, οἱ δὲ καὶ ἐκ τῶν τεχνῶν πρὸς τὴν πόλιν.

β'. Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκῦργος τοῖς μὲν ἐλευθερίαις τῶν
 ἀμφοῖν χρηματισμῶν ἀπέχετο μηδενὸς ἀπὸ τοῦ νόμου· ὅσα δὲ ἐλευθερίαι
 τῶν

studio ita nox eos oppressit, ut
 necessariis ad victum egeant, co-
 rumque paratum nihil habeant :
 sanxit, ut illi, qui venari de-
 sierunt, instructa relinquant ;
 qui vero iis egent, apertis sigil-
 lis, & acceptis necessariis, cæ-
 tera rursus obsignata relinquant.
 Atque hoc modo communica-
 tis inter se rebus, etiam illi
 qui pauca possident, participes
 omnium fiunt, quæ regio illa
 fert, ubi quid suum ad usum re-
 quirunt.

CAP. VII.

Ε Tiam hoc ratione quadam di-
 versa reliquorum à Græco-
 rum consuetudine Lycurgus La-
 cedæmone sanxit. Nam aliis in
 urbibus omnes quocunque modo
 possunt rem faciunt. Hic agrum
 colit, ille naviculariorum deditus
 est : hic mercatura, ille opificio
 exercendo se alit.

2. Spartæ vero Lycurgus in-
 genuis interdixit quominus ea
 quibus rem facere possint, attingant : iussitque, ut illa tantum
 ad

ταῖς πόλεσι καθύπερθε ἀνάξει, ταῦτα ἔταξε μόνα ἔργα αὐ-
τῆς νομίζειν.

γ'. Καὶ ὅς δὲ πὶ πλεῖστον ὅκῃ γε ἀποδατέῃ,
ἔθα ἴσα μὲ φέρειν εἰς τὰ ὑπερτίδια, ὁμοίως δὲ δια-
τάσσει τάς τε, ἐποίησε μὴ ἡδυπαθείας ἕνεκα ληρημάτων
ὀρέσασθαι; ἀλλὰ μὲν ὅδ' ἱματίων γε ἕνεκα ληρηματι-
στέον. ὃς δὲ εὐθὺς πολυτελεία, ἀλλὰ σώματος ἐξέξια
κοσμουῦται.

δ'. Οὐδὲ μὲν ἔγωγε εἰς τοὺς συσκήνους ἕνεκα ἔχειν
δαπανᾶν, ληρήματα ἀφαιρετέον. ἐπεὶ τὸ πρὶ σώματι πο-
τιούται ἀφελᾶν τοὺς σιωοῦντας ἐμδοξότερον ἐποίησεν, ἢ
τὸ δαπανᾶν. ὑπερτίξας τὸ μὲ ψυχῆς, τὸ δὲ πλεῖστον
ἔργον.

ε'. Τὸ γε μὲν ὅς ἀδύνατον ληρηματίζεσθαι καὶ εἰ
τοῖς ποικύτοις διακάλυσε. ὡς τὸν μὲν γὰρ νόμισμα ποι-
οῦτον χρεώσασθαι, ὃ δὲ ἴσα μὲν μόνον ἀνὲν εἰς οἰ-
κίαν εἰσελθόν, οὐ ποτε διασώσας οὐτε οἰκέτας λάβοι. καὶ
γὰρ

ad se pertinere ducerent, quæ-
cunque ad libertatem civitatibus
parandam faciant.

3. Nam cur istic opes aliquis
adfectaret, ubi quum ipse insti-
tuit, ut omnes ex æquo rebus
ad vitam necessariis potirentur,
eademque ratione victus uteren-
tur, hoc ipsum effectum erat, ut
opes voluptatis causa non expete-
rentur? Ne vestium quidem cau-
sa pecuniæ studendum. Non e-
nim magni pretii veste, sed cor-
poris egregia constitutione or-
nantur.

4. Non item propterea, ut con-
tubernalium causa facere sumtum
possint, pecuniæ ipsis cogendæ
sunt. Sanxit enim, ut gloriosius
habeatur, corporis labore prodesse
sodalibus, quam faciendis sumti-
bus: quorum alterum ab animo,
alterum ab opulentia proficisci de-
monstrabat.

5. Etiam per nefas rem facere,
his ipsis rebus vetuit. Nam pri-
mum ejusmodi monetam instituit,
cujus si tantum decem minæ in
domum inferrentur, nec dominos
nec servos latere possent. Etenim
ἔτι

γὰρ χώρας μεγάλης, καὶ ἀμάξης ἀγῶνις δέοιτ' ἄν.
 ε'. Χρυσίον γε μὴν, καὶ ἀργύριον ἐρδναῖται. καὶ ἂν τί πρ
 φαῖν, ὃ ἔχον ζημιῶται. τί οὖν ἂν ἐκεῖ ζηηματισμὸς
 ἀπουδαίῃτο, ἔνθα ἡ κτήσις πλείους λύπας, ἢ ἡ ζηῆσις
 εὐφροσύνας πείρει;

Κ Ε Φ. η'.

Αλλὰ ὅτι μὲν ἐν Σπάρτῃ μάλιστα πείθονται ταῖς
 ἀρχαῖς τε καὶ τοῖς νόμοις, ἴσμεν ἅπαντες. ἐγὼ μὲν-
 τοι ἔδ' ἐλχειρῆσαι οἶμαι πρῶτον τὴν Λυκῆρρον ταύτῃ τὴν
 εὐεξίᾳ κατιστάναν, πρὶν ὁμογνώμοις ἐποιήσατο τὴν κα-
 τίσις τὴν ἐν τῇ πόλει.

β'. Τεκμήρημα δὲ ταῦτα, ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις
 πόλεσιν οἱ δυνατῶτερι οὔτε βύλονται δοκεῖν τὰς ἀρχαῖς
 φοβεῖσθαι, ἀλλὰ νομίζουσι τῷτο ἀνελευθέροι (εἶ). ἐν δὲ τῇ
 Σπάρτῃ οἱ κράτερι καὶ ὑπέρτεροι μάλιστα τὰς ἀρχαῖς, καὶ
 τῶν ταπεινῶν (εἶ) μεγαλιύνονται, καὶ τῶν, ὅταν χαλῶνται,
 πέ-

de amplo id collocari spatio, & plauastro necesse esset vehi.

6. Aurum autem argentumque perquiri solet, ac sicubi conspectum fuerit, possessor multatur. Cur igitur istic quaerendis opibus opera detur, ubi comparatio plus molestiae, quam usus voluptatis exhibeat?

CAP. VIII.

ENimvero cives Spartanos inprimis & magistratibus & legibus parere, scimus omnes. At

ego Lycurgum ne quidem adgressum arbitror egregiam illam reipublicae constitutionem, prius quam civitatis optimates suam in sententiam adduxisset.

2. Ejus rei hoc argumentum habeo, quod qui aliis in urbibus potentiores sunt, ne videri quidem volunt metuere magistratus: adeoque ducunt hoc esse ab homine libero alienum. Sparta vero praestantissima dignitate viri maxime magistratus observant, ac sibi gloriosum putant, si humiles sint; & arcessiti non gradatim

πέρχοντες, ἀλλὰ μὴ βαδίζοντες ὑπακούειν. νομίζοντες, ἡὺ αὐτοὶ κατάρχωνσι ὅσφρα πείθεσθαι, ἔπειθεσθαι καὶ πρὸς ἄλλους· ὅσφρ ἔχῃ γέννηται.

γ'. Εἰκὸς δὲ καὶ τὴν τὴν Εφορείας δυνάμιν τοὺς αὐτοὺς τέτοις συλχετασθαι, ἐπεὶ ὅσφρ ἐγνώσαν τὸ πείθεσθαι μέγιστον ἀγαθὸν (εἴ) ἔχῃ οἱ πόλει, καὶ οἱ στρατῷ, ἔχῃ οἱ οἴκῳ. ὅσφρ γὰρ μείζω δυνάμιν ἔχῃ ἢ ἀρχή, ποσῶτα μᾶλλον ἀνὴρ ἡγήσατο αὐτῷ ἔχῃ κατεπλήξεν τὰς πολίτας, ὅσφρ ὑπακούειν.

δ'. Εφοροὶ οὖν ἱκανοὶ μὲν εἰσι ζημιουῶν ὅτι ἀνὴρ βέλωνται, κύριοι δ' ἐκπεράττειν πολεμικῶν, κύριοι δὲ καὶ ἀρχοῦντας μεταξὺ καὶ καταπαῦσαι, καὶ εἰρξάειν, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστήσαι. ποσῶτα δὲ ἔχοντες δυνάμιν, οὐχ (ὥσπερ αἱ ἄλλαι πόλεις) ἔωσι τοὺς ἀρεθέντας αἰεὶ ἀρχεῖν τὸ ἐπὶ ὅσφρ ὅπως ἀνὴρ βούλωνται, ἀλλ' ὥσπερ (α) τύραννοι, καὶ (α) οἱ τοῖς γυμνασίοις ἀγῶνι ὁπισταίται, ἡὺ

πινε

incedendo, sed currendo dictis audiant. Existimant enim, si ad summam obedientiam præstandam duces ipsi fuerint, etiam alios ipsorum exemplum sequuturos: quod quidem ita accidit.

3. Et consentaneum vero est, hos ipsos Ephorum potestatem una [cum Lycurgo] instituisse: quod animadvertent, obedientiam summam & in urbe, & apud exercitum, & in familia bonum esse. Nam quanto major magistratus potestas esset, tanto plus terroris civibus adlaturam arbitrabatur

ad hoc, ut dicto essent audientes.

4. Igitur Ephoris potestas est mulctandi, quem velint, & subito multam exigendi, atque etiam magistratus, dum adhuc cum imperio sunt, loco movendi, vel carceribus constringendi, vel in iudicium de vita vocandi. Tanta quum eorum potestas sit, non quemadmodum aliis fit in uribus, magistratus creatos ex animi arbitratu toto anno uti permittunt imperio suo: sed regum instar, eorumve præsidum, qui certaminibus gymnasticis moderantur, si quem

πινα ἀοράνων) πρᾶνομῆντά π, εὐθὺς πρὸς χρῆμα κολάζουσι.
 ε'. Πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων ὄντων μηχανημάτων χαλῶν τῷ
 Λυκέρῳ εἰς τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐθέλει τὰς πολίτας,
 οἱ τοῖς χαλλίφοις καὶ τῷ τῷ μοι δοκεῖ εἶ), ὅτι ἔτι πρῶτον ἀπέ-
 δωκε τῷ πλήθει τὰς νόμους, πρὶν ἐλθὼν σὺ τοῖς κρείττοις
 εἰς Δελφὺς ἐπὶ τῷ τῷ θεῷ, εἰ λῶον καὶ ἀμεινοὶ εἴη τῇ Σπάρ-
 τη πειθομένη οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις. ἐπεὶ δὲ ἀνείλε τῷ παν-
 τὶ ἀμεινοὶ εἶ), τότε ἀπέδωκεν, ἔμῳ ἀνομοῖ, ἀλλὰ καὶ
 ἀνόσιον θεῖς τὸ πρὸς χρῆμα νόμοις μὴ πείθεσθαι.

Κ Ε Φ. θ'.

Αξιον δὲ ἔτι Λυκέρῳ καὶ τὸδε ἀγαθῆναι, ὃ κατεπ-
 γάσασθαι οἱ τῇ πόλει, αἰρετώτερον εἶ) τῷ χα-
 λὸν θάνατον ἀντὶ τῷ αἰσχροῦ βίου. καὶ γὰρ δὴ ὁπποιοῦν πρὸς
 αἱ εὖροι μέγας ἀποθήσκοντες τῶν, τῷ ἔκ τῷ φοβερῷ
 ἀποχωρῶν ἀντιμετῶν.

β'. Ως.

quem in leges aliquid committere animadvertunt, eum mox puniunt.

γ. Quumque multa præclare Lycurgus excogitaverit, ut cives legibus obtemperare vellent: in primis hoc pulchrum equidem statuo, quod multitudini leges non prius tradiderit, quam cum optimatibus Delphos profectus, Apollinem consulisset, an Spartæ status melior feliciorque futurus esset, si legibus, quas tulisset ipse, pareret. Is vero quum oraculo respondisset, omnino id ex usu fore:

tum demum eas tradidit, non modo contra leges, sed etiam pietatem, facturos statuens, si legibus oraculo Pythio comprobatis non obtemperassent.

C A P. IX.

Η Oc etiam in Lycurgo admiratione dignum est, quod in civitate sua perfecit, ut vitæ turpi mors honesta præferretur. Nam si quis rem consideret, inveniet pauciores ex his perire, quam ex illis, qui è periculo subducere se malunt.

β'. Ωτ' ἀληθὲς εἰπεῖν, καὶ ἔπειτα τῇ ἀρετῇ σῶζεσθαι εἰς τὸ πλείον ἡρόνον μάλλον, ἢ τῇ κακίᾳ. καὶ ᾧ ῥάων, καὶ ἡδίων, καὶ εὐπορωτέρᾳ, καὶ ἰσχυρότερᾳ. ὅλον δὲ, ὅπῃ καὶ εὐκλεία μάλιτα ἔπειτα τῇ ἀρετῇ. καὶ ᾧ συμμαχῇ πως πάντες τοῖς ἀγαθοῖς βέλονται.

γ'. Ἡ μὲντοι ὥστε ταῦτα γίνεσθαι ἐμνησθήσασθαι, καὶ τὸτο καλὸν μὴ παρβαλεῖν. ἐκδίνῃ τοίνυν σαφῶς προσχεύαστε τοῖς μὲ ἀγαθοῖς εὐδαιμονίαν, τοῖς δὲ κακῶς κακοδαιμονίαν.

δ'. Εν μὲ γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ὅποται τις κακὸς γήνηται, ὅτληκῃσιν μόνον ἔχει κακὸς εἶναι. ἀγροάζει δὲ εἰ τῷ αὐτῷ ὁ κακὸς παρὰ τῷ, καὶ κένηται, καὶ γυμνάζεται, εἰάν βέλῃται. εἰ δὲ τῇ Λακεδαιμόνι πᾶς μὲ ἂν τις ἀρχιμετρίῃ τὸ κακὸν σύσκηνον παρβαλεῖν, πᾶς δὲ ἂν εἰ παλαίσμασι συγυμνασθῇ.

ε'. Πολλάκις δὲ ὁ τοῦτος καὶ ἀφαιρημένων τῆς ἀντιστρατιεύουσαι,

2. Adeo verum ut dicam, magis virtutem comitatur incolumitas diuturnior, quam ignaviam. Nam [virtus] & facilius est, & suavior, & expeditior, & firmior. Etiam hoc manifestum est, gloriam imprimis comitem virtutis esse. Etenim viris fortibus omnes in bello focii esse volunt.

3. Qua vero arte consequutus sit, ut hoc efficeret; id quoque rectum erit haud omittere. Nimirum Lycurgus plane praestitit, ut viri fortes beatam, ignavi miseram vitam agerent.

4. Nam aliis in urbibus quum ignaviter aliquis se gerit, duntaxat hominis ignavi cognomento notatur: ac nihilominus negotiatur in eodem foro vir ignavus, quo strenuus; ibidem & sedet, & exercet se, si velit. At Lacedaemone quivis pudendum duxerit, hominem ignavum vel in idem contubernium, vel ad eadem exercitia in luctis admittere.

5. Saepe numero etiam vir huiusmodi, quum dividuntur, qui pila ex adverso ludant, neutram ad partem admissus, pro supervacaneo

εισιῶτας, ἀχρεῖας ἀφελόντες· καὶ οἱ χρεῖαι δ' εἰς ταῖς ἐπο-
νιδίαις χάρας ἀπελάυνε. καὶ μὴν οἱ ὁδοὶς ἀφ' ἀχρητέον
αὐτῶν, καὶ ἐν θάκοις, καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις ὑπανατατόν· καὶ τοῖς
μὲν ἀποσκευάσας χάρας οἴκοι θρεπλέον, καὶ ταύτας δ' ἀνανδρείας
αἰτῶν ὑφικτόν. γυναικὸς δὲ κενώεσθαι ὃ ἀφελόν, καὶ ἅμα
τύττε ζήμιαν ἀποπτόν. λιπρὸν δὲ ὃ πλανητόν, ὅδ' ἐμιμη-
τόν τῶν ἀνεκλήττων, ἢ πληγὰς ὑπὸ τῷ ἀμεινύοντι ληπτόν.

Γ'. Εἰ μὲν δὲ, τοιαύτης τοῖς κακοῖς ἀπμίας ὅπτικει-
μῶν, ὅδ' ἐν θαυμάζω τὸ ἀφελῆσθαι ἐκ τῶν θάνατον αἰτῶν
ὃ ὅπως ἀτίμω καὶ ἐπονιδίαις βίβω.

Κ Ε Φ. ι.

Κ Αλῶς δὲ μοι δοκᾷ ὁ Λυκῦργος νομοθετῆσαι καὶ
ἢ μέλει γήρας ἀσκοῖτ' ἀν' ἀρετῇ. ὅτι γὰρ τῷ
τέρματι ὃ βίβω καὶ κείσιν δ' γενεαίς ἀφελῆσαι, ἐποίησε
μηδὲ ἐν τῷ γήρατι ἀμελεῖσθαι καὶ χαλκαγαθίαν.

β'. Αξιά-

vacaneo relinquitur: itidemque in
choris ad ignominiosa loca rejici-
tur. In via quoque aliis ut cedat
necesse habet, & in confessibus,
& inter juniores ut adfurgat. Præ-
terea ut puellas ad se pertinentes
alat domi, quæ & ipsæ culpam a-
lienæ ignaviæ sustineant: ut ca-
veat, ne domo prodeat uxor, eo-
que nomine multam persolvat: ut
unctus nitidusque non obambu-
let, honestæ famæ homines non
imitetur, nisi à melioribus verber-
ari velit.

6. Hujusmodi quum ignavos

infamia premat, nihil miror, istic
mortem adeo probrosæ infami-
que vitæ anteferri.

CAP. X.

V Idetur etiam mihi Lycur-
gus egregie sanxisse, qua
ratione virtus ad senectutem us-
que possit exerceri. Nam quia
judicium de senatoribus ad vi-
tæ metam retulit, hoc ipso ef-
fecit, ut ne quidem in senecta
laudis & honesti studium negli-
geretur.

2. Hoc

β'. Αξιάγαστοι δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ἐπικρηῖσαι τῷ τῆς ἀγαθῶν γήρα. ἦς ὃ τῆς κρείνους ἔπειθ' ἡ ψυχῆς ἀγῶνι, διέπραξεν ἐπιμότερον εἶ) τὸ κῆρας τ' ἅκμαζόντων ῥώμης.

γ'. Εἰκότως δὲ τοι καὶ απουδάζεται ἕτ(θ) ὁ ἀγὼν μάλιστα τ' ἀνθρώπων. χαλοὶ μὲν ὃ καὶ οἱ γυμνικοί, ἀλλ' ἕτοι μὲν σωρὶ εἰσὶν ὁ δὲ πρὸς κρείνους ἀγὼν ψυχῶν ἀγαθῶν κείνῃ πρέχει. ὅσω οὖν κρείττον ψυχὴ σώματος, τοσούτω καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ τ' ψυχῶν, ἢ οἱ τ' σωματικῶν ἀξιοαπουδατότεροι.

δ'. Τόδε γε μὲν ἔστι Λυκούργος πῶς ἔχει μάλῃς ἀξιοὶ ἀγαθῶν; ὅς ἐστι κατέμαθεν, ὅτι οἱ μὲν βελόμηνοι ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἀρετῆς, οὐχ ἱκανοὶ εἶσι τὰς πατείδας αὔξειν, ἐκύν(θ) ἐν τῇ Σπάρτῃ πύγκασε δημοσίᾳ πάντας, πάσας ἀσκήν τὰς ἀρετῆς. ὥσπερ οὖν ἰδιῶται τῆς ἰδιωτῆς ἀφάφρουσιν ἀρετῇ, οἱ ἀσκούντες τ' ἀμελοῦνται, οὕτω καὶ ἡ Σπάρτη εἰκότως

2. Hoc quoque dignum admiratione, quod fortium virorum senectuti consuluerit. Quia enim sanxit ut judicandi de animo jus penes seniores esset: perfecit ut hominum vegetorum robore senectus sit honorator.

3. Ac merito sane certamini huic inter alia mortalium certamina studium maximum adhibetur. Nam & ludi gymnici sunt illi quidem egregii, verum ad corpora pertinent; quum in hoc de ordine senum certamine, iudicium de fortibus animis exhibetur.

Quanto igitur animus corpore præstat, tanto majoris animorum certamina, quam corporum, fieri debent.

4. Jam illud etiam in Lycurgo qui non insignem admirationem meretur? quod quum animadvertisset, eos qui virtutis studiosi non sunt, non posse patriam majorem ad potentiam evehere; omnes Spartzæ coegerit in omni se genere virtutum publice exercere. Itaque ut homines privati privatis virtute præstant, & studiosi negligentibus: sic urbibus haud dubie cunctis

εὐκότως πασῶν τῶν πόλεων ἀρετῇ ἀγαθέρει, μόνῃ δημοσίᾳ ὀπιτηδεύουσα τῇ καλοκαγαλίᾳ.

ε'. Οὐ γὰρ κακῆϊνο χαλόν, τὸ τῶν ἄλλων πόλεων κολλῶσιν ἡμῶν πῶς πῶς ἐπερὶ ἐπερὶ ἀδικίᾳ, ἐκείνους ζημίαις μὴ ὀλέθους ὀπιθεῖναι, εἰ τις φανερός εἴη ἀμελῶν ὅς ὡς βέλπεται;

στ'. Εὐνόμιζε γὰρ, ὡς εἴκεν, ὑπὸ μὲν τῶν ἀνδραποδιστομένων πινὰς, ἢ ἀποστερωμένων πῶς, ἢ κλεπόντων, τοὺς βλαπτομένων μόνον ἀδικεῖναι, ὑπὸ δὲ τῶν χακῶν καὶ ἀνάνδρων ὅλας τὰς πόλεις πωροῖναι. ὥστε εὐκότως ἔμοι γὰρ δοκεῖ τοῦτοις μεγάλας ζημίας ὀπιθεῖναι.

ζ'. Επέθηκε δὲ καὶ τῇ ἀνυπόστατον ἀνάγκην ἀπάσαι πολιτικὴν ἀρετὴν τοῖς μὲν γὰρ τὰ νόμιμα ἐκτελεῖσιν ὁμοίως ἅπασιν τῇ πόλιν οἰκείαν ἐποίησε, καὶ ὅθεν ὑπελογίσασθαι οὐτε σωμάτων οὐτε χρημάτων ἀσθένειαν. εἰ δὲ τις ἀποδειλιάσῃ τὰ νόμιμα ἀγαπῶνται, τῷτον ἐκείνῳ ἀπείδειξε

cunctis Sparta virtute præstat, quippe quæ sola publice honesti studio teneatur.

5. An non enim hoc quoque præclarum, quod quum urbes cæteræ plectant si quis in alium injuriis extiterit; Lycurgus nihilo minus in eum animadvertat, qui se negligentem in hoc declarat, ut sit vir optimus?

6. Existimabat scilicet, uti quidem apparet, à plagiariis, vel fraudatoribus, vel furibus, tantum eos injuria adfici, qui damnum accipiunt: ab ignavis autem, effemi-

natisque totas civitates prodi. Quo fit, ut, mea sententia, maximas his poenas jure constituerit.

7. Præterea suis necessitatibus quandam, quæ recusari nequeat, colendi omnem virtutem civilem imposuit. Nam iis qui præscripta legibus perficerent, pariter universis rempublicam propriam esse voluit; nulla neque corporum imbecilitatis, neque tenuitatis facultatum habita ratione. At si quis præ ignavia defugeret labores in obeundis iis quæ leges jubent; cum Lacedæmone in numero

ἀπείδειξε μή τε νομίζεσθαι ἔπ' τῆς ὁμοίων εἶναι.

ή. Ἀλλὰ ὅτι μὲ παλαστότῳ ἔσται οἱ νόμοι εἰσὶ, σαφές. ὁ δὲ Λυκῆργος καὶ τῆς Ηρακλείδας λέγει γενέσθαι. ἔγω δὲ παλαοὶ ὄντες, ἔπ' ἐν τοῖς ἄλλοις χαριότατοί εἰσι, καὶ ὅτι τὸ πάντων θαυμαστότατον, ἐπαμύνοι μὲ πάντες τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τηλευμάτῳ, μιμνῶσθαι δὲ αὐτὰ οὐδεμία πόλις ἐθέλει. καὶ ταῦτα μὲ δὴ κοινὰ ἀγαθὰ καὶ εἰρήνη, καὶ εἰ πολέμῳ.

Κ Ε Φ. ια'.

ΕΙ δὲ τις βύλεται καταμαθεῖν, ὅτι καὶ εἰς τὰς στρατῶν βέλπον τῶν ἄλλων ἐμνησθήσεται, ἔξει καὶ τέτων ἀκούειν. πρῶτον μὲ τοίνυν οἱ Εφοροὶ περικηρύττουσιν τὰ ἔτη, εἰς ἃ δεῖ στρατεύεσθαι καὶ ἰκπεῦσαι, καὶ ὀπλίταις, ἐπειθὰ δὲ καὶ τοῖς χειροτέχiais.

β. Ὡς ὅσοις ὡς ὑπὲρ πάλεως χρῶνται ἄνθρωποι, πάντων τέτων καὶ ὑπὲρ στρατῶν (A) Λακεδαιμόνιοι εὐπορεῖσι.

καὶ

meroparium ne quidem haberi debere decrevit.

8. Jam quod hæc leges antiquissimæ sint, patet. Nam Lycurgus temporibus Herculeorum nepotum vixisse perhibetur. Sed licet antiquæ sint, tamen nunc adhuc maxime novæ sunt aliis. Et enim quod admiratione dignissimum est, hujusmodi vitæ studia collaudant omnes, imitari nulla civitas cupit. Atque hæc quidem communia sunt pacis ac belli bona.

C A P. XI.

SI quis autem cognoscere vult, Lycurgum bellicis etiam in rebus quiddam invenisse rectius, quam cæteri; de eo licet hæc audiat. Primum Ephori annos ætatis indicant publice, quibus in miliciam tum equitibus tum pedibus armatis, atque etiam opificibus eundum sit.

2. Quo fit, ut quorumcunque opera in urbibus homines utuntur, eorum omnium Lacedæmonii copiam in castris habeant.

Idem

καὶ ὅσα δὲ ὀργάνων ἢ στρατὸς κοινῇ δεηθεῖν ἀν-
ἀπαίτων, τὰ μὲν ἀμύξῃ θεωρέταται πρέχειν, τὰ
δὲ ὑποζυγίᾳ. οὕτω γὰρ ἦκιστ' ἀντὶ τὸ ὀκλῆσαι ἀνα-
λῆθαι.

γ'. Εἰς γὰρ μὴν ὅτι τοῖς ὅπλοις ἀγαθὰ ποιάδ' ἐμυχανήσασθαι. πολλὸν μὲν ἔχειν φοινικίδα, καὶ χαλκίῳ ἀσπίδα. ταύτῃ νομίζων ἦκιστα μὲν γυναικεία κοινωνεῖν, * πολυτελεστάτῃ δ' εἶναι. καὶ γὰρ τάχιστα λαμψυύεται, καὶ χολαρότατα ῥυπαίνεται. ἐφῆκε δὲ καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ τὴν ἡβητικὴν ἡλικίαν νομίζον ὅτι καὶ μείζους ἀντὶ τὸ ἐλθελαιώτερος, καὶ γρηγορότερος φαίνεται.

δ'. Οὕτω γὰρ μὲν κατεσκευασμένοι, μέρος μὲν διῦλον ἔξ καὶ ἰσπέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν πολιτικῶν τούτων μορῶν ἔχει πολέμαρχον ἓνα, λοχαγούς τέσσαρας, πεντηκοστῆρας ὀκτὸς, εἰσμοτάρ-

χους

Itidem quibuscunque instrumen-
tis exercitui communiter opus
est, ea partim plaustris suppedi-
tari mandatum est, partim ju-
mentorum subvectione. Nam ea
ratione, si quid deest, obscurum
minus esse possit.

3. Ad armorum certamina,
hujusmodi quædam excogitavit:
Vestem eos puniceam habere
voluit, & scutum æreum. Exi-
stimabat enim, illam minime
cum muliebri commune quid-
quam habere, hoc autem bello
apertissimum esse. Nam & ce-

lerrime nitescit, & sordes haud
facile contrahit. Fecit etiam il-
lis, qui pubertatis annos exces-
sissent, comam alendi copiam:
quod eos hoc pacto grandio-
res, ac vultu magis liberali, ter-
ribilioresque visum iri arbitra-
retur.

4. Quibus in hunc modum
instructis, in sex cohortes equi-
tatum ac gravem armaturam di-
stribuit. Quælibet autem civium
cohors polemarchum unum ha-
bet, centuriones quatuor, quin-
quagenum præfectos octo, mani-
pulorum

χοις ἐκκαίδεκα. ἃ δὲ τούτων ἑξήκοντα μὲν ἀπὸ τῶν ἑξήκοντα
 πέντε καὶ ἑκατὸν τοτὲ μὲν εἰς ἐνωμοτίας, τοτὲ δὲ εἰς πεντακλίας,
 τοτὲ δὲ εἰς ἑξήκοντα.

ε'. Ο δὲ οἱ πλείους οἴονται, πολυπλοκωτάτην εἶναι
 τὴν ἐν ὅπλοις Λακωνικὴν τάξιν, τὸ ἐκαστὸν
 ὑπευλήφασιν ὅτι οὕτως. εἰς μὲν γὰρ ἐν τῇ Λακωνικῇ τά-
 ξει ὁ καθέστις ἀρχηγός, καὶ ὁ ἑκάστης ἑκάστη
 πάντ' ἔχων, ὅσα δὲ πρέχονται.

στ'. Οὕτως δὲ ῥάδιον ταύτην τὴν τάξιν μαθεῖν, ὥς
 ὅπως τῆς ἀνθρώπου δυνάμει γινώσκων, ὅδεῖς ἀν' ἀμάρ-
 τῃ τοῖς μὲν γὰρ ἡγεῖσθαι δίδεται, τοῖς δὲ ἑπείσθαι τί-
 ταί. αἱ δὲ πεντακλίαι, ὥσπερ ὑπὸ κήρυκος, ὑπὸ
 ἑνὸς ἐνωμοτάρχου λόγῳ διλγνύονται, ἀρχαί τε καὶ βαθύτεραι
 αἱ φάλαγγες γίνονται. ὧν δὲ οὐδ' ὅπως ποιεῖν χαλεπὸν
 μαθεῖν.

ζ'. Τὸ μέντοι, καὶ ἀνὰ ταχέως, μὲν ὅτι πεντακλίαν
 ὁμοίως

pulorum duces sexdecim. Ex his
 vero cohortibus, ubi sic impera-
 tur, nonnunquam milites per
 manipulos disponuntur, nonnun-
 quam in ternos, nonnunquam in
 senos.

5. Quod autem complures exi-
 stimant, armatorum aciem La-
 conicam valde implicatam esse:
 ii vero sequius opinantur quam
 sese res habeat. Nam in acie
 Laconica præfecti loco prince-
 pe constituent, & series quælibet
 habet omnia, quibus suppedita-
 tis opus est.

6. Tam facile est autem, hanc
 aciei rationem intelligere; ut
 nemo, qui homines queat agno-
 scere, possit unquam errare. Nam
 aliis præcedendi munus datum
 est, aliis imperatum, ut sequan-
 tur. Ordinum vero promotio-
 nes, tanquam à præcone, mani-
 pularis præfecti verbis indican-
 tur; fiuntque phalanges tum ra-
 riores tum densiores: quarum
 rerum nihil omnino cognitu est
 difficile.

7. Quod autem hæc acies,
 etiam si turbata fuerit, cum ob-
 vio

ὁμοίως μαχόμεναι ταύτῃ τῇ τάξει, ἔκπε ραδίον ἔστι μα-
χεῖν, πλὴν τοῖς ὑπὲρ τῆς Λυκέργης νόμων πεπαδδολογίοις.

η'. Εὐπορώτατα δὲ καὶ ἐκείνα Λακεδαιμόνιοι ποιεῖ-
σι, τὰ τοῖς ὀπλομάχοις πάνυ δοκοῦντα χαλεπὰ εἶναι.
ὅταν μὲν ᾧ ἐπὶ κέρως πορεύωνται, κατ' οὐρανὸν δύνουσι
ἐνωμοτία ἔπεται· εἰ δ' εἰ τῷ ποιούτῳ ἐκ τῆς ἐναν-
τίης πολεμίας φάλαγγς ἐπιφαιῇ, τῷ ἐνωμοτάρχῃ πᾶρεψυ-
ᾶται εἰς μέτωπον * πρὸ ἀσπίδα καθήσασθαι καὶ ἀπὸ παν-
τὸς οὕτως, ἔστ' αἰ ἡ φάλαγγς ἐναντία καταστῇ. ἡ γὰρ
μὲν οὕτως ἐχόντων ἐκ τῆς ὀπίσθεν οἱ πολέμοι ἐπιφαιώ-
σιν, ἔξελίττεται ἕκαστος ὁ πῆχυς, ἵνα οἱ χεῖρες ἐν-
αντίοι αἰ τοῖς πολεμίοις ᾖσιν.

θ'. Οτε δὲ ὁ ἄρχων εὐάνυμος γίγνεται, οὐδ' εἰ τούτῳ
μειονεκτῆν ἡρώυται, ἀλλ' ἐπὶ ὅτε καὶ πλεονεκτῆν. εἰ γάρ
πινος κυκλῶς ἐπιχειροῖεν, ἐκ αὐτῆς τὰ γυμνά, ἀλλὰ χεῖ-
ρὰ ὀπλισμῶν ἀποβάλλοιεν αὐτοὺς. ἡ δὲ ποτε ἔνεχε πινος δοκῇ
συμφέρειν

vio quovis similiter dimicari pos-
sit: id intellectu facile non est,
extraquam iis qui Lycurgi legi-
bus instituti fuerint.

8. Facillima sunt & ea Lace-
dæmoniis factu, quæ vel gl. dia-
toribus per esse difficilia viden-
tur. Nam quum in cornu per-
gunt, sequitur à tergo manipu-
laria series. At si phalanx ho-
stilis ex adverso interea se osten-
taverit, manipulario duci de-
nuntiatur, ut ad frontem cly-
peum versus consistat; atque ita
fit penitus, donec phalanx ho-

stibus adversa steterit. Jam si
acie ipsorum hoc pacto disposi-
ta, hostes à tergo venientes ap-
paruerint; quælibet series evol-
vitur, ut fortissimi quique sem-
per hostibus oppositi sint.

9. Quod si aliquando dux ag-
minis ad latus lævum sit, ne tum
quidem conditione se deterio-
re esse putant, immo nonnun-
quam meliore. Nam si qui eos
undique cingere conarentur,
non versus partes nudas, sed ar-
mis munitas eos circundarent.
Si certa de causâ visum ali-

συμφέρειν τῷ ἡγεμόνα δεξιὸν κέρασ ἔχειν, σπέραντες τὸ ἄγκυμα ὅτι κέρασ, ἔξειλίθησι τὸ φάλαγγα, ἔστ' ἀνὸς ὁ μὲν ἡγεμὼν δεξιὸς ἦ, ἡ δὲ οὐρὰ εὐώνυμος γένηται.

Ι. Ἦν δ' αὖτε ἐκ τῶν δεξιῶν πολεμίων ταῖς ἐπιφάνηται ὅτι κέρασ πορδομεύων, ἔθελ' ἄλλο παραματεύον, ἢ τὸ λόχον ἔκατον, ὥσπερ τελήρη, ἀντίπαρσι τοῖς ἐναντίοις σπέρουσι. καὶ ὅπως αὖτε ὁ κατ' οὐρανὸν λόχος * ὡς δὲ δόρυ. ὡς γὰρ μὴν καὶ τὰ εὐώνυμα πολέμοι παρσίωσιν, ὅσοι τὸ εἶναι, ἀλλ' ἀπαθῶσιν, ἢ ἐναντίους ἀντιπαλοῖς τὰς λόχους σπέρουσι. καὶ ὅπως αὖτε ὁ κατ' ἔραν λόχος πρὸς ἀσπίδα κατὰ.

Κ Ε Φ. ΙΒ'.

ΕΡΩΤΑΕΙΣ καὶ ἡ στρατοπεδεύουσα ἐτόμισε χεῖρας Λυκούργου. καὶ μὲν γὰρ τὸ πᾶς γωνίας ποδὲς τετραγώνους ἀχρήστες εἶναι, κύκλοι ἐστρατοπεδεύουσα, εἰ

quando sit expedire, ut cornu dextrum ductor obtineat; verso in cornu agmine phalangem evolvunt, donec ad dextram sit ductor, & agmen extremum ad laevam.

10. Rursus si ab hostibus ad dextram constitutis acies sese ostenderit progredientium in cornu, nihil agunt aliud, quam quod centurias singulas, triremis instar, hostibus velut objecta prora, convertunt; qua ratione series ea, quæ extremo est in agmine, hastam versus con-

stituitur. At si lævo latere accesserint hostes, ne hoc quidem permittunt; sed repellunt eos, vel adversas series adversariis obvertunt. Qua ratione fit, ut extremi agminis series clypeum versus constituatur.

CAP. XII.

ΔΙΕΚΑΜΕΤΑΜ, quo pacto Lycurgus castra esse metanda censuerit. Nam quia quadrati agminis anguli sunt inutilis, in orbem castra ponebat, extra

εἰ μὴ ὅρος ἀσφαλὲς εἴη, ἢ τεῦχος, ἢ ποταμὸν ὅπιοθεν ἔχοιεν.

β'. Φύλαχάς γε μὴν ἐποίησε μεθ' ἡμετέρας, τὰς μὲν πρὸς τὰ ὅπλα εἶσω βλέψασας· ὃ γὰρ πολεμίων ἔτεχε, ἀλλὰ φίλων αὐταὶ καθίσταντο. τὴς γε μὴν πολεμίας ἰσπτεῖς φυλάττουσιν ἀπὸ χυδαίων, ὧν δὲ οὐκ πλείους ὡρορώμεν.

γ'. Εἰ δὲ τις πρὸς τοὺς νύκτωρ ἔξω τῷ φάλαγγος, ἐνόμισεν ὑπὸ Σκιειτῶν περφυλάττεσθαι, κῦ δ' ἤδη καὶ ὑπὸ ξείνων, αὐτῶν πρὸς συμφορῶντων.

δ'. Τὸ δὲ, ἔχοντες τὰ δόρατα αἰὲν ἀδείναι, εὖ καὶ τῷτο δὲ εἰδέναι, ὅτι ὃ αὐτοὶ ἐνεχέ' ὄβρι, ὅσοι καὶ τὴς δόρατος ἐργασιν ἀπὸ τῶν ὀπλων. καὶ τὴς ὀπί τὰ ἀναλκῆα ἀπὸ ὄβρι, ὃ δὲ θαυμάζειν, ὅτι ὅτε ἀλλήλων, ὅτε τῶν ὀπλων πλείον, ἢ ὅσον μὴ λυπῆν ἀλλήλους, ἀπέρχονται. καὶ γὰρ ταῦτα ἀσφαλείας ἔτεχε ποιεῖσιν.

ε'. Μετὰ στρατοπεδεύοντάς γε μὴν πυκνὰ, καὶ τοὺς
οἰνεσθαι

extraquam si monte tuti essent, vel à tergo murum fluviumve haberent.

2. Excubias quidem diurnas instituit, quæ interius castra versus spectarent. Nam amicorum, non hostium causa, illæ constituuntur. Hostes ab equitibus observantur iis è locis, de quibus prospici longissime potest.

3. Quod si quis noctu extra phalangem progrediatur, à Sciritis ea de causa instituit habendas excubias; & hoc tempore præstant id mercenarii mi-

lites quibus aliqui Lacones adsumunt.

4. Jam quod cum hastis semper obversantur, id sciendum eadem de causa fieri, ob quam servos etiam ab armis arcent. Præterea mirum videri non debet, eos qui ad naturæ necessaria secedunt, neque ab se invicem, neque ab exercitu longius progredi, quam uti caveant, ne sibi mutuo molestiam creent. Hæc enim securitatis causa faciunt.

5. Castra sæpius mutant, partim
ut

σίνεσθαι τὰς πολεμίας ἑνεκᾶ, καὶ ὅτι ὠφελῆναι τὰς φίλους καὶ γυμνάζεσθαι. δὲ προαγορεύεται ὑπὸ ὅτι νόμος ἅπασιν Λακεδαιμονίοις, ὅσοι ἂν γρατεύωνται. ὥστε μεγαλοπρεπετέρας μὲν αὐτοὺς ἐρᾷ ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἐλθουσι δὲ τῶν ἄλλων φάνεσθαι. δὲ δὲ εἴτε παλαιῶν, εἴτε δρόμοι ἐλάττω ποιῆσθαι, ἢ ὅσον ἂν ἡ μόρα ἐφήκη, ὅπως μηδεὶς τῶν αὐτῶν ὅπλων πύρρῳ γήγη.

Γ'. Μετὰ δὲ τὰ γυμνάσια κατίζειν μὲν ὁ παλαιός πολέμαρχος κηρύττει. (ἐπὶ δὲ τῷτο ὡς περ ἔξέτασις) ἐκ τούτων δὲ ἀεισποιοῦσθαι, καὶ ταχὺ τὸ περὶ σκοπον ὑπολύεσθαι. ἐκ τούτων δ' αὖ ἀναπαύσεσθαι καὶ ἀναπαύσεις παρὰ τῶν ἐσπερινῶν γυμνασίων.

Δ'. Μετὰ γὰρ μὲν ταῦτα ἀφ' ἑαυτοῦ ποιῆσθαι κηρύττεται, καὶ ἐπὶ τῶν αἰσίων εἰς τοὺς θεοὺς οἷς ἂν κεχαλιερηκότες ᾖσιν, ὅτι τῶν ὅπλων ἀναπαύεσθαι. ὅτι δὲ πολλὰ γράφω, οὐ δὲ θαυμάζειν. ἦκιστα
 γδ

ut hostibus detrimentum adferant, partim ut amicis profint. Etiam à lege mandatur Lacedæmoniis omnibus, qui expeditionibus intersunt, ut exercitiis utantur. Quo fit, ut ipsi magis inter se magnanimi evadant, ac supra cæteros indole magis esse liberali videantur. Locus exercitationis & cursus intra id spatium necessario describitur, quousque cohors ipsa pertinet, ne quis ab suis armis recedat longius.

6. Peractis exercitiis, polemar-

chus primus, uti sedeant, per præconem edicit: quod quidem lustrationis cuiusdam instar est: deinde prandium uti sumant, ac speculatorem mox dimittant. Hinc inter se conversantur milites, ac se quiescendo recreant ante vespertina exercitia.

7. Secundum hæc per præconem denuntiatur, sumendam esse cœnam: & posteaquam hymnos Diis cecinerint, quibus est facta res sacra, armis incubando quietem capiendam. Nemo vero miretur, tam multa me scribere.

Nam

ᾧ Λακεδαιμονίοις ἔσθι ἂν τις ὠφελειμὴν ᾧ τοῖς
τραπωτικοῖς, ὅσα δὲ ἔπιμελείας.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Ἰνῆστομα δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τραπᾶς ὁ Λυκῦργος βασιλεῖ
διώαμι καὶ πρὶν πρῆσκέασι. πρῶτον μὲν ᾧ ἐπὶ
φρεσὶ πρὸς ἡ πόλις βασιλέα καὶ τὴν σὺν αὐτῷ.
συσιλωσι δὲ αὐτῷ (A) πολέμαρχι, ὅπως αἰὲν σὺνόντες,
μᾶλλον καὶ κοινοβυλῶσιν, ἡ πὶ δέωνται. συσιλωσι δὲ
καὶ ἄλλοι πρὸς ἄνδρες τῷ ὁμοίῳ. ἔτοι τῷ τοῖς ἐπιμελῶν-
ται πάντων τῷ ἐπιτηδείων, ὡς μηδεμία ἀρχολία ἢ αὐτοῖς
τῷ πολέμοιαν ἐπιμελεῖσθαι.

β'. Επαναλήφομαι δὲ ὡς ἔχομαται σὺν τρα-
πᾶ ὁ βασιλεὺς. γὰρ μὲν ᾧ πρῶτον οἴκοι ὡν Διὶ ἀγῶ-
ποι, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ χαλλιερήση,
λαβῶν

Nam minime quis à Lacedæ-
moniiis omissum aliquid reperiat
in re militari, quod quidem cu-
randum veniat.

C A P. XIII.

Commemorabo etiam, quam
Lycurgus regi potestatem
et dignitatem in exercitu ad-
signaverit. Primo regem cin-
ctum satellitio, cum iis qui ad-
sunt regi, civitas alit. In ejus
contubernio sunt polemarchi, ut
semper illi præsto sint commu-

nicandorum consiliorum causa;
si quidem usus ita postulet. In
eodem regis contubernio viri
præterea tres ex parium nume-
ro degunt, qui quidem eis om-
nia necessaria procurant; ne ab
ulla impediuntur occupatione,
quominus res bellicas studiose
tractent.

2. Repetam vero altius, quo
pacto Rex cum copiis in expe-
ditionem domo proficiscatur. Pri-
mum domi adhuc sacrum Jovi
ductori, et adjunctis ei Diis fa-
cit: ac si litatum illic fuerit,
ignifer

λαβὼν ὁ πυρφόρος πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμῆ, περηγῆται ὑπὲρ τὰ
θεῖα καὶ χώρας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκδὲ αὐτὸν γύεται Διὶ καὶ Ἀθηνᾶ.

γ'. Οὔται δὲ ἀμφοῖν τέτοιον τοῖν θεοῖν χαλλιεργεῖν, τό-
τε λαβάνη τὰ θεῖα καὶ χώρας. καὶ ὁ πῦρ μὲν ἀπὸ τέτων
καὶ ἱερῶν περηγῆται οὐποτε ἀποσβεννύμενον, σφάγια δὲ
παντοῖα ἔπεται. αἰεὶ δὲ ὅτλη θύεται, ἀρχεται μὲν τέττα
καὶ ἔργα ἐπὶ κνεφαῖσιν, προλαμβάνη βεβλόμεναι πλὴν
καὶ θεοῦ εὐνοίαι.

δ'. Πάρεισι δὲ καὶ τῇ θυσίᾳ πολέμαρχι, λοχαγοί,
πεντηκοστῆρες, ξένων στρατιάρχι, στρατῷ σκαυφορικῷ ἀρ-
χοιτες, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν πόλεων δὲ στρατηγῶν ὁ βεβλόμεναι.

ε'. Πάρεισι δὲ καὶ τῇ ἐφόρῳ δύο, οἱ πολυπραγμονεῖσι μὲν
ἐσθλὸν, ὡς μὴ ὁ βασιλεὺς προσκαλῇ. ὁρῶντες δὲ ὅ, τι ποιεῖ
ἕκαστος, πάντας συμφρονίζουσιν, ὡς τὸ εὖ εἶναι.

ς'. Οὔται δὲ τελευτῇ τὰ ἱερά, ὁ βασιλεὺς
προσκαλέσας πάντας, πρὸς ἀγγέλλει τὰ ποιητέα. ὥστε
ὁρῶν

ignifer [five facialis] sublato ab ara
igne, ad regionis fines præcedit,
ubi Rex Jovi Minervæque rur-
sum sacrificat.

3. Ubi Diis hisce litatum am-
boboū est, tum deinde limites
regionis transit. Atque ab his
sacris sublatus ignis præfertur,
& nunquam extinguitur, sequen-
te omni hostiarum genere. Quo-
ties autem Rex sacrificat, primo
id crepusculo facere occipit, qua-
si benevolentiam Dei cupiens
antevertere.

4. Adsunt sacrificio polemar-

chi, centuriones, quinquagenum
præfecti, militum stipendiario-
rum duces, impedimentis præ-
fecti, ex civitatum denique præ-
toribus cui lubet.

5. Adsunt præterea duo Epho-
ri, qui nihil illi quidem agunt
curiosius, nisi à rege adhibiti:
sed considerantes tamen, quid
quisque faciat, omnes (ceu fie-
ri par est) modestiores red-
dunt.

ς. Posteaquam facta est res
sacra, Rex arcessitis omnibus,
quid faciendum sit, imperat.

Quo

ὁρῶν ταῦτοι, ἡγήσατο ἀνὰ πῦρ μὴ ἄλλως αὐτοχρηματῆς εἶναι τὰ στρατιωτικῶν, Λακεδαιμονίους δὲ μόνους πρὸ ὅντι τεχνίτας τὰ πολεμικῶν.

Ε'. Επειδὴ γε μὴν ἡγήται ὁ βασιλεὺς, ὡς μὲν μηδεὶς εἰσενέγκει φάσκει, οὐδὲν αὐτοῦ πρῶτον πορεύεται, πλὴν Σκιεῖται, καὶ ὁ πρῶτος ἀνὴρ ἰσχυρὸς. ὡς δὲ ποτε μάχῃ οἴωνται ἔσεσθαι, λαβὼν τὸ αἶγμα τὴν πρῶτης μόρας ὁ βασιλεὺς, ἀγὰρ συσφύρας ὑπὲρ δόρυ, ἔστ' ἀνὰ γένηται ἐν μέσῳ δυοῖν μόραι, καὶ δυοῖν πολέμαρχοι.

Ζ'. Οὗς δὲ δὴ ὑπὲρ τέτοις πετάχθαι, ὁ πρῶτος ὡς τὴν πρῶτην δημοσίαν συντάττει. εἰσὶ δὲ ἑπτά, ὅσοι ἀνὰ σύσκινοι ὡς τὴν ὁμοίαν, καὶ μάντις, καὶ ἰατροί, καὶ αὐληταί, οἱ δὲ * στρατῶν ἄρχοντες, καὶ ἐφελέσιοι ὡς πινες πρῶτον. ὥστε τὴν διομήων γένεσθαι, οὐδὲν ἀπορεῖται. οὐδὲν γὰρ ἀπορεῖται πρὸν ὅτι.

η'. Καλὰ

Quo fit, ut si hæc videas, existimes cæteros quidam homines studio subitaneo rem militarem tractare; Lacedæmonios autem solos reapse bellicorum operum artifices esse.

6. Posteaquam Rex ducere copias cœpit, si quidem hostis se nullus ostendat; nemo ipsum præcedit, præter Sciritas, & equites exploratores. Sin proelium committendum esse putant, Rex agmine primæ cohortis secum sumto, conversoque ad hastam pergit, donec medio inter duas

cohortes ac duos polemarchos loco sit.

7. Qui vero post hos collocandi sunt, illos maximus natu inter eos qui ad tabernaculum publicum pertinent, ordinat. Sunt autem hi, quicunque contubernio cum paribus eodem utuntur, & haruspices, & medici, & tibicines, & copiarum apud impedimenta præfecti, & si qui sponte sua expeditioni adsunt. Quo fit, ut eorum quæ fieri necesse est, nihil desideretur: quippe quod nihil non ante prospectum sit.

N

2. Etiam

η'. Καλὰ δὲ καὶ ὠφέλιμα ταῦτε, ὥς ἐμοὶ δοκᾷ, ἐμνη-
χανήσατο Λυκῆργος εἰς τὸ εἶ ὅπλοισι ἀγωνία. ὅταν γὰρ
ὁρῶντων ἦδῃ τὰς πολεμίων χιμαίρα σφαιράζηται, αὐλοῦν
πὶ πάντας τὰς πρὸντας αὐληταὶ νόμος, καὶ μηδένα Λα-
κεδαιμοσίων ἀπεράνωτον εἶναι. καὶ ὅπλα δὲ λαμπρύνειν
προαγορεύεται.

θ'. Εἴεσι δὲ τὰς νέας, καὶ κεκριμένως εἰς μάχην
συνιέναι, καὶ φαιδρὸν εἶναι, καὶ εὐδόκιμον. καὶ προακελεύον-
ται δὲ τὰς εἰωμοτάρχῃ. οὐδ' ἀκούεται γὰρ εἰς ἐκάστην
πάσαν τὴν εἰωμοπῆν ἀφ' ἐκάστου εἰωμοτάρχῃ ἕξω. ὅπως
δὲ χαλῶς γίγνηται, πολεμάρχῳ δὲ μέλειν.

ι'. Οὔταν γὰρ μὴν χαμρὸς δοκῇ εἶναι στρατοπεδεύεσθαι,
τότε μὲν κύριον βασιλεὺς, καὶ εἴ δὲ εἴξαι γὰρ, ὅπως δεῖ.
ὅς μὲντοι πρεσβείας ἀποπέμπεσθαι καὶ φιλίας καὶ πολε-
μίας, τότε αὖ βασιλέως. καὶ ἄρχονται μὲν πάντες ἀπὸ βα-
σιλέως, ὅταν βέλωνται προῖξαι π.

ια'. Ην

8. Etiam hæc præclare Ly-
curgus utiliterque, mea sane sen-
tentia, ad armatum certamen
excogitavit. Nam quum jam
hostium in conspectu capra
mactatur, lege constitutum est,
ut omnes, quotquot adsunt, ti-
bicines tibia canant, ac nemo
Lacedæmoniorum sermo careat.
Etiam ut arma polita niteant,
edicitur.

9. Juveni quoque, ac delecto
ad pugnam ineundam permit-
titur, ut hilarem & egregium se
gerat. Atque hi etiam mani-

pularium præfectum incitando
cohortantur. Nam à quovis ma-
nipularium præfecto exterius ad
unumquemque manipulum ni-
hil auditur. Ut autem omnia
recte fiant, polemarchi curæ
committitur.

10. Quodnam tempus esse me-
tandi castra videatur, regis est
in arbitrio situm: itemque locum
commonstrand. Præterea sive
foederatorum, seu hostium dimit-
tere legationes, ad regem perti-
net. Quoties aliquid agendum est,
omnes à rege initium sumunt.

11. Si

ια'. Ην δ' οὖν δίκης δέορμός τις ἔλθῃ, πρὸς Ἑλλανοδίχας τῷτον ὁ βασιλεὺς ἀποπέμπει. ὡς δὲ ῥη-
μαίτων, πρὸς ταμίας· ὡς δὲ ληΐδα ἄγων, πρὸς λαφυρο-
πώλας. ὅτω δὲ πρᾶξιμοῦν, βασιλῆς ὅθεν ἄλλο ἔρ-
γον καταλείπεται ὅππῃ φρεσὶς, ἢ ἱερεὶ μὲν τὰ πρὸς τὰς
θεὰς (ἔϊ), στρατηγῷ δὲ τὰ πρὸς τὰς ἀνθρώπους.

Κ Ε Φ. ιδ'.

ΕΙ δὲ τις με ἔριζο, εἰ ἔπι καὶ νῦν μοι δοκῶσιν οἱ
Λυκέργες νόμοι ἀκίνητοι διαμένειν, τῷτο μὰ
Δία ὅκ' ἂν ἐπὶ θρασείως εἴποιμι.

β'. Οἶδα γὰρ πρὸς περὶ μὲν Λακεδαιμονίης ἀγρυ-
πνοὺς οἴκοι τὰ μέτρα ἔχουσιν ἀλλήλοις συνεῖναι μάλ-
λον, ἢ ἀρμόζοντα εἰ ταῖς πόλεσι, καὶ κολακευόμενα·
διαφθείρεσθαι.

γ'. Καί

II. Si quis iudicio discepta-
turus ad regem veniat, ad Hel-
lanodicas [sive Græcorum iudice-
ces] à rege remittitur: si pecu-
nia quis egeat, ad quæstores:
sin prædam adferat, ad manu-
biarum distractores. Quæquum
ita gerantur, regi nihil aliud
in exercitu restat negotii, quam
ut rerum divinarum respectu sit
sacerdos, humanarum vero, im-
perator.

C A P. XIV.

QUOD si quis me roget,
an hac etiam tempesta-
te Lycurgi leges immotæ mihi
permanere videantur: id pro-
fecto non audacter dixerō.

2. Nam scio Lacedæmonios
pridem maluisse domi modicis
cum facultatibus consuetudine
mutua uti, quam in præfectu-
ris civitatum per adfentationes
degenerare.

γ'. Καὶ πρῶτον μὲν οἶδα αὐτοὺς φοβούμενους, χρυσίον ἔχοντας φαίνεσθαι· νῦν δ' ἔστι ὅς τ' ἐκκαλωπιζόμενους ὅτι πᾶν κεκτημένοι.

δ'. Επίσταται δὲ καὶ πρῶτον τούτου ἕνεκα ξενισίας γιγνομένης, καὶ σποδνμῆν οὐκ ἔξόν, ὅπως μὴ ραδιουργίας (1) πολίται σπὸ τῆς ξείων ἐμπύπλωντο· νῦν δ' ὁπίσταται τὴν δοκουῦσαν πρώτοις (2), ἱσπουδακότας, ὥς μηδέποτε παύονται ἀρμύζοντες ὅτι ξένης.

ε'. Καὶ μὲν ὅτε ἐπεμελουῦτο, ὅπως ἀξιοί εἴεν ἡγεῖσθαι· νῦν δὲ πολὺ μάλλον παραγματούονται, ὅπως ἀρξῶσιν, ἢ ὅπως ἀξιοί τούτων ἔσονται.

ς'. Τοιγαροῦν (3) Ἕλληνες πρότερον μὲν ἰόντες εἰς Λακεδαιμόνα, εἰδόντες αὐτῶν ἡγεῖσθαι ὅτι τοὺς δοκουῦτας ἀδικεῖν· νῦν δὲ πολλοὶ πρὸς ἀλλήλους

3. Scio metuuisse antehac eos sibi, ne aurum possidere deprehenderentur: jam nonnulli sunt, qui hoc ipso semet ostentant, quod aurum possideant.

4. Præterea scio peregrinos ob eam causam olim ejectos fuisse, neque concessas peregrinationes; ne ab exteris cives improbitatem haurirent. Nunc mihi constat, eos qui loco videntur apud ipsos esse principes, studiose in hoc incubuisse; ut nunquam non apud ex-

teros urbium præfecti essent.

5. Fuit item aliquando tempus, quum in id operam dabant, ut principatu digni essent: nunc id magis enituntur, ut imperent, quàm ut imperio digni sint.

6. Itaque fit, ut Græci, qui olim Spartam profecti Lacedæmonios orabant, ut duces adversus illos essent, qui injuste agere viderentur; nunc magna ex parte seipfos ad impediendum cohortentur, ne ad Lacedæmonios

λήλεις ὅπῃ τὸ ἀγκωλύειν ἀρξαι πάλιν αὐτούς.

ζ'. Οὐδὲν μέντοι δεῖ θαυμάζειν τέτοιαι ᾗ ὅπῃ φύγων αὐτοῖς γιγνομένων, ὅπῃ φαίεσσι εἶσι οὔτε τῷ θεῷ πειθόμενοι, οὔτε τοῖς Λυκῆργα νόμοις.

Κ Ε Φ. ιε'.

Βούλομαι δὲ καί, ἅς βασιλῆς πρὸς τὴν πόλιν σωθήσας ὁ Λυκῆργος ἐποίησε, διηγήσασθαι. μόνη γάρ δὴ αὕτη ἀρχὴ ἀφ' ἧς οἵατις ἐξ ἀρχῆς κατεστάθη τὰς δὲ ἄλλας πολιτείας εὖρεσι ἀντιστακεκνημμένας, καὶ ἐπὶ καὶ νῦν μετακινουμένας.

β'. Εἰδικε γὰρ γένει μὲ βασιλεία πρὸς τὴν πόλιν τὰ δημόσια ἅπαντα, ὡς ὑπὸ ᾧ θεοῦ ὄντα. καὶ στρατιὰν ὅποι ἀνὴρ πόλιν ἐκπέμπῃ, ἡγεῖσθαι.

γ'. Εἰδικε

daemonios rerum summa re-
deat.

7. Neque vero mirum videri debet, quod in has reprehensiones incurrant; quando palam est, eos neque Apollini, neque Lycurgi legibus parere.

CAP. XV.

Lubet etiam commemorare, quae pacta Lycurgus inter regem & civitatem con-

stituit. Nam solus hic principatus in eodem permanet statu, quo fuit ab initio: ceteras administrationum publicarum formas vel immutatas, vel etiam nunc aliquis mutari comperiat.

2. Sanxit igitur, ut Rex pro salute civitatis rem divinam in omnibus sacris publicis faceret, veluti ortus à Deo: ut, quocumque civitas militum copias mitteret, ducis munere fungeretur.

3. Ad-

γ'. Ἐδωκε δὲ καὶ γέγρα ἀπὸ τῆς θυομένων λαμβάνειν, καὶ γινῶ τε εἰ πολλὰς τῆς θεωρίων πόλεων ἀπέδειξε. ἑξάρετον ποσαύτῳ, ὥς μήτε λείσθαι τ' μετρίων, μήτε πλούτῳ ὑπερφέρειν.

δ'. Οπως δὲ καὶ αἱ βασιλεῖς ἔξω σκίωσιν, σκίωσιν αὐτοῖς δημοσίαν ἀπέδειξε. καὶ διμοιρία γε ὅπῃ τῷ δείπνῳ ἐτίμησεν, οὐχ ἵνα διπλάσια χεταφάγοιεν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τῆςδε τιμῆς ἔχρην εἶπνα βέλγῳ.

ε'. Ἐδωκε δ' αὖ καὶ συσκιώσας δύο ἐκατέρῳ προσελέσθαι, οἳ δὴ καὶ Πύθιοι καλοῦνται. ἔδωκε δὲ καὶ πασὶν τῆς σφῆς ἀπὸ τόκῳ χοῖρον λαμβάνειν, ὥς μήποτε ἀπορήσῃ βασιλεὺς ἱερῶν, ὡς πεινητῇ θεοῖς συμβαλεῖν σάσθαι.

ς'. Καὶ πρὸς τῇ οἰκίᾳ δὲ λίμνη ὕδατος ἀφρονίαν

3. Adtribuit hoc quoque, ut de victimis cæsis honoris causa quædam ipse caperet. Præterea tantum agri eximii multis in urbibus finitimis secrevit, ut mediocrium quidem illi facultatum copia non defuit, non tamen opibus antecederet.

4. Atque uti reges etiam foris uti contubernio possent, ad hoc eis tabernaculum publicum ordinavit, eumque honorem illic addidit, ut in cœna duplex

ipsis portio cederet: non id quidem, ut duplo plus quam alii, vorarent; sed ut aliquid inde honoris causa dare possent, cui libuisset.

5. Præterea regi utrique potestatem deligendi contubernales binos concessit, quos Pythios vocant. Permisit etiam, ut de omnium scrofarum partu porcum acciperet, ne unquam Rex victimis careret, si qua in re Dii consulendi essent.

6. Propter domum regiam stagnum

ἀφρονίδι πῦρ χεῖ. ὅπ δὲ καὶ τὸ τοῦτο πρὸς πολλὰ χεῖσι-
μον, (A) μὴ ἔχοντες αὐτὸ μάλλον γινώσκουσι. καὶ ἔδρας
δὲ πάντες ὑπομένανται βασιλεῖ, πλὴν οὐκ Εφοροῖ
ἀπὸ τῶν Εφορικῶν δίφρων.

ζ'. Καὶ ὅρκους δὲ ἀλλήλοις καὶ μῆνα ποιουῦται, Εφο-
ροὶ μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως, βασιλεὺς δ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ. ὁ δὲ
ὅρκος ὅτι τῷ μὲν βασιλεῖ, κατὰ τὴν τῆς πόλεως κειμένην
νόμον βασιλεύσει· τῇ δὲ πόλει, ἐμπεδουκουῦτος ἐκείνῃ
ἀτυφέλικτον τῇ βασιλείᾳ πῦρ ἔξει.

η'. Αὗται μὲν οὖν αἱ πρὸς οἴκοι ζῶντι βασιλεῖ δέ-
δονται, ὅθεν καὶ πολὺ ὑπερφέρουσι τῶν ἰδιωτικῶν. ἡ γὰρ
ἐβυλίη οὔτε τοῖς βασιλεῦσι τυραννικὸν φρόνημα
ᾤχεσθαι, οὔτε τοῖς πολίταις φρόνον ἐμποιῆσαι τῆς
δυναμείας.

θ'. Αἱ δὲ τελευτήσαντι πρὸς βασιλεῖ δέδον-
ται, τῇδε βούλονται δηλοῦν (A) Λυκέργος νόμοι,
ὅτι

gnum aquae copiam suppeditat. Quod quidem ad multa per
esse utile, magis intelligunt ii
qui eo carent. Etiam de sel-
la regi adfurgunt omnes, praeter-
quam Ephori de sellis Ephori-
cis.

7. Mensibus singulis jureju-
rando se invicem adstringunt,
Ephori quidem nomine civita-
tis, Rex autem suo. Regis
jusjurandum est, regnum se ge-
sturum ex praescripto legum la-
tarum: civitatis, conservaturam

se regnum ipsius inconcussum;
si quidem jusjurandum hoc san-
cte servaret.

8. Atque hi honores in pa-
tria regi, quamdiu vivit, con-
cessi sunt; non multum priva-
torum honoribus potiores. Ec-
enim neque regibus animos ad-
dere tyrannicos voluit, neque
civibus eorum potestatem invi-
sam reddere.

9. Qui autem regi mortuo
concessi sunt honores, iis Ly-
curgi leges indicare volunt,
non

100 ΖΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΛΑΚΕΔ. ΠΟΛ.

ὅτι οὐχ ὡς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὡς ἥρωας τὰς Λακεδαι-
μονίῳ βασιλεῖς περὶ μίχασιν.

ΖΕΝΟ-

non se Lacedæmoniorum re- heroas honore eximio adfecit-
ges ut homines, sed tanquam se.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

ΚΕΦ. α'.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς Αθηναίων πολιτείας, ὅτι μὲν ἔλονται τῷτον πρόπον τῆς πολιτείας, οὐκ ἐπαμῶν ἀφ' ἑτέροις ὅτι αὐτῶν ἐλόμβροι, ἔλονται τὰς πονηροὺς ἀμεινονο φράττειν ἢ τὰς χρητοὺς. ἀφ' ἑοῦ οὖν τῷτο οὐκ ἐπαμῶν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔπας ἔδοξεν αὐτοῖς, ὡς εἰ ἀφ' αὐτῶν ζονται τῇ πολιτείας, καὶ τὰλλα ἀφ' αὐτῶν φράττειται, ἃ δοκῶσιν ἀμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι, τῷτ' ἀποδείξω.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν τῷτο ἐρωτῶ, ὅτι δικαίως αὐτῶν καὶ αὐτῶν πέμ-
τες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχῃ τῇ γυναικῶν καὶ τῇ πλυσίῳν, ἀφ' ἑτέροις
ὅτι

XENOPHONTIS

ATHENIENSIIUM RESPUBLICA.

CAP. I.

JAM de Atheniensium re-
publica, quod eam reipub-
licæ formam secuti sint,
propterea non laudo; quia
dum illam voluerunt, vo-
luerunt improbos homines melio-
ri esse conditione, quam probos.
Hanc itaque ob causam non lau-
do. Quia vero ita eis visum est,

equidem ostendam, rempubli-
cam eos suam incolumem conser-
vare, atque etiam alia perficere,
in quibus aberrare Græcis cæteris
existimentur.

2. Primum igitur hoc dicam,
merito pauperes ac plebem ibi
plus posse, quam nobiles & di-
vites, idque ob hanc causam,
quod

ὅτι ὁ δῆμος ὅστιν ὁ ἐλαύνων τὰς ναῦς, καὶ ὁ πλὴν δυνάμει
 πεσιπτεῖς τῇ πόλει. καὶ ὁ κυβερνήται, καὶ οἱ κελύφαί, καὶ
 οἱ πεντηκόνταρχοι, καὶ οἱ τετραῖται, καὶ οἱ ναυπηγί. ἔτι
 εἰσι οἱ ἑξήκοντα δυνάμει πεσιπτεῖς τῇ πόλει πολὺ μᾶλλον, ἢ οἱ
 πολῖται καὶ οἱ γυναικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι. ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα
 ἔχουσιν ἔχοντες, δοκεῖ δίκαιοι εἶναι πᾶσι τῶν ἀρχῶν μετεῖναι, ἐν
 τε τῷ κλήρῳ, καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ. καὶ λέγῃ ἔξῃται τῷ
 βυλομῶν τῶν πολιτῶν.

γ'. Επειτα ὁ πόσις μὲν σωτηρίαν φέρουσι τῶν ἀρχῶν, ἡγε-
 τὰ ἔσται καὶ μὴ ἡγετὰ, ἢ κίνδυνον τῷ δήμῳ ἄπεισι. τέ-
 των μὲν τῶν ἀρχῶν ὁδοῖν δεῖται ὁ δῆμος μετεῖναι, οὔτε τῶν
 στρατηγῶν κλήρων οἶοντα σφίσι ἡγεῖσθαι μετεῖναι, οὔτε
 τῶν ἱππαρχῶν. γινώσκει γὰρ ὁ δῆμος, ὅτι πλείον ὠφε-
 λεῖται ἐν τῷ μὴ αὐτὸς ἄρχειν ταύτας τὰς ἀρχάς, ἀλλ'
 εἶναι τοὺς δυνατοτάτους ἄρχῃν. ὁπόσῃ δ' εἰσὶν ἀρχαὶ
 μοσχοφείας ἔνεκα καὶ ὠφελείας εἰς τὸ οἶκον, ταύτας ζη-
 τεῖ ὁ δῆμος ἄρχειν.

δ'. Επειτα

quod plebs & naves agat, & po-
 tentiam civitati conciliet: adeo-
 que gubernatores, & incitatores
 nautarum, & quinquaginta remi-
 gibus præfæcti, & prætores, &
 navium fabricatores, hi sunt qui
 multo magis rei publicæ potentiam
 amplificant, quàm cives, quam no-
 biles, quam homines frugi. Hæc
 quum ita se habeant, æquum esse
 videtur, ut omnes magistratuum
 participes fiant, sive per sortem,
 seu per suffragium; utque cuivis
 civium dicere liceat, qui quidem
 velit.

3. Deinde quotquot magistra-
 tus, sive superiores seu inferiores,
 universo populo vel salutis vel pe-
 riculorum auctores sunt, eorum
 uti particeps sit vulgus, non est
 necesse: neque plebs sortes præto-
 rias, neque præfecturas equitum
 ad se pertinere putat. Animad-
 vertit enim, se plus emolumenti
 capere, dum magistratus hosce non
 obit, sed illis relinquit gerendos,
 qui plurimum possunt. Quotquot
 vero magistratus habent stipendia,
 reique familiari conducunt, hos
 etiam vulgus ambit.

4. Quod

δ'. Επειτα δὲ ὅ ἐνιοι θαυμάζουσιν, ὅτι πανταχοῦ πλέον ἵκνουσι τοῖς πονηροῖς, καὶ πένησι, καὶ δημοτικοῖς, ἢ τοῖς χρηστοῖς, ἐν αὐτῷ τούτῳ φανῆνται ἢ δημοκρατία ἀφασίζοντες. οἱ μὲν γὰρ πένητες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ χεῖρες εὖ τρέφονται, καὶ πολλοὶ οἱ τοιῶντοι γυγνόμενοι, τὴν δημοκρατίαν αὖξουσιν. ἐὰν δὲ εὖ τρέφωσιν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ χρητοί, ἰσχυρὸν τὸ εἰσπτόν σφίσι αὐτοῖς κερήσῃσιν οἱ δημοτικοί.

ε'. Επὶ δὲ πάσῃ γῇ τὸ βέλπτον εἰσπτόν τῇ δημοκρατίᾳ. ἐν γὰρ τοῖς βελπίστοις ἐν ἀκολασία τὴν ὀλιγίαν καὶ ἀδικίαν, ἀκρίβεια δὲ πλείστη εἰς τὰ χρηστά. ἐν δὲ τῷ δήμῳ ἀμαθία τε πλείστη καὶ ἀταξία καὶ πονηρία. ἥ τε γὰρ πείναι αὐτοὺς μάλλον ἀγὰρ ὅτι τὰ ἀγχα, καὶ ἡ ἀπαίδουσία καὶ ἡ ἀμαθία δι' ἐνδεῖαν κρημάτων * οἰοῖς τῶν αἰθρώπων.

στ'. Εἴποι δ' ἂν τις, ὥς ἐχρήμ αὐτοὺς μὴ εἶν λέγειν πάντα ἐξῆς, μηδὲ βυλεύειν, ἀλλὰ τοὺς δεξιωτάτους

καὶ

4. Quod autem nonnulli mirantur, ubique plus eos hominibus nullius momenti, & pauperibus, & plebeis, quam egregiis viris tribuere; in hoc ipso populum civitatis statum aperte conservant. Quippe dum pauperes, & plebei, & nauci homines bene agunt, & ad aliquem numerum excrescunt, statum civitatis popularem augent. Sin divitibus & egregiis hominibus bene sit; tum vero plebei contrariam sibi partem corroborant.

5. Sunt autem ubique terrarum

optimates dominatui plebeo contrarii. Nam in optimatibus petulantiae ac injustitiae minimum est, studium vero rerum honestarum accuratissimum: contra, in plebe plurimum inscitiae, confusionis, improbitatis. Etenim paupertas magis eos adducit ad turpia, & plerique mortalium propter penuriam neque literaliter educati, neque recte institui possunt.

6. Fortasse dixerit aliquis non permittendum esse, ut omnes vel dicendi potestatem habeant, vel consulendi: sed peritissimos tantum

καὶ ἀνδρας αἰετοίς. οἱ δὲ καὶ ἐν τῷ αὖτε βαλεῖ-
ονται, ἰῶντες καὶ τοὺς ποιητοὺς λέγειν. εἰ μὴ γὰρ οἱ
χρητοὶ ἔλεγον καὶ ἐβουλεύοντο, τοῖς ὁμοίοις σφίσιν αὐ-
τοῖς ὡς ἀγαθὰ, τοῖς δὲ δημοτικοῖς ὅς τε ἀγαθὰ νῦν
δὲ λέγων ὁ βασιλεὺς ἀναστὰς ἀνθρώπων ποιητοὺς,
ἐξείκεκε τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὁμοίοις
αὐτῷ.

ζ'. Εἴποι τις ἂν, τί ἂν οὖν γνοίη ἀγαθὸν αὐτῷ ἢ
τῷ δήμῳ τοῦτον ἀνθρώπον; οἱ δὲ γινώσκουσιν,
ὅτι ἡ πούτη ἀμαθία καὶ πονηρία καὶ εὐνοία μᾶλλον
λυσίτελῃ, ἢ ἡ τοῦ χρητοῦ ἀρετὴ καὶ σοφία καὶ χα-
κονοία.

η'. Εἴη μὲν οὖν ἂν πόλις ὅς τε ἀπὸ τοιούτων χρηστημάτων
ἢ βελτίστη, ἀλλ' ἢ δημοκρατία μάλιστα ἂν σώζοιτο ὅπως. ὁ
γὰρ δῆμος ὃ βέλεται εὐνομενέως τῆς πόλεως αὐτὸς δου-
λεύειν, ἀλλ' ἐλεύθερος εἶναι, καὶ ἄρχειν τῇ δὲ χακονο-
μίας αὐτῷ ὀλίγον μέλει. ὁ γὰρ σὺ νομίζεις οὐκ εὐνο-
μεῖσθαι,

& præstantissimos viros. At illi
in hoc quoque sibi rectissime con-
sulunt, dum futilibus etiam dicen-
di potestatem faciunt. Nam si
duntaxat egregii viri & orationes
haberent, & sententias dicerent,
sui similibus prodesse, non au-
tem plebeis: nunc quum surgat
[ad concionandum] aliquis nul-
lius pretii quicumque voluerit; fa-
cile tum sibi, tum sui similibus
quod expediat, invenit.

7. At inquit aliquis, ecquid
huiusmodi homo boni vel sibi vel
populo possit excogitare? Ni-

mirum intelligunt illi, hujus im-
peritiam ac futilitatem, cum be-
nevolentia, plus sibi prodesse,
quam viri egregii virtutem ac sa-
pientiam, cum malevolentia.

8. Potest igitur fieri, ut his mo-
ribus civitas non efficiatur optima:
sed status tamen popularis hac ra-
tione conservabitur. Populus enim
non vult rempublicam bene con-
stitutam, in qua sibi sit servendum;
sed liber esse vult, & imperio po-
tiri, ac malum interim civitatis
statum flocci pendit. Nam quod
tu non recte constitutum existi-
mas,

μείωσαι, αὐτὸς δὲ τὸ τέτυχεν ἰσχύει ὁ δῆμος, καὶ ἐλευθέρος ὅστις.

θ'. Εἰ δ' εὐνομίαν ζητεῖς, πρῶτα μὲν ὅφει τὰς διξιώ-
 πατας αὐτοῖς τοὺς νόμους πέντα· ἑπειτα κολάσασιν οἱ
 χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς, καὶ βυλεύσασιν οἱ χρηστοὶ περὶ τὴν
 πόλεως, καὶ οὐκ ἐάσουσι μηνομύθους ἀνθρώπους βυλεύειν,
 ὅσδε λέγῃν, ὅσδε ἐκκλησιάζειν. Δὲ τὸ τέτυχεν τοίνυν τὸ ἀγα-
 θῶν τάχιστα· ἀνὴρ δὲ δῆμος εἰς δουλείαν καταπέσοι. τὸ δ' ἔλ-
 λων δ' αὖ καὶ μετοίκων πλείστη ὅστις Αθήνησιν ἀκολασία, καὶ
 ὅτε πατάξαι ἔξῃσιν αὐτόν, ὅτε ὑπεκστήσεται σοι ὁ δούλος.
 ἔλ' ἐνεκέν ὅστις τὸ ὅππῃ ἔστιν, ἐγὼ φράσω.

ι'. Εἰ νόμος ἴσῃ τὸ δούλει ὑπὸ τῷ ἐλευθέρου τύπ-
 ωσαι, ἢ τὸ μέτοικον, ἢ τὸ ἀπελεύθερον, πολλάκις ἀν-
 οίησις (εἰ) τὸ Αἰγυπτίον δούλον, ἐπάταξεν ἀνὴρ. ἰσθῆται τὸ
 γὰρ ὅσδε βελτίαν ὁ δῆμος αὐτόν, ἢ οἱ δούλοι καὶ οἱ
 μέτοικοι· καὶ πᾶσι εἶδεν ὅσδε βελτίους εἰσίν.

ια'. Εἰ δὲ τις καὶ τὸ γαυμάζει, ὅτι ἴσῃ τὰς δούλους πε-
 φᾶν αὐτόν, καὶ μεγαλοπρεπῶς διαπᾶν ἐνέμει, καὶ τὸ γινώμη
 φαίνεται

mas, id ipsum potentiam plebis
 libertatemque iustinet.

9. Quod si bonum reipublicæ
 statum requiris, primum videbis
 in eo peritissimos leges ferre; de-
 inde boni malos puniunt, deque
 republica consultabunt, & homi-
 nes insanos neque consiliis adesse,
 neque orationem habere, neque
 concionari permittent. Quapro-
 pter ex his bonis celerrime plebs
 ad servitutem reciderit. Servo-
 rum autem & advenarum maxi-
 ma est Athenis petulantia, neque
 pulsandi eos cuiquam illic jus est,

neque servus tibi cedit. Cur au-
 tem hoc moribus illic ita receptum
 sit, equidem exponam.

10. Si consuetudo ferret ser-
 vum hominem ab ingenuo ver-
 berari, vel advenam, vel libertum;
 sæpe quis Atheniensem pulsaret,
 servum esse ratus. Nam neque
 vestitu, neque forma, quidquam
 istic plebs servis advenivæ præ-
 stat.

11. Jam si quis etiam miratur,
 quod istic & delicate servos &
 splendide quidem nonnullos vi-
 vere patiantur, hoc quoque certo
 eos

φαῖεν ἂν ποιοῦντες. ὅπου γὰρ ναυτική δύναμις ἔστιν ὥστε
 ζημιάων, ἀνάγκη τοῖς ἀνδραπόδοις δουλεύειν, ἵνα * λαμ-
 βάται μὲν πρᾶτῃ ταῖς ἀποφορᾶς, καὶ ἐλευθέρους ἀφίεναι.
 ὅπου δ' εἰσὶ πλῆθιοι δούλοι, οὐδέποτε εἰς ταῦτα λυσιτελεῖ
 ἢ ἐμὸν δούλον σὲ δίδεναί. ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ ὁ ἐμὸς
 δούλος σὲ δίδωκεν. ἂν δὲ δεδίῃ ὁ σὸς δούλος ἐμέ, κιν-
 δυνεύσῃ καὶ τὰ ζημιάα διδόναι τὰ ἑαυτοῦ, ὥστε μὴ κιν-
 δυνεύειν πρὸς ἑαυτοῦ.

ιβ'. Διὰ τούτων οὖν ἰσηγεία καὶ τοῖς δούλοις πρὸς
 τοὺς ἐλευθέρους ἐποιήσαμεν, καὶ τοῖς μετοίκοις πρὸς τοὺς
 ἄλλους, διότι δέχεται ἡ πόλις μετοίκων, ἀλλὰ τε τὸ πλῆθος
 ἢ τεχνῶν καὶ ἀλλὰ τὸ ναυκόν. ἀλλὰ τούτοις οὖν καὶ τοῖς με-
 τοίκοις εὐκότως ἢ ἰσηγείαν ἐποιήσαμεν.

ιγ'. Τοὺς δὲ γυμναζομένους αὐτοῖσι, καὶ ἢ μουσικῶν ἔμπιπ-
 τεύοντα * χαταλέλυκεν ὁ δῆμος, νομίζων τοῦτο * ἐκείνους
 (εἰ), γινέσθαι ὅτι ἐδωκαὶ ταῦτά ἐστιν ἔμπιπτεῦναι. εἰ ταῖς
 χρησίαις αὐτῶν καὶ γυμνασιαρχίας καὶ τετραρχίας γινώσκουσιν,
 ὅτι

eos judicio facere constat. Nam
 ubi potentia navalis ab opibus
 pendet, ibi posthabitis homini-
 bus liberis, servire mancipiis oportet,
 ut qui ea capit questum faciat;
 ubi vero servi opulenti sunt, ibi
 meus ut servus te metuat, non expedit.
 Lacedæmone quidem meus servus te metuit.
 Jam si me servus tuus metuat, sane verendum,
 ut res suas mihi det, ne quo ipse sit in periculo.

12. Quamobrem æqualitatem
 quandam servis & liberis concessimus,
 itemque advenis & civi-

bus, quod advenarum egeat opera
 civitas, cum propter opificiorum
 multitudinem, tum ob rem navalem.
 Igitur hac de causa merito quedam æqualitas inter
 cives & advenas à nobis facta est.

13. Cæterum eos qui corporum
 exercitiis ibi Musicæque dediti
 sunt studiis, plebs non sustulit;
 quod existimaret id expedire,
 ac ne posse quidem ab se
 his dari operam sentiret. In cho-
 ri vero principatu, ac gymnasio-
 rum præfectorumque præfectoriis,
 intelligunt

ὅτι * χορηγῶσι μὲν οἱ πλούσιοι, χορηγεῖται δὲ ὁ δῆμος· καὶ
 τειρεαρχῶσι καὶ γυμνασιάρχῶσιν οἱ πλούσιοι· ὁ δὲ δῆμος
 τειρεαρχεῖται καὶ γυμνασιαρχεῖται. ἀξιοὶ οὖν ἀρχέειον
 λαμβάνει ὁ δῆμος, καὶ ἄδων, καὶ πρέχων, καὶ ὀρχύ-
 μδον, καὶ πλέων ἐν ταῖς ναυσίν. ἵνα αὐτὸς τε ἔχη,
 καὶ οἱ πλούσιοι πένετρεσι γίνωνται. ἐν τε τοῖς διχαστη-
 εῖοις καὶ τοῖς διχάσι αὐτοῖς μέλει μᾶλλον, ἢ τοῖς αὐτοῖς
 συμφέροντος.

14. Περὶ δὲ τῆς συμμάχου, ὅτι ἐκπλέοντες συκο-
 φαντῶσιν, ὡς δοκοῦσι, καὶ μισῶσι τοὺς χητοὺς, γινώσκοι-
 τις ὅτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἄρχοντι ὑπὸ τῷ ἀρχε-
 μῶν· εἰ δὲ ἰσχύουσιν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ ἐν ταῖς
 πόλεσιν, ὀλίγιστον χηροῖν ἢ ἀρχὴ ἔσται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηνη-
 σιν. Ἐξ ταῦτα οὖν τοὺς μὲν χητοὺς ἀτιμῶσι, καὶ χη-
 ματα ἀφαιρουῦνται, καὶ ἐξελαύουσιν, καὶ ἀποκτείνουσι, τοὺς
 δὲ πονηροὺς αὐξάνουσιν. οἱ δὲ χητοὶ Ἀθηναῖον τοὺς χητοὺς
 ἐν ταῖς συμμαχίαις πόλεσι σώζουσι, γινώσκοιτες ὅτι σφίσι
 ἀγαθόν

intelligunt penes opulentos esse
 chori principatum, vulgus vero in
 choris versari : eodemque modo
 locupletes triremibus & gymnasiis
 præesse, vulgus autem in triremi-
 bus & gymnasiis parere. Vult igitur
 pecuniam accipere vulgus, at-
 que ita canere, currere, saltare, na-
 vigare; ut & ipsum habeat ali-
 quid, & divites reddantur tenuio-
 res. Nec in judiciis quidem ma-
 gis ejus quod justum est, quam
 commodi sui rationem habent.

14. De sociis autem, quod na-
 vigiis eos adeuntes, calumniari &

odisse videntur egregios illic viros,
 ita sentiunt, fieri non posse, quin
 qui sub imperio est, oderit eum
 qui est cum imperio: ac si majores
 locupletum & potentium vires
 sint in civitatibus, imperium po-
 puli Atheniensis haud diu duratu-
 rum. Ob has inquam causas viris
 egregiis honores adimunt, facul-
 tates auferunt, exilia capitisque
 poenas irrogant, dum nihili ho-
 mines evehunt. Contra qui Athe-
 nienfes frugi sunt, ii salutem vi-
 rorum egregiorum in civitatibus
 sociis tuentur, quod animadvertant
 sibi

ἀγαθὸν ὅτι τοὺς βελτίους σώζειν αἰεὶ ἐν ταῖς πόλεσιν.

ιε'. Εἰποι δὲ τις ἂν, ὅτι ἰσχύς ὅστιν αὕτη Ἀθηναίων, εἰάν οἱ σύμμαχοι διωατοὶ ὥσι θεήματα εἰσφέρειν. τοῖς δὲ δημοτικοῖς δοκᾷ μῆζον ἀγαθὸν εἶναι, πὰρ τὸ συμμαχεῖν θεήματα ἕνα ἕκαστον ἔχῃν Ἀθηνῶων, ἐκείνους δὲ ὅσον ζῆν καὶ ἐργάζεσθαι, ἀδιωάτους ὄντας ὑπερβαλεῖν.

ις'. Δοκᾷ δὲ ὁ δῆμος Ἀθηνῶων καὶ ἐν τῷδε κακῶς βυλεύεσθαι, ὅτι τοὺς συμμαχους ἀναγκάζουσι πλεον ὅπερ δίχας Ἀθήναζε. οἱ δὲ ἀντιλογίζονται ὅσα ἐν τούτῳ ἐνὶ ἀγαθῷ τῷ δήμῳ τῆς Ἀθηνῶων. πρῶτον μὲν, ἀπὸ τῆς περὶ τῶν πρυτανείων τὴν μισθὸν δι' ἐν αὐτῷ λαμβάνειν· εἴτ' οἴκοι καθεύδοντες, ἀνὰ νεῶν ἐκπλῦ, διοικοῦσι τὰς πόλεις τὰς συμμαχίδας, καὶ τοὺς μὲν τοῦ δήμου σώζουσι, τοὺς ἐκείνους ἀπολλύουσιν ἐν τοῖς διχασηείοις. εἰ δὲ οἴκοι εἶχον ἕκαστοι τὰς δίχας, ἅτε ἀχθόμενοι Ἀθηνῶσι, τούτους ἀν σφῶν αὐτῶν ἀπόλλυσαι, οἵτινες φίλοι μάλιστα ἦσαν Ἀθηνῶσι τῷ δήμῳ.

ις'. Περὶς

sibi ex usu esse, conservari semper in urbibus optimates.

15. At dixerit aliquis, in eo potentiam Atheniensium esse sitam, si pecunias eorum focii conferre possint. At plebeis hominibus magis expedire videtur, ut Atheniensium unusquisque facultates sociorum obtineat; illi, quantum opus sit ad victum & opera, ne possint insidiari.

19. Hac etiam in parte populus Atheniensis uti consilio malo existimatur, quod socios Athenas navigare ad petendum jus cogant.

Verum illi contra ratiocinantur, quantum in hoc insit Atheniensium populo commodi. Primum est, quod è judiciis anno toto salaria percipiant. Deinde, quod domi residentes, nullis emissis navibus, civitates socias administrent; plebeoque statui addictos incolumes servant, adversariis eorum in judiciis oppressis. Quod si judicia singuli exercerent in patria, nimirum Atheniensibus insensu, eos ipsos de numero suorum opprimerent, quicumque populo Atheniensium imprimis amici essent.

17. Præterea

ις. Πρὸς δὲ τέτοις, ὁ δῆμος τῷ Ἀθηναίων ταύτῃ κερ-
δαίνει τῇ δικῇ Ἀθλιωσὶν ὕσων τοῖς συμμάχοις. ὡς τὸν
μὲν ὃ ἡ ἐχάτοσθ' ἡ πόλει πλείων ἢ ἐν Πειραιῇ. ἔπειτα
εἰ τῷ συνοικία ὅσιν, ἢ ἀνδράποδον μοδοφορεῖν. ἔπειτα
Ⓐ κήρυκες ἄμεινον πρὸς ἡσὶ ἀφ' αἷς ὀπιδημίας ταῖς
τῇ συμμάχων.

ιη'. Πρὸς δὲ τέτοις, εἰ μὲν μὴ ὅτι δίκας ἦσαν οἱ σύμ-
μαχοι, τὰς ἐκπλέοντα Ἀθλιωσὶν ἐπίμων ἀν μόνους, τὰς
πεπρατηγούς, καὶ τὰς πειραρχούς, καὶ πρέσβεις. νῦν δ'
ἡνάγκαται τῷ δῆμον κολακεύειν τῇ Ἀθλιωσὶν εἰς ἕχαστος
τῷ συμμάχων, γινώσκων, ὅτι δὲ μὲν ἀφικόμενον Ἀθήναζε
δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν ὅτι ἐν ἄλλοις πρίν, ἀλλ' ἐν τῷ
δήμῳ ὅς ὅτι δὴ νόμος Ἀθήνησι. καὶ ἀνπολοῖται ἀναγκά-
ζεται ἐν τοῖς δικαστηρίοις, καὶ εἰσόντος τῷ, ὅτι λαμβάνεται
τῷ χεῖρ. ἀφ' ὅτο οὗν Ⓐ σύμμαχοι δὲλοι ὅς δὴμος τῷ
Ἀθλιωσὶν χερσὶν αἰμαῖνον.

ιβ'. Πρὸς δὲ τέτοις ἀφ' ὅτι κτήσιν τῷ ἐν τοῖς ὑποφείοις,
ῥ.

17. Præterea populus Atheni-
ensis, dum jus Athenis socii pe-
tunt, hæc lucratur. Primum è
centesima in Piræo civitati pro-
ventus major accedit. Deinde
[lucrum percipit,] cui vel coena-
culis instructa domus est, vel ju-
mentum meritorium. Itidem so-
ciorum adventus emolumentum
præconibus adfert.

18. Præterea si [Athenas] socii
jus petunt non ierunt, solos ex
Atheniensibus illos honoribus ad-
ficerent, qui ad ipsos navigant; ni-
mirum prætores, triremium præ-

fectos, legatos. Nunc vero socio-
rum unusquisque populum Athe-
niensem blandiendo demereri co-
gitur: quippe qui intelligat, Athe-
nas sibi proficiscendum, causam-
que agendam non apud alios, quam
apud populum: quæ sane lex A-
thenis est. Etiam in judiciis sup-
plicare cogitur, & si quis ingredia-
tur, manum ejus prensare. Quæ
causa est, quæ mobrem socii mul-
to magis populo Atheniensi ser-
viant.

19. Præterea propter id quod
extra fines patriæ possident, &
propter

καὶ ἀφ' αὐτῶν ἀρχαῖς ταῖς εἰς τὴν ὑπερλίαν, λελήθασι μαν-
θάνοντες ἐλαύνειν τῇ κόπῃ αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἀκόλουθοι.
ἀνάγκη γὰρ ἄνθρωπον πολλάκις πλέοντα κόπῃ λαβεῖν
καὶ αὐτὸν, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ ὀνόματα μαθεῖν τὰ ἐν τῇ
ναυπικῇ.

κ'. Καὶ κυβερνήται ἀγαθοὶ γίνονται, δι' ἐμπειρίαν τε τῶν
πλοίων, καὶ ἀφ' ἐμελέτης. ἐμελέτησαν δὲ οἱ μὲν, πλοῖον
κυβερνῶντες, αὐτὰ δὲ, ὁλκάδα. αὐτὰ δ' εἰτεῦθεν ὅπῃ τεύχη
κατέστησαν. οἱ δὲ πολλοὶ * ἐλάυνον εὐχὴς ὡς οἷόν τε εἰσδάν-
τες εἰς τὰς, ἅτε ἐν παντὶ τῷ βίῳ θεωρημελετηκότες.

ΚΕΦ. β'.

ΤΟ δὲ ὀπλιτικὸν αὐτοῖς, ὃ ἤκουσεν δοκεῖν εὖ ἔχειν Ἀ-
θήνησιν, οὕτω κατέστηκε. καὶ τῶν μὲν πολεμίων ἥτις τε
σφᾶς αὐτῶς ἡγρῶνται (εἰ), καὶ μείζους. τῶν δὲ συμμάχων,
οἱ φέρουσι τὸ φόρον, καὶ κατὰ γλῶσσαν κρέπτει εἰς, καὶ νομί-
ζουσι

propter magistratus gerendos apud externos, sensim remo navem agere tum ipsi tum comites discunt. Est enim necesse, ut qui sæpius navigat, remum in manus sumat, tam ipse quam famulus, reique navalis adpellationes discat.

10. Etiam boni gubernatores fiunt, partim propter usum navigiorum, partim propter exercitationem. Exercent autem sese alii navigium minus gubernando, alii navim onerariam: ac nonnulli ad triremes hinc transeunt. Com-

plures statim in ipso ingressu in naves, remigare possunt, exercitati jam ita nimirum in hoc per omnem vitam.

CAP. II.

CÆterum terrestris militiæ, quæ Athenis non satis bene comparata esse videtur, hæc est ratio: Arbitrantur Athenienses, hostibus se & inferiores, & superiores esse: Sociis vero, qui tributum eis pendunt, longe etiam terra præstant, ac se terrestribus

Ζυσι τὸ ὀπλιτικὸν ἄρχειν, εἰ τ' ὑπάρχον κρείττονές εἰσι.

β'. Πρὸς δὲ καὶ χε' τύχῃ π αὐτοῖς τοῖτον κα-
 ῖεσθαι. τοῖς μὲ χε' γλῶ ἀρχομένοις οἷοντ' ὅτιν ἐκ μι-
 κρῶν πόλεων συνοικισθῆσαι, ἀγέρας μάχεσθαι. τοῖς δὲ
 χε' θάλατταν ἀρχομένοις, ὅσοι νησιώται εἰσιν, ἔχουσιν τε
 συνάρεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ τοῖς πόλεις. ἡ γὰρ θάλαττα ἐν
 τῷ μέσῳ, (1) δὲ κρατουῦντες θαλασσοκράτορές εἰσιν. εἰ
 δὲ οἷον τε ἔχουσιν τε συλλεγεσθαι εἰς ταυτὸ τοῖς νησιώταις
 εἰς μίαν νῆσον, ἀπολοῦνται λιμῶ.

γ'. Ὅποσαι δὲ ἐν τῇ ἡπείρῳ εἰσὶ πόλεις ὑπὸ τῆς
 Ἀθηναίων ἀρχομένης, αἱ μὲ μεγάλας ἀφ' ἑαυτῶν ἄρχειν,
 αἱ δὲ μικρὰ πάντες ἀφ' ἑαυτῶν ἄρχειν. ἔχουσιν γὰρ ὅτι πόλεις ὅσδε-
 μία, ἡ τις ἔχειται εἰσάγεσθαι π ἢ ἐξάγεσθαι. ταῦτα
 τοίνυν ὅσα ἔσονται αὐτῇ, εἰ μὴ ὑπάρχοι ἢ τῆς ἀρ-
 χόντων τ' θαλάττης.

δ'. Ἐπειτα δὲ τοῖς ἀρχαῖς τ' θαλάττης οἷοντ' ὅτι ποιῶν,
 ἀφ' ἑαυτῶν τοῖς τ' γῆς, ὅτιοτε τέμνειν τ' γλῶ πᾶν κρείττονων.

ωδ.

bus copiis præcipue valere putant,
 si focis sint superiores.

2. Præterea fortuna quadam ta-
 lis ipsorum est conditio. Possunt
 subditi in continenti parvis ex
 oppidis coire, conjunctisque co-
 piis pugnare. At vero maritimo-
 rum subditorum, hominum vide-
 licet insularium oppida conjungere
 vires non possunt. Est enim in
 medio mare, quique rerum po-
 tiuntur, etiam maris imperium
 obtinent. Quod si etiam fieri pos-
 sit, ut insulares clam in unam con-
 veniant insulam, fame peribunt.

3. Quotquot autem civitates
 subjectæ Atheniensium imperio, in
 continenti sitæ sunt; earum quæ
 majusculæ sunt, metus causâ pa-
 rent: quæ minores, propter penu-
 riam. Nec enim oppidum ullum
 est, cui non opus sit aliquid vel im-
 portari, vel exportari. Nequit au-
 tem hæc consequi, si non iis obtem-
 peret, qui maris imperio potiuntur.

4. Deinde possunt ii, qui mare
 suum in potestate habent, ea facere,
 quæ rerum terra domini non pos-
 sunt, nimirum nonnunquam va-
 stare agrum etiam potentiorum.

ὡς ἀπλεῖν γὰρ ἔξεσιν, ὅπου ἂν μηδεὶς ἢ πολέμιος ἢ ὅπου ἂν ὀλίγοι· εἰ δὲ προσίωσιν, ἀναβάнта ὑποπλεῖν. καὶ τὸ τοιοῦτον ἦτιον ὑπορῆ, ἢ ὁ περὶ ὡς ἀπονηθῶν.

ε'. Επειτα δὲ τοῖς μὲν χτ' ἡγάλασαν ἄρχουσιν οἷον ὑποπλεῦσαι ὑπὸ τῆς σφετέρως αὐτῶν, ὅποσον βύλῃ πλουῦ, τοῖς δὲ κατὰ γλῶ οὐχ οἷον τε ὑπὸ τῆς σφετέρως αὐτῶν ἀπελθεῖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδόν. βραδείᾳ τε ᾗ αἱ πορφαί, καὶ σίτον ἔχ οἷον τε ἔχειν πολλοὺς χροῖους περὶ ἰόντα. καὶ τὸ μὲν περὶ ἰόντα δεῖ ἀφ' ἀφιλίας ἰέναι, ἢ νικᾶν μαχόμενον· τὸ δὲ πλέοντα, οὗ μὲν ἂν ἢ κρείττον, ἔξεσιν ὑποβλεῖναι. * ταύτης τῆς γῆς ἅλα ὡς ἀπλεῦσαι, ἕως ἂν ὅπῃ φιλίαν χρεῖν ἀφίκηται, ἢ ὅπῃ ἦτης αὐτοῦ.

ς'. Επειτα νόσους τῶν καρπῶν, αἱ ἐκ Διὸς εἰσιν, οἱ μὲν κατὰ γλῶ κρέπτοι χαλεπῶς φέρουσι, οἱ δὲ κατὰ ἡγάλασαν, ῥαδίως. οὐ γὰρ ἅμα
πάντα

Possumt enim propter ea loca naves adpellere, ubi vel nullus sit hostis, vel pauci: at si hostes adcurrant, consensu navibus discedere licet. Atque hoc qui facit, minori est in difficultate, quam qui terrestribus cum copiis expeditionem suscipit.

5. Deinde possunt ii qui maris imperium tenent, suis à finibus quamlibet longo itinere navigare: quum iis, quibus est potentia terrestris, non liceat multorum dierum itinere ab agro suo discedere. Sunt enim tardi progressus, & fieri non potest, ut is qui terra facit iter,

commeatum longo tempore sufficientem secum ferat. Itidem qui pedes incedit, necesse habet, uti vel per amicorum fines eat, vel pugnando vincat: qui autem navigat, ubi superior est, de navibus potest egredi; ubi inferior, præterlegere licet mare proximum ei terræ, donec vel amicorum ad fines pervenerit, vel eorum qui sunt ipso inferiores.

6. Deinde frugum labes, quæ à Jove sunt, graves illis accidunt qui terra rerum potiuntur: qui vero mari, facile has ferunt. Non enim
omnes

πᾶσα γῆ ἰοσεῖ. ὥστε ἐκ τῆς εὐθιγύσης ἀφικνεῖται τοῖς τῆς θαλάσσης ἀρχαῖσι.

ζ'. Εἰ δὲ δὴ καὶ μικροτέρων μνησθῶμαι, ἀρχὴ τῆς ἀρχιῶ τῆς θαλάσσης πρῶτοι μὲν τρεῖς εὐχαιρὶ ἐξεῦρον ὅτι μισθόμνητοι ἀλλήλοισι. ὅ, π ὅ Σικελία ἡδὺ, ἡ ὅ Ἰταλία, ἡ ἐν Κύπρῳ, ἡ ἐν Αἰγύπτῳ, ἡ ἐν Λυδία, ἡ ἐν πρὸ Πόντῳ, ἡ ἐν Πελοποννήσῳ, ἡ ἄλλοις πού, ταῦτα πάντα εἰς ἐν * ἡγερέσθαι, ἀρχὴ τῆς ἀρχιῶ τῆς θαλάσσης.

η'. Ἐπειτα φωνὴν τιμὴν πᾶσαν ἀκούοντες, ἐξελέξαντο τῷτο μὲν ἐκ τῆς, τῷτο δὲ ἐκ τῆς. καὶ οἱ μὲν Ἕλληες ἰδία μάλλον καὶ φωνῇ, καὶ ἀρχίτῃ, καὶ χήματι ἡρώτα. Ἀθιναῖοι δὲ κεχεαυμένη ἐξ ἀπάντων τῆς Ἑλλιάων καὶ βαρβάρων.

θ'. Θυσίας δὲ, καὶ ἱερά, καὶ ἑορταῖς, καὶ τεμενῇ, γινοῦς ὁ δῆμος ὅτι ὅχ οἶόν τε ὅτιν ἐκάτω τῆς πενήτων γύειν, καὶ εὐχαιρῶσαι, καὶ κταῶσαι ἱερά, καὶ πάλιν οἰκῆν χαλκῷ καὶ μεγάλῳ, ἐξεῦρεν ὅπως τρέπω ἔσται ταῦτα. γύειν οἷον

omnes una regiones iis laborant. Quo fit, ut ex ea quæ fructus uberes tulit, commeatus ad illos perveniat, quibus mare paret.

7. Quod si etiam leviorum quorundam facienda est mentio, primum propter imperium maris Athenienses ex commerciis mutuis varios epulandi modos inveniunt. Quidquid rei suavis vel in Sicilia, vel in Italia, vel Cypro, vel Ægypto, vel Lydia, vel Ponto, vel Peloponneso, vel alibi erat: hæc omnia in unum congesta sunt, propter maris imperium.

8. Deinde quum linguas omnes audiant, aliud ex alia delegerunt. Et Græci quidem magis peculiari tum lingua, tum victus ratione, tum habitus, utuntur: Athenienses vero mista quadam ex omnibus tum Græcis tum barbaris.

9. Jam sacrificia, fana, festa, lupos & delubra quod adtinet, quia populus intelligebat, non posse quemvis pauperem sacrificare, epulari, fana sua possidere, civitatem pulchram & amplam incolere: quo pacto hæc quoque fierent, excogitavit. Itaque civi-

οὖν δημοσία μὲν ἡ πόλις ἱερῆα πολλά. ἐπὶ δὲ ὁ δῆμος ὁ
εὖωχόμενος, καὶ ἀγαλαχάνων τὰ ἱερῆα.

ι'. Καὶ γυμνάσια, καὶ λουτρὰ, καὶ ἀποδυτήρια, τοῖς μὲν πλῃ-
στοῖς ὅσιν ἰδία ἐνίοις, ὁ δὲ δῆμος αὐτὸς αὐτῶν οἰκοδομεῖται
ἰδία παλάμπρας πολλάς, ἀποδυτήρια, λουτρῶνας· καὶ πλείω
τῶν ἀπολαύει ὁ ὄχλος, ἢ οἱ ὀλίγοι, καὶ οἱ εὐδαίμονες.

ια'. Τὸν δὲ πλῆτον μόνοι οἰοῖτ' ἔχειν τὰ Ἑλλήνων καὶ
τὰ βαρβάρων. εἰ γὰρ τις πόλις πλεονεξίοις ναυπηγι-
σίοις, ποῖ ἀφαιρήσεται, εἰ μὴ πείσῃ τὰ ἄρχοντα τὸ θα-
λάσσης; εἰ δὲ τις σιδήρῳ, ἢ χαλκῷ, ἢ λίθῳ πλεονεξίᾳ πό-
λις, ποῖ ἀφαιρήσεται, εἰ μὴ πείσῃ τὰ ἄρχοντα τὸ θα-
λάσσης; ἔξ αὐτῶν μύθοι τῶν καὶ δὴ νῆές μοι εἰσὶ, ὡς
μὲν ἔ, ξύλα· ὡς δὲ ἔ, σίδερος· ὡς δὲ ἔ, χαλκός·
ὡς δὲ ἔ, λίθον· ὡς δὲ ἔ, κηρὲς.

ιβ'. Πρὸς δὲ τούτοις, ἄλλοσε ἄγχι ὅκ' ἐάσουσιν οἵτινες
ἀντίπαλοι ἡμῖν εἰσὶν, ἢ ἔ' ἔρησον τῇ θαλάσῃ. καὶ ἐγὼ μὲν
θεοδέν ποιῶν ὅκ' τὸ γῆς, πάντα ταῦτα ἔχω ἀφ' ἧς θαλάσσης.

ἄλλη

civitatis sumtu multæ hostiæ pu-
blice maculantur: & populus est
is qui epulatur, & forte victimas
inter se partitur.

10. Gymnasia, lavacra, apody-
teria privatim homines quidam
opulenti habent: at populus sibi
peculiariter multas palæstras, apo-
dyteria, lavacra ædificat: eorum-
que pluribus fruitur vulgus, quam
pauci ac beati.

11. Divitias etiam soli ex Græ-
cis ac barbaris Athenienses habere
possunt. Nam si quæ civitas lig-
nis abundat ad naves fabricandas,

ubinam ea vendet, si non domi-
num maris prius sibi conciliaverit?
Rursum si quæ civitas ferri, vel
æris, vel lini copiam habeat, ubi-
nam ea vendet, si non prius eum,
qui mari potitur, sibi conciliave-
rit? Atqui ab his ipsis naves mihi
sunt, & ab uno ligna, ferrum ab
alio, ab alio æs, ab alio linum, ab
alio cera.

12. Præterea non patientur, qui
adversarii nobis sunt, hæc expor-
tari alio, vel mari non utentur.
Equidem qui nihil ex terra com-
paro, per mare omnia hæc habeo.

Nulla

ἄλλη δ' ὁδομῖα πόλις δύο τέτων ἔχει, ἑστ' ἐπὶ τῇ αὐτῇ ξύλα καὶ λίνον· ἀλλ' ὅπου λίνον ὅτι πλεον, λεία χώρα καὶ ἀξυλῶ. ὅδ' χαλκός καὶ σίδηρος ἐκ τ' αὐτῆς πόλεως, ὅδ' ἄλλα δύο, ἢ τρία, μιᾷ πόλει· ἀλλὰ οὐ μὲν τῇ, τὸ δὲ τῇ.

ιγ'. Ἐπὶ δὲ πρὸς τέτοις ὡς πᾶσαν ἡπειρὸν ὅτιν ἢ ἀκτὴν περὶ ἔχουσα, ἢ νῆσος περικυμένη, ἢ γενόμεν π. ὥστε ἔξωθεν ἐνταῦθα ἐφορμῶσι τοῖς τῆς θαλάττης ἀρχασι λαβῶσθαι τοὺς τ' ἡπειρὸν οἰκουῦτας.

ιδ'. Ἐνὸς δὲ ἐνδεῆς εἰσιν· εἰ γὰρ νῆσον οἰκῶντες θαλασσοκράτορες ἦσαν Ἀθηναῖοι, ὡς ἦρχεν αὐτοῖς ποιεῖν μὲν χακῶς, εἰ ἡβύλοντο, παρὴν δὲ μηδὲν, ἕως τ' θαλάττης ἤρχον, μηδὲ τμηθῆναι τ' ἑαυτῶν γῆν, μηδὲ περὶ ὁδομῶν τοὺς πολέμους. νῦν δὲ οἱ γεωργεῦντες καὶ οἱ πλέστοι Ἀθηναίων ὑπέρχονται τοὺς πολέμους μάλλον· ὁ δὲ δήμος, ἅπαντες εἰδώς, ὅτι ὅδ' ἐν τ' σφῶν ἐμωρῆσθαι, ὅδ' ἐν τεμῶσιν, ἀδεῶς ζῆν, καὶ ὅχι ὡς ἔχουσιν αὐτὰς.

ιε'. Πρὸς

Nulla vero civitas alia utrumque horum habet, nec suppetunt eidem ligna & linum: sed ubi maxima lini est copia, ibi regio lævis est, & sylvis caret. Ne quidem æs, ac ferrum, ex eadem est civitate; neque alterius generis duo, vel tria, oppido uni suppetunt: sed hoc huic, illud isti.

13. Præterea juxta quamvis continentem, vel littus est porrectū, vel adjacet insula, vel fretum aliquod. Itaque domini maris isti in locis adpellere possunt, ac illos qui continentem incolunt, damno adficere.

14. Unum tamen eis deest:

Nam si Athenienses insulam inco-
lerent, simulque maris imperio po-
tirentur, facultatem haberent ex ar-
bitratu suo lædendi alios, neque ta-
men detrimenti quidquam accipe-
rent, quam quidem diu mari domi-
narentur, neque vastationem agri
paterentur, neque hostis adventum
metuerent. Nunc vero cultores a-
grorum, & quotquot ex Athenien-
sibus locupletes sunt, hostibus se
summittunt; plebs autē, quod sciat
eos nihil rerū suarū neq; igni neq;
ferro vastaturos, ab omni metulibe-
ra vivit, nec hostibus se summittit.

15. Πρὸς

14. Πρὸς δὲ τούτοις, καὶ ἐτέρου δέους ἀπιλλαγμένοι ἀνῆσαν, εἰ νῆσον ᾠκοῦν, μηδέποτε πωροθλήωμαι, τὴν πόλιν ἢ τὸ ὀλίγων, μηδὲ πύλας ἀνοιχθῆναι, μηδὲ πολεμίους ἐπεισπεσεῖν. πῶς γὰρ νῆσον οἰκύνειν ταῦτ' ἐγγίγνῃ; μηδ' αὖтασιάσαι πρὸ δήμῳ μηδὲν, εἰ νῆσον ᾠκοῦν. νῦν μὲν γὰρ εἰ τασιάσαμεν, ἐλπίδα ἀν' ἔχοντες τοῖς πολεμίοις τασιάσθαι, ὥς κατὰ γλῶττι ἐπαξόμενοι. εἰ δὲ νῆσον ᾠκοῦν, καὶ ταῦτα ἀν' ἀδελφῶν αὐτοῖς εἶχεν.

15. Ἐπειδὴ οὖν ἔξ ἀρχῆς οὐκ ἔτυχον οἰκήσαντες νῆσον, νῦν ταῦτε ποιεῖσι. τὴν μὲν ὅσιν ταῖς νήσοις παρεπίθηνται, πιστεύοντες τῇ ἀρχῇ τῇ κατὰ θάλατταν, τὴν δὲ Ἀθηναίῳ γλῶττι πειροσθαι τεκνομένῳ, γιγνώσκοντες, ὅτι εἰ αὐτὴν ἐλεήσουσι, ἐτέρων ἀγαθῶν μειζόνων σπέρσονται.

16. Ἐπὶ δὲ συμμαχίας καὶ τῶν ὀρκῶν ταῖς μὲν ὀλιγαρχουμένους πόλεσιν ἀνάγκη ἐμπεδουῖν. ἡ δὲ μὴ ἐμμένωσι ταῖς συνθήκαις, * ἢ ὅτε ἀδικῶν ὀνόματα ἀπὸ τῶν ὀλίγων, οἱ συνέθεντο; ἄσπετα.

15. Præterea si insulam incolebant, ab alio etiam metu essent liberi: nimirum ut nunquam civitas à paucis proderetur, neque portæ aperirentur, neque hostes una irrumperent. Nam quo pacto hæc insulam incolentibus acciderent? Nec populus inter se diffideret, si insulam habitarent. Nunc enim, si existerent inter eos seditiones, hac spe tumultuarentur, quod terra hostes arcessituri essent. At vero si incolerent insulam, nihil esset cur illud metuerent.

16. Posteaquam igitur ab initio

insulam non habitarunt, nunc id agunt, ut facultates suas committant insulis, maris imperio freti; atque interim vastari agrum Atticum patiantur. Animadvertunt enim se, si ejus misereantur, alia quædam majora bona amissuros.

17. Præterea necesse est ut in societatibus ac foederibus civitates eæ constanter persistent, quæcunque paucos rerum administrationi præficiunt. Quod si pactis conventis non steterint, à quonam profecta esse injuria putari possit, quam ab illis paucis, qui pepigere? Ac

ἄρα δὲ αἱ ὁ δῆμος συνῆται, ἔξεσιν αὐτῷ πρὸς ἀναπήντι
 ἢ ἀπίαν πρὸς λέρντι, καὶ πρὸς ὀπιφήφισαντι, ἀρνέσθαι τοῖς
 ἄλλοις ὅτι οὐ παρίω, οὐδὲ ἀρέσκει, οἷγε τὰ συγκείμενα
 πυθάνονται ἐν πλήρῃ τῷ δήμῳ. καὶ εἰ μὴ δόξαί τι ταῦτα,
 περφάσεις μυρίας ἐξεύρηκε ἔτι μὴ ποιεῖν ὅσον αἱ μὴ
 βύλωνται. καὶ αἱ μύητοι χακὸν ἀναβαίνει ὑπὸ ὧν ὁ δῆμος
 ἐξέλθουσιν, ἀπᾶται ὁ δῆμος, ὡς ὀλίγοι ἄνθρωποι αὐτῷ
 ἀντιπαρατίθοντες διέφθουσαν. εἰ δὲ πᾶσα ἀγαθὴ, σφίσι αὐ-
 τοῖς ἢ ἀπίαν ἀναπήσας.

ἡ. Κωμωδεῖν δὲ αὐτῷ, καὶ χακῶς λέγειν ἢ μὴ δῆμον
 οὐκ εἴωσιν, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἀκούωσι χακῶς. ἰδίᾳ δὲ κε-
 λεύουσιν, εἰ τις πινὰ βύλεται, εὖ εἰδότες, ὅτι οὐχὲ τοῦ
 δήμου ὅστιν, ἐσθλὸν τὸ πλῆθος ὁ κωμωδοῦμεν ὡς ὀπι-
 τοπολὺν, ἀλλ' ἢ πλῆσι, ἢ γενναῖον, ἢ δυναμῶν.
 ὀλίγοι δὲ πινεσὶ τῶν πενήτων καὶ τῶν δημοτικῶν κω-
 μωδοῦνται καὶ ἐσθλὸν οὗτοι, εἰ μὴ ἀφ' ὧν πολυπρα-
 γμοσύνη, καὶ ἀφ' ὧν τὸ ζητεῖν πλεονεχίαν πᾶσι τὸ δῆ-
 μου.

At quæ populus pepigerit, in iis
 licet ei conferenti culpam in il-
 lum qui vel suaferit, vel decretum
 fecerit, negare se aliis adfuisse, ne-
 que sententiam illorum probasse,
 qui de iis de quibus convenierit,
 populum frequentem sciscitantur.
 Idem si aliter sentiat, prætextus
 innumeros invenerit, quominus
 id faciat, quod nolint. Quod si
 mali quiddam acciderit ex eo
 quod populus scivit; queritur po-
 pulus, paucos quosdam homines
 adversantes sibi, rem totam cor-
 ruptisse: sin boni quid evenierit,

ejus causam ad seipsum refert.
 18. Salibus comicis in populum
 agi, eumque proscindi conviciis
 non patiuntur, ne ipsimet male
 audiant, sed privatim præcipiunt,
 siquis aliquem velit. Norunt e-
 nim plerumque non à populo, ne-
 que de plebe illum esse, qui in co-
 mœdiis exagitetur: sed vel opu-
 lentum, vel nobilem, vel poten-
 tem. Nimirum pauci ex egenti-
 bus ac plebeis exagitantur, ac ne
 illi quidem aliam ob causam, quam
 propter curiositatem, & quod
 populo esse potiores quærant.
 Quo

μου· ὅτε ὁδὲ τοὺς τοιοῦτους ἄχθονται καμωδουμένους.

ιβ'. Φημὶ μὲ οὖν ἔγωγε τὸ δῆμον τὸ Αθηνῶσι γινώσκειν, οἵτινες χρητοὶ εἰσι τῆς πολιτείας, καὶ οἵτινες ποτινερὶ γινώσκοντες δὲ, τοὺς μὲ σφίσι αὐτοῖς ὅπιτηδεύεις καὶ συμφόρους φιλοῦσι, καὶ ποτινερὶ ὧσι, τοὺς δὲ χρητοὺς μισοῦσι μάλλον. καὶ ὃ νομίζουσι τιλὶ ἀρετῇ αὐτοῖς πλεονεξῆσαι σφετέρῳ ἀγαθῷ πεφυκέναι, ἀλλ' ὅπι τῷ κακῷ. καὶ τὸναντίον γε τούτων, ἔτι οἱ ὄντες ὡς ἀληθῶς εἰ δῆμος τὸ φύσιν, καὶ δημοτικοὶ εἰσι.

κ'. Δημοκρατίαν δ' ἐγὼ μὲ αὐτῷ τῷ δήμῳ συγγινώσκω· αὐτὸν μὲ γὰρ εὖ ποιεῖν παντὶ συγγνώμη ὅτιν. ὅστις δὲ μὴ ὢν τοῦ δήμου εἴλετο εἰς δημοκρατικὴν πόλει οἰκεῖν μάλλον, ἢ εἰς ὀλιγαρχικὴν, ἀδικεῖν παρεσβιάσατο, καὶ ἔγνω, ὅτι μάλλον οἷόν τε ἀφαιρῆναι κακῷ ὅτιν εἰς δημοκρατικὴν πόλει, ἢ εἰς ὀλιγαρχικὴν.

Κ Ε Φ.

Quo fit ut homines hujusmodi exagitari moleste non ferant.

19. Equidem dico, intelligere populum Atheniensem, qui sint egregii cives, qui nullius momenti. Quumque hoc intelligant, amant eos qui sunt utiles ipsis, & commodi, licet nullius pretii sint: egregios autem potius odere. Non enim existimant, virtutem multitudini utilem esse, sed damnosam. Contra, quum nonnulli natura sint ex

plebe, idque re ipsa; non tamen indole plebea præditi sunt.

20. Ac populi quidem dominatum ipsi populo condono. Nam cuius concessum est sibi ipsi benefacere. Verum qui, quum ex populo non sit, mavult habitare in urbe populi dominatui subiecta, quam in ea quæ à paucis regatur: is injuste agere constituit, & scit facilius latere se posse, si malus sit, in republica populari, quam quæ à paucis administratur.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Κ ΑΙ ΔΕ ἡ Αθηναίων πολιτεία τὸ μὲν τρόπον ἔκ ἐπαγωγῆς ὅπῃ δὲ παρέδωξεν αὐτοῖς δημοκρατεῖσθαι, εἰ μοι δοκῇσι ἀφαισώζεσθαι τὴν δημοκρατίαν, τάτω τῷ τρόπῳ χρώμενοι, ὥς ἐγὼ ἐπέδειξα. ἔπει δὲ καὶ τῷδε πινὰς ὁρᾷ μεμφομένους Ἀθηναίους, ὅτι εἰσίοτε ἔκ ἑστὶν αὐτόθι χηματίσαι τῇ βαλῇ, ὅθεν τῷ δήμῳ, εἰς αὐτὸν καθεστημένῳ ἀνθρώπῳ. καὶ τῷτο Ἀθηνῶσι γίγνεται ὅθεν δι' ἄλλο, ἢ ὅτι ἀφ' τοῦ πληθους τὸ πλεονέκτην ἔχει οἷοί τε πάντες ἀποπέμπειν εἰς χηματίσαντες.

Β'. Πῶς γὰρ ἂν καὶ οἷοί τε εἶεν; ὅς τις τινὰς πλεονέκτην μὲν δεῖ εορτάσαι εορτάς, ὅσας ὁδεμία τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, εἰ δὲ τῷταυς ἡ πόλις τινα δυνάμει ὅστις ἀφαισώζεσθαι τὴν πόλεως. ἔπειτα δὲ δίκας, καὶ γραφάς, καὶ εὐθύναις ἐκδικάζειν, ὅσας ὅθεν (Α) σύμπαντες ἀνθρώποι ἐκδικάζουσι. τίμῃ δὲ βαλῇ βυλεύει-

C A P. III.

Δ Ε Αθηνιενσίου republica institutum quidem non probo: sed quia sic visum est ipsis, ut imperio populi pareant, recte mihi statum popularem civitatis incolumem servare videntur, idque hoc pacto quo demonstravi. Præter hoc, video nonnullos eam ob causam Athenienses reprehendere, quod interdum illic responsum nec à senatu aliquis, nec à populo possit impetrare, qui totum istuc annum hæret. Fit-

que hoc Athenis nullam aliam ob causam, quam quod ob negotiorum multitudinem omnes, responso dato, dimittere non possint.

2. Nam qui possint? quum eos necesse sit primum tot dies festos celebrare, quot nulla Græci nominis civitas celebrat; quibus occupati minus expedire rei publicæ negotia possunt. Deinde de tot litibus, causis publicis, actorum rationibus cognoscere, de quot ne homines quidem universi cognoscunt. Itidem senatus

βυλεύεσθαι πολλά μὲν παρὰ τὸν πόλεμον, πολλά δὲ παρὰ
 πόντον χρημίσθαι, πολλά δὲ παρὰ νόμων θέσεως, πολλά δὲ
 παρὰ τὴν κατὰ πόλιν αἰεὶ γιγνομένων, πολλά δὲ καὶ τοῖς συμ-
 μάχοις, καὶ φόρον δέξασθαι, καὶ νεωλείων ὀπιμεληθῆναι, καὶ
 ἱερῶν. ἄρα δή τι θαυμάσιον ὅστιν, εἰ ποσὺντιν ὑπαρχόντων
 παρὰ τὰς πόλιν μὴ οἷός τ' εἶσι πᾶσι ἀνθρώποις χρηματίσαι;
 γ'. Λέγουσι δὲ πινες, ὡς τις ἀργύριον ἔχον προση-
 γόρευε βυλῶν ἢ δῆμων, χρηματίσαι. ἐγὼ δὲ τούτοις ὁμολο-
 γήσαιμι ἂν, ὅτι παρὰ τὰς πόλιν πολλά ἀφ' αὐτῶν παρὰ τὰς πόλιν
 νησι, καὶ ἔτι ἂν πλείω διαπραχθῆναι, εἰ πλείους ἐπε-
 δίδουσαν ἀργύριον. τούτο μὲντοι εἰ οἶδα, διότι πᾶσι δια-
 πραχθῆναι ἢ πόλιν τὴν δεομένων ἔκ ἰσχυρῆς, ἢ εἰ ὅποσον-
 οὔν χρυσίον καὶ ἀργύριον διδοίη τις αὐτοῖς.

Δ'. Δεῖ δὲ καὶ πᾶσι διαδικάζειν, εἴ τις τίω ναῦν
 μὴ ὀπισθεβάλλει, ἢ καποικισμῶν πρὸς τὸ δημόσιον. παρὰ
 δὲ τούτοις, χορηγεῖς διαδικάζειν εἰς Διονύσια, καὶ Θαρ-
 γήλια, καὶ Παναθηναῖα, καὶ Περγαμῆα, καὶ Ἡφαιστία,
 ὅσα

necessario multa de bello delibe-
 rat, multa de ratione pecuniæ
 conficiundæ, multa de legum la-
 tione, multa de iis quæ in urbe
 quovis tempore accidunt, multa
 sociorum agit in negotiis, tribu-
 tum exigit, navalium pariter &
 templorum curam gerit. An ve-
 ro fuerit mirandum, si quum tot
 sint negotia, dare omnibus re-
 sponsa nequeant?

3. Verum dicunt nonnulli,
 dari responsa, si quis cum pecu-
 nia vel senatum vel populum ad-
 eant. His ego fatebor, multa pos-

se Athenis pecunia impetrari; at-
 que etiam futurum, ut plura im-
 petrentur, si plures pecuniam nu-
 merent. Sed scio tamen, civita-
 tem non posse sufficere ad hoc,
 ut omnibus ea conficiantur, quæ
 requirunt: ne quidem si multo
 plus auri & argenti quis eis do-
 net.

4. De his etiam cognosci neces-
 se est, si quis navim non reficit,
 vel si publicum aliquid inædificat.
 Præterea danda judicia choragis ad
 Bacchanalia, Thargelia, Panathe-
 næa, Promethealia, Vulcanalia,
 idque

ὅσα ἔτη. καὶ τριήεσσι καθίστανται τετρακόσιοι ἐκάστου
ἐνιαυτοῦ, καὶ τούτων τοῖς βυλομήδοις διαδixάσαι ὅσα
ἔτη. πρὸς δὲ τούτοις ἀρχὰς δοκιμάσαι καὶ διαδixά-
σαι, καὶ ὀρφανὰς δικιμάσαι, καὶ φύλακας δεσποτῆς κα-
ταστῆσαι.

εἰ. Ταῦτα μὲν οὖν ὅσα ἔτη. ἀλλὰ δὲ χρόνου διαδixάσαι
δεῖ στρατίας, καὶ εἰάν τι ἄλλο ἔξαπινῶν ἀδίκημα γί-
νηται, εἰάν τε ὑβρίζωσιν τινες ἀήτες ὑβρισμα, εἰάν τε
ἀσεβήσωσι. πολλὰ ἔτι πάνυ ὀφθαλμῶν. τὸ δὲ μέγιστον εἴρη-
ται, πλὴν αἱ πάξεις ἔφ' ὅρου. τῷτο δὲ γίνεται ὡς ταῖς
πολλὰς δι' ἔτους πέμπτης.

στ'. Φέρε δὴ τοίνυν, ταῦτα ὅσα οἶεσθαι καὶ διαδι-
κάζειν ἅπαντα; εἰπάτω γάρ τις, ὅτι καὶ κατὰ αὐτὸν διαδι-
κάζεσθαι. εἰ δ' αὖ ὁμολογήσῃ ἅπαντα κατὰ αὐτὸν διαδικάζειν,
ἀνάγκη δ' ἐνιαυτοῦ. ὡς ὅθεν νῦν δι' ἐνιαυτοῦ διακίζοντες
* ὑπάρχουσιν, ὥστε παύειν τὰς ἀδικουῦντας ὑπὸ ἑ
πλήθους τῶν ἀνθρώπων.

ζ'. Φέρε

idque quotannis. Et triremibus
quadringenti singulis annis præ-
ficiuntur, quibus petentibus ju-
dicia quotannis danda sunt. Præ-
terea in magistratus examina ju-
diciaque habenda sunt, inquiren-
dæ causæ pupillares, custodes
captivorum constituendi.

5. Et hæc quidem singulis an-
nis. Interdum & causæ mili-
tares disceptandæ sunt, & si quod
aliud injustum facinus repente ex-
stiterit, & si nonnulli petulantiam
insolitam & impium facinus com-
miserint. Præter hæc valde mul-

ta sunt, quæ silentio prætereo.
Maxima vero pars commemo-
rata est, exceptis tributorum in-
dictionibus. Ex plerunque quin-
to quolibet anno fiunt.

6. Age igitur, nonne existi-
mandum est, de his omnibus cog-
nosci debere? Dicat aliquis, ibi non
esse cognoscendum. At si fateri o-
portet, omnino cognoscendum es-
se de omnibus; necesse est, per an-
num id fieri. Sed nunc ne quidem
ad hoc anno toto judicando suffi-
ciunt, ut injuste agentes coerceant,
idque præ hominum multitudine.

7. Age

ζ'. Φέρη δὲ, ἀλλὰ φησὶ τις χελῶναι διχάζει μὲν, ἐλάτ-
τοις δὲ διχάζειν. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ μὲν ὀλίγα ποιῶνται
δικαστήρια, ὀλίγοι οὖν ἐκάτω ἔσονται τῷ δικαστηρίῳ, ὥστε
καὶ διασκυβάσασθαι ῥάδιον ἔσται πρὸς ὀλίγους δικαστάς, καὶ
συμδικάζεσθαι * πολὺ ἥτιον δικασίως διχάζειν.

η'. Πρὸς δὲ τέτοις οἰεσθαι δεῖν, καὶ ἑορταῖς ἀγεῖν χελῶναι Α-
θηναίους, οὗ αἵς ἔχουσιν οἶον τε διχάζειν. καὶ ἀγνοοῦν μὲν ἑορταῖς δι-
πλασίους ἢ οἱ ἄλλοι· ἀλλ' ἐγὼ μὲν πᾶσι τοῖς ἴσας τῇ ὀλιγίστας ἀ-
γύσει πόλιν. τέτων τοίνυν τοιούτων ὄντων, ὅφρ' ἡμῖν οἶον τ' εἴη
ἄλλως ἔχειν πᾶσι τῷ νόμῳ Αθηνησιν, ἢ ὥσπερ νῦν ἔχει· πλὴν
εἰς ἡμῖν μικρόν τι οἶον τε τὸ μὲν ἀφελεῖν, τὸ δὲ προσθεῖναι.

θ'. Πολὺν δ' ἔχουσιν οἶον τε μετακινεῖν, ὥστε μὴ ἔχειν τὴν δημο-
κρατίας ἀφαιρῆναι τι. ὥστε μὲν ὅς βέλποιν ἔχειν τὴν πολιτείαν,
οἶον τε πολλὰ ἔξευρεῖν· ὥστε μέντοι ὑπάρχειν, δημοκρατίαν μὲν
εἴη, ἀρκούντως δὲ τῷ τοῦ ἔξουρῶν· ὅπως δὲ βέλπον πολιτεύ-
ονται, καὶ ῥάδιον· πλείον (ὅσῳ ἄρτι εἶπεν) κατὰ μικρόν
τι προσθέντα, ἢ ἀφελόντα.

ι'. Δοκῶσι

7. Age vero, dixerit aliquis, judicare quidem debent, sed pau-
ciores. Ergo necesse est, si tri-
bunalia pauca instituant, ut quo-
libet in judicio pauci sint. Ita-
que facile fiet, ut ad paucos ju-
dices machinatio quædam insti-
tuatur, & per advocaciones sen-
tentia ferantur injustiores.

8. Præterea cogitandum est,
necessarium esse Atheniensibus,
ut festos dies agant, quibus exer-
ceri judicia non possint. Et agunt
illi dies festos duplo plures, quam
alii: quanquam ego pares ponam

civitati, quæ paucissimos agit.
Quæ quum ita se habeant, nego
posse rerum Athenis alium esse sta-
tum, quam qui modo sit: nisi paul-
latim tolli hoc, illud addi queat.

9. Multum certe immutari non
potest, ut non aliquid de populi po-
testate decedat. Nam ut respublica
melius adfecta sit, excogitari multa
possunt: ut autem forma popularis
maneant, & simul hoc idonee repe-
riatur: quo melius administretur, id
facile non est: extraquam, si paul-
latim, ut modo aiebam, vel aliquid
addatur, vel detrahatur.

10. In

Ι'. Δοκῶσι δὲ Ἀθηναῖοι καὶ τοῦτό μοι ὅκ' ὀρθῶς
βυλαθέσθαι, ὅπ' τοὺς χεῖρες αἰρωῦνται ἐν ταῖς πό-
λεσι ταῖς καταστάσεσσι. ① δὲ τῷτο γινώμη ποιῶσιν. εἰ
μὴ γὰρ ἡρωῦτο τοὺς βελτίους, ἡρωῦτ' ἂν ἔχ' τοὺς ταυ-
τὰ γινώσκοντες σφίσι αὐτοῖς. ἐν ὅδε μὲν γὰρ πάλει
τὸ βέλπτον εἶναι ὅτι καὶ δῆμος, ἀλλὰ τὸ χεῖρον ἐν
ἐκείνῃ ὅτι πάλει εἶναι καὶ δῆμος. ② γὰρ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις
εὐνοί εἰσι.

ια'. Διὰ ταῦτα οὖν Ἀθηναῖοι πᾶσι σφίσι αὐτοῖς
προσέχοντα αἰρωῦνται. ὁποσάκις δ' ἐπεχειρήσαν αἰρεῖ-
σθαι τοὺς βελτίους, οὐ συνήνεγκεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐντὸς
ὀλίγου χρόνου ὁ δῆμος ἐδούλωσεν. τὸ μὲν Βοιωτοῖς.
τῷτο δὲ, ὅτε Μιλησίων εἰλοντο τῶς βελτίους, ἐντὸς ὀλί-
γου χρόνου σποράντες τὸ δῆμον κατέκοφαν. τῷτο δὲ,
ὅτε εἰλοντο Λακεδαιμόνιος ἀπὸ Μεσσηνίων, ἐντὸς ὀλίγου
χρόνου Λακεδαιμόνιοι καταστρεφάμενοι Μεσσηνίους, ἐπολέ-
μου Ἀθηναίους.

ιβ'. Ὑπο-

10. In hoc quoque Athenien-
ses non rectum mihi sequi con-
siliū videntur, quod in oppidis
seditione agitatū deteriores aliis
præferant. Faciunt hoc autem cer-
to iudicio. Nam si meliores ante-
ferrent, anteferrent eos qui non
in eadem cum ipsis essent senten-
tia. Quippe nulla in civitate be-
nevoli sunt optimates vulgo, sed
deterrimi quique singulis in ur-
bibus vulgo bene volunt. Existit
enim in paribus erga pares be-
nevolentia.

11. Quapropter etiam Athe-

nienſes ſibi congruentia præfe-
runt. Quoties autem partes op-
timatum ſequi conſtituerunt, ne-
quaquam hoc eis profuit, ſed
brevi plebs in ſervitutem redacta
fuit. Id à Eceotis contigit. Rur-
ſus ubi Mileſiorum optimates am-
plexi fuiſſent, intra modicum
tempus illi defecerunt, & ple-
bem trucidarunt. Itidem quum
Lacedæmonios Meſſeniis præ-
tuliffent, non multo poſt ſub-
actis Lacedæmonii Meſſeniis,
bellum adverſus Athenienſes ſuf-
ceperunt.

12. For-

ιβ'. Υπολάβοι δὲ τις ἂν, ὡς ὁδοὶς ἄρα ἀδίκως ἡπι-
μωται ΑἈθήνησιν. ἐγὼ δὲ φημι πινὰς εἶ) οἱ ἀδίκως ἡπι-
μωται, ὀλίγοι μὲντοι πινές. ἀλλ' ὅτε ὀλίγων δεῖ τῆς
ἐπιθροσυνῶν τῇ δημοκρατίᾳ τῇ ΑἈθήνησιν. ἐπεὶ τοὶ καὶ
οὕτως ἔχει, ὁδοὶν ἐνθυμῶσθαι ἀνθρώποις, οἵτινες δικαίως
ἀπιμῶνται, ἀλλ' οἵτινες ἀδίκως.

ιγ'. Πῶς ἂν οὕτω ἀδίκως οἴοιτό τις ἂν τοὺς πολλοὺς
ἡπιμῶσθαι ΑἈθήνησιν, ὅπου ὁ δῆμός ἐστιν ὁ ἄρχων τὰς ἀρ-
χάς; ὅκα δὲ ὅ μὴ δικαίως ἄρχειν, μηδὲ λέγειν τὰ δι-
κμα, ἢ πρῶτον, ὅκα ποῖσιν ἀτιμοὶ εἰσιν ΑἈθήνησι. Ταῦ-
τα καὶ λογιζόμενον μὴ νομίζεν εἶ) τι δεινὸν εἶπε τῆς
ἀπίμων ΑἈθήνησιν.

ΞΕΝΟ-

12. Fortassis autem suspicetur aliquis, neminem Athenis injuste suis honoribus spoliari. Ego vero quosdam esse dico, qui per injuriam ab honoribus remoti fuerint, sed paucos. At paucos esse non oportet, qui popularem Athenis statum adgredi velint. Quippe sic se res habet, ut nihil animis ii concipiant, quibus jure honores adempti sunt, sed quibus injuria.

13. Quonam autem modo putare possit aliquis, multos Athenis infamia notari, quum illic vulgus hominum magistratus gerat? Ex eo vero quod non juste gerant imperia, neque justa dicant aut faciant, ex his, inquam, causis Athenis sint inhonorati. Hæc qui secum expendit, non est quod cogitet; Athenis quidquam esse periculi ab inhonoratis.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

ΚΕΦ. α'.

ΑΛΛ' ἔμοι δοκεῖ τῆς καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν
ἔργα ἔμοιον τὰ μετὰ αὐτοῦ παρὰ τὸν νόμον,
ἀξιωματικόν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ οἱ ταῖς
παῖδας. οἷς δὲ παρὰ τὸν νόμον ταῦτα γινώσκω, δι-
λώσασθαι βέλομαι.

β'. Ἡ μὲν γὰρ Παναθηναίων τῆς μεγάλων ἵπποδρο-
μίας, Καλλίας δὲ ὁ Ἱπποϊκοῦ ἐρῶν ἐτύγχανεν Αὐτολύκου,
παῖδος ὄντος, νενικηκότα αὐτὸν παλκράτιον ἦκεν ἄγων ὅτι
ἦσαν. ὡς δὲ ἡ ἵπποδρομία ἐλήξεν, ἔχον τὸν τε Αὐτολύκον,
ὃ

XENOPHONTIS CONVIVIUM.

CAP. I.

M IHI vero memora-
tu digna esse viden-
tur, quæ ab hone-
stis & præstantibus
viris non tantum se-
rio, sed etiam inter jocandum a-
guntur. Quibus autem interfue-
rim, unde sic statuam, equidem
indicare volo.

2. Panathenæis magnis eque-
stres ludi celebrantur, & Callias,
Hipponici filius, Autolycum ad-
huc puerum, quem amore com-
plectebatur, forte tunc quinquen-
tarii victorem, ad ludorum spe-
ctacula deducebat. Posteaquam
ludi equestres peracti fuissent,
Callias una cum Autolyco, e-
R juique

ὃς τὸ πατέρα αὐτοῦ, ἀπῆλθον εἰς τὸ Περαιεὶ οἰκίαν, συνέπιτο δὲ αὐτῷ Νικήρατος.

γ'. Ἰδὼν δὲ ὁμοῦ ὄντας Σωκράτην τε, καὶ Κριτόβουλον, καὶ Ερμούκην, καὶ Αντιθέκην, καὶ Χαρμίδην, τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον ἡγεῖσθαι τινα ἔταξεν, αὐτὸς δὲ προσῆλθε τοῖς ἀμφὶ Σωκράτην· καὶ εἶπεν.

δ'. Εἰς χαλὸν γε ὑμῖν συνετύχηκα. ἐπῆν γὰρ μέλλω Αὐτόλυκον, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ. οἷμα οὖν πολὺ ἀντιῶ καὶ ἀσκαδίου μοι λαμφοτέρην φαίνωμαι, εἰ ἀνδράσιν ἐγκεκαθαρμένοις τὰς ψυχὰς, ὥσπερ ὑμῖν, ὁ ἀνδρῶν κεκοσμημένον εἶη μᾶλλον, ἢ εἰ στρατηγὸς, καὶ ἱππάρχης, καὶ ἀπουδάρχης.

ε'. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· αἰεὶ σὺ ἐπισκώπεις ἡμᾶς καταφρονῶν, ὅτι σὺ μὲν Πρωταγόραν τε πολὺ ἀρχαίον δέδωκας ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ Γοργίαν, καὶ Πρωδικῶν, καὶ ἄλλοις πολλοῖς· ἡμᾶς δὲ ὁρᾷς αὐτουργοὺς τινὰς τῆς φιλοσοφίας ὄντας.

ΤΙ ΜΟΝΟΝ 5. Καὶ

jusque patre, ad aedes suas, quas habebat in Piræo, pergebat; et tiam comitante Nicerato.

3. Quumque Socratem, & Critobulum, & Hermogenem, & Antisthenem, & Charmidem congressos eodem loco conspexisset; jussu quodam eos deducere, qui erant cum Autolyco, accessit ad hos qui erant apud Socratem, & inquit:

4. Peropportune in vos incidi. Nam Autolycum, ejusque patrem, convivio sum excepturus. Quamobrem futurum existimo, ut hic

apparatus splendidior sit, si viris, quibus animi purgati sunt, quo in numero vos estis, ornatum sit conclave virorum potius, quam imperatoribus, & equitum magistris, & magistratuum petitoribus.

5. Ad ea Socrates: Semper tu nos contemnendo irrides, ait, quod sapientiæ discendæ nomine ingentem Protagoræ pecuniam dederis, & Gorgiæ, & Prodico, & aliis multis; nos vero videas nostramet opera sapientiæ studium con-

6. Tum

Γ'. Καὶ ὁ Καλλίας· ὃ πρῶτον μὲν γέ, ἔφη, ἀπε-
κρυπτόμεν ὑμᾶς ἔχον πολλὰ καὶ σοφὰ λέγειν. νῦν δὲ, ἐὰν
πρὶ ἐμοὶ ᾗτε, ὅπως δειξέω ὑμῖν ἐμαυτοὶ πάνυ πολλῆς ἀπου-
δίης ἀξίον ὄντα.

Δ'. Οἱ οὖν ἀμφὶ τῷ Σωκράτει πρῶτον μὲν (ὥσπερ
εἰκὸς ἐστὶν) ἐπαγοῦντες τὴν κλήσιν, ἔχον ὑπὸ χροῦ τοῦ σω-
δειπνήσαντος ὡς δὲ πάνυ ἀχρόμηνον φαίνεται ἐστὶν, εἰ μὴ
ἔφοιντο, σιωπηκοῦν ἔσθαι. ἔπειτα δὲ αὐτῷ αὖ μὲν γυμνα-
στάμενοι καὶ χροῦνταί, αὖ δὲ καὶ λυσιτάμενοι πρὸς
ἄλλων.

Ε'. Αὐτόλυκος μὲν οὖν πρῶτον τῷ πατρί, ὡς ἔζετο, οἱ
δὲ ἄλλοι, ὥσπερ εἰκὸς, κατεκλίθησαν. εὐθὺς μὲν οὖν ἐν-
νοήσας τὰ γινόμενα, ἠγίστατ' ἀνέφυσεν βασιλικὴν περὶ κέ-
λεσιν εἶναι, ἄλλως τε καὶ ἐκ μὲν αὐτοῦ καὶ σωφροσύνης, κατὰ
περὶ Αὐτόλυκος τότε, κέκτηται τις αὐτό.

Θ'. Πρῶτον μὲν γὰρ, ὥσπερ ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φαῖνῃ,
πάντων πρῶτον τὸ ὄμμαται, ὕστερον καὶ τότε ὁ Αὐτόλυκος
τοῦ

6. Tum Callias: Equidem an-
te hac, ait, celabam vos multa, ea-
que sapientiæ plena, quæ pro-
ferre poteram. Verum si jam a-
pud me fueritis, demonstrabo
vobis, esse me quantivis homi-
nem pretii.

7. Socrati autem qui aderant,
initio collaudata (ceu par erat)
ipsius invitatione, coenaturos se
cum eo non pollicebantur. Quum
autem præ se ferret, graviter se la-
tendum, si non sequerentur, comi-
tati sunt eum. Deinde partim exer-
citati & uncti, partim etiam loti

quum essent, ad ipsum accesserunt.

8. Autolycus apud patrem ad-
sistebat, aliis, uti conveniebat, ac-
cumbentibus. Atqui ubi statim
animadvertisset, quid ageretur;
ita exorsus est, elegantiam for-
mæ à natura quiddam esse re-
gium, præsertim si quis hanc,
ut tum Autolycus, cum verecun-
dia modestiaque conjunctam ha-
beret.

9. Primum enim, veluti quum
noctu jubar aliquod exoritur,
omnium oculos illud in se con-
vertit: ita tum quoque Autoly-
ci

τὸ χέλλῳ πάντων εἴλκε τὰς ὄψεις πρὸς αὐτόν. ἔπιτα
τῷ ὀρώντων ὁδούς ὅδε ἔπαρχε τι πλὺ ψυχῶν ὑπὸ
ἐκείνου. (Α) μὲν γὰρ σιωπῆσθαι ἐβόωντο, (Α) δὲ καὶ ἐχρη-
ματίζοντο πως.

ι'. Πάντες μὲ οὖν (Α) ἐκ θεῶν τε κατεχόμενοι, ἀξιο-
θέατοι δοκῶσι εἶναι. ἀλλ' οἱ μὲν ἔξ ἄλλων πρὸς τὸ γορ-
γυῖν τε ὀρεῖσθαι, καὶ φοβερῶτερον φθιγγεῖσθαι, καὶ σφο-
δρότερον εἶναι φέρονται· οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔ-
ρωτος ἐνθεοὶ, τὰ τε ὄμματα φιλοφρονετέρως ἔχουσι,
καὶ πλὺ φωνῶν τραυτέρων ποιούμεναι, καὶ τὰ χήματα
εἰς τὸ ἐλευθερώτατον ἄγουσιν. ἃ δὲ καὶ Καλλίας τότε ἀφ' ἑ-
ρῶτα πρῶτον, ἀξιοθέατος ὡς τοῖς τετελεσμένοις
τέτῳ τῷ θεῷ.

ια'. Ἐκείνοι μὲ οὖν σιωπῇ ἐδείκνυν, ὥσπερ τῷ τοῦ ὀπίτε-
ταλμόνι αὐτοῖς ὑπὸ κρείττονός πιντο. Φίλιππος δὲ ὁ
μελωδοποιὸς, κρύσας πλὺ θύραν, εἶπε τῷ ὑπακύναντι
εἰσαγγεῖλαι, ὅτις τέ εἴη, καὶ διότι κατὰ γένος βύλοιτο·

σιωπῇ.

venustas oculos omnium ad se tra-
hebat. Deinde illorum, qui eum
adspiciebant, nemo erat, cujus ani-
mus hunc intuendo non adficere-
tur. Alii plus solito fielebant, alii
etiam gestu aliquo immutabantur.

10. Ac videntur quidem om-
nes spectatu digni, qui ab aliquo
deum afflati derinentur: verum
qui ab aliis Diis afflati sunt,
præterquam quod adspectu sunt
truculentiores, & in loquendo ter-
ribiliores, etiam vehementiores
esse videntur. At vero qui ab a-
moris pudici numine afflati sunt,

ii tum quod oculos adinet, ama-
biliore sunt; tum vocem mitio-
rem fingunt, & gestus ad speciem
quandam maxime liberalem con-
formant. Quæ quum id temporis
præ amore Callias faceret, conspi-
cuus illis erat, qui essent huic deo
initiati.

11. Atque hi quidem coenabant
taciti, quasi mandatum hoc ipsis ab
aliquo potiore fuisset. Philippus
autem jocular, quum fores pul-
sasset, iussit ut is qui venerat auditu,
renuntiaret intro, quinam esset, &
quamobræ ad ipsos divertere vellet.

Adde-

συσεκδασμένῳ τε πρῆναι ἔφη πάντα τὰ ὀπιθήδεια ὥστε δειπνεῖν τὰλλότερα. καὶ τὴν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ πιέζεσθαι, ἀλλὰ τε τὸ φέρειν μηδὲν, καὶ ἀλλὰ ἀνάειπον εἶναι.

ιβ'. Ο ὦν Καλλίας ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν· ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἄνδρες, ἀγχοῖν τέγης γε φρονήσας. εἰσὶτω οὖν. καὶ ἅμα ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυκον, δηλονότι ὀπισκοπῶν, τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα ^(εἶ).

ιγ'. Ο δὲ, γὰρ ὅτι πρὸς ἀνδράνι, ἔφη τὸ δειπνοῖν ἰὺ, εἶπεν· ὅτι μὲν γελωτοποιός εἰμι, ἴτε πάντες. ἤκω δὲ παρὰ γύμνω, τομίσας γελιότερον ^(εἶ), τὸ ἀκλήτον, ἢ τὸ κεκλημμένον ἐλθεῖν ὅτι τὸ δειπνοῖν. κατακλίνεσθαι τοίνυν, ἔφη ὁ Καλλίας. καὶ γὰρ οἱ παρόντες, σπουδῆς μὲν, ὡς ὁρᾷς, μετοῖ, γέλωτος δὲ ἴσως οὐδέεσσι.

ιδ'. Διπνέειν δὲ αὐτῷ ὁ Φίλιππος γελῶν πρὸς εὐχὴν ἐπεχείρει λέγειν, ἵνα δὴ ὀπιτελοῖν ὧν ἄρ' ἔνεχα ἐχελῖτο ἐχέσσοτε ὅτι τὰ δειπνα. ὡς δ' ἔκ ἐκείνησε γέλωτα, τότε μὲν ἀχθε-

Addebat, se instructum adesse ab omnibus rebus necessariis, ad sumendum coenam alienam. Etiam puerum aiebat admodum premittum quod nihil ferret, tum quod esset impransus.

12. Quibus auditis Callias: Turpe fuerit, ait, si viri, testum ei denegare. Quamobrem ingrediatur sane. Simul vultu ad Autolycum converso, cujusmodi scilicet is jocus illi visus esset, considerabat.

13. Philippus autem quum ad virile contubernium constitisset, ubi tum coenabatur: Nostis, ait,

omnes, esse me joculatorem. Lubens autem veni, quod magis esse ridiculum existimarem, ad coenam invocatum accedere, quam si invitatus essem. Accumbito igitur, ait Callias. Nam quotquot heic adsunt, toti rebus abundante feriis, ut vides, ac risu fortassis indigent.

14. Inter coenandum Philippus statim ridiculi quiddam dicere conabatur, ut nimirum perageret ea quorum causa vocari plerumque ad coenas consueverat. Verum ubi risum non movisset, moleste id se ferre

ἀχθοθεὶς φαιερὸς ἐγένετο. αὖτις δ' ὀλίγον ὑπερὶ ἄλλοι
 πηγεῖσιν ἐβύλετο λέγειν. ὡς δὲ τοῦτο πότε ἐγένεσθαι ἐπ'
 αὐτῷ, οἱ τῷ μεταξὺ παυσάνδῳ ἔ' Δείπνῳ, συγκα-
 λυφάμενόν τε κατέκειτο.

ιε'. Καὶ ὁ Καλλίας· τί τῷτ', ἔφη, ὦ Φίλιππε; ἀλλ'
 ἢ ὁδυῶν σε εἴληπε; καὶ ὅς ἀνασπνάζας εἶπε· καὶ μὰ Δί',
 ὦ Καλλία, μεγάλη γὰρ ἐπεὶ γὰρ γέλως ἔξ ἀνθρώπων
 ὑπόλοιπον, ἔρρει τὰ ἐμὰ πρᾶγματά. πρᾶσθαι μὲ γὰρ τό-
 τε ἔνεχα ὀκαλούμενον ὅτι τὰ Δείπνα, ἵνα εὐφρανθῶντο
 οἱ συνόντες, δι' ἐμὲ γελῶντες· νῦν δὲ πίνοντες ἔνεχα καὶ
 χαλεπὴ μὲ τις; οὔτε γὰρ ἐγὼ γὰρ σπουδάζω ἀνδραγαθίῳ
 μάλλον, ἢ τῷ ἀθάνατος γενέσθαι· οὔτε μὲν ὡς ἀντικλη-
 ριστοῦμεν καλὰ μὲ τις, ἐπεὶ πάντες ἴσασιν, ὅτι ἀρ-
 χὴν τοῦτο νομίζω) εἰς τὴν ἐμὴν οἰκίαν Δείπνον εἰσπρέσθαι.
 καὶ ἅμα λέγων ταῦτα ἀπεμύθητό τε, καὶ τῇ φωνῇ σα-
 φεὶς κλαίειν ἐφάνετο.

ισ'. Πάντες μὲν ἔν παρεμυθῆντό τε αὐτὸν, ὡς αὖτις γελα-
 σόμενοι,

ferre non obscure indicabat: nec
 multo post, rursus aliud quid-
 dam rei ridiculae proferre volebat.
 Quum autem ne tum quidem ad
 id arrisissent, à cibis abstinuit; ac
 interim [coenantibus aliis,] caput
 obnubens, ita jacebat.

15. Et Callias: Quid hoc rei
 est, Philippe? ait. Num te do-
 lor aliquis invasit? Tum ille suspi-
 rans: Ingens profecto quidam, in-
 quit, mi Callia. Quippe quum
 risus ex hominum vita perierit,
 actum est de rebus meis. Nam
 antehac propterea vocabar ad coe-

nas, ut quotquot adessent, exci-
 tato per me risu exhilararentur:
 nunc vero cujus me rei causa
 quispiam invitet? Etenim seria
 proferre non magis equidem pos-
 sum, quam immortalis fieri: ne-
 que vocabit me quisquam scilicet,
 ut à me vicissim invitetur, quod
 norint omnes, prorsus in more
 non esse, ut coena meas in sedes
 inferatur. Atque interim dum hæc
 diceret, nares emungebat, & voce
 fletum egregie exprimebat.

16. Quamobrem omnes homi-
 nem consolari, quasi iterum risuri
 essent;

πόμνοι, καὶ δειπνῆν ἐκέλευον. Κριτόβουλος δὲ καὶ ἑξαέγχασει ὅτι τῷ οἰκτισμῷ αὐτοῦ. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο ἔγλαυτος, ἀνεκαλύφατό τε, καὶ τῇ ψυχῇ ὤρακελδουσαμένη παρρεῖν, ὅτι ἔσονται συμβολαί, πάλιν ἐδείπιδε.

Κ Ε Φ. Β'.

Ω Σ δ' ἀφ' ἡρέθησαν αἱ πρῶται, καὶ ἰσπεύσαντο, καὶ ἐπαμάνει, ἔρχεται πρὸς αὐτοῖς ὅτι κῶμον Συρακούσιος ἀνθρώπος, ἔχει τε αὐλητεῖδα ἀγαθὴν, καὶ ὀρχηστρίδα ἣ τὰ θαύματα δυναμύων ποιεῖν, καὶ πᾶσα πάνυ γε ὤραϊον, καὶ πάνυ χαλῶς κητεύοντα, καὶ ὀρχέμενοι. ταῦτα δὲ καὶ ὀπιδεικνύς ὡς ἐν θαύματι, ἀργύριον ἐλάμβανεν.

Β'. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἡ αὐλητεῖς μὲν ἠύλησε, ὁ δὲ πᾶς ἐκιδάεισε, καὶ ἐδόκει μάλιστα ἀμφοτέρω ἱκανῶς εὐφραίνειν, εἶπεν ὁ Σωκράτης· νῆ Δί', ὦ Καλλία, τέλος ἡμᾶς ἐστίν. οὐ γὰρ μόνον δεῖπνον ἀμεμῆτοι πρὲς ἡμᾶς, ἀλλὰ

essent; atque uti cœnaret, hortari; Critobulo in hac commiseratione cachinnum tollente. Ibi Philippus, ut risum audierat, detecta facie suum ipsius animum cohortatus, uti consideret, non defutura sibi convivia, rursus cœnabat.

CAP. II.

M Ensis tandem ablati, ac libationibus pæaneque absolutis: Syracusanus quidam ad comestationem accedit, qui secum & tibicinam egregiam, & saltatricem

ex earum numero haberet, quæ mira quædam efficiunt, itemque formosum admodum puerum, bel- le admodum canentem cithara, & saltantem. Atque hæc ille miraculi loco exhibendo, pecuniam accipiebat.

2. Posteaquam tibicina & puer cecinissent, illa tibia, hic cithara, viderenturque satis homines exhilarasse: Profecto, in Callia, inquit Socrates, convivio nos absoluto rebus omnibus excipis. Non enim tantum cœnam minime contemnendam nobis adposuisti, sed

ἀλλὰ καὶ θιάματα καὶ ἀκροάματα ἡδιστα παρέ-
χεις.

γ'. Καὶ ὅς ἔφη· τί οὖν; εἰ καὶ μύρου τις ἡμῖν ἐνέγκαι,
ἵνα καὶ εὐωδία ἐπιώμεθα; μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης·
ὥσπερ γάρ τοι ἐσθλὴς ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ κε-
λῆ, οὕτω καὶ ὁσμή ἄλλη μὲν ἀνδρὶ, ἄλλη δὲ γυναικί ὀρέ-
πει. καὶ ὃ ἀνδρὸς μὲν δῆπου ἔνεκα ἀνὴρ ὁσδεὶς μύρω
χείεται. αἱ μὲντοι γυνᾶίκες, ἄλλως τε καὶ * ἰὺ ὅταν
νύμφαι τίχων οὔσαι, ὥσπερ ἡ Νικηρέτης, καὶ Κεϊτο-
βόλου, μύρου * μὲν τι καὶ ὠρεσθόνται. αὐταὶ δὲ τέτυ
ὄζυσιν.

δ'. Ελαῖος δὲ τοῦ ἐν γυμνασίοις ὁσμή καὶ πρῶστα
ἰδίαν ἢ μύρου γυναιξί, καὶ ἀποδοσά ποθεινοτέρα. καὶ ὃ
δὴ μύρω μὲν ὁ ἀλειψάμενος καὶ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος,
εὐθὺς ἅπας ὁμοιον ὄζει· αἱ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐλδοθείων μόχθων
ὁσμῆς, ὅππῃ δολμάπων τὸ πρῶτον, καὶ χροῖος πολλοὺς
δύονται, εἰ μέλλουσιν ἡλεΐσθαι τε καὶ ἐλδοθῆναι ἔσονται.

ε'. Καὶ

sed etiam spectacula & acroamata
jucundissima exhibes.

3. Tum ille: Quid ergo, in-
quit, si quis unguentum nobis ad-
tulerit, ut etiam fragrantia odoris
excipiamur? Nequaquam, ait
Socrates. Nam uti vestis alia vi-
ro, alia mulieri pulchra est: sic
alius odor virum, alius mulierem
debet. Nemo certe virorum un-
guento viri causa sese ungit. Mu-
lieres vero praesertim si sponsae
sint, quemadmodum jam est illa
Nicerati, & Critobuli, nec illae
quidem unguento indigent aliun-

de. Nam ipsamet unguentum
redolent.

4. At odor olei, quo in gym-
nasiis utimur, si quidem adsit, gra-
tior est, quam unguenti mulie-
ribus, & magis si absit, expeti-
tur. Etenim si quis unguento sit
delibutus, sive servus, seu inge-
nuus; mox illorum quivis eodem
modo redolet. At qui sunt ex
laboribus exercitiorum liberalium
odores, primum & exercitatio-
nes & longum tempus desiderant,
si quidem & suaves & liberales
esse debeant.

5. Tum

ε'. Καὶ ὁ Λύκων εἶπεν· ὁκῶν νέοις μὲν ἂν εἴη ταῦτα· ἡμᾶς δὲ τοὺς μηκέτι γυμναζομένους τίναθ' ὅζειν δεήσει; χαλοκαγάθιας, ἢ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. καὶ πόθεν ἂν τις τῷτο τὸ χεῖσμα λάβοι; οὐ, μὰ Δί' (ἔφη) οὐ μὲν ἔτι μυροπωλῶν. ἀλλὰ πόθεν δὴ; ὁ μὲν Θεόγνης ἔφη,

Εὐθελὲν μὲν γὰρ ἀπ' εὐθελὲς διδάξασθαι· ὡς δὲ χακοῖσι.

Συμμιχθῆς, ὅπολεις καὶ τ' εἶναι νόον.

ε'. Καὶ ὁ Λύκων εἶπεν· ἀκούεις τῶτα, ὦ υἱέ; καὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ ζητᾷ γὰρ ἐπεὶ γούῳ νικηφόρος βέλοιοτο ὅ παλαιοὶ γενέσθαι, σὺ σοὶ σκεφόμεθα αὖ, ὅς ἂν δοκῇ αὐτῷ ἰκανάτατος εἶναι εἰς τὰ ταῦτα ὅπιτηθεῖν, τῷτῳ σιμῶται.

ζ'. Ενταῦθα δὴ πολλοὶ ἐφθέγγοντο. καὶ ὁ μὲν τις αὐτῶν εἶπε· ποῦ οὖν εὐρήσει τέττα διδάσκαλον; ὁ δὲ τις, ὡς ὅττε διδασκτὸν * πούττε εἴη ἕτερος δὲ τις, ὡς εἰπέρ πη καὶ ἄλλο καὶ τοῦτο μαθητόν. ὁ δὲ Σωκράτης ἔφη.

5. Tum Lyco: Hæc igitur ad juvenes pertinent, ait. Nos autem, qui exercitiis illis non amplius utimur, quid redolere debemus? Virtutem profecto & honestatem, ait, Socrates. Atque unde quis illud unguentum sumserit? Nequaquam certe, ait, ab unguentario. Unde igitur quaeso? Theognis dixit.

Iusti iusta docent: sed si versaberis inter

Pravos, amittes quod tibi mentis adest.

6. Tum Lyco: Audis hæc, inquit, fili? Profecto, ait Socrates, & quidem ad usum confert. Quoniam igitur quinquertii victor esse cupit, ubi tecum considerarit, quisquam ad exercendum hoc studii genus illi maxime convenire videatur, ejus consuetudine utetur.

7. Atq; heic varii multorum sermones erant. Unus inter alios aiebat: Ubinam ad hoc magistrum reperiret? Alius, ne doceri quidem id posse dicebat. Rursus alius quispiam, si quid esset aliud, quod disci posset, hoc certe posse. Tum So-

ἔφη· τὸτο μὲν ἐπειδὴ ἀμφίλογόν ἐστιν, εἰσαῶθις ἀποθώ-
μεθα· νυνὶ δὲ πᾶσι περὶ τοῦ καίματος ἀποτελέσμεν. ὁρᾷ γὰρ ἔγω-
γε τίωδε τιμὴν ὀρχησίδα ἐφεισηκῆαι, καὶ τροχὸς πῖνα
αὐτῇ προσφέρειντα.

η'. Εἰς τὸν δὴ πῦλιν μὲν αὐτῇ ἡ ἐτέρα. πρὸς τῆς
δὲ πῖς τῇ ὀρχησίδι ἀνεδίδου τοὺς τροχούς μέχει δώ-
δεκα. ἡ δὲ λαμβάνουσα, ἅμα τε ὠρχεῖτο, καὶ ἀνερρίπτει
* δινημύρας, συντεκμηρομένη ὅσον ἔδει ρίπτειν ὕψος, ὥς
εἰ ῥυθμῷ δέχεσθαι αὐτούς.

θ'. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· οἱ πολλοῖς μὲν, ὧ ἄν-
δρες, καὶ ἄλλοις δῆλον, καὶ εἰ οἷς δὲ ἡ πᾶς ποιῇ, ὅτι ἡ
γυναικεία φύσις ὁρᾷ χειρὶν τῶν ἄνδρῶν ὅσα τυγχάνει,
γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται. ὥστε εἰς ὑμῶν γυναικῶν
ἔχει, γαρρὼν διδασκέτω ὁ, πᾶσι βέλτοις ἀνὴρ αὐτῇ ὅπως α-
μύνη χρῆσθαι.

ι'. Καὶ ὁ Αντισθένης· πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε
μυθώσκων, καὶ σὺ παρδύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῆν γυναικὶ
τῇς

crates : Quando controversum hoc est, inquit, in aliud tempus rejiciamus. Nunc quæ proposita sunt, absolvamus. Nam video saltatricem hanc adstare, & orbes quemdam ei adferre.

8. Secundum hæc tibia cane-
bat illa altera, & adstans saltatrici quidam, rotulas ei tradebat ad duodecim. Quibus acceptis illa, simul & saltabat, & vibratas ja-
ctabat sursum, facile conjiciens, quamnam in altitudinem conji-
ciendæ essent, ut eas concinne posset excipere.

9. Tum Socrates: Cum ex aliis rebus, inquit, amici, tum ex iis quæ puella hæc præstat, perspicuum est, sexus muliebris indolem nihilo deteriore esse virili, nisi quod & consilium, & robur quoddam eum deficiat. Quapropter si cui vestrum uxor est, fidenter eam doceat, quidquid tandem sit, in quo illam peritam habere cupit.

10. Heic Antisthenes: Cur igitur, ait, qui ea sis in sententia, Socrates, non tu quoque Xanthippam instituis, quam uxorem habes

τῶν οὐτῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων, καὶ τῶν ἐσο-
μένων, χαλεπωτάτη; ὅτι, ἔφη, ὁρᾷ καὶ τοὺς ἵππικους
βυλομένους γενέσθαι, καὶ τὰς εὐπειθεστάτους, ἀλλὰ τοὺς
θυμοειδεῖς ἵππους κλωμένους. νομίζουσι γὰρ, ὡς τοὺς τοί-
χας διώκονται κατέχειν, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις
χρησέσθαι. καὶ γὰρ δὴ βυλομένους ἀνθρώποις χρῆσθαι
καὶ ὁμιλεῖν, ταύτῃ κέκτημαι, εὖ εἰδώς, ὅτι εἰ ταύτῃ
ὑποίσω, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις
συνέσομαι.

ια'. Καὶ οὕτως μὲν δὴ ὁ λόγος οὐκ ἀπὸ τοῦ σκο-
ποῦ ἔδοξεν εἰρησθαι. μετὰ δὲ τούτο κύκλῳ εἰσιλέχθη
παίμενος ξιφῶν ὀρθῶν. εἰς οὗ ταῦτα ἡ ὀρχηστὶς ἐκυ-
βίσα τε καὶ ἔξεκύβισα ὑπὲρ αὐτῶν. ὥστε αὖ μὲν θεώμενοι
ἐφοβοῦντο μή τι πάτη, ἡ δὲ θαρρύντας τε καὶ ἀσφαλῶς
ταῦτα διεπαράτει.

ιβ'. Καὶ ὁ Σωκράτης χαλέσας τὸν Ἀντιθέτην, εἶπεν·
ἔτι τοι τὰς γε θεωμένους τάδε ἀντιλέξεν ἐπ' οἴομαι, ὥς ἔχει καὶ
ἡ

habes omnium, quæ sunt, & fue-
runt, ut arbitror, & deinceps e-
runt, eos etiam video, qui eque-
stris rei peritissimi fieri volunt, non
illos sibi equos comparare, qui lu-
bentissime pareant, sed valde ani-
mosos: existimant enim, se, si tales
cohibere possint, facile alios etiam
equos tractaturos. Itaque & ipse,
quum uti hominum consuetudine
cuperem, hanc mihi quæsiui; quod
futurum scirem, ut si eam tolerare
possem, facile cum universis ho-
minibus ceteris versarer.

11. Atque hæc quidem ora-
tio minime à scopo proferri vi-
sa est. Secundum hæc illatus
est circulus quidam, gladiis ere-
ctis undique plenus: inter quos
saltatrix in caput saliebat, ac
rursus supra eos in caput exilie-
bat. Itaque metuebant spectato-
res, ne quid accideret ei; quum
illa confidenter ac tuto hæc fa-
ceret.

12. Tum Socrates adpellato
Antisthene: Non amplius con-
tradiçturos mihi spectatores ar-
bitror, ait, quin fortitudo quoque

ἡ ἀνδρεία διδασκὸν, ὁπότε αὐτῇ, καὶ γυνὴ ὕστα, ὕπερ πολυμυρῶς εἰς τὰ ξίφη ἵεται.

17. Καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπεν· ἄρ' οὖν καὶ τῷδε τῷ Συρακούῳ κράπτον, ὅππιδ' ἔξαιτι τῇ πόλει τὴν ὀρχηφίδα, εἰπεῖν, εἰάν διδῶσιν αὐτῷ Ἀθηναῖοι χεῖματ' αἰ, ποιήσῃ πάντας Ἀθηναίους πολμᾶν ὁμόσει ταῖς ὀρχαῖς ἵεναι;

18. Καὶ ὁ Φίλιππος· νῆ Δί', ἔφη, καὶ μὴ ἐγωγε ἡδέως ἀν' ἠρώμῳ Πείσανδρον καὶ δημογέρον μαθηάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς μαχάρας, ὅς νῦν ἀφ' ἑτοῦ μὴ δυνάσθαι λόγχαυς ἀντιβλέπειν, ὅδ' ἐσφρατύνεσθαι ἐθέλει.

19. Εὐ τούτῳ ὁ πῶς ὤρχησατο· καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· εἶδετ' (ἔφη) ὥς χαλὸς πῶς ὢν, ὅμως συν τοῖς οὐχίμασιν ἐπὶ χαλλίῳ φαίνεται, ἢ ὅταν ἰσυχίαν ἔχη· καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν· ἐπαμυνῶντι ἔοικας πέν ὀρχητοδιδάσκαλον.

20. Ναὶ μὰ τὴν Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης· καὶ ὅ ἄλλοι π' ὠρεσσιόησα, ὅπ' ὅδ' ἄργεν τοῦ σώματος οἷ τῇ ὀρχήσῃ

sub doctrinam cadat: quando hæc, tamen si mulier sit, tam audacter in adversos gladios pergit.

17. Ad hæc Antisthenes: Ergo fuerit huic Syracusano, ait, optimum, ut saltatrice sua civitati ostensa, dicat se, si pecuniam ei largiantur Athenienses, effecturum, ut audeant omnes Athenienses in hastas adversas pergere?

18. Tum Philippus: Profecto, inquit, lubenter equidem Pisandrum concionatorem spectare velim discitem hanc rationem provolvendi se inter gladios in ca-

put: qui nunc, propterea quod hastas adversas intueri nequeat, ne quidem cum aliis militatum ire vult.

19. Deinde puer saltabat. Ac Socrates: Videris, inquit, quam elegans hic puer sit, verum si gestus adhibeat, etiam elegantior videatur, quam si quiescat. Tum Charmides: Videris, ait, mihi magistru saltationis hujus laudare velle.

20. Sic est profecto, inquit Socrates. Nam præterea quiddam aliud animadverti, quod videlicet in ipsa saltatione nulla pars corporis otiosa

ὀρχήσῃ ἰὼ, ἀλλ' ἅμα καὶ πράχληθ' καὶ σκέλη καὶ χεῖ-
ρες ἐγυμνάζοντο, ὥσπερ ᾗσιν ὀρχεῖσθαι τ' μέλλοντα εὐ-
φορώτερον τὸ σῶμα ἔξειν. καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη, πάνυ ἀν-
ήδεις, ὦ Συρακούσῃ, μάθοιμι τὰ γήματα ὡςδὲ σοῦ.
καὶ ὅς· τί οὖν ᾗσιν αὐτοῖς; ἔφη. ὀρχήσομαι, ἢ
Δία.

ζ'. Ἐνταῦθα δὲ ἐγέλαιον ἅπαντες. καὶ ὁ Σωκρά-
της μάλα ἱσαυδακότη τῷ πρὸς ὅπῳ. γελᾷτε, ἔφη, ἐπὶ
ἐμοί; πότερον ὅτι τούτῳ, εἰ βέλομαι γυμναζόμενθ'
μᾶλλον ὑγιάνειν, ἢ εἰ ἥδιον ἐσθίειν καὶ καθεύδειν, ἢ
εἰ τοιούτων γυμνασίων ὅπιθ' ἔμῳ, μη ὥσπερ αὖ δολιχο-
δρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνονται, τοὺς δὲ ὄμους λεπύ-
νονται, μηδὲ ὥσπερ αὖ πύκται τοὺς μὲν ὄμους παχύνονται,
τὰ δὲ σκέλη λεπύνονται, ἀλλὰ παντὶ ἀγαποῦναι τῷ
σώματι, πᾶν ἰσόρροπον ποιεῖν;

η'. Ἡ ἐπὶ οὐκ εἰς γελᾷτε, ὅτι εἰ δέήσει με συγγυμνα-
σὴν ζητεῖν, ἔσθ' ἐν ὄχλῳ, πρεσβύτιον ὄντα, ἀποδύεσθαι,
ἀλλ'

otiosa esset: sed simul & collum,
& crura, & manus exerceren-
tur, quemadmodum saltare con-
venit eum qui corpus agilius ha-
bere velit. Aequidem, ait, per-
lubenter, mi Syraculane, gestus
hos abs te discerem. Et ille: Cui-
nam, ait, usui tibi fuerint illi?
Saltabo scilicet.

17. Tum vero sublatus ab om-
nibus risus. Et Socrates vultu ma-
xime ad seriam quamdam speciem
composito: Meane causa ridetis?
inquit. Num id propterea, quod
exercendo me rectius valere cu-

pio, vel quod majori cum volu-
ptate cibis vesci ac dormire ve-
lim; vel quod hæc exercitia de-
sidero, ut mihi non, quemadmo-
dum in stadio currentibus, crura
compactiora fiant, humeri tenuio-
res; nec pugilum instar humeri
crassescant, crura adtenuentur:
sed toto corpore laborando, uni-
versum etiam eodem ut robore
polleat, efficiam?

12. An ideo ridetis, quod mi-
nime fuerit necessarium, ut quæ-
ram exercitationis socium, neque
ut in turba me senex exuam:
sed

ἀλλ' ἀρέσκει μοι οἶκος ἐπ' ἀκλινος, ὥσπερ καὶ νῦν
τῷδε τῷ παιδί ἤρκεσε τόδε τὸ οἶκημα ἐνιδρῶσαι. καὶ χει-
μῶν μὲν οὐ σέγῃ γυμνάσομαι, ὅταν δὲ ἄγαν κερδοῦμαι
ἦ, οὐ σκιά.

θ'. Ἡ τὸ δὲ γελάτε, εἰ μείζω ἔχεις πλὴν γὰρ
τέρειαν ἔχων, μετρωτέραν βέλονται ποιῆσαι αὐτῷ; ἢ
οὐκ ἴτε, ὅτι ἐναλχόμενος ἔωθι Χαρμίδης οὐποσὶ κατέ-
λαβέ με ὀρχούμενοι; καὶ μὰ Δι', ἔφη ὁ Χαρμίδης·
καὶ τὸ μὲν γε πρῶτον ἐξεπλάγην, καὶ ἔδιστα μὴ
μῆγοιο. ἐπεὶ δὲ σου ἤκουσα ὅμοια οἷς νῦν λέγεις, καὶ
αὐτὸς ἐλθὼν οἶκαδε ὀρχούμενός μ' οὐ, (οὐ γὰρ πά-
ποτε τῷτ' ἔμαθον) ἐχειροτόμου δέ. Τῶτα γὰρ ἠπι-
τάμην.

κ'. Νῦν Δι', ἔφη ὁ Φίλιππος. καὶ γὰρ οὗτοι ἔγωγε πα-
σκέλη τοῖς ὅμοις φαίην ἰσοφύειν ἔχην, ὥστε δοκεῖς ἐμοί,
καὶ εἰ τοῖς ἀγροκόμοις ἀφιστάμενος (ὥσπερ ἄρτις) τὰ κατὰ
πρῶτον τὰ ἄνω, ἀζήμιον αὖ γενέσθαι.

κα'. Καὶ

sed suffectura mihi sit domus sep-
tem lectulorum capax, quemad-
modum huic etiam puero satis hoc
conclave fuit, in quo sudaret?
Tum quod per hyemem sub tecto
me sim exerciturus, vicissim ubi
magnus æstus fuerit, in umbra.

19. An id potius ridetis, quod
quum ampliorem, quam par sit,
ventrem habeam, reddere hunc
aliquanto minorem velim? An
nescitis; Charmidem hunc nu-
per admodum me saltantem ma-
ne deprehendisse? Profecto sic
est, ait Charmides. Et initio qui-

dem obstupui, ac ne insanires,
veritus sum. Verum ubi te au-
divi confamilia dicere iis quæ
nunc dicis; etiam ipse domum
ubi venissem, non saltabam qui-
dem, (quando id nunquam di-
dici) sed manibus gesticulabar,
quod facere noram.

20. Est ita profecto, inquit
Philippus. Nam crura videris tam
æqualis habere cum humeris pon-
deris, ut si apud annonæ præfe-
ctos inferiorum pondus examina-
res ad superiora, (sicut in panibus
fieri solet) non multatus evaderes.

21. Tum

κα'. Καὶ ὁ Καλλίας εἶπεν ὦ Σώκρατες, ἐμὲ μὲ πα-
ραχάλη, ὅταν μέλλης μαρτάνην ὀρχεῖσθαι, ἵνα σοι
ἀντιποιχῶ τε καὶ συμμαρτάνω. ἄγε δὴ, ἔφη ὁ Φίλιππος,
καὶ ἐμοὶ αὐλησάτω, ἵνα καὶ ἐγὼ ὀρχήσωμαι. ὅπῃ δ' ἀνέστη,
διήλθε μιμούμενος τὴν τε ἑ παρθὸς καὶ τὴν τ' παρθὸς
ὀρχοισιν.

κβ'. Καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπήνεσαν, ὡς ὁ παῖς οὐδὲ
τοῖς χήμασιν ἐπὶ χαλλίων ἐφαίνετο, ἀνταπέδειξεν ὁ, πι-
κνοῖν ἔσθ' σώματος, ἅπαν τὸ φύσεως γελοιότερον. ὅτι δὲ
ἡ παῖς εἰς τοῦτο πιασεν χαμπιόμην τρυχὺς ἐμμεῖτο, ἐκεί-
νῃ τὰ εἰς τὸ ἐμπερασεν ὀπικύπλων, μιμεῖσθαι
προχὺς ἐπέβητο. τέλος δὲ, ὅτι τὸ παῖδ' ἐπήνουν, ὡς ἐν
τῇ ὀρχήσῃ ἅπαν τὸ σῶμα γυμνάζοι, κελεύσας τὴν αὐλη-
τεῖδα γάπλονα ρυθμὸν ἐπάγην, ἵνα ἅμα πάντα, καὶ σκέλη,
καὶ χεῖρας, καὶ κεφαλὴν.

κγ'. Ἐπεὶ δὲ ἀπεφρήκει, κατακλινόμενος εἶπε· περμή-
ειον, ὦ ἄνδρες, ὅτι χαλῶς γυμνάζει καὶ τὰ ἐμὰ ὀρχήματα.
ἐγὼ γ'

21. Tum Callias: Me vero ar-
cesse, ait, mi Socrates, quum sal-
tandi rationem voles discere, ut
tibi me opponam, & una discam.
Age vero, inquit Philippus, etiam
mihi tibiam inflet, ut & ipse sal-
tem. Quumque surrexisset, hinc
inde incedebat ac pueri puellæ-
que saltationem imitabatur.

22. Primum vero, quod præ-
dicassent puerum, qui ex gestibus
etiam pulchrior existisset: ipse
contra, quamcunque corporis
partem movisset, corpus totum
magis, quam esset reapse, ridicu-

lum effecit. Quod autem puella
flexo retro corpore rotas imita-
retur, ipse antrorsum se flectens
rotas imitari conabatur. Tan-
dem quia puerum laudabant, qui
inter saltandum corpus universum
exerceret; iussa fidicina celerio-
rem aliquem numerum proferre,
crura, manus, caput, omnia si-
mul jactabat.

23. Posteaquam defatigatus ef-
fet: Hoc argumento est, in-
quit in lectulum procumbens,
ὁ viri, etiam meas saltationes
egregie corpus exercere, quod
fictum.

ἔγωγ' οὖν διψῶ, καὶ ὁ παῖς ἐλχάτω μοι ἢ μέγαλιν φιά-
λιν. ἡ δ' Δί', ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ ἡμῖν γε, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς
διψῶμεν ὅππῃ σοὶ γελῶντες.

κδ'. Ο δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν, ἀλλὰ πίνῃ μὲν, ὡς ἄν-
δρες, καὶ ἑμοὶ πάνυ δοκᾷ. πῶς γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἀρδων ταῖς ψυχαῖς,
ταῖς μὲν λύπας (ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τὰς ἀνθρώπους) κοιμί-
ζει, ταῖς δὲ φιλοφροσυνῆς (ὥσπερ ἔλατοι φλόγα) ἐγείρει.

κε'. Δοκεῖ μέντοι μοι καὶ τὰ τῷ ἀρδων σώματι ταῦτα
πάσχειν, ὥσπερ καὶ τὰ τῷ εἶναι γῆφυοι. καὶ γὰρ ἐκείνα,
ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰ ἀγαν ἀτρώως ποτίζει, καὶ δυνάται
ὀρθῶναι, ὁ δὲ ταῖς αὖραις ἀφικνεῖται. ὅταν δ' ὅσα ἡδε-
ται τοσοῦτο πίνῃ, καὶ μάλα ὀρθὰ τε αὖξεται, καὶ γάλλοντα
ἀφικνεῖται εἰς τὴν χαρπογυῖαν.

κετ'. Οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς, ἢν μὲν ἀτρώως τὸ ποτὸν ἐλχόμεθα,
ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γυνῶμαι σφαλεῖν, καὶ ὁ δὲ
ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγῃν περὶ δυνήσομεθα. ἡ δὲ ἡμῖν αὖ παῖ-
δες μικραῖς κύλιξι πικρὰ ὅππῃ φερέσῃ, ἵνα καὶ ἐγὼ εἶναι

Γορ-

sitiam. Infundat mihi puer ma-
gnam illam pateram. Et nobis quo-
que, subjecit Callias. Quippe nos
etiam sitimus, dum te ridemus.

24. At Socrates: Enimvero,
ait, o viri, etiam mihi vel maxi-
me videtur esse bibendum. Nam
revera vinum, dum animos ri-
gat, mœrores quidem (perinde
ac mandragoras homines) sopit:
& hilaritates (perinde ac oleum
flammam) excitat.

25. Videtur autem mihi ho-
minum quoque corporibus idem
accidere, quod terra nascentibus.

Nam quum hæc à Deo rigan-
tur imbre nimio, non possunt
erigi, nec ab auris perflari. At
ubi tantum hauriunt, quantum
eis gratum est: admodum ere-
cta incrementum sumunt, flo-
rent, ad frugem perveniunt.

26. Ita nos quoque, si potum
immodicum infundamus, mox
& corpora nobis, & animi va-
cillabunt; ac ne quidem respi-
rare, nedum proferre quidquam
poterimus. At si pueri minutis
poculis crebro nos, quasi rore
quodam, asperserint, ut & ipse
verbis

Γοργείοις ῥήμασι εἶπω, ἔπας ἔβιαζόμενοι ὑπὸ ἑοῖν μα-
θύει, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι, πρὸς τὸ παιγνιασδέτερον ἀφιζόμεθα.

κζ'. Εδοκεῖ μὲν δὴ ταῦτα πᾶσι. πρὸςέθηκε δὲ ὁ Φιλίππος, ὡς
χρὴ τὸς οἶνοχόους μιμεῖσθαι τὸς ἀγαθὸς ἄρμαθλάτας, θᾶτ-
τον ὠφελαινόντα κύλικας. οἱ μὲν δὴ οἶνοχόοι ἔπας ἐποίουν.

Κ Ε Φ. γ'.

ΕΚ δὲ τούτου συνηρμοσμένη τῇ λύρα πρὸς τ' αὐλὸν
ἐκιδάεισεν ὁ πᾶς, καὶ ἤσεν. ἔνθα δὴ ἐπήνεσαν μὲν
ἅπαντες, ὁ δὲ Χαρμίδης καὶ εἶπεν. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ,
ὦ ἄνδρες, ὥσπερ Σωκράτης ἔφη τ' οἶνον, ἔγω καὶ αὐτὴ
ἡ κρείσσις τῆς τε παιδων καὶ ὥρας καὶ τῆς φρονήτων, ταῖς μὲν
λύρας κοιμίζειν, τ' δ' ἀφροδίστῳ ἐγείρειν.

β'. Εκ τούτου δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Σωκράτης. ἔτοι μὲν δὴ,
ὦ ἄνδρες, ἱκανοὶ τέρπειν ἡμᾶς φαίνοιντο. ἡμεῖς δὲ τέτων οἷδ'
ἔπι πολὺν βελτίονες οἰόμεθα εἶναι. ἔκ αἰσχρόν ἐστιν, εἰ μὴ δ' ὅπι-
χρήσομεν συνόντες ὠφελεῖν τι, ἢ εὐφραίνειν ἀλλήλους;
εἰπεύ.

verbis Gorgianis utar, tum scilicet non coacti à vino tumultenti fiemus, sed persuasi ad ludicra descendemus.

26. Atque hæc tunc omnibus ita placuerunt. Philippus autem adjecit: debere pocillatores imitari strenuos aurigas in eò, ut pocula celeriuscule circumagerent: quod quidem à pocillatoribus est factum.

CAP. III.

Secundum hæc lyra ad tibiam accommodata, puer & citha-

ra utebatur, & canebat. Quod quum laudassent universi, Charmides ait: Mihi vero videtur, ô viri, quemadmodum de vino dixit Socrate, ita puerilis hæc venustas commissa sonis illis moerores sopire, ac venerem excitare.

2. Tum Socrates rursus: Videntur hi quidem, ait, ô viri, satis delectare nos posse: verum sat scio nos existimare, quod illis multo sumus meliores. An non igitur est turpe, nos, quum una simus, non eniti, ut non nihil invicem & commodi nobis, & hilaritatis adferamus?

ὅτι πῦθαι εἶπον πολλοί· σὺ τοίνυν ἡμῖν ἔξηροδ', ποίων λόγων ἀπρόμυθοι μάλιστ' ἂν ταῦτα ποιοῖμεν.

γ'. Εγὼ τοίνυν (ἔφη) ἥδις' ἂν ὑπολαύοιμι ὡς καὶ Καλλίς τιν' ὑπόχρησιν. ἔφη γὰρ δήπου εἰ σιωδειπνοῖμεν, ὁπιδείξει τιν' αὐτοδ' σοφίαν. καὶ ὁπιδείξω γε (ἔφη) εἰ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες εἰς μέσον φέρετε ὅ, τι ἕκαστος ὁπ' ἑαυτοῦ ἀγαθόν. ἀλλ' ὅδεός σοι (ἔφη) ἀντιλέγῃ τὸ μὴ οὐ λέξεν ὅ, τι ἕκαστος ἡγεῖται πλείστου ἄξιον ὁπ' ἑαυτοῦ.

δ'. Εγὼ μὲν τοίνυν (ἔφη) λέγω ὑμῖν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖν. ἀνθρώποις γὰρ οἶμαί ἱκανὸς εἶναι βελτίους ποιεῖν. καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε, πότερον τέχνῳ πινὰ βαναυσικῶν, ἢ κολοκαγαθίαν δαδίσκων; ἢ κολοκαγαθία ὅστιν ἢ διακοσμήν. ἢ Δί', ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἢ γε ἀναμφολογώτατη. ἐπεὶ τοὶ ἀνδρεία μὲν καὶ σοφία ἐστὶ ὅτε βλαβερὰ καὶ φίλοις καὶ πόλει δοκᾷ εἶναι. ἢ δὲ διακοσμήν ὅσδε κατ' ἐν συμμίγνυται τῇ ἀδικίᾳ.

ε'. Επεί-

mus? Tum vero complures: Ergo tu nobis exponito, inquit, quos attingere sermones oporteat, ut id maxime consequamur.

3. Equidem ait, lubentissime frui Calliæ promisso velim. Dicebat enim, si cum ipso cœnaremus, ostentaturum se nobis sapientiam suam. Ostendam equidem, ait, si quidem vos quoque universi, quidquid boni nostis singuli, in medium contuleritis. At nemo est, qui adverteatur, ait, quominus indicaturus sit, quidnam quisque maximi

faciendum scire se arbitretur.

4. Ego igitur vobis dico, quod me potissimum efferam. Nam arbitror posse me homines meliores efficere. Tum Antisthenes, Utrum inquit, artem aliquam sordidam docendo, an honestatem? Justitia est honestas. Est profecto, inquit Antisthenes, & quidem ea, de qua minime dubitari debeat. Nam fortitudo & sapientia nonnumquam & amicis & reipublicæ videntur esse noxiæ: verum iusticia ne parte quidem minima cum iniusticia miscetur.

5. Postea-

ε'. Επειδὴν τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἔχατο· εἶπε ὁ, π
 ὠφέλιμον ἔχει, τότε καὶ γὰρ ἔφθονόσω εἰπεῖν τὸ τέχνην,
 δι' ἧς τὸ το αὐτῶν γάμομαι· ἀλλὰ σὺ αὖ (ἔφη) λέγε, ὦ
 Νικήρατε, ὅτι ποία ὅτισημη μέγα φρονέας. καὶ ὁ εἶ-
 πεν· ὁ πατήρ ὁ ὅτιμελούμενος, ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γε-
 νοίμεν, ἠγάχασέ με πάντα τὰ Ομήρου ἔπη μαθεῖν. καὶ
 νῦν Διουάμεν ἀνὴρ Ἰλιάδα ὅλην καὶ Οδυσσεύς ἀπὸ τῶ-
 ματος εἰπεῖν.

στ'. Εκείνο δ', ἔφη ὁ Αντιθένης, λέληθέ σε, ὅτι
 καὶ (α) ῥαφωδὸν πάντες ὅτιταινται ταῦτα τὰ ἔπη; καὶ
 πῶς αὖ, ἔφη, λελήθοι ἀκροαμένον γε αὐτῶν ὀλίγου αἰ-
 ἐχάσθην ἡμέραν; οἷα δ' αὖ πῶς ἔστι, ἔφη, ἡλιθιώτερον
 ῥαφωδῶν; οὐ μὰ τὸ Δι', ἔφη ὁ Νικήρατος, οὐκοῦν
 ἔμοιγε δοκεῖ. Δῆλον γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι τὰς ὑπο-
 νοίας ὅσας ὅτιταινται. σὺ δὲ Στῆσιμβρότω τε καὶ Α-
 ναξιμανδρῶ, καὶ ἄλλοις πολλοῖς πολὺ δίδωχας ἀργύριον,
 ὥστε ὁδεῖν σὺ τὸ πολλοῦ ἀξίων λέληθε.

ζ'. Τί

5. Posteaquam igitur unusquisque nostrum dixerit, quid habeat rei utilis, tum & ego dicere non gravabor, quamquam illud arte efficiam. Tu vero, Nicerate, dicito nobis, cujus scientiæ causa elato sis animo. Pater meus, ait Niceratus, quum studiosè daret operam, ut in virum honestum ac bonum evaderem, coegit omnes Homeri me versus discere. Jamque adeo possem totam Iliadem & Ulyssæam de memoria promptam recitare.

6. Verum ignoras, inquit An-

tisthenes, etiam omnes versuum recitatores eosdem versus tenere? Qui possim ignorare, ait, quum propemodum singulis eos diebus audiam? An igitur ullam nationem hominum stultiorem nosti, quam sint illi recitatores? Non profecto, inquit Niceratus, non ita mihi videtur. Perspicuum est enim, ait Socrates, illos versuum sententias non intelligere. Tu autem Stefimbrotos, & Anaximandros, & multis aliis non parum pecuniæ dedisti: quo fit ut nihil eorū quæ magni sunt facienda, ignores.

T 2

7. Quid

ζ'. Τί γὰρ σὺ, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, ὅτι πῖνι μέγιστον φρονέεις; ὅτι κάλλει, ἔφη. ἢ οὐκ ἔστι σὺ, ὁ Σωκράτης ἔφη, ἔξεις λέγειν, ὅτι τῷ σῶ κάλλει ἱκανὸς εἶ βελτίους ἡμᾶς ποιεῖν; εἰ δὲ μὴ, δῆλόν γε, ὅτι φαῦλῶ φανῶμαι.

η'. Τί γὰρ σὺ, εἶπεν, ὅτι πῖνι μέγα φρονεῖς, ὦ Αντίσθενης; ὅτι πλούτῳ, ἔφη. ὁ δὲ Ερμογένης ἀνήρετο, εἰ πολὺ εἴη αὐτῷ ἀργύριον. ὁ δὲ ἀπέμισε μηδὲ ὀβολόν. Ἀλλὰ γίνῃ πολλῶν, ἔφη, κέκτησθαι; ἴσως ἂν, ἔφη, Λυτολύκῳ ταύτῳ ἱκανὴ γένοιτο ἐγκονίσασθαι.

θ'. Ακουστέον ἂν εἴη καὶ σοῦ. τί γὰρ σὺ, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, ὅτι πῖνι μέγα φρονεῖς; ἐγὼ αὖ, ἔφη, ὅτι πεινῶ μέγα φρονέω. καὶ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρίτω γε πρᾶγματι. τῷ δὲ ἦκιστα μὲν ὀπίσθονον, ἦκιστα δὲ περὶ μάχῃ, καὶ ἀφύλακτον ὃν σώζεται, καὶ ἀμελέατον ἰσχυρότερον γίνεσθαι.

ί. Σὺ

7. Quid tu vero Critobule, inquit, habes rei, quo te plurimum effers? Ob formæ elegantiam, ait. Num igitur & tu, inquit Socrates, dicere poteris te pulchritudine tua posse nos meliores reddere? Ni possim id, perspicuum est, me nullius hominem pretii visum iri.

8. Quid tu autem Antisthenes? ait, quam ob rem te effers? Ob divitias, inquit. Quem rursus Hermogenes interrogabat, an multum haberet argenti. At is cum jurejurando, ne obolum qui-

dem, ait. Sed multum agri possides? inquit. Fortasse tantum, respondit, quantum huic Autolyco satis sit, de quo se pulvere conspergat.

9. Sed & tu audiendus es. Quamnam re Charmides, temet effers? Equidem me, inquit, ob paupertatem effero. Profecto, ait Socrates, jucundam quidem ac gratam ob rem: quæ minime obnoxia est invidiæ, minime pugnans de se concitat, sine custodia servari potest, neglecta denique vires acquirit.

το. Αἵ

ἰ'. Σὺ δὲ δὴ, ἔφη ὁ Καλλίας, ὅτι πίη μέγα φρονῆς, ὦ Σώκρατες; καὶ ὅς, μάλιστ' ἀνασπῶν τὸ πρῶτον· ὅτι ματροπέϊα, εἶπεν. ἐπεὶ δὲ ἐγέλασαν ἐπ' αὐτὸν, ὑμεῖς μὲν γέλατε, ἔφη· ἐγὼ δὲ οἶδ' ὅτι καὶ πάντες ἐν πολλὰ ἡδέα λαμβάνοιμι, εἰ βυλοίμην ἡδέαται τῇ τέχνῃ.

ια'. Σὺ γε μὲν, δουλὼν ἔφη ὁ Λύκων τῷ Φίλιππον, ὅτι πῶς γελατοποιῶν μέγα φρονῆς; δικαιοτέρῳ γ', ἔφη, οἴομαι ἢ Καλιππίδης ὁ ὑποκριτής, ὅς ὑπερσεμνύνεται ὅτι δυνάτα πολλὰς κλαίοντάς καθίζειν.

ιβ'. Οὐκ ἔν καὶ σὺ (ἔφη ὁ Αντισθένης) λέξεις, ὦ Λύκων, ὅτι πίη μέγα φρονῆς; καὶ ὅς ἔφη· καὶ γὰρ ἅπαντες ἴτε, ἔφη, ὅτι ὅτι τέτρω πῶς ἡδύ; ὅτος γε μὲν, ἔφη πάλιν, δηλοῖ ὅτι ὅτι πῶς νικηφόρος εἶ. καὶ ὁ Αὐτόλυκος ἀνερωτήσας εἶπε, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ιγ'. Ἐπεὶ δὲ ἅπαντες ἠσθίτες ὅτι ἤκουσαν αὐτῷ φωνήσαντος, πρὸς ἑαυτοὺς, ἤρετό τις αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι πῶς

10. At tu Socrates, inquit Callias, qua re fretus de te magnifice sentis? Ille vultu maximam ad gaavitatem composito: Lenocinio, respondit. Quumque risissent omnes: Vos quidem ridete, inquit, at ego scio me magnam accipere posse pecuniae copiam, si hac arte velim uti.

11. Et Lyco Philippum indicans: Tu quidem, ait, idcirco te offers, quod risum excitare potes? Justius, inquit, mea quidem sententia, quam Callippides histrionis, qui mirifice propterea superbit,

quod multis lacrimas excutere possit.

12. An non tu quoque, mi Lyco, subjecit Antisthenes, indicabis, quam ob causam elato sis animo? An non vobis omnibus notum est, ait, ob filium hunc meum? Atque is ipse, subjecit aliquis, haud dubie propterea, quod victoriam sit adeptus. Et Autolycus quum erubisset: Minime profecto, inquit.

13. Ibi conjectis in eum oculis omnium, qui quidem delectati essent, quod loquentem audivissent, quidam ipsum interrogat: Ob quid igitur,

τῷ μὲν, ὦ Αὐτόλυκε; ὁ δ' εἶπεν, ὅτι τῷ πατρί. καὶ ἅμα ἐνεκλίθη αὐτῷ. καὶ ὁ Καλλίας ἰδὼν, ἅρ' οἶδα, ἔφη, ὦ Λύκων, ὅτι πλυσσιώτατος εἶ ἀνθρώπων; μὰ Δί' (ἔφη) τῷτο μῦθοι ἐγὼ οὐκ οἶδα. ἀλλὰ λαμβάνει σε, ὅτι οὐκ αἰδέξαιο τὰ βασιλείας χρήματα ἀντὶ τῷ ἡμῶν; ἐπ' αὐτοφόρῳ εἰλημμεν, ἔφη, πλυσσιώτατος (ὡς εἰσκει) ἀνθρώπων ὢν.

14. Σὺ δὲ (ἔφη ὁ Νικηράτης) ὦ Ερμόγηνες, ὅτι πῖνι μάλιστα ἀγάλλῃ; καὶ ὅς ἐστι φίλων, ἔφη, ἀρετῇ καὶ δυνάμει, καὶ ὅτι τοῖσιν ὄντες ἐμῶν ὅπμινοι. οἷ ταῦτα ποίνω πάντες προσέβλεψαν αὐτῷ, καὶ πολλοὶ ἅμα ἤρηντο, εἰ καὶ σφοῖσι διηλώσῃ αὐτούς. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι ὅς φθονήσῃ.

Κ Ε Φ. 14.

ΕΚ τούτου ἔλεξεν ὁ Σωκράτης· ὅτι καὶ λοιποὶ ἀν εἴη ἡμῶν, ἃ ἕκαστος ὑπέχετο, ἀποδεικνύειν ὡς πολλὰ ἀξία εἶναι. ἀκούειτ'.

igitur, Autolyce? Ob Patrem, inquit: simulque ad patrem sese acclinabat. Quod ubi conspexisset Callias: Scis, inquit, mi Lyco, te omnium hominum esse opulentissimum? Id ego profecto, ait, ignoro. An igitur fugit te, quod ne regis quidem opes cum filio commutares? Ipso in facinore deprehensus sum, inquit, omnium (uti quidem videtur) hominum opulentissimus.

14. Tu vero Hermogenes, ait Niceratus, qua re potissimum tibi places? Ob amicorum, in-

quit, virtutem & potentiam, & quod tales quum sint, mei curam habeant. Tum omnes eum intueri, ac plerique interrogare, num & ipsis eos indicare vellet. Respondebat autem, non velle se hoc ipsis invidere.

C A P. XIV.

SECUNDUM hæc Socrates: Restat igitur, ait, ut demonstret quilibet, ea quæ pollicitus est, maximi esse faciunda. Audie-

ἀκούειτ' αἶ, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐμοὶ φεῖτον. ἐγὼ γὰρ οἱ τῷ
 χρεῖω, ὃ ὑμεῖς ἀκούω σπορέντων, τί τὸ δίκαιον, οἱ τέττω
 δικαιοτέρους τῶς ἀνθρώπους ποιεῖ. καὶ ὁ Σωκράτης· πῶς,
 ὃ λῶτε; ἔφη. διδὼς τὴν Δί' ἀργύριον.

β'. Καὶ ὁ Ἀντισθένης ἐπαναστὰς μάλα ἐλεγκτικῶς αὐ-
 τὸν ἐπὶ ἤρετο. Ὡς δὲ ἄνθρωποι, ὃ Καλλία, πόπερσι οἱ ταῖς
 ψυχῆς, ἢ οἱ τῷ βαλαντίῳ τὸ δίκαιόν σοι δοκῶσιν ἔχει;
 οἱ ταῖς ψυχῆς, ἔφη. καὶ πάντα σὺ εἰς τὸ βαλάντιον
 διδὼς ἀργύριον, ταῖς ψυχῆς δικαιοτέρας ποιεῖς; μά-
 λιστα. πῶς; ὅτι ἀλλὰ τὸ εἰδέναι, ὥς ἐστιν ὅτις ὑπέρβουλος
 τὰ ὑπερβόλαια ἔξωσιν, οὐκ ἐθέλῃσι κακουργεῖντες κιν-
 δυνεύειν.

γ'. Ἡ καὶ σοί, ἔφη, σποδιδόασιν ὅ, πᾶν λάβωσι; μὰ
 τὴν Δί', ἔφη, καὶ μὴ δῆ. τί δὲ, ἀντὶ τοῦ ἀργυρίου, χάριτας;
 καὶ μὰ τὴν Δί', ἔφη, οὐδὲ τῦτο. ἀλλ' ἐνίοι καὶ ἐχθρόνως ἔχου-
 σιν, ἢ πρὶν λαβεῖν. θαυμάσια γ', (ἔφη ὁ Ἀντισθένης ἅμα
 εἰσβλέπων, ὥς ἐλέγχων αὐτόν) καὶ μὴ πρὸς τοὺς ἄλλους
 δυνάσταις

Audietis, ait Callias, me pri-
 mum. Nam interea, dum vos
 audio, quid jus & æquum sit,
 ambigentes; homines efficio ju-
 stiores. Qui hoc, vir optime?
 ait Socrates. Dum pecuniam lar-
 gior.

2. Et surgens Antisthenes, ad-
 modum acriter eum confutatu-
 rus interrogabat. Homines vero,
 Callia, utrum tibi videntur, in
 animis, an in crumena justiciam
 habere? In animis, inquit. Et
 tu quum in crumenam argentum
 largiris, animos justiores facis?

Maxime. Quo pacto? Quod
 quum sciant habere se, unde ne-
 cessaria parare sibi emendo pos-
 sint, malefacere suo cum periculo
 nolint.

3. Num tibi reddunt, quod
 acceperunt? Non profecto. Quid
 autem pro pecunia? Num gra-
 tias? Ne id quidem certe, in-
 quit. Imo nonnulli etiam ma-
 gis hostiliter adfecti sunt, quam
 prius, quum nil accepissent. Mi-
 ra quidem (ait Antisthenes si-
 mul eum intuendo quasi coar-
 guens) posse te illos reddere
 justos

δυνάσται διχάσεις ποιῆν αὐτοὺς, πρὸς δὲ σαυτὸν οὐ.

Δ'. Καὶ τί τῷτ', ἔφη ὁ Καλλίας, θαυμαστόν; ὃ καὶ τέκτονάς τε καὶ οἰκοδόμους πολλοὺς ὄρας, οἱ ἄλλοις μὲ πολλοῖς ποιῶσιν οἰκίας, ἑαυτοῖς δὲ ὃ δυνάσται ποιῶσαι. * ἀλλ' ἐν μισθῷ αὐταῖς οἰκῶσι; καὶ ἀνάγκη μέντοι, ὡ σοφισταί, ἐλεγχομένῳ.

Ε'. Νῆ Δί', ἔφη ὁ Σακράτης, ἀνεχέσθω μέντοι. ἐπεὶ καὶ ὁ μάντις λέγεται Δῖπου ἄλλοις μὲ προαγορεύειν τὸ μέλλον, ἑαυτοῖς δὲ μὴ προγοῶν τὸ ὑπὸν. ὅτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐπαύσατο ἔληξεν.

Ζ'. Εκ τέττα-δὲ ὁ Νικήρατος, ἀκούειτ' ἂν, ἔφη, καὶ ἑμοῦ, ἃ ἔσεσθε βελτίονες, ἢ ἐμοὶ σωήτε. ἴτε γὰρ Δῖπου, ὅτι ὁ Ομηροῦ ὁ σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων. ὅστις ἂν οὗτω ὑμῶν βέλτεται ἢ οἰκονομικῶς, ἢ δημοτικῶς, ἢ στρατηγικῶς γινέσθαι, ἢ ὅμοιῳ Ἀχιλλεῦ, ἢ Αἴαντι, ἢ Νέστορι, ἢ Οδυσσεῖ, ἐμὲ θεράπευτω. ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάντα ὑπὸνταμαι.

ἢ

justos erga cæteros, non autem erga teipsum.

4. Et cur hoc mirum est? ait Callias. An non & fabros, & structores ædium complures cernis, qui aliis quidem multis domos ædificant, sibi ædificare non possunt, sed mercede conductas incolunt? Sine te coargui, professor sapientiæ.

7. Profecto, inquit Socrates, patiatur sane. Nam & vates feruntur certe aliis quidem futurum quod sit, denuntiare: sibi vero quod imminet, non prospicere.

Atque hic ejus sermonis finis fuit.

6. Secundum hæc Niceratus: Audite, inquit, me quoque, de iis quæ vos meliores effectura sunt, si mecum versabimini. Nostis enim certe, Homerum illum sapientissimum fere complexum esse poematis suis omnes res humanas. Quamobrem quisquis vestrum vel administrationis domesticæ, vel orandi ad populum, vel rei imperatoriæ peritus fieri vult, vel Achilli, Aiaci, Nestori, Ulyssi similis; me colat, qui hæc omnia cognita habeo.

Num

ἢ καὶ βασιλεύειν (ἔφη ὁ Ἀντιθένης) ὅππασα ; ὅπ
οἶδα ἐπαγνέσονται αὐτὸν τ' Ἀγαμέμνονα, ὡς βασιλεύς
τε εἴη ἀγαθός, κρατὺς τ' αἰχμητής. καὶ ναὶ μὰ Δί'
(ἔφη) ἔγωγε, ὅπ ἄρματιλατουῦντα δεῖ ἐγγὺς μὲ τῆς
σῆλης κάμψαι.

* Αὐτὸν δὲ κλινθῆναι εὐξέσθαι ὅπτι δῖφρου
Ἦκ' ἐπ' ἀεισεχὰ τοῖιν, ἀτὰρ τ' δεξιὸν ἵππον
Κένσιν ὁμοκλήσαντ', εἰζά τέ Α ἡνία χερσὶ.

ζ'. Καὶ πρὸς τέτοις γε ἄλλο οἶδα, καὶ ὑμῖν αὐτίκα
μὰ Δί' ἔξεσι πρῶτον. εἶπε γάρ πῃ Ομηρος, * Ἐπὶ δὲ κρό-
μυον ποτὶ ὄφιοι. ἐὰν οὖν σιέγκῃ τις κρόμυον, αὐτίκα
μάλιστά τ' ὅ γε ὠφελιμῶς ἔσεται. ἥδιον γὰρ πρῶτον.

η'. Καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν. ὦ ἄνδρες, ὁ Νικήρατος
κρομύων ὅζων ὅππιδυμῶ οἶκαδε ἐλθεῖν, ἵν' ἡ γυνὴ αὐτοῦ
πιστεύῃ, μὴ λησθῆναι μηδὲνα ἀν φιλήσας αὐτόν.
νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἄλλ' ἄλλω που δόξαν
γελοῖαν

Num & regnandi, ait Antisthe-
nes, scientiam habes? Nosti e-
nim laudatum esse ab ipso Aga-
memnonem, quod rex esset bo-
nus, & bellator fortis. Etiam
hoc profecto scio, inquit, quod
prope columnam quidem auriga
convertere se debeat:

*Ille sed inclinet se laevum ver-
sus, in ipso*

*Curru & equum dextrum pro-
pellat voce, manuque*

*Cadat, eique simul laxas per-
mittat habenas.*

7. Præterea quiddam aliud no-
vi, vosque adeo periculum ejus
mox facere poteritis. Dixit e-
nim Homerus, cepam esse po-
tus condimentum. Quamobrem
si cepam quis adferat, mox hanc
utilitatem percipietis, quod estis
majori cum voluptate bibituri.

8. Tum Charmides: Cupit,
inquit, o viri, Niceratus ita re-
dire domum, quo cepas redolent;
ut uxor ipsius credat, nullum ne
cogitasse quidem ipsum osculari.
Non profecto, inquit Socrates,
sed aliam quoque fortassis opi-
nionem

καλοῖαν κίνδυνος ἡμῖν προσλαβεῖν. ὅσον μὲν γὰρ δὴ ὕ-
πως ἔοικεν ^{εἶ}), ὥς κρόμυόν γε ὕ μόνιον σίτον, ἀλλὰ καὶ
πότον ἡδυνέει. εἰ δὲ δὴ τῦτο καὶ μὲν δειπνιον πρῶξόμεθα,
ὅπως μὴ φήσῃ τις ἡμᾶς πρὸς Καλλίαν ἐλθόντα ἡδυ-
παθεῖν.

θ'. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. εἰς μὲν γὰρ μάχῃ
ὀρμωμένῳ χαλὰς ἔχει κρόμυοι ὑποπερώγῃ, ὥσπερ ἔνιοι
τῆς ἀλεκτρυόνας σκόρδα στίσαντες συμβάλλουσι. ἡμεῖς
δὲ ἴσως βυλβύόμεθα ὅπως φιλήσομέν τινα μάλλον, ἢ
μαχούμεθα.

ι'. Καὶ οὕτω μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτω πως ἐπαύ-
σατο. ὁ δὲ Κριτόβουλος· Ὀκοῦν αὖ ἐγὼ λέξω, ἔφη,
ὅς ὢν ὅτι πρὸς κάλλει μέγα φρονεῖ· λέγε, ἔφασαν. εἰ
μὲ ποίνῃ μὴ χαλὸς εἰμι, ὥς οἶομαι, ὑμεῖς ἀν' διχαίως
ἀπάτης δίκῃ ὑπέχετε. ὁδοῖός γὰρ ὀρκίζοντο ^{εἶ} ἀεὶ
ὀμνύοντες, χαλὸν με φατὶ ^{εἶ}). καὶ γὰρ μῦθοι πιπτεῖν.
χαλοὺς γὰρ καὶ ἀγαθοὺς ὑμᾶς ἀνδρας νομίζω.

ια'. Εἰ

nionem ridiculam possumus ad-
dere. Videtur enim cepa sic esse
condimentum, ut non cibum
modo, sed potum quoque suavio-
rem efficiat. Quod si hac etiam
à coeno vescamur, verendum, ne
quis nos ad Calliam sic accessisse
dicat, ut voluptati indulgeremus.

9. Nequaquam, ait, ὁ Σοκρά-
της. Nam in pugnam pergenti
ceparum usus convenit, quem-
admodum quidam allio gallos
pascunt, ac deinde commit-
tunt. Nobis autem hoc consilii
potius est, ut osculaturi liben-

tius simus, quam proelio con-
gressuri.

10. Hic ejus orationis finis
fuit. Tum Critobulus: Ergo &
ipse dicam, ait, quibus de causis
ob formæ elegantiam me effe-
ram. Dic, aiunt. Atqui si for-
mosus non ero, quemadmodum
puto, merito vos fraudis poenam
sustinueritis. Nam semper jure-
jurando confirmatis, formosum
esse me, nemine id à vobis exi-
gente. Ac fidem vobis equidem
habeo, quos esse bonos & ho-
nestos viros arbitror.

11. At

ἀλλὰ λαμβάνοιμι ἥδιον ἢ ἂν δουλεύοιμι, ἢ ἐλεύθερος εἶην, εἰ μου Κλινίας ἀρχὴν ἐθέλοι. καὶ γὰρ ποιοῖμι ἂν ῥᾶον ἐκείνῳ, ἢ ἀναπαυοίμην, καὶ κινδυνεύοιμι ἂν πρὸς ἐκείνῳ ἥδιον, ἢ ἀκίνδυνον ζῶν.

ιε'. Ωστε εἰ σὺ, ὦ Καλλία, μέγα φρονεῖς ὅτι δυσχερέστερες δύνασαι ποιεῖν, ἐγὼ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν δικαιοτέρος σου εἰμὶ ἄγχι ἀνθρώποις. ὁ γὰρ γὰρ τὸ ἐμπνέειν περὶ ἡμᾶς τοὺς χαλοὺς τοῖς ἐρωπικοῖς, ἐλευθεριωτέρες μὲν αὐτοὺς ποιεῖ μὲν εἰς χεῖματα, φιλοπονωτέρες δὲ καὶ φιλοκαλωτέρες ἐν τοῖς κινδύοις, καὶ μὲν αἰδημονετέρες περὶ καὶ ἐγκρατετέρες, οἷός τε καὶ ὧν δέονται μάλιστα, ταῦτα ἀρχύονται.

ις'. Μαίνομται δὲ καὶ ὁ μὴ τοὺς χαλοὺς φρατρηγνοὺς αἰετῶμενοι. ἐγὼ οὖν μὲν Κλεινίᾳ καὶ ὁ γὰρ πρὸς ἰοῖν. οἶδα δὲ, ὅτι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ. ὥστε μηκέτι ὀπφεί, ὦ Σώκρατες, εἶπε τοῦμόν χαλὰ ἀνθρώποις ὠφελήσῃ.

ις'. ΑΛΛ'

altero acciperem: lubentius servus, quam liber essem, si Clinias mihi velit imperare. Nam facilius esset mihi Cliniae laborare, quam quietem capere: ac periculum ejus nomine lubentius adirem, quam expers periculi viverem.

15. Si tu denique, Callia, magnopere te effers, quod homines possis justiores facere; multo æquius est me ad omnem virtutem homines perducere. Nam quia nos formosi quiddam amori deditis inspiramus, id efficimus,

ut quod pecuniam adtinet, sint liberaliores: in periculis, laborum & honesti studiosiores: verecundiores etiam, ac modestiores: adeo quidem, ut etiam illa, quibus maxime indigent, [eloqui] vercantur.

16. Insani sunt autem, qui non formosos imperatores eligunt. Equidem cum Clinia vel per ignem incederem, neque dubito vos idem mecum facturos. Quamobrem non est, quod dubites amplius, mi Socrates, an formæ venustas in me bono alicui sit hominibus.

17. Ne

ιζ'. Αλλ' ὅδ' ἐ μέντοι ταύτη γὰρ ἀπματέον τὸ χάλ-
λῳ, ὡς παχὺ ὡξυμαΐζον. ἐπὶ ὥσπερ γὰρ πᾶς γί-
γνεται χαλὸς, οὕτω καὶ μειράκιον, καὶ ἄνθρωπος, καὶ πρεσβύτης.
πεκμήειον δὲ, * θαλλοφόρος δὲ τῇ Αἰγυπτῷ τῆς χαλῆς
γένεσθαι ἐκλέγονται, ὡς συμπαραμαρτύντος πάσης ἡλι-
κίας ἢ χάλυος.

ιη'. Εἰ δὲ ἡδὺ τὸ πρῶτον ἐκόντων ἀφ' αὐτοῦ ὡς πρὸς
δύοιτο, εὖ οἶδ' ὅτι καὶ νυνὶ γὰρ ἂν ἐγὼ καὶ σιωπῶν πεί-
σαιμι ἢ πᾶσι τὸνδε καὶ τὴν πᾶσι φιλησάμην, ἢ σὺ, ὦ
Σωκράτες, εἰ καὶ πάντοτε πολλὰ καὶ σοφὰ λέγεις.

ιβ'. Τί τῆτο; ἔφη ὁ Σωκράτης. ὡς καὶ ἐμοὶ χαλ-
λίῳ ὡς ταῦτα κομπάζεις. νῆ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ἢ
πάντων Σειλιωνῶν ἢ ὅσοις σατυρικοῖς ἀρχαῖος ἂν εἴην.
(ὁ δὲ Σωκράτης καὶ ἐτύγγανε περὶ τούτοις ὡς.)

κ'. Ἀγε νῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅπως μεμνήσῃ ἀφ' αὐ-
τοῦ ὡς ἢ χάλυος, ἐπειδὴ οἱ περὶ αὐτοῦ λόγοι
περιέλθωσι. κενάτω δὲ ἡμῶς μὴ Ἀλέξανδρον ὁ
Πειάμου,

17. Ne hac quidem in parte forma vituperanda venit, quod cito flos ejus prætereat. Nam ut puer, ita & adolescentulus formosus est, & vir, & senex. Ejus rei argumentum est, quod Minervæ in Thallophoros delegantur formosissimi senes, quasi forma sit omni ætati comes.

18. Quod si jucundum est à volentibus impetrare, quibus aliquis indiget: sat scio, mi Socrates, me nunc quoque citius vel tacentem huic puero puellæque persuasurum, ut me osculentur,

quam tu possis; tametsi multa sapienter proferas.

19. Quid hoc est? ait Socrates. Jactitas hæc tu, quasi etiam me sis formosior. Profecto, inquit Critobulus: ceteroquin omnium Silenorum satyricorum essem turpissimus. (Erat autem Socrates his perquam similis.)

20. Age vero, subjicit Socrates, memineris habendum esse judicium de forma, ubi sermones hi quos instituimus, circumierint. Ferant autem judicium de nobis, non Alexander ille Priami

Πειάμου, ἀλλ' αὐτοὶ ὅτι, ὥσπερ σὺ οἶε ὀπιθόμενι σε φιλήσαι.

κα'. Κλεινία δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅκ' ἀν' ὀπιπρέψας; καὶ ὅς εἰπεν· ἔγ' αὖ παύσῃ σὺ Κλεινίᾳ μεμνημένη; ἡ δὲ μὴ ὀνομάζω, ἥτιόν τι μὲ οἶε μεμνηῖσθαι αὐτοῦ; ὅκ' οἶδα, ὅτι ἔγω σαφῶς ἔχω εἶδωλον αὐτοῦ ἐν τῇ ψυχῇ, ὥς ἐπλαπτικός ἢ ζωγραφικός ἡ, ὅθεν ἀν' ἥτιον ἐκ τοῦ εἰδώλου, ἢ πρὸς αὐτὸν ὁρᾶν, ὅμοιον αὐτοῦ ἀπειργασάμην;

κβ'. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑπέλαβε· τί δῆτα οὕτως ὅμοιοι εἶδωλον ἔχον, πρᾶγματά μοι πρέχεις, ἄγεις τε, αὐτὸν ὅπου ὄφει; ὅτι, ὦ Σώκρατες, ἡ μὲν αὐτοῦ ὄψις εὐφραίνειν διδάται, ἡ δὲ τῷ εἰδώλου τέρπνι μὲν ἔπρέχει, πόθον δὲ ἐμποιεῖ.

κγ'. Καὶ ὁ Ερμογένης εἶπεν· ἀλλ' ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, ὅθεν πρὸς σοὶ ποιεῖ τὸ θεϊδεῖν Κριτόβουλον ὥτως ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐκπλαγύντα· δοκεῖς γ', ἔφη ὁ Σωκράτης,

Priami filius, sed hi ipsi quos tu osculandi tui cupidos esse putas.

21. At Cliniae, Socrates, iudicium non permiseris? Et ille: Non tu Cliniae meminisse defines? At si eum non nominem, an propterea minus me putas ipsius meminisse? Num ignoras, tam illustre me simulacrum ipsius habere in animo, ut si vel fictor, vel pictor essem, nihilo minus ei similem exprimerem, si simulacrum, ac si ipsum intuerer.

22. Ejus sermonem excipiens Socrates: Quamobrem igitur, ait, quum simulacrum ei tam simile habeas, mihi negotium facessis, eoque ducis, ubi eum videas? Propterea, mi Socrates, ait, quod vultus ejus esse mihi voluptati potest: simulacri vero species, ut delectationem nullam adfert, ita desiderium excitat.

23. Tum Hermogenes: Ego vero, mi Socrates, inquit, ne à te quidem sto, ut Critobulum adeo prae amore obstupefactum contempnas. An tu existimas, eum, inquit Socrates,

Σωκράτης, ἔξ ὧ ἐμοὶ οὐδέστιν, ἔγω ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτόν;
ἀλλὰ πότε μιν; ἔχ' ὁράς, ὅτι τὴν μὲν πρὸς τὰ ὦτα
ἄρπ' ἔχ' ἡλὸς κατέρπει, Κλεινία δὲ πρὸς τὸ ὅπασθεν ἡδὴ
ἀναβαίνει; ἔπος οὖν συμφοιτῆς εἰς ταῦτά διδασκαλῆα
ἐκείνω, τότε ἰσχυρῶς προσεκαύθη.

κδ'. Α δὲ ἀποτόμῃ ὁ πατήρ πῦρ δακρυόεντα μοι αὐ-
τὸν, εἰπὶ δυνάμει ὠφελῆσαι. καὶ μέντοι πολὺ βέλπιον
ἡδὴ ἔχ'· πρὸς μὲν γὰρ, ὡς περὶ τὰς Γοργόνας θεώ-
μηνοι, λιθίνως ἔβλεπε πρὸς αὐτὸν καὶ λιθίνως ἔδαμοδ
ἀπ' αὐτοῦ.

κε'. Νῦν δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ σκαρδαμύξαντα. καὶ τοὶ
νῆ τ' ἄς θεῶς, ὧ ἄνδρες, δοκῇ μοι γε, ἔφη, (ὡς εἰ ὑμῖν
αὐτοῖς εἰρησθαι) ἔπος καὶ περιληπτικὸν τῇ Κλεινίᾳ· ἔγω-
τος ὁδὸν ὅτι δεινότερον ἢ πᾶν ἄλλο. καὶ γὰρ ἄπληστον, καὶ
ἐλπίδας πινὰς γλυκείας πᾶν ἔχ'.

κς'. Ἰσως δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ μόνον πάντων ἔργων * τὸ τοῖς
σώμασι συμφαύειν ὁμῶνυμον ^{ἐν} τῷ τῆς ψυχῆς φι-
λεῖσθαι,

Socrates, ex quo mecum versatur, hoc pacto unquam facile adfectum? Quando tandem? Non vides huic quidem lanuginem propter aures serpere, Cliniae vero jam retrorsum surgere? Nimirum hic id temporis, quo ad eosdem cum illo magistros itabat, ita vehementer exarsit.

24. Quibus animadversis pater eum mihi tradidit, si qua re prodesset ipsi possem. Et habet sane jam multo melius. Nam antehac, quasi qui Gorgones spectant, saxum in morem Cliniam inspe-

ctabat, & quasi saxeus esset, nunquam ab ipso discedebat.

25. Vidi etiam, quum connumeret. Immo per deos immortales videtur mihi, o viri, (quod quidem inter vos dictum esto) etiam deosculatus esse Cliniam: quo sane nihil est ad amorem accendendum acrius. Quippe satiari nequit, & spes quaedam jucundas praebet.

26. Fortassis etiam, quia unicum hoc opus, corporum scilicet contactus, adpellationem communem habet cum amore illo qui est in animo,

λαῖσθαι, ὁπμότερον ὄσιν. ὃ ἔνεκα ἀφελκτὸν ἐγὼ φημι
 εἶ) φιλημάτων ὥρῳων τῷ σωφρονεῖν διευητομῶν.

κζ'. Καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν, ἀλλὰ τί δή ποτε, ὦ
 Σώκρατες, ἡμῶς μὲν ὅτ' αὖ τ' ὅς φίλους μορμολύτῃ ἀπὸ
 τῆ χαλῶν, αὐτὸν δὲ σε, ἔφη, ἐγὼ εἶδον, καὶ μὰ τὸ Ἀπόλ-
 λω, ὅτε παρὰ τῷ γραμματεῖ ὅν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀμ-
 φότεροι ἐμβατεύετε π, τίῳ κεφαλῇ πρὸς τῇ κεφαλῇ,
 καὶ τὸ ὦμον γυμνὸν πρὸς γυμνῷ τῷ Κριτόβυλῳ ὥμῳ
 ἔχοντα.

κη'. Καὶ ὁ Σωκράτης, φῶ, ἔφη· ταῦτ' ἄρα, ἔφη,
 ἐγὼ, ὥσπερ ὑπὸ θείᾳ πύθι δεινγμῶν, τίτε ὦμον
 πλεῖον ἢ πέντε ἡμέρας ὥδαζον, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὥσπερ
 κῆσμά π' ἐδόκουν ἔχειν. ἀλλὰ νῦν π' σοὶ, ἔφη, ὦ
 Κριτόβυλε, ὁσάντιον ποσούτων μαρτύρων παραγορεύω,
 μὴ ἀπεισθῆναι μου, πρὶν ἀντὶ τὸ γένειον τῇ κεφαλῇ ὁ-
 μοίως κομήσης.

κθ'. Καὶ ὅτ' οἱ μὲν δὴ ὅπως ἀναμῖξ' ἐπωφάντε καὶ ἐπαύδαζ.

animo, honestius est. Quam-
 obrem aio equidem abstinē-
 dum esse formosorum ab osculis,
 illi qui pudice ut vivere possit
 experit.

27. Ad ea Charmides: Tu ve-
 ro, mi Socrates, inquit, quam-
 obrem nos amicos tuos adeo qui-
 busdam quasi puerorum terricola-
 mentis à formosis depellis, quum
 ego te ipsum viderim, ira me
 Apollo amet, quo tempore a-
 pud litteratorem eodem in libro
 uterque aliquid quærebatis, ca-
 put capiti, humerum que nudum

nudo Critobuli humero admo-
 visse?

28. Et Socrates: Proh, inquit,
 hæc ipsa, quum velut à bellua
 quadam morsus essem, diutius
 quam dies quinque fricuerunt hu-
 merum, & in corde quasi pruri-
 tum quemdam habere videbar.
 Verum nunc tibi, Critobule, co-
 ram tot testibus denuntio, ne me
 prius adtingas, quam mentum
 tibi perinde atque caput, pilis ve-
 stitum fuerit.

29. Atque hi quidem in hunc
 modum seria jocosque miscebant.
 Et

ὁ δὲ Καλλίας· σὺν μέγας, ἔφη, λέγειν, ὦ Χαρμίδη, διότι ὅτι πείρα μέγα φρονεῖς. ὁκῶν τόδε μὲν (ἔφη) ὁμολογεῖται, κρεῖττον εἶναι γάρρην ἢ φοβεῖσθαι, καὶ ἐλευθερὸν εἶναι μᾶλλον ἢ δουλεύειν, καὶ θραπέυεσθαι μᾶλλον ἢ θραπεύειν, καὶ πιστεύεσθαι ὑπὸ τῷ πατρὶδος μᾶλλον ἢ ἀπιστεῖσθαι.

λ'. Εγὼ τοίνυν εἰ τῇδε τῇ πόλει ὅτε μὲν πλούσιον ἦν, ὥσθ' ὅτι μὲν ἐφοβούμην, μή τις μου τιμὴ οἰκίαν διορύξας καὶ τὰ χεῖματ' αὐτοῖς λάβοι, καὶ αὐτὸν τι με κακὸν ἐργάσασθαι· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐθεράπιδον, εἰδὼς ὅτι παθεῖν μᾶλλον κακῶς ἰσχυρὸς εἶμι, ἢ ποιῆσαι ἐκείνοις. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὥσθ' ἐτάπητο μὲν αἰετὶ μοι δαπανᾶν ὑπὸ τῆς πόλεως, σποδὴμῖσθαι δὲ ἑδαμὸς ἔξω.

λα'. Νῦν δ' ὅτι τῷ ὑποφρίων πέλομαι, καὶ τὰ ἔγχα ἐκ καρπῶμαι, καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραχται, ἡδέως μὲν καθεύδω ἐκτεταμένον, πρὸς δὲ τῇ πόλει γαλήνημαι,
ὁκῶ

Et Callias: Tuum fuerit, inquit, dicere, mi Charmides, quamobrem ob paupertatem elato sis animo. Est in confesso, ait, potior rem esse fiduciam animi, quam metum: potior libertatem, quam servitutem: potius esse coli, quam colere: fidem à patria haberi alicui, quam non haberi.

30. Itaque quum in hac civitate opulentus equidem essem, primum verebar, ne quis parietibus aedium mearum perfossis, & facultates adimeret mihi, & me quoque læderet. Deinde colebam

calumniatores, quod scirem ad perpetiendum aliquid mali magis esse me comparatum, quam ad faciendum. Nam semper aliquid mihi sumtum, qui expenderentur à republica imperabatur, & abire peregre licebat nusquam.

31. Nunc posteaquam fortunis, quas extra fines nostros habebam, spoliatus sum: & de iis, quæ in hac regione sita sunt, fructum nullum percipio; & res familiaris est vendita: porrectus scilicet jucunde dormio, fidem auctoritatemque apud rempublicam nactus sum,
X aliorum

οὐκ ἔπ' δὲ ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλους, ὡς ἐλευθέρω τε ἔξеси μοι καὶ ἀποδιδέειν καὶ ὀφειδιδέειν. ὑπαί-
σαντα δὲ μοι ἤδη καὶ θάκων, καὶ ὁδῶν ἔξισαντα. (A)
πλῆστοι.

λβ'. Καὶ εἰμὶ νῦν μὲν τυράννω εἰσικώς, τότε δὲ σαφῶς
δοῦλος ἦν. καὶ τότε μὲν ἐγὼ φόρον ἀπέφερον πρὸ δήμῳ, νῦν
δὲ ἡ πόλις τέλει φέρουσα τρέφει με. ἀλλὰ καὶ Σω-
κράτης, ὅτε μὲν πλῆστοι νῦν, ἐλοιδόρου με ὅτι συνῶ.
νῦν δ' ἐπεὶ πένης γέγεννημαι, οὐκέτι οὐδὲ μέλει οὐδενί.
καὶ μὲν ὅτε μὲν γε πολλὰ εἶχον, αἰεὶ τι ἀπέβαλλον ἢ ὑπὸ
τῇ πάλει, ἢ ὑπὸ τῇ τύχῃ. νῦν δὲ ἀποβάλλω μὲν οὐδέν,
(οὐδὲ γὰρ ἔχω) αἰεὶ δὲ τι λήψασθαι ἐλπίζω.

λγ'. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ εὐχῇ μινδὲ ποτε
πλητῆν, καὶ εἰάν τι ὅτις ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς ἀποτροπαίοις
θύοις; καὶ Δία τῷτο μέντοι, ἔφη, ἐγὼ εἰ ποίω, ἀλλὰ
μάλα φιλοκινδυνύας ὑπαρμένω, νῦν ποθὲν τι ἐλπίζω λή-
ψασθαι.

λδ'. Ἀλλ'

aliorum minas non exsuperior, aliis
ipse minitor, ut homo liber abe-
undi peregre, domique manendi
facultatem habeo, denique opu-
lenti jam & de honestiore loco
mihi adlurgunt, & via cedunt.

32. Nunc regi similis videor,
qui tunc haud dubie servus eram.
Tum temporis populo tributum
ego pendebam, nunc respublica
vestigal mihi pendit, dum me
alit. Etiam convitiis me inces-
sebant, quum locuples essem,
quod consuetudine Socratis ute-
rer: nunc posteaquam ad pauper-

tatem reductus sum, ea res nemini
amplius est curæ. Præterea quum
multa possiderem, semper ali-
quid vel respublica, vel fortuna
adimebat. Nunc nihil amitto,
qui nihil habeam, & semper ali-
quid accepturum me spero.

33. Ergo, inquit Callias, etiam
optas tu numquam, ut opulentus
fias, ac si quod somnium faustum
videres, averruncis rem sacram
faceres? Id equidem profecto non
facio, ait, sed valde tamen ala-
criter opperior, sicunde quid ac-
cepturum me spero.

λαί. Αλλ' ἄγε δὴ, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὖ λέγε ἡμῖν, ὦ Αντίσθεες, πῶς ἔγω βραχέα ἔχον μέγα φρονίς ἐπὶ πλῆτῳ; ὅπ' νομίζω, ὦ ἄνδρες, τὰς ἀνθρώπους ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ τ' πλεῖστοι καὶ τ' πενίαν ἔχῃν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς.

λαί. Οὐδ' γὰρ πολλὰς μὲν ἰδιώτας, οἳ πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρημάτων, ἔγω πένητον ἡγούμεται, ὥστε πάντα μὲν ποιοῦν, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύνῃ, ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται. οἶδα δὲ καὶ ἀδελφοὺς, οἳ τὰ ἴσα λαχόντες, ὁ μὲν αὐτῇ τὰ κοινὰ ἔχῃ καὶ θεωροῦνται τὰ τ' δαπάνης, ὁ δὲ ὅτι παντὸς ἐνδεῖται.

λαί. Αἰσθάνομαι δὲ καὶ τυράνους πινὰς, οἳ ἔσας αὖ πένεσιν χρημῶν, ὥστε ποιεῖσι πολὺ δεινότερα τ' ἀπορωτάτων. δι' ἐνδειαν μὲν γὰρ δύνει ὁ μὲν κλέπῃσιν, ὁ δὲ ποιχωρυχοῦσιν, οἳ δὲ ἀνδραποδίζονται. τύραννοί δ' εἰσὶ πινες, οἳ ὅλως μὲν οἴκους ἀναμῖναι, ἀγροὺς δ' ἀποκτείνουσιν, πολλάκις δὲ καὶ ὅλως πόλεις χρημῶν ἕνεκα ἀνδραποδίζονται.

λαί. Τέττις

34 Age vero, inquit Socrates, tu nobis Antisthenes dicito, quo pacto tam elato sis ob divitias animo, quum tam exiguae sint facultates tuae? Quod arbitror, ait, o viri, non in aedibus fitas esse tum opes, tum paupertatem hominibus, sed in animis.

35. Multos enim privatos homines esse video, qui quum facultates amplissimas possideant, adeo se tamen esse pauperes arbitrantur, ut quemvis laborem, quodvis periculum subeant, quo plura comparare possint. Fratres etiam novi, quibus

quum facultates aequales obtigerint, tamen alter eorum quae abunde sufficiant, & sumtum etiam superent, habet: alteri nihil non deest.

36. Animadverto & reges quosdam esse, qui tanta opum fame laborant, ut longe graviora committant, quam homines maxime inopes. Nam propter egestatem nonnulli furantur, alii parietes perfodiunt, alii committunt plagium: at reges quidam sunt, qui pecuniarum causa familias totas evertunt, occidunt multos, saepe numero totas etiam urbes diripiunt.

λζ'. Τύττε μὲ οὖν ἔρωγε καὶ πάνυ οἰκτείρω τ' ἄγαν χαλεπῆς νόσου· ὅμοια γὰρ μοι δοκῶσι πάσχειν, ὥσπερ εἶπες πολλά ἔχον, καὶ πολλά ἰαθῆναι, μηδέποτε ἐμπίπλαιτο. ἐγὼ δὲ ἔγωγε μὲν πολλά ἔχω, ὥς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ ἀν αὐτοὺς εὐείσκω, ὅμως δὲ παύειτό μοι καὶ ἰαθῆναι ἄχαι· οὐ μὴ πεινῇ ἀφικέσθαι, καὶ πίνοντι μέχει· οὐ μὴ διψῇ, καὶ ἀμφιένυσθαι ὥστε ἔξω μὲ μηδὲν μᾶλλον Καλλίης τύττε οὐ πλυσιστάτη ῥιζοῦ.

λη'. Επειδὴν γὰρ μὲν οἱ τῇ οἰκίᾳ γίνομαι, πάνυ μὲ ἀλγεινοὶ χεῖρες (Α) τοῖσί μοι δοκῶσι εἶ), πάνυ δὲ παχεῖαι ἐφεσπρίδες (Α) ὄρσοι. φρωμικῶ γὰρ μὲν ἔπως ἀρκοῦσθαι ἔχω, ὥτ' ἔργον * μέτεσι καὶ ἀνεγείρω. ὡς δὲ ποτε καὶ ἀφροδισιάσαι τὸ σῶμά μου δεηθῇ, ἔγωγε μοι τὸ παρὲν ἀρκεῖ, ὥστε αἷς ἀν παρσέθω, ὑπερασπάζονται με, ἀλλὰ τὸ μηδένα ἄλλοι αὐταῖς ἐθέλειν παρσείναι.

λθ'. Καὶ πάντα τόνινυ ταῦτα ἔπος ἡδεῖα μοι δοκεῖ εἶ), ὥς μᾶλλον μὲ ἡδέσθαι ποιεῖν ἔκαστα αὐτῆς ὅση ἀν εὐξαίμην,

37. Hos igitur equidem non possum non vehementer miserari, quod tam gravi morbo laborent. Nam simile quid ipsis accidere mihi videtur, atque si quis multa possideat, multa que comedat, nunquam tamen saturetur. Ego vero tam multa scilicet habeo, vix ut ea possim ipse invenire. Nihilominus superat mihi aliquid dum comedo, donec eo perveniam, ut non efuriam: & bibo, donec non sitiam: & ita vestitus sum, ut foris nihilo magis quam ditissimus hic Callias frigeam.

38. Quum domi sum, admodum mihi calidæ videntur esse tunicae parietes ipsi, & tecta crassorum paludamentorum instar. Stragula vestis usque adeo abundo, ut etiam excitari difficulter possim. Quod si aliquando re venerea corpus indigeat, adeo mihi satisfacit, quod adest; ut illæ, ad quas accedo, mirifice me complectantur, propterea quod eas alii convenire nolint.

39. Atque hæc omnia tam jucunda mihi accidunt, ut dum ea facio singula, non equidem majori sed minori potius delectatione perfrui optem:

εὐξάμενος, * ἥτοι δὲ τέτυκται μοι δοκεῖ ἕνια αὐτῆς ἡδίων
 εἶ) ἔσ' συμφέροντος.

μ'. Πλείστου δ' ἄξιον κτῆμα εἰ τῷ ἐμῷ πλείτῳ λο-
 γίζομαι εἶ) ἐκεῖνο, ὅτι εἰ μου τίς καὶ τὰ νῦν ὄντα πῦρε-
 λοιτο, ὅθεν ὅπως ὁρᾷ φαῦλον ἔργον, ὁποῖον οὐκ ἀρκῶ-
 σαι ἀν' ἐπιφύτῳ ἐμοὶ πῦρεται.

μα'. Καὶ γὰρ ὅταν ἡδυπαθῶσαι βεβληθῶ, οὐκ ἐκ τῆς
 ἀγροῦς καὶ τίμα ἀνίσταμαι, (πολυτελῇ γὰρ γῆ) ἀλλ' ἐκ
 τῆς ψυχῆς ταμνέομαι. καὶ πολὺ πλείον ἀφαιρῶ πρὸς
 ἡδονῇ, ὅταν ἀναμείνας τὸ δεηθῆναι πρὸς φέρωμαι, ἢ
 ὅταν πρὸς τῇ τιμῇ χεῖρωμαι. ὥσπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ θα-
 σίῳ οἶνω εἰ τυχεῖν, ἢ διψῶν πίνω αὐτόν.

μβ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ πολὺ δικαιότερες γὰρ εἰκὸς εἶ)
 τοὺς εὐτέλειαι μᾶλλον ἢ πολυχρηματίας σκοποῦντας.
 οἷς γὰρ μάλιστα καὶ παρὸντα ἀρκεῖ, ἥκιστα τῇ ἀλλοτρίῳ
 ὀρέγονται. ἄξιον δ' ἐννοῆσαι, ὡς καὶ ἐλθούμενος ὁ τοιοῦ-
 τος πλεῖστος πῦρεται.

μγ'. Σωκράτης

optem: quod pleraque mihi jucun-
 diora esse videantur quā expediat.

40. Rem autem longe maximi
 pretii meis in opibus illis esse exi-
 stimo, quod etiam si quis ea mihi
 adimat, quæ nunc adsunt; nullum
 esse tam vile opus videam, quod
 mihi non satisimenti suppeditet.

41. Etenim ubi voluptariam a-
 gere vitam voluero, non ex fo-
 ro magni pretii quædam coëmo,
 quod ea nimis magno sumtu væ-
 neant, sed ex animo promo. Ad-
 eoque multo plus confert ad vo-
 luptatem, quod expectato tem-

pore, quo quid requiram, ita de-
 inde sumo; quam si magno pretio
 redemptis utar. Quemadmodum
 nunc quoque, quum in hoc vi-
 num Thasium inciderim, bibo
 illud sine siti.

42. Enimvero par est credere,
 multo etiam justiores esse, qui vi-
 litatem victus potius quam carita-
 tem spectant. Nam quibus maxi-
 me præsentia satisfaciunt, ii mi-
 nime aliena concupiscunt. Est au-
 tem operæ pretium considerare,
 quam liberales efficiant homines
 huiusmodi divitiæ.

43. Nam

μγ'. Σωκράτης τε ὃς ἔπος, παρ' ὧ ἐγὼ ἐκτησά-
μιμ, ἔτ' αἰσθμῶ, ἔτε φαθμῶ ἐπήρκει μοι, ἀλλ' ὅπόσον
ἰδωάμιμ φέρεσθαι, τοῦτόν μοι πῦρεδίδου. ἐγὼ τε νυνὶ
ἐσθδενὶ φροναί, ἀλλὰ πᾶπ τοῖς φίλοις ἔ' ὅπιδεικνύω πλῶ
ἀφροσίαν, ἔ' μεταδίδωμι πῶ βυλομδῶ τοῦ εἰ τῇ ἐμῇ
ψυχῇ πλῆγτ. ἔ' μὴν ἔ' τὸ ἀβρότατόν γε κτῆμα πλῶ
χολιῶ αἰὶ ὀρεῖτε παροῦσαν, ὥτε καὶ γεάσασθαι τὸ
ἀξιοθέατα, ἔ' ἀκούειν τὰ ἀξιάκουσα. ἔ' (ὃ πλείστου
ἐγὼ πμῶμ) Σωκράτῃ χολάζων σινδιμερεύειν. καὶ
ἔτ' δὲ ἔ' τοὺς πλείστον αἰσθμοῦντας χρυσίον θαν-
μάζει, ἀλλ' οἱ αἰ ἀπὸ ἀρέσκασι, τούτοις σινδὼν ἀχ-
τελεῖ.

μδ'. Οὗτος μὲ οὖν ἔπος εἶπεν· ὁ δὲ Καλλίας· ἢ ἔ
Ηεαν, ἔρη, τά τε ἄλλα ζήλω σε ἔ' πλῆγτ, ἔ' ὅπ' ἔτε
ἢ πόλῖς σοι ὅπιδάησασα ὡς δούλῳ χεῖται, ἔτε @ ἀν-
θρωποι, μὴ δανείσης, ὀργίζονται.

μέ'. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔρη ὁ Νικήρατος, μὴ ζήλ. ἐγὼ ὃ
ἥξω

43. Nam Socrates hic, à quo
has sum consequutus, neque nu-
mero, neque pondere mihi eas
suppeditabat : sed dabat mihi
tantum quantum ferre poteram.
Atque equidem nemini mea nunc
invideo, sed abundantiam ami-
cis omnibus ostento, & animi
opes volenti communico. *Quin-*
etiam rem omnium delicatissi-
mam, videlicet otium, semper
adesse mihi videtis: qui spectem,
quæ digna sunt contemplatu; &
audiam, quæ auditu digna: &
quod equidem maximi facio, ad-

esse Socrati totos dies in otio
possim. Atque is etiam ipse non
eos admiratur, qui plurimum auri
numerant: sed perpetuo cum iis
versatur, qui ipsi placent.

44. Atque hoc modo quum
loquutus is esset: Per Junonem,
ait Callias, cum alias ob causas his
cum opibus admirationi mihi es:
tum quod neque te servi loco ci-
vitas habeat, aliquid scilicet im-
perans: neque homines tibi suc-
cescant, si nihil des mutuo.

45. Tu vero hunc mirari de-
sine, ait Niceratus. Nam ego
cum

ἤξω πρ' αὐτῷ δανεισάμεναι τὸ μηδεὶς προσδεῖσθαι.
ἔγω πεπαδδμεναι ὑπὸ Ομήρου ἀειθμεῖν,

Ἐπὶ ἀπύρες τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο πάλαντα,
Αἶθνας δὲ λέβητας εἴκοσι, δώδεκα δ' ἱπποεις.

Σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ ὡς πλείους πλῆτες ὅπισθον οὐ
παύομαι. ἔξ ὧν ἴσως καὶ φιλοχρηματῆρες ποι δοκῶ
εἶ). ἔνθα δὲ ἀνεγέλασαν ἅπαντες, νομίζοντες τὰ ὄντα
εἰρηκέναι αὐτόν.

μτ'. Ἐκ τούτου εἶπέ τις, σὸν ἔργον, ὦ Ερμόγενης, λέ-
γειν τε τὸς φίλους, οἵπνές εἰσι, καὶ ὅπισθεν, ὡς
μέγα τε δύνανται, καὶ σὺ ὅπισθον, ἵνα δοκῇς δικαίως
ἐπ' αὐτοῖς μέγα φρονεῖν.

μζ'. Οὐκοῦν ὡς μὲν καὶ Ἑλλήνες καὶ Βάρβαροι τοὺς
θεοὺς ἡγουῦνται πάντα εἰδέναι τά τε ὄντα καὶ τὰ μέλ-
λοντα, εὐδηλοῖ. πᾶσαι γοῦν αἱ πόλεις, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη καὶ μαντικῆς ἐπερωτῶσι τοὺς θεοὺς, τί τε χρῆ,
καὶ

eum conveniam, qui quidem su-
mam hoc ab eo mutuo, ne qua
mibi re sit opus amplius. Ete-
nim ab Homero edoctus, ita ut
numerem,

*Septenos tripodes, atque auri
dena talenta,*

*Vigintique lebetes, bis senosque
caballos:*

Non desino pondere ac numero
divitias quam plurimas expetere.
Quo fortasse sit, ut quibusdam avi-
dior esse pecuniæ videar. Ibi vero

in risum effusi sunt omnes, qui eum
quod res esset, dixisse arbitrarentur.

46. Secundum hæc quidam :
Tuum jam est, ait, de amicis di-
cere, Hermogenes, quinam illi
sint; ac demonstrare, magnam il-
lorum esse potentiam, teque illis
esse curæ, ut merito magnos spiri-
tus gerere propter eos videaris.

47. Notum igitur est tam Græ-
cos quàm barbaros existimare, Deos
upiveria tum præsentia tum futura
scire. Omnes itaque dum civitates,
tum nationes, per divinationem
consultunt Deos, quid faciendum,
quid

καὶ τί ἔστι χρηρὴ ποιεῖν. καὶ μὲν ὅτι νομίζομεν γε διώκεσθαι αὐτὸς καὶ εὖ καὶ χαλῶς ποιεῖν, καὶ τὸ τοιαῦτον. πάντες γὰρ αἰτουῦνται τὰς θύρας πρὸς μὲν φαῦλα ἀποτρέπειν, ταῦτα δὲ δίδόναι.

μη'. Οὗτοι τίνων οἱ πάντα μὲν εἰδότες, πάντα δὲ δυνάμενοι θοοί, ἔγωγε μοι φίλοι εἰσὶν, ὥστε ἀλλὰ τὸ ὅτι μεγαλειότατό μου, ἔποτε λήθω αὐτὸς ἔτι νυκτὸς, ἔτι ἡμέρας, ἔτι ὅποιον ἀνὴρ ὁρμῶμαι, ἔτι ὅ, πᾶν μέλλω πράττειν. ἀλλὰ δὲ τὸ πειθεῖσθαι καὶ ὅ, πᾶν ἔξ ἐχέειν ἀποδίδεται, σημαίνουσί μοι, πέμποντες ἀγγέλους, φήμας, καὶ ἐνύπνια, καὶ οἰανὸς, ἅπερ δεῖ, καὶ ἅ ἔστι χρηρὴ ποιεῖν. οἷς ἐγὼ ὅταν μὲν πείθωμαι, ὁδὸς ποτὲ μοι μεταμέλει· ἤδη δὲ ποτὲ καὶ ἀπισήσας ἐκολάσθην.

μβ'. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· ἀλλὰ τί τῶν μὲν ὁδὸν ἀπιστον. ἐκείνο μὲντοι ἔγωγε ἠδέως ἀνὰ πυθοίμην, πῶς αὐτὸς περαπεύων ἔγωγε φίλος ἔχῃς. ναὶ μὰ τὴν Δία (ἔφη ὁ Ερμιογένης) καὶ μάλα εὐτελεῖς. ἐπαίνῳ τε καὶ αὐτὸς ὁδὸν

quid omittendum sit. Etiam nos illa patet esse in sententia, quod Dii nobis tum commodare tum incommodare possint. Nam Deos precantur universi, ut mala quidem avertant, bona vero largiantur.

48. Hi ergo Dii, qui omnia norunt, & possunt omnia, tam mihi sunt amici, ut quia sum ipsis curæ, numquam meæ res eos fugiant, neque noctu, neque interdum, neque quo pergā, neque quid suscepturus sim. Et quia prospiciunt, quinam cujusque rei

futurus sit eventus: missis nuntiis, ominibus, somniis, auguriis, quid faciendum, quid omittendum sit, mihi significant. Eis quum obtempero, non illius umquam me poenitet; & quia morem aliquando non gessi, poenas dedi.

49. Tum Socrates: Nihil horum, inquit, est incredibile: verum hoc equidem sciscitari lubens velim, qua ratione colas eos, ut tam amicos habeas. Vili profecto, inquit Hermogenes. Quippe nullum sumtum faciens, eos laudo, & de

ὅδ' ἐν δαπανῶν, ὣν τε διδάσιν αἰεὶ αὐτῷ πῦρ έχομαι, εὐ-
φημῶ τε ὅσα ἀνδρῶν, καὶ ἐφ' οἷς ἀνδρῶν μάρ-
τυρας ποιήσομαι, ἐκὼν ὅδ' ἐν ψεύδομαι. νῆ Δί', ἔφη ὁ
Σωκράτης, εἰ ἄρα τοιοῦτος ὢν φίλος αὐτῶν ἔχῃς, καὶ
οἱ θεοὶ, ὡς εἴκοι, χαλοκάγαθία ἥδονται.

γ'. Οὗτος μὲν δὲ ὁ λόγος ἔπος ἐπαυδαίολογίῳ. ὅτ' ἔ-
στιν εἰς τὴν Φίλιππον ἦκον, ἡρώτων αὐτὸν, τί ὁρῶν ὁ
τῇ γελοιοποιίᾳ μέγα ἐπ' αὐτῇ φρονοῖ. καὶ γὰρ ἄξιον,
ἔφη, ὅποτε γε πάντες εἰδότες, ὅτι γελοιοποιός εἰμι,
ὅταν μὲν πᾶσαν ἔχῃ, ὡς χαλῶσιν με ὅτι ταῦτα
παρὰ φύσιν. ὅταν δὲ πᾶσαν λάβωσι, φεύγῃσι ἀμε-
τασπέρῃ, φοβέμενοι μὴ καὶ ἄκοντες γελάσωσι;

να'. Καὶ ὁ Νικέρατος εἶπε· νῆ Δία σὺ τοίνυν δι-
χῶς μέγα φρονεῖς. ἐμοὶ γὰρ αὐτῷ τῷ φίλῳ οἱ μὲν εὖ
παρὰ φύσιν ἐκποδῶν ἀπέρχονται, οἱ δ' ἀνδρῶν πᾶ-
σαν λάβωσι, γενεαλογῶσι τὴν συγγένειαν, καὶ ὅδ' ἐπὶ ποτὶ με
ἀπολείπονται.

ιβ'. Εἴεν.

de iis, quæ dederunt, vicissim
præbeo: quantumque possum, pie
loquor: & quibus in rebus eos
testes cito, in iis volens equidem
numquam mentior. Profecto,
ait Socrates, si quum talis sis, a-
micos eos experiris: etiam Deos
par est credere, virtute ac hone-
state delectari.

50. Atque hæcenus in hunc
modum serio colloquebantur. Ve-
rum ubi ad Philippum ventum
esset, quærebant ex eo, quidnam
perspexisset in ratione movendi
silius, quod propterea sese efferret.

An non operæpretium est, ait,
quod quum omnes norint, me
joculatorem esse, si quid nancisci
sunt boni, perlubenter ad id me
invitant: sin quid accidit mali,
fugiunt ita, ut ne quidem respi-
ciant; veriti scilicet, ne vel in-
viti rideant?

51. Jure tu, ait Niceratus, te
effers. Etenim amici mei, quibus
res sunt prosperæ, longe me fu-
giunt: at quibus adversi quid ac-
cidit, cognationem recensendo
enumerant, nec umquam me mis-
sum faciunt.

Y

52. Esto

ιβ'. Εἶπεν. σὺ δὲ δὴ, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ὦ Συρακόσιε, ὅτι τῷ μέγα φρονέας; ἢ δῆλον, ὅτι ὅτι τῷ παιδί; μὰ τὸ Δί, ἔφη, ἔμ δὲ δὴ, ἀλλὰ καὶ δέδοικα πρὸς αὐτοὺς ἰοχυρῶς. ἀσθάνομαι γὰρ πῃνας ὀπιθελευόντας ἀφαιρῆναι αὐτοῖν.

ιγ'. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκέσας. Ἡράκλεις, ἔφη, τί ποῦτοι νομίζουσιν ἡδικοῦσθαι ὑπὸ τοῦ σοῦ παιδὸς, ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτὸν βέβηλαι; ἀλλ' ἔτοι, ἔφη, ἀποκτεῖναι βέβαιον, ἀλλὰ πείσῃ αὐτὸν συλχευέειν αὐτοῖς. σὺ δὲ, ὡς εἰκότας, εἰ τῷτο γένοιτο, νομίζεις ἀν' ἀφαιρῆναι αὐτόν; καὶ μὰ Δί, ἔφη, παντάπασί γε.

ιδ'. Οὐδ' αὐτὸς ἄρ', ἔφη, συλχευέεις αὐτῷ; ἢ Δί' ὅλας γε καὶ πάσας τὰς νύκτας. ἢ τίς Ἡραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εὐτύχημά γε σε μέγα, τὸ καὶ χεῖρα τοῦτον φιῶναι ἔχοντα, ὥστε μῶτον μὴ ἀφαιρῆναι τὴν συλχευέειν. ὥστε σοί γε, εἰ μὴ ἐπ' ἄλλω, ἀλλ' ὅτι τῷ χεῖρα ἄξιον μέγα φρονέειν.

ιε'. Ἀλλὰ

52. Esto. Tu vero, inquit Charmides, Syracusane, qua te re effers? an perspicuum est efferrī te animo propter hunc puerum? Nequaquam, ait. Immo propter ipsum magno sum in metu. Nam quosdam animadverto ei insidiari, ut eum perdant.

53. Id Socrates quum audivisset: Proh Hercules, inquit, quare tantopere se abs tuo puero laesos arbitrantur, ut eum interficere velint? At enim, ait, nequaquam eum interficere volunt, sed persuadere, ut cum ipsis

dormiat. Tu vero, quemadmodum videtur, id si fiat, exilimas eum perditum iri? Omnino scilicet, ait.

54. Ergo ne ipse quidem cum eo cubas? Vero inquit, & quidem totas omnesque noctes. Ita me Juno amet, ait Socrates, magna isthæc felicitas tua est, quod à natura tale corpus habeas, ut solus tecum cubantes non corrumpas. Quo fit, ut si non aliam ob rem, saltem propter hoc corpus, æquum sit, magnopere te efferrī.

55. Ego

νέ. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ὅτι τέττω μέγα φρονῶ. ἀλλ' ὅτι τῷ μῖν; ὅτι (τῇ Δία) τοῖς ἄφροσιν. οὗτοι γὰρ τὰ ἐμὰ νουθέματα θεώμενοι πρέφουσί με. ταῦτα γὰρ, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ πρόωυ ἐγώ σου ἤκουσι εὐχρηστοῦ παρὰ τῶν θεῶν, ὅπου ἀνῆς, διδόναι καρποὺ μὴ ἀφροσύνας, φρονῶν δὲ ἀφροεῖαν.

νγ'. Εἶπεν, ἔφη ὁ Καλλίας. σὺ δὲ δὴ, ὦ Σώκρατες, τί ἔχεις εἰπεῖν, ὥς ἀξιόν σοι ὅτι μέγα φρονεῖν ἐφ' ἧ εἶπας ὅπως ἀδύνατον ἔσται τέχνη; καὶ ὅς εἶπεν· ὁμολογησόμεθα πρῶτον, ποῖά ὅτιν ἐργα τοῦ μακροποδίου καὶ ὅσα ἀνὴρ ἐρατῶ, μὴ ὀκνεῖτε ἀποκρίνεσθαι ἵνα εἰδῶμεν, ὅσα ἀνὴρ σιωπολογώμεν. καὶ ὑμῖν ἔπειτα δοκεῖ; ἔφη. πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. ὥς δὲ ἅπασι εἶπον [Πάνυ μὲν οὖν], τῷτο πάντες οὐκ ἔλοιποδὸν ἀπεκρίναντο.

νδ'. Οὐκοῦν ἀγαθὸν μὲν, ἔφη, ὑμῖν δοκεῖ μακροποδῶν ἔργον εἶναι, ὡς δὲ, ἢ ὅτι ἀνὴρ μακροπεύη, * ἀρέσκοντα τῷτον

55. Ego vero non hanc caussam me effero, inquit. Propter quam igitur? Profecto propter homines stultos, ait. Nam illi propterea, quod spectent imagunculas meas fidiculis motas, me alunt. Nuper etiam subjecit Philippus, id à Diis precari te audiebam, ut ubicunque esses, ibi fructuum quidem magnam copiam largirentur, sapientiae vero sterilitatem.

56. Sit ita sane, inquit Callias. Tu vero Socrates, quid proferre potes, quamobrem æquum censeas, elato te esse animo, propter

artem quam dixisti adeo ignominiosam? Et Socrates: Primum, inquit, velim inter nos conveniat, quod lenonis sit officium. Tum quod interrogavero, ad id respondeate promte: ut sciamus, de quibus inter nos conveniat. Num ita vobis etiam videtur? Maxime vero, inquit. Atque uti semel dicebant [Maxime vero]; ita hoc ipsum in respondendo deinceps retinebant.

57. Ergo vobis boni lenonis esse videtur, inquit, ut quem, quamve perduxerit, eum iis gratum efficiat,

τῷτοι ὑποδεικνύειν οἷς ἂν οἴωη; πάνυ μὲ οὖν, ἔφασαν·
 οὐκοῦν ἐν μὲν τι ὅτιν εἰς τὸ ἀρέσκειν, ὥς ἔφρεπυσαν
 ἔχθρην γέπην καὶ τειχῶν καὶ ἐοδητος; πάνυ μὲ οὖν, ἔφασαν.

ιη'. Οὐκοῦν καὶ τόδε ὀπιτάμεθα, ὅτι ὅτι ἀνθρώπων
 τοῖς αὐτοῖς ὄμμασι καὶ φιλικῶς καὶ ἐχθρῶς πρὸς τινας
 βλέπειν; πάνυ μὲ οὖν. τί δέ, τῇ αὐτῇ φωνῇ ὅτι καὶ ἀ-
 δημόνως καὶ θεάστως φθέγγεσθαι; πάνυ μὲ οὖν. τί δέ, λό-
 γοι οὐκ εἰσὶ μὲν πῖνες ἀπεχθανόμενοι, εἰσὶ δέ πῖνες, οἱ
 πρὸς φίλους ἀγασιν; πάνυ μὲ οὖν.

ιβ'. Οὐκοῦν τέττον ὁ ἀγαθὸς ματροπὸς τὰ συμφέ-
 ροντα εἰς τὸ ἀρέσκειν διδάσκει ἂν; πάνυ μὲ οὖν. ἀμεί-
 νων δ' ἂν εἴη, ἔφη, ὁ ἐπὶ διωάμενος ἀρετοὺς ποιεῖν, ἢ
 ὅστις καὶ πολλοῖς; ἐνταῦθα μέντοι ἐλάθηναι. καὶ αὖ μὲ εἰ-
 ποι, δῆλον ὅτι ὅστις πλείους. αὖ δέ, πάνυ μὲ οὖν.

ξ'. Ο δ' εἰπὼν, ὅτι καὶ τῷτο ὁμολογεῖται, ἔφη· εἰ δέ
 τις καὶ ὅλη τῇ πόλει ἀρέσκοντα δυνάμει ὑποδεικνύει,
 οὐχ ὅτι παντελῶς ἂν ἦδη ἀγαθὸς ματροπὸς εἴη;
 σαφές

efficiat, quibuscum consuescit? Maxime vero, aiunt. An non igitur unum quiddam quo placeat, ex eo est, quod & capillorum, & vestis ratio decori legem servet? Maxime vero.

58. Etiam scimus, posse hominem iisdem oculis tum amice tum hostiliter aliquos intueri? Maxime. Quid vero? an non eadem voce licet tum verecunde tum audacter loqui? Maxime. Quid? nonne quidam sermones odiosi sunt, alii ad amicitiam impellunt? Maxime.

59. Ex his igitur quaecumque ad placendum conducunt, ea bonus leno suos docere debet? Maxime. Num autem potior is fuerit, qui uni reddere gratos potest, an vero qui pluribus? Heic in duas partes divisus omnibus, alii manifestum esse dicebant, potiore esse, qui plurimis: alii subijciebant, Maxime.

60. Socrates quum hac etiam in parte convenire diceret: Quid si quis, inquit, ut toti civitati quidam placeant, efficere possit, an non omnino ille bonus leno fuerit?

Id

σαφῶς γέ νῦν Δία, πάντες εἶπον, ἔκκοῦ εἶπε τοῦτ' ὅτις
 δούλειτο ἔξερράζεσθαι ὡς περ στατοῖν, διχῶς ἀν' ἑνὸς
 φρονοῖν ὅπῃ τῇ τέχνῃ, καὶ διχῶς ἀν' ὅλῳ μῦθῳ
 λαμβάνοι;

ξά'. Ἐπὶ δὲ καὶ ταῦτα πάντες συναμολόγηον τοῦ-
 τος μέντοι, ἔφη, μοὶ δοκεῖ Ἀνποθέης εἶναι ὁ ἄνθρωπος. καὶ ὁ
 Ἀνποθέης· ἐμοὶ, ἔφη, Πρωκτίδης, ὃν Σώκρατες, τίς
 τέχνῃ; καὶ μὰ Δί', ἔφη. ὁρῶ γάρ σε καὶ τὴν ἀκόλ-
 θον ταύτης πάντῃ ἐξερρασμένον. τίνα ταύτῃ; καὶ Πρω-
 κτίδης, ἔφη.

ξβ'. Καὶ ὅς μάλιστ' ἀχθεαίς ἐπὶ ἤρετο· καὶ τί μοι
 οὐκ οἶδα, ὃ Σώκρατες, τοῦτον ἐρρασμένον; οἶδα
 μὲν, ἔφη, σὲ Καλλίαν τετὸν Πρωκτίδην ὡς πρὸς σο-
 φῶν Πρωκτίδην, ὅτε ἑώρας τῶν μὲν φιλοσοφίας ἐραδι-
 τα, ἐκείνους δὲ χρημάτων διόμηνον. οἶδα δὲ σε, Ἱππία
 τῶν Ἡλείων, πρὸ οὗ ἔτ' ἔτι καὶ τὸ μνημονικὸν ἔμα-
 ρεν· ἀφ' οὗ δὲ καὶ ἐραπικώτερον γένηται. ἀλλὰ τὸ
 ὅ, π

Id quidem manifestum est, aiunt omnes. Ergo si quis eos, quibus ipse praeferat, tales efficere studio suo possit, an non optimo jure ob hanc artem elato sit animo, atque etiam optimo jure mercedem debeat amplam accipere?

61. Quum his etiam universi adfensi essent: Talis scilicet (inquit) est, mea quidem sententia, hic Antisthenes. Tum ille: Mihi ne tribuis, inquit, artem hanc Socrates? Profecto, ait. Nam te video etiam in hujus pedisse-qua probe exercitum esse. Quae

nam illa est? Ars perducitorum, ait.

62. Et graviter id ferens Antisthenes: Ecquid, ait, tale me commississe scis, Socrates? Scio equidem, inquit, te Calliam hunc ad doctum illum Prodicum perduxisse: quum illum ardentem amore philosophiae cerneret, hunc vero pecunia indigentem. Scio item te perduxisse eundem ad Hippiam Eleum, à quo etiam artem memoriae didicit. Et ex eo quidem tempore magis amoribus esse deditus coepit, quod pulchri

ὅ, π ἂν * κακὸν ἴδῃ, μηδέποτε ὀπιλανθάνεσθαι.

Ξγ'. Εναγχος δὲ δῆπρ ἔως ἐμὲ ἐπαμῶν τ' Η-
ρακλεώτῃν ξένον, ἐπεὶ με ἐποίησας ὀπιθυμῆν αὐτοῦ,
σωσέησάς μοι αὐτόν· ἔχουσιν μὲντοι σοὶ ἔχον πάνυ γὰρ
καλὸς καὶ γὰρ δοκεῖ μοι εἶναι. Αἰχύλον δὲ τ' Φλιά-
σιον ὥς ἐμὲ ἐπαμῶν, ἔως ἐμὲ ὥς ἐκείνους, ἔχον ἔγωγε
διέθικας, ὥστε καὶ τὰς σὺς λόγους ἐραδίαις ἐκκωδικο-
μεῖμεν Ἀλλήλους ζητῶντες;

Ξδ'. Ταῦτα οὖν ὁρῶν Δυναμῶν σε ποιῆν, ἀγαθὸν
νομίζω παραγωγὴν εἶναι. ὁ γὰρ οἷός τε ὢν γινώσκειν τε
πρὸς ὠφελίμους αὐτοῦ, καὶ τούτοις δυναμῶν ποιῆν
ὀπιθυμῆν ἀλλήλων, ὅτι ἂν μοι δοκεῖ καὶ πόλεις
δυνασθαι φίλους ποιῆν, καὶ γάμοις ὀπιτηδεύειν συνά-
γειν, καὶ πολλὰ ἂν ἀξιῶν εἶναι καὶ πόλεις, καὶ φίλους,
ἔως συμμάχοις κεκτῆσθαι. σὺ δὲ μοι, ὥς κακῶς ἀκού-
σας, ὅτι ἀγαθὸν σε ἱερῶν παραγωγὴν εἶναι, ὠργίσθης.
ἀλλὰ μὲν Δί', ἔφη, οὐκ οἶμαι. εἰ γὰρ ταῦτα δύναμαι,
σεταγμένον

pulchri quidquid viderit, ejus
numquam obliviscatur.

63. Nuper adeo quod, hospi-
tem quoque Heraclientem apud
me prædicando, ubi effeceris ut
ipsius cupidus essem, concilia-
stisti cum mihi: quo quidem
nomine tibi gratiam habeo. Nam
mihi per esse bonus honestus-
que videtur. An non item Æli-
chylum illum Phliasium apud me
prædicando, meque apud ipsum,
ita affecisti, ut nosmet amantes
mutuo, quæreremus cursitando,
perinde atque canes solent?

64. Hæc quum ego te facere
posse videam, bonum esse leno-
nem arbitror. Nam qui agnos-
cere potest eos qui sibi futuri sunt
utiles; ac potest efficere, ut illi se
mutuo expetant: is mihi videtur
& urbes amicitia conjungere posse,
& nuptias commodas conciliare,
utque magni vir pretii sit, tū apud
civitates, tum amicos, tum socios,
efficere. Et tu mihi, quasi qui non
satis recte audieris, quod te dixerim
esse bonum perductorem, succen-
suisti. Ego vero, subiecit ille, non
jam amplius. Nam hæc si possim,
nimirum

σεσαγμένος δὴ παντάπασι πλέττε τ' ψυχὴν ἔσομαι. καὶ αὕτη μὲ δὴ ἡ πορεία τοῦ λόγου ἀπεπλήσθη.

Κ Ε Φ. ε'.

Ο Δὲ Καλλίας εἶπε· σὺ δὲ δὴ, ὦ Κριτόβουλε, εἰς τ' οὗτοι ἔχουσιν ἀγῶνα πρὸς Σωκράτην οὐκ ἀνθίστασαι; ἢ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. ἴσως γὰρ εὐδαιμονώτα τ' μακροπὸν πρὸς τοῖς κριταῖς ὄρεται.

β'. Αλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οὐκ ἀναδύομαι. ἀλλὰ δίδασκε, εἴ τι ἔχεις σοφόν, ὥς χαλλίω εἶ ἐμοδόνον, ἔφη, τ' λαμπήρεα ἐγγύς τις προσενέγκω. εἰς ἀνάκρισιν ποίνω σε, ἔφη, πρὸς τοὺς δίκης χαλῶμαι. ἀλλ' ἀποκρίνεαι. σὺ δὲ γέλωτα.

γ'. Πότερον οὖν εἰ ἀνθρώπων μόνον νομίζεις τὸ χαλῶν (εἶ), ἢ καὶ εἰ ἄλλω πνί; ἐγὼ μὲν, καὶ μὰ Δί' (ἔφη) καὶ εἰ ἴππων, καὶ βοῶν, καὶ εἰ ἀψύχους πολλοῖς. οἶδα

nimirum animus meus divitiis constipatus erit. Atque hoc pacto colloquiorum circuitus absolutus fuit.

CAP. V.

CAllias autem: Sed tu Critobule, ait, in certamen adversus Socratem de pulchritudine non descendis? Non profecto, ait Socrates. Nam fortasse lenonem apud iudices magna esse in existimatione videt.

2. Nihilominus ego, subjecit Critobulus, non recuso. Doceto autem me si quid habes doctrinae, te pulchriorem esse quam ego sim. Tantum, ait, lucernam aliquis proprius adferat. Primum ad causae te inquisitionem provoco: Tu mihi respondeo: At tu interrogato.

3. Utrum igitur pulchritudinem in homine tantum existimas esse, an etiam in aliqua re alia? Profecto, ait, mea quidem sententia, est etiam in equo, & bove, & multis rebus inanimis.

Nam

οἶδα γρουῦ οὔσαν καὶ ἀσπίδα χαλιῷ, καὶ ξίφος, καὶ δόρυ.

Δ'. Καὶ πῶς, ἔφη, οἷόν τε ταῦτα μηδὲν ὅμοια ὄντα ἀλλήλοις, πάντα χαλὰ εἶναι; ὡς γὰρ Δί', ἔφη, πρὸς τὰ ἔργα, ὧν ἕνεκα ἔχαστα κτώμεθα, εὖ ἐργασμένα ἢ, ἢ εὖ πεφυκότα πρὸς ἃ ἂν δεώμεθα. καὶ ταῦτ', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, χαλὰ.

ε'. Οἶδα οὖν, ἔφη, ὀφθαλμοῖς πίνεσθαι ἕνεκα δεώμεθα; δῖλον, ἔφη, ὅτι οὐκ ὄρεται. ὕπο μὲ ποίνω ἤδη ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες ἂν τῶν σῶν εἴησαν. πῶς δὲ; ὅτι αὖ μὲ σοὶ τὸ κατευχὸν μόνον ὀρώσιν, αὖ δὲ ἐμοὶ καὶ τὸ ἐκ πλαγίας, ἀλλὰ τὸ ἐπιπόλαμοι εἶναι. λέγεις σὺ, ἔφη, καρκίνοι εὐοφθαλμότατοι εἶναι τῶν ζώων; πάντως δήπερ, ἔφη. ἐπεὶ καὶ πρὸς ἰσχυρὸν τὰς ὀφθαλμοὺς ἀεὶ πεφυκότας ἔχει.

στ'. Εἶπεν, ἔφη. τῶν δὲ ῥινῶν ποτέρω καλλίων, ἢ σή, ἢ ἡ ἐμή; ἐγὼ μὲν, ἔφη, οἶμαι τιτὸν ἐμὸν, εἰ πέρ γε τοῦ ὁσφράνεσθαι ἕνεκεν ἐποίησαν ἡμῖν ῥίνας οἱ θεοί.

οἱ

Nam & scutum esse pulchrum scio, & gladium & hastam.

4. Et qui fieri potest, ait, quæ invicem sibi nulla sunt re similia, esse omnia pulchra? Si ad opera, quorum causa nos ea singula paravimus, bene fuerint elaborata, vel apta satis à natura illis usibus, quibus servantur: & ipsa pulchra sunt, inquit Critobulus.

5. Nosti ergo, cui nobis usui sit oculus? Ei scilicet, ait, ut videamus. Hoc igitur pacto tuis pulchriores oculi mei fuerint. Qui

sic? Nam tui tantum directo adspiciunt, mei etiam transversim, propterea quod exterius promineant. Ergo tu cancrum ais inter animalia cuncta præditum esse oculis optimis? Maxime vero, inquit. Nam habet oculos à natura egregie ad robur etiam comparatos.

6. Esto sane, ait. At uter nasus, meusne, an tuus, est pulchrior? Equidem, ait, meum esse pulchriorem arbitror: si quidem odores percipiendi causa Dii nobis nares condiderunt. Nam

οἱ μὲν γὰρ σοὶ μυκτῆρες εἰς γλῶττιν ὀρώσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ ἀνα-
πέπαιτα, ὥστε τὰς πάντοθεν ὀσμάς ἀρροδέχεται. τὸ δὲ
δὴ σιμὸν τῷ ῥινοῦ πῶς ἔορτοῦ χάλλιον; ὅπ, ἔφη, οὐκ ἀν-
φράττει, ἀλλ' εὐθὺς ἐὰν τὰς ὀφεις ὀραῖν, ἀνὰ βύβαν-
ται. ἡ δὲ ὑψηλὴ ῥίς, ὥσπερ ἐπιπράττουσα, ἀφρατί-
σκει τὰ ὄμματα.

Ζ'. Τῷ γε μὲν τόματι, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὑ-
φίεργα. εἰ γὰρ τοῦ ἀποδάκνειν ἐνεκα πεποιήται, πολὺ
ἀνὰ σὺ μείζον ἢ ἐγὼ ἀποδάκνεις. ἀφ' οὗ τοῦ παχέα ἔχειν
τὰ χεῖλη, οὐκ οἶμι καὶ μαλακώτερόν σου ἔχειν τὸ
φίλημα; ὅμοια (ἔφη) ἐγὼ, καὶ τὸ σὸν λόγον, καὶ τῶν
ἄντων αἰχρὰν τὸ τόμα ἔχειν. ὁ καὶ δὲ ὁδοῦν τεκμήριον
λογίζη, ὥς ἐγὼ σου χαλλίον εἰμὶ, ὅπ καὶ Ναΐδες θεῶν
οὐσιν τοὺς Σειλινοὺς ἐμοὶ ὁμοιοτέρους τίκτουσιν, ἢ
σοι;

Η'. Καὶ ὁ Κριτόβουλος. Οὐκέτι, ἔφη, ἔχω πρὸς σε
ἀνιπλέγειν. ἀλλὰ ἀφρατύνων, ἔφη, τὰς ψήφους,
ἵνα

Nam meatus narium tui terram
versus spectant, mei vero sursum
expansi sunt: quo fit, ut ab om-
ni parte odores recipere possint.
Nasus autem simus quomodo re-
cto potest esse pulchrior? Quia
nihil est, ait, quod obsepiat, sed
permittit, ut oculi mox, quæ ve-
lint, videant. At nasus subli-
mior, quasi si faciat id per in-
juriam, sepimento quodam ocu-
los disjungit.

7. Quod os autem adinet, ait
Critobulus, equidem tibi cedo.
Nam si mordendi causa factum

est, longe tu majus aliquid posu-
avellere possis, quam ego. At
vero quia tibi labra sunt crassa,
non meum putas osculum esse
mollius? Videor, inquit, uti tu
quidem prædicas, etiam asinis os
habere turpius. Sed enim non
existimas argumentum illud esse
satis magnum, me pulchritudine
te superare, quod & Naides, quæ
Divæ sunt, Silenos pariant, mihi
quam tibi similes.

8. Non possum; inquit Cri-
tobulus, amplius contradicere.
Itaque distribuantur sane calculi,

ἵνα ὡς τάχιστα εἰδῶ ὅ, τι με χρεὶν παθεῖν ἢ ἀποπίσαι. μόνον, ἔφη, κρυφῇ φερόντων. δέδοικα γὰρ ἅ σὺν ἐν Ἀντιθέ-
185 πλῆτον, μή με καταδιωγέωσι.

θ'. Ἡ μὲν δὴ πᾶς, καὶ ὁ πᾶς κρύφα ἀνέφερον. ὁ δὲ Σωκράτης ἐν τούτῳ διέπραξε τὸν τε λύχινον ἀντιπροσενεγκεῖν τῷ Κριτοβύλῳ ὡς μὴ ἔξαπατηθῆναι. (Α) κριταί, καὶ τῷ νικίσαντι μὴ ταμνίας, ἀλλὰ φιλήματα, ἀναδνήματα καὶ τῷ κριτῷ γενέ-
190 σθαι.

ι'. Ἐπεὶ δὲ ἔξέπεσον αἱ ψῆφοι, καὶ ἐγίνοντο πᾶσαι σὺν Κριτοβύλῳ. Παπᾶ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἔχ' ὅμοιον ἔοικε τὸ σὺν ἀργύριον, ὃ Κριτοβύλε, τῷ Καλλίῳ (εἰ);
τὸ μὲν γὰρ τούτῳ δικαιοτέρες ποιεῖ, τὸ δὲ σὺν, ὥσπερ τὸ πλεῖστον, ἀφαιρῆναι ἱκανόν ἐστι καὶ δικαίως καὶ
κρίναις.

Κ Ε Φ.

ut quam primum sciam, quid me vel perpeti, vel exsolvere oporteat. Modo (ait) clanculum eos ferant. Nam tuas & Antisthenis opes metuo, ne me copia sua opprimant.

9. Puella igitur & puer clanculum ferebant. Interim Socrates perficiebat, ut lucerna Critobulo admooveretur, ne deciperentur iudices: atque etiam ut victori non fasciæ, sed oscula co-

rollarum loco à iudicibus decernerentur.

10. Posteaquam eiectioni essent calculi, atque omnes pro Critobulo facerent: Papæ, ait Socrates, argentum tuum non videtur esse argento Calliæ simile, mi Critobule. Nam quod ille habet, iustiores reddit homines: tuum vero, quemadmodum alioqui argentum maxima ex parte, tum iudices tum disceptatores corrumpere potest.

Κ Ε Φ. Γ'.

ΕΚ δὲ τούτου ᾧ μὲν τὰ νικητήρια φιλήματα ὑπολαμβάνειν, ᾧ Κριτόβουλον ἐκέλευον, ᾧ δὲ τὸ κύειον πείθειν, ᾧ δὲ καὶ ἄλλα ἔσκωπον. ὁ δὲ Ερμούγενης πάντα ὅσα ἐσιώπα. καὶ ὁ Σωκράτης ὀνομάσας αὐτόν· ἔχους ἂν, ὦ Ερμούγετες, εἰπεῖν ἡμῖν, τί ὅστι παρηνία; καὶ ὅς ἀπεκρίνατο· εἰ μὲν ὅ, τι ὅστιν, ἐρωτᾷς, οὐκ οἶδα. τὸ μῦθος μοι δοκοῦν εἰποιμὲν ἂν. ἀλλὰ δοκεῖ τούτ', ἔφη.

β'. Τὸ ποίνω παρ' οἶνον λυπεῖν τὴς σιωπῆς, τούτ' ἐγὼ κείνω παρηνία. οἶδ' οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ νῦν ἡμᾶς λυπεῖς σιωπῶν. ἢ καὶ ὅταν λέγηται; ἔφη. ἔκ, ἀλλ' ὅταν ἀγαλίπωμαι. ἢ οὐκ ἀλέληθ' σε, ὅτι μετὰ ξυρῶν ὑμᾶς λέγειν, ἔδ' ἂν τείχα, μὴ ὅτι λόγον ἂν τις πρῆιρει;

γ'. Καὶ ὁ Σωκράτης, ὦ Καλλία, ἔχους ἂν τι, ἔφη, ἀνδρὶ ἐλεγχόμενῳ

CAP. VI.

Secundum hæc alii Critobulum hortabantur, ut oscula victoriæ præmia acciperet, alii, ut persuaderet prius eum, cujus essent in potestate: alii aliter jocabantur. Interim silebat Hermogenes. Quo nominatim Socrates compellato: Possisne dicere nobis, ait, Hermogenes, quid sit παρηνία? Et ille: si quæras quid sit, inquit, nihil mihi constat: quid autem esse videa-

tur dicere forte possim. Id placet, ait Socrates.

2. Ego igitur esse judico παρηνίαν, in vino molestum esse iis quibuscum verferis. Ergo scire debes, ait Socrates, te quoque silendo nobis jam molestiam exhibere. Num etiam quando loquimini? Non, sed quum intermittimus. Te vero fugit, ne pilum quidem, ne dum sermonem aliquem interea, dum vos loquimini, interjici à quoquam posse?

3. Tum Socrates: Possisne alicui Callia, inquit, qui coarguitur,

ἐλεγχομένη βοηθῆσαι; ἔγωγ', ἔφη· ὅταν καὶ ὁ αὐλὸς φέγ-
γεται, παντοῖασι σιωπῶμεν. καὶ ὁ Ερμογένης· ἢ οὐ βέ-
λεσθε, ἔφη, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ ὑποκριτὴς τετράμετρα
πρὸς τὸ αὐλὸν κατέλεγει, ἔπειτα καὶ ὑπὸ τὸ αὐλὸν ὑμῖν
ἀφ' αὐτοῦ;

Δ'. Καὶ ὁ Σωκράτης· πρὸς τῷ θεῶν, ἔφη, Ερμό-
γηνες, ἔπειτα ποίει· οἶμαι γάρ, ὥσπερ ἡ ὥδὴ ἡδίαν πρὸς τὸ
αὐλὸν, ἔπειτα καὶ τῆς σοῦς λόγους ἡδύνεσθαι ἂν πᾶσι ὑπὸ
τὸ φθόγων· ἄλλως τε καὶ εἰ μορφάζοις, ὥσπερ ἡ αὐλη-
τής, καὶ σὺ πρὸς τὰ λεγόμενα.

Ε'. Καὶ ὁ Καλλίας ἔφη· ὅταν οὖν Ἀντισθένης ὁδ' ἐ-
λέγῃ πινὰ ἐν τῷ συμποσίῳ, τί ἔσται τὸ αὐλημα; καὶ ὁ
Ἀντισθένης εἶπε· πρὸ μὲν ἐλεγχομένη οἶμαι ἂν (ἔφη) πρέ-
πειν συρισμόν.

Ζ'. Τοιούτων δὲ λόγων ὄντων, ὡς εἶωρα ὁ Συρακόσιος
τῷ μὲν αὐτῷ ἀποδειγματικῶν ἀμελοῦνται, ἀλλήλοις δὲ
ἡδομένης, φθονοῦν πρὸ Σωκράτει εἶπεν· ἄρα σὺ, ὦ
Σώκρατες,

guitur, succurrere? Possim equi-
dem, ait. Nam quum tibia so-
num edit, prorsus filemus. Et
Hermogenes: Vultisne igitur,
ait, ut quemadmodum Nicostrat-
us histrio ad tibiam tetrametra
recitabat, ita & ipse, dum tibia
sonat, vobiscum colloquar?

4. Sic facito, quaeso, mi Her-
mogenes, inquit Socrates. Ar-
bitror enim perinde, ut cantus
ad tibiam adhibitus jucundior est,
ita etiam futurum, ut sermones
tui à sonis illis nonnihil suavio-
res reddantur: praesertim si ge-

stum aliquem addas ad ea quae
dicuntur abs te, id quod haec fi-
dicina facit.

5. Et Callias: Ergo quum
Antisthenes hic, ait, quemdam
in convivio coarguerit, quis er-
rit contentus tibi arum? Ei, qui
coarguetur, ait Antisthenes, con-
venire arbitror exhibitionem.

6. Hujusmodi colloquia quum
haberentur, ac videret eos Sy-
racusanus illa quidem negligere,
quae ipse exhiberet, mutuis
autem sermonibus se oblectare,
Socrati invidens: Tunc, ait,
Socrates,

Σώκρατες, ὁ φρενιπτής ὀπκαλέμενθ' ; Ὀκούῳ χάλ-
λιον, ἔφη, ἢ εἰ ἀφρενιπτος ὀκαλέμεν ; εἰ μὴ γὰρ ἐδὲ-
κεις, τ' μετεώρων φρενιπτής. ^{ἔει}).

ζ'. Οἶδα οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, μετεωρέπην π
τῷ θεῷ ; ἀλλ' ἔμα' Δί', ἔφη, ἔ τῶν σε λέγουσιν
ὀπμελεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ [ἀνωφελεστάτῳ]. οὐκούῳ ἔ
ἔπος ἀν, ἔφη, θεῷ ὀπμελοίμεν. [ἀνωθεν] μὲν γὰρ ὄν-
τες [ὠφελούσιν], ἀνωθεν δὲ φασί πῆχουσιν. εἰ δὲ ψυ-
χρὰ λέγω, σὺ αἶπθ', ἔφη, πρᾶγματά μοι πῆχον.

η'. Ταῦτα μὲν, ἔφη, ἔα· ἀλλ' εἰπέ μοι, πόσους ψύλ-
λα πόδας ἔμοδ' ἀπέχῃ. Ταῦτα γὰρ σε φασί γεωμε-
τεῖν. ἔ ὁ Αἰπιδάτης εἶπε· σὺ μὲν τοι δεινὸς εἶ, ὦ Φί-
λιππε, εἰχάζειν. ἔ δοκεῖ σοι ὁ ἀνὴρ ἔτθ' λοιδορεῖσθαι
βυλομύθῳ ἰοικέσθαι ; καὶ μὰ τ' Δί' ; ἔφη, ἔ ἄλλοις γὰρ
πολλοῖς.

θ'. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὐτὸν μὴ
εἰχάζε, ἵνα μὴ καὶ σὺ λοιδορουμύθῳ ἰοίκης. ἀλλ' εἴωρ
γέ

Socrates, ille ipse es, quem me-
ditatorem vocant? An non pul-
chrius hoc est, inquit, quam si
vocarer incogitans? Nisi subli-
mum meditator esse videreris.

7. Num ergo quidquam no-
sti, ait Socrates, quod Diis sit
sublimius? Minime vero te istis
occupari aiunt, sed rebus ma-
xime *supervacaneis*. Ergo sic
etiam, inquit, Dii mihi curæ
sunt. Nam illi, quum *supra* sint,
nostro *vacant* commodo, & de
sublimi lucem suppeditant, Quod
si frigida profero, tu auctor

es, qui negotium mihi faces-
fis.

8. Tu vero, inquit alter, mit-
te ista, ac dicito mihi, quot pe-
des absit à me pulex: Nam hæc
metiri te aiunt. Tum Antisthe-
nes: Enimvero Philippe, ait, tu
in conjectando acutus es: an non
videtur, hic homo tibi similis illi
esse, qui convicium facere ve-
lit? Profecto; inquit, aliis etiam
multis.

9. Tu tamen, ait Socrates, nulli
eum similem facito, ne & ipse con-
viciū facienti similis videare. Verū
si

γὰρ τοῖς πᾶσι χαλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰχάζω αὐτόν, ἱπαμονῶν μᾶλλον λοιδορουμένων διαχέως ἀν' εἰχάζοι μέγας. καὶ νῦν σύ γε λοιδορουμένῳ ἔοικας, εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίονα φῆς (ἔϊ).

ἰ. Ἀλλὰ βέλει, πονηροτέροις εἰχάζω αὐτόν; μηδὲ πονηροτέροις; ἀλλὰ μηδενί; μηδενὶ μηδὲ τύπτει εἰχάζει. ἀλλ' ὃ μέντοι γε σωπῶν οἶδα ὅπως ἄξια ἔδειπν' ἐργάζομαι. καὶ ῥαδίως γ' ἂν, ἀ μὴ δεῖ λέγειν (ἔφη) σωπᾶς, αὐτῇ μὲν δὲ ἡ πρῶνι ἔτι κατεσβέσθῃ.

Κ Ε Φ. ζ'.

ΕΚ τούτου δὲ τῶν ἄλλων (α) μὲν ἐκέλευον εἰχάζειν, (α) δὲ ἐκάλουν. θορύβῳ δὲ ὄντος, ὃ Σωκράτης αὐτὸν πάλιν εἶπεν· ἄρα ὅτι πάντες ὀπιθυμῶμεν λέγειν, νῦν ἂν μάλιστα καὶ ἅμα ἀσπασθῶμεν; καὶ εὐθὺς τούτ' εἰπὼν ἤρχεν ὡδῆς.

β'. Ἐπεὶ

si honestis & optimis quibusque similem cum fecero, merito quis me laudanti potius quam convicianti similem dixerit. Atqui tu convicianti es similis, si cum præstare dicis in omnibus.

10. Vis igitur magis perversis cum comparem? Ne illis quidem. Nulli ergo? Nulli ne horum quidem cum similem dixeris. Atqui nescio quo pacto, si taceam, digna hoc convivio facturus sim. Facilius fuerit tacere, ait, quam non dicenda pro-

ferre. Atque hæc quidem in vino rixa sic extincta fuit.

CAP. VII.

POST hæc alii pergere jubebant in comparando, alii vetabant. Quumque tumultus esset exortus, rursus loqui Socrates incipiebat. Num quia cuncti loqui cupimus, etiam una cecinerimus? Et quumprimum id dixisset, cantilenam ordiebatur.

2. Ubi

β'. Επεὶ δ' ἦσιν, εἰσεφέρειτο τῇ ὀρχηρίδι τερχὺς
 τῆς κερამεικῶν, ἐφ' οὗ ἔμελλε θαυμασιυγῆσθιν. ἔηθα
 δὴ εἶπεν ὁ Σωκράτης ὦ Συρακόσιε, κινδυνεύσω ἐγὼ,
 ὥσπερ σὺ λέγεις, πρὶ ὅντι φρονιότης εἶ). νῦν οὖν σκο-
 πῶ, ὅπως ἀνὴρ ὁ μὲν πᾶσι ὁδὸς ὁ σὸς καὶ ἡ πᾶσι ἡδὲ ὥς ῥᾶστα
 ἀφ' ἑαυτοῦ, ἡμεῖς δ' ἀνὴρ μάλιστα εὐφρανοίμεθα θεῶνδμοι
 αὐτούς. ὅσῳ εὖ οἶδα ὅτι καὶ σὺ βύλεις.

γ'. Δοκεῖ οὖν μοι τὸ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστῶν κιν-
 δυνὺς ἐπίδειγμα εἶ), ὃ συμποσίῳ εἶδέναι πρὸς οἶκον. καὶ
 μὲν τότε ἐπὶ τοῦ προχοῦ ἅμα πεδινυμένους γράφειν
 τε καὶ ἀναγιγνώσκειν, θαῦμα μὲν ἴσως πρὸς οἶκον, ἡδονὴν δὲ
 εἶδέναι ταῦτα διώματι γινώσκαι πῶς ἀνὴρ ἀφ' ἑαυτοῦ. εἶδέναι
 μὲν τότε ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ σώματα καὶ προχοὺς μιμου-
 μένους ἡδονῶν, ἢ ἡσυχίας ἔχοντας τοὺς χαλούς καὶ ἀράμους
 θεωρεῖν.

δ'. Καὶ γὰρ δὴ εἶδέναι πάλιν πρὸς οἶκον τὸ γὰρ θαυμασίους
 εἰς τυχεῖν, εἶπε τέτταρτον δέττα. ἀλλ' ἔξιστιν αὐτίκα μάλα
 ταῖ

2. Ubi cecinisset, illata est sal-
 tatrici rota ex earum genere qui-
 bus utuntur figuli, in qua mi-
 randa quædam exhibitura erat.
 Tum Socrates: Periculum erit,
 mi Syracusane, inquit, ne quem-
 admodum tu ais, sim revera me-
 ditator. Nunc enim confidero,
 quo pacto puero huic tuæ & huic
 puellæ optime possit esse, ac nos
 eos spectando voluptatis pluri-
 mum capiamus: quod quidem sat
 scio te quoque velle.

3. Videtur ergo mihi, provo-
 lutionem in caput, quæ sit super

gladios, exhibitionem esse pericu-
 li, à convivio alienam. Quod ve-
 ro etiam in rota circumvoluta scri-
 bit aclectitat, est illud quidem cer-
 te miraculum quoddam: verum
 intelligere non possum, quam e-
 tiam hæc voluptatem suppeditent.
 Nec item jucundius est formosos
 & elegantes spectare, quàm cor-
 pora torquent, & rotas imitantur,
 quam ubi quiescunt.

4. Etenim non admodum ra-
 rum est, in hæc admiratione
 digna incidere, si quis hoc de-
 sideret: sed licet statim admire-
 mur

τὰ πρὸντα θαυμάζειν, τί ποτε ὁ μὲν λύχνῳ, ἄλλ' τὸ
λαμπρὸν φλόγα ἔχειν, φῶς πῦρ ἔχειν. τὸ δὲ χαλκεῖον
λαμπρὸν ὄν, φῶς μὲν ἔχει, οἱ αὐτὸ δὲ ἄλλα ἐμφαι-
νόμηναι πῦρ ἔχει. καὶ πῶς τὸ μὲν ἔλαμον ὑγρὸν ὄν, αὔξει τιτὸ
φλόγα. τὸ δὲ ὕδωρ, ὅπ' ὑγρὸν ἔστι, κατασβέννυσσι τὸ πῦρ.
ἀλλὰ καὶ τὰ ταῦτα μὲν οὐκ εἰς ταυτὸν κατ' οἴω ὁκαπεύδει.

εἰ. Εἰ δὲ ὀρχοῖντο πρὸς τὴν αὐλὸν χήματα, οἱ οἷς χά-
ριτις τε, καὶ ὦραι, καὶ νύμφαι γέγονον, πολὺ δὲ οἴμην
αὐτοὺς γε ῥᾶον ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τὸ συμπίπτειν πολὺ ὅστις
ειπώμενον ἔστι. ὁ οὖν Συρακόσιος. ἀλλὰ καὶ μὰ τὴν Δί',
ἔφη, ὦ Σώκρατες, χαλὰς τε λέγεις, καὶ ἐγὼ εἰσέξω
θήματα ἐφ' οἷς ὑμεῖς εὐφρανεῖσθε.

Κ Ε Φ. η'.

Ο Μὲν δὴ Συρακόσιος ἔξελθὼν συνεκροτῆτο, ὁ
δὲ Σωκράτης πάλιν αὐτῷ καμηοῦ λόγου κατῆρχεν
αὐτόν,

mur ea quæ adsunt, quoniam mo-
do lucerna, quod flammam splen-
didam habeat, lumen suppedi-
tet, quum ahenum, & ipsum
splendens, lucem id quidem non
emittat, sed in se tamen alia ad-
parentia exhibeat. Quo pacto
oleum, quum humidum sit, flam-
mam augeat, quum aqua, & ipsa
humida, ignem extinguat. Ve-
rum ne hæc quidem eadem effi-
ciunt quæ vinum.

5. At si ad tibiam formis iis
saltarent, quibus tum Gratiae,
tum anni tempora, Nymphæque

pinguntur: multo id ipsis facilius
futurum arbitrarer, ac longe con-
vivium hoc fore hilarius ac gra-
tius. Et Syracusanus ille: Pro-
fecto, inquit, mi Socrates, recte
dicis, & introducam ergo specta-
cula, quæ delectationem vobis
sunt adlatura.

C A P. VIII.

QUapropter egressus Syracu-
sanus ad agenda se com-
ponebat, & Socrates novum o-
rationis exordium instituebat:
Profecto,

ἄρ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰκὸς ἡμᾶς πρόντος δαίμονι^Θ μεγάλῃ, καὶ τῷ μὲν χερόνῳ ἰσχυρὸς τοῖς ἀειγυῖσι θεοῖς, τῇ δὲ μορφῇ νεωτάτῃ, καὶ μεγάλῃ πάντα ἐπέχοντος, ψυχῇ δὲ ἀνθρώπων ἰσχυρῇ, Εὐφῶς, μὴ ἀμνημονῆσαι, ἄλλως τε καὶ ὅτι πάντες ἐσμὴν ὧ θεῷ τέττα διασῶται.

β'. Εγὼ περὶ οὗ οὐκ ἔχω χερόνιον εἰπεῖν, οἱ ὦ οὐκ ἐραὴν πινος ἀφαιτῶ. Χαρμίδει δὲ τόνδε οἶδα πολλὰς μὲν ἐρωτὰς κτησαμένον, ἔτι δὲ ὧν καὶ αὐτὸν ὀπιθυμῶνται. Κριτόβουλος γε μὲν, καὶ ἐρώμενος ὧν, ἤδη ἄλλαν ὀπιθυμῇ.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ ὁ Νικηρέας, ὡς ἐγὼ ἀκῶα, ἐραὴν καὶ γυναικὸς ἀντιπράττει. Ερμώγειν γὰρ πῶς ἡμῶν οὐδὲν οἶδεν ὡς ὁ, π. ποτ' ὅτιν ἡ χαλκοκαρχία, τῷ τούτῃ ἐρωπὶ χαπατήκεται; ἔχ' ὁρᾷ, ὡς ἀπουδῶμαι μὲν αὐτοῦ αἱ ὀφρύες, ἀπτεμεῖς δὲ τὸ ὄμμα, μέτεροι δὲ ὁ λόγοι, τραχὺὰ δὲ ἡ φωνή, ἰλαρὸν δὲ τὸ ἦθος; τοῖς δὲ σεμνοτάτοις θεοῖς φίλοις χερόνι^Θ, ὅθεν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὑπορεῖ.

δ'. Σὺ

Profecto, viri, par est nos, quum magnus quidam Deus adsit, qui ætate Deos æternos æquat; forma maxime juvenis est, amplitudine sua cuncta sustinet, animo hominibus æqualis est, nimirum Amor, ejus minime oblivisci: præsertim quum omnes in ejus Dei sacris sodales simus.

2. Nam equidem tempus aliquod commemorare non possum, quo non aliquis semper amore fuerim occupatus: & Charmidem hunc ideo multos amatores habere, ac nonnullos ab ipso

quoque expeti. Critobulus certe, quum adametur, jam & ipse alios amore complectitur.

3. Quineriam Niceratus, ut equidem accepi, uxorem amans, vicissim ab ea diligitur. Quis autem nostrum nescit, Hermogenem honestatis amore, quidquid tandem ea sit, contabescere? Non videtis, quam severa sunt supercilia, oculi immoti, oratio moderata, vox lenis, mores hilares? quumq; Deos, qui maxime nobis venerandi sunt, amicos habeat: nos tamen, qui homines sumus, non contemnimus.

Δ'. Σὺ δὲ μόνος, ὦ Αντίσθενης, ὄντως ἐραῖς; καὶ μὰ τὰς θεάς, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα γέ σ' ὁ Σωκράτης ὑπισκώφας, ὡς δὴ θρυπιδάμνος, εἶπε· μὴ νῦν μοι οὐκ ἐπὶ πρῶντι ὄχλον παρέχε· ὡς σὺ γὰρ ὄραῖς, ἄλλα πράττει.

Ε'. Καὶ ὁ Αντιόχης ἐλέξεν· ὡς σαφῶς μῖντοι σὺ μακροπὲρ σαυτοῦ ἀεὶ τοιαῦτα ποιεῖς. τότε μὲν τὸ δαιμόνιον παρῆλθον, καὶ ἀνέλεγχον μοι, τότε δ' ἄλλως τὰ ἐφίεμνον.

Σ'. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· πρὸς τῇδε θεῇ, ὦ Αντίσθενης, μόνον μὴ συγκώφης με· τί μ' ἄλλω χαλεπότηται ἐγὼ σου καὶ φέρω καὶ οἷσιν φιλικῶς. ἀλλὰ γὰρ, ἔφη, καὶ μὲν σὺν ἔρωτα κρύπτω μὲν, ὅπως καὶ ἔστιν ἐν ψυχῇ, ἀλλ' εὐμορφίας δ' ἐμῆς.

Ζ'. Οὐ γὰρ μὲν σὺ, ὦ Καλλία, ἐραῖς Αὐτολύκην, πᾶσα μὲν ἡ πόλις οἶδε, πολλὰς δ' οἶμαι καὶ τὰ ξένων. τά τε δ' αἵ ποινὴν τὸ πατέρων τε νόμιμα τῶν ἀμφοτέρων ὑμᾶς εἶ, καὶ αὐτοὺς ὁππαινεῖς.

Η'. Αἰ

4. Tu vero, Antisthenes, folus neminem amas? Immo te vehementer amo profecto. Tum jocando Socrates quasi blandiens: Ne in praesentia mihi, ait, molestus sis. Nam, uti vides, aliud ago.

5. Et Antisthenes: Quam tu, inquit, leno tui semper hujusmodi plane quaedam facis, ac nonnumquam mecum non colloqueris, numinis utens praetextu, nonnumquam aliud quidpiam captans.

6. Tum Socrates: Quaeso te

per Deos, mi Antisthenes, ait, tantum ne concidas me: qui molestiam quamvis aliam abs te tum fero, tum laturus sum amice. Enimvero amorem tuum equidem occulto, quum non animi sit, sed pulchritudinis meae.

7. Quod autem tu, Callia, Autolycum ames, civitas universa novit; ac, ut arbitror, etiam exteri plerique. Ejus rei causa est, quod uterque vestrum parentes habet claros, & ipsi quoque illustres sitis.

8. Atquo

ή'. Αὐτὸν μὲ οὖν ἔρωγε ἡγάμιον ἢ σὺ φύσιν, νῦν δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ὁρῶ σε ἐρῶντα ἔχει ἀβρότητα χλιδαينوμένην, οὐδὲ μαλακίαν θρυπιομένην, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπιδεικνυμένην ῥάμιον τε καὶ καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην. τὸ δὲ ποῖόντων ἐπιθυμεῖν, τεκμήριόν ἐστι καὶ τὸ ἔρωμένον φύσεως.

θ'. Εἰ μὲ οὖν μία ἐστὶν Αφροδίτη, ἢ διττή, ἕραιά τε καὶ πάνδημος, οὐκ οἶδα. καὶ ὃ Ζεὺς ὁ αὐτὸς δοκῶν ἔχει, πολλὰς ἐπωνυμίας ἔχει. ὅτι γε μέντοι χεῖς ἐκατέρω βωμοὶ τε εἰσὶ, καὶ ἰαοὶ, καὶ θυσίαι, τῇ μὲ πανδήμου ῥαδιερρότεραι, τῇ δὲ ἕραια ἀγνότεραι, οἶδα.

ι'. Εἰχάσας δ' ἂν καὶ τὰς ἐρωτᾷς ἢ μὲ πάνδημον τὴν σωμάτων ἐπιπέμπειν, ἢ δ' ἕραιαν, καὶ ψυχῆς τε καὶ φιλίας καὶ τῶν χαλῶν ἐργῶν. ὅφ' ἔστι καὶ σὺ, ὦ Καλλιὰ, κατέχευτά μοι δοκεῖς ἐρωτος.

ια'. Τεκμήριον δὲ τῇ τοῦ ἐρωμένου κελοκαγαθία, καὶ ὅτι σε ὁρῶ τὸν πατέρα αὐτοῦ παρὰ λαμβάνοντα
εἰς

8. Atque equidem indolem tuā semper admiratus sum, sed multo nunc magis, quam te illum amare video, qui non deliciis diffuit, neque prae molliæ languescit: sed omnibus & robur, & tolerantiam, & fortitudinem, & temperantiam suam demonstrat. Hujusmodi vero expotere, argumentum est etiam ingenii ejus qui amatur.

9. Equidem num una sit Veneris, an duæ, Cælestis nimirum & Vulgaris, haud scio: Nam & Jupiter, qui unus esse vide-

tur, cognomina multa habet: Distinctas quidem utrique Veneri esse aras, fana, sacrificia; & Vulgari quidem neglectiora, Cælesti puriora, scio.

10. Et conjicere licet, etiam amores, corporum quidem, à Vulgari illa immitti: animi vero, & amicitiae, & actionum honestarum, à Cælesti. Ac tu quidem, mi Callia, hoc ipso amore mihi videris esse captus.

11. Argumento mihi est ejus, quem amas, honestas; quodque te video patrem ejus ad congressus cum

εἰς τὰς παρὰ τῷτον συνουσίας. ὁδὲν γὰρ τύτῳ ἐπὶν ἀπὶ-
κρυφον πατρὸς τῷ χαλῶ τε καὶ ἀγαθῷ ἐρατῇ.

ιβ'. Καὶ ὁ Ερμωγενὴς εἶπε· νῆ τ' Ἥραν, ἔφη, ὦ Σά-
κρατες, ἀλλὰ τέ σου πολλὰ ἀγαθὰ, καὶ ὅτι νῦν ἅμα
χειζόμεθα Καλλίᾳ, καὶ παρδύεις αὐτὸν, οἷόν τ' ἔστι
εἶναι. νῆ Δί', ἔφη. ὅπως δὲ καὶ ἐπὶ μᾶλλον εὐφραίνηται,
βύλομαι εὐφ' μαρτυρῆσαι, ὥς καὶ πολὺ κρείττων ἐπὶν ὁ τ'
ψυχῆς, ἢ ὁ σῶματος ἔρως.

ιγ'. Οἱ μὲν γὰρ δὴ αἶεν φιλίας συνουσία ὁδεμία ἀξιό-
λογος, πάντες ὁπσιόμεθα. φιλεῖν γὰρ μὲν τὸ ἥθος
ἀγαμέων ἀνάγκη ἰδίᾳ καὶ ἐθελουσία χαλεπῆται. τὸ δὲ σῶ-
ματος ἐκθυμούτων πολλοὶ μὲν τῆς τρέφουσιν μέμφονται,
καὶ μισῶσι τὸ ἐρώμενον.

ιδ'. Ἦν δὲ καὶ ἀμφοτέρω περὶ τῶν ἄνδρων, τὸ μὲν τὸ ὥρας ἄνδρος ἔρα-
σεν δὲ πῶς ὡς ἀκμάζει, ἀπολείποντος δὲ τῆς ἀνάγκης καὶ τ'
φιλίας συναπομαρῆσθαι. ἡ δὲ ψυχὴ ὅσον τ' ἂν χεῖρον
ἢ ἐπὶ τὸ φρονιμώτερον, καὶ ἀξιερατοτέρα γίνεται.

ιε'. Καὶ

cum hoc tuos adjungere. Quip-
pe nihil horum bonus & hone-
stus amator occultum patri esse
vult.

12. Et Hermogenes: Per Ju-
nonem, inquit, mi Socrates, cum
ob alia te multa admiram, tum
quod modo Calliæ simul rem gra-
tam facis, & qualem ipsum esse
oporteat, instituis. Profecto sic
est, ait. Atque ut magis etiam
delectetur, confirmare illi volo,
multo præstantiorem esse animi
quam corporis amorem.

13. Novimus enim omnes abs-

que amicitia consuetudinem nul-
lam cujusquam esse pretii. Amare
autem eos, quorum mores ac in-
dolem admiramur, necessitudo
quædam propria & voluntaria vo-
catur: at eorum, qui corpus ad-
petunt, multi mores vituperant,
& ipsos amores odere.

14. Quod si maxime ament in-
vicem uterque se, formæ tamen
flos celeriter ætate quasi marcescit:
quo deficiente, necesse est una e-
tiam amicitiam marcescere. Ani-
mus autem quamdiu prudentia
proficit, etiam fit amabilior.

15. Quin

14'. Καὶ μὲν οὖν μὲν τῇ τ' μορφῆς χρησάμενος ἐναντί πρὸς καὶ κόρος, ὥστε ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὰ στήθια ἀφ' ἑαυτοῦ πληρομανίῳ, ταῦτα ἀνάγκη καὶ πρὸς τὰ παιδικὰ πάσχειν. ἡ δὲ τῆς ψυχῆς φιλία. ἀφ' ἧς τὸ ἀγνὸν εἶναι, καὶ ἀκορεστοτέρη ἐστίν· ὅς μάλιστα, ὡς γὰρ ἂν τις οἴηται, * ἀφ' ἧς τὸ τέττα καὶ ἐπαφροδιτωτέρα. ἀλλὰ σαφὲς καὶ ἀποτελεῖται ἡ εὐχή, οἷον ἡ αἰτέμεθα τ' θιὸν ἐπαφροδίτῃ καὶ ἔπη καὶ ἔργα διδόναι.

15'. Ὡς μὲν γὰρ ἀγατὰ τε καὶ φιλά τ' ἐρώμενον γάλλυσα μορφῇ τε ἐλπίσεια, καὶ ἥτοι ἀδύμοι τε καὶ γενναῖα ψυχῇ, ὥστε οἷον τοῖς ἡλίκῃς ἡγεμονική τε ἅμα καὶ φιλέφρων οὔσα, ὅσῳ δὲ ἐπιτεῖται λόγου. ὅτι δὲ εἰκὸς καὶ ὑπὸ τῆς παιδικῆς τῆς τοιούτου ἐρατῆς ἀντιφιλείσθαι, καὶ τὸτο διδάξω.

16'. Πρῶτον μὲν γὰρ τίς μουσικὴν δυνάμει ἀν, ὅφ' ὅς εἰδείν χαλὸς τε καὶ ἀγαθὸς νομίζόμενος; ἔπειτα δὲ ὁρῶν αὐτὸν τὰ ὅς παρὸς χαλὰ μάλλον, ἢ τὰ ἑαυτοῦ ἡδέα ἀπουδάξοντα; πρὸς δὲ τούτοις πιστεύει, μήτ' ἀντιφιλῆσαι πορήσῃ, μήτ'

15. Quin & in usu formæ fatietas quædam inest. Quo fit, ut quæ in ciborum usu propter fatietatem, ea in amoribus quoque necessario accidunt. At animi amor, propterea quod castus fit, etiam insatiabilior est; nec idcirco, seu quis existimare posset, minus est venustus ac iucundus: sed plane votum illud perficitur, quo petimus, ut Dea tum verba, tum actiones venustas largiatur.

16. Quod enim liberali forma, & indole verecunda generosaque

florens animus, quique statim inter æquales principe loco dignus, & comis est, tum suspiciat, tum diligat amores suos; id vero verbis ostendi non est opus. Esse autem consentaneum, amatorem huiusmodi rerum etiam suis amoribus gratum fore vicissim, id quoque docebo.

17. Primum enim quis odisse possit illum à quo se bonum & honestum haberi sciat? deinde quem cernat amati decora magis quam voluptates suas curare? cedat præterea, sive quid delinquatur, sive

μήτ' ἂν καμῶν ἀμορφότερος γένηται, μειωθῆναι ἂν ἢ φιλίαν;
 ιη'. Οἷς γε μὴν κοινὸν τὸ φιλεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη
 τούτους ἡδέως μὲν προσορᾶν ἀλλήλους, εὐνοικῶς δὲ ἀφελ-
 λέσθαι, πιστεύειν δὲ καὶ πιστεύεσθαι, καὶ προσοῦν μὲν ἀλ-
 λήλων; σωήδεσθαι δ' ὅτι τῆς χαλαῆς τρεῖς, συν-
 ἀχθεσθαι δὲ ἡ πὶ σφάλμα προσπίπτει, τότε δ' εὐφραι-
 νομένης ἀφελῆναι, ὅταν ὑμῶντες σωῶσιν· ἡ δὲ κα-
 μὴ ὁποτέρου, πολὺ συνεχέστερον ἢ σωθῆναι ἔχει,
 καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ μᾶλλον ἢ παρὲν τῶν ὀπιμελεῖσθαι; καὶ τῶν
 πάντων ἐπαφρόδιτα; ἀφ' ἧς τοι τὰ τοιαῦτα ἔργα,
 ἅμα ἐρωτῆς τῆς φιλίας καὶ χερσὶν αὐτῇ εἰς γῆρας
 ἀφελούσι.

ιβ'. Τὸν δὲ ἐκ τῶν σόματος κρεμᾶμενοι ἀφ' οὗ τί ἀν-
 τιφιλήσκει ἂν ἢ πᾶς; πότερον ὅτι ἑαυτῷ μὲν νέμει ὦν
 ὀπιθυμεῖ, τῷ δὲ παιδὶ τὰ ἐποιουδιστάτα; ἢ διότι ἂν
 ἀπεύδει τρεῖς πέρα τῶν παιδικῶν, εἰργεῖ μάλιστα πὺς
 οἰκείας ἀπὸ τούτων;

κ'. Καὶ

five morbo deformior factus sit, amicitiam diminutam non iri?

18. Quibus autem communis amor est, quo pacto non hos necesse est libenter se intueri, benevole colloqui, fidem habere sibi mutuo, prospicere sibi invicem, voluptatem simul capere ex honestis actionibus, condolere, si quid adversi accidat; perpetuo gaudere, dum bona cum valetudine frui consuetudine mutua possunt; sin alteruter aegrotet, multo frequentius convenire; de absentibus

denique quam praesentibus, magis esse sollicitum? An non haec omnia sunt amoris plena? Certe ob huiusmodi officia simul & amicitiae studio tenentur, & ea perpetuo ad senectutem usque fruuntur.

19. At eum, qui à corpore pendet, quamobrem diligat aliquis mutuo? utrum idcirco, quod sibi tribuit ea quae concupiscit, adamato maxime probrosa? an quod ab iis, quae facere studiose cupit praeter amores, maxime necessarios arceat?

20. Atqui

κ'. Καὶ μὲν ὅτι γε ἔβιάζεται, ἀλλὰ πείθει, ἀφ' ἧς τὸ μᾶλλον μισήτεον. ὁ μὲν γὰρ βιάζομεθα, ἑαυτοὶ πονηρὸν ἀποδεικνύει· ὁ δὲ πείθων, ἢ ἔσ' ἀναπειθομένους ψυχὴν ἀγαθεύει.

κα'. Ἀλλὰ μὲν καὶ ὁ χρημῶν γε ἀπεμπολῶν ἢ ὧραν, πῶς μᾶλλον τέρξει ἢ παρὰ μισοῖ, ἢ ὁ ἐν ἀγορᾷ πωλῶν καὶ ἀποδιδόμεθα; ἔτι μὲν ὅτι γε ὠραῖα ἀώρων, ὅθεν ὅτι γε καλὸς οὐκέτι καλῶν, καὶ ἐρῶντι οὐκ ἐρῶν ὁμιλεῖ, φιλήσῃ αὐτόν. ὅθεν γὰρ ὁ πῶς τῷ ἀνδρὶ ἄσπερ γυνὴ κοινοῦται τῷ ἐν τοῖς ἀφροδισίοις εὐφροσυνῶν, ἀλλὰ νήφων μεθύοντα ὑπὸ τῷ ἀφροδίτης θεᾷται.

κβ'. Εἰς ὧν ὅθεν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τὸ ὑποφρονεῖν ἐλπίγνεται αὐτῷ τοῦ ἐρατοῦ. καὶ σκοπῶν δ' ἂν τις, εὖρε· ὅτι μὲν ἔσ' ἀφ' ἧς τὸς πόποις φιλουμένων ὅθεν χαλεπὸν γεννημένον, ὅτι δὲ τῷ ἀγαθῷ ὁμιλίας πολλὰ ἦδη καὶ ἀνόσια πεπραγμένα.

κγ'. Ως δὲ καὶ ἀνελευθέρως ἡ σωσιμία τῷ τῷ σῶμα μᾶλλον,
 ἦ

20. Atqui magis etiam odio dignus est, quod non vim adferat, sed persuadeat. Nam qui vim adfert, improbum esse hominem sese declarat: qui vero persuadet, is illius qui persuadeatur, animum corrumpit.

21. Jam vero & is qui pecunia formam vendit, qui magis diligit ementem sese, quam qui vendit in foro, & addicit sese? Non enim certe, quod formosus cum deformi, pulcher cum non pulchro, non amans cum amante versatur, idcirco eum di-

liget. Non enim mas ita, uti mulier, voluptatum rei venereae cum viro particeps est: sed sobrius ipse temulentum ex venere spectat.

22. Unde non mirum est, si contemptus amatoris in ipso existit. Quod si quis rem consideret, inveniet nihil rei gravis ex illorum amore, qui ob mores amantur, accidisse: quum multa, eaque nefaria, de illa impudenti consuetudine evenerint.

23. Jam & illiberalem esse consuetudinem illius, qui corpus magis,

ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἀγαπῶντι, καὶ τὸτο δηλώσω. ὁ μὲν γὰρ παιδεύων λέγειν τε ἀδύνατος, καὶ πράττειν, διχάως δὲ (ὥσπερ Χείρων καὶ Φοῖνιξ ὑπὸ Ἀχιλλέως) πικρῶς. ὁ δὲ δ' σῶματ' ὀρεγόμεν' εὐκότως δὲ ὥσπερ πτωχὸς περὶ εἰποιτο. αἰὲν γὰρ τοι προσσητὴς καὶ προσδοκῶν, καὶ φιλήματ', ἢ ἄλλου τινὸς ψιλλοφίματ', ποδὶς κολουθεῖ.

κλ'. Εἰ δὲ λαμυρώτερον λέγω, μὴ θαυμάζετε. ὁ, τε γὰρ οἶν' συνεπάρει, καὶ ὁ αἰὲν σκύνοικος ἐμοὶ ἔρως κεντρίζει εἰς τὸ ἀντίπαλον ἔρωτα αὐτῷ παρρησιάζεσθαι.

κε'. Καὶ γὰρ δὲ δοκεῖ μοι ὁ μὲν τῷ εἶδει τὸν νοῦν προσέχων, μεμιασμένῳ ᾧ ἔχει εἰκέναι. ὁ δὲ ὅπως πλείον' ἄξιον γένηται, ὀπιμελεῖται, ἀλλ' ὅπως αὐτὸς ὀππλεῖται ὥραμα χαρπύσεται. ὁ δὲ τῆς φιλίας ἐφιέμεν', μάλλον ἔοικε τῷ οἰκεῖον ἀγρὸν κεκτημένῳ. πάντοθεν γοῦν φέρον ὅ, τι αἰνέσθεται, πλείον' ἄξιον ποιεῖ τὸ ἐρώμενον.

κε'. Καὶ

magis, quam animum diligit, modo indicabo. Nam qui aliquem instituit, ut & dicere, quæ necesse sit, & gerere possit; is merito (perinde ac Chiro & Phœnix ab Achille) adfici honore debet. At qui corpus concupiscit, merito mendici cujusdam instar sequatur. Semper enim comitatur vel emendicans, vel requirens osculum, aut aliquam aliam tactionem.

24. Quod si dicacius quid profero, velim mirum vobis non videatur. Nam & vinum me im-

pellit, & amor ille meus domesticus, ut liberius adversus amorem illum loquar, quem æmulum habet, me pungit.

25. Videtur enim is mihi, qui formæ animum adjicit, similis illi esse, qui fundum mercede conducit. Nam ille, ut melior reddatur, nihil pensi habet: sed ut ipse quam plurimum voluptatis ex eo percipiat. Qui vero amicitiam expetit, magis illi similis est, qui fundum proprium possidet. Etenim undecumque, si quid potest, colligens, adamatum meliorem efficit.

26. Quin-

κτ'. Καὶ μὴν καὶ τῶν παιδικῶν ὅσα ἀν μὲ εἶδῃ, ὅτι ὁ ὅς εἶδες ἐπαρκῶν ἀρξεί ὃ ἱερατοῦ, εἰκὸς αὐτὸν τὰλλα ῥαδιουργεῖν. ὅς δ' ἀν γυγιάσκη, ὅτι ἀν μὴ χαλὸς κα-
ρατὸς ἦ, ὃ κατέξαι τ' φιλίαν, τῷτοι πρὸς σήκει μάλλον ἀρετῆς ὁπιμελεῖσθαι.

κζ'. Μέγιστοι δ' ἀγαθὸν τῷ ὁρεγμονίῳ ἐκ παιδι-
κῶν φίλοι ἀγαθὸν ποιήσασθαι, ὅτι ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ἀσκεῖν ἀρετῇ. ὃ γὰρ οἶόν τε ποιητὰ αὐτὸν ποιοῦντα,
ἀγαθὸν τ' συνόντα ἀποδείξαι, ὅς δέ γε ἀναγκαστίαν καὶ ἀκρεσίαν πρὸς ἐχθροὺς, ἐκρεστίαν καὶ αἰδούμενοι τ' ἐρώμενοι ποιῶσιν.

κη'. Επιθυμῶ δέ σοι, ἔφη, ὦ Καλλία, καὶ μυθολο-
γῆσαι, ὡς ὃ μόνον ἀνθρώποι, ἀλλὰ καὶ θεοί, καὶ ἥρωες τ' ὃ ψυχῆς φιλίαν πρὸς πλείονας, ἢ τ' τοῦ σώματος χρῆ-
σιν ποιοῦνται.

κθ'. Ζεὺς περὶ ὅσων μὲ θνητῶν ὅσων μορφῆς ἡγά-
σθαι, συγγενόμενοι εἶα αὐταῖς θνηταῖς εἶ). ὅσων δὲ ψυχῆς
ἀγαθαίη,

26. Quinetiam ipsos amores, qui sciunt eleganti forma præditos amatoribus imperare, consentaneum est nequiter in amante se gesturos. At qui animadverterit non futurum, ut nisi bonus & honestus sit, amicitiam retineat: eum par est, majori studio virtutem colere.

27. Maximum autem bonum illi contingit, qui ex adamato amicum egregium efficere vult, quod & ipsum virtutem colere necesse sit. Nec enim fieri potest, ut si ipse nequiter se gerat,

secum versantem bonum efficiat: neque si intemperantem & impudentem illi se exhibeat, adamatum temperantem ac verecundum efficere potest.

28. Libet autem tibi, mi Callia, de fabularum etiam enarratione indicare, non solum homines, sed etiam Deos ac heroes amorem animi pluris quam corporis usum facere.

29. Jupiter enim cum omnibus, quas mortales dilexit, congressus, mortales manere passus est: quorum vero animos admi-

ἀγαθείη, ἀθανάτους τέτους ἐποίη. ὦν Ηρακλῆς μὲν, καὶ Διοσκῦροι εἰσὶ, λέγονται δὲ καὶ ἄλλοι.

λ'. Καὶ ἐγὼ δὲ φημι καὶ Γανυμήδην ἔσθ' σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ἕνεκα ὑπὸ Διὸς εἰς Ὀλυμπον ἀνενεχθῆναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἔστι μὲν γὰρ δῆπ' αὖ Ὀμήρῳ,

—— [γάνυται] δὲ τ' ἀκούων.

τῷτο δὲ φράζει, ὅτι ἤδεται δὲ τ' ἀκούων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλοθι· πού.

—— πυκινὰ φρεσὶ [μῆδεα] εἰδώς.

τῷτο δ' αὖ λέγει, σφοδρὰ φρεσὶ βυλεύματα εἰδώς. ἔξ οὗ συναμφοτέρων τέτων ἔχ' ἡδυσώματος ὀνομαθεῖς ὁ Γανυμήδης, ἀλλ' ἡδυγνώμων, ὃν θεοῖς τετίμηται.

λα'. Ἀλλὰ μὲν, ὦ Νικήρατε, καὶ Ἀχιλλεύς Ὀμήρῳ πεποίητο ἔχ' ὡς παιδικῷ Πατρώκλῳ, ἀλλ' ὡς ἐταίρῳ σποδαιόντι ἐκωρεπέεσθαι τιμωρῆσαι. καὶ Ορέστης δὲ, καὶ Πυλάδης,

ratus esset, eos immortales faciebat. Eorum in numero sunt Hercules, Castor, Pollux; atque etiam alii quidam commemorantur.

30. Quinetiam, mea sententia, Ganymedes non corporis sed animi causa in Olympum à Jove translatus est: cui quidem sententiae nomen etiam suffragatur. Est enim alicubi apud Homerum,

—— [γάνυται] δὲ τ' ἀκούων.

Hoc est, [delectatur autem au-

diendo]: Et alio in loco est:

—— πυκινὰ φρεσὶ [μῆδεα] εἰδώς.

Hoc autem est, [animo confilia sapientiae plena cognoscens.] De quibus duobus verbis non propter corporis, sed animi suavitatem, nuncupatus Ganymedes, à Diis honore adficitur.

31. Achillem quoque, mi Nicerate, fecit Homerus Patroclum, non ut amores suos, sed ut sodalem, gloriosissime ulcisceretur, posteaquam mortuus esset. Et Orestes ac Pylades, Theus

ὃ Θησεύς, ὃ Πειρίθους, ὃ ἄλλοι δὲ πολλοί, ἢ ἡμῶν
 (Α) ἄριστοι ὑμνοῦνται οὐ μόνον τὸ συλκασθῆναι, ἀλλὰ μόνον
 τὸ ἀγαθὸν ἀλλήλοις, τὰ μέγιστα ὃ καλλίστα κοινῇ ἀγα-
 πεῶσθαι.

λβ'. Τί δέ; τὰ νῦν κατὰ ἔργα οὐ πάντ' ἀν' εὖρε-
 πος ἔνεκα ἐπαίνῃς ὑπὸ τῷ καὶ πορνῇ καὶ κινδυνεύειν ἐθελόν-
 των περὶ πόρνην μάλλον, ἢ ὑπὸ τῷ ἐθιζομένων ἡδονῇ
 ἀντ' εὐκλείας ἀρεῖσθαι; καὶ τοι Παυσανίης γε ὁ Ἀγά-
 θωνος ὅ ποιητὴ ἔρασις, ὁ πολυγύμνος ὑπὲρ τῆς ἀκροαίας
 συλκυνδουμένων, εἶρηκεν, ὡς ὃ γράψωμαι ἀλκιμώτατον
 ἀν' γένοιτο ἐκ παιδικῶν τε καὶ ἐραστῶν.

λγ'. Τύτῃς γὰρ ἀν' ἔφη οἶεσθαι μάλιστα ἀδελφῶν ἀλ-
 λήλῃς ὁπολείπειν. θαυμάσαι λέγων, εἴγε (Α) νόρου το
 ἀφροσύνης καὶ ἀναρχωτεῖν πρὸς ἀλλήλῃς ἐθιζόμενοι,
 ὅτοι μάλιστα ἀρχίζονται ἀρχὴν τι ποιεῖν.

λδ'. Καὶ μαρτύρια δὲ ἐπήγετο, ὡς ταῦτα ἐγνω-
 κότες εἶεν καὶ Θηβαῖοι καὶ Ηλεῖοι. συγκαταστήσαντες
 γὰρ

Thefeus ac Peirithous, aliique, complures ex Semideis præstantissimi, non propterea, quod una cubarint, sed quod invicem se suspiciendo, res maximas & pulcherrimas publice perfecerint, celebrantur.

32. Quid autem? an non quæ jam præclara patrantur facinora, reperiet aliquis laudis gratia potius ab iis fieri, qui & labores & pericula volunt adire, quam ab aliis qui voluptatem pro gloria eligere consueverunt? Quamquam poetæ Agathonis amator Pauſa-

nias, dum purgaret eos qui per intemperantiam una volutantur, etiâ exercitum ex adamatis & amatoribus fortissimum fieri posse dixit.

33. Nam existimare se aiebat, hos in primis pudore præpediri, quo minus se mutuo deserât. Quod quidem ab eo dictum mirari subit, eos scilicet, qui reprehensionem negligere, seque non revereri consuevissent mutuo, maxime verituros turpe quiddam admittere.

34. Producebat & testimonia Thebanorum ac Eleorum, qui tale quid decrevissent. Quamquam

γῆν αὐτοῖς, ὅμως πρὸς τὰς παρὰ τὴν εἰς τὴν ἀγῶνα· οὐδὲν τῆτο σημεῖον λέγων ὅμοιον. οὐκ αὖτε μὲν γὰρ ταῦτα νόμιμα, ἡμῖν δ' ἐποιεῖν. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε
 (Α) μὲν πρὸς τὰς πόλιν ἀπὸ τῆς εἰσόδου, μὴ χωρὶς γένεσθαι
 (Β) ἐρώμενοι οὐκ ἀποτελεῖν τὰ τῆς ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα.

λέ. Λακεδαιμόνιοι δὲ (Α) νομίζοντες, εἰς τὴν ὁρεχθῆναι
 πὺς σώματος, μηδενὸς ἀν' ἐπὶ χαλκῷ καὶ ἀγαθῷ τῆτον
 τυχεῖν, ὅτι πελέως τοὺς ἐρώμενους ἀγαθοὺς ἀπεργάζονται,
 ὡς καὶ μὲν ξένων, καὶ μὴ οἱ τῇ αὐτῇ πόλει
 ταχῶς σὺν τῷ ἐρατῇ, ὁμοίως ἀδύναται τοὺς παρὲν-
 τας ἀπολείπειν. Οἱ δὲ γὰρ ἐπὶ τὴν ἀνάδειξιν, ἀλλὰ τὴν
 αἰδοῦν νομίζουσι.

λς. Δοκῶμεν δ' ἂν μοι πάντες ὁμολόγησι γενέσθαι
 πρὸς τὴν λέγω, εἰ πρὸς ὅτι σκοπῶμεν, πρὸς ποτέρως πα-
 ρὲς φιληθῆναι μᾶλλον ἂν τις πιστεύσειεν ἢ χεῖρα, ἢ
 πέδιλα, ἢ χεῖρας πρὸς τὰς πόλιν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι
 ἐπὶ

enim una cubent, nihilominus
 amores in proeliis eadem in acie
 collocari. Quod quidem argu-
 mentum minime congruens ad-
 ferebat. Nam apud illos hæc con-
 sentanea sunt legibus, apud nos
 autem probro ducuntur. At mihi
 sane, qui eadem in acie collocan-
 tur, diffidere sibi videntur; ne vi-
 delicet, si seorsum essent dispositi
 ab ipsis adamati, fortium virorum
 muneri non responderent.

35. Lacedæmonii vero, qui
 existimant, corpus adpetentem ni-
 hil amplius boni & præclari con-

sequi, tam perfecte bonos ac for-
 tes viros ex adamatis efficiunt; ut
 inter externos etiam, ex ejus civitatis
 instituto cum amatoribus in acie
 non collocati, nihilominus illos, qui
 adsunt, deferere vereantur. Non
 enim impudentiam, sed verecun-
 diam esse Deam quamdam volunt.

36. Et videmur sane omnes in
 iis de quibus loquimur, consentire;
 si hoc modo rem consideremus:
 Utro scilicet modo adamato quis
 potius vel fortunas suas & libe-
 ros crediderit, vel beneficium præ-
 stiterit. Atque equidem sentio,
 etiam

καὶ αὐτὸν τ' τῷ εἶδει ὃ ἑρωμένου χρώμενον, μᾶλλον ἂν ταῦτα παίῃα τῷ ἢ ψυχρῷ ἐρασμῷ πιστεῖσαι.

λζ'. Σοί γε μὲν, ὦ Καλλία, δοκεῖ μοι ἄξιον εἶ) καὶ θεοῖς χάριν εἰδέναι, ὅτι σοι Αὐτολύκου ἔρωτα οἰέβα-
λον. ὡς μὲν γὰρ φιλόπμὸς ὅστιν, εὐδηνον, ὅς ὃ κηρυχθῆναι
ἐνεχα νικῶν παγκράτιον, πολλὰς μὲν πόνοις, πολλὰ δ'
ἀλγῇ ἀνέχεται.

λη'. Εἰ δὲ οἴοιτο μὴ μόνον ἑαυτὸν καὶ τ' πατέρα
κοσμήσθην, ἀλλ' ἰχανὸς γενέσθαι δι' ἀνδραγαθίας καὶ
φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τιμὴν πατρὶδα αὔξαι, τρέπαμα τ'
πολεμίων ἰσάμενθαι, καὶ ἀφ' ταῦτα πείθεσθαι πρὸς τε καὶ
ὀνομαστὸς ἔσθαι καὶ οἱ Ἕλλησι καὶ οἱ βαρβάρους,
πῶς οὐκ οἶει αὐτὸν, ὅνπιν' ἡγροῖτο εἰς ταῦτα σωμα-
τὸν εἶ) κράτιστον, τοῦτον ταῖς μεγάλαις ἂν τιμῇς πε-
ρίεπειν;

λθ'. Εἰ οὖν βέλῃ τῷ τῷ ἀρέσκειν, σκεπτέον μὲν σοι, ποῖα
ὅππασα μὲν Θεμιστοκλῆς ἰχανὸς ἐγένετο τ' Ἑλλάδα ἐλευθε-
ρῆν.

etiam illum, qui amati forma uti-
tur, lubentius hæc universa cre-
diturum ei qui animo quoque sit
amabilis.

37. Te certe, mi Callia, Diis
gratias agere æquum est, mea sane
sententia, qui Autolyçi amorem
tibi indiderint. Nam hunc ho-
noris esse cupidum reipsa patet,
quippe qui ut per præconem quin-
quertii victor pronuntietur, labo-
res multos multosque dolores to-
lerat.

38. Quod si putat, se non so-
lum sibi ac patri ornamento esse

posse, sed etiam propter virtutem
amicos beneficiis adficere, ac pa-
triam amplificare, tropæa de su-
peratis hostibus statuentem, ea-
que de causâ conspicuum & cele-
brem tum apud Græcos tum bar-
baros: cur non existimes ipsum
maximis aliquem prosequuturum
honoribus, quem duceret in hoc
adjectorem se præstantissimum ha-
biturum?

39. Quare si huic placere vis,
considerandum erit tibi, quo
pacto Themistocles idoneus ad
Græciam liberandam factus sit:
item-

ρῆν· σκεπτόμενον δὲ, ποῖά ποτε εἰδὼς Περικλῆς κρείττους
 ἰδούκει τῇ πατρίδι σύμβουλος εἶναι). ἀθρητήον δὲ, καὶ πῶς
 ποτε Σόλων φιλοσοφήσας, νόμους κρείττους τῇ πόλει
 κειτέθηκεν· ἐρβυνητέον δὲ, καὶ ποῖα Λακεδαιμόνιοι ἀσκεῖν-
 τις, κρείττοι δοκούσιν ἡγαῖμονες εἶναι). πρῶξενοι δὲ καὶ κα-
 τὰρονται αἰὲν ὡς αἱ σοὶ (A) κρείττοι αὐτῶν.

μ'. Ως μὲν οὖν σοι ἡ πόλις ταχὺ ἀν' ὅππῃ πρέψειεν
 αὐτῇ, εἰ βούλει, εὖ ἴσθι. τὰ μέγιστα γάρ σοι ὑπάρχει.
 εὐπατρίδης εἶ, ἱερεὺς θεῶν τῷ ἀπ' Ερεχθίδος, οἱ καὶ ὅππῃ
 τῷ βάμβαρον σὺν Ἰάκχῳ ἐφράττευσαν. καὶ νῦν ἐν τῇ ἑορτῇ
 ἱερωρεπέεσσι δοκεῖς εἶναι) τῷ πρῶτῳ γεννημένων, καὶ σῶμα
 ἀξιορεπέεσσι μὲν ἰδεῖν τῷ πόλεως ἔχῃς, ἱκανὸν δὲ μό-
 χους ὑποφέρειν.

μα'. Εἰ δὲ ὑμῖν δοκῶ ἀπουδαιολογῆσαι μάλλον, ἢ ὡς αἱ
 πότοι ὀρέπει, μηδὲ τὸ τοῦ θαιμάζεσθαι. ἀγαθῶν γὰρ φύσις
 καὶ τῷ ἀρετῆς φιλοτίμως ἐφιεμύων αἰεὶ ποτε τῇ πόλει
 συνερατῆς ὦν ἀγατελῶς.

μβ'. Οἱ

Itemque considerandum, quali Pe-
 ricles instructus scientia visus sit
 patriæ consiliarius fuisse optimus:
 perspicendum, quo pacto philo-
 sophatus Solon, patriæ leges opti-
 mas tulerit: peruestigandum, qua-
 libus exercitiis utentes Lacedæ-
 monii, præstantissimi duces esse
 videantur. Et divertunt ad se sem-
 per præstantissimi ex ipsis publici
 hospites.

40. Itaque scire debes, rem-
 publicam cito semet tibi traditu-
 ram, si velis. Nam adjumenta ma-
 xima ad eam rem habes. Patricius

es, sacerdos es Deorum, ex iis qui
 sunt ab Erechtheo, qui cum Jaccho
 adversus regē barbarū militarunt.
 Etiam in festo nunc augustissimus
 esse videris omnium majorum, &
 corpus habes inter hujus urbis alia
 spectatu dignissimum, tolerandis-
 que laboribus idoneum.

41. Quod si vobis videor ma-
 gis serio loqui, quam in vino con-
 veniat: mirum id vobis ne videat-
 ur. Nam semper ego una cum
 republica dilexi eos, qui bona præ-
 diti essent indole, ac virtutis am-
 bitiose cupidi essent.

42. Ac

μβ'. Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι τῷ ῥηθέντων διελέγοντο, ὁ δ' Αὐτόλυκος κατεθεῖτο τὴν Καλλίαν. καὶ ὁ Καλλίας δὲ πρῶτον εἰς ὁκνεῖνον, εἶπεν· ὁκνεῖς σύ με, ὦ Σώκρατες, μα-
τροπεύσεις τῶς τὴν πόλιν, ὅπως τρέψῃ τὰ πολιτικά,
καὶ αἰεὶ ἀρετὸς ὡς αὐτῇ.

μγ'. Ναὶ μοι Δί', ἔφη, ἡ δὲ ὁρῶσί γέ σε μὴ τῷ δο-
κῆν ἄλλὰ τῷ ὄντι ἀρετῆς ὀπιμελόμενον. ἡ μὲν γὰρ ψευδὴς
δόξα ταχὺ ἐλέγχεται ὑπὸ τῇ πείρας, ἡ δ' ἀληθὴς ἀν-
δραγαθία (ἡ μὴ θεὸς βλάβῃ) αἰεὶ οἱ ταῖς τρέφῃσι
λαμπροτέρην τὴν εὐκλείαν συμπάρεχται.

Κ Ε Φ. θ'.

Οὗτος μὲν δὲ ὁ λόγος εἰ ταῦτα ἔληξεν. Αὐτόλυκος
δὲ (ἥδη γὰρ ὥρα ἡ αὐτῇ) ἔξαίσατο εἰς τρεῖ-
πατον· καὶ ὁ Λύκων ὁ πατὴρ αὐτῇ συνεξιών, ὀπίσθραφει
εἶπεν· νῆ τὴν Ἡραν, ὦ Σώκρατες, χαλὸς πε καλὰτος
δοκῆς μοι ἄνθρωπος εἶ).

β'. Εκ

42. Ac de his quidem, ita dictis, ceteri differebant. Autolycus autem Calliam adspiciebat, in quem vicissim Callias conjectis oculis: Ergo tu, mi Socrates, lenocinio tuo me civitati conciliabis; ait, ut res civiles tractem, ac semper ei placeam.

43. Profecto fiet hoc, inquit, si te non opinione sed re ipsa virtutis esse studiosum viderint. Nam falsa gloria celeriter ab experientia redarguitur, at vera strenuitas (nisi Deus impedi-

mento sit) semper in actionibus splendidiorem gloriam supeditat.

CAP. IX.

HUjus quidem colloquii finis hic fuit. Et Autolycus (quod ita tempus posceret) ad deambulationem surgebat, ac Lyco pater una cum ipso exibat: & conversus: Per Junonem, inquit, mi Socrates, bonus & honestus mihi vir esse videris.

2. Secun-

β'. Εκ τούτων πρῶτον μὲν θέρνῃ τις ἔνδον κατετίθη, ἔπειτα δὲ ὁ Συρακούσιος εἰσελθὼν εἶπεν· ὦ ἄνδρες, Λαϊάδην εἰσέσιν ἢ ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου θάλαμον. μὲν δὲ τούτῳ ἥξει Διόνυσος ὑπεπεπωκὼς πρὸς θεοῖς, καὶ εἰσὶν πρὸς αὐτὴν, ἔπειτα παύσονται πρὸς Ἀλλήλους.

γ'. Εκ τούτων πρῶτον μὲν ἡ Λαϊάδην ὡς νύμφη κεκοσμημένη πρῆλθε, καὶ ἐκαθέζετο ἐπὶ τῇ θέρνῃ. ἔπειτα δὲ φαινομένη τῷ Διονύσῳ, πύλειτο ὁ Βακχεύς ῥυθμός. ἔνθα δὲ ἠγάσθησαν ἃ ὀρχησθῶν δαίκαλον. εὐθὺς μὲν γὰρ ἡ Λαϊάδην ἀκέσασα, τοιούτῳ τι ἐποίησεν, ὡς πᾶς ἀνέγνω, ὅτι ἀσμένη ἤκασε· καὶ ὑπὴντησε μὲν ἡ, ὅδ' ἀνέστη, δῆλη δ' ἦν μόλις ἡρεμέσασα.

δ'. Επεὶ γὰρ μὲν κατεῖδεν αὐτὴν ὁ Διόνυσος, ἐπιχρεύσας ὥσπερ ἀνὴρ εἰς φιλικότατα, ἐκαθέζετο ἐπὶ τῇ γυνάμῳ, καὶ χειρῶν ἐφίλησεν αὐτήν. ἡ δ' αἰδομένη μὲν ἔσκει, ὅμως δὲ φιλικῶς ἀντιχειλάμβανεν.

οἱ

2. Secundum hæc sella quædam intus est collocata primum, deinde Syracusanus ingressus: Ariadna, inquit, ὁ viri, suum & Bacchi thalamum ingreditur. Postea Bacchus adveniet, largiuscule potus apud Deos, ac ingreditur ad illam: deinde ludent inter se.

3. Hinc jam Ariadna tanquam sponsa exornata ingressa est, ac in throno confedit. Ita etiam Baccho prodeunte, tibia numerus Bacchicus canebatur. Tum omnes magistrum choreæ prædi-

care. Nam Ariadna statim, quum hæc audiisset, tale quid faciebat, ut quivis animadverteret, lubenter id eam audiisse. Ac obviam quidem illa non processit, nec adfurrexit: præ se ferebat tamen, quod vix conquiesceret.

4. Posteaquam vero Bacchus eam vidisset, haud aliter saltans, ac fieri amicissime posset, in genibus confidebat: quumque complexus illam fuisset, etiam osculatus est. Ea vero tametsi pudore quodam adfectæ similis esset, amice tamen illum vicissim amplectebatur.

Quod

οἱ δὲ συμπόται ὁρῶντες, ἅμα μὲν ἐκέρχυν, ἅμα δὲ ἐβόων αὐτοῖς.

ε'. Ως δὲ ὁ Διόνυσος ἀνιστάμενος συναιέσθαι μὲν ἑαυτῷ καὶ Λαϊάδῳ, ἐκ τούτων δὲ φιλέντων τε καὶ ἀσπαζομένων Ἀλλήλους χήματα πρὶν γεασσάσθαι. Ὁ δὲ, ὁρῶντες ὄντως χαλὸν μὲν καὶ Διόνυσον, ὠρᾶν δὲ καὶ Λαϊάδῳ, ἐσκώπησας δὲ, ἄλλ' ἀληθινὰς τοῖς τόμασι φιλέντας, πάντες ἀνεπέρωμφοί ἐγενήτο.

ς'. Καὶ γὰρ ἤκοντο Διονύσου μὲν ἐφρωτῆντος αὐτῷ, εἰ φιλεῖ αὐτόν, καὶ δὲ ὅπως ἐπομνύσῃς, ὥστε μὴ μόνον καὶ Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρόντας ἅπαντας ἐπομόσῃ ἀν, ἢ μὴν καὶ πᾶσα καὶ καὶ πᾶσα ἕω' ἀλλήλων φιλεῖσθαι· ἐώκεσαν γὰρ ἐδιδραγμένοις τὰ χήματα, ἀλλ' ἐφριμένοις πρᾶττειν αὐτάλοι περὶ ἑαυτοῦ.

ζ'. Τέλῳ δὲ οἱ συμπόται ἰδόντες περιβεβληκότας τε ἀλλήλους, καὶ ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιδόντας; οἱ μὲν ἄγαμαι γαμῖν ἐπομνύσαν, οἱ δὲ γεγαμνικότες, ἀναβάντες ὅππῃ
τὸς

Quod quum convivæ cernerent, partim plausum excitabant, partim rursus exclamabant.

5. Quum autem Bacchus surgens Ariadnam secum erexisset; osculantur jam & complectentium sese gestus erat spectare. Illi quum rêvera Bacchum formosum esse cernerent; & Ariadnam formosam, eosque non per jocum, sed vere se admotis oribus osculari, omnes erectis animis spectabant.

6. Audiebant enim Bacchum interrogantem ipsam, num se a-

maret, atque illam hoc ita confirmantem jurejurando; ut non modo Bacchus, sed omnes etiam; qui aderant; jurassent; revera mutuum esse inter puerum & puellam amorem. Erant enim similes iis qui gestus hos non docti essent, sed facere cuperent id quod jamdudum expetivissent.

7. Tandem quum convivæ illos sese complexos cernerent, quæque ad cubile tendentes, quotquot uxores necdum duxerant; ducturos se jurabant; mariti vero

τοὺς ἵππους, ἀπὴλαινον πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας,
ὅπως τούτων τύχοιεν. Σωκράτης δὲ, καὶ τῶν ἄλλων
οἱ ὑπομέναντες, πρὸς Λύκωνα καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Καλλία
περιπατήσοντες ἀπῆλθοι. Αὕτη ποδὶ τότε συμποσίῃ χα-
τάλυσις ἐγένετο.

ΞΕΝΟ-

conscens equis ad uxores suas lium, una cum Callia deambu-
avehebantur, ut iis potirentur. laturi discedebant. Hunc ad mo-
Socrates cum illis, qui reman- dum convivium tunc temporis
ferant, ad Lyconem ejusque fi- dimissum est.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

. ΙΕΡΩΝ,

Η ΤΥΡΑΝΝΙΚΟΣ.

ΚΕΦ. α'.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ ὁ ποιητὴς ἀφίκετό ποτε πρὸς
 Ἱέρανα ἢ τύραννον. ῥολῆς δὲ γενομένης ἀμφοῖν,
 εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· ἄρ' ἂν μοι ἐθελήσας, ὦ Ἱέ-
 ρων, διηγήσασθαι, ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἔμοῦδ' ; καὶ
 ποῖα ταῦτ' ὅσιν, ἔφη ὁ Ἱέρων, ὅποῖα δὴ ἐγὼ βέλτιον ἂν
 εἰδείην σοὶ ἔτις ὅγτος σοφοῦ ἀνδρός ;

β'. Οἶδά σε, ἔφη, ἐγὼ καὶ ἰδιώτῃ γενημένον, καὶ νῦν
 τύραννον

XENOPHONTIS

HIERO,

SIVE DE REGE.

CAP. I.

VENIEBAT aliquando ad
 regem Hieronem po-
 ēta Simonides: quon-
 que otium obtigisset
 utrique, Simonides

hoc modo loquutus est: Velleſne
 mihi exponere, mi Hiero, quæ

conſentaneum eſt rectius te ſcire
 quam me? Et cujuſmodi ſunt illa,
 inquit Hiero, quæ rectius ego ſci-
 licet noverim, quam tu, qui vir
 es tam ſapiens?

2. Equidem, ait, ſcio te pri-
 vata fortuna ulum fuiſſe, ac nunc
 eſſe

πύρανοιον ὄντα· εἰκὸς οὖν, ἀμφοτέρων πεπειραμένον, καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐμῶ, πῇ διαφέρει ὁ πυρανικός τε καὶ ὁ ιδιωπικός βίῃ εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώποις.

γ'. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ιέρων, ἔχι καὶ σὺ, ἐπεὶ νῦν γε ἐπὶ ιδιώτης εἶ, ὑπομνήσας με τὰ ἐν τῷ ιδιωτικῷ βίῳ; ἔπαυτο ἄν σοι οἶμα μάλιστα ἐγὼ διυῖσθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἐκαστέρῳ.

Δ'. Οὕτω δὴ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· τῆς μὲν δὴ ιδιώτης ἔγωγ', ὦ Ιέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι καὶ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁράμασιν ἡδονῆς τε καὶ ἀχθομένων· καὶ τῶν ὠτῶν, ἀκούσματος· καὶ τῶν ῥινῶν, ὀσμῆς· καὶ τῶν στόματος, σίτοις τε καὶ ποτοῖς· τὰ δὲ ἀφροδίσια, δι' ὧν δὴ πάντες ὀπίσσεσθαι.

Ε'. Τὰ δὲ ψύχη καὶ θάλπη, καὶ σκληρὰ καὶ μαλακὰ, καὶ κοῦφα καὶ βαρέα, ὅλα τὰ σώματί μοι δοκῶμεν (ἔφη) κρίνοντες, ἡδεσθαι τε καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς.

esse regem. Quapropter consentaneum est, te, qui utraque sis expertus, rectius me scire, quo pacto vita tum regia, tum privata, quod voluptates ac molestias humanas adtinet, differant.

3. Quid igitur? ait Hiero, non tu quoque, quum hoc tempore sis adhuc homo privatus, revocare mihi possis in memoriam ea quæ sunt in vita privata? Nam ita equidem maxime futurum arbitror, ut quæ in utraque discrimina sunt, indicare possim.

4. Quamobrem in hunc mo-

dum Simonides dicere coepit: Animadvertisse mihi videor, Hiero, privatos homines, iis rebus quæ sub aspectum cadunt, vel cum voluptate vel cum molestia per oculos adfici: per aures, iis quæ auribus percipiuntur: per nares, odoribus; per os, cibo & potu: rebus venereis, per ea quæ omnibus nota sunt.

5. Frigora vero & calores, & dura & mollia, & levia & gravia, et toto corpore dijudicare mihi videmur, atque ita deinde vel delectationem vel molestiam ex eis percipere.

αὐτοῖς. ἀγαθοῖς δὲ καὶ κακοῖς ἐπὶ μὲν ὅτε δ' αὐτῆς
τῆς ψυχῆς μοι δοκῶμεν ἡδεσθαι, ὅτε δ' αὖ λυπεῖ-
σθαι· ἐπὶ δὲ ὅτε κοινῇ ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ψυχῆς καὶ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ σώματος.

Ζ'. Τῷ δὲ ὕπνῳ ὅπῃ μὲν ἰδόμεθα, δοκῶ μοι ἀποθα-
νέσθαι· ὅπως δὲ καὶ ὅπῃ πινι καὶ ὁπότε, ταῦτα μάλ' ὅσον πῶς
(ἔφη) δοκῶ μοι ἀγνοεῖν. καὶ ὅθεν ἴσως τῆτο θαυμαστὸν, εἰ
τὰ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι σαφετέρας ἡμῖν τὰς ἀποδόσεις πρέ-
χεται, ἢ τὰ ἐν τῷ ὕπνῳ.

Ζ'. Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ Ιέρων ἀπεκρίνατο· ἐγὼ μὲν τοί-
νυν (ἔφη) ὦ Σιμωνίδη, ἔξω τέττων ὦν εἶρηκας σύ γε,
καὶ δ', ὅπως ἀποδοιτό πινος ἄλλος ὁ τυραννικὸς, ἔχοιμ' ἀν-
εἰπεῖν. ὥστε μέλει γε τέττυς ὅσα οἶδ' εἰ πινι ἀφ' ἑαυτοῦ
ὁ τυραννικὸς βίβῃ καὶ ἰδιωτικὸς βίβῃ.

Η'. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· ἄλλ' ἐν τοῖςδε (ἔφη)
ἀφ' ἑαυτοῦ. πολλαπλάσια μὲν δὲ ἐκείνου τέττων εὐφραίνε-
ται, πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. καὶ ὁ Ιέρων εἶπεν·
οὐχ

percipere. Bonis autem ac malis nonnumquam per animum vel delectari, vel de iisdem adfici molestia videtur: nonnumquam communiter per animum & corpus.

6. Somno delectari nos, ipse me sensus docere videtur: quo autem pacto, & quo somno, & quando, ea vero magis (inquit) ignorare mihi videor. Nec fortasse mirum putari debet, quæ vigilantibus nobis accidunt, evidentiores nobis sensus sui præbere, quam quæ per somnum.

7. Ad ea respondebat Hiero: Ego sane, mi Simonides, haud possum dicere, quo pacto rex aliud quid sentire possit, extra illa quæ tu commemorasti. Quo fit, ut hactenus quidem haud sciam, an aliquod inter regiam & privatam vitam discrimen sit.

8. Tum Simonides: At in his ipsis, ait, regis vitæ discrimen est. Nam multis partibus majorem ex his singulis voluptatem percipit, & molestiarum minus habet. Et Hiero: Non
ita

οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Σιμωνίδη, ταῦτα· ἀλλ' ὡς ἴσθι,
ὅτι πολὺ μείω εὐφραίνονται οἱ τυράννοι τῆς μετρίως
ἀφαιρόντων ἰδιωτῆς, πολὺ δὲ πλείω καὶ μείζω λυ-
ποῦνται.

θ'. Αἰσα λέγεις, ἔφη ὁ Σιμωνίδης. εἰ γὰρ ἔτω ταῦτ'
ἔχῃ, πῶς ἂν πολλοὶ μὲν ἐπεθύμῃσι τυραννεῖν, καὶ ταῦτα
πάνι δοκύντων ἰκαιοτάτων ἀνδράσι εἶναι; πῶς δὲ πάντες
ἐξήλουσιν ἂν τῆς τυραννίδος;

ι'. Οἱ γὰρ μὰ τὸ Δί', ἔφη ὁ Ιέρων, ἀπειροὶ ὄντες
ἀμφοτέρων τῆς ἔρχου σκοπεῖνται πρὸς αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
πειράσομαι σε διδάσκειν, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἀρξάμενθ'
ὑπὸ τῇ ὀφείῃ. εἰ τεύχῃ γὰρ καὶ σὲ δοκῶ μεμνησθαι ἀρ-
ξάμενον λέγειν.

ια'. Πρῶτον μὲν γὰρ εἰ τοῖς ἀφ' ἧς ὀφείας θάμασι
λογίζομενθ', εὐείσκη μειονεκτοῦντας τοὺς τυράννους.
ἀλλὰ μὲν γε εἰ ἄλλη χάρα ὅστιν ἀξιοθέατα. ὅπῃ δὲ τέ-
των ἔχαστα οἱ μὲν ἰδιώται ἐρχονται, καὶ εἰς πόλεις ἅς αὖ
βύλονται,

ita se res habet, ait, mi Simo-
nides, sed scire debes, reges mul-
to minus delectationis capere,
quam privatos homines qui qui-
dem vitam mediocrem agunt, ac
multo plures majoresque mole-
stias sentire.

9. Dicis tu quidem incredibi-
lia, inquit Simonides. Nam si
hæc esset harum rerum ratio, cur
multi regnandi essent cupidi, &
quidem ii, qui homines videntur
esse rerum maxime periti? Qui
fieret, ut universi reges admira-
rentur?

10. Quia profecto vitam, in-
quit Hiero, utramque non exper-
ti, de regia considerationem in-
stituunt. Ego vero enitar te do-
cere, me verum dicere, facto à visu
initio. Nam meminisse videor,
inde te quoque exorsum esse.

11. Primum enim, quum me-
cum ipse ratiocinando versor in
iis quæ oculis cernuntur, dete-
riorem esse regum conditionem
reperio. Sunt aliis atque aliis in
regionibus alia spectatu digna,
ad quæ singula, privati homi-
nes accedunt, tam in urbes,
quas

βύλωνται, θαμμάτων ἕνεκα, καὶ εἰς τοὺς κοινὰς πανηγύρεις, ἔνθα δὲ ἀξιοθέατα δοκῶν εἶναι ἀνθρώποις, σιωπαγείρεται.

ιβ'. Οἱ δὲ τυράννοι ἔμάλιστα ἀμφὶ θεαρείας ἔχουσιν. οὔτε γὰρ ἰέναι αὐτοῖς ἀσφαλές, ὅπου μὴ κρείττους τῆς πρὸντων μέλλουσιν ἔσεσθαι, οὔτε τὰ οἴκοι κέκτινται ἔχουσι, ὥστε ἄλλοις πωδωχαραθιμύοις ἀποδημεῖν. φοβερὸν γὰρ, μὴ ἅμα τε σερηθῶσι τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀδιώατοι γένωνται πμωρήσασθαι τοὺς ἀδικήσαντας.

ιγ'. Εἴποισ ὅτι ἂν ἴσως σὺ ἀλλ' ἄρα ἔρχεται αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ οἴκοι μένουσιν. καὶ μὰ Δία, ὦ Σιμωνίδη, ὀλίγα περὶ πολλῶν. καὶ ταῦτα τοιαῦτα ὄντα ἔγωγε πρῶτα παλεῖται τοῖς τυράννοις, ὥστε οἱ ὀπίδεικνύμενοι καὶ ὁ, πρῶτον, ἀξίῃσι πολλαπλάσια λαβόντες ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀπιέναι πρὸς τὸν τυράννον, ἢ ὅσα ἐν παντὶ τῷ βίῳ πρὸς πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κτῶνται.

ιδ'. Καὶ

quas volunt, spectaculorum causa; quam ad conventus publicos in quibus colliguntur, quæ digna esse spectatu mortalibus videntur.

12. Reges vero spectaculis non admodum occupantur. Nam neque tutum est ipsis eo pergere, ubi non superiores illis futuri sunt, qui ibi adsunt: neque res ipsorum domi tam tuto sunt loco, ut iis aliorum fidei creditis, peregre proficisci possint. Nam metuendum est, ne simul & imperio spoliarentur; & ulciscendi

eos, à quibus sunt læsi, facultatem amittant.

13. Fortasse tu dixeris: At enim spectacula nihilominus eis veniunt, etiam si domi maneant. Sane quam pauca, mi Simonides, de multis: atque etiam quum hujusmodi sint, tanti venduntur regibus; ut qui aliquid exhibent, quidquid tandem id fuerit, multo majoribus præmiis brevi tempore acceptis à rege discedere velint, quam per omnem vitam à ceteris hominibus universis comparent.

14. Et

ιδ'. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· ἀλλ' εἰ τοῖς θεά-
μασι μειονεκτεῖτε, ἀγ' γε τοι τῆς ἀκοῆς πλεονε-
κτεῖτε. ἐπεὶ τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροάματ' ὅ, ἐπαινῶ οὐ-
ποτε ἀδομίζετε. πάντες γὰρ ὅ, παρὲντες ὑμῖν πάντα καὶ
ὅσα ἐὰν λέγητε, καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇτε, ἐπαίνουσι. τοῦ
δ' αὖ χαλεπωτάτου ἀκροάματ' ὅ, λοβδεΐας, ἀνήκοοί
ἐστε. οὐδείς γὰρ ἐθέλει τυράννου κατ' ὀφθαλμούς κατα-
γρηῖν.

ιέ'. Καὶ ὁ Ιέρων εἶπε· καὶ τί οἶε (ἔφη) τοὺς μὴ
λέγοντας κακῶς εὐφραίνειν, ὅταν εἰδῇ τις σαφῶς, ὅτι
οἱ σιωπῶντες οὗτοι πάντες κακὰ νοοῦσι τῷ τυράν-
νῳ; ἢ τοὺς ἐπαμυνούτας τί δοκεῖς εὐφραίνειν, ὅταν
ὑποπτοὶ ὦσιν ἕνεκα τοῦ κολακεύειν τοὺς ἐπάμους ποι-
εῖσθαι;

ιγ'. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· τοῦτο μὲν δὴ καὶ μά-
λ' Δία ἔγωγ' σοι, Ιέρων, πάνυ συγχωρῶ, τοὺς ἐπάμ-
νους ὡς γὰρ τῶν ἐλαττωτάτων ἡδίστους εἶναι. ἀλλ' ὁρᾷς,
ὥς

14. Et Simonides: Quod si
maxime quod adinet spectacula,
deterior est vestra condi-
tio: saltem plus voluptatis auri-
bus percipitis. Nam quod u-
num est auditu jucundissimum,
numquam laudes vobis desunt.
Omnes enim familiares vestri,
omnia quaecunque vel dicitis, vel
facitis, prædicant. Quod vero
longe molestissimum auditu quid-
dam est, convicia numquam au-
ditis. Nemo enim regem in ore
accusare vult.

15. Ad ea Hiero: Quid ve-

ro putas, inquit, voluptatis il-
los adferre, qui non maledi-
cunt; quum notum alicui est
omnino, hos omnes, qui ta-
cent, mala de tyranno cogi-
tare? Vel quid adferre delecta-
tionis putas illos laudatores, quum
suspecti sunt, ne forte laudatio-
nes illas adlentandi causa insti-
tuant?

16. Ad ea Simonides: Equi-
dem hoc profecto, inquit, tibi
concedo, mi Hiero; laudes, quæ
ab hominibus maxime liberis pro-
ficiscantur, jucundissimas esse.
Sed

ὥς ἐκεῖνό γε οὐκ ἀν' ἐπὶ πείσας ἀνθρώπων ἔδνα, ὥς ὃ
 δι' ὧν πεφόμεθα (Α) ἄνθρωποι, πολὺ πλείω ὑμεῖς ἐν
 αὐτοῖς εὐφραίνεσθε.

15. Καὶ οἷδά γ' (ἐφη) ὦ Σιμωνίδη, ὅτι τέτρω κρίνῃσι
 οἱ πλείστοι, ἥδιον ἡμᾶς καὶ πίνειν καὶ ἐσθίειν τ' ἰδιωτῆς,
 ὅτι δοκῇσι καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἀν' δειπνῆσαι ὃ ἡμῖν παρὰ
 γέμνοι δέπνουν, ἢ τὰ ἑαυτοῖς. τὸ γὰρ τὰ εὐχότα ὑπερ-
 βάλλον, τὸτο πρέχει πᾶς ἡδονάς.

16. Διὸ καὶ πάντες ἄνθρωποι ἡδέως προσδέχονται
 πᾶς ἑορταῖς, πλείω (Α) τύραννοι. ἐκπλεῖ γὰρ αὐτοῖς
 αἰὲν παρὰ σπουδασμένα, ἐδεμίαν ἐν ταῖς ἑορταῖς ἔ-
 χουσιν αἱ τράπεζαι αὐτῶν ὁπίσθιν· ὥτε ταύτῃ προσ-
 τον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπιδος (Β) μειονεκτοῖσι τῶν ἰ-
 σιωτῶν.

17. Επειτα δ' (ἐφη) ἐκείνο εὖ οἶδ', ὅτι καὶ σὺ ἐμπειροῦς
 εἶ, ὅτι ὅσῳ ἀν' πλείω τις παρὰ σπουδῇται πᾶσι τοῖς ἑσθί-
 ῳν, ποσούτω γᾶσον κόρος ἐμπέπληται τῆς ἐδωδῆς. ὥτε καὶ
 τῶν

Sed vides numquam te persua-
 surum ulli hominum, non mul-
 to plus ex iis vos delectatio-
 nis capere, per quæ homines
 alimur.

17. Novi (ait) mi Simoni-
 des, de hoc statuere maximam
 hominum partem, suavius nos
 & bibere, & vesci, quam pri-
 vatos: quod & ipsis videatur
 esse jucundius eam cœnam su-
 mere, quæ nobis adponitur,
 quam quæ ipsis. Etenim quod
 usitata excedit, id voluptates sup-
 peditat.

18. Quamobrem universi ho-
 mines magna cum voluptate dies
 festos opperiantur, extra solos re-
 ges. Nam illorum mensæ sem-
 per instructæ magna rerum co-
 pia, incrementum festis diebus
 nullum habent. Quo fit, ut pri-
 mum spei voluptate à privatis ho-
 minibus superentur.

19. Deinde scio te quoque
 expertum esse, fieri ut quanto
 plura quis adposuerit, quæ mo-
 dum excedant illorum quæ sa-
 tis fuissent, tanto citius satie-
 tas cibi nos capiat. Itaque ipso
 etiam

τὸ ζήσῳ ἢ ἡδονῆς μαιονεκτεῖ ὡδραπιδεύων πολλὰ
ἢ μετρίως διατηρούων.

κ'. ΑΛΛὰ καὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Σιμωνίδης, ὅσοι ἀν
ζήσῳι ἢ ψυχῇ προσήνται, τῶτοι πολὺ μᾶλλον ἡδύονται
οἱ ταῖς πολυτελεστέραις ὡδρασκιδαιῖς τρεφόμενοι ἢ τὰ
εὐτελέστερα ὡδραπιδεύων.

κα'. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ιέρων, ὦ Σιμωνίδη, τὸν ἐ-
κείνῳ ἡδόμενον μάλιστα, τοῦτοι οἷε καὶ ἐρωπικώτατα
ἔχειν τοῦ ἔργου τούτου; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ἡ οὖν ὁ-
ρᾷς π. τοὺς τυράννοις ἡδῶν ὅπῃ τιμὴ ἑαυτῆς ὡδρα-
σκιδαιῶν ἰόντας ἢ τοὺς ἰδιώτας ὅπῃ τιμὴ ἑαυτῆς; ἔ μὰ
τὸ Δί', ἔφη, ἔ μὲν οὖν, ἀλλὰ καὶ ἀγλυκέστερον, ὥς πολ-
λοῖς ἀν δόξειε.

κβ'. Τί γ'; ἔφη ὁ Ιέρων, τὰ πολλὰ ταῦτα μι-
χρήματα κατανεινόντας ἀ ὡδραπιδεῖται τοῖς τυράννοις,
ὄξεια, καὶ δριμύα, καὶ σφυριά, καὶ τὰ τέτοιαι ἀδελ-
φά; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, καὶ πάνυ γέ
μοι

etiam tempore minus voluptatis
percipit is, qui adponit multas,
quam quisquam eorum qui mo-
dice victitant.

20. At profecto, inquit Si-
monides, quam diu admittit ci-
bum animus, tam diu majo-
rem voluptatem capiunt, qui
sumtuoso adparatu nutriuntur,
quam qui viliora quædam ad-
ponunt.

21. An non igitur, mi Simo-
nides, ait Hiero, putas, cum
qui re aliqua delectatur, vehе-
mentissimo ejus rei amore te-

neri? Omnino, inquit. An
ergo vides majori reges cum vo-
luptate ad cibum ipsis adpara-
tum accedere, quam privatos
homines ad suum? Nequaquam
certe, ait: immo etiam inju-
cundius, ut plerisque videri
possit.

22. Quid? ait Hiero, num
multa illa magnaque arte ela-
borata considerasti, quæ regi-
bus adponuntur, acris, mordaci-
cia, acerba, & quæ his ger-
mana sunt? Maxime, ait Si-
monides, & quidem mihi plane
viden-

μοι δοκούτα ὡς φέρον εἶναι ταῦτα ἀνθρώποις.

κγ'. Ἀλλό π' οὖν οἶει, ἔφη ὁ Ιέρων, ταῦτα τὰ ἐδόξματα εἶναι, ἢ μαλακῆς καὶ ἀσθενέσης περὶ ψυχῆς ἐπιθυμήματα; ἐπεὶ εὖ οἶδ' ἔγωγε, ὅπ' οἱ ἡδέως ἐδίδοντες (καὶ σὺ που οἶσθα) ὅπ' ὁδὸν περδόνται τέτων τ' σοφισμάτων.

κδ'. Ἀλλὰ μάντοι, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, τ' τε πολυτελῶν ὁσμήν τέτων, αἷς χεῖρατε, τὴν πλησιάζοντα οἰμῃ μᾶλλον ἀπολαύειν, ἢ αὐτὸς ὑμᾶς ὥσπερ γε καὶ τ' ἀχαλείπει ὁσμήν. ὅκ' αὐτὸς ὁ βεβρωκὼς ἀφαινεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ πλησιάζοντες.

κε'. Οὕτω μέντοι, ἔφη ὁ Ιέρων, καὶ τ' σίπων ὁ μὲν ἔχει παντοδαπὰ αἶα, ὁδὸν μὲν πόθου αὐτῆς λαμβάνει· ὁ δὲ σπανίσας πινὸς, ὅπως ὅστις ὁ μὲν χαρῆς ἐμπιπλάμηνται, ὅταν αὐτὸς περδῇ π.

κς'. Κινδυνεύουσιν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, αἱ τ' ἀφροδισίων μόνον ὑμῖν ἀπολαύσεως ὅτι τυραννίδι τὰς ἐπιθυμίας πρὸς ἑαυτὴν. οἱ γὰρ τέτῳ ἔξεσιν ὑμῖν, ὅ, τι ἀν' ἐλάττω ἴδῃτε, τέτῳ συνδναί.

κς'. Νυν

videntur esse præter hominum naturam.

23. Ergone putas, inquit Hiero, hæc edulia quiddam esse aliud quam mollis & languentis præ deliciis animi cupiditates? Nam certo scio (neque tu fortassis ignoras) eos, qui jucunde vescantur, istis artificiosis inventis non indigere.

24. At vero, ait Simonides, etiam sumtuosis illis odoribus, quibus ungimini, magis arbitror familiares vestros frui, quam vos ipsos: quemadmodum odores in-

gratos quoque non sentit is qui ederit; sed illi potius qui cum eo versantur.

25. Sic igitur, ait Hiero, qui varios semper cibos habet, nullos cum adpetitione sumit: at cui raro quid obvenit, is vero est qui cum lætitia satiatur, quum quid ei obijcitur.

26. Videntur, ait Simonides, tantum rei venereæ fruitiones in vobis regnandi cupiditates excitare. Nam hac in parte licet vobis, ut quodcumque pulcherrimum videritis, cum eo consuefcatis.

D d 2

27. Dixisti

κξ'. Νῦν δὲ, ἔφη ὁ Ιέρων, εἰρηχας εἰς τὸ (σάφ' ἰδοῖ) μειονεκτῶμεν τῇς ἰδιωτῶν. ὡρῶτον μὲν γὰρ ὁ μὲν ἐκ μειζόνων δέηπου καὶ πλῆτῳ καὶ δυνάμει χάλλισθαι δοκεῖ (εἶ), καὶ πρῆχεν πινὰ τῷ γήμασι φιλοτιμίᾳ μὴ ἡδονῆς· δεύτερον δέ, ὁ ἐκ τῶ ὁμοίων. ὁ δ' ἐκ τῶν φευλοτέρων, πάνυ ἄπιμός τε καὶ ἄλγιστος νομίζεται.

κί'. Τῷ ποίνῳ τυράνῳ, ἀνὰ μὴ ξένῳ γήμῃ, ἀνάγκη ἐκ μειόνων γαμῆν. ὥστε τὸ ἀγαπητὸν ἐκ πάντων αὐτῷ ὡδινέεται. πολὺ δὲ καὶ αἱ θεραπείαι αἱ ἀπὸ τῶν μέγιστον φρονουστῶν γυναικῶν εὐφραίνουσι μάλιστα. αἱ δὲ ὑπὸ τῇς δούλων, παρῶσαι μὲν ὁδοῦναι ἀγαπῶνται, ἐὰν δὲ πὶ ἐλλείπωσι, δεινὰς ὀργὰς καὶ λύπας ἐμποιοῦσιν.

κθ'. Ἐν δὲ τοῖς παιδικοῖς ἀφροδισίοις ἐπὶ αὐτῷ πολὺ μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς τεκνοποιοῖς μειονεκτεῖ τῶν εὐφροσυῶν ὁ τυράννης. ὅτι γὰρ πὰρ μετ' ἔρωτος ἀφροδίσια πολὺ

27. Dixisti tu modo quiddam, ait Hiero, in quo scire debes, nos à privatis hominibus superari. Primum enim conjugium, quod cum maioribus contrahitur, nimirum & propter opes & potentiam, longè pulcherrimum esse videtur; & ei, qui ducit uxorem, cum voluptate quamdam dignitatem suppeditare: Altero loco est id quod inter æquales contrahitur. Quod autem ex vilioribus constat, plane ignominiosum & inutile putatur.

28. Rex ergo, si exteram non

duxerit, ex inferioribus uxorem ducat necesse est. Quo fit, ut non admodum id consequatur, quò contentus sit. At vero colli à feminis, quæ maximos spiritus gerant, maxime voluptati est: ab iis autem, quæ lervæ nostræ sunt, si colamur, non admodum satisfacit animo; sin minus, graves ea res iras ac molestias in nobis excitat.

29. Jam aliis in amoribus etiam multo minus voluptatum rex percipit, quam in iis quibus soboles procreatur. Scimus enim, omnes congressus venereos,

πολὺ ληφθερόντως εὐφραίνει, πάντες δὲ πού ὀπιτά-
μεθα.

λ'. Ο δὲ ἔρως πολὺ αὐτὸν ἐθέλει ἡκιστα τῷ τυράννῳ ἐλ-
γήναι. ὃ δὲ τὸ ἐπόμενον ἡδέεται ἔρως ἐφ' ἐμὸν, ἀλλὰ
τὸ ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν ἂν τις ἀπειρος ὢν δύναιτο, ἔ-
πειν οὐκ ἂν ἀπολαύσει, ἔπειτα καὶ ὁ ἀπειρος ὢν ἔρωται,
ἀπὸ τοῦ ὅτι τὸ ἡδίστων ἀφροδισίων.

λα'. Ο μὲν οὖν Ἰέρων ἔτις εἶπεν· ὁ δὲ Σιμωνίδης
ὀπιγλάσας· πῶς λέγεις; ἔφη, ὦ Ἰέρων. τυράννῳ ὃ φη-
σὶ παιδικῶν ἔρωται ἐμψύεσθαι; πῶς μὲν σὺ, ἔφη; ἐρᾷς
Δαϊλόχου ἔτι καλλίστου ὀπιγαλυσμένου;

λβ'. Οπὲρ μὰ τὸ Δί, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, οὐ τοδ
ἐπόμενον πρὸ αὐτοῦ δοκοῦνται (εἰ) τυχεῖν, τέτις μά-
λιστα ὀπιθυμῶ, ἀλλὰ τοδ ἡκιστα τυράννῳ περὶ σήκοντα
καπεργάσασθαι.

λγ'. Εἰ δὲ δὴ ἐρῶ μὲν Δαϊλόχου, ὡς ἂν ἴσως ἀναγκά-
ζει ἡ φύσις ἀνθρώπου δεῖσθαι τοῦ καλῶν. τέτις δὲ,
ὦν

reos, cum amore conjunctos, exi-
miam voluptatem adferre.

30. Verum amor in nullorum
animis minus excitatur quam re-
gis. Non enim amorī jucun-
dum est illa expetere, quæ in
promptu sunt, sed quæ speran-
tur. Itaque perinde atque is qui
sistim expertus non est, potu non
fruitur: sic etiam is qui amorem
non est expertus, longe suavissi-
mæ veneris est expertus.

31. Hujusmodi erant, quæ ab
Hierone dicerentur, ad quæ risu
Simonides sublato: Quid ais, in-

quit, Hiero? Negas tu regum
in animis excitari amores pue-
riles? Quī sit, quod tu Dailo-
chum, quem formosissimum vo-
cant, amas?

32. Quia, mi Simonides, ait,
profecto non id potissimum con-
cupisco, quod ab ipso impetra-
turus facile videor: sed quod
efficere, regis est à conditione
alienum.

33. Etenim Dailochum equi-
dem amo propter ea, quæ for-
tasse cogit hominis natura pe-
tere à formosis: ea vero quæ

ὦν ἐρῶ τυχεῖν, μὲ μὲ φιλίας καὶ ᾧ βελομένη πάντοτε ἰχυράς ὅπισθ' αὐτῶν τυγχάνειν· βία δὲ λαμβάνειν πρὸ αὐτῶν ἦσαν ἂν μοι δοκῶ ὀπίσθ' αὐτῶν, ἢ ἑμαυτὸν χαλκὸν ποιῶν.

λδ'. Παρὰ μὲ γὰρ πολέμιων ἀκόντων λαμβάνειν πάντων ἡδιστοὶ ἔγωγ' ἰομίζω εἶναι, ᾧ δὲ παιδικῶν βελομένων ἡδισται (οἶμαι) αἱ χεῖρες εἰσιν.

λε'. Εὐθὺς γὰρ ᾧ τοῦ ἀντιφίλουτος ἡδύαι μὲ αἱ ἀντιβλέψεις, ἡδύαι δὲ αἱ ἐρωτήσεις, ἡδύαι δὲ αἱ ἀποκρίσεις, ἡδισται δὲ καὶ ἐπαφροδιπτάται αἱ μάχαι τε καὶ εἰσίδες.

λς'. Τὸ δὲ ἀκόντων παιδικῶν ἀπολαύειν, λεηλασία (ἐφη) ἔμοιγε δοκεῖ εἰκέναι μᾶλλον, ἢ ἀφροδισίοις. καὶ τοι τῷ μὲ ληστῇ πρὸς πινὰς ὅμως ἡδονὰς τὸ, τε κέρδιον, καὶ ὅ ἀνιᾶν τ' ἐχθρόν· τὸ δὲ, οὐδ' ἂν ἐρῶ τις, τέτρω ἡδύαι ἀνιωμένη, καὶ φιλουῦται μισῶνται, καὶ ἀπλεῶς ἀχθόμενος, πῶς οὐχὶ τῷτο ἡδὴ δυσχερὲς τὸ πάθημα καὶ οἰκτρὸν;

λς'. Καὶ

consequi cupio, sicut à volente, ac mutua cum amicitia mihi evenire vehementer desidero: ita vi ab eo sumere minus mihi velle videor, quam meipsum lædere.

34. Nam hostibus invitis aliquid eripere, jucundissimum equidem esse arbitror: at gratificationes, quæ ab amoribus ultro contingunt, suavissimæ sunt, meæ quidem sententia.

35. Statim enim redamantis adpectus mutuus gratus est, gratæ interrogationes, gratæ responsio-

nes, gratissimæ ac in primis jucundæ pugnae & contentiones.

36. At amoribus invitis frui, quiddam prædationi similis esse videtur, quam rei veneræ. Immo prædoni voluptates quoddam lucrum ipsum suppediat, & quod molestia hostem adficiat: quum voluptatem ex eo, quod aliquis amet, molestiam sentiente percipere, atque amantem esse in odio, graviterque ferentem adtingere, quo pacto non molestum deplorandumque malum sit?

37. Nam

λζ'. Καὶ ὃ δὴ τῷ μὲ ἰδιώτῃ εὐθὺς περμιέον' ἔστιν,
ὅταν ὁ ἐρώμενός τι ὑπουργῇ, ὅτι ὡς φιλῶν χερίζεται,
ἀλλ' ὅ εἰδέναι ὅτι οὐδεμιᾶς ἀνάγκης ὕψους ὑπηρετῇ.

λη'. Τῷ δὲ τυράννῳ ὅπου' ἔστι πιπεῦσαι, ὡς φι-
λεῖται. ὅπως ἀμετα ὃ αὐτὸς τῶς ἀλλ' φόβοι ὑπηρετῶνται,
ὡς ἢ μάλιστα ἀνιδύων) ἔχει ἑλκυσσιν αὐτῶς ταῖς τῷ φι-
λοῦνται ὑπουργίαις. καὶ ποῖον αἱ ὅπως ἀλλ' ἔχει ὕδεναι
πλέονες τοῖς τυράννοις εἰσὶν, ἢ ἀπὸ τῷ μάλιστα φιλεῖν αὐ-
τῶς παρρησιασμένων.

Κ Ε Φ. β'.

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· ἀλλὰ ταῦτα μὲ
πάνυ ἔμοιγε μικρὰ δοκεῖ (εἶ), ἃ σὺ λέγεις. πολ-
λὸς δὲ, ἔφη, ἔγωγε ὅρα τῷ δοκύντων ἀνδρῶν (εἶ)
ἐκόντας μειονεκτοῦντας καὶ σίτων, καὶ ποτὶς, καὶ ὅψων, καὶ
ἀφροδισίων γε ἀπεχόμενους.

β'. Ἀλλ' οἱ ὁκείνοις γε πολὺ ἀφαιρέτε τῷ ἰδιωτῶν,
ὅτι

37. Nam homini privato mox
argumento est, quum qui ama-
tur obsequentem se præbet,
fieri hoc tanquam ab amante
gratificandi studio. Scit enim il-
lum id nulla necessitate cogente
præstare.

38. Verum tyrannus numquam
diligi se, credere potest. Novi-
mus enim, illos, qui metus causa
obsequuntur, quam possunt maxi-
me amantium obsequia simulare.
Itaq; tyrannis insidiæ ab aliis nullæ
tam sunt frequentes, quam ab iis
qui maxime se amare simulant.

CAP II.

AD ea Simonides: Viden-
tur, inquit, hæc quæ tu
profers, admodum exigua esse.
Nam multos equidem video vi-
ros hominum opinione egre-
gios, qui sua sponte sunt aliis
inferiores, quod cibos adtinet,
quod potum, quod obsonia; at-
que etiam venereis à voluptatibus
abstinent:

2. Verum in illis multum in-
ter privatos homines ac vos in-
terest,

ὅτι μεγάλη μὲν ὀπινοῦτε, ταχὺ δὲ κατεργάζεσθε πλῆθρα
 δὲ τὰ φεισὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ ἀγαθέωντα μὲν ἀρετῇ
 ἵπποις, ἀγαθέωντα δὲ καὶ ἄλλα, ὑπερέχοντα δὲ
 κόσμον γυναιξί, μεγαλοπρεπέστατας δ' οἰκίας, καὶ ταύτας
 κατεσκευασμένας τοῖς πλείστοις ἀξίοις· ἔτι δὲ πλήθι καὶ
 ὀπισήμας θεράποντας ἀείψως κέκτησθε· ἰκαίωτατοι δὲ
 ἐστὲ κακῶσαι μὲν ἐχθρούς, ὀνήσαι δὲ φίλους.

γ'. Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ Ιέρων εἶπεν· ἀλλὰ τὸ μὲν
 πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὃ Σιμωνίδῃ, ἑξαπατῶσθαι
 ὑπὸ τῆς τυραννίδος, ὁρῶν τι θαυμάζω. μάλα γὰρ
 ὁ ὄχλος μοι δοκεῖ δοξάζειν ὁρᾶν καὶ εὐδαιμονίας τινὰς
 εἶναι, καὶ ἀφλίγας.

δ'. Ἡ δὲ τυραννὶς τὰ μὲν δοκῶντα πολλῷ ἄξια κτή-
 ματα εἶναι, ἀνεπυγμένα θεῶν, φανερά πᾶσι πρῆχε·
 τὰ δὲ χαλεπὰ οἱ ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων κέκτηναι ἄπο-
 κεκρυμμένα, ἔνθα ὡς καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ τὸ κακοδαι-
 μονεῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀποκρίται.

terest, quod & magnas res ani-
 mo concipitis, & celeriter con-
 ficitis. Habetis & abundantem
 rerum copiam, equos insigni vir-
 tute, arma pulchritudine exi-
 mia, mundum pro uxoribus e-
 gregium, ædes magnificentissi-
 mas, easque maximi pretii re-
 bus instructas. Sunt item vo-
 bis famuli plurimi, & artium
 cognitione præstantissimi. Pote-
 stas vobis est maxima, tum læ-
 dendi hostes, tum commodandi
 amicis.

3. Ad quæ Hiero : Sed enim

vulgo mortalium, mi Simoni-
 des, à regno perstringi oculos
 equidem non miror. Nam vul-
 gus hominum valde mihi videtur
 ex iis quæ sub ejus oculos cadunt,
 opinionem de quorundam felici-
 tate & infelicitate concipere.

4. At regnum eas res quæ
 maximi esse pretii videntur, ex-
 plicatas palam spectandas omni-
 bus exhibet : quæ verò mole-
 sta sunt, ea regum in animis
 occulta tenet, in quibus & fe-
 licitas & infelicitas hominum
 sita est.

5. Quam

ε'. Τὸ μὲ οὖν τὸ πλῆθος πρὸς τέττα λεληθέναι, ὥσπερ εἶπον, ὃ θαυμάζω. τὸ δὲ καὶ ὑμᾶς ταῦτ' ἀγνοεῖν, οἱ ἀφ' ἧ γνώμης δοκεῖτε θεῶσθαι κάλλιον, ἢ ἀφ' ἧ ὀφθαλμῶν τὰ πλείστα τ' ὡραζμάτων, τῆτό μοι δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι.

στ'. Εγὼ δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα, ὡ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι, ὅτι οἱ τυράννοι τ' μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τ' δὲ μεγίστων κακῶν πλείστα κέκτῳ.

ζ'. Αὐτίκα γάρ, εἰ μὲ εὐρίων δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχρον τοῖς τυράννοις μέτεστι· εἰ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τέττα πλείον μέρος αὐτοῦ τυράννοι μετέχουσιν.

η'. Εὐθύς γάρ τοῖς μὲ ἰδιώταις, ἀν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινοῖ πόλεμοι πολεμῇ, ἔξεστι ὅποι ἀν βύλων πορεύεσθαι, μηδὲν φοβημένους μή τις αὐτῆς ἀποκτείνῃ. αὐτοὶ δὲ τυράννοι πάντες πάντα καὶ ὡς ἀφ' ἐπιδόσεως πορεύονται. αὐτοὶ τε γοῦν ὀπλισμένοι οἷον ἀνάγκῃ ἀφ' ἧς, καὶ ἄλλας ὀπλοφόρους αἰεὶ συμπεριάγειν.

θ'. Επειτα

5. Quamobrem hæc multitudinem latere non miror, ut dixi: sed vobis quoque ignota esse, qui animi iudicio maxima ex parte res pulchrius contemplari videmini, quam oculis, mihi quidem mirum est.

6. Ego vero experiundo plane cognovi, mi Simonides, ac tibi dico, reges maximorum bonorum minime participes fieri, & gravissimorum maiorum insignem habere copiam.

7. Protinus enim, si pax magnum hominibus esse bonum vi-

detur, quamminimūm ejus participes sunt reges: si bellum ingens est malum, maxima ejus pars ad reges pertinet.

8. Primum hominibus privatis, si non ipsorum civitas bellum publicum suscipiat, quocumque lubet, abire licet, nihil metuentibus, ne quis eis vitam adimat. Reges vero universi ubique tamquam per hostium sine proficiuntur. Iaque necessariū putant, ut & ipsi armati sint, & armatos semper tecum circumducant.

Εε

9. Deind:

θ'. Επειτα δὲ οἱ μὲν ἰδιῶται, ἐὰν καὶ στρατεύωντάς πε εἰς πολεμίαν, ἀλλ' οὐκ ἐπειδὴν γε ἔλθωσιν οἴκαδε, ἀσφάλῃ σφίσι ἡγῶνται ἔτι. οἱ δὲ τύραννοι ἐπειδὴν εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκονται, τότε οὐ πλείστοις πολέμοις ἴσασιν ὄντες.

ι'. Εὖν δὲ δὴ καὶ ἄλλοι στρατεύωσιν εἰς τὴν πόλιν κρείττονες, ἐὰν ἔξω ᾖ τείχους τύχωσιν ὄντες οἱ ἥσωνες, οὐκ ἀκινδυνῶ δοκοῦσιν εἶναι. ἀλλ' ἐπειδὴν γε εἰσω ᾖ ἐρύματος ἔλθωσιν, οὐκ ἀσφαλείᾳ πάντες νομίζουσι καθεστῆναι. ὁ δὲ τύραννος ὅστις ἐπειδὴν εἰσω ᾖ οἰκίας παρέλθῃ, οὐκ ἀκινδυνῶ ὄσιν, ἀλλ' οὐτάῳ δὴ καὶ μάλιστα φυλακτιοὶ οἶεται εἶναι.

ια'. Επειτα τοῖς μὲν ἰδιώταις καὶ ἀφ' ἀποιδῶν καὶ δι' εἰρήνης γίγνεται πόλεμος ἀνάπαυσις. τοῖς δὲ τυράννοις ὅτε εἰρήνη ποτὲ πρὸς τὴν τυραννικομένην γίγνεται, ὅτε ἀποιδῶν ἂν ποτε πισύσας ὁ τύραννος μαρρήσῃ.

ιβ'. Καὶ πόλεμοι μὲν δὴ εἰσιν, ὅς τε αἱ πόλεις πολεμῶσι,

καὶ

9. Deinde privati homines, licet hostilem in agrum militatum abeant, nihilominus ubi domum redierunt; esse tutos sese arbitrantur. At tyranni posteaquam ad civitatem suam pervenerint, inter hostes se plurimos esse sciunt.

10. Quod si qui potentiores adversus urbem aliquam expeditionem suscipiant, ac minus potentes forte extra moenia fuerint; esse quidem illi videntur in periculo, verum posteaquam intra munitionem sese receperint, om-

nes in tuto se esse credunt. Tyrannus autem ne tum quidem, quum domum ingressus fuerit, expers est periculi; omninoque istuc maxime sibi cavendum arbitratur.

11. Præterea privati homines, per foedera & pacem, belli molestia liberantur; regibus vero neque pax ab iis quos regunt, conceditur, neque quicquam tyrannus confidenter foederibus habere fidem ausit.

12. Sunt item bella, quæ à civitatibus, & alia, quæ à regibus adversus

ὃς δὲ (Α) τύραννοι πρὸς τοὺς βεβιασμένους. τέτταν δὲ
τὴν πολέμων ὅσα μὲν ἔχθ' χαλεπὰ ὁ σωὼν ταῖς πόλεσι
ταῦτα καὶ ὁ τύραννος ἔχθ'.

ιγ'. Καὶ ὃς ἐν ὅπλοις δι᾽ ἐπὶ ἀμφοτέρους, καὶ φυ-
λάττωται, καὶ κινδυνεύειν, καὶ, ἂν π. πάθῃσι κακὸν ἡττη-
θέντες, λυποῦνται ὅτι τέτοις ἐχάτρεσι.

ιδ'. Μέχρι μὲν δὲ τέττα ἴσοι οἱ πάλεμοι. ἃ δὲ ἔχου-
σιν ἡδὲ αἱ οἱ σωόντες ταῖς πόλεσι πρὸς τὰς πόλεις, ταῦ-
τα οὐδέπ' ἔχουσιν οἱ τύραννοι.

ιε'. Αἱ μὲν ὃς πόλεις δήπου, ὅταν κρατήσῃσι μάχῃ τὴν
ἐναντίων, ὃς ῥάδιον εἶπεν, ὅσῳ μὲν ἡδονὴν ἔχουσιν ἐν τῇ
τρέφασθαι τὴν πολέμους, ὅσῳ δ' ἐν τῇ δάκνειν, ὅσῳ δ'
ἐν τῇ ἀποκτείνειν τὴν πολέμους· ὡς δὲ γαυροῦνται ὅτι
τῇ ἔργῳ, ὡς δὲ δόξαν λαμβάνειν ἀναλαμβάνουσι, ὡς δ'
εὐφραίνονται τὴν πόλιν νομίζοντες νύξηκίαι.

ις'. Εἰς τὴν δὲ πρὸς τραποῦνται καὶ τῆς βελῆς
μετεχνηκίαι, καὶ πλείους ἀπεκτονέαι. χαλεπὸν δὲ
εὐρεῖν,

adversus illos quos vi oppresse-
runt, geruntur: At ex his bellis
quæcumque gravia molestaque
redeunt ad eum qui civitatum
partes sequitur, ea cadunt etiam
in tyrannum.

13. Nam utrosque necesse est
in armis esse, cavere sibi, adire
pericula, & si quid calamitatis vi-
dis accidat, utrique dolent.

14. Atque hæcenus paria sunt
utriusque bella. Quæ vero illis
jucunda accidunt, qui civitatum
stant à partibus, apud civitates,
et tyranni non habent.

15. Etenim urbes, quum ad-
versarios pugna vincunt, dici fa-
cile non potest, quantum volupta-
tis ex eo percipiant, quod in fu-
gam hostes egerint: quantum in
persequendo, quantum in occi-
dendis hostibus: quam ob ipsum
facinus exsultent, quam insignem
gloriam sibi vindicent, quam
propterea gaudent, quod rem-
publicam amplificasse se existi-
mant.

16. Arrogat quisque sibi, quod
& consilii particeps fuit, & plu-
rimos interfecerit. Ac difficulter

Ee 2 invenias,

εὐρεῖν, ὅπῃ ἔχῃ καὶ ἔπιψεύδον), πλέονας φάσκοντες ἀπεκτονένας, ἢ ὅσοι ἀντὶ ὅντι ἀποθάνωσιν. ἔτω χαλόν τι αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι τὸ πάλιν νικᾶν.

ἰς. Ο δὲ τύραννος, ὅταν ὑποπτεύσῃ, καὶ ἀδοσιόμηνος τῷ ὅντι ἀντιπροσπορεύσας πινὰς ἀποκτείνει, οἶδεν ὅτι οὐκ αὖξαι ὄλιγον τὴν πόλιν, ἔκσταται τε ὅτι μειόνων ἀρξεί, φαιδρός τε ἔσθιαι (ἔϊ), ὅθεν μεγαλύνεται ἐπὶ τῷ ἔργῳ· ἀλλὰ καὶ μειοῖ κατ' ὅσον ἀνδρῶν τὸ γεννημένον, καὶ ἀπολογεῖται ἅμα τράπῃ, ὡς οὐκ ἀδικῶν πεποίηκεν. ἔτις ἔδ' αὐτῷ δοκεῖ χαλὰ τὰ ποιούμενα εἶναι.

ἰη. Καὶ ὅταν ἀποθάνωσιν ὅς ἐφοβήθη, ὁρᾷ τι μᾶλλον πούτου θάρρει, ἀλλὰ φυλάττεται ἐπὶ μᾶλλον, ἢ τὸ τράπαι. καὶ πόλεμον μὲν δὴ τοῖσιν ἔχειν ἀφαιτελεῖ ὁ τύραννος, ὃν ἐγὼ δηλαδὲ

Κ Ε Φ.

invenias, ubi non etiam falso quædam addant; quum plures se interemisse prædicant, quam re ipsa ceciderint. Adeo res ipsis esse præclara videtur, civitatem victoria potiri.

17. Tyrannus autem, quum vel propter suspensiones suas, vel quod revera quosdam adversus se moliri quid d. prehenderit, nonnullos interficit; totam se urbem non amplificaturum novit, & scit etiam paucioribus se imperaturum, neque potest esse hilaris,

neque se magnifice ob facinus ipsum effert. Immo quantum potest, extenuat rem gestam, & inter agendum purgat sese, quasi non per injuriam id fecerit. Usque adeo ne ipsi quidem honesta, quæ facit, esse videntur.

18. Quod si etiam moriantur ii, quos metuit, nihilo magis fidenti est animo; sed plus etiam sibi, quam prius, cavet. Atque hoc modo tyrannus bello perpetuo vexatur, ut indicavi.

Κ Ε Φ. γ'.

Φ Ιλίας δ' αὖ καταθέασαι ἧς κοινωνῶσιν **Ⓐ** τύραν-
νοι. πρῶτον μὲν, εἰ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἡ
φιλία, τῷτο ὁπισκεψώμεθα.

β'. Ος γὰρ ἀν φιλήται δύνου ὑπὸ πινον, ἡδέως μὲν
τῷτον **Ⓐ** φιλῶντες παρέντα ὁράσιν, ἡδέως δ' εὖ ποιῶσι,
ποῦτοι δὲ ἂν που ἀπὴν, ἡδιστα δὲ πάλιν τρωπόντα δέ-
χον, σωήδονται δ' ὅπῃ τοῖς αὐτῷ ἀγαθοῖς, σωεπικυ-
ρῶσι δὲ, εἰάν τι σφαλλόμενον ὁρῶσιν.

γ'. Οὐ μὲν δὲ λέληθαι ὁδοὺ τὰς πόλεις, ὅπῃ ἡ φιλία
μέγιστον ἀγαθὸν καὶ ἡδιστον ἀνθρώποις ὅσῃ. μόνους γὰρ τῆς
μοιχῆς νομίζουσι πολλὰ τῶν πόλεων νηποιὰ ἀποκτείναν,
διλοιοῦσι καὶ ταῦτα, ὅπῃ λυμαντῆρας αὐτῆς νομίζουσι
καὶ τῶν γυναικῶν φιλίας πρὸς τῆς ἀνδρας εἶναι.

δ'. Επεὶ ὅταν γε ἀφροδισιασθῇ κατὰ συμφερόν τινα
γυνή,

CAP. III.

JAm mihi velim etiam ami-
citiis, quarum tyranni parti-
cipes sunt, inspicias. Primum,
an magnum amicitia bonum sit
hominibus, consideremus.

2. Nam si quis ab aliquibus
diligatur, eum adesse sibi luben-
ter vident ii qui diligunt: lu-
benter eidem benefaciunt, ab-
sentem desiderant, redeuntem
jucundissime excipiunt, volupta-

tem ex rebus ipsius prosperis
communem percipiunt, opem
una ferunt, si quid adversi acci-
dere videant.

3. Nec ignorant urbes, ami-
citiarum maximum suavissimum-
que bonum hominibus esse. Ita-
que plerisque in urbibus ea lex
valet, ut solos adulteros occidere
liceat impune: nimirum propter-
ea, quod eos uxorum erga ma-
ritos amicitiae corruptores esse
existiment.

4. Nam quum mulieres casu
quodam congressu venereo sunt
usae,

γυνή, ὅσδ' ἐν ἡτίον τέτυτ' ἔνεκεν πῶσιν αὐτοῖς (A) ἄνδρες, εἰάν πο' ἡ φιλία δοκῇ αὐτοῖς ἀκέραιος ἀφαιρῆναι.

ε'. Τοσῦτον δὲ π' ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ [φιλεῖσθαι] (E), ὥστε νομίζω πο' ὄντι αὐτόματα ἀγαθὰ πο' φιλεῖσθαι γίνεσθαι καὶ πο' θεῶν καὶ πο' ἀνθρώπων.

ς'. Καὶ τέτυτ' ποίνω ἔκ τε κτήματος ποῖς τε ὄντος μειο- νεκτῶσιν οἱ τρέχοντες πάντων μάλιστα. εἰ δὲ βέλῃ, ὦ Σιμωνίδη, εἰδέναι ὅτι ἀληθῆ λέγω, ὥστε ὀπίσκειται.

ζ'. Βεβαιόταται μὲν γὰρ δὴ πᾶσι δοκῶσι φιλίᾳ (E) γυνῶσι πρὸς πᾶδας, καὶ πατρὶ πρὸς γονεῖς, καὶ ἀδελφοῖς πρὸς ἀδελφούς, καὶ γυναιξὶ πρὸς ἄνδρας, καὶ ἐταίροις πρὸς ἐταίρους.

η'. Εἰ ποίνω ἐθέλεις κατανοεῖν, εὐρήσεις μὲν τὴν ἰδιώ- ται ὑπὸ τέττοι μάλιστα φιλεῖσθαι, τὴν δὲ τυράννους πολλὰς μὲν πᾶδας ἑαυτῇ ἀπεκτονότας, πολλοὺς δὲ ὑπὸ πᾶσιν ἀπολωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς οἳ τυραννίσιν ἀλλήλοφόνους γεννημένους, πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ γυναικῶν τῇ ἑαυτῇ τυράννοις διεφθαρμένους

καὶ

usæ, nihilominus id quod addi- net, apud maritos in honore sunt, si quidem amicitia inter ipsos in- violata constare putetur.

5. Tantum autem bonum esse judico [amari], ut existimem, ei qui diligitur, tum à Diis tum ab hominibus ultro bona quædam contingere.

6. Atque in hac tali posses- sione deterior imprimis est re- gum quam aliorum conditio. Quod si, mi Simonides, scire vis, num vera loquar, sic rem considerato.

7. Firmissimæ videntur esse a- micitiæ parentum erga liberos, liberum erga parentes, fratrum erga fratres, uxorum erga mari- tos, sodalium erga sodales.

8. Quod si ergo rem animad- vertere voles, invenies privatos homines ab his maxime dili- gi: quum interim complures tyran- ni liberos suos occiderint, com- plures suis à liberis interfecti sint, multi fratres in usurpa- tione tyrannidum mutuis se cæ- dibus confecerint, multi denique tyranni tum ab uxoribus suis,

tum

καὶ ἑσὶ ἐταίρων γὰρ τῆς μάλιστα δοκούντων φίλων εἶναι.

θ'. Οἵπτες οὖν ἑσὶ πῶν φύσει πεφυκότων μάλιστα φιλεῖσθαι καὶ νόμῳ σωλευαρχομένων ἔτῳ μισοῦσθαι, πῶς ἑσὶ ἄλλου γὰρ πινθῶ οἶσθαι ἡδυνᾶσθαι αὐτοὺς φιλεῖσθαι;

Κ Ε Φ. δ'.

Αλλὰ μὲν καὶ πίστεως ὅπως ἐλάχιστον μετέχῃ, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειοτεκεῖ; ποία μὲν γὰρ ξυνοσία ἡδυνᾶ ἀνευ πίστεως ἢ πρὸς ἀλλήλους; ποία δ' ἀνὴρ καὶ γυναικὶ τερπνὴ ἀνευ πίστεως ὁμιλία; ποῖος δὲ θεράπων ἡδυνᾶ ἀπτερόμενος;

β'. Καὶ τέττα τοίνυν, ἔπειθ' ὅπως πῶς πῶς ἐχέῃ, ἐλάχιστον μέτεστι τυραννῶν ὅποτε γὰρ ἔτε σιτίοις χρηπίστοις ἔτε πότοις πιτεύων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τέττων πρὶν ἀπαρχοῦσθαι τοῖς θεοῖς, τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ πρῶτον κελεύουσιν

ἀπο-

tum sodalibus qui amicissimi viderentur, interemti sint.

9. Qui ergo apud illos, quos ut maxime diligamus, à natura comparatum est, simul legibus etiam ad hoc nos compellentibus, tanto sunt in odio: quo pacto existimandum est, eos ab alio quopiam diligi?

C A P. IV.

PRæterea cui quamminimam fidei habetur, qui non magno in bono ceteris inferior est? Nam

quæ tandem familiaritas absque fide mutua jucunda fuerit? quæ inter virum ac feminam absque fide consuetudo delectationem habere potest? quis minister gratus fuerit, si fides ei non habeatur?

1. Itaque hoc etiam, nimirum ut fidem quis aliis habeat, parum admodum ad tyrannum pertinet; quando sic vivit, ut neque præstantissimis cibis, neque potui fidem habere possit; sed primum famulos degustare hos jubet antequam Diis primitiæ offerantur, idque propter diffi-

ἀπογένοθαι, ἀλλὰ τὸ ἀπιτεῖν μὴ καὶ ἐν τέτοις κακῇ πε-
φάσῃ ἢ πίῳσι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ αἱ πατρίδες τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνθρώ-
ποις πλείους ἄξια. πολῖται γὰρ δορυφορεῖσι μὲν ἀλλήλους
ἀνὰ μισθοῦ ὅππότε τοὺς δούλους, δορυφορεῖσι δ' ὅππότε τοὺς
κακέρους, ὥστε τοῦ μηδένα τῶν πολιτῶν βιάσθαι
νάτω ἀποθνήσκειν.

δ'. Οὐκ οὖν δὲ πόρῳ παρρησιάζονται φυλακῆς, ὥστε πε-
ποῖνται πολλοὶ νόμον καὶ μαφροῦ μὴδὲ τ' σιωπῶντα κα-
ταρεῖν. ὥστε ἀλλὰ τοὺς πατρίδας ἀσφαλῶς ἔχει τὸ βίον
τεύει τ' πολιτῆς.

ε'. Τοῖς δὲ τυράννοις καὶ τῷτο ἔμπαν ἀνέπραπται.
ἀντὶ γὰρ οὗ πμωρεῖν αἱ πόλεις αὐτοῖς μεγάλως πμῶσι
τ' ἀποκτείναντα τυράννον· καὶ ἀντὶ γε τοῦ εἶργειν ἐκ
τῶν ἱερῶν, ὥστε τοὺς τῶν ἰδιωτῶν φονέας, ἀντὶ τέ-
τυ καὶ εἰκόνας οὗ τοῖς ἱεροῖς ἱστῶσιν αἱ πόλεις τ' τοῖς-
το ποιῶσάντων.

ς'. Εἰ

diffidentiam, ne forte vel in his
mali aliquid aut comedat, aut
bibat.

3. Quinetiam patria sua cui-
que reliquorum hominum maxi-
mo est in pretio. Nam cives
mutuo se quasi satellitio quodam
sine stipendio adversus servos tu-
entur, itemque adversus facino-
rosos, ut ne quis civium morte
violenta à medio tollatur.

4. Atque hac in custodia mu-
tua cives eo sunt progressi, ut à
multis lata lex sit; qua sancitur,
ut ne his quidem purus habea-

tur, qui cum homicida versetur.
Quo fit, ut beneficio pa-
triae suae quisque civium tuto
vivat.

5. At in tyrannis contraria ra-
tio est. Tantum enim abest ut
horum mortem civitates ulciscan-
tur, ut etiam magnis honoribus
eum adficient, qui tyrannum in-
terfecerit. Tantum item abest
ut à sacris eos arceant, quemad-
modum solent interfectores pri-
vatorum hominum: ut etiam
imagines tale quid designantium
in templis statuant.

6. Quod

ζ'. Εἰ δὲ σὺ οἶε, ὡς πλείω ἔχων ιδιωτῶν κτήματα ὁ τύραννος, ἀλλὰ τῷτο καὶ πλείω ἀπ' αὐτῶν εὐφραίνεται, οὐδὲ τῷτο ἕως ἔχει, ὡς Σιμωνίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ (α) ἀθληταὶ ἔχ' ὅταν ιδιωτῶν γέινωται κρείττους, τῷτο αὐτοὺς εὐφραίνει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἥττους, τῷτ' αὐτοὺς ἀνῆλ'. ἔγω καὶ ὁ τύραννος, ἔχ' ὅταν ᾤ ιδιωτῶν πλείω φαίνεται ἔχων, τότε εὐφραίνεται, ἀλλ' ὅταν ἐπὶ τὴν τυραννίαν ἐλάττω ἔχη, τότε λυπᾷται. τῆτοις γὰρ ἀνταγωνισαῖς ἡγεῖται αὐτῷ τοῦ πλούτου εἶναι.

ζ'. Οὐδὲ γὰρ ῥᾷστόν περὶ γίνεται τῷ τυράννῳ, ἢ τῷ ιδιώτῃ, ὡς ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ιδιώτης οἰκίας, ἢ ἀγροῦ, ἢ οἰκέτης ἐπιθυμεῖ· ὁ δὲ τύραννος, ἢ πόλεως, ἢ χώρας πολλῆς, ἢ λιμένων, ἢ ἀκροπόλεων ἰχυρῶν· ἃ ὅτι πολὺ χαλεπότερα καὶ ἐπικινδυνώτερα καταργάσασθαι ᾤ ιδιωτῶν ἐπιθυμημάτων.

η'. Ἀλλὰ μέντοι καὶ πένητα ὅφει ἔχ' ἕως ὀλίγους ᾤ ιδιωτῶν,

6. Quod si tu tyrannum existimas, propterea quod fortunas, quam privati homines, ampliores habeat, etiam maiorem ex iis voluptatem percipere; ne id quidem ita se habet, mi Simonides; sed quemadmodum athletæ non quum imperitos superant, lætantur; sed ubi ab adversariis superantur, tum scilicet ingenti molestia addiuntur: sic & tyrannus non quum plura possidere videtur, quam privati homines, gaudet; sed magnum ex eo dolorem percipit, si minus

quam tyranni ceteri, habet. Nam hos in opibus adversarios suos esse statuit.

7. Neque citius tyranno, quod concupiscit, obtingit; quam homini privato. Homo enim privatus vel domum, vel fundum, vel servum adpetit: tyrannus autem vel oppida, vel regionem amplam, vel portus, vel munitas arces: quæ quidem majori cum difficultate ac periculo adquiruntur, quam quæ privati homines concupiscunt.

8. Quinetiam non tam paucos, inter homines privatos, pauperes

ιδιωτῶν, ὡς πολλὰς τ' τυράννων. ὃ δὲ πρὸ ἀειθμῶ ἔτε
τὰ πολλὰ κρίνεται, ἔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τοὺς χρή-
σας. ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανά πολλὰ ἔστι, τὰ
δὲ τ' ἱκανῶν ἐλλείποντα, ὀλίγα.

θ'. Τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολλαπλάσια ἥσαν ἱκανά
ἔστιν εἰς τὰ ἀναγκάσια δαπανήματα, ἢ πρὸ ιδιώτη· τοῖς
μὲν γὰρ ιδιώταις ἔξῃσι τοὺς δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ ἅψ'
ἡμέραν, ὅπῃ βύλονται· τοῖς δὲ τυράννοις οὐκ οὐδέποτε.
αἱ γὰρ μέγισται αὐτοῖς δαπάναι καὶ ἀναγκασιόταται εἰς τὰς τ'
ψυχῆς φυλακὰς εἰσι. τὸ δὲ τέττον συντέμνειν, ὀλιγοῦς
δοκᾷ (εἰ).

ι'. Επειτα δὲ ὅσοι μὲν δυνάμνται ἔχειν ἀπὸ τῆς δικαίης,
ὅσων δέονται, τί τέττης οἰκτείρει τις ὡς πείνηται; ὅσοι δ'
ἀναγκάζονται δι' εἰδείαν κακόν τι καὶ ἀσχερὲν μηχανώ-
μενοι ζῆν, πῶς ὃ τέττης ἀγλίας ἂν τις, καὶ πείνηται δι-
καίως νομίζοι.

ια'. Οἱ τυράννοι τοῖνυν ἀναγκάζοντι πλεῖστα συλᾷν ἀδίκως

καὶ

videbis, quam multos, inter ty-
rannos. Quippe numero nec ea
quæ multa sunt, nec quæ suffi-
ciunt, æstimantur; sed ex usu.
Quo fit, ut quæ superant ultra id
quod satis est, multa sint: quæ
vero sunt infra id quod sufficit,
pauca.

9. Tyranno igitur multis par-
tibus plura minus ad necessarios
sumtus sufficiunt, quam homini
privato. Nam privatis licet præ-
cidere sumtus quotidianos, ex a-
nimi arbitratu: quod in tyranno
locum non habet. Etenim ma-

ximos sumtus, eosque summe ne-
cessarios in excubias vitæ faciunt,
de quibus si quid decidatur, id
cum ipsorum exitio conjunctum
esse videtur.

10. Deinde quicumque habere
justa ratione possunt quantum re-
quirunt, cur eos quis miseretur ut
inopes? at qui ob egestatem ma-
lum ac turpe quid excogitare, de
quo vivant, coguntur: cur non
illos & miseros, & pauperes esse,
merito quis existimet?

11. At enim tyranni plu-
rimis rebus per injuriam, tum
fana,

ὃ ἱερὰ, καὶ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τὸ εἰς τὰς ἀναρχίας δαπάναις αἰὲν περσίδεται χρημάτων ὥσπερ καὶ πολέμου ὅντος αἰὲν ἀναρχίζονται πρᾶτευμα τρέφειν, ἢ ἀπολωλέναι.

Κ Ε Φ. ε'.

ΧΑλεπόν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδῃ, τῷ τυράννῳ. γινώσκου μὲν γὰρ ὅθεν ἦθον τῷ ἰδιωτῶς τὴν κοσμίαν γὰρ καὶ σοφὴν καὶ δικαίαν, τέτοις δ' ἀντὶ τῆς ἀρχῆς, φοβοῦνται τοὺς μὲν ἀνδρείους, μή τι πολμήσωσι τῇ ἐλευθερίᾳ ἕνεκεν τὴν δὲ σοφὴν, μή τι μηχανήσονται τὴν δὲ δικαίαν, μή ὑπερημύσῃ τὸ πλῆθος ὥστε αὐτῶς περσάσθαι.

β'. Οταν δὲ τὴν τοιάντην ἀλλὰ τὸ φόβον ὑπεξάφρωνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρεῖας, ἀλλ' ἢ οἱ ἀδικοί τε, καὶ ἀρχαῖς, καὶ ἀνδραποδώδεις; ὧ μὲν ἀδικοὶ πισυρόμενοι, διότι φοβῶνται, ὥσπερ οἱ τύραννοι, τὰς πόλεις,

fana, tum homines spoliare coguntur; propterea quod ipsis ad sumtus necessarios semper pecuniis opus sit. Etenim perinde ac si bellum geratur, vel copias semper alant vel intereant, necesse est.

CAP. V.

ΕXponam vero tibi, mi Simonides, etiam aliam quamdam regum sane gravem calamitatem. Etenim non minus norunt quam privati homines, quinam egregii

viri sint, & sapientes, & iusti: sed quum eos suspicere deberent, metuunt; fortes quidem, ne quid libertatis causa audeant; sapientes, ne quid artificiose moliantur; iustos, ne plebs eos sibi præesse cupiat.

2. Quum vero huiusmodi homines e medio propter metum sustulerint, quinam alii sunt ipsis reliqui, quorum scilicet uti opera possunt, quam iniusti, intemperantes, serviles? Iniusti, quod his fides habeatur, utpote qui metuunt æque, ac tyranni, ne

πόλεις, μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι, ἐγκρατεῖς αὐτῆς γίνωνται· οἱ δ' ἀκρατεῖς, ἃ εἰς τὸ παρὲν ἕξουσας ἔειχα· οἱ δ' ἀνδραποδῶδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιῦσι ἐλεύθεροι εἶναι).

γ'. Χαλεπὸν οὖν ἔστι τὸ πᾶν ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλως μὲν ἡγεῖσθαι ἀγαθούς ἀνδρας, ἄλλοις δὲ ἡγεῖσθαι ἀναγκάζεσθαι.

δ'. Εἰ δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη ἔστι τυραννὸν εἶναι. ἀνδρὶ γὰρ ἃ πόλεως ἔστι ἀνίστασθαι δυνάμεται, ἔστι εὐδαιμονίῃ. ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει ἡ τῆς ἐαυτοῦ πατρὸς ἐπικρατεῖν. ἔστι γὰρ ἀλκίμοις, εἴτε εὐόπλοις χάρουσι τοὺς πολίτας ὑποκυβάζοντες, ἀλλὰ τοὺς ξένους δουλωτέρας ἢ πολιτῆς ποιουῦτες ἡδονῇ μᾶλλον, ἢ τέστοις ἡρώωνται δορυφόροις.

ε'. Ἀλλὰ μὲν ἔστι ἀνὴρ εὐετηριῶν γενόμενος ἀφροσύνα ἢ ἀγαθὸν γίνηται, ὅθεν τότε συγχάρει ὁ τυραννός. ὁ δὲ δεσπότης γὰρ ἔστι ὑποτακτοτέρας αὐτοῖς οἰόνται ἡγεῖσθαι.

Κ Ε Φ.

ad libertatem urbes adspirent, ac ipsos suam in potestatem redigant: intemperanter, ob praesentem potestatem: serviles, quod ne ipsi quidem liberi esse cupiant.

3. Quapropter equidem arbitrator, hanc etiam calamitatem gravem esse, quod alios quidem viros bonos esse ducant, aliis vero uti cogantur.

4. Praeterea necesse est, etiam tyrannum civitatis suae studiosum esse, quippe qui absque civitate neque salvus esse possit, neque beatus. At cogit eadem tyrannis

quosdam, ut patriam quoque suam culpa gravent. Nec enim cives suos fortes efficere, nec armis instruere gaudent: sed magis ipsis volupe est, exterorum potentiam supra cives amplificare, atque his satellitum loco utuntur.

5. Quinetiam quum proveniunt annonae benignior omnium bonorum ubertatem adfert, ne tum quidem tyrannus communem cum ceteris voluptatem percipit. Existimat enim, suos in rerum inopia humilioribus animis futuros.

C A P.

Κ Ε Φ. Γ'.

Βούλομαι δέ σοι, ἔφη, ᾧ Σιμωνίδῃ, καὶ κείνας τοὺς
εὐφροσύνας δηλῶσαι, ὅσας ἐγὼ χρώμεσθαι ὅτ' ἰὼ
ιδιώτης, νῦν, ὅπῃ τύρανθαι ἐγειρόμην, ἀποδάνομαι τε-
ρέμεσθαι αὐτῇ.

β'. Εγὼ γὰρ ξυνίω μὲν ἡλικιώταις ἡδόμενος ἡδομένοισι
ἔμοι, σιωπῶ δὲ ἑμαυτῷ, ὅποτε ἡσυχίας ὀπιθυμῶμαι.
Διήγον δ' οὐ συμποσίοις πολλάκις μὲν μέχει ὅτ' ὀπιλα-
γέσθαι πάντων, εἴ τι χαλεπὸν οὐ ἀνθρώπινον βίῳ ἰὼ,
πολλάκις δὲ μέχει ὅτ' ὠδαῖς τε, καὶ θαλίαις, καὶ χροῖς
καὶ ψυχῇ σὺλκταμιγνῦναι, πολλάκις δὲ μέχει κοινῆς
ὀπιθυμίας ἑμῆς τε καὶ τῆ παρόντων.

γ'. Νῦν δὲ ἀπετέρημαι μὲν τῇ ἡδόμενῳ ἔμοι, ἀφ' ἧς
τὸ δούλοισι ἀντὶ φίλων ἔχειν τοὺς ἐτάμευς. ἀπετέρη-
μαι δ' αὖ τοῦ ἡδέως ὀκείνοισι ὁμιλεῖν, ἀφ' ἧς τὸ μηδεμίαν
οἰοῦμαι

CAP. VI.

VOlo autem tibi, mi Simo-
nides, etiam illas volupta-
tes exponere, quibuscumque, dum
privatus adhuc essem, utebar: spo-
liatus eis, uti quidem animadver-
to, posteaquam regnum adeptus
sum.

2. Versabar cum æqualibus,
quorum ego consuetudine dele-
ctabar, sicut & illi mea: versa-
bar & mecum solo, si quando
quietem expeterem. Aderam sæ-

penumero convivii eo usque,
dum omnium obliviscerer, quæ
hominum in vita molesta eve-
niunt: sæpenumero dum canti-
lenis, hilaritatibus, choreis ani-
mum commiscerem: sæpenu-
mero quamdiu tum mihi tum
iis qui aderant, collubitum fu-
isset.

3. Nunc vero spoliatus iis sum,
quæ mihi jucunda erant; idque
propterea, quod amicorum loco,
servorum sodalitus utar: sum item
spoliatus dulci eorum consuetudi-
ne, propterea quod nullam in eis
amplius

οἰοῦν εὐνοίαν ἔμοι πρὸ αὐτῶν, μέγιστον δὲ καὶ ὕπνον ὁμοίως
οἰέδρα φυλάττομαι.

δ'. Τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲ ὄχλοι, φοβεῖσθαι δ' ἐρη-
μίαν, φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν, φοβεῖσθαι δὲ καὶ αὐτῶς
τοὺς φυλάσσοντας, καὶ μὴτ' ἀνόπλους ἐθέλειν ἔχειν ὡς
αὐτὸν, μίθ' ὠπλισμένους ἡδέως θεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀρ-
χαλέον ὅστι θεῖν γμα;

ε'. Εἰ δὲ ξένοις μᾶλλον μὲ ἢ πολίταις πιτεῦειν,
βαρβάρους τε μᾶλλον ἢ Ἕλλησιν, ὅπισθε μὲν τοὺς μὲ
ἐλθούτους δούλους ἔχειν, τοὺς δὲ δούλους ἀναγκάζουσιν
ποιεῖν ἐλθούτους, καὶ πάντα σοι τῶντα δοκεῖ ψυχῆς ὑπὸ
φόβῳ καταπεπληγμένης τεκμήρια εἶναι;

στ'. Ο γὰρ τοὶ φόβου καὶ μόνον αὐτὸς οἶδεν τῆς ψυ-
χῆς λυπηρὲς ὅστιν· ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἡδέων συμφο-
ραλογουμένων λυμῶν γίγνεται.

ζ'. Εἰ δὲ καὶ σὺ πολεμίων ἔμπειρος εἶ, ὡς Σιμωνίδῃ,
καὶ ἤδη ποτὶ πολέμῳ φάλαγγι πλῆσιον ἀντετάξω,
ἀναμνή-

amplius erga me benevolentiam
perspiciam. Ebrietatem ac som-
num non aliter atque insidias
vito.

4. Jam quod hominum tur-
bam metuo, quod à contrario so-
litudinem; quod custodum ab-
sentiam, quod ipsos etiam cu-
stodes; quod neque inermes
eos circum me habere volo, ne-
que armatos lubenter adspicio;
quo pacto non res est ærum-
nosa?

5. Præterea plus exteris ha-
bere fidei, quam civibus; bar-

baris, quam Græcis; cupere in-
geniis hominibus ut servis uti,
contraque cogi ad concedendam
servis libertatem; hæc omnia non
tibi esse videntur indicia percussæ
à terroribus animi?

6. Neque solum metus ipse in
aninis molestiam doloremque
creat, sed etiam existit volupta-
tum omnium quoddam exitium,
dum me comitatur.

7. Quod si tu quoque, Simo-
nides, res bellicas expertus es, at-
que aliquando adversus hostilem
phalangem in acie constitisti:
quan-

ἀναμνήσθῃ ποῖον μὲν πῖνα σῖτον ἤρῃς ὃς ἐκείνῳ πᾶς
χρόνῳ, ποῖον δὲ πῖνα ὕπνον ἐκκοιμῶ.

ή. Οἷα μέντοι σοι τὸτ' ἰὼ πὰ λυπηρὰ, τοιαῦτ' ἔστι
τὰ τ' τυράννων, καὶ ἐπὶ δεινότερα. ὃς γὰρ ἐξ ἐναντίας μόνον
ἀλλὰ καὶ πάντοθεν πολεμίους ὄραν νομίζουσιν οἱ τύραννοι.

θ. Ταῦτα δ' ἀκρόσας ὁ Σιμωνίδης, ὑπολαβὼν εἶ-
πεν· Ὑπέρβου μοι δοκεῖς ἔνια λέγῃν. ὁ γὰρ πόλεμος φο-
βεῖται μὲν ἀλλ' ὅμως, ὡς ἱέρων, ἡμεῖς τε ὅταν ὦμεν ἐν
στρατῇ, φύλακας πορευομένους, παρράλεως δειπνεῖν
τε καὶ ὕπνευ τυγχάνομεν.

ι. Καὶ ὁ ἱέρων ἔφη· καὶ μὰ Δία, ὡς Σιμωνίδῃ· αὐ-
τῷ μὲν γὰρ πορευομένους οἱ νόμοι, ὥστε πρὸς αὐτῷ φο-
βοῦνται, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν. οἱ δὲ τύραννοι μισθοῦ φύλα-
κας ἔχουσιν, ὥσπερ θηριεῖς.

ια. Καὶ δεῖ μὲν δή τις φύλακας μηδὲν ἔτι ποιεῖν
δυνάσθαι, ὡς πρὸς τοὺς εἰρη. πρὸν δὲ εἶνα πολὺ χαλεπώ-
τερον εὐρεῖν, ἢ πᾶν πολλὰς ἐργάτας ὁποῖα βέλτε ἔργα,
ἄλλως

quantum id temporis cibi sume-
ris, recordare, qualique somno
sis usus.

8. Nimirum quales tum mo-
lestias experiebaris, tales tyranni
experiuntur, atque etiam gravio-
res. Non enim hostes solum ex
adverso, sed omni ex parte vi-
dere se putant.

9. Quæ quum Simonides au-
divisset: Videris, inquit, mihi
quædam nimium bene dicere.
Bellum enim terribile quidem il-
lud est, sed tamen nos quum
militamus, Hiero, excubiis ante

castra collocatis, secure tum coe-
namus tum dormimus.

10. Et Hiero: Ita est profe-
cto, inquit: Nimirum leges ante
illos ipsos excubant, quo fit ut &
suo & vestro nomine in metu
sint. Et tyranni custodes habent
stipendio conductos, perinde ac
messores.

11. Et requiritur sane potissi-
mum ab illis custodibus fides, ve-
rum fidelem unum custodem multo
difficilius inveneris, quam mul-
tos admodum operarios, quod-
visandem opus exerceant: præ-
sertim

ἄλλως τε καὶ ὁπόταν ζημιῶνται μὲν ἕνεκα πατρῶσι (Α) φυλάσσοντες, ἔξῃ δ' αὐτοῖς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολὺ πλείονα λαβεῖν σποκτεῖναι καὶ τυράννιον, ἢ ὅσα πολὺν χρόνον φυλάττοντες ὡς οὗτοι τυράννους λαμβάνουσι.

ιβ'. Ο δ' ἐξήλασας ἡμᾶς, ὥς τῆς μὲν φίλοις μά-
λιστα εὖ ποιῆν δυνάμεθα, τῆς δ' ἐχθρὸς πάντων μά-
λιστα χρεόμεθα, ὅσδ' ἐγὼ τῷ ἕως ἔχθ.

ιγ'. Φίλοις μὲν γὰρ πῶς ἂν νομίσεις ποτὲ εὖ ποιῆν,
ὅταν εὖ εἰδῆς, ὅτι ὁ πᾶσι πλείονα λαμβάνων ὡς οὗτος σὺ,
ἴδεις ἂν ὥς τάχιστα ἐξ ὀφθαλμοῦ σου γένοιτο; ὁ, π
γὰρ ἂν τις λάβῃ ὡς οὗτος τοῦ τυράννου, ὅσδεις ὅσδ' ἐν
αὐτῷ νομίζει, τῶν ἂν ἔξω τῆς τούτου ὑπεκρετείας
γένηται.

ιδ'. Εχθρὸς δ' αὖ πῶς ἂν φαίης μάλιστα τοῖς
τυράννοις ἔξιναι χειροῦσθαι, ὅταν εὖ εἰδῶσιν ὅτι ἐχ-
θρὸς αὐτῶν εἰσι πάντες οἱ τυραννίδεσσι; τούτοις δὲ
μήτε κατακτείνειν ἅπαντας, μήτε δεσμεύειν οἷόν τε.

★ ἢ

sertim si custodes, quos diximus, pecuniae causa adsint, atque liceat eis, interfecto tyranno, multo majorem pecuniae vim exiguo tempore consequi, quam, diu pro tyranno excubantes, ab eo accipiant.

12. Jam quod felices nos praedicasti, ut qui amicos maxime beneficiis adficere possimus, et hostes facillime nostram in potestatem redigere, ne id quidem ita comparatum est.

13. Nam quo pacto existimare possis umquam de amicis bene te promeriturum, si plane noris,

eum qui accipit ab te plurimum lubentissime tuo ex conspectu abire quamprimum cupere? Quidquid enim abs tyranno quis accipit, ejus nihil esse suum arbitratur, prius quam ex illius potestate evaserit.

14. Et quo pacto dicere possis, tyrannis facultatem imprimis non deesse, redigendi hostes in potestatem suam, quum certo sciant, omnes illos se hostes habere, qui eorum imperio subiecti sint? At illos omnes neque occidere, neque vinculis constringere possunt.

Nam

* ἢ πῶς ἔπ' ἄρξει; ὧν εἶδ' ὅτι, ὅπ' ἐχθροί εἰσι, τέτ' ἄμα μὲ φυλάττεσθαι π' δεῖ, καὶ ληΐσθαι δ' αὐτοῖς ἀναγκάζεσθαι.

14. Εὖ δ' ἴασι καὶ τούτο, ὧν Σιμωνίδῃ, ὅπ' καὶ ὧν τ' πολιτῶν δεδίασι, χαλεπῶς μὲ αὐτοὺς ζῶντας ὁρῶσι, χαλεπῶς δ' ἀποκτείνουσι.

15. Ὡς περ καὶ ἵππος, εἰ ἀγαθὸς μὲ εἴη, φοβερός δ' ἐμὴ ἀνήκεστον π' ποιήσῃ, χαλεπῶς μὲν ἂν πρὸς αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ἀλλ' οὐκ ἀρετῇ, χαλεπῶς δ' ἐζῶντι ληΐσῃ, εὐλαβέμεθα μὴ π' ἀνήκεστον οἱ τοῖς κινδύνοις ἐργασίται.

16. Καὶ πόλλ' ἔτι κτήματα, ὅσα χαλεπὰ μὲ, ληΐσματα δ' ὅσιν, ὁμοίως ἅπαντα λυπεῖ μὲν τοὺς κεκτημένους, λυπεῖ δ' ἀπαλλασσόμενους.

Κ Ε Φ.

Nam in quos tandem imperium esset? Nimirum necesse est, eum, non ignorantem, se illos hostes habere, simul & cavere sibi ab eis, & opera tamen ipsorum uti.

15. Hoc quoque scire debes, mi Simonides, à tyrannis etiam illos cives, quos metuant, magna cum molestia vivos adspici, neque cum minore occidi.

16. Perinde atque equum, qui

bonus quidem ille sit, metuatur autem, ne quod immedicabile det malum, haud facile quis ob virtutem interficit, nec facile eo vivo utitur; dum cavet, ne in periculis malum insanabile sibi creet.

17. Itidem res aliæ, quæcumque molestiam quamdam cum utilitate conjunctam habent, tum possidentibus tum abjicientibus eas dolorem adferunt.

Κ Ε Φ. ζ'.

Ε Πεί δὲ ταῦτα αὐτοῦ ἤκουσεν ὁ Σιμωνίδης, εἶπεν. ἔοικεν, ἔφη, ὦ Ιέρων, μέγα τι εἶ) ἡ πῆμῃ, ἥς ὀρεγόμενοι **α**) ἀνθρώποι πάντα μὲ πόνοι ὑποδύνται, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομύουσι.

β'). Καὶ ὑμεῖς, ὡς ἔοικε, ποσαῦτα πειράγματα ἐχούσης, ὅποσα λέγεις, ἢ τυραννίδος, ὅμως περιπέτῃς φέρεσθε εἰς αὐτὴν, ὅπως πῶσθε, καὶ ὑπηρετῇσι μὲ ὑμῖν πάντες πάντα τὰ πρὸς τὴν πόλιν ἀποφασίστας, περὶ βλέπουσι δὲ πάντες, ὑποτασσόμενοι) δ' ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν, ὁδῶν τε πρὸς χαρῆς, καὶ εὐχάρων δὲ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πάντες **α**) πρόντες αἰεὶ ὑμῶς. τοιαῦτα γὰρ δὴ ποιεῖσι τοῖς τυράννοις **α**) ἀρχόμενοι, * καὶ ἄλλον ὄντινα αἰεὶ πῶντες τυγχάνουσι.

γ'. Καὶ γάρ μοι δοκεῖ, ὦ Ιέρων, τέττω ἀγαθέρι ἀνὴρ

†

CAP. VII.

ΗIs ex ipso auditis Simondes: Magnum, inquit, esse quiddam honos videtur, Hiero, quem qui adpetunt, laborem omnem subeunt, omne periculum sustinent.

2. Vos quoque, ceu videtur, utut tantum molestiarum tyrannis habeat, quantum commemoras; nihilominus præcipiti ad eam impetu ferimini, ut nimi-

rum honorem adipiscamini, atque ut vobis omnes in omnibus, quæ mandatis, ulla sine recusatione inserviant, universi vos respiciant, de sellis adfurgant, de via cedant; omnes denique familiares vestri semper vobis tum verbis tum factis honorem deferant. Nam hujusmodi quidem certe quædam subditi regibus exhibent, atque alium etiam quemcunque honore semper adficere non desinunt.

3. Etenim videtur, Hiero, ceteris ab animantibus homo in hoc

τῷ ἄλλων ζώων, τῷ πμῆς ὀρέγεσθαι· ἐπεὶ σιπίοις τε, καὶ ποτοῖς, καὶ ὕπνοις, καὶ ἀφροδισίοις πάντα ὁμοίως ἡδεσθαι εἴκει τὰ ζῶα· ἡ δὲ φιλοπμία ἔτ' ἐν τοῖς ἀλόγους ζώοις ἐμφύεται, ἔτ' ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις. οἷς δ' αἰ ἐμφυῖ πμῆς τε καὶ ἐπαίνος ἔρωσ, ἔτοί εἰσιν ἡδὴ οἱ πλεῖστον μὲν τῷ βοσκημάτων ἀφάεροντες, ἄνδρες δὲ, καὶ ὁκέτι ἀνθρώποι μόνον νομιζόμενοι.

Δ'. Ωστε ἐμοὶ μὲν εὐκόπως δοκεῖτε ταῦτα πάντα ὑπομῆναι, ἀ φέρετε ἐν τυραννίδι, ἐπιείθερ πμᾶσθε ἀφάεροντες τῷ ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ ὁδοιμία ἀνθρωπίνῃ ἡδονῇ ἔχει ἐχύτερω δοκεῖ εἶναι, ἢ ἡ πρὸς τὰς πμᾶς εὐφροσύνη.

Ε'. Πρὸς ταῦτα δὲ εἶπεν ὁ Ἰέρων· Ἄλλ', ὦ Σιμωνίδη, καὶ αἱ πμᾶι τῷ τυράννῳ ὅμοια ἐμοὶ δοκεῖσιν εἶναι, οἷά τ' ἐγὼ σοὶ τὰ ἀφροδίσια ὄντα αὐτῶν ἀπέδειξα.

Σ'. Οὐτε γὰρ αἱ μὴ ἔχοντες ἀντιφρουδῶν ὑπομῆναι χρεῖταις ἡμῖν ἰδοῦμαι εἶναι, ἔτε τὰ ἀφροδίσια τὰ βίαια, ἡδὴ

hoc mihi differre, quod honoris sit cupidus. Nam de cibis, potu, somno, re venerea, consentaneum est, pari quodam modo animalia cuncta voluptatem percipere. Verum ambitio neque animantibus rationis expertibus à natura inest, neque cuivis homini. Quibus autem honoris ac laudis innata est cupiditas, illi vero sunt, qui plurimum à pecudum natura differunt, ac viri plane, non homines duntaxat existimantur.

4. Quo fit, ut equidem arbitrer, merito vos omnia in regno

quæ fertis, ferre, quando supra mortales ceteros vobis honores deferuntur. Nulla enim voluptas humana videtur ad divinam accedere propius, quam ea, quæ ex honoribus percipitur, delectatio.

5. Ad hæc Hiero: Verum, mihi Simonides, ait, etiam tyrannorum honores illis mihi consimiles veneris congressibus esse videntur, qualibus eos uti demonstrabam.

6. Nam neque obsequia eorum qui non redamarent, pro gratificationibus habenda videbantur; neque congressus veneris vi extorti,

ἡδεῖα ἐφαίνετο. ὡσαύτως ποίνην ὁδὸν αἱ ὑποπύργου ὑπὸ
 τῷ φοβερόντων πηγάεισι.

ζ'. Πᾶς γὰρ ἂν φαίμεν ἢ τὴν βία ἑξαίετα μόνους
 γάμων, ἢ τὸ πᾶν τὴν ἀδικουῦνται, ἑξαίετα αὐτῶν, ἢ
 τὴν ὁδὸν ὡς ἀποχρηστικῶς τοῖς κρείττοσι, ἢ τὸ πᾶν
 τὴν ἀδικουῦνται, ὡς ἀποχρηστικῶς;

η'. Καὶ δὲ γὰρ διδάσκει ὅτι πολλοὶ τέτοις ὥς μὴ
 οὖν, καὶ τῶντα ὅταν μάλιστα φοβῶνται μήτι κακὸν ὑπὸ
 αὐτῶν πάσῃ. Ἀλλὰ τὰντα μὲν, οἷμαι, δουλείας ἔργα
 εἰκότως ἂν νομίζοιτο, αἱ δὲ πᾶσι ἑμοίγε δοκῶσιν ὅτι
 οἰαντίων τέτοις γίνεσθαι.

θ'. Οταν γὰρ ὅτι ἄνθρωποι ἄνδρα ἡγεσάμενοι εὐερ-
 γητεῖν ἱκανοὶ εἴη, καὶ ἀπολαύειν αὐτοῦ ἀγαθὰ νομίσαν-
 τες, ἔπειτα τῶντον ἀνὰ φόβον τε ἔχουσιν ἐπαμνηστικῶς,
 θεῶνται τ' αὐτὸν ὡς οἰκεῖον ἕκαστος ἀγαθόν, ἐκόντες τε
 ἀποχρηστικῶς τῶν ὁδῶν, καὶ γάμων ὑπανιστῶνται, φι-
 λουῦντες τε καὶ μὴ φοβερόμενοι, καὶ στεφανώσι κοινῆς ἀρετῆς
 καὶ

voluptati esse. Eodem scilicet mo-
 do nec obsequia præstita ab illis
 qui nos metuunt, pro honoribus
 haberi debent.

7. Nam qui dicere possumus,
 eos qui vi coacti de sellis adsur-
 gunt, idcirco surgere, quod ho-
 mines injustos honore cupiant ad-
 ficere? Vel eos qui superioribus de
 via cedunt, idcirco decedere, ut in-
 justos homines honore adficient?

8. Plerique certe etiam iis quos
 odere, munera largiuntur; idque
 tum maxime, quum metuunt, ne
 quid ipsis mali ab eis accidat.

Verum hæc mea quidem senten-
 tia servilia putari merito debent,
 quum honores ex eis oriantur,
 quæ his sunt contraria.

9. Nam quum hominum ea est
 opinio, ut quis ad bene de ipsis
 promerendum satis sit idoneus, e-
 jusque se bonis fruituros arbitran-
 tur: tum vero si eum & prædican-
 do in ore habeant, & tamquam
 bonum proprium singuli spectent,
 ac lubentibus animis ei de via ce-
 dant, de sellis adsurgant, cum be-
 nevolentia, non metu, virtutis
 ac beneficiorum in rempublicam
 causa

ἡ εὐεργασίας ἔνεχα, ἡ δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν, οἱ αὐτοὶ ἔ-
τοι ἔμοιγε δοκῶσιν τιμᾷ περὶ τῆς αἰσχύνης, οἱ δὲ αὖτοι-
αὐτὰ ὑποπυρρήσωσι, ἡ ὁ τέτων ἀξιώμενται, τιμᾶσθαι
τοῦ ὄντι.

Ι. Καὶ ἔγωγε τὸ μὲν ἔγωγε πρῶτον μαχεύζω. αἰ-
σχύνομαι γὰρ αὐτὸν οὐκ ἐπιβυλάόμενον, ἀλλὰ φρενι-
ζόμενον, μή τι πάτη, ἡ ἀφόβως ἡ ἀνεπιφρόνως καὶ
ἀκινδυνῶς ἡ εὐδοκίμως τὸ βίον ἀφίσχοντα. ὁ δὲ τυ-
ραννίδης, ὡς ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων κατακεχειμένον
δὲ ἀδικίαν ἀποτήσκειν, ἔσται, ὡς Σιμωνίδης, εὖ ἴσθι, ἡ
νύκτα ἡ ἡμέραν ἀφίσχοντα.

ΙΑ. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα πάντα δίκησεν ὁ Σιμωνίδης,
ἡ πῶς, ἔφη, ὡς Ἰέρων, εἰ ἔγωγε ποιήσῃ ὅστις τὸ τυραν-
νίδην, ἡ τῆς σὺ ἐγνώκας, οὐκ ἀπαλλάτῃ ἔγωγε μεγά-
λου κακοῦ; ἔπε σὺ, ἔπε ἄλλῳ μὲν δὲ ὁδοὶς πώ-
ποτε ἐκὼν * εἰ) τυραννίδος ἀφείτο, ὅσπερ αὖ ἀπαξ
κτίσασθαι.

ΙΒ. Οπ,

caussa coronis ornent, munera
largiantur: videntur mihi & il-
li, quotquot hæc obsequia præ-
stant, revera ipsum honore pro-
sequi; pariterque is, quem his
dignantur, revera honore ad-
fici.

10. Quinetiam illum, cui talis
honor deferatur, felicem prædico.
Nam animadverto, insidias ei
nullas fieri, sed aliis esse curæ, ne
quid ipsi accidat: adeoque hunc
metus, invidiæ, periculi exper-
tem, ævum beatum agere. Ty-
rannus autem, sat scito, mi Si-

monides, neque noctu, neque
interdiu vivit aliter, atque si
propter injustitiam damnatus ad
mortem ab hominibus universis
esset.

11. Posteaquam hæc omnia Si-
monides audivisset: Qui vero sit,
inquit, Hiero, quod quum tam
ærumnosa res sit regno potiri,
idque tu animadverteris, tanto
malo temet non liberes? Nimi-
rum nec tu, nec quisquam alius
umquam sponte sua regnum re-
liquit, posteaquam semel id nan-
ctus esset.

12. Quia

• ιβ'. Οπ, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ταύτη ἀγλιώτατοι ὄντι ἡ τυραννίς. ὅδ' ἔδ' ἅπαλλαγιῶμαι διωατὸν αὐτῆς ὄντι. πῶς γὰρ ἂν τις ποτὲ ἐξαρχέσθαι τύραννον ἢ χρηματὰ ἐκ πίων, ὅσους ἀφείλετο, ἢ δεσμὸς ἀνιπαράχοι, ὅσους δὴ ἐδεσμούσιν, ἢ ὅσους κατέκτανε, πᾶς ἂν ἰκανὰς ψυχὰς ἀνιπαράχοιτο ἀποθανυμένους;

ιγ'. ΑΛΛ' εἴπερ τῷ ἄλλῳ, ὦ Σιμωνίδη, λυσιτελεῖ ἀπάγξασθαι, ἴσθι (ἔφη) ὅτι τυράννη ἐγὼ καὶ εὐείσκα μάλα τῷτο λυσιτελοῦν ποιῆσαι. μόνῳ γ' αὐτῷ ἔτι ἔχει, ἔπε καταθέσθαι καὶ κακὰ λυσιτελεῖ.

Κ Ε Φ. . . ἡ'.

Κ Λὶ ὁ Σιμωνίδης ὑπολαβὼν, εἶπεν· ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν, ὦ Ιέρων, ἀθύρως ἔχειν σι πρὸς τὴν τυραννίδα ὃ θαυμάζω, ἐπεὶ ὅρ' ἐπιθυμῶ φιλεῖσθαι ὑπ' ἀνθρώπων, ἐμποδὼν σοὶ τέττα νομίζεις αὐτῷ (εἶ). ἐγὼ μέντοι ἔχην

12. Quia enim, ait, mi Simonides, hac ipsa in parte miserrimum quiddam est tyrannis. Nec enim ea quis liberari potest. Nam qui tandem tyrannus quispiam tantum opum habeat, quantum satis sit ad persolvendum iis quibus abstulit sua? qui compensare possit iis vincula, quos vinculis constrinxit? qui tot animas occisas iis restituat, quos sustulit?

13. Nimirum si ulli alii, mi Simonides, laqueo vitam ut finiat, expedit: equidem reperio maxi-

me tyranni è re esse, ut id faciat. Nam illi soli neque retinere, neque deponere quæ mala sunt, expedit.

C A P. VIII.

Ε Τ Simonides hoc ipsius sermone excepto: Te vero, inquit, non æquo esse erga tyrannidem animo non miror, Hiero. Quippe dum amari ab hominibus cupis, hanc esse tibi impedimento arbitraris. At ego posse

ἔχῃ μοι δοκῶ διδάξαι σε, ὡς τὸ ἀρχεῖν ὁδεῖν ἀποκαλύπτει
τὸ φιλεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πλεονεκτεῖν γὰρ τὴν ἰδιωτείαν.

β'. Επισκοποῦντες δὲ αὐτὸ, εἰ ὅπως ἔχῃ, μήτε
ἐκεῖνο σκοπῶμεν, εἰ ἄλλὰ τὸ μῆζον διδάσκει ὁ ἄρχων
ὃ χαλῆσθαι πλείω δυνάτ' ἂν. ἀλλ' ἂν τὰ ὅμοια ποιῶ-
σιν ὅ, τε ιδιώτης ὃ ὁ πύρανθ', οἷον πόπες μῆζον
ἀπὸ τ' ἴσων κτῶτα χάειν. ἄρξομαι δὲ σοι ἀπὸ τ' μι-
κροτάτων καὶ μεγάλων.

γ'. Ἰδὼν γὰρ ὡρῶτον ὡρσειπάτω πιὰ φιλικῶς ὅ, τε
ἀρχων καὶ ὁ ἰδιώτης, ἐν τούτῳ τιὼ ποτέρῳ ὡρῶρησι
μᾶλλον εὐφραίνειν ἢ ἀκούσαντα νομίζεις; ἴηι δὴ, ἐπα-
νεσάντων ἀμφοτέρων ἢ αὐτὸν, ἢ ποτέρῳ δοκεῖς ἐπαμ-
νεσῆσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύνην.; ὅσας δὲ πηλοσάτω
ἐκἀπερ, ἢ πρὸ ὁποτέρῳ πηλὼ μείζονε αἱ χεί-
ρος δοκεῖς τυγχάνειν;

Δ'. Κάμνοντα θεραπεύσάτωσαν ὁμοίως, ὁκοῦν τὸ το
σαφές, ὅτι αἱ ἀπὸ τῆς δυνατοτάτης θεραπείαι καὶ
χαρὰν

posse me docere arbitror, imperium minime prohibere, quominus quis diligatur: immo etiam in hoc vitam privatam superare.

2. Verum in hac consideratione non ad hoc respiciendum est, num is, qui cum imperio est, propterea quod potentiam majorem habeat, beneficia præstare majora possit; sed si paria faciant, homo privatus & rex, cogites velim, uter paribus beneficiis plus sit initurus gratiæ. Ordiam autem minimis ab exemplis.

3. Primum aliquem visum a-

manter tum princeps, tum privatus aliquis, salutet : utrius compellationem magis illi, qui audiat, gratam fore arbitraris ? Age vero, si ambo aliquem laudent, utrius prædicationem existimas eo magis pertingere, ut voluprati sit ? Facere sacra, honore aliquem uterque adficiat ; ab utro putas exhibitum honorem, majorem mereri gratiâ ?

4. Adversâ valetudine laborantis uterque similiter curam habeat, an non clarissime adparebit, perfectam ab iis qui plurimum possunt curam, & officia, maximam quoque

χαρὴν ἐμποῖσι μάλιστα; δότωσαν δὲ τὰ ἴσα, ὃ καὶ ἐν
τέτῳ σαφές, ὅτι αἱ ἀπὸ τῆς δυνατωτάτης ἡμίστης
χάριτες πλέον, ἢ ὅλον τὸ ὠφελεῖ τὸ ἰδιώτη δώρημα,
διώκονται;

ε'. Αλλ' ἐμοίγε δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν πρὶν τις καὶ χά-
ρις συμπρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι. μὴ γὰρ ὅτι καλλίονα
ποιεῖ ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸν τῷτον θεώμεθα τι μάλ-
λον, ὅταν ἄρχῃ, ἢ ὅταν ἰδιωτεύῃ. ἀφ' αὐτοῦ γὰρ οἱ ἀ-
γαλλόμεθα τοῖς πρῶτοις μάλιστα, ὡς καὶ τοῖς ἐκ τῆς
ἴσου ἡμῖν ὄσι.

στ'. Καὶ μὴν παιδικὰ γὰρ (ὡς οἷς δὲ καὶ σὺ μά-
λιστα κατεμέμψα τὴν τυραννίδα) ἥκιστα μὲν γῆρας
ἄρχοντι δυσχερᾶναι, ἥκιστα δ' ἂν αἶχος πρὸς ὃν
ἂν τυγχάνοι ὁμιλῶν, τῷτο ὑπολογίζεται. αὐτὸ γὰρ
τὸ πεπρωμένον μάλιστα συνεπικοσμεῖ, ὥστε τὰ μὲν
δυσχερῇ ἀφανίζειν, τὰ δὲ καλὰ λαμπρότερα ἀνα-
φαίνειν.

ζ'. Οὐπότι

quoque læticiam adferre? Do-
nentur æqualia, annon heic etiam
perspicuum erit, profecta ab eis
qui plurimum possunt, dimidia
beneficia plus posse, quam totam
hominis privati largitionem?

5. Equidem puto etiam divini-
tus fieri, ut hominem, qui cum
imperio sit, honor ac gratia quæ-
dam comitetur. Non tantum e-
nim hominem pulchriorem effi-
cit imperium, sed eundem con-
templamur magis, ubi jam nan-
ctus est imperium; quam quum
privatus esset: atque etiam magis

avemus cum illis colloqui, qui
eximio supra cæteros in honore
sunt, quam cum aliis, qui nobis
sunt pares.

6. Amores itidem (qua in parte
tu maxime tyrannidem vitupera-
bas) minime senectutem ejus, qui
cum imperio est, moleste ferunt:
neq; ulla ratione id turpe ducitur,
cum quocumque tandem ille con-
versetur. Nam ornamento est eis
maximo, quod apud illum in ho-
nore sunt: itaque fit, ut quæ in eo
sunt molesta, evanescant; quæ ve-
ro pulcra, splendidius elucescant.

7. Enim-

ζ'. Οπότε γε μὴν ἔκ τ' ἴσων ὑπεργημάτων μεζόνων
χαίρων ὑμεῖς τυγχάνετε, πῶς οὐκ, ἐπειδὴ γε ὑμεῖς
πολλαπλάσια μὲν ἀφαιρούμενοι ἀφελῆν δυνάσθε, πολ-
λαπλάσια δὲ δωρεῖσθαι ἔχετε, ὑμᾶς καὶ πολὺ μᾶλλον
φιλεῖσθαι τ' ἰδιωτῶν προσήκει;

η'. Καὶ ὁ Ἰέρων εὖθὺς ὑπολαβὼν ὅτι ἢ Δία, ἔφη,
ὦ Σιμωνίδη, καὶ ἔξ ὧν ἀπεχθάνουσι οἱ ἀνθρώποι ἡμᾶς,
πολὺ πλείω τ' ἰδιωτῶν ἀνάγκη ἔστι τραυματίζεσθαι.

θ'. Πρακτέον μὲν γε χεῖματα, εἰ μάλλοιμεν ἔξεν
δαπανᾶν εἰς τὰ δέοντα· ἀναγκάσει δὲ φυλάσσειν, ὅσα
δεῖται φυλακῆς· κολάσει δὲ τὰς ἀδίκους, κωλύειν δὲ
τοὺς ὑβρίζειν βυλομύους. καὶ ὅταν γε τάχους χαρὸς
πῶς, ἢ περὶ, ἢ καὶ γάλασσαν ἔξορμάσθαι, οὐκ
ἔπιτρεπείον τοῖς ῥαδύρυσσι.

ι'. Επὶ δὲ μισθοφόρων μὲν ἀνδρὶ τυράννῳ δεῖ. τέττα δὲ
βαρύτερον φόρημα εἶναι τοῖς πολίταις. καὶ γὰρ τυράννοις
πιμῆς, ἀλλὰ πλεονεξίας ἔνεχα νομίζουσι τέττας πρέφειν.

Κ Ε Φ.

7. Enimvero quum ex paribus officiis majores vos ineatis gratias, & multo plura, quam nos, præstando, juvare possitis alios, atque etiam multo plura largiri: cur non magis vos amari consentaneum fuerit, quam privatos homines?

8. Et excepto ipsius sermone Hiero: Quia, mi Simonides, inquit, necesse nos est multo etiam plura ejusmodi agere, quam privatos, ob quæ hominum in odio sumus.

9. Exigendæ pecuniæ, si qui-

dem ad res necessarias sumtus habere volumus: cogendi quidam ad custodiendum ea quæ custodia indigent: puniendi injusti, & coercenti qui petulantes esse volunt. Quod si celeritatem occasio temporis postulet, ad suscipiendam vel terra vel mari expeditionem, non ignavis res committenda est.

10. Præterea mercenario milite opus est regi, quo nullum onus civibus gravius est. Arbitrantur enim, hos à tyrannis ali, non ut eis honori sint, sed ut viribus ipsi sint potiores.

Η Η

Σ Α Ρ.

Πρὸς ταῦτα δὴ πάλιν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· ἀλλ' ὅπως μὲν ἔκ πάντων τούτων ὀπιμελητέον, ὃ Ἱέρων ἔλεγω. ὀπιμέλειαί μέντοι μοι δοκῶσι αἱ μὲν πάνυ πρὸς ἔχθραν ἀγνῆν, αἱ δὲ πάνυ ἀγαθὰ χαίτων εἶναι.

β'. Τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν ἅ ὅτι βέλπιστα, καὶ τὰ κάλλιστα ταῦτα ἔκτεραζόμενοι ἐπαρνεῖν καὶ πρᾶν, αὕτη μὲν ὀπιμέλεια ἀγαθὰ χαίτων γίγνεται· τὸ δὲ τὰ οὐδὲως τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε, καὶ ἀναγκάζειν, καὶ ζημιουῖν, καὶ κολάζειν, ταῦτα δὴ ἀνάγκη δι' ἀπεχθίας μᾶλλον γίγνεσθαι.

γ'. Εἰ δὲ οὖν φημί, ἀνδρὶ ἀρχόντι τὸ μὲν ἀνάγκης δεόμενον ἄλλοις πρὸς τακτέον εἶναι κολάζειν, τὸ δὲ τὰ ἀθλα σποδιδόνει, δι' αὐτῶν ποιητέον. ὥς δὲ ταῦτα καλῶς ἔχῃ, μαρτυρεῖ τὰ γινόμενα.

δ'. Καὶ γὰρ ὅταν χορὸς ἡμῖν βυλώμεθα ἀγωνίζεσθαι, ἀθλα μὲν ὁ ἀρχὸν προτίθησιν, ἀθροίζῃ δὲ αὐτὸς προτίεται·
χορηγοῖς,

CAP. IX.

AD quæ rursus Simonides: Ego vero, mi Hiero, non nego harum omnium rerum curam suscipiendam esse: sed tamen videntur mihi curationes aliæ in odium adducere, aliæ magna cum gratia conjunctæ esse.

2. Nam docere, quæ optima sunt, & pulcherrime illa præstantem prædicare atque in honore habere, ea curatio cum gratia quadam fit. At eum, qui non

recte aliquid agit, convitiis incessere, cogere, multare, punire: hæc vero cum odio quodam fieri necesse est.

3. Quamobrem aio equidem, id quod necessitas requirit, debere illum qui cum imperio est, aliis puniendum mandare: præmia vero per seipsum largiri. Quod sane recte fieri, rerum e-venta testantur.

4. Nam quum choros decertare volumus, præmia quidem præfectus ipse proponit, congregandi autem ipsos munus cho-
ragis

χρηρῆς, καὶ ἄλλοις, διδάσκειν καὶ ἀνάγκῃ περὶ τῶν
τοῖς οὐδὲν π. ποιῶσιν. Οὐκοῦν εὐθὺς εἰ τῆτοις τὸ μὴ
ὑπάρχει ἀφ' τοῦ ἄρχοντος ἐγένετο, τὰ δ' ἀντίτυπα
δὲ ἄλλων.

ε'. Τί οὖν κωλύει καὶ τὰλλα τὰ πολιτικὰ ἔγωγε
ἀνεῖσθαι; διήρῳται μὴ γὰρ ἅπαντα αἱ πόλεις αἱ μὴ χε-
φυλάς, αἱ δὲ χε- φυλάς, αἱ δὲ χε- λόχους καὶ ἄρχον-
τες ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ἐφεσκήχασιν.

στ'. Οὐκοῦν εἴπῃς καὶ τῆτοις (ὥσπερ τοῖς χοροῖς) ἄλλα
περὶ τῆς καὶ εὐτοπίας, καὶ εὐταξίας, καὶ ἐπιπικῆς, καὶ
ἀλκῆς ἢ εἰ πολέμου, καὶ δικαιοσύνης τῆς εἰ συμβο-
λάοις, εἰκὸς καὶ ταῦτα πάντα ἀφ' ἐφελονεικίας εὐτόνως
ἀσκηῖσθαι.

ζ'. Καὶ ναὶ μὰ Δία ὁρμῶντο ἀνὰ τὸν ὅποιον δόμοι,
πῶς ὁρεγόμενοι, καὶ χεῖματ' ἵκασιν εἰσφέρειν, ὅπο-
τε τῆτοις χεῖματ' εἴη, καὶ (τὸ πάντων γε χεῖματ' ὡς
τοῖς, ἥκιστα δὲ εἰς τὸν δόμον ἀφ' ἐφελονεικίας περὶ τῶν
ἡ

ragis datur, itemque aliis, docendi,
& cogendi eos qui non sat recte
aliquid præstent. Ita statim heic
quod cum gratia conjunctum est,
per præfectum ipsum curatur:
quæ vero dura sunt, per alios.

5. Quin igitur impedimento
sit, quo minus etiam res civiles
ceteræ consimili ratione peragan-
tur? Divisæ sunt enim urbes u-
niversæ partim in tribus, partim in
classes, partim in centurias, ac sin-
gulis partibus præfecti quidam sunt.

6. Quamobrem si quis his quo-
que (tamquam choris) præmia

proponeret ob insignem armatu-
ram, ob ordinis observationem,
ob rem equestrem, ob fortitudi-
nem militarem, ob justiciam in
commerciis: consentaneum esset,
futurum ut etiam hæc omnia per
contentionē acriter exercerentur.

7. Ac profecto ad id, quo opus
esset, celerius impellerentur, si qui-
dem honoris cupiditate ducerent-
tur: itemque citius pecuniam con-
ferrent, quando sic usus postula-
ret: & (quod quidem fructuosissi-
mum est, quamquam per conten-
tionem agi minime consueverit)

ἡ γεωργία αὐτὴ ἀνὰ πολὺ ὀφειδὴν, εἴ τις ἀγὰρ πεποιθὴν κατ' ἀγροὺς, ἢ καὶ κάμας τοῖς κάλλιπα ἢ γλυῖ ξερραζομένοις, καὶ τοῖς εἰς τὸ τοῦ πολιτῶν ἐρρωμένους πεπομένοις πολλὰ ἀνὰ ἀγαθὰ φράνοιτο.

η'. Καὶ γὰρ αἱ πόλεις αὐξοῦντ' ἀνὰ, καὶ ἡ σωφροσύνη πολὺ μᾶλλον σὺν τῇ ἀσολίᾳ συμπαρομαρτοῖ. καὶ μὴ κακουργίᾳ γε ἥσαν τοῖς ἐργασίᾳ ἐμφύοντα.

θ'. Εἰ δὲ καὶ ἐμπορία ὠφελεῖ πάλιν, πρῶτον δὲ ἀνὰ ὁ πλεῖστα τῶν ποιῶν καὶ ἐμπόρους ἀνὰ πλείους ἀγέροι. εἰ δὲ φανερόν γένοιτο, ὅτι καὶ ὁ πόσις πᾶσι πᾶσι ἀλυσσὺν ἐξελείπειν τῇ πόλει πρὸς τὴν πόλιν, ὅθεν αὐτὴ ἀνὰ ἡ σκέψις ἀρροῖτο.

ι'. Ὡς δὲ συνέλόντι εἰπεῖν, εἰ καὶ κατὰ πάντων ἐμφανὲς εἴη, ὅτι ὁ ἀγαθὸν πᾶσι εἰσπράττειν οὐκ ἀπὸ μὴ εἶναι, πολλοὺς ἀνὰ καὶ τὸ τοῦ ἐξορμήσειν ἔργον πειθεῖσθαι τὸ σκοπεῖσθαι πᾶσι ἀγαθόν. καὶ ὅταν γε πολλοῖς
 ὦν

ipsa agricultura magnum incrementum sumeret, si quis per agros, vel per vicos, optime terram excolentibus præmia constitueret: adeoque civibus, qui totis viribus in id incumberent, multa bona conficerentur.

8. Nam & proventus augerentur, & modestia multo magis occupationum comes esset: ne dicam, etiam facinora minus in iis qui opus faciunt, existere.

9. Quod si etiam mercatura reipublicæ commodum aliquod ad-

fert, major mercatorum numerus excitabitur; si is, qui plurimum negotiatur, adfectus honore fuerit. Quod si futurum pateat, ut qui sine aliorum molestia proventus aliquem reipublicæ excogitat, & ipse ornetur: ne illa quidem consideratio relinquatur.

10. Denique, summatim ut dicam, si in omnibus perspicuum esset, non cariturum honore, si quis boni alicujus auctor existeret; multos hoc etiam impelleret, ut studiose boni aliquid investigarent. Jam si commoda reipublicæ

ὡς ἂν τὸ ὠφελίμων μέλη, ἀνάγκη εἰσελεσθῇ τε μάλλον
καὶ ὅπιτελεῖσθαι.

ια'. Εἰ δὲ φοβῶν, ὦ Ιέρων, μὴ οἱ πολλοῖς ἀθλων παρ-
τημεμένων, πολλὰ δαπάναι γίνωνται, ἐνόησον ὅτι οὐκ
ἔστιν ἐμπορεύματα λυσιτελέστερα, ἢ ὅσα ἀνθρώποι ἀθλων
ὄντων. ὅσας οἱ ἵππικοῖς, καὶ γυμνικοῖς, καὶ χορηγικοῖς ἀνα-
σιν ὡς μικρὰ ἀθλα μεγάλας δαπάνας, καὶ πολλὰς πόνας,
καὶ πολλὰς ὅπιμελείας ἐξάγει ἀνθρώπων;

Κ Ε Φ. ι'.

Κ Αὖ ὁ Ιέρων εἶπεν· Ἄλλα ταῦτα μὲν, ὦ Σιμων-
νίδη, χαλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. ὡς δὲ τῶν
μισοφόρων ἔχης πρὸς αὐτοὺς, ὡς μὴ μισεῖς δι' αὐτούς;
ἢ λέγεις, ὡς φιλίας κτησάμενοι ἄρχων, ὅσους ἐπὶ δεή-
σεται δορυφόρων;

β'. Ναὶ μά' Δία, εἶπεν ὁ Σιμωνίδης, δεήσει μὲν οἷδα γάρ,
ὅτι

publicæ multis curæ sint, necesse
est magis aliquid inveniri, &
præstari.

II. Quod si metuis, Hiero,
ne propositis ad multa præmiis,
magni sumtus fiant: cogitato,
nullas esse merces utiliores, quam
quæ præmiis redimuntur. Vi-
des in equestribus, & gymni-
cis, & scenicis certaminibus,
quam exiguis præmiis ingentes
sumtus, multique labores, &
multa etiam hominum studia eli-
ciantur?

CAP. X.

ΕΤ Hiero: Recte tu qui-
dem, inquit, illa mihi di-
cere videris, Simonides. Cete-
rum de stipendiario milite num
proferre quid potes, ut vide-
licet propter ipsos minus in o-
dio simus? an ais principem,
amicitia hominum conciliata, sa-
tellitum opera nihil amplius e-
gere?

2. Immo, inquit Simonides,
egebit certe. Nam scio, per-
inde

ὅτι ὥσπερ εἰ ἵπποις, ὕτω εἰ ἀνθρώποις πᾶν ἐγγίγνεται, ὅσῳ ἀνὲν ἐκπλεῖ τὰ δεινὰ ἔχῃσι, τοσούτῳ ὑβριστεύουσιν (εἰ).

γ'. Τῆς μὲν οὖν τοιούτης μᾶλλον ἀνὲν σωφρονίζοι ὁ ἄπὸ τῆς δορυφόρου φύσει. τοῖς δὲ χαλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἀπὸ εὐδαιμόνων ἂν μοι δοκεῖς ποσάδ' αὖτε ὠφελήματα πρᾶττειν, ὅσα ἄπὸ τῆς μισοφόρου,

δ'. Τρέφεις μὲν γὰρ δέπας καὶ σὺ αὐτὴς σαυτῇ φύλακας· ἡδὴ δὲ πολλοὶ καὶ δεσπότης βία ὑπὸ τῆς δούλων ἀπεθανον. εἰ οὖν ἐν τῷ τῷ τ' εἴη τῆς πεταγμένης τοῖς μισοφόροις, ὡς παιτῶν ὄντας δορυφόρους τῆς πολιτῶν βοηθεῖν πᾶσιν, ἀνὰ τι τοιούτων ἀγαθῶν γίγνεται; γὰρ πᾶς (ὡς πάντες ὅστις ἀγαθὰ) χακῶν εἰς πόλιν. εἰ οὖν καὶ τῆς φύλακας εἴη πεταγμένοι, καὶ τῷ τ' ἀνὰ εἰδέναι ὑπὸ αὐτῆς ὠφελόμενοι.

ε'. Πρὸς δὲ τέτοις, καὶ τοῖς εἰς τὴν χώραν ἐργάταις καὶ κτείνουσιν ἔτι ἀνὰ εὐκότως καὶ γάρους καὶ ἀσφάλειαν δυνάμηντο μάλιστα πρᾶττειν, ὁμοίως μὲν τοῖς σὺν ἰδίοις, ὁμοίως δὲ τοῖς ἀνὰ τὴν

χώραν.

inde ut equis, ita & hominibus quibusdam accidere, ut quanto magis ipsis necessaria suppetant, tanto sint petulantiores.

3. Hos igitur magis modestos reddet ortus à satellitibus metus: bonis autem egregiisque viris nulla re tantum mihi posse prodesse videris, quantum his ipsis stipendiariis militibus.

4. Nam tui corporis custodes alii, & multi jamdudum domini, vi suis à servis sunt interempti. Quod si primum hoc militi mercenario imperetur, ut succurrant

omnibus, tamquam si essent satellites omnium civium, si quid animadverterint; quumque soleant (ut omnibus notum) existere facinorosi homines in civitatibus, hos quoque si observare jubeantur; scient cives, hanc se utilitatem ex eis percipere.

5. Deinde ruri opus facientibus, ac jumentis quoque, consentaneum est hos & fiduciam, & securitatem præstare posse: idque perinde privatim tuis, atque aliis, qui passim in regione degunt.

χώραν. ἱκανοὶ γε μὴν εἰσι καὶ χολῶν πᾶρέχουσιν τοῖς πολίταις τῆς ἰδίων ἐπιμελῆσθαι, τὰ ἐπικαμερα φυλάσσοντες.

ε'. Πρὸς δὲ τούτοις, καὶ πολεμίων ἐφόδους κρυφαίως καὶ ἔξαπινάας τίνες ἐτοιμότεροι ἢ θεωροῦντάς, ἢ κωλύσαι, τῆς αἰεὶ ἐν ὅπλοις τε ὄντων, καὶ σωπταγμένων; Ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τῇ γρατείᾳ τί ἐστὶν ὠφελιμώτερον πολίταις μισοφόρων; τέττες γὰρ τροποτεῖν, καὶ τροκινδιωεύειν, καὶ τροφυλάττειν εἰκὸς ἐτοιμοπάτας εἶ).

ζ'. Τὰς δ' ἀγχιτέρμονας πόλεις οὐκ ἀνάγκη ἀπὸ τῆς αἰεὶ ἐν ὅπλοις ὄντας, καὶ εἰρήνης μάλιστα ἐπιθυμεῖν; ① γὰρ σωπταγμένοι καὶ σώζουσιν τὰ τῆς φίλων μάλιστα, καὶ σφάλλουσιν τὰ τῶν πολεμίων δυνάμει ἀν.

η'. Όταν γε μὴν γινῶσιν ① πολῖται, ὅτι ἔτοιχα καὶ μὲν οὐδὲν ποιεῖσι τῷ μηδὲν ἀδικεῖντα, τῆς δὲ κακουργίᾳ βυλομένων κωλύουσι, βοηθεῖσι δὲ τοῖς ἀδικημένοις, τρονοῦσι δὲ

degunt. Possunt etiam civibus præstare otium, per quod liceat ipsis res suas curare, si loca opportuna custodierint.

6. Ad hostium præterea repentinas & occultas insidias vel præsentandas, vel impediendas, quinam paratiores fuerint, quam illi, qui semper armati sunt, & uno quasi corpore conjuncti? Etiam in ipso bello quid civibus est milite stipendiario utilius? Nam eos & ad laborandum pro aliis, & adeundum pericula, & excubandum, prom-

tissimos esse, consentaneum est.

7. Finitimas quoque civitates an non propter eos, qui semper in armis sunt; necesse est etiam pacis maxime cupidas esse? Nam qui merendis stipendiis conscripti sunt milites, maxime tum amicorum fortunas tueri tum hostium pessundare possunt.

8. Jam si cives intelligant, hos nihil injuste agentibus haud nocere; sed illos impedire, qui alios lædere volunt; injuriam passis succurrere, pro civibus & sollicitos

καὶ περιουσιεύουσι τῇ πολιτείᾳ, πῶς οὐκ ἀνάγκη καὶ δαπανᾶν εἰς τύττας ἡδιστα; τρέφουσι γούνα καὶ ἰδία ὅτι μείουσι τύτων φύλακας.

ΚΕΦ. ΙΑ΄.

Χρὴ δὲ, ὦ Ιέρων, εἰδὼς τὸ ἴδιον κτημάτων ὀκνῆσαι δαπανᾶν εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν. καὶ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ τὰ εἰς τὴν πόλιν ἀναλόμενα μᾶλλον εἰς τὸ θεῖον τελεῖσθαι, ἢ τὰ εἰς τὸ ἴδιον ἀνδρὶ τυράννῳ. καθ' ἓν δὲ ἕκαστος σκοπῶμεν.

β'. Οἰκίαν πότερον ὑπερβαλλέσῃ δαπάνῃ κεκαλλωπισμένη μᾶλλον ἢ ἡ κόσμον ἂν σοὶ πρέχῃν, ἢ πᾶσαν τὴν πόλιν τείχεσσι τε, καὶ ναοῖς, καὶ ὤψασιν, καὶ ἀγοραῖς, καὶ λιμένι κατασκευασμένη;

γ'. Οπλοῖς δὲ πότερον τοῖς ἐκπαγλοτάτοις αὐτὸς κατασκευασμένην δεινόπρεπον ἂν φαίνοιο τοῖς πολεμίοις, ἢ τῇ πόλει ὅλης. εὐόπλος σοὶ εἴσῃ;

Δ'. Περί-

sollicitos esse, & pericula obire: qui non eos necesse est lubentissime sumtum in hos conferre? Alunt certe privatim custodes rerum etiam minoris momenti.

CAP. XI.

NEcessè est etiam, mi Hiero, ut boni publici causa de tuis quoque facultatibus sumtus facere non recuses. Nam equidem arbitror, ea, quæ civi-

tati impendantur, utilius expendi; quam quæ rex privatim insumit. Consideremus sane rem singillatim.

2. Utrum existimas domum immenso sumtu elegantissime instructam ornamento tibi majore esse, quam si urbem universam, moenibus, templis, columnis, foris, portibus instruas?

3. Num si armis ipse plane formidabilibus ornatus sis, majore hostibus terrori fueris; quam si civitas universa bene tibi sit armis instructa?

4. Utrum

δ'. Περισσότερες δὲ ποτίρας ἀν' δοκῆς πλείονας γίνεσθαι, εἰ τὰ σὰ ἴδια μόνον ἐργὰ ἔχεις, ἢ εἰ τὰ πάντων τῇ πολιτῇ μεμηχανημένον εἴης ἐργὰ εἶ;

ε'. Τὸ δὲ πάντων χάλλισον καὶ μεγαλοπρεπέστατον νομισθόμενον εἶ) ὀπιθήδουμα, ἄρματοπροφίαν ποτίρας ἀν' δοκῆς μάλιστα κοσμεῖν, εἰ αὐτὸς πλῆστα τῶν Ελληνύων ἄρματα πείφοις τε, καὶ πέμπτοις εἰς τὰς πανηγύρεις, ἢ εἰ ἔκ τῆς πόλεως πλῆστοι μὲν ἵπποπροφοί εἴεν, πλῆστοι δ' ἀγωνίζοιντο; νικᾷν δὲ πότρεα δοκεῖς χάλλιοι εἶναι ἄρματος ἀρετῇ, ἢ πόλεως, ἥς πρεσβυτεύεις, εὐδαιμονία;

στ'. Εγὼ μὲν γὰρ ὅσδ' ἐπὶ πρὸς φημὶ ἀνδρὶ τυχεῖν, ὅσδ' ἐπὶ ἰδιώτῃ ἀγωνίζεσθαι. νικᾷν μὲν γὰρ ὅσδ' ἀν' θανάτῳ, ἀλλὰ φοβητοῖο, ὥς ὅσοι πολλῶν οἴκων τὰς δαπάναις ποίεμεν. νικᾷμεν δ' ἀν', πάντων μάλιστα χαίραμεν.

ζ'. Ἀλλ' ἐγὼ σοὶ φημὶ, ὦ Ἱέρων, πρὸς ἄλλης πρεσβυτείας πόλεως

4. Utrum te proventus plures putas habiturum, si tantum quæ privatim ad te spectant, ad fructum comparata tibi sunt; an si viam ac rationem excogitaveris, qua cives universi, quæstum industria sua faciant?

5. Jam quod omnium præclarissimum & magnificentissimum studium esse ducitur, utrum te putas majori cum decore currus instructurum, si unus inter omnes Græcos maximam curruum copiam instituas, & ad celebres illos [Græciæ] convenius mittas:

an vero si maxima civium pars equos alat, & pluri decertent? Utrum putas esse pulchrius, currus præstantia vincere; an urbis, cuius es præses, felicitate?

6. Equidem ne convenire quidem aio, ut rex cum privatis hominibus certamine congrediatur. Nam si vincas, non eris in admiratione, sed invidia, veluti qui sumtus ex re familiari multorum facias: at si vincaris, maxime omnium irrisioni eris expositus.

7. Equidem tibi, mi Hiero, propositum esse certamen adversus

πόλεων τ' ἀγῶνα εἶ), ὥς ἐάν σὺ εὐδαιμονεσάτῃ τῷ
 πάλιν, ἥς ὠροσατεύεις, πρέχῃς, * εὖ ἔση νικῶν τῷ
 καλίστῳ, καὶ μεγαλοφρεσάτῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγω-
 νίσματι.

η'. Καὶ ὡρῶτον μὲ εὐθὺς κατειργασμένῳ ἂν εἴης
 πρὸ φιλοδοξίᾳ ὑπὸ πᾶν ἀρχαμένῳ, ὃ δὲ σὺ ἐπιθυμῇς
 τυγχάνεις. ἔπειτα δὲ πῶς σὺ νίκῃς ὅτε ἂν εἰς εἴη
 ὁ ἀνακηρύττων, ἀλλὰ πάντες ἀνθρώποι ὕμνοισιν ἂν τῷ
 σὺν ἀρετῇ.

θ'. Περιβλεπόμενός δ' ὢν, ἔχῃ ὑπὸ ἰδιωτῇ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν πόλεων ἀγαπῶν ἂν, καὶ θαυμαστὸς
 ἐκ ἰδία μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ ὡρεῖ πᾶσιν ἂν εἴης.

ι'. Καὶ ἔξῃ μὲ ἄνθρωποι ἔτι χειρὶ ἀσφαλείας, εἴπου βέλ-
 λοιο, ἰθαρήσουσι πορεύεσθαι, ἔξῃ δ' ἂν αὐτῷ μόνον π-
 τῶτα ὡραῖον. αὐτῷ δ' ἂν ὡρεῖ σὺ πανήγυρις εἴη πᾶν
 βυλομένων ἐπιδεικνύσας, εἴπῃς π σοφόν, ἢ καλόν, ἢ ἀγα-
 θόν ἔχου, τ' δὲ καὶ ἐπιθρομυῶν ὑποηρετεῖν.

ια'. Πᾶς

adversus aliorum urbium præfides
 aio, inter quos si tu civitatem,
 cujus es princeps, felicissimam
 reddas; scito te pulcherrimo &
 magnificentissimo inter homines
 certaminis genere victorem fu-
 turum.

8. Primum effeceris, ut à sub-
 ditis tuis diligaris, quod tu qui-
 dem expetis: deinde victoriam
 tuam non unus præconio suo
 publicaret, sed virtutem tuam
 prædicarent homines universi.

9. Suspicereris iridem, ac di-
 ligereris, non solum à privatis

hominibus; sed à multis etiam
 urbibus: nec privatim esses in
 admiratione, sed publice apud
 omnes.

10. Liceret tibi, si velles quod
 securitatem adtinet, spectatum
 aliquo proficisci; & heic manen-
 ti liceret hoc ipsum facere. Sem-
 per enim esset apud te coetus fre-
 quens eorum qui edere specimi-
 na vellent, si quid haberent vel
 sapientiæ, vel pulchræ, vel egre-
 giæ rei; atque illorum etiam, qui
 tibi cuperent operam inservien-
 do navare.

11. Quis

ια'. Πᾶς δὲ ὁ μὲν πρῶν σύμμαχος ἂν εἴη σοι, ὁ δὲ ἅπλων ἐπιθυμοῖν ἂν ἰδεῖν σε. ὥστε ἔμῳ μόνον φιλεῖο ἂν, ἀλλὰ καὶ ἐρῶ τοῦ ἀνθρώπων καὶ τὰς καλοὺς καὶ πειρεῖ, ἀλλὰ πειρώμενον ὑπὲρ αὐτῶν ἀνέχασθαι ἂν σε δεῖ. φόβον δὲ οὐκ ἂν ἔχῃς, ἀλλ' ἄλλοις πρέχῃς, μήτι πάσης.

ιβ'. Εὐχόμενος δὲ τὰς πειρομένους ἔχῃς ἂν, καὶ ἐθελούσῃς σε τρονοῦντα θεῶν ἂν. εἰ δὲ τις κίνδυνος εἴη, καὶ συμμάχους μόνον, ἀλλὰ καὶ τρομάχους, καὶ τροφύμους ὁρῆς ἂν πολλῶν μὲν δωρεῶν ἀξιόμηνος, οὐκ ἀπορῶν δὲ, ὅτῳ τέτῳ εὐμνηεῖ μεταδώσης. πάντας μὲν συγχάροντας ἔχει ἐπὶ τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς, πάντας δὲ πρὸς τῶν σῶν ἰδίων ὥσπερ τῶν ἰδίων μαχομένους.

ιγ'. Θεσαυρὸς γε μὲν ἔχῃς πάντας τὰς πόλεις τοῖς φίλοις πλῆτες. ἀλλὰ θάρσυν, ὃ ἱέραν, πλεῖπτε μὲν τὰς φίλους. σαυτὸν γὰρ πλεῖπτε. αὖτις δὲ τὴν πόλιν. σαυτὴ γὰρ δύναμιν θεοῦ φέρεται. καὶ τῷ δὲ αὐτῇ συμμάχους.

ιδ'. Νόμιζε

11. Quisquis adesset tibi, fortius esse tibi vellet; & qui abesset, videre te cuperet. Adeoque non tantum ab hominibus diligereris, sed etiam amareris. Forma præstantes non ipse tentares, sed tentari te ab eis patereris. Non esset quod tibi metueres; sed potius alii, ne quid accideret tibi, metuerent.

12. Parerent tibi subditi, eosque videres sua sponte de te sollicitos esse. Si quid esset periculi, non auxiliosos tantum, sed etiam propugnatores, eosque alacres cer-

neres. Multis muneribus dignus judicareris, neque copia deesset, bene tibi volenti vicissim illa impertiendi. Omnes ob commoda tua tecum gauderent, omnes pro bonis privatim tuis, tamquam propriis, dimicarent.

13. Omnes quæ apud amicos essent opes, thesauri tui forent. Tu vero, mi Hiero, amicos collocupletare ne dubites, quum temetipsum hoc modo ditaturus sis. Rempublicam augeto, tibimet ipsi potentiam adjuncturus. Comparato reipublicæ belli socios.

I i 2

14. Patriam

ιδ'. Νόμιζε δὲ ἢ μὴ πατρίδα οἶκον, τῆς δὲ πολί-
 τας, ἑταίρους· τῆς δὲ φίλους, τέκνα σεαυτοῦ· τῆς δὲ πα-
 δας, * ὅ, π ὡς ἢ σὺν ψυχῷ. ἢ τῆς πάντας πειρῶ
 νικᾶν εὖ ποιῶν.

ιε'. Εἰν γὰρ τῆς φίλους κρατῆς εὖ ποιῶν, ἢ μὴ σοὶ
 δύνανται ἀντέχειν @ πολέμιοι. καὶ ταῦτα πάντα ποιῆς,
 εὖ ἴσθι πάντων τῶν ὅτι ἀνθρώποις κάλλιστον καὶ μαχα-
 ριώτατον κτῆμα κεκτηῖσθαι. εὐλαμονίδι γὰρ οὐ φησιν-
 δήση.

ΞΕΝΟ-

14. Patriam existimato, do-
 mum tuam esse: cives, socios:
 amicos, liberos tuos: liberos, ni-
 hil aliud quam tuum ipsius ani-
 mum. Atque hos omnes bene-
 ficiis superare contendito.

15. Nam si amicos benefa-
 ciendo viceris, resistere tibi ho-

stes minime poterunt. Deni-
 que si hæc omnia præstiteris,
 scito plane quiddam te longe
 humanis in rebus præclarissi-
 mum felicissimumque consequu-
 turum; ut tamen si beatus sis,
 invidiam tamen haud experia-
 ris.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΠΟΡΟΙ,

ἢ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΟΔΩΝ.

ΚΕΦ. α'.

ΕΓΩ τὸτο μὲν αἰεὶ ποτε νομίζω, ὅποιοί πινες
 ὧσιν ὡσαύτως καὶ ταῖς πολι-
 πίας γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῆς Αἰγύπτου
 προεσθηκότων ἐλέγοντο πινες, ὡς γινώσκουσιν μὲν τὸ δύναιον
 οὐδενὸς ἦσαν ἢ ἄλλων ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ ἢ ἢ πλήθους
 πενίαν ἀναγκάζεσθαι ἔφησαν ἀδικώτεροι εἶναι τοὺς πόλεις.
 ὅτι τὰτ' ἐπεχείρησα σκοπεῖν, εἴπῃ δυνάμειν ἂν οἱ πολῖται
 ἀλλο-

XENOPHONTIS

RATIONES REDITUUM,

SEU DE PROVENTIBUS.

CAP. I.

EQUIDEM in hac sen-
 tentia sum perpetuo,
 quales sint præsides,
 tales & respublicas
 esse. Quia vero non-
 nulli ex iis qui hactenus Athe-
 nienſium reipublicæ præſunt, ſci-

re quidem illi, quid juſtum ſit,
 non minus quam homines cæ-
 teri, perhibentur, ac propter in-
 opiam plebis cogi ut paulo ſe ge-
 rant erga civitates ſuas iniquius;
 conſiderare mecum ipſe adgreſſus
 ſum, an aliqua ratione cives ſuis

ἀπαρέφεσθαι ἐκ τῆς ἑαυτῆς, ὅθεν ὡς καὶ δικαιοτάτον νομίζων, εἰ τῦτο γένοιτο, ἅμα τῇ τε πεινᾷ αὐτῶν ὀπιτεκρυῖσθαι ἀν, καὶ τὸ ἀνυπόπλους τοῖς Ἑλλησιν εἶναι).

β'. Σκοπῶντι δέ μοι ἂ ἐπειόησα, τῦτο μὲ εὐθὺς ἀνεφάνετο, ὅτι ἡ χώρα πέφυκεν οἷα πλείστας πρὸς δόξας πρέχεσθαι. ὅπως δὲ γινώσκῃ, ὅτι ἀληθὲς τῦτο λέγω, ὡρῶτον διηγήσομαι ἢ φύσιν τῆς Ἀττικῆς.

γ'. Ουκοῦν τὸ μὲν πᾶς ὥρας εἰσάδε φρασιτάτας εἶναι, καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα μαρτυρεῖ. ἂ γοῦν πολλαχρὸς ὅδε βλαστάνειν δυνάμει ἀν, εἰσάδε καρποφορεῖ. ὥσπερ δὲ ἡ γῆ, οὕτω καὶ ἡ θάλασσα πᾶσι χρόνοις γάλακτα παμφορωτάτην ὀβί. καὶ μὲν ὅσα ὡς αἰθερὶ εἰ ταῖς ὥραις ἀγαθὰ πρέχουσι, καὶ ταῦτα πάντα εἰ ταῦτα φροσιτάτα μὲ ἄρχεται, ὁψιάτατα δὲ λήγει.

δ'. Οὐ μόνον δὲ κρατεῖ τοῖς ἐπ' αἰσιν γάλακτι τε

εἶναι

ex finibus ali possint: quæ quidem ratio esset justissima. Existimabam enim, si id accideret, eadem opera consultum inopiarum ipsorum esse; ipsosque Græcis aliis minime suspectos evadere.

2. Consideranti vero mihi ea, quæ cogitarem, primum visâ est ipsa regio esse talis à natura, quæ maximam proventuum vim suppeditare possit. Atque ut intelligatur, hoc vere me dicere; primum, quæ Atticæ natura sit, commemorabo.

3. Anni ergo tempora heic ad-

modum esse mitia, fructus ipsi, qui proveniunt, testantur. Etenim multa, quæ alibi ne pullulare quidem possent, heic fructus suos proferunt. Atque ut solum ipsum, ita etiam mare, quod regionem ambit, omnium rerum feracissimum est. Quinetiam quæcunque bona Dei singulis anni temporibus suppeditant, ea bona omnia heic & tempestive admodum incipiunt, & tardissime desinunt.

4. Neque tantum potior est iis quæ in annos singulos & florent, &

ἔχ' ἀλάστορας, ἀλλὰ ἔχ' αἰδία ἀγαθὰ ἔχ' ἡ χάρει. πέφυκε μὲ γὰρ (¹) λίθος ἐν αὐτῇ ἀφρονέει, ἔξ' οὗ καλλιφαῖτοι μὲ γαοὶ, καλλιφαῖτοι δὲ βαυνοὶ γίνονται, εὐφροσύνας δὲ θεοῖς ἀγάλασθα. πολλοὶ δ' αὐτοῦ καὶ Ἑλλήνες καὶ βάρβαροι προσδεύονται.

ε'. Ἐπὶ δὲ ἔχ' γῆ, ἡ ἀφροσύνη οὐ φέρει καρπὸν, ὁρυσσόμενη δὲ πολλαπλασίως πρέφει, ἢ εἰ οἶτον ἔφερε. καὶ μὲν ὑπάρχεις ὅτι σαφῶς γαῖα μοῖρα. πολλῶν γοῦν πόλεων παροικιστῶν ἔχ' ἡ γῆ καὶ κατὰ θάλατταν, εἰς ὅδε μίαν τέτων ὅδε μικρὰ φλέψ' ἀργυρείπιδος δίκη.

στ'. Οὐκ ἂν ἀλόγως δὲ τις οἰκιστὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ πάσης δὲ τῆς οἰκουμένης ἀμφὶ τὰ μέσα ὠκισθῆται ἢ πάλιν. ὅσα γὰρ οὖν πῖες πλεῖον ἀπέχουσιν αὐτῆς, τοσούτω χαλεπώτερος ἢ ψύχειν ἢ θάλλειν ἐντυγχάνουσιν. ὅποσοι τ' ἂν οὖν βυλῆσθαι ἀπ' ἐχάτων τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἐχάτα ἀφικέσθαι, πάντες οἱ ὥσπερ κύκλῳ τόρνον περὶ Ἀθήνας ἢ ὠκεοπλέουσιν, ἢ πέρχον.

ζ'. Καὶ

& senescunt : sed habet etiam hæc regio perpetua quædam bona. Nam saxi nativi perennis est in ea copia, de quo sana pulcherrima, pulcherrimæ aræ, signa Deorum maxime decora fiunt : quod quidem saxum complures & Græci & barbari desiderant.

5. Præterea solum quoddam est, quod aratum non ferret fructum : at si fodiatur, multo plures alit, quam si frumenti ferax esset. Et enim divino quodam munere haud dubie sub eo est argentum. Quamque multæ sint urbes tum

terra tum mari finitimæ, ne quidem in ullam earum vel exigua terræ argentiferæ vena pertinet.

6. Neque vero absque ratione quis existimet, urbem hanc Græciæ, immo vero totius terrarum orbis in medio sitam esse. Quanto scilicet longius absunt aliqui ab ea, tanto molestiora vel frigora vel æstus experiuntur. Quotquot item ab extremis Græciæ finibus ad alios itidem extremos pergere voluerint, omnes tanquam circuli umbilicum Athenas vel præternavigant, vel prætereunt.

ζ'. Καὶ μὴν ὃ ξείρυτός γε οὔσα, ὅμως (ὥσπερ ἦτος) πᾶσι ἀνέμοις πρὸςάγεται τε ὦν δεῖται, καὶ ἀποπέμπεται ἀ βέλεται. ἀμφιθάλασος γάρ ἐστι. καὶ καὶ γὰρ γινώ δὲ πολλὰ δέχεται ἐμπόρια. ἥπειρος γάρ ἐστι.

η'. Εἰ δὲ ταῖς μὲν πλείσταις πόλεσι βάρβαροι πρὸςποι-
κουῦτες πρῶτα πρὸςέχουσιν, Ἀθηναίοις δὲ γειτονεύου-
σιν αἱ καὶ αὐταὶ πλείστον ἀπέχουσι τῷ βαρβάρῳ.

Κ Ε Φ. β'.

Τούτων μὲν οὖν ἀπάντων (ὥσπερ εἶπον) νομίζω αὐτῶν
καὶ χάριαι αἰπῶν εἶναι. εἰ δὲ πρὸς τοῖς αὐτοφύεσιν
ἀγαθοῖς πρῶτοι μὲν τῷ μετοίκων ἐπιμέλεια γίνονται.
ἀότη δὲ ἡ πρὸς πόδους τῷ χαλλίτων ἔμοι γε δοκεῖ εἶναι, ἐπεὶ πρὸς
αὐτοὺς πρὸςέχουσιν, καὶ πολλὰ ὠφελεῖν τοὺς πόλεις, ὃ λαμ-
βάνουσι μισθόν, ἀλλὰ μετοίκων πρὸςφέρουσιν.

β'. Εἰπιμέλεια γὰρ μὴν ἥδ' ἀν' ἀρχεῖν μοι δο-
κεῖ,

7. Actamet si aquis non circum-
fusa est, nihilominus (tanquam in-
sula) quovis vento, quæ necessaria
sunt, adfert; & quæ vult, exportat;
quippe quæ à mari utrinque am-
biatur. Etiam terra mercatus mul-
tos admittit, quod terra sit con-
tinerens.

8. Præterea quum barbari plu-
rimis urbibus vicini negotia fa-
cessant, Athenienses vicinas il-
las habent civitates, quæ maxi-
mo à barbaris intervallo di-
stant.

CAP. II.

Horum igitur omnium causam (ut dixi) positam in ipso esse solo arbitror. Quod si ad nativam bona, primum accedat advenarum cura. Nam hic mihi proventus ex optimis esse videtur. Quippe quum illi seipsos alant, & multis commodis civitates adficient; non tamen ullam mercedem accipiunt, sed potius etiam pensionem advenis impositam offerunt.

2. Existimo autem curam eam fuisse curam,

καὶ, εἰ ἀφελοῖμιν μὲν ὅσα μηδὲν ὠφελουῦντα ἢ πόλιν ἀπμίας δοκεῖ τοῖς μετοίκοις πρῆχειν, ἀφελοῖμιν δὲ καὶ τὸ συστρατεύεσθαι ὁπλίτας μετοίκους τοῖς ἀξιοῖς. μέγα μὲν γὰρ ὁ κίνδυνος ἀπάν, μέγα δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς τέκνων καὶ τῶν οἰκῶν ἀπίεσθαι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ ἡ πόλις γ' ἂν ὠφεληθεῖη, εἰ ὁ πολῖται μετ' ἀλλήλων στρατεύουσιν μάλλον, ἢ σωτάτηντο αὐτοῖς (ὥσπερ νῦν) Λυδοὶ, καὶ Φρύγες, καὶ Σύριοι, καὶ ἄλλοι παντοδαποὶ βάρβαροι. πολλοὶ γὰρ τοῖς τοῖς μετοίκων.

δ'. Πρὸς δὲ τῷ ἀγαθῷ τῷ τύτῳ ὅτι οὐ σωτάτησθαι ἀφεθῆναι, καὶ κόπῃ ἀντὶ τῆς πόλεως εἶναι, εἰ δοκοῖεν Ἀθηναῖοι εἰς τὰς μάχας αὐτοῖς μάλλον πιστεύειν, ἢ ἀλλοδαποῖς.

ε'. Καὶ μεταδιδόντες δ' ἂν μοι δοκῶμεν τοῖς μετοίκοις τῶν ἄλλων, ὧν καλὸν μεταδιδόναι, καὶ ὁρίωπικόν, εὐνυτέρους ἂν ποιῆσθαι, καὶ ἅμα ἰσχυρωτέραι ἂν καὶ μείζω ἢ πόλιν ὀφειδενεύειν.

ζ'. Εἴτα,

suffecturam, si adimamus illa, quæcunque reipublicæ nulli sunt usui, ac potius advenis infamiæ notam inurere videntur: itemque si adimamus id, quod advenæ una cum civibus armati pedites militatum eant. Etenim magnum quiddam est, si periculum ab eis abfit; magnum, liberis & domo quemque sua discedere.

3. Quinetiam utile civitati fuerit, si potius cives una militatum eant, quam si (quod modo fit) eorum ordinibus adjungantur Lydi, Phryges, Syri, aliique diversi ge-

neris barbari, cujusmodi plerique sunt advenæ.

4. Præter hoc vero bonum, quod his ordinum militarium societate liberatis existeret; etiam ornamento esset civitati, si viderentur Athenienses in proeliis sibimet ipsis potius fidere, quam exteris.

5. Quod si cum advenis communicemus præter alia, quæ communicari convenit, etiam rei equestris usum: arbitror nos id effecturos, ut magis benevolo sint animo, & civitas viribus augeatur majorque reddatur.

6. Deinde

ε'. Εἴτα, ὅπῃ καὶ πολλὰ οἰκιῶν ἔρημά ᾖεν οὗ-
τος τῶν τειχῶν, καὶ οἰκόπεδα, εἰ καὶ ἡ πόλις διδοίη
οἰκοδομισταμένοις ἐκκετῆσθαι, οἳ ἂν ἀγτέμνοι ἀξιοί
δοκοῖεν εἶναι, πολὺ ἂν οἶομαι καὶ ἄλλὰ ταῦτα
πλείους τε καὶ βελτίους ὀρέσθαι τῆς ΑἈθήνησιν οἰκή-
σεως.

ζ'. Καὶ εἰ μετοικοφύλαχάς γε, ὥσπερ ὀρφανοφύ-
λαχας, ἀρχιλευ. χαριστῆρμον, καὶ τέτοις τιμῇ τις ἐπέη,
οἵπινες πλείους μετοίκους ἀποδείξουσιν, καὶ τῷτο εὐιχτέρας
ἂν τοὺς μετοίκους ποιοίη, ὃ (ὥς τὸ εἶκος) πάντες ἂν ὁ
ἀπάλιδος ὁ ΑἈθήνησιν μετοίκους ὀρέσθαι, καὶ τοὺς προσό-
δοις ἂν αὐξοίεν.

Κ Ε Φ. γ'.

Ως γε μὴν ἐμπορεύεσθαι ἡδίστη τε καὶ καρδα-
λεωτάτη ἡ πόλις, νῦν ταῦτα λέξω. πρῶτοι μὲν
χ

6. Deinde quum magna pars
urbis intra muros, & areæ domo-
rum vacuæ sint, si decreto civitatis
concederetur, ut domos exstructas
possiderent, quicunque hoc pe-
tentes digni esse viderentur: mul-
to plures ac præstantiores etiam
ob has causas arbitror expetitu-
ros, ut Athenis habitent.

7. Quod si etiam magistratum
institueremus, qui ut pupillorum
sunt custodes, ita & ipse inquil-
norum custos diceretur, atque il-
lis præmium quoddam propone-
retur, quorum opera plures in-

quilini existerent: hoc quoque
inquilinos efficeret magis bene-
volos: & omnes (uti quidem
consentaneum est) quotquot ali-
bi cives non essent, Athenis con-
sequi jus inquilinorum cuperent,
& proventus augerent.

CAP. III.

URbem vero hanc nostram
ad exercendam mercatu-
ram tum optatissimam ef-
se, tum maxime quæstuosam,
nunc exponam. Primum enim
navis

ἢ δὲ πῶς ταῦς χαλίστας καὶ ἀσφαλεστάτας ὑποδοχὰς ἔχῃ, ὅπως γ' ὅτιν εἰσπορευομένης ἡδέως ἔνεκα χεῖμαίνῃ ἀπαυέσθαι.

β'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τοῖς ἐμπόροις οἱ μὲν ταῖς πλείστας τῶν πύλων ἀνιφορπίζεσθαι π' ἀνάγκη· νομίσμασι γὰρ οὐ χρησίμοις ἔξω λήθονται. οἱ δὲ ταῖς Ἀθήναις πλῆσαι μὲν ὅτιν ἀντιξάγειν, ὧν ἀν' ἑαυτοῖς ἀνθρώποι· ἡ δὲ μὴ βύλωνται ἀνιφορπίζεσθαι, καὶ οἱ ἀργύριον ἐξάγοντες χαλῶν ἐμπορεῖαν ἐξάγουσιν. ὅπως ἢ ἀν' πωλῶσιν αὐτὸ, πανταχοῦ πλῆθος ἔ' ἀρχαῖς λαμβάνουσιν.

γ'. Εἰ δὲ καὶ τῇ ἔ' ἐμπορεῖα ἀρχῇ ἀθλα πορπείῃ τις, ὅστις δικαιοτάτα καὶ τάχιστα λήθεται τὰ ἀμφίλογα, ὥς μὴ ἀποκωλύεσθαι ἀποπλεῖν βυλόμοιροι, πολὺ ἀν' καὶ λήθ' ταῦτα πλείους τε καὶ ἡδίων ἐμπορεύουσιν.

δ'. Ἀγαθὸν δὲ καὶ χαλὸν καὶ ποροδρίας πᾶσι ἐμπόροις καὶ ναυκλήροις, καὶ ὅτι ξενία γ' ἔστιν ὅτε χαλεπὸν, οἱ ἀν' δοκῶσιν

navis quælibet heic pulcherrimos ac tutissimos receptus habet, ubi licet adpulsis tempestatis causâ suaviter quiescere.

2. Præterea mercatores plurimis in civitatibus commutare quæneribus onera necesse est, quod nummis illæ foris inutilibus utantur. Athenis vero maxima rerum est ad exportandum copia, quibus homines egent: sin onerare navem mercibus permutatis nolint, egregias avehunt merces, quicunque argentum avehunt. Nam ubicunque tandem illud vendide-

rint, ubique plus recipiunt quam prius habebant.

3. Quod si quis mercaturæ præfecto præmia proponat, qui æquissime celerrimeque dijudicet ea de quibus controvertitur, ut non impediuntur ii, qui navigiis discedere volunt: etiam has ob causas, longe plures, & quidem libentius heic negotiarentur.

4. Effet etiam tum utile tum honestum, mercatores & naucle-ros loco magis honorato in consessibus ornari; atque illos etiam ad hospitii necessitudinem invi-
tari,

δοκῶσιν ἀξιολόγοις καὶ πλοίοις καὶ ἐμπορεύμασιν ὠφελεῖν τὴν πόλιν. Τῶντα γὰρ πρῶτον, καὶ μόνον οὐ κέρδους ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὴν πόλιν φιλίαν ὅπως ἐπιτεύξεται ἀν.

ε'. Οὐ γὰρ μὲν πλείονες εἰσποιοῦντο τὰ, καὶ ἀφικνοῖντο, διότι οὐκ ἔστιν ἀνὰ πλεῖον καὶ εἰσάγειν, καὶ ἐξάγειν, καὶ ἐκπέμπον, καὶ πωλεῖν, καὶ μεταφορεῖν, καὶ τελεφορεῖν.

στ'. Εἰς μὲν οὖν ταῖς τοιαύταις αὐξήσεις τὴν πόλιν οὐδὲν πᾶσι δαπανῆσαι δεῖ οὐδέν, ἀλλὰ ψήφισματά τε φιλαίῳ πα καὶ ὅπως ἐπιμελείας. ὅσα δ' ἀνὰ ἄλλαι δοκῶσιν μοι πρὸς τοὺς γένεσθαι, γινώσκω ὅτι ἀφορμὴς δέησει εἰς αὐτάς.

ζ'. Οὐ μέντοι δύσελπίς ἐμι, τὸ μὴ ἔχειν πρὸς τὴν πόλιν ἀνὰ τοὺς πολίτας εἰς τὰ τοιαῦτα εἰσφέρειν, εἰς τὴν πόλιν ὡς πολλὰ μὲν εἰσφέρειν ἡ πόλις, ὅτε Ἀρχαῖσιν ἐξοίῃσι ὅπως Λυσιστράτη καὶ γυναικῶν, πολλὰ δὲ ὅπως Ἡγησίλειω.

η'. Εἰς ταῦτα δὲ καὶ πλείους πολλάκις ἐκπεμπομένας, καὶ πολλὰ δαπάνη, καὶ ταύταις γενόμενάς, τῆς πόλεως μὲν ἀδύνατος, εἴτε βέλπιοι εἴτε χεῖροι ἔσται. ὅπως δὲ δύναιτο, ὅπως

tari, qui navibus ac mercibus egregiis civitati prodesse videntur. Hoc enim honore adfecti, non tam questus quam honoris causa redire ad amicos properarent.

5. Enimvero quo plures in urbem admitterentur, Athenasque venirent, eo plus mercium importaretur, exportaretur, emitteretur, venderetur, tributis acciperetur.

6. Nec ad hæc proventuum incrementa sumtus ulli requirentur, præter decreta humanitatis plena, & ipsam diligentiam. Quotquot autem proventus alios

nobis accedere posse puto, ad eos impensis opus fore animadverto.

7. Neque tamen despero, quin cives perlubenter ad has collaturi sint, quum mecum cogito, civitatem hanc multa contulisse, quum Lyfistrato duce opem Arcadibus ferret: multa item, duce Hegesilaο.

8. Scio item, sæpenumero triremes magno sumtu emissas esse, quum quidem illis effectis effectus obscurum, utrum id profuturum potius quam obfuturum esset: minime autem dubitaretur, nunquam

ὅσδε ποτε ἀπολήφοντα ἂν εἰσενέγκωσι, ὅσδε μετέξουσιν ὧν ἂν εἰσενέγκωσιν.

θ'. Κτῆσιν δὲ ἅπ' ὁσδεῖός ἂν οὕτω χαλκῷ κτήσαντο, ὥσπερ ἅρ' οὐ ἂν περτελέσωσι εἰς τιῶν ἀφορμῶν. ὧ μὲν γὰρ ἂν δέχα μναῖ εἰσφορὰ γίνηται, ὥσπερ ναυτικοὶ σχεδὸν ὀπίπεμπλον αὐτὰ γίγνεται τεράβολον ἢ ἡμέρας λαμβάνοντι. ὧ δὲ γ' ἂν πέντε μναῖ, πλῆθος ἢ ὀπίτραιον.

ι'. Οἱ δὲ γε πλῆθος Αἰγυπτίων πλείονα λήφοντα κατ' ὀνιαντόν, ἢ ὅσα ἂν εἰσενέγκωσιν. (α) γὰρ μναῖν περτελέσαντες, ἐγγὺς δυοῖν μναῖν πρὸς ποδὸν ἔξουσι, καὶ ταῦτα οἱ πόλις ὁ Δοκεῖ τ' ἀνθρωπίνων ἀσφαλέστατόν τε καὶ πολυχρησιώτατον εἶναι.

ια'. Οἰκιστὴ δὲ ἔγωγε, εἰ μάλλοιεν ἀναγεγραφεῖσθαι εὐεργέται εἰς (β) ἅπαντα χρόνον, καὶ ξένοις ἂν πολλοὺς εἰσενέγκειν. ἔστι δὲ ἂς ἂν καὶ πόλεις, τῆς ἀναγεγραφῆς ὀρεγμομένης. ἐλπίζω δὲ καὶ βασιλέας ἂν πιναι, καὶ

quam recepturos quæ contulissent, nec participes futuros eorum quæ contribuissent.

9. Neque vero tam egregium aliunde lucrum paraverint, quam ex illis ipsis in quæ factæ prius impensæ fuerint. Etenim qui decem minas contribueret, is singulos in dies sesquiquintum velut triobolum nauticum reciperet: qui vero quinque minas, amplius sesquiertio.

10. Plurimi autem Athenienses quotannis plura recepturi essent, quam contribuerent. Nam

qui minam prius expenderint, prope duarum minarum proveniunt habituri sunt, & cum quidem in urbe, quod humanis in rebus tutissimum esse, maximeque durabile videtur.

11. Atque arbitror equidem, si litteris mandaturi simus eorum nomina qui beneficium reipublicæ præstituri sint, ad omnem posteritatem: etiam multos hospites contributuros, & quidem urbes quoque nonnullas id expetituræ; ut monumentis litterarum inscribantur. Quinetiam reges quosdam

ὃς τυράννης, ὃς σατράπης ἐπιθυμῶσι μεταχεῖν ταύτης
 ἢ χρεῖται.

ιβ'. Οὔτε γὰρ μὴν ἀφορμὴ ὑπάρχει, καλὸν μὲν καὶ
 ἀγαθὸν ναυκλήρις οἰκοδομεῖν καταγώνια πρὸς λιμένας
 πρὸς τοῖς ὑπάρχεσι, καλὸν δὲ ὃς ἐμπόρις ἐπὶ πλοσί-
 κοντας τόπους ὧν τε ὃς πρὸς, ὃς τοῖς εἰσφοικισμένοις
 δὲ δημόσια καταγώνια.

ιγ'. Εἰ δὲ καὶ τοῖς ἀγροαίοις οἰκίσαι τε, καὶ πωλη-
 τήρια κατασκευασαίη, ὃς οἱ Πειραιεῖ, καὶ οἱ τῷ ἄρει,
 ἅμα τ' ἀν' κόσμῳ εἴη τῇ πόλει, ὃς πολλὰ ἀν' ἀπὸ τέ-
 των πρὸςδοιο γέγονιντο.

ιδ'. Ἀγαθὸν δὲ μοι δοκεῖ εἶναι πειραχθῆναι, εἰ καὶ
 ὥσπερ πρὶν δημοσίας ἢ πόλιν κέκτην, οὕτω ὃς ὁλ-
 χάδας δημοσίας διωκτὸν ἀν' γένοιτο κτήσασθαι, ὃς τῷ-
 ται ἐκμαθοῦν ἐπ' ἐχθρῶν, ὥσπερ καὶ πάλαι δημόσια.
 εἰ γὰρ ὃς τῷτο οἶόν τε ὃν φανείη, πολλὰ ἀν' ὃς ἀπὸ τέτων
 πρὸςδοιο γέγονιντο.

Κ Ε Φ.

dam, & tyrannos, & satrapas fore spero, qui desideraturi sint, ut hujus beneficii participes fiant.

12. Cæterum ubi jam subsidium comparatum erit, bonum atque utile fuerit, nauculis diversoria quædam, præter illa quæ jam facta sunt, extrui propter ipsos portus: bonum item mercatoribus, ad loca emtionis ac venditioni opportuna: denique publica diversoria venientibus [Athenas] assignari.

13. Quod si etiam nundinatoribus habitationes & tabernæ ven-

dendis mercibus idoneæ tum in Piræo tum in urbe parentur; simul id & civitati ornamento foret, & multi proventus inde perciperentur.

14. Videtur etiam mihi conducere, ut periculum fiat, num quemadmodum triremes publicas habet civitas, ita & onerarias naves publicas parare possit, ut eas acceptis fidejussoribus locet, velut alia quoque publica. Nam si hoc fieri posse videretur, magnus etiam hinc proventus accederet.

C A P.

Κ Ε Φ. Δ'.

ΤΑ γε μὴν ἀργυρεῖα εἰ κατὰ σκευασθεῖν ὥς δέ, πάμ-
πολλα ἂν νομίζω χεῖματ' ἔξ αὐτῶν καὶ ἄνδ' ἢ
ἄλλων πρὸς τῶν προσιέναι. βέλομαι δὲ καὶ τοῖς μὴ
εἶδοσι ἢ τῶν δυνάμιν δηλῶσαι. ταῦτ' ἔν γ' ὄντες, καὶ
ὅπως χεῖματ' ἔξ αὐτοῖς, ἄμεινοι ἂν βυλεύοιθε.

β'. Ουκοῦν ὅτι μὲ παλαιὰ ἐργά' ὅτι, πᾶσι σαφές.
ὅδεῖς γὰρ ὅδε πειρᾶται λέγειν, ἅπ' οἷς χεῖματ' ἐπεχί-
ρήθη. ἔγω δὲ παλαιὰ ὀρυσομένης τε καὶ ἐκφορομένης τ' ἀρ-
γυρέπιδος, κατανοήσατε τί μέγας **α** ἐκβεβλημένοι σω-
ροὶ τ' αὐτοφυῶν τε καὶ ὑπαργύρων λόφον.

γ'. Οὐδὲ μὲν ὁ ἀργυρώδης τόπος εἰς μείον τι συ-
γελλόμενος, ἀλλ' αἰεὶ ὅτι πλεῖον ἐκτεινόμενος φα-
νερὸς ὅστις. οἱ γὰρ γε μὲν χεῖματ' **α** πλεῖστοι ἀνθρω-
ποι ἐγένοντο οἱ αὐτοῖς, ὅδεῖς πάντες ἔργα ἠπόρηκεν,
ἀλλ'

CAP. IV.

PRæterea si argenti fodinæ in-
struerentur, ita ut debebant,
existimarem ex iis insignem pec-
uniæ vim præter fructus cæte-
ros proventuram. Labet autem
ignaris, quæ potissimum vis atque
commoditas earum sit, exponere;
qua cognita, rectius etiam iniri à
vobis ratio poterit, quo pacto sit
eis utendum.

2. Ignotum autem nemini est,
& veteres illas esse, & operas in

eis fieri: ac ne conatur quidem
indicare quisquam à quo tempo-
re coeptæ sint. Quum autem hoc
modo jam ab antiquo argenti-
fera terra fodiatur, & egeratur;
velim confideretis, quantula pars
sunt ejecti hæctenus acervi col-
lium sponte nascentium, quique
subargentei sunt.

3. Neque locum illum argen-
to abundantem diminui constar,
sed amplius semper extendi. Quo
etiam tempore maxima homi-
num in eis copia fuit, nemini
unquam defuit quod ageret: sed
L 1 2 semper

ἄλλ' αἰεὶ τὰ ἔργα τῶν ἐργαζομένων φείδω.

δ'. Καὶ νῦν δὲ οἱ κεκτημένοι ἐν τοῖς μετάλλοις ἀνδράποδα, ὅδεῖς ἔ' πλήθους ἀφαιρεῖ, ἄλλ' αἰεὶ προσεκτῶνται, ὅποσα ἐν πλῆθει δυνήσονται. καὶ ὅ δὲ ὅταν μὲν ὀλίγοι ὀρύσσωσι καὶ ζητῶσιν, ὀλίγα (οἶμαι) καὶ τὰ χεῖματα εὔεισκει. ὅταν δὲ πολλοί, πολλαπλασία ἡ ἀργυρείς ἀναφαίνεται. ὥστε ἐν μόνῳ τούτῳ ᾧ ἐγὼ οἶδα ἔργων ὅδ' ἐφρονεῖ ὅδ' εἰς τοῖς ὀπισθοβαζομένοις.

ε'. Ἐπὶ δὲ οἱ μὲν ἀγεροὺς κεκτημένοι πάντες ἔχουσιν ἐν εἰπῇ, ὅποσα ζώῃ ἀρκεῖ εἰς τὸ χρεῖον, καὶ ὅποσοι ἐργάζονται ἡ δ' ὅτι πλεῖον ἢ ἱκανῶν ἐμβάλλῃ περὶ, ζημίαν λογίζονται. οἱ δὲ τοῖς ἀργυρείοις ἔργοις πάντας δύνανται εἰσφέρειν ἐργατῶν.

ς'. Καὶ γὰρ ὅδ' ὥσπερ ὅταν πολλοὶ χαλκοῦτοι γίνονται, ἀξίων γενομένων ἢ χαλκοῦτικῶν ἔργων, καταλύονται οἱ χαλκοῦτοι, καὶ οἱ σιδηρεῖς γε ὡσαύτως καὶ ὅταν γε πολὺς σίτ' καὶ οἶν' ἰσχύῃ, ἀξίων

semper ea quæ agenda erant, operarum numerum superabant.

4. Et nunc quoque illorum qui in metallis habent mancipia, nemo diminuerere numerum cupit: sed plura potius, quantum potest, acquirit. Etenim quum pauci fodiunt & quærunt, etiam paucæ (ut equidem arbitror) opes reperiuntur: sin multi, multis partibus copiosior argenti materies prodit. Quo fit, ut hoc solo in opere, quod quidem sciam, nemo fabricas novas instituentibus invidet.

5. Præterea qui agros possi-

dent, norunt omnes dicere, quot jumentorum juga, quot operarii ad fundum colendum satis sint: ac si plures, quam sufficient, adhibeantur, hoc ipsum in damno ponunt. At in his eruendi argenti operibus omnes operariis egere dicunt.

6. Nec enim hic idem accidit, quod in artificum ærariorum copia, ubi quum facta ex ære opera vili venduntur, everti fortunæ horum solent, & ferrariorum similiter: itemque ubi magna frumenti viniq; copia provenit, fructibus

ἀξίων ὄντων τῷ καρπῶν, ἀλυσιτελεῖς αἱ γεωργίαι γίνονται· ὥστε πολλοὶ ἀφιέρμνοι τῷ γλῶν ἐργάζεσθαι, ἐπ' ἐμπορίας καὶ καπιλείας καὶ τοκισμοὺς τρέπονται.

ζ'. Αργεῖτις δὲ ὅσῳ αἱ πλείων φαίνονται, καὶ ἀρχίειον πλεῖον γίγνεται, τοσούτω πλείονες ὅππὶ τὸ ἔργον τῷτο ἔρχονται. καὶ γὰρ δὴ ἐπιπλα μὲν ἐπειδὴν ἰκανά τις κτήσεται τῇ οἰκίᾳ, καὶ μάλα ἐπὶ προσωνοῦνται· ἀρχίειον δὲ ὁδεῖς πῶ ὅτῳ πολὺ ἐκτήσεται, ὥστε μὴ ἐπὶ προσωδεῖσθαι. ἀλλ' ἢν πῶσι γένηται παμπληγές, τὸ θεωπεῖον κατορύττοντες, ὁδεῖν ἢ πῶσι ἢ δόνται ἢ χροῦμνοι αὐτῶ.

η'. Καὶ μὴν ὅταν γε εὖ πράττωσιν αἱ πόλεις, ἰσχυρᾶς ὁ ἀνθρώποι ἀργεῖα δέον. οἱ μὲν γὰρ ἄνδρες ἀμφὶ ὅπλα τε καὶ ἀνὰ, καὶ ἴστωποι ἀγαθὸς τε, καὶ οἰκίας, καὶ κατὰ σκευὰς μεγαλοφρεπεῖς βέλον· δαπανᾶν· αἱ δὲ γυναῖκες εἰς ἐκδοτὰ πολυτελῆ, καὶ χρυσουῦ κόσμον τρέπον.

θ'. Οταν τε αὖ νοσήσωσι πόλεις ἢ ἀφορείας καρπῶν ἢ πολέμῳ, ἐπὶ καὶ πολὺ μᾶλλον ἀργεῖ τῆς γῆς γίγνεται.

fructibus vili vaneuntibus, agrorum culturæ sunt inutiles; adeo quidem, ut multi relicta soli cultione ad mercaturam, ad cauponariam, ad usuras se convertant.

7. Nimirum argenti materies quanto copiosior extiterit, & argenti plus fuerit, tanto plures ad illud opus se conferre solent. Etenim suppellectili familiæ necessaria comparata, non multum ulterius coëmi solet: at argenti nemo adhuc tam multum habuit, ut nihil amplius requireret: sed si qui permultum nacti fuerint, quod re-

dundat, defodiunt: quo quidem non minus delectantur, quam si eo uterentur.

8. Quinetiam quum civitates secunda utuntur fortuna, tum civibus maxime argento est opus. Viri enim in arma elegantia, & generosos equos, in ædes & strukturas magnificas pecuniam impendere volunt: mulieres vero ad cultum sumtuosum, & mundum aureum animos adjiciunt.

9. Rursus quum civitates caritate annonæ laborant, aut bello, quia terra nullo cultu adhibito otiosa

μυνησθῆναι, καὶ εἰς ὀπτιήδεια καὶ εἰς ὀπικύργας νομίσματος δύνουσι.

ι'. Εἰ δὲ τις φήσῃ καὶ χρυσίον μηδὲν ἥσσον χρήσιμον εἶναι ἢ ἀργύριον, τὸτο μὲν οὐκ ἀνπλέγω. ὁ κείνο μύθοι οἶδα, ὅτι καὶ χρυσίον ὅταν πολὺ ἀφραίνῃ, αὐτὸ μὲν ἀπμότερον γίγνεται, τὸ δὲ ἀργύριον πμώτερον ποιεῖ.

ια'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐδύλωσα τέττυ' ἐνεκα, ὅπως παρσῶντες μὲν ὀππλείους ἀνθρώπους ὅτι τὰ ἀργυρεῖα ἄγωμεν, παρσῶντες δὲ κατὰ σκωλαζόμεθα ἐν αὐτοῖς, ὥς οὔτε ὀππλειψύσης ποτὲ ἀργυρίδος, οὔτε ὅ ἀργυρεῖς ἀτίμω ποτὲ ἐσομένης,

ιβ'. Δοκεῖ δὲ μοι καὶ ἡ πόλις προτιερα ἐμῷ ταῦτα ἐγνακέναι. πρῆχει γοῦν ὅτι ἰσοτελεία καὶ τῷ ξένων τῷ βυλομένη ἐργάζεσθαι ἐν τοῖς μεταλλοῖς.

ιγ'. Ἰνα δὲ καὶ σαφέτερον εἴπῃ τῆς προφῆς εἶπω, νῦν διηγέσομαι ὥς κατὰ σκωλαζέται τὰ ἀργυρεῖα ἀφελιμώτατ' ἐν εἰῇ τῇ πόλει. ἀπ' αὐτῆς μὲν οὖν ἔγωγε, ἀφ' ᾧ μὲν λέγειν, ὅθεν π' ἀξία ταυμάζεσθαι,

otiosa est, tum ad commeatum tum ad auxiliares copias nummos requirunt.

10. Quod si quis dixerit, aurum nihilo esse minus utile quam argentum; huic non repugnabo. Illud tamen scio, quod etiam aurum, si magna ejus esse copia videatur, minoris esse soleat æstimationis, & argentum reddat pretiosius.

11. Atque hæc à me idcirco explicata sunt, ut fidenter quamplurimos homines in argenti fodinas mittamus, utque illic substra-

mus haud dubitanter; quum neque argentifera terra defutura, neque futurum sit, ut argentum ullo unquam tempore vilescat.

12. Videtur autem mihi civitas ipsa hæc ante me perspexisse. Nam peregrinis etiam, si qui velint, excolendi metalla, potestatem facit æquali pensione.

13. Ut autem etiam apertius de acquirendo victu loquar, nunc exponam, qua ratione instauratæ argenti fodinæ civitati possint esse utilissimæ. Nec ex iis, quæ dicturus sum, ullam quæro mei admirationem,

ζεσθαι, ὡς δυσεύρετόν τι ἐξουρηκώς. τὰ μὲν γὰρ ὧν λέξω, καὶ νῦν ἐπὶ πάντες ὀρώμεν, τὰ δὲ παροιχομένα τῷ παλαιῷ κατὰ ταῦτα ἀνὰ κέχοιμεν.

ιδ'. Τῆς μέντοι πόλεως πάνυ ἀξίον θαυμάσαι, τὸ αἰθανομνίῳ πολλοὺς πλεμπζομνύς ἐξ αὐτῆς ἰδιώ-
ται, μὴ μιμῆσθαι τέτυς. πάλα μὲν γὰρ δέπυ οἷς μεμέ-
ληκεν, ἀκηκόαμεν, ὅτι Νικίας ποτὲ ὁ Νικηράτης ἐκτῆ-
σατο ἐν τοῖς ἀργυρείοις χιλίς ἀνθρώπους, ὧς ἐκεί-
νῳ Σωσία τῷ Θρακὶ ἐξεμίσθωσεν, ἐφ' ᾧ ὁβολὸν μὲν
ἀπὸ τῆς ἐκάστης τῆς ἡμέρας ἀποδιδόναι, τῷ δ' ἀειγμὸν ἴσως
αἰεὶ πῶρεχεν.

ιε'. Εἰγένετο δὲ καὶ Ἰωπονίῳ ἐξακόσια ἀνδράποδα χρεὶ
τῷ αὐτὸν τρέπονι τῷτον ἐκδεδομνῶ, ἀ τῷ προσέφερε μῶν
ἀπὸ τῆς τῆς ἡμέρας. Φιλημονίδῃ δὲ τριακόσια ἡμιμνῶν,
ἄλλοις δὲ γε, ὡς (οἷομαι) δυνάμεις ἐκάστοις ὑπῆρχεν.

ις'. Ἀτὰρ τί τὰ παλαιὰ δὲ λέγειν; ὅ γὰρ νῦν πολ-
λοὶ εἰσιν ἐν τοῖς ἀργυρείοις ἀνθρώποι ὅπως ἐκδεδομένοι.

ις'. Περι-

rationem, quasi aliquid difficile re-
pertu invenerim. Nam quæ di-
cturus sum, partim etiam nunc
omnes cernimus, partim vero ea-
dem ratione se habere præterita,
licet audiendo cognoscere.

14. Illud admodum admiratio-
ne dignum est, quod quum sen-
tiat civitas multos privatos ex se
locupletatos esse, tales non imite-
tur. Jampridem enim de iis qui-
bus ea res curæ fuit, audivimus;
Niciam, Nicerati filium, in ar-
genti fodinis mille homines ha-
buisse, quos Sosisæ Thraci locarit,

qui ultra impensas obolum pro
singulis quotidie perfolveret, nu-
merumque semper parem exhi-
beret.

15. Fuerunt & Hipponico sex-
centa mancipia, eodem isto mo-
do elocata, quæ quotidie minam
ferebant ultra impensas: & Phile-
monidi mancipia trecenta minæ
semissem; aliis, ut cuique facul-
tates suppetebant.

16. Sed quid necesse est vetera
commemorare? quum & hoc tem-
pore multi sint homines in argen-
ti fodinis ista ratione locati.

17. Et

ιζ'. Περαινομένων γε μὴν ὧν λέγω, τῆς δ' ἂν μόνον χαρὸν γένοιτ', εἰ ὥσπερ Α ἰδιῶται κτησάμενοι ἀνδράποδα, πρὸς τοὺς ἀένναον κατεσκευασμένοι εἰσὶν, οὕτω καὶ ἡ πόλις κτῆτο δημοσίᾳ ἀνδράποδα, ἕως γένοιτο τρία ἐκάτω Λατριάων.

ιη'. Εἰ δὲ δυνάτῃ λέγουμεν, καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν σκοπῶν ὁ βυλόμηνος κρινέτω. ὁκοῦντι μὲν ἀνθρώπων εὐδελον ὅτι μᾶλλον ἂν τὸ δημόσιον δυνάητο, ἢ οἱ ἰδιῶται πρὸς κατασκευάσασθαι. τῇ γε μὴν βυλῇ ῥάδιον καὶ κηρύξαι, ἄγειν δὲ βυλόμηνον ἀνδράποδα, καὶ τὰ πρὸς ταχύνετα πείρασθαι.

ιθ'. Επειδὴν δὲ ὠνηθῇ, τί ἂν ἦτον μισθοῖτό τις πρὸς τὴν δημοσίαν, ἢ πρὸς τὴν ἰδιώτην, ὅτι τοῖς αὐτοῖς μέλλων ἔξεν; μισθοῦται γοῦν καὶ τέμνη, καὶ ἱερά, καὶ οἰκίας, καὶ τέλη ὠνένται πρὸς τὴν πόλεως.

κ'. Ὅπως γε μὴν τὰ ὠνηθέντα σώζηται, πρὸς δημοσίᾳ ὅτι λαμβάνειν ἐγγύς πρὸς τὴν μισθομέσων, ὥσπερ
καὶ

17. Et hæc quidem, quæ à me dicuntur, si peragantur; illud tantum novi fit, ut quemadmodum privati comparatis mancipiis proventum sibi perennem adquisiverunt; ita coëmat & ipsa civitas mancipia publica, donec unicuique Atheniensium tria contigerint.

18. An hæc autem, quæ dicimus, fieri possint: secum de singulis cogitans qui volet, judicet. Hoc quidem plane perspicuum est, posse fisco facilius quam privatos, pretium mancipiorum co-

gere. Senatui quidem certe facile est, per præconem edicere, ut qui volet, adducat sua mancipia; atque ita quæ oblata fuerint, pretio redimere.

19. Posteaquam autem coëmta fuerint, cur aliquis minus velit à republica conducere, quam à privato, quum iisdem conditionibus obtenturus sit? Conducunt enim à republica lucos, sacra, domos; & ab eadem vectigalia redimunt.

20. Ut autem redemptæ res salvæ sint, licet fisco fidejussores à conductoribus accipere, quemadmodum

καὶ πρὸς τὰ ὠνευμένων τὰ τέλη. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀδικησά γε ῥᾶον τῶν τέλων πειραμένω, ἢ τῶν ἀνδράποδα μυθουμένω.

κα'. Ἀργύριον μὲν γὰρ πῶς καὶ φερόσκειν ἂν τις τὸ δημόσιον ἑξαγόμενον, ὁμοίως ὅτις αὐτῶν; ἀνδράποδα δὲ στοιμασμένα τῶν δημοσίων σημάτων καὶ προσκειμένης ζημίας τῶν τε πωλόντων καὶ τῶν ἑξάγοντων, πῶς ἂν τις ταῦτα κλέψει; ἔκτου μὲν χεὶ μὲν τέττα δυνάτον ἐφάνη τῇ πόλει (εἶ), τὸ ἀνθρώπου καὶ κτήσατο καὶ φυλάξαι.

καβ'. Εἰ δ' αὖ τις τῶν οἰθυμένων, ὡς ἐπειδὴ πολλοὶ ἐργάται γίνονται, πολλοὶ φανοῦνται καὶ (α) μυθουμένοι, ἐκείνο κατανοήσας θαρρείτω, ὅτι πολλοὶ μὲν τῶν κατασκευασμένων περσμιθύνονται τοὺς δημοσίους (πολλὰ γὰρ ὅτι τὰ ὑπάρχοντα,) πολλοὶ δ' εἰσὶ καὶ αὐτῶν τῶν οἰθυμένων ἐργῶν γηρασκόντων, πολλοὶ δὲ ἄλλοι Ἀθηναῖοι τε καὶ ξένοι, οἳ τῶν σώματι μὲν ἔτε βύλονται ἂν, οὔτε δυνάμειτ' ἂν ἐργάζεσθαι, τῇ δὲ γνώμῃ ὅτι μεγάθυμοι ἡδέως ἂν τὰ ὀπιτήδεια πορίζονται.

κγ'. Η

modum etiam ab iis qui vectigalia redimunt. Immo vero facilius est emtori vectigalis fraudare, quam conductori mancipiorum.

21. Nam quo pacto deprehendere quis possit, argentum publicum averti, quum sit huic simile privatum? Mancipia vero signo publico notata, si poena constituta sit & vendenti & exportanti, quomodo subduci furto possint? Atque haecenus civitatem & comparare huiusmodi homines, & conservare posse patuit.

22. Si quis rursus cogitet, exi-

stentibus multis operariis, exituros etiam multos, qui mancipia locare velint; illud animadvertat & confidat fore ut multi jam à mancipiis instructi, alios insuper homines publicos conducant (nam magnæ sunt opum facultates,) & in ipsis operibus multi senescunt, & multi quoque alii tum Athenienses, tum peregrini, corpore quidem illi nec velint nec possint opus facere; sed animi tamen adhibita cura, libenter necessaria sibi adquisiverint.

M m

23. Itaque

κγ'. Ην γε μέντοι τὸ πρῶτον συστῆ ἀγκύσια καὶ χίλια ἀνδράποδα, εἰκὸς ἤδη ἀπ' αὐτῆς τῆ πρῶτης οἱ ἔπει πέντε ἢ ἑξ μὴ μῶν αὐτῇ ἐξακιχλίων γενέσθαι. ὥστε γε μὴν τέτυκ' αἰεθμῶ, καὶ ὁβολὸν ἕκαστος ἀτελῇ τῇ ἡμέρας φέρῃ, ἢ μὲν πρῶτος ἐξήκοντα τάλαντα καὶ οἰαυτοῦ.

κδ'. Ἀπὸ δὲ τούτων καὶ εἰς ἄλλα ἀνδράποδα τίθεται εἴκοσι, τοῖς πωσάμενοι ἤδη ἔξεται τῇ πόλει λησθαι εἰς ἄλλ' ὅ, πὰν δέη. ὅταν δὲ γε μύρια ἀναπληρωθῇ, ἕκαστον τάλαντα ἢ πρῶτος ἔσαι.

κε'. Οἱ δὲ δέξεται πολλαπλάσια τέτων, μαρτυρήσμεν ἂν μοι εἴπινες ἐπὶ εἰσὶ τῷ μεμημένῳ, ὅσον τὸ τέλος εὔεισκει τῷ ἀνδράποδων πρὸς τῷ οἱ Δεκελίας. μαρτυρᾷ δὲ καὶ αὐτοῖς, ὅτι ἐργασμένων ἀνθρώπων οἱ τοῖς ἀργυρείοις οἱ πᾶσι παντὶ χρεῖα ἀναειθμύτων, καὶ ὅθεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ ἀργυρᾶ, ἢ ἀπὸ τῶν πρῶτων ἡμῶν οἷα ἐμνημόνουν αὐτά.

κς'. Καὶ

23. Itaque si primum cogantur mille ducenta mancipia, conjici potest, intra quinque annos, aut sex, de hoc ipso proventu civitatem non pauciora sex millibus habituram. Jam ex hoc numero, si obolum unusquisque diebus singulis immunem adferat, sexaginta talentorum proventus annuus erit.

24. Ex iis autem si viginti talenta in alia mancipia impendantur, reliqua quadraginta, prout res postulabit, in alium aliquem usum conferre civitati licebit. Quum-

que numerus ad decem millia excreverit, jam centum talentorum proventus existet.

25. Verum longe plus accepturam rempublicam, testes mihi esse possunt, si qui sunt adhuc, qui meminere, quantum vestigal ex mancipiis civitas ante res ad Deceleam gestas perceperit. Illud quoque testimonio est, quod quum innumerabiles omni tempore in argentifodinis opus fecerint, nihil hæc tamen ab illis hoc tempore differant, quarum mentionem majores nostri fecerunt.

26. Et

κτ'. Καὶ τὰ νῦν δὲ γιγνόμενα πάντα μαρτυρεῖ, ὅτι
ὅτε ἂν ποτε πλείω ἀνδράποδα ἐκεῖ γήνοιτο, ἢ ὅσων ἂν
τὰ ἔργα δεῦτα. οὔτε γὰρ βάθους πέρας, οὔτε ὑψιπνο-
μον οἱ ὀρύσσοντες εὐείσκησι.

κς'. Καὶ μὴν καυνοτομεῖν γε ὁδὸν ἡθον ἔξεστι νῦν, ἢ παρ-
τερῶν. οὐ τοίνυν ἔδ' εἰπεῖν ἂν ἔχει εἰδὼς ὁδοὺς, πότερῶν
ὅν τοῖς κατατετμημένοις πλείων ἀργυρίτις, ἢ ὅν τοῖς
ἀτμήτοις ἔστι.

κη'. Τί δῆτα, φαίη ἂν τις, οὐ καὶ νῦν, ὥσπερ ἔμ-
παροθεν, πολλοὶ καυνοτομεῖσιν; ὅτι πένετρεσι μὲν εἰσιν
Ⓐ παρὰ τὰ μέταλλα. νεωστὶ καὶ πάλιν κατασκαυά-
ζονται.

κθ'. Κίνδυνος δὲ μέγας τῷ καυνοτομοῦντι. ὁ μὲν γὰρ
εὐρὼν ἀγαθὰ ἔργασίαι, πλέσιτος γίγνεται. ὁ δὲ μὴ εὐρὼν,
πάντα σπόλλυσιν, ὅσα ἂν δαπανήσῃ. εἰς τῷτον οὖν Ⓑ
κίνδυνον οὐ μάλα πως ἐθέλουσιν οἱ νῦν ἰέναι.

λ'. Εἰγὼ μὲντοι ἔχειν μοι δοκᾷ καὶ παρὰ τούτου
συμβε-

26. Et ea quidem, quæ nunc
fiunt, omnia testantur; nunquam
plura mancipia illic esse posse,
quam ipsa requirant opera. Nec
enim illi, qui fodiunt, vel profun-
ditatis vel cuniculorum finem in-
veniunt.

27. Atqui licet hoc tempore
nihilo minus novum opus facere
quam prius. Neque quisquam cer-
to se scire possit dicere, num in lo-
cis hæctenus excisis plus argenteæ
materiei sit, an necdum aper-
tis.

28. Cur igitur, dicat aliquis,

non nunc etiam, sicut antea, mul-
ti novum opus faciunt? Quia pau-
periores sunt, qui res metallicas
faciunt, non ita pridem instaurari
cœptas.

29. Operis etiam novi adgres-
sio periculosa est. Nam qui fru-
ctuosum opus excolendum inve-
nit, copiosus & dives efficitur:
qui vero non invenit, ei sumptus
impensæ pereunt. Itaque pericu-
lum illud non admodum adire hu-
jus ætatis homines volunt.

30. Mihi tamen habere videor
quod dem consilium in hoc quo-
que

συμβυλεύσαι, ὥς ἂν ἀσφαλέστατα καίνοτομοῖτο. εἰσὶ μὲν γὰρ δέκα Αῤῥηνάων δέκα φυλαί· εἰ δὲ ἡ πόλις δοίη ἐκάστη αὐτῇ ἴσα ἀνδράποδα, αἱ δὲ κοινωσάμεναι τὴν τύχην καίνοτομοῖεν, ὅπως ἂν, εἰ μία εὖροι, πάσας ἂν λυσιτελεῖς ὑποδείξειεν.

λα'. Εἰ δὲ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ τέτταρες, ἢ αἱ ἡμίσειαι εὖροιεν, δύναιτο ὅτι λυσιτελέστερα ἂν τὰ ἔργα ταῦτα γίνοιτο. τό γε μὴν πάσας ὑποτυχεῖν, ὅθεν ἢ τὸ πᾶσι λυσιτελεῖν εἰκόσ.

λβ'. Οἴοντε δὲ ὅπως καὶ ἰδιώται συνιστάμεναι καὶ κοινωσάμεναι τὴν τύχην ἀσφαλέστερον κινδυνεύειν. μηδὲν μὲντοι τῷτο φοβεῖσθαι, ὥς ἡ τὸ δημόσιον ὅπερ καὶ κατασκευάζοντες ὡς αὐτοῖς τοὺς ἰδιώταις, ἢ οἱ ἰδιῶται τὸ δημόσιον· ἀλλ' ὡς περὶ σύμμαχοι ὅσων ἂν πλείους συνῶσιν ἰσχυρότεροις ἀλλήλους ποιεῖσιν, ὅτω καὶ εἰ τοῖς ἀρχαίοις ὅσων περ ἂν πλείους ἐργάζωνται, τόσων πλείονα ταῖα καὶ εὐρήσασί τε καὶ φορήσασι.

λγ'. Καὶ ἐμοὶ μὲν δυνείρεται, ὥς ἂν ἡγεῖμαι κατασκευασθεῖσιν

que negotio, quomodo novum opus tutissime instituat. Athenis enim decem sunt tribus, quarum cuique si civitas parem mancipiorum numerum concederet, ipsæ vero fortuna communi novum opus adgrederentur: ita fieret, ut inventum ab una quidpiam, universis utilitatem exhiberet.

31. Sin duæ, aut tres, aut quatuor, aut etiam dimidia pars tribuum inveniret, haud dubie majores ex ejusmodi operibus utilitates caperentur. Omnes enim spe sua frustrari, præteritorum exemplo caret.

32. Possent etiam privati eadem ratione se conjungendo & consociando, fortunam tutius periclitari. Neque vero metuendum est, ne vel fiscus ita constitutus privatos lædat, vel privati fiscum: sed ut armorum ac belli socii, quo plures conjuncti fuerint, hoc se mutuo firmiores reddunt, sic in argenti fodinis quo plures erunt, qui faciant opus, eo plus bonorum & reperient & reportabunt.

33. Expositum, qua ratione constituta republica, universis Athe-

αδείσης ἢ πόλεως ἰκαίῳ ἀνὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις τρεφίῳ
ἀπὲ κοινῷ γινέσθαι.

λδ'. Εἰ δὲ πινες λογίζομενοι παμπόλλης ἀνὶ δυν
ἀφορμῆς εἰς τὰυτα πάντα, οὐχ ἡγουῶται ἰκαίᾳ
ἀνὶ ποτε λήματ' εἰσενεχθῆναι, μηδὲ ἕτως ἀθυμού-
των.

λέ'. Οὐ γὰρ ἕτως ἔχῃ, ὥς ἀνάγκη ἅμα πάντα ταῦ-
τα γίνεσθαι, ἢ μηδὲν ὄφελ' αὐτῶν εἶναι. ἀλλ' ὅποια
ἀνὶ ἢ οἰκοδομηθῇ, ἢ ναυπηγηθῇ, ἢ ἀνδράποδα ὠνηθῇ,
εὐθὺς ταῦτα οἱ ὠφελεία ἔσται.

λς'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τῇ γε συμφορώτερον τὸ κατὰ μέρος,
ἢ τὸ ἅμα πάντα τρέφεσθαι. οἰκοδομῶντες τε γὰρ ἀγροί,
πολυτελέτερον ἀνὶ καὶ ἔχ' ἐλάττω, ἢ κατὰ μέρος ἀποτελοῖμεν.
ἀνδράποδα δὲ παμπληθῇ ζητῶντες ἀναγκάζομεθα ἀνὶ καὶ
χείρῳ καὶ πμώτερον ὠφεσθαι.

λζ'. Κατὰ γε μὲν τὸ δυνατὸν περᾶγοντες, τὰ
μὲν καλῶς γνωσθέντα καὶ αὐτῆς ἀνὶ μιμείμεθα.

Atheniensibus de publico ad vi-
ctum necessaria suppeditari pos-
se arbitrer.

34. Quod si qui existiment, ad
hæc conficienda permagnis im-
pensis opus esse, nec unquam sa-
tis magnam pecuniam conferri
posse; ne sic quidem animum
despondere debent.

35. Non enim ita comparata
res est, ut aut simul omnia fieri,
aut ex eis utilitatem nullam capi
necesse sit; sed ubi quæque pri-
mum ædificata fuerint, vel do-
mus, vel naves, vel emta fuerint

mancipia, statim hæc utilitatem
adlatura sunt.

36. Quinetiam vel ob hanc
causam utilius erit hæc particula-
tim, quam simul omnia fieri. Nam
si subito ædificemus multi, ma-
jori cum sumtu, & pejus absol-
vemus, quam si res particulatim
fiat. Mancipiorum autem per-
magnum quærentes numerum, &
deteriora, & carius emere coge-
mur.

37. Sin vero pro ratione facul-
tatum rem conficiemus, quæ erunt
recte instituta, rursus imitari lice-
bit:

εἰ δὲ πᾶσι ἀμαρτηθεῖν, ἀπεχόμεθα ἀν' αὐτοῦ.

λη'. Εἰ δὲ, πάντων ἅμα γιγνομένων, ἡμᾶς ἀν' ἅπαντα δόιοι ἐμπορίζεσθαι. εἰ δὲ τὰ μὲν φράνοιτο, τὰ δὲ μέλλοι, ἢ ὑπάρξασα πρὸς τοὺς τὸ ὑπὸ τῆδε οὐλίστασκα δάξοι ἀν'.

λθ'. Οὐ δὲ ἴσως φοβερώτατον δοκεῖ πάντιν (εἴ), μὴ, εἰ ἄγαν πολλὰ κτήσασθαι ἡ πόλις ἀνδράποδα, ὑπεργεμισθῇ ἀν' τὰ ἔργα, καὶ τύττω δ' φόβος ἀπὸ πηλαγυμνοῦ εἴημεν, εἰ μὴ πλείονας ἀνθρώπους, ἢ ὅσους αὐτὰ τὰ ἔργα πρὸς αὐτοῖς, κατ' ἐνιαυτὸν ἐμβάλομεν.

μ'. Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ ἡ περ ῥᾶλλον, ταύτῃ καὶ ἄριστον (εἴ) ταῦτα φράσαι. εἰ δ' αὖτε ἀφ' αὐτῶν οὐ τὰ νῦν πολέμῳ γεγενημένων εἰσφορὰς νομίζετ' ἀν' μηδ' ὅποιον δυνάσθαι εἰσενεγκεῖν, ὑμεῖς δὲ, ὅσα μὲν πρὸ τῆς εἰρήνης χρήματα εὔρισκε τὰ τέλη, ὑπὸ ποσέπων καὶ τὸ ὑπὸν ἔτ(θ) διοικεῖτε τὴν πόλιν. ὅσα δ' ἀν' ἐφευρίσκη ἀφ' αὐτῶν τὸ εἰρηνικὸν τε (εἴ) καὶ ἀφ' αὐτῶν τὸ στρατεύεσθαι μετοίκοις καὶ ἐμπόροις, καὶ ἀφ' αὐτῶν τὸ πλείονων συναγειρομένων

bit: sin autem in aliquo peccatum fuerit, ab eo abstinemus.

38. Præterea si omnia simul fierent, paranda quoque nobis esset omnium copia. Sin alia perficiantur, alia differantur; adquisitus jam ante proventus necessaria suppedabit.

39. Illud fortasse videri possit summo opere metuendum, ne, si civitas valde multa mancipia compararit, etiam opera nimis magna copia onerentur. Verum hoc quoque metu liberati erimus, si non plures, quam ipsa requirunt ope-

ra, singulis annis immitteremus.

40. Ita mihi quidem videtur in his rebus eam sequi rationem optissimum esse, quæ sit facillima. Quod si rursus existimatis, ob tributa, hoc bello exacta, ne tantulum quidem posse contribui: sane quantum ante factam pacem vectigalia reddebant, tantum in administratione reipublicæ anno proximo impendite: quæ verò amplius illa reddent, tum propterea quia pax est, tum quia iniquorum & mercatorum ratio habebitur, ac pluribus huc confluentibus

μένων ἀνθρώπων πλείω εἰσάγεσθαι καὶ ἐξάγεσθαι, καὶ ἀφ' ἧς τὸ ἐν λιμένι καὶ ταῖς ἀγοραῖς αὐξάνεσθαι, ταῦτα λαμβάνοντες χετασκόλλεσθαι, ὡς ἀν' πλῆθος πρὸς ποδο γίγνοιτο.

μα'. Εἰ δὲ πινες αὐτὸ φοβοῦνται, μὴ ματάμα ἀν' γένοιτο αὐτῇ ἢ χετασκευῇ; εἰ πόλεμος ἐγερθεῖν, ἐπινοήσάτω ὅτι τούτων γυγνομένων πολὺ φοβερώτερον ὁ πόλεμος τοῖς ὑπερέχουσιν, ἢ τῇ πόλει.

μβ'. Τί γὰρ δὴ εἰς πόλεμον κτήμα ἡρησιμώτερον ἀνθρώπων; πολλὰς μὲν γὰρ ναῦς πληροῦν ἰχθυοὶ ἀν' εἰς δημοσία, πολλοὶ δ' ἀν' καὶ πρὸς δημοσία διυλάντ' ἀν' βαρεῖς εἰς τοῖς πολεμίοις, εἴ τις αὐτοὺς ἡραπέυοι.

μγ'. Λογίζομαι δ' ἐλῶγε καὶ πολέμου γυγνομένους οἷοντ' εἰς μὴ ἐκλείπεσθαι τὰ ἀργυρεῖα. ἔστι μὲν γὰρ δὴ πᾶς περὶ τὰ μέταλλα ἐν τῇ πρὸς μεσημβρίᾳ θαλάττῃ πείχεται ἐν *Αναφάτῳ, ἔστι δ' ἐν τῇ πρὸς ἄρκτον τεῦχος ἐν Θορικῷ, ἀπέχεται δὲ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοῖν τὰ ἐξήκοντα στάδια.

μδ'. Εἰ οὖν καὶ ἐν μέσω τέτων γένοιτο ὅτι τὰ ὑψηλότερα

τάτω

tibus & importabuntur, & exportabuntur plurima, & ad portum mercatus erunt frequentiores; hæc inquam recipientes, ut quam maximi sint proventus, efficere debetis.

41. At si quis est, qui vereatur, ne si bellum ingruat, hoc sit inane institutum: is cogitare debet, siquidem hæc efficiantur, bellum fore formidolosius iis ipsis, qui inferent, quam civitati nostræ.

42. Quid enim ad belli usum hominum multitudine utilius? Nimirum hi multis reipublicæ

navibus explendis idonei fuerint, multi terra graves hostibus esse pro republica possint, modo quis eorum curam suscipiat.

43. Mea quoque fert ratio, belli etiam tempore fieri posse, ut argentifodinæ non deferantur; quum non procul à metallis ad mare, quod meridiem versus extenditur, una sit munitio in Anaphausto, altera vero in Thorico, versus mare aquilonale: quorum locorum alter ab altero stadiis circiter LX distat.

44. Si igitur inter hæc duo tertium

τάτῳ βήσας τρίτον ἔρυμα, σωήκοιτ' ἂν τὰ ἔργα εἰς
ἐν ἔξ ἀπάντων τῶν τειχῶν καὶ εἴ τι ἀσθάνοιτο πολε-
μικὸν βραχὺ ἂν εἴη ἐκάτῳ εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀποχω-
ρῆσαι.

μέ'. Εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν πλείους πολέμοι, δηλονότι
εἰ μὲ οἶτον ἢ οἶνον ἢ πρῶτα ἐξω εὖρειεν, ἀφέλονται
ἂν ταῦτα. ἀργυρίδος δὲ κρατήσαντες, τί ἂν μᾶλλον,
ἢ λίθοις ἔχοιεν χερσῶν;

μτ'. Πῶς δὲ καὶ ὀρμήσάν ποτε πολέμοι πρὸς τὰ
μέταλλα; ἀπέχει μὲ γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἀργυρείων ἐγγύτητα
πόλις Μέγαρχα πολὺ πλεῖον τῆς πεντακοσίων σταδίων.
ἀπέχει δὲ ἢ μὲν ταῦτα πλησιάζοντα Θῆβαι πολὺ
πλεῖον τῆς ἑξακοσίων.

μζ'. Ἦν οὖν πορεύονται ἐντεῦθεν ποθὲν ὅππῃ
τὰ ἀργυρεῖα, παρῆναι αὐτοὺς δεήσει πρὸς πόλιν.
καὶ μὲν ὧσιν ὀλίγοι, εἰκὸς αὐτοὺς ἀπολλύσθαι καὶ
ὑπὸ ἰσπείων καὶ ὑπὸ περὶ πόλων. πολλῇ γὰρ μὲν
διωά-

tium aliquod castellum in editif-
simo saltus loco excitetur, in u-
num locum ex omnibus his ca-
stellis operas convenire licebit; ac
si quid hostile senserint, breve
spatium quilibet ad tutum rece-
ptum habebit.

45. Quod si majores hostium
copiæ irruerint, ac frumentum,
aut vinum, aut pecudes invene-
rint extra munitiones; ea nimi-
rum secum auferent. Si maxime
argenti metallis potiti fuerint, quid
aliud habituri sunt, quo utantur,
nisi saxa?

46. Et quo tandem modo in
metalla hostes irruptionem face-
re possint? abest enim à metallis
ex intervallo proximo urbs Me-
gara multo longius quingentis sta-
diis, absunt deinde proximo ex
intervallo Thebæ multo amplius
sexcentis.

47. Itaque si ad argenti fodinas
illic alicunde venerint, ut ipsam
urbem prætereant, necesse est: ac
si pauci fuerint, ab equitibus, &
illis, qui præsidii causa regionem
circumeunt, eos interemtum iri
consentaneum est. Ut vero de-
serta

δυνάμει πορεύεσθαι ἔξηρημοῦντας τὰ ἑαυτῶν χαλε-
ποί. πολὺ γὰρ ἐγκύπτειν ἂν εἴη ταῖς πόλεσιν αὐτῶν
τὸ τῷ Αἰτωλῶν ἄγῃ, ἢ αὐτοὶ ὧς πρὸς τοῖς μεταλλ-
λοις ὄντες.

μη'. Εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν, πᾶς ἂν καὶ δυνάμειτο μένειν,
μὴ ἔχοντες τὰ ὀπιθήδεια; ὀπισθιζέσθαι γε μὴν μέρει
μὲ κίνδυνος καὶ πρὸς τῷ μεπόντων καὶ πρὸς ὧν ἀγωνίζονται.
πάντες δὲ αἰεὶ μεπόντες πολιορκοῦντ' ἂν μᾶλλον, ἢ πο-
λιορκοῦν.

μβ'. Οὐ τοίνυν μόνον ἡ ἀπὸ τῷ ἀνδραπόδων εἰσφορὰ
τῷ ἀφρατοφίῳ τῇ πόλει αὐξοίεν, ἀλλὰ πολυαιθρωπίας
πρὸς τὰ μέταλλα ἀφροζομένης, καὶ ἀπ' ἀφροζῶν τῷ ἐκεί-
νῃς, καὶ ἀπ' οἰκῶν πρὸς τὰρχεῖα δημοσίων, καὶ ἀπὸ
καμίνων, καὶ ἀπὸ τῷ ἄλλων ἀπάντων πρὸς τοῦ ἀν πολλὰ
γίγνεται.

ν'. Ισχυρῶς γὰρ καὶ αὕτη πολυαιθρωπία τοῖς πόλεις,
εἰ ἔτω κατασκαδαθεῖν. καὶ οἱ γὰρ χωρὶς οὐδὲν ἂν εἴεν μείστος
ἀξιοί

ferta regione sua, cum magnis co-
piis è finibus suis exeant, non fa-
cile fuerit, propterea quod urbs
Atheniensis ita longe propior ef-
fet futura civitatibus eorum, quam
illi ipsi qui ad metalla se confer-
rent.

48. Si tamen accedant, quo-
nam modo illic manere possint, à
commeatu destituti? Quod si co-
piarum aliqua cum parte pabulan-
do necessaria parare velint, erunt
in periculo tum pabulatores tum
res ipsæ, de quibus contendend-
um: sin exeant semper omnes,

non tam oppugnabunt alios, quam
ipsi oppugnabuntur.

49. Non igitur illa tantum de
manciipiis pensio civitati ad alen-
dos suos incrementum adferet, ve-
rum etiam ubi magnus hominum
ad metalla concursus erit, plures
& ex foro, quod illic instituetur,
& ex publicis ad argenti fodinas
ædificiis, & ex fornacibus, & om-
nibus aliis, proventus accedent.

50. Fiet enim & illic civitas
admodum populosa, si ad hunc
modum instructa fuerit: nec
fundi minoris erunt istic dominis
suis,

ἀξιοι τοῖς κακτημένοις εἰταδῆα, ἢ τοῖς πρὸς τὸ ἀγν.

να'. Πραχθέντων γε μὴν ὧν εἴρηκα, ξύμψημι ἐγὼ ὁ μόνον ἀν' ἡγήμασιν εὐπορωτέραν ἢ πόλιν εἶ), ἀλλὰ καὶ εὐπειθετέραν, καὶ εὐτακτοτέραν, καὶ εὐπολεμωτέραν γενέσθαι.

ιβ'. Οἵ τε γὰρ ταχθέντες γυμνάζεσθαι, πολὺ ἀν' ὅπμι-λέεσθαι πρὸς τοὺς τοῖς γυμνασίοις, ἢ προφύλ' ἀπολαμ-βάνοντες πλείω ἢ εἰ τῆς λαμπάπ' γυμνασιαρχήμνοι· οἵ τε φρυγεῖν εἰ τοῖς φρυγίοις, οἵ τε πελτάζειν, καὶ περὶ πολέων ἢ χόραν, πάντα τῶντα μᾶλλον ἀν' ἀπολασθαι. ἐφ' ἐκείτοις τ' ἔργων τ' προφῆς ἀποδιδουμένης.

Κ Ε Φ. ε'.

ΕΙ δὲ σαφὲς δοκεῖ εἶ), ὥς εἰ μέλλοσι πᾶσαι αἱ πόλεις εἰς πόλεως πρὸς εἰρήνῃ, ὅτι εἰρήνῃ δὲ ὑπάρχειν, ἂρ' οὐκ ἀξίον καὶ εἰρήνοφύλακας καθιστάναι; πολὺ γὰρ ἀν' αὐτῇ ἀρετῇ εἶσαι ἢ ἀρχὴ πρὸς φιλετέραν καὶ πυκνοτέραν εἰσαφικνεῖσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσῃ ἢ πόλιν.

β'. Εἰ

fuis, quam heic ad urbem fundos possidentibus.

51. Itaque, si quæ dixi, facta fuerint, non solum pecuniis copiosior, verum etiam magis obediens, et bellicosior fore civitatem nostram confirmo.

52. Nam qui se iussi fuerint exercere, multo diligentius obibunt in exercitiis peragenda, si victus eis copiosior suppetet, quam qui gymnasiarchæ parent in decursione cum facibus: itidemque constituti ad præfidia castellorum,

& gestare parmas, & regionem obire iussi, hæc omnia maiore studio facient, si victus cuique pro laboribus suis tribuatur.

CAP. V.

QUOD si evidens esse videtur, pace ad hoc opus fore, si proventibus hæc potiri civitas velit: an non par fuerit, etiam pacis custodes quosdam constitui? Nam delectus hic magistratus efficiet ut omnes mortales & lubentius & frequentius hanc urbem adeant.

2. Si

β'. Εἰ δὲ πινες ἔπω γινώσκουσιν, ὥς ἐὰν ἡ πόλις εἰ-
ρηνικῶν ἀγνοῖα ἀφαιρῇ, ἀδυνατωτέρα τε, καὶ ἀδοξότε-
ρα, καὶ ἥτιον ὀνομαστὴ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἔσται, καὶ ἔστω γὰρ ὥς
ἐμῇ δοξῇ παρὰ λόγῳ σκοπεῖσιν. εὐδαιμονέστατον μὲν γὰρ δι-
πλὴ πόλεις λέγουσιν, αἱ δὲ πλεῖστον χρόνον ἐν εἰρῇ ἀφαι-
ρῶσι. πάντων δὲ πόλεων Ἀθηνῶν μάλιστα πεφύκασι ἐν
εἰρῇ αὐξέσθαι.

γ. Τίνες γὰρ, ἡπυχίαν ἀγνοῖσι τὴν πόλεως, καὶ παρο-
δεῖντ' ἀν' αὐτῆς; ἀρξάμενοι ἀπὸ ναυκλήρων καὶ ἐμπόρων,
οὐχ οἱ πολύσιτοι, οὐχ οἱ πολύνοιοι, οὐχ οἱ ἡδύνοιοι; τί
δὲ οἱ πολυέλαμοι; τί δὲ οἱ πολυπρόβατοι; (α) δὲ γνώμη
καὶ ἀργυρίῳ δυνάμενοι χρηματίζεσθαι;

δ'. Καὶ μὴν χειροτέχνην γὰρ, καὶ σοφιστὰς, καὶ φιλόσο-
φοι, (α) δὲ ποιητὰς, οἱ δὲ τὰ τέττα μεταχειριζόμενοι, οἱ
δὲ ἀξιοθεάτων ἢ ἀξιακέρων, ἱερῶν ἢ ἁσίων ὀπιθυμῶν-
τες, ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ δόμοι πολλὰ ταχὺ ἀποδίδουσι ἢ
πείσονται, ἢ ἐ τέττα μᾶλλον ἀν' ὅχρην Ἀθηνῶν;

ε'. Εἰ

2. Si qui vero judicant, ean-
dem civitatem in pace perpetua
minus potentiae, gloriae, celebri-
tatis habituram in Graecia: hi sa-
ne rem opinione mea non rite
considerant. Nam beatissimae di-
cuntur respublicae, quae longissi-
mo tempore in pace perman-
serint. Et Athenarum ea ra-
tio est, ut in pace supra civita-
tes alias omnes incrementum su-
mant.

3. Quis est enim omnium, qui
hujus urbis, si quieta sit, adjumen-
to non indigeat? Atque ut à nau-

cleris & mercatoribus ordiamur,
an non qui frumento, vino, eoque
suavi, oleo, pecudibus abundant,
item qui & consilio, & re quaes-
tum facere possunt?

4. His addantur opifices, sa-
pientiae professores, philosophi,
poetae, quique istorum opera tra-
ctant, & qui rerum spectatu, qui
auditu dignarum, qui sacrarum &
religiosarum studio tenentur. Prae-
terea siqui multa cito vendere vel
emere velint, ubi facilius quod
cupiunt, adsequentur, quam A-
thenis?

ε'. Εἰ δὲ πρὸς ταῦτα μὴ ὁδοὶς ἀνπλέγει, ἥ δὲ ἡγεμονίαν βυλόμοι πινε ἀναλαβεῖν τῇ πόλει, ταῦτιν ἀφ' πολέμου μάλλον, ἢ δι' εἰρήνης ἡγῶνται ἀν καταπράχθῃαι, ἐνοησάτωσαν πρῶτον μὲν τὰ Μηδικά, πότερι βιαζόμενοι ἢ εὐεργετῶντες τὸς Ἕλληνας ἡγεμονίας τε ἔναυτικῆ καὶ Ἑλληνιστάμιας ἐτύχουεν.

στ'. Εἰ δ' ἐπεὶ ὥμῳς ἄγαν δόξασα πρῶτα τυχεῖν ἢ πόλιν ἐπερήδη τ' ἀρχῆς, ἔκ καὶ τότε, ἐπεὶ ἔ' ἀδικεῖν ἀπεχόμεθα, πάλιν ὑπὸ τῇ νησιωτῶν ἐκόντων πρῶταται ἔ' ναυτικοῦ ἐγεγόμεθα ;

ζ'. Οὐκοῦν καὶ Θηβαῖοι εὐεργετῶμοι, ἡγεμονεύειν αὐτῶν ἔδωκαν Ἀθηναίοις ; Ἀλλὰ μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι ἔ' βιασθέντες ὑφ' ἡμῶν, ἄλλ' εὖ πάροντες, ἐπέτρεψαν Ἀθηναίοις πρὸς τὴν ἡγεμονίαν ἵστασθαι ὅπως βύλοιντο.

η'. Νῦν δὲ γε ἀφ' ἧς οἱ τῇ Ἑλλάδι ταρχῇ πρῶτα πτωκέναι μοι δοκεῖ τῇ πόλει, ὥστε καὶ ἀνδρῶν πόνοι, καὶ ἀνδρῶν κινδυνῶν, καὶ ἀνδρῶν δαπάνης ἀνακταῖσθαι
τὸς

5. Quod si nemo his contradicit, sed nonnulli dum civitati principatum recuperare cupiunt, bello magis, quam pace, id effici posse arbitrantur: ii velim primum Medica mihi bella considerent, utrum vi potius, an nostris erga Græcos beneficiis & maris principatum, & Græciæ quæsturam adepti simus.

6. Præterea quum sævius uti hac præfectura visa civitas, imperium amisisset; an non tum quoque ab injuriis abstinentes, rursus ab insularis ad hoc sponte sua per-

motis navalem præfecturam consequuti sumus?

7. Quid? an non Thebani quoque provocati beneficiis imperii summam Atheniensibus concesserunt? Quin & Lacedæmonii non vi coacti à nobis, sed beneficiis adfecti; Atheniensibus, ut quod vellent de principatu constituerent, permis'erunt.

8. Nunc vero propter hanc rerum in Græcia perturbationem hoc accidisse civitati nostræ videtur, ut nullo negotio, sine periculo, sine sumtu, Græcos sibi rursus

τῆς Ἑλλάδας. ἔτι μὲν γὰρ πειράσασθαι ἀγαλλάττειν τὰς πολε-
μούςας πρὸς Ἀλλήλας πόλεις, ἔτι δὲ συναλλάττειν εἰ πινε
οἱ αὐτὰς γασιάζουσιν.

θ'. Εἰ καὶ ὅπως τὸ εἰ Δελφοῖς ἱερὸν αὐτόνομον (ὡς περ
πρόσθεν) γένοιτο, φανεροὶ εἴητε ὅτι μελέμβροι, μὴ συμπο-
λεμῶντες, ἀλλὰ πρεσβεύοντες ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐγὼ μὲν
ὅσδ' ἐν ἂν οἱ μὲν θαυμάσιον εἴη, εἰ καὶ πάντας τοὺς Ἑλλήνας
ὁμογνώμονάς τε, καὶ σωόρχους, καὶ συμμάχους λάβοιτε ἐπ'
ἐκείνοις, οἱ πινε ἐκλιπόντων Φωκίαν τὸ ἱερὸν κατὰ-
λαμβάνειν ἐπειρῶντο.

ι'. Εἰ δὲ καὶ ὅπως ἀνὰ πάντα γῆν καὶ θάλασσαν εἰρήνη ἔσται,
φανεροὶ εἴητε ὅτι μελέμβροι, ἐγὼ μὲν οἱ μὲν πάντας ἂν εὐχεσθαι,
μὲν τὰς ἐαυτῶν πατρίδας, Ἀθῆνας μάλιστα σώζεσθαι.

ια'. Εἰ δὲ τις αὖ εἰς χρήματα κερδαλεώτερον νομίζει
εἶναι τῇ πόλει πόλεμον, ἢ εἰρήνην, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, πῶς
ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθεῖν, ἢ εἴ τις τὰ πρὸς γεννημένα ἔτι
ἀνασκοποῖ τῇ πόλει πῶς ἀποβέβηκεν.

ιβ'. Εὐρή-

fus adjungere possit. Civitates e-
nim, quæ inter se bella gerunt,
niti licet ut reconciliemus: licet
etiam, siqui in illis dissident, in
gratiam ut redeant, efficere.

9. Si declaratis vobis esse curæ,
ut templo Delphico libertas pri-
stina restitatur, idque efficiatis
non belli cum aliis societate, sed
mittendis per Græciam legatis:
nihil erit mirum, si Græcos om-
nes vobiscum unanimes, confœ-
deratos, socios habebitis adversus
illos, qui templum Delphicum à
Phocensibus desertum occupare
conati sunt.

10. Quod si etiam aperte de-
tis operam, ut terra marique om-
nia pacata sint: equidem cunctos
existimo votis experituros, ut A-
thenæ, secundum patriam cujus-
que suam, maxime salvæ sint.

11. Si rursus quisquam est, qui
existimet, bellum, quam pacem,
esse reipublicæ nostræ magis fru-
ctuosum ad pecuniam conficiun-
dam, non video, qua ratione hæc
melius dijudicari possint, quam
siquis res ante gestas consideret,
qui fuerint earum eventus civi-
tati nostræ.

12. Re-

ιβ'. Εὐρήσῃ γὰρ τό, τε παλαιὸν ἐν εἰρήνῃ μὲν πάνυ πολλὰ
 ζήματα εἰς τὴν πόλιν ἀνενεχθέντα, ἐν πολέμῳ δὲ ταῦτα
 πάντα καταδαπανηθέντα· γνώσεῃ δὲ, ἡ σκοπῇ, καὶ ἐν τῷ
 νῦν χρόνῳ ἀφ' ἧς μὲν ὁ πόλεμος καὶ τὰ προσόδων πολλὰς
 ἐκλείψσας, καὶ ταῖς ἐισπλούσας εἰς παντοδαπὰ [πολλὰ]
 καταδαπανηθείσας. ἐπεὶ δὲ εἰρήνη ᾗ γάλατλαν γενένηται,
 πύξημύνας τε προσόδους, καὶ ταύταις ἔξον τοῖς πολίταις
 χρῆσθαι ὅ, τι βέλουσιν.

ιγ'. Εἰ δὲ τίς με ἐπερωτῇ, εἰ καὶ ἄν τις ἀδικοῖη· τὴν πό-
 λιν, λέγῃς ὡς ζῇ καὶ πρὸς τῶτον εἰρήνῃ ἄγῃ; ἔκ ἀν φάιν-
 ῃ. Ἄλλὰ μᾶλλον λέγω, ὅτι πολὺ γὰρ ἂν πμωροίμεθα αὐτῆς,
 εἰ μηδὲν πρὲρ χροίμεν ἀδικῶντα· οὐδένα γὰρ ἂν ἔχοιεν σύμμαχον.

Κ Ε Φ. ε'.

Α Λ' εἰ γὰρ μὴν τὴν εἰρημύων ἀδυνάτον μὲν μηδὲν ὅτι,
 μηδὲ χαλεπὸν, τραπομύων δὲ αὐτῆς πρὸς φι-
 λότερον μὲν τοῖς Ἕλλησι γενησόμεθα, ἀσφαλέτερον δὲ οἰκίσσομεν,
 εὐκλείετερον

12. Reperiet enim, quondam in pace permultum pecuniæ in urbem investum, quæ omnis bello absumpta fuerit. Intelliget etiam, si considerare volet, hoc quoque tempore multos proventus bello defecisse; & eos, qui percepti sint, in omnis generis usus exhaustos esse. Jam vero pacato mari, eodem & auctos esse, & iis uti licere civibus arbitrato suo.

13. Si quis autem me roget, an etiam aliquo injuria civitatem hanc adficiende, censeam cum eo pacem colendam; equidem id di-

cere nolim, sed hoc potius adfirmo, nos hostes facilius ulcisci posse, siquidem à nobis auctor injuriæ nullus existat. Quippe sic adversarii nullos habebunt belli socios.

CAP. VI.

Sed enim si nihil est eorum, quæ à me dicta sunt, quod fieri non possit, & quidem facile; ac istæc agendo si Græcis amiciores & gratiores erimus, urbem tutius incolemus, gloria

εὐκλείεσσι δὲ ἐσόμεθα, καὶ ὁ μὲν δῆμος προφῆς εὐπορήσῃ, (Α) δὲ πλόστοι τῆς εἰς (Β) πόλεμον δαπάνης ἀπαλλαγόνται· φεικσίας δὲ πολλῆς γενομένης, μεγάλωρεπέτερον μὲν ἐπὶ ἢ νῦν ἑορταὶς ἄξομεν, ἱερὰ δὲ ὑποσκάσομεν, τείχη δὲ καὶ νεώρια ἀνορθώσομεν, ἱερῶσι δὲ καὶ βυλῇ, καὶ ἀρχαῖς, καὶ ἱππεῦσι τὰ πάτρια ἀποδώσομεν· πῶς οὐκ ἄξιον ὥς τάχιστα τοῦτοισι ἐλχεῖν, ἵνα ἐπὶ ἐφ' ἡμεῖς ὑπὲρ δώσωμεν τὴν πόλιν μετ' ἀσφαλείας εὐδαιμονῆσαν;

Β'. Εἴγε μὴν ταῦτα δοξέειν ὑμῖν φράττειν, συμβαλέεσθαι μὲν ἔγωγε πέμψαντάς καὶ εἰς Δωδώνην καὶ εἰς Δελφούς, ἐπὶ ῥεσθαι τὰς θεάς, εἰ λῶον καὶ ἀμεινον εἶη ἂν τῇ πόλει ἔγωγε καθασκαλίζομένη, καὶ αὐτίκα καὶ εἰς τὴν ἐπιείκα χρόνον.

Γ'. Εἰ δὲ ταῦτα συναγοῖεν, τότε μὲν αὖ φαίλω χεῖναι ἐφωτῶν, πῖνας θεῶν παραποιέμενοι, ταῦτα κάλλιστα καὶ ἀεὶ φράττοιμεν ἂν. ὅς δ' ἂν ἔλοιεν θεάς,

gloria majore fruemur, plebs rebus omnibus ad victum necessariis abundabit, locupletes impensis bellicis liberabuntur: quumque futura sit major omnium rerum copia, magnificentius etiam quam nunc dies festos celebrabimus, & templa instaurabimus, itemque muros & navalia reficiemus; sacerdotibus, senatui, magistratibus, equitibus more patrio præberi solita restituemus: quo pacto non fuerit operæ pretium, nos hæc quam primum adgredi, ut etiam nobis adhuc superstites

republicam in tuto collocatam felicemque videamus?

2. Quod si vobis hæc agenda placuerit, equidem id consilii dederim, ut aliquibus Dodonam Delphosque missis, deos illos consulatis: an satius meliusve sit huic civitati, tam in præsentia, quam in posterum, hanc ejus formam institui.

3. Si adnuerint, censerem rursus interrogandos, quosnam deos nobis conciliando, quam rectissime atque optime simus hæc effecturi. Quoscumque vero deos illi selegerint,

θίους, τούτοις εἰκὸς χαλλιερήσαντα ἀρχεσθαι τὸ ἔργον.
 οὐ γὰρ θεῶν προσηγοριῶν εἰκὸς καὶ τὰς πράξεις ποιῆσαι
 ὅτι τὸ λῶν καὶ ἀμεινον αἰετὴ πύλει.

ΞΕΝΟ-

selegerint, iis litando placatis, rem semper reipublicæ melius feli-
 ordiri par erit. Nam quæ res nu-
 mine propitio suscipiuntur, eas est.

XENO-

Variae Lectiones cum An- notatiunculis.

Orat. de Agefilao. **P** 1. l. 4. Sunt quibus videtur par-
ticula *et* mutanda esse in *et*, ut
ejusmodi sit sensus, [non æquum est, Agefilaum, quod
digne laudari nequeat, propterea nec minores (suis me-
ritis) consequi laudes.] p. 3. l. 16. rectius *τρίκοντα* &
l. 17. rect. *διχίλις*, quibus numeris non semel fa-
ciunt Autoris Hellenica. p. 4. l. 17. rect. *πίμψει*. p. 8. l. 5.
rect. *ἀλίσκοιτο*. p. 9. l. 10. Desideratur post *τειχίων* accu-
sativus *πῶς*. p. 12. l. 4. rect. *ἔτα* l. 11. Lege *εὐδύς* eis & ex
Hellen. p. 13. l. 1. pro *ἐπιδωκίμους* rectius scribitur *ἐπασπαρῶμους*
in Hellen. itidem l. 11. pro *πῶς ἀφ' ἑβης* istuc scribitur *τὴς*
ἑβης ἀφ' ἑβης. ut sit sensus, [eos qui annis decem puber-
tatem excefferant]. l. 16. Desiderari censet Leuncl. *πάν-
τα* τὰ ante *δεῦν*. p. 16. l. 4. Inferenda sunt vocabula ὁ
ἐπασπῶν, uti recte colligit Leuncl. ex lib. 4to. Hellen.
p. 16. l. 5. rect. *ἰσορείω*. p. 18. l. 16. al. *τὴς ἰσπείας*. p. 19. l. 5.
male pro *Ναρδακίαν*, ut constat ex Hellen. itidem. l. 7.
male pro *Ναρδακίαν*. l. 12. Hellenica post *Ἀθωαίους* habent
Ἀργείους. p. 21. l. 4. lege *ἰσοπαλούς*. l. 16. al. *Κυρείων*. p. 22. l. 5.
al. *ἔισπαν*. p. 23. l. 4. al. *μεσσηνίωκτο*. p. 24. l. 3. al. *Γῦλιν*.
p. 25. l. 12. lege *τείχη*, ἢ *ἀντιτείχισα*. p. 29. l. 9. al. *πολὺν*
ῥέοντα. l. 13. rect. *ἀπὸ πίμψει*, vocab. *δόντης* (versu sequen-
ti) in *δὲς* mutato. p. 32. l. 7. Lacunam hanc optime
suppleas injectis vocab. *καὶ τὴς ἰκνοῦς*. p. 36. l. 4. al. *ἀρ-
γίας*. p. 40. l. 10. al. *πειδομῶσις ἐπαίροις*. p. 44. l. 4. Scribe
ex Hellen. *ἰγνὺς δ' ἦν πολεμίων μύριος*. p. 47. l. 2. rect.
τέτω. p. 51. l. 9. rect. *ἰδὲν*. p. 59. l. 4. Locum hunc ita
integrum legisse videtur Philadelphus hujus orationis (in
edit. Genev.) interpres, *ἰπὲρ δὲ ἀρίτων, ἰὺς π.*

Respubl. Lacedam. P. 63. l. 8. Leuncl. *ἔπῃ βλας*. p. 65.
l. 9. al. *ἔκαστον*. l. 12. al. *καθίζεν*. p. 66. l. 10. Vitiosum
hunc locum ita corrigas, *ὅτιν γε μὴν τοσ. ἔχει σωτηρίαν*.
p. 68. l. 5. Lege cum Leuncl. *πυρὸς ἡλὸν δαίς, παρ' Ὀρδίας*
μαστῶν. Ut vero constet emendationis ratio, consule
O o Pausa-

Pausaniam in Laconicis, & Plutarchi Lycūrgum. p. 72. l. 3. al. ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. l. 4. al. φιδίπον. p. 75. l. 15. rect. συσκαίνετων. p. 77. l. 3. al. ἀρκεύτης. l. 5. Leuncl. non male pro στίων legit συσιπίων. Potest quidem retineri vulg. lectio, atque ita reddi, [ne quando vincerentur à cibis]. p. 87. l. 8. Scribendum videtur πολυμικροτάτω Νηιδ' ἦ), & vocab. πινύδ' (quod periit propter similitudinem cum literis proxime præcedentibus) ad ἀπείδα referendum. Nec enim video, cur rationem redderet Xenophon instituti vestimenti puniceo, non item scuti ærei: certe verba proxime sequentia scrupulum omnino eximunt, quum non possint nisi de scuto æneo intelligi. p. 89, l. 8. Hoc est, sinistram versus: similiter p. 90. l. 7. Intelligendum est, versus dextram. p. 93. l. 14. De polemarchis jam ante dictum; nec illi profecto post haruspices, medicos, tibicines, recensendi erant. Quapropter alios minorum gentium præfectos hoc loco fuisse positos à Xenoph. statuendum est, adeoque supplendum, quod deest, ex pag. [præced. l. 10: ubi leguntur στρατὸ σκευοφορικῷ ἀρχοῦντι.

Respubl. Athen. P. 103. l. 14. Desideratur vocab. ἰν-
 πν (aut aliquod tale) ante εἰσίοις. p. 106. l. 2. Locum
 hunc ita legendum esse censet Leuncl. ἵνα λαμβάνωμεν ἀπὸ
 ἀεστῆς (scil. τῆς ἀνδράποδου) ὑποφοράς. l. 15. Vocab. εὖ de-
 letum ante καλὸν, reponendum est ante κατελέλυται, quo mi-
 nus sibi contradicat Autor, qui infra κίφ. β'. i'. exercitia
 corporum &c. minime sublata dicit ab Atheniensibus.
 p. 107. l. 1. Leuncl. male accipit ἀπὸ χορηγῶν in prima-
 ria sua supplicatione, & pass. χορηγῶν in secundaria;
 utrumque enim eodem sensu heic loci accipiendum esse,
 ex Antithesi constat. p. 110. l. 9. Hunc locum sic e-
 mendat Leuncl. ἐλαύνουσιν εὐθὺς οἷον εἰσέλαντες; malim ego
 ἐλαύνουσιν εὐθὺς οἷον τ' εἰσέλαντες. p. 112. l. 12. Locus hic
 ita cum Leuncl. in integrum restituendus est, ἐπεὶ δὲ
 ἔδ' ἔτιων ταύτης. p. 113. l. 8. rect. ἀπρόσδοκον. p. 119. l. 17.
 Vitiosum hunc loc. ita corrigas, ὑφ' ὅτι ἀδικεῖται νομίσει
 πρὸς, ἢ ὑπὸ ἡδ' ὀλίγων. p. 121. l. 16. lege ὑπαρκῶς. p. 122.
 l. 5. Forte ἐς τὸ πολὺ.

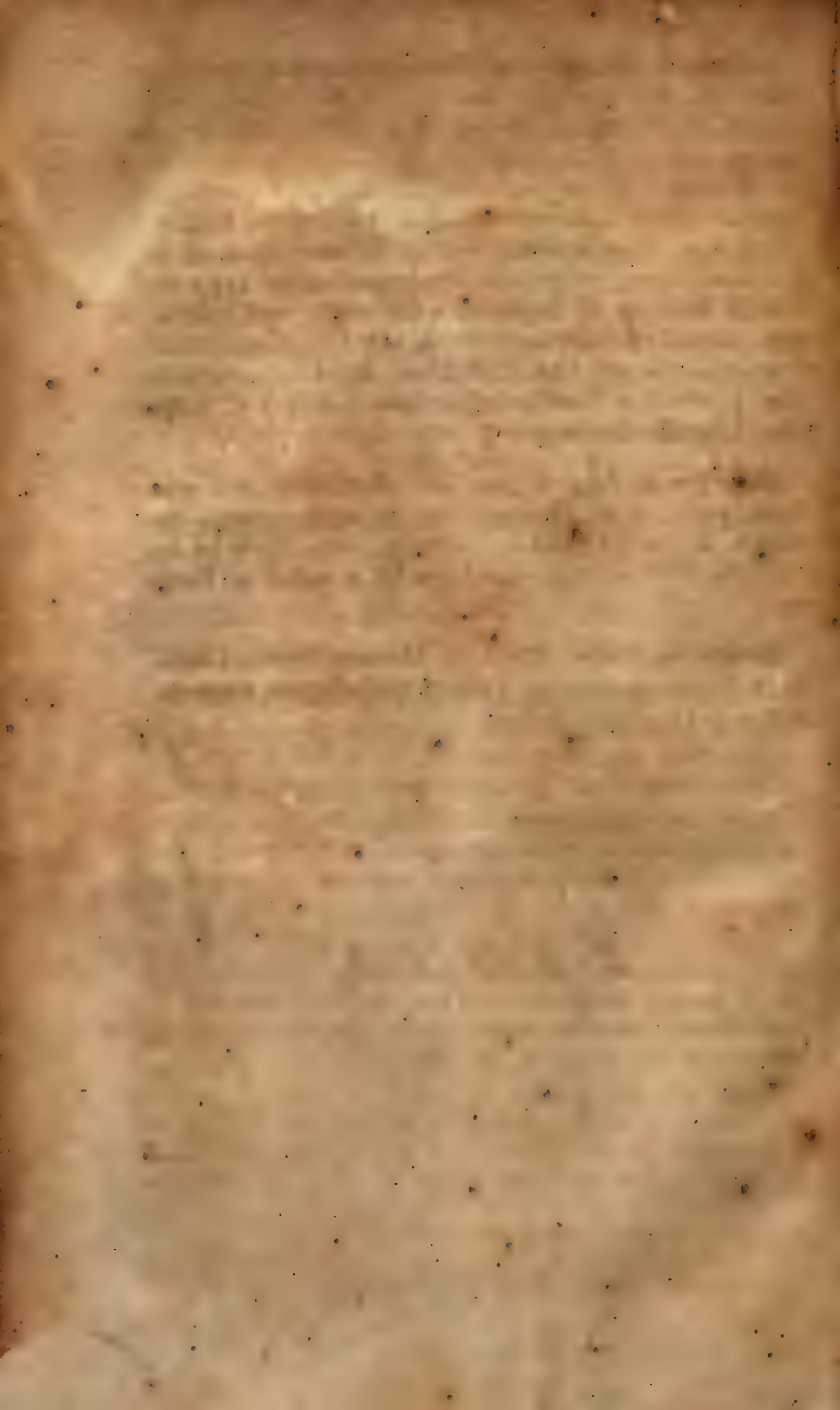
Convi-

Convivium. P. 132. l. 1. Redundat ἔταν. l. 10. Rectius legit Aristides ἢ ἔσθλα. p. 133, l. 16. al. τέτο. p. 134. l. 8. al. δονυμύους. p. 148. l. 4. Varia est hujusce loci emendatio V. G. ἀλλὰ μιν εἰς αὐταῖς, vel ἀλλ' ἐν μιν εἰς αὐταῖς, vel ἀλλ' ἐμιν εἰς αὐταῖς, quæ Stephano potissima videtur. p. 149. l. 6. vide Iliad. v. l. 10. vide Iliad. λ. p. 153. l. 4. Omittendum videtur ὅτι ante πολλοῦ. & N in 4 mutandum, vel prorsus expungendum. p. 155. l. 16. Alludit Socrates ad duplicem verbi φιλῖνς significationem. p. 160. l. 12. rect. ἐμὶ γ' ἔστι. p. 161. l. 1. Lege ἦτον δὲ τέτων, ὅτι μοι. p. 167. l. 17. Desiderari videtur ἡ ταύτην post τέτων. p. 170. l. 1. Sensus exigit ἔλβν. p. 185. l. 5. Lege cum Leuncl. ἦτον διὰ τέτο καὶ ἐπαρρ.

Hiero sive de Rege. P. 229. l. 1. Rectius οἶον τι εἶ. τίτω καὶ &c. p. 230. l. 15. Leuncl. hæc verba de tyrannis intelligit, & quasi vitiosa ita corrigit, καὶ ἄλλοις αὐτὸς ἀεὶ πρ. p. 233. l. 16. Omittendum videtur ἦ. p. 248. l. 3. Forte αὐτοῖς.

Rationes Redituum. P. 251. (a) Marmor Hymetti montis in Attica. p. 271. l. 3. Leuncl. mallet legere Ἀναρηνσίω. p. 272. l. 15. Forte Δημοσίω.

F I N I S.

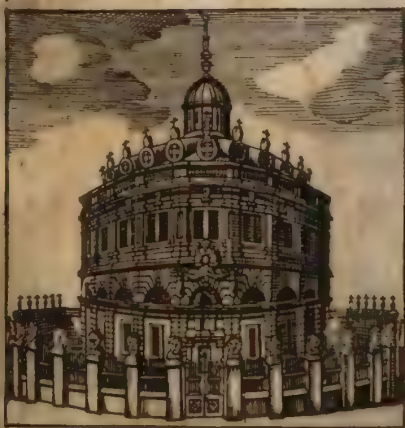
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Λόγος περὶ Ἱππικῆς.

Ἱππάρχος.

Κυωνεπικός.

ACCESSERE
VETERUM TESTIMONIA
DE XENOPHONTE.

Εκ ΘΕΑΤΡΟΥ ὁ ΟΖΟΝΙΑ.

Ετη αχλὺ.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY

OF CHICAGO

1911

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΠΕΡΙ ΙΠΠΙΚΗΣ.

ΕΠΕΙΔΗ, ἀλλ' ὃ συμβαίνει ἡμῖν πολὺ χρόνον
 ἵππεύειν, οἷόμιν ἐμπειροὶ ἵππικῆς γεννηῖσθαι,
 βυλόμιν καὶ τοῖς νεωτέροις τῶ φίλων δηλῶσαι, ἢ
 ἂν νομίζωμεν αὐτοὺς ὀρθότατα ἵπποις προσφέρειν. συνέ-
 γραψε μὲ οὖν καὶ Σίμων περὶ ἵππικῆς, ὅς καὶ τῶ καὶ τῷ
 Ελβόσιον Αἰγυῖον ἵππον χαλκοῦ ἀνέθηκε, καὶ οἱ τῷ
 Βάτρῳ τὰ ἐαυτοῦ ἔργα ἐξετύπωσεν. ἡμεῖς γε μὲν τοῖς ὅσοις
 συνετύχωμεν τὰτα γνώτες ἐκείνῳ, ὅτι ἐξαλείφομεν
 ἐκ τῶ ἡμετέρων, ἀλλὰ πολὺ ἥδιον πρὸς δῶσομεν αὐτῷ
 τοῖς φίλοις, νομίζοντες ἀξιοπρότεροι εἶναι, ὅτι καὶ ἀνέ-
 κειται τὰτα ἡμῖν ἔγωγε, ἵππικὸς ὢν καὶ ὅσα δὴ πρὸς ἐλπίεν,
 ἡμεῖς περὶ σόμιν δηλῶσαι.

Κ Ε Θ.

XENOPHONTIS

DE RE EQUESTRI.

QUONIAM rei nos eque-
 stris usum adsequutos
 inde ducimus, quod
 equitando sane longo
 tempore nos occupari
 contigerit: amicis etiam juniori-
 bus indicare volumus, qua ratione
 equos rectissime tractent. Scriptit
 quidem & Simo librum de re e-
 questri, qui Athenis equum ahe-
 neum in Eleusinio dicatum posuit,

& in basi opera ipsius & facta
 cælavit. Nos autem, in quibus
 idem forte cum illo sentimus,
 ea de nostris haud expungimus:
 sed multo libentius amicis hæc
 quoque trademus, eo quod arbi-
 tremur fidem nos inde maiorem
 inventuros, quia vir equestri rei
 peritus in eadem nobiscum sen-
 tentia fuerit. Quæcumq; vero præ-
 termisit, nos indicare conabimur

A

CAP.

Πρώτοι δὲ γράφομεν, ὡς ἂν τις ἦκιστα ἔξαπατῶτο
ἐν ἵππωνείᾳ. ἔ μὲ τοίνυν ἐπὶ ἀδαμάστῃ πόλῃ
δηλονότι ὁ σῶμα δὲ δοκιμάζειν. ἡ γὰρ ψυχὴ ἐ
πάνυ σαφῇ τεκμήρῳ ἔχει ὁ μὴ πῶ ἀναβαινόμενον.

β'. Τῷ γε μὴν σάμαίῳ πρῶτον φαιδὸν λεῖναι τῆς
πόδας σκοπεῖν. ὥσπερ γὰρ οἰκίας ἐδὲν ὄφελ' ἂν εἴη, εἰ τοῖ
ἄνω πάνυ καλὰ ἔχοι, μὴ ὑποκειμένων οἶκον δὲ θεμελίων,
ἔτι καὶ ἵππῃ πολεμιστικῆς ἐδὲν ἂν ὄφελ' εἴη, ἐλ' εἰ
τοῖ ἄλλα πάντα ἀγαθὰ ἔχοι, κακὸς ποὺς δ' εἴη. ἐδὲν γὰρ
ἀνδύατο ἢ ἀγαθῶν λεῖσθαι.

γ'. Πόδας δ' ἂν τις δοκιμάζῃ, πρῶτον μὲ τῆς ὀνυ-
χας σκοπεῖν. ὅ γὰρ παχεῖς πολὺ ἢ λεπτῶν μεταφέρουσι
εἰς εὐποδίαν. ἔπειτα ἐδὲ τῷτο δὲ λανθάνειν, πότερον αἱ
ὀπλάϊ εἰσι ὑψηλαὶ ἢ ταπειναί, καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν,

ἢ

C A P I T U L U M

Primum autem scribemus, quo-
nam modo minime aliquis in
equorum emtione circumvenia-
tur. Itaque pulli necdum adhuc
domiti corpus explorandum esse
constat. Nam qui nondum con-
scenditur, animi satis clara non
præbet indicia.

2. In corpore vero pedes pri-
mum spectandos dicimus. Sicut
enim domus usui nulli fuerit, si

pulchre structæ sint partes ejus
superiores, fundamentis inferius
haud locatis, ut oportebat: ita
nec bellatoris equi fuerit usus ul-
lus, si cætera bonus omnia, pe-
des malos habeat. Nequit enim
dotibus illis aliis uti.

3. Pedes sic aliquis explora-
re quæat, si ungulas primum spe-
ctet. Prestant enim pedes bo-
nitate, si spissæ potius ungulæ
sint, quam si tenues. Deinde
nec illud negligendum, an ar-
duæ sint ungulæ, an depressæ
sive humiles, tam antè quam

ἢ χαμηλαί. αἱ μὲν γὰρ ὑψηλαί πόρῳ ὑπὸ τῷ δαπέδῳ ἔχουσι τὴν χελιδόνα καλυμένῃν, αἱ δὲ ταπειναὶ ὁμοίως βαίνουσι τῷ τε ἰσχυροτάτῳ, καὶ τῷ μαλακωτάτῳ τῷ ποδὶ, ὥσπερ οἱ βλαισοὶ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ τῷ πόρῳ δὲ φησι Σίμων δῖλος (εἶ) τὴν εὐποδᾶν, καλῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ κύμβαλον φοφᾷ πρὸς τὸ δαπέδον ἢ κοίλῃ ὁπλή.

Δ'. Ἐπεὶ δὲ ἡρξάμεθα εἰπεῖν, ταύτη καὶ ἀναβησάμεθα πρὸς τὸ ἄλλο σῶμα. Δὲ ποίνῃ καὶ τὰ ἀνωτέρω μὲν τῷ ὀπλῳ, κατωτέρω δὲ τῷ (α) κυνηπόδῳ ὅσα, μήτε ἄλλαν ὀρθά (εἶ), ὥσπερ αἰγρὸς. (ἀνπιτυπώτερος γὰρ ὄντα κόπλει τε τῷ ἀναβάτῳ, καὶ πῶς ἀπὸ μωροῦ μᾶλλον τὰ ποιῶντα σέλη.) ὅδε μὲν ἄλλαν ταπεινὰ τὰ ὅσα Δὲ (εἶ). φιλοῖντο γὰρ αἶν, καὶ ἐλκοῖντο (β) κυνήποδες, εἴτ' ἐν βώλοισι, εἴτ' ἐν λίθοις ἐλαύνονται ὁ ἵππος.

Ε'. Τῶν γε μὲν κυνηπόδων τὰ ὅσα παχέα καὶ (εἶ). (ταῦτα γὰρ ὅτι σφίγγες τῷ σώματι.) ὁ μὲντοι φλεψὶ γε ὅδε σαρξὶ παχείας. εἰ δὲ μὴ, ὅταν ἐν σκληροῖς ἐλαύνῃ, ἀνάγκη αἵματος

posterius. Nam arduæ remotam à solo testudinem, quam vocant, habent, depressæ vero, tam firmissima, quam maxime tenera parte pedis pariter ingrediuntur, ut inter homines qui valgi dicuntur. Etiam sonitu recte memorat Simmo pedum bonitatem prodi. Nam ungula concava solo impacta velut cymbalum resonat.

4. Quia vero hinc orsi sumus, indidem ad alias partes corporis adscendemus. Igitur ossa, quæ supra ungulas sunt, infra tamen Cynepodas, nec admodum esse recta

debent, ut in capris; (quia quum duriora sint, equitem succutiunt, & hujusmodi crura facilius etiam inflammantur;) nec eadem ossa debent esse valde depressa. Nam cæteroqui cynepodes deglabrantur, & exulcerarentur, sive per glebas, seu per saxa sit equus agendus.

5. Ossâ tibiærum oportet esse crassâ. Etenim ea corporis fulcra sunt. Neque tamen crassæ sint aut venæ aut carnes. Nam alioquin equo per aspera gradiente necesse sit eas partes sanguine

αἵματος ταῦτα πληρῆσθαι, καὶ σκίρρους γίγνεσθαι, καὶ πα-
χυένεσθαι μὲν τὰ σκέλη, ἀφίστασθαι δὲ τὸ δέρμα. χαλῶν-
τος δὲ τῆς, πολλάκις καὶ ἡ περὶνὴ ἀπὸ τῶν χαλῶν ἀπέ-
δειξε τὸ ἵππον.

Γ'. Τὰ γὰρ μὲν γόνατα ἢν βαδίζων ὁ πῶλῳ ὑγρὰς
κᾶμπη, ἐκάζοις αὖ καὶ ἵππεύοντα ὑγρὰ ἔξεν τὰ σκέλη.
πάντες γὰρ περιϊόντων ὅς τινος ὑγρτέρως κᾶμπησιν ἐν
τοῖς γόνασι. τὰ δὲ ὑγρὰ δικάως εὐδοκίμη. ἀπαισώτερον
γὰρ καὶ ἀκωπώτερον τὸ ἵππον τῷ σκληρῶν σκελῶν πῆρεχθαι.

Δ'. Μηροὶ γὰρ μέντοι οἱ ὑπὸ τῆς ὁμοπλάτους ἢν
παχὺς ὦσιν, ἰσχυρότεροι τε καὶ εὐφρεπέτεροι, ὥσπερ ἀνδρὸς,
φαίγοντι. καὶ μὲν γέρνα πλατύτερα ὄντα, καὶ πρὸς κᾶλλῳ,
καὶ πρὸς ἰσχύϊ, καὶ πρὸς τῷ μὲν ἐπαλλάξ, ἀλλὰ ἀφ' ὧν πολλὰ
τὰ σκέλη φέρειν, εὐφρεπέτερα.

Η'. Ἀπὸ γὰρ μὲν ὅς τινος ὁ μὲν αὐχὴν αὐτῷ μὴ ὥσπερ
κᾶτωρ περιπετὴς πεφύκοι, ἀλλ', ὥσπερ ἀλεκτρυσὶν, ὁρ-
θὸς πρὸς τὴν κορυφὴν ἦκοι, λαγὰρ δὲ εἴη τὰ κατὰ τὴν
σουλκαμ-

ne repleti, & tumores callosos
existere, crassaque fieri crura, cum
abscessu cutis: quæ si laxior fiat,
etiam sura sæpius abscedit, &
equo claudicandi causam præ-
bet.

6. Jam vero si genua pullus in-
ter incedendum molli flexu mo-
veat, hoc ipso conjecturam fece-
ris, eum etiam habiturum agilia
crura, quum ad equitationis usum
idoneus erit. Quippe solent om-
nes genua progressu temporis e-
tiam mollius & agilius inflectere.
Non autem abs re agilia crura

laudantur. Quippe minus & of-
fendit & fatigatur equus talis,
quam cui rigida crura sunt.

7. Femora sub armis si crassa
sint, robustiora pariter, & venu-
stiora, sicut etiam in corpore vi-
rili, videntur. Pectora quo latiora
sint, eo sunt melius structa, sive
formam spectes, seu robur, & ut e-
quus non variato motu, sed eodem
diu continuato cruribus utatur.

8. A pectore cervix ejus enata
sit, non prona, sicut in verre;
sed recta velut in gallo tendat
ad verticem, & laxa sit, qua in-
curvatur.

συγκραμπύ. ἡ δὲ κεφαλὴ ὁρώδης οὖσα μικρὰν σιαγόνα ἔχει. οὕτως ὁ μὲν τράχηλος πρὸς τὸ ἀναβάτε ἀν εἶη, τὸ δὲ ὄμμα πρὸς τὴν ποδῶν ὁρώη. καὶ βιάζεσθαι δὲ ἡκίς ἀν διώκῃ τὸ τοῖσιν χῆμα ἔχον, καὶ εἰ πάνυ θυμοειδὴς εἶη. καὶ ἦν ἐγκάμποντες ἀλλ' ἐκτείνοντες τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν βιάζεσθαι (α) ἵπποι ὀπιχειῖσι.

θ'. Σκοπεῖν δὲ δεξὴ καὶ εἰ ἀμφοτέρω μαλακαὶ αἱ γνάθοι, ἡ σκληραὶ, ἡ ἔτεραι. ἐπερὶ γνάθοι ἦν ὡς τὰ πολλὰ οἱ μὴ ὁμοίας τὰς γνάθους ἔχοντες γίγνουν. καὶ μὴν τὸ ἐξ-ὀφθαλμον (β) ἐξηγηρὸς μᾶλλον φαίνεται τὸ κοιλοφθαλμος, καὶ ὅτι πλεον δ' ἀνὸ τοῖσιν (γ) ὁρώη.

ι'. Καὶ μυκτῆρές γε οἱ ἀναπεπταμένοι τὸν συμπεπίω-κότων εὐπνώτεροι τε ἅμα εἰσὶ, καὶ γρηγρότερον τὸν ἵππον ἀποδεικνύουσι. καὶ ἦν ὅτῳ ὀργίζεται ἵππος ἵππῳ, ἡ δὲ ἵππασία θυμῶται, εὐριώτερον μᾶλλον τῆς μυκτῆρας.

ια'. Καὶ μὴν κορυφὴ μὲν μείζων, ὅτε δὲ μικρότερη ἵππῳ δεξιέρῳ τὴν κεφαλὴν ἀποφάνη. ἡ δ' αὖ ἐψηλὴ ἀχρω-
μία

curvatur. Caput sit osseum, id-
que mandibulam parvam habeat.
Sic equi collum ante sessorem erit,
& oculus ante pedes spectabit.
Formæ vero talis equus minime
vi cogere sessorem poterit, etiam si
valde sit animosus. Quippe quum
equi vim moliuntur, non col-
lum & caput inflectunt, sed ex-
tendunt.

9. Maxillæ quoque consideran-
dæ sunt, ambæne teneræ sint, vel
duriores, an alterutra. Nam qui
maxillas dissimiles habent, ab oris
altera parte contumaces fiunt. In-

dicia vigilantix potiora sunt in
oculis prominentibus, quam intra
concavitatem abditis; & equus
ejusmodi, etiam longius pro-spe-
xerit.

10. Nares patulæ compressis ad
respirandum commodiores sunt,
& equi speciem magis terribilem
efficiunt. Nam & quum equus
equo irascitur, & quum inter e-
quitandum ferocior evadit, magis
diducit nares.

11. Vertex major, aures minu-
tiores, equinum caput elegantius
reddunt. Si prominentium armo-
rum

μία τῇ πε ἀναβάτῃ ἀσφαλετέραν τ' εἶναι, καὶ τοῖς ὅμοις
καὶ τῇ σώματι ἰσχυρότεραν τ' ὠφέλῃσι πρέχει. ἢ δι-
πλῇ τ' ἀπλῆς καὶ ἐκκαμπῆσαι μαλακώτερα, καὶ ἰδίαν ἡδίων.

ιβ'. Καὶ πλευρὰ δὲ ἡ βαθυτέρα, καὶ πρὸς τ' γαστέρα
ὀκνωδέστερα, ἅμα εὐειδέστερον τε, καὶ ἰσχυρότερον, καὶ * εὐ-
χλότερον ὥς ὅτι πολὺ τ' ἵππον πρέχεται. ὁσῶς γε μὴν
ὅσα ἀν' πλατυτέρα καὶ βραχυτέρα ἦ, τοσούτω ῥᾶον μὲν
ὁ ἵππος τὰ πρὸς αἶρεται, ῥᾶον δὲ τὰ ὅπιαθεν
πρὸς αἶρεται. καὶ ὁ κεινὸν δὲ οὕτω μικρότατος φαίνεται, ὥς-
τε μέγας ἀν' ἑστὸς μὲν πρὸς καὶ ἀσθενέστερον, μέρους δὲ πρὸς
ἀσθενέστερον καὶ δυσφορότερον αὐτὸν τ' ἵππον πρέχει.

ιγ'. Τὰ γε μὴν ἰχία πλατεῖα εἶναι μὲν καὶ εὐθρα, ἵνα
ἀκόλῃται ἢ ταῖς πλευραῖς καὶ τοῖς στένοις. ἢν δὲ πάν-
τα στενὰ ἦ, καυρότερα ἀν' τὰ πρὸς τ' δρόμον εἶναι, καὶ ὀξύ-
τερον μᾶλλον αὐτὸν τ' ἵππον πρέχει.

ιδ'. Μικρὸς γε μὴν τῶς ὑπὸ τῇ ὕδατι ἢν ἅμα πλα-
τεῖα τῇ γραμμῇ διωρισμένοις ἔχει, οὕτω καὶ τὰ ὅπιαθεν
σκέλη

rum extremitas fit altior, & equi-
ti sedem magis tutam præbet, &
ut armi firmitus corpori adhæ-
reant, facit. Eadem si duplex
fit, ad insidendum mollior erit,
quam simplex, & adipectu gra-
rior.

12. Latera profundiora, & ad
alvum turgidiuscula, simul effi-
ciunt, ut equus ad insidendum ple-
rumque commodior sit, & robu-
stior, & pabulo melius fruatur.
Lumbi quo latiores & breviores
sunt, eo facilius adtollit partes e-
quus anteriores, & posteriores fa-

cilius adtrahit: eodemque modo
fit, ut venter quamminimus ad-
pareat, qui vastior partim defor-
mat equum, partim debilitat, &
ad gestandum minus aptum red-
dit.

13. Coxas oportet esse latas &
carnosas, ut lateribus & pectori
respondeant. Quod si solida sint
hæc omnia, leviora simul ad cur-
sum erunt, & equum magis acrem
exhibebunt.

14. Si femora equi sub cauda
distincta fuerint linea latiori, e-
tiam crura posteriora spatiosius
sub-

σκέλη ἀφ' πολλῷ ὑποδήσει. τὸτο δὲ ποιῶν ἅμα γρη-
γοτέραν τε καὶ ἰσχυροτέραν ἔξει τ' ὑπόβασιν τε καὶ ἵππασίαν,
καὶ ἅπαντα βελτίω ἔσται ἑαυτοῦ. περὶ μῆκος δ' ἂν καὶ ἀπ'
ἀνθρώπων. ὅταν γὰρ πρὸς τὴν γῆς ἀρχαίαν βέλωνται,
ἀφ' ἀνάγοντες πάντες μᾶλλον, ἢ συμβεβηκότες ὀπιχειρῶσιν
ἀρχαίαν.

ιε'. Τὸς γε μὴν ὄρχης δὲ μὴ μεγάλης ὅσον ἵππον
ἔχειν, ὃ οὐκ ἔστι πῶλος καπδῆν. πρὶν γε μὴν τ' ἄλλοι
πρὸς ἀφραγάλων, ἢ κνημῶν, καὶ κυνηπόδων, καὶ ὀπλῶν,
ταῖς αὐταῖς λέγουσιν, ἅπαντες πρὶν ἔμμετρον.

ισ'. Γράψαι δὲ βάλωμαι καὶ εἴς τιν' ἂν πρὶν μεγέθους
ἦναι τὸ σποτυλῆαναι πρὸς. ὅταν γὰρ ἂν ὦσιν αἱ κνημὲς εὐθὺς
γυνομένης ὑψηλόταται, οὕτως μάλιστα γίγνεται. πρὸς τὸν
ὅσον τὸν ἄλλοι πάντων τ' τετραπόδων αἱ μὲν κνημὲς εἰς
μέγεθος ἔχουσιν αὐξοῦνται, πρὸς δὲ τῶντα, ὥς ἂν
συμμέτρως ἔχῃ, συναύξεσθαι καὶ ὁ ἄλλο σῶμα.

ις'. Εἴδω μὲν δὴ πῶλος ἔστω δοκιμάζοντες,
μάλιστα

subjiciet. Id vero si faciat, simul
& perniciosius sub equite quum agi-
tabitur, & firmitus incedet; &
omnia, quam aliter, erunt melio-
ra. Licebit ex ipsis hominibus
hoc conjicias. Quippe quum ali-
quid ad tollere de terra volunt,
magis omnes id crura divarican-
do, quam iisdem conjunctis, fa-
cere nituntur.

15. Coleos equus grandes ha-
bere non debet, quod in pullo
deprehendi nequit. De talis poste-
rioribus, deque tibiis, & callosis
crurum partibus, quæ cynepodes

sunt, & de ungulis, eadem dici-
mus, quæ de anterioribus.

16. Nunc ea scribere volo, de
quibus equi magnitudinem con-
jiciens, minime quispiam aberrav-
erit. Cujus enim pulli tibiæ sta-
tim ab ortu fuerint altiores, is ma-
ximus fieri solet. Nam omnium
quadrupedum tibiæ progressu
temporis magnitudine non admo-
dum crescunt, sed proportionem
quadam apta corpus etiam reli-
quum pro ratione tibiæ sumit
incrementum.

17. Qui formam pulli ad hunc
modum

μάλιτ' ἀνὴρ ἡμῖν δοκῶσι τυγχάνειν εὐπολοῦν καὶ ἰσχυρῶ καὶ εὐσάρκεα καὶ εὐοχήμενον καὶ εὐμεγέτους. εἰ δέ τινες αὐξάνομνοι μεταβάλλουσιν, ὅμως οὕτω γάρρουσι δοκιμάζοιμεν. πολλῶ γὰρ πλείονες εὐχρόατοι ἢ ἀγροῶν, ἢ ἐκ τοιῶτων ἀγροῶν γέγονον).

Κ Ε Φ. β'.

Οπως γε μὴν δεῦτε πωλεύειν, δοκῶ ἡμῖν χραιπέον εἶναι). τάθρονται μὲν γὰρ δὴ ἐν ταῖς πόλεσιν ἰππεύειν ὅσοι τοῖς χεῖμασι τε ἰκνιώτατοι, καὶ τὴν πόλεως ὅσα ἐλάχιστον μετέχοντες. πολὺ δὲ κρεῖττον ἔστω πολοδάμνιν εἶναι, τῷ μὲν νέῳ εὐεξίας, τὸ ἑπιμελεῖσθαι τὸ ἑαυτοῦ, καὶ ἰππικῆς, ἢ ὅπως μείω ἤδη ἰππάζεσθαι μελετῶν. τῷ τε ὠρεσβυτέρῳ ἔστω οἶκος, καὶ τὸ φίλων, καὶ τὸ πολιτικῶν, καὶ τὸ πολεμικῶν μάλλον, ἢ ἀμφὶ πάλαισιν ἀγροτέλειν.

β'. Ο μὲν δὴ, ὥσπερ ἐγὼ, γιγνώσκων περὶ πωλείας, δη-

λονόπι

modum explorant, facile consecuturi nobis equum videntur, qui pedes habeat bonos, & robustus sit, & corpulentus, & elegans, & iustæ magnitudinis. Si maxime quidam inter crescendo mutantur, nos tamen hæc confidenter in explorando sequi possumus. Nam longe plures ex deformibus pulchri, quam ex pulchris deformes fiunt.

C A P. II.

Scribendum etiam nobis videtur, quomodo pulli sint insti-

tuendi. Res equestris in urbibus mandari solet iis, quibus opes imprimis idoneæ sunt, & reipublicæ pars non minima creditur. Longe vero satius est, ut juvenis quidem, tum valetudinis suæ tum equestris rei studiosus sit, aut si jam equitare norit, ut exerceatur, quam ut pullorum sit domitor; provectior autem, ut domus, amicorum, civilium bellicarumque rerum curam potius gerat, quam pullis instituendis occupetur.

2. Si quis autem de pullis idem mecum sentit; pullum instituendum

λονόπι ἐκδώσῃ τὴν πῦλον. ἡ δὲ μύτοι, ὡς περ ὅτι πᾶσα
 ὅταν ὅτι τέχνῃ ἐκδῶ, συγκατάμνητον αὐτὴν δέησιν ὅτι
 τᾶμνητον ἀποδοῦναι, οὕτως ἐκδίδοναι. Τῶτα δὲ ὑποδεί-
 γματα ἔσται τῶν παλοδάμνη ὧν δὲ ὅτι μεληθῆναι, εἰ μέλ-
 λῃ τὴν μισθὸν ἀπολήψεται.

γ'. Ὅπως μύτοι παρὰ τὸν πῦλον τε καὶ χειρὸς καὶ φιλέν-
 θρωπῶν ὁ πῦλος ἐκδίδεται τῶν παλοδάμνη, ὅτι μελη-
 τέον. τὸ δὲ τοῦτον οἶκοι τε τὰ πλάττα, καὶ ἀφ' ὧν ἵππο-
 κόμης ἀποτελέσται, ὡς ὅτι πεινῇ, καὶ διψῇ, * καὶ
 μὴ ὀρῆσθαι παρὰ τὸν πῦλον ἀνάγκη, μετ' ἡρεμίας ἵκνεσθαι τῶν
 πάλω. τὸ δὲ φαγεῖν, καὶ πίνειν, καὶ τὴν λυπνότητα ἀπαλλάττεσθαι,
 δι' ἀνθρώπων. τέτων δὲ γινωσκόντων ἀνάγκη μὴ μόνον φι-
 λείας, ἀλλὰ καὶ ποθεῖας ὑπὸ πάλων ἀνθρώποις.

δ'. Καὶ ἅπτεας δὲ ἡ δὲ ὧν ψηλαφωμένων ὁ ἵππος
 μάστιγα ἴδεται. Τῶτα δὲ ὅτι τὰ τε λασιώτατα, καὶ οἷς αὐτὸς
 ἤκιστα δυνάτῃ ὁ ἵππος, ὡς πὶ λυπῇ αὐτὸν, ὅτι κερῆν.

ε'. Περὶ τῶν χῶν δὲ τῶν ἵπποκόμῃ καὶ τὸ δι' ὅχλου ἀφ' ὧν
 γιν,

stituendum locabit, & ita quidem;
 ut non aliter, ac si puerum artis
 alicujus discendæ causâ locet, scri-
 pto complectatur, quomodo in-
 structum sibi reddi velit. Id enim
 ostendet domitori, quid efficere
 studio suo debeat, si mercede po-
 tiri velit.

3. Opera vero danda, ut pul-
 lum domitor mansuetum, tra-
 ctabilem, hominum amantem ac-
 cipiat. Hoc plerumque domi
 efficiunt equifones, si norint,
 etiam sine labore famem, sitim,
 iritationem in pullis existere:

sed eosdem non nisi per homi-
 nes & pabulo, & potu potiri,
 & rebus molestis liberari posse.
 Nam hac ratione non tantum
 à pullis homines diligi, sed ex-
 peti quoque necesse est.

4. Etiam illa tangenda sunt,
 quorum contrectatione solet e-
 quus imprimis delectari. Sunt
 autem hæc, quæ spissitudine pi-
 lorum abundant, & quibus, si
 molestum aliquid accadat, opem
 ipse ferre nequit.

5. Equifoni quoque præcipia-
 tur, ut pullum per turbam du-
 cat,

γεν, ἢ παντοδαπῆς μὲν ὄψει, παντοδαποῖς δὲ φόροις
πλησιάζειν. τούτων δὲ ὅποσα ἂν ὁ πῶλ(θ) φοβῆται, ἔ-
χαλεπαίνοντα δὲ, ἅλλα τραύνοντα διδάσκειν, ὅτι ἔδει-
νά ἐστὶ. ἢ τοῖς μὲν πωλείαις ἀρκεῖν μοι δοκεῖ τῷ ἰδιώτῃ
εἰπεῖν τοσαῦτα πρέσβειν.

Κ Ε Φ. γ'.

ΟΤαι γε μὴν ἱππαζόμενον ὠνῆτά τις, ὑπερμνή-
ματα γράφομεν, ἃ δὲ καταμανθάνειν ἔμελ-
λοντα μὴ ἔξαπατῶσθαι ἐν ἱππυνείᾳ. πρῶτον μὲν τοίνυν
μὴ λαθέτω αὐτὸν, τίς ἡλικία. ὃ γὰρ μικρότερον ἔχων γνώμονας,
οὔτ' ἐλπίσιν εὐφραίνει, ἔτε ὁμοίως εὐαπάλλακτος γίγνεται.

β'. Οπότε δὲ ἡ νεότης σαφὴς, δὲ αὖ μὴ λαθεῖν, πῶς
μὲν εἰς τὸ σῶμα δέχεται ἔ χαλινόν, πῶς δὲ τοῖς πόσιν
ἔ κορυφαίαι. τῶντα δὲ ἡκιστα ἐν λανθάνοι, εἰ ὁρῶν(θ) μὲν
ἔ ὠνόμενα ἐμβάλλοιτο ὁ χαλινός, ὁρῶν(θ) δ' ἔξαιρετο.

γ'. Ἐπειτα

cat, &c ad varias species, varios
sonos propius admoveat. Horum
si qua reformidat pullus, non à
sæviente, sed deleniente doceri
debet, esse illa minime terribilia.
De pullis instituendis hæc minus
perito præscripsisse, mea quidem
opinione fatis est.

C A P. III.

IAm ubi quis equum compa-
rare vult, qui agitari coepe-
rit; admonitiones quasdam

adscribemus, quas scire debet,
qui nolit equorum in emtio-
ne circumveniri. Primum non
ignoret, quæ sit ætas equi. Nam
qui (dentes pullinos, ætatis) in-
dices amisit; neque spe dele-
ctat, nec perinde revendibilis
est.

2. Ubi juvenem esse consti-
terit, cognoscendum est, quo-
modo frænum ore, verticis
habenæ ad aures admittat. Id
vero nequit obscurum esse, si fræ-
num in conspectu emtoris &
injiciatur, & eximatur.

3. Hinc

γ'. Επειτα δὲ προσέχῃν δεῖ τ' τοῦ, πῶς ὅπῃ τ' νῶτον δέχῃ τ' ἀναβάτῳ. πολλοὶ γὰρ ἵπποι χαλεπῶς προσείν), ἀ πρὸς δὴλα αὐτοῖς ὅτιν, ὅπῃ προσέμῃναι πο- νεῖν ἀναγκασθῆσονται.

δ'. Σκεπτόμενον δὲ καὶ τὸδε, εἰ ἀναβαθεῖς ἐθέλῃ ἀφ' ἵπ- πων ὑποχωρεῖν, ἢ εἰ πρὸς τὴν αὐτὴν ὁπτεύων μὴ ἐκφέρει πρὸς τοὺς τοῦτους. εἰσὶ δὲ οἱ ἀπὸ κακῶν ἀγωνίῳ καὶ πρὸς τὰς οἰκίας ἀφ' ὁδοῦ φεύγοντι ἐκ τ' ἵππασιν.

ε'. Τὸς γε μὴν ἐπερνώμενοις μὴδὲ μὲν καὶ ἡ πέδη χα- λυμμένη ἵππασια, πολὺ δὲ μᾶλλον καὶ τὸ μεταβάλλεσθαι τ' ἵππασιν. πολλοὶ γὰρ ὅκ' ἐγχευοῦσιν ἐκφέρειν, ἢν μὴ ἅμα συμβῇ ἢ τε ἀδικῶν γνάθος, καὶ ἡ πρὸς οἶκον ἐκφορὰ. δεῖ γε μὴν εἰδέναι καὶ εἰ ἀφ' ὧν εἰς τὰς ἀναλαμβάνε- ται ἐν βραχὺ, καὶ εἰ ὑποτρέφεσθαι ἐθέλῃ.

στ'. Αἰσθάνον δὲ μὴ ἀπειρεῖν εἶ), εἰ καὶ πληρῇ ἐγερθεῖς ἐθέλῃ ὁμοίως πεῖθεσθαι. ἀχρηστον μὲν γὰρ δὴ καὶ οἰκέ- της, καὶ πρῶτον ἀπειρεῖς. ἵππῳ δὲ ἀπειρεῖς οὐ μόνον ἀχρηστός,

3. Hinc animadvertendum, quonam modo equitem dorso suscipiat. Ex equis enim plerique difficulter admittunt, quæ jam ante intelligunt admissa laborandi necessitatem sibi adlatura.

4. Hoc quoque consideran- dum, an consensu, ab equis aliis digredi velit, vel an equos adstantes inspectans, ad eos ses- sorem auferat. Sunt etiam, qui propter educationem malam ex ipsis agitationibus se fuga do- mum recipiunt.

5. Ex oris altera parte durio-

res prodit equitatio, quæ pedica nominatur; ac multo magis, ipsa equitationis mutatio. Nam ple- rique sessorem auferre non co- nantur, nisi simul & ab improbio- re maxilla juventur, & impetus ipse domum tendat. Etiam sciri oportet, an dimissus ad cursum celeriores paullo momento inhi- beatur, & an reverti velit.

6. Hoc quoque non ignorari conducit, an excitatus ictu perin- de, ac prius, parere velit. Quippe nullius usus est & famulus, & exer- citus contumax. Equus vero con-

ἄχρητος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὅσα τῷ παρόντι ἀφ' ἑαυτοῦ γίνονται.

ζ'. Επεὶ δὲ πολεμικῆσι ἵπποις ὑποθέμεθα ὠφελοῦνται, λιπλέον πείραν ἀπάντων, ὅσων τῷ καὶ ὁ πόλεμος πείρας λαμβάνει. ἔστι δὲ ταῦτα, τὰ φέρει ἀφ' ἑαυτοῦ, τείχεα ὑποβάλλειν, ἐπ' ὅχλους ἀνορθεῖν, ἀπ' ὅχλων καθάλλεσθαι, καὶ πρὸς αἰαντεῖς δὲ, καὶ κατὰ τῶνδε, καὶ πλάγια ἐλαύνοντα πείραν λαμβάνειν. πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὴν ψυχὴν, εἰ καρτερὰ, καὶ τὸ σῶμα, εἰ ὑγιές, βασιλεύει.

η'. Οὐ μόντοι τὴν καλῶς πάνυ ταῦτα ποιοῦντα δοκιμαστέον. πολλοὶ γὰρ οὐ κατὰ τὸ μὴ διώσασθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀπειρεῖν (εἰ), πούτων ἐλλείπονται. μαθήντες δὲ, καὶ ἐμαρτύρητες, καὶ μελετήσαντες, καλῶς ἀνὰ ταῦτα πάντα ποιοῦντες, εἰ γὰρ ἄλλως ὑγίαιεν καὶ μὴ κακοῖ εἴεν.

θ'. Τῆς γε μόντοι (β') ὑπόπτης φυλακτικῆς. οἱ γὰρ ὑπερφύλακες βλέπειν μὲν τῶς πολεμικῆς ἀπ' ἑαυτοῦ ἐκείνῳ, τὴν δὲ ἀναβάτην ἐσφραγίσαντες πολλάκις, καὶ εἰς τὰ χαλεπώτατα ἀνέβαλον.

ι'. Δε

tumax non tantum inutilis est, sed etiam saepenumero perpetrata quae proditor solet.

7. Et quia nobis equum bellatorem comparandum suscepimus, periculum ejus faciendum in omnibus, quae in bello tentari consueverunt. Ea vero sunt, transilire fossas, superare muros, in tumulos evadere cum impetu, de tumulis desilire. Faciendum quoque periculum, & sursum agitando per acclivia, & per declivia, & per transversa. Nam his omnibus & animus exploratur, an to-

lerans; & corpus, an sanum sit.

8. Non tamen is, qui haec non admodum bene praestat, rejiciendus est. Etenim plerique, non quia non possunt, sed quia rudes sunt, in his deficiunt. At vero si didicerint, & adsuetae facti sint, & exercitati, haec omnia recte praestiterint; modo sani sint, & non ignavi.

9. Suspicious tamen cavendi. Nam qui valde formidolosi sunt, ut hostem de se laedi non sinunt, ita saepenumero etiam in gravissima pericula conjecto seffori detrimentum attulerunt.

10. Cognoscen-

Ι. Δὲ δὲ καὶ εἴ πνα χαλεπώτητα ἔχει ὁ ἵππος, χαλ-
μανθάνειν, εἴτε πρὸς ἵππους, εἴτε πρὸς ἀνθρώπους, καὶ εἰ
δυσάργαλός γε εἴη. πάντα γὰρ ταῦτα χαλεπὰ τοῖς νεκλή-
μυοις γίγνεται.

ΙΑ. Τὰς δὲ γε ἤ χαλινώσεων καὶ ἀναβάσεων ὑποκωλύ-
σης, καὶ τὰλλα δινεύματα, πολὺ ἀν' ἐπὶ μᾶλλον χαλ-
μάθοι τις, εἰ πεποιηκὸς ἦδη ἢ ἵππῳ πάλιν πειρῶτο ποιεῖν
ταῦτα, ὅσα πρὶν πρὶν ἀρξάσθαι ἰσπεύειν. ὅσοι δ' ἀν' πε-
ποιηκότες ἐθέλωσι πάλιν πόνοις ὑποδύεσθαι, ἰκανὰ τεκμή-
ρια πρὲρχονται ταῦτα ψυχῆς καρτερίας.

ΙΒ. Ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν ὅτις εὖ πως μὲν εἴη,
πρῶτος δὲ, ἀρκύντως δὲ ποδῶκης, ἐθέλοι δὲ καὶ διῶαιτο πό-
νοις ὑποφέρειν, πείθοιτο δὲ μάλιστα, ὅτ' ἂν εὐκόπως
ἀλυπότατος τ' εἴη καὶ σωτηριώτατος πρὸς ἀμβάτην οἱ τοῖς
πολεμακοῖς. (Α) δὲ ἢ ἀφ' ἐβλακείαν ἐλάσεως πολλῆς
δέδωκεν, ἢ, ἀφ' ὅ ὑπέρθυμοι (Ε), πολλῆς θυμείας
καὶ πρᾶγματίας, ἀσυχρίαν μὲν ταῖς χερσὶ τῇ ἀνα-
βάσει

10. Cognoscendum quoque,
num aliqua severities infit equo,
vel adversus equos, vel adversus
homines; & an se titillari non
patiatur. Etenim hæc omnia non
possunt non iis esse gravia, qui
equum talem possident.

11. An autem se frænari, &
conscendi, ac vel in gyrum, vel
aliter agitari recuset, multo faci-
lius cognoverit aliquis; si post ex-
haustus ab equo labores, rursus ea
facere, quæ prius ante agitatio-
nem, adgrediatur. Quippe si qui
laboribus exhaustis, iterum labo-

res subire volunt; indicia fatis
idonea firmi ac tolerantis animi
præbent.

12. Ad summam, is equus, cui
boni sunt pedes, qui mansuetus
est, qui satis velox, qui sustinere
labores & velit & possit, ac maxi-
me qui pareat; in actionibus bel-
licis equiti haud dubie nec ullius
rei gravis, & salutis auctor im-
primis existet. Qui vero vel pro-
pter ignaviam multum impellen-
di sunt, vel propter animositatem
nimiam magno cum labore de-
mulcendi; pariter & negotium
manibus

βάρυν παρέχουσιν, ἀθυμίαν δ' ἐν τοῖς κινδύνοις.

Κ Ε Φ. ιλ.

ΟΤΟΥ γε μὴν ἀγαθεῖς ἵπποι πείνται τις, καὶ οἵαδε ἀγάρηται, καλὸν μὲν ἐν τοιούτῳ τῇ οἰκίᾳ τῇ σαθμῶν ^{τῇ} εἶ), ὅποι πλείονας ὁ δεσπότης ὄψεται τῇ ἵππων· ἀγαθὸν δὲ ἔτι καὶ πικρὰ δοῦναι τῇ ἵππων, ὥστε μὴδὲν μάλλον οἶοντ' ^{εἶ)} τῇ ἔτι ἵππων οἷον κλαπῆναι ἐκ τῇ φάτνης, ἢ τῇ ἔτι δεσπότης ἐκ τῇ ταμίᾳ. ὁ δὲ τέτῳ ἀμελῶν, ἐμοὶ μὲν ἐαυτὸν δοκεῖ ἀμελεῖν. διὸν γὰρ, ὅτι οἱ τοῖς κινδύνοις ὁ αὐτὸς σώματι τῷ ἵππῳ ὁ δεσπότης ὡς ἀκαταπίπτεται.

β'. Εστὶ δὲ ἔτι μόνον ἔτι μὴ κλέπτεσθαι ἐνεχεῖ τῇ αἰτον ἀγαθὸς ὁ ἐχρὸς ἵππων, ἀλλ' ὅτι καὶ ὅτῳ μὴ ἐκκομίζῃ τῇ σίτον ὁ ἵππος, φανερόν γινεῖ). τέτῳ δ' ἂν τις ἀσθάνομαι ^{τῇ} γινώσκει, ὅτι ἢ τὸ * τόμα ὑπερμονῶν δίδται ἡ ἐκταίᾳ, ἢ κόπῃ ἐόντος δίδται ἀναπαύσεως, ἢ χειρία-
τις

manibus equitis exhibent; & in periculis exanimant.

C A P I T V L U M

IAM ubi quis equum sibi probatum comparaverit, ac domum duxerit; commodum erit, ea pars domus esse stabulum; ubi dominus equum creberrime conspiciet; commodam, sic equile constitui, ut non magis equi pabulum ē praesepi; quam domini cibus ē poni subtrahi furto possit. Quae quidem in ro-

qui negligens est, seipsum negligere mihi videtur. Nam periculum est, dominum in periculis equo corpus suum credere.

2. Nec tantum hanc commoditatem habet equile munitum, ne pabulum furto subtrahatur; sed etiam ut constet, quando pabulum equus ē praesepi non egerat. Id vero si quis sentiat; intelligat licet; vel os ejus ad nauseam ulque humoris abundans; remedium alicujus indigere; vel lassum (corpus) quiete reficiendum; vel ordeī fasti-

dium,

σις ἢ ἄλλη τις ἀρρώστια ὑποδύεται. ἔτι δὲ ὡς περ ἀνθρώπων, ἔπω καὶ ἵππῳ ἀρχόμενα πάντα εὐιατώ-
τερα, ἢ ἐπειδὴν ἐνσκιρρωθῇ τε καὶ ἔξαμαρτηθῇ τὰ νο-
σήματα.

γ'. Ὡς περ δὲ τῶ ἵππῳ σίτη τε καὶ γυμνασίῳ ὀπιμελη-
τέον, ὅπως ἂν τὸ σῶμα ἰσχύη, οὕτω καὶ τὰς πόδας ἀσκητέον.
τὰ μὲν ποίνῳ ὑγρὰ τε καὶ λεῖα τῆς σαθμῆς λυγνέεται καὶ
ταῖς εὐφρούσιν ὀπλῶς. Δεῖ δὲ, ὥς μὲν μὴ ἢ ὑγρὰ, (εἰ)
σπέρνεται ὥς δὲ μὴ λεῖα, λίθοις ἔχοντα καθρωρυζμένους
πρὸς ἀλλήλους, πρὸς πλησίον ὀπλῶς τὸ μέγεθος.
τὰ γὰρ τοιαῦτα σαθρὰ καὶ ἐφρηκτότων ἅμα τερεοῖ τὰς
πόδας.

δ'. Επειταῖ γε μὴν τῶ ἵπποκόμῳ ἔξακτέον μὲν τὸ ἵπ-
πον ὅπως ψήξῃ, μεταδετέον δὲ μὲν τὸ ἀείπον σὺν τῷ φάτ-
νης, ἐν ᾗ ἦδεν ὅπῃ τὸ δεῖπνον ἴη. ὥς ἂν αὐτὸς ὁ ἔξω σαθρὸς
βέλπῃ εἶη καὶ τὰς πόδας καθαρρωνεύοι, λίθων
στρογγύλων ἀμφιτόμων ὅσον μναῖῳ ἀμάξας τέτα-

ρας

dium, vel alium quendam lan-
guorem obrepere. Sunt autem
omnia non aliter ac in homine,
magis ab initio etiam in equo cu-
rabilia, quam ubi vel inhæfere
morbo firmius, vel in eis pecca-
tum fuerit.

3. Quemadmodum vero & pa-
buli, & exercitiorum equi ratio
haberi debet, ut corpus robustum
efficiatur; ita pedes quoque mu-
niendi sunt. Humida læviaque sta-
bula bonas etiam à natura corrumpunt ungulas. Itaque ne stabula
sint humida, defluxum habere de-

bent; ne lævia, lapides conjunctim
defossos, qui magnitudine pares
sint ungulis. Nam hujusmodi sta-
bula pedes insistentium lapidibus
equorum solidiores efficiunt.

4. Secundum hæc in locum e-
quus educendus curator, quo de-
stringatur; & post prandii pabu-
lum solutis loris removendus à
præsepi, quo jucundius ad pabu-
lum vespertinum accedat. Ut au-
tem & stabulum exterius opti-
mum sit, & equi pedes corrobo-
ret; lapidum rotundorum palma-
rium, minæ pondus habentium,
plaustra

ρας ἔν πέντε χόλιν καταβάλλοι τειχειώσας σιδήραι,
ὥς ἂν μὴ σκεδηνύωνται. ὅππῃ δὲ τούτων ἐσηκώς, ὥσπερ
ὃς ὁδῶ λιθώσῃ αἰεὶ μέγας δὲ ἡμέρας πορεύοιτο.

ε'. Ανάγκη δὲ ἔν ψυχρόμνον ἔν μυωπιζόμενον κεχρηῶς
ταῖς ὀπλάῃς καθάπερ ὅττω βαδίζῃ. ἔν τὰς χελιδόνας δὲ
τὸ ποδῶν **Θ** οὔτω κεχυμένοι λίθοι περεῖσιν. ὥς δὲ τειεῖ τ
ὀπλῶν, ὅπως καρτερὰ ἔσονται, οὔτως ἔν περὶ τῆς τομῆς,
ὅπως μαλαχὰ ἔσται, ὅτι μελίσσεται δὲ. τὰ δ' αὐτὰ ἀν-
θρώπων τε σάρκα ἔν ἰσπύς τόμα ἀπαλυοί.

Κ Ε Φ. ε'.

Ι Ππικῶ δὲ ἀνδρὸς ἡμῶν δοκεῖ ^{τῆς} εἶ), ἔν τὸ ἰσποχόμενον πε-
παιδευόσται, ἀ δὲ περὶ τὸ ἰσπονι περὶ πει. τῶτον
μὲ τοίνυν δὲ ὅτι φαίνιδας φορβιάς ὅτι πταόσται αὐτὸν δει μί
ποτε τὸ ἄμμα ποιόσται ἐνθά περ ἡ κορυφαία τειεπύσται.
πολλάκις δὲ κινῶν ὁ ἰσπ **Θ** ὅππῃ τῇ φάτνῃ τὸ κεφαλῶν,
ε

plaustra quatuor aut quinque pas-
sim subternat, & ferreo labro in-
cludat, ne diffundantur. Quippe
dum his institerit, nunquam non
diei partem aliquam velut in via
lapidea ingrediendo exigit.

5. Necessè est etiam, ut ungu-
lis perinde utatur, dum & destrin-
gitur, & pungitur, atque inter
incedendum. Pedum quoque te-
studines à lapidibus hoc modo
substratis solidantur. Sicut autem
ungularum, quo firmæ sint; ita
etiam oris, ut sit tenerum, cura
geri debet. Eadem vero & ho-

minis carnem, & os equi tene-
rius efficiunt.

C A P. V.

V Idetur etiam nobis viri
equestris esse, ut equiso-
nem edoctum habeat, quomodo
cum equo sit agendum. Ac pri-
mum scire hunc oportet, nun-
quam præsepialis capistri nodum
ea parte capitis adstringendum,
cui verticis habenzæ adhiberi so-
lent: Quum enim equus ad præ-
sepe frequenter caput movere
confueverit,

εἰ μὴ ἀσινὴς ἢ φορβιὰ πρὸς τὰ ὦτα ἔσται, πολλάκις ἀνέλκει ποιοίη. ἐλκευμένων γὰρ μὲν τούτων ἀνάγκη τ' ἵππον καὶ πρὸς τὸ χαλινῶσθαι καὶ πρὸς τὸ ψήχεσθαι δυσκολώτερον εἶναι).

β'. Αἰσθὼν δὲ καὶ τὸ πετάχθαι πρὸς ἱσποκόμον, καθ' ἡμέραν τ' κόπρον καὶ τὰ ὑποστώματα τ' ἵππου ἐκφέρειν εἰς ἐν χερίον· τῷτο γὰρ ποιῶν αὐτὸς τ' αἰσθάνεται ἀπαλλάττειν, καὶ ἅμα τ' ἵππον ὠφελεῖν.

γ'. Εἰδέναι δὲ δεῖν τ' ἱσποκόμον καὶ τ' κημὸν περιπίνειν πρὸς ἵππον, καὶ ὅταν ὅπτι ψήξιν καὶ ὅταν ὅπτι κυλίστραι ἐξάγῃ. καὶ αἰεὶ δὲ ὅποι ἀν' ἀχαλίνωτον ἄγει, κημοῦν δεῖ. ὁ γὰρ κημὸς ἀναπνέει μὲν καλῶς, δάκνην δὲ οὐκ ἔχει. καὶ ὁ ὅπτι βυλεύει δὲ περικείμενον μᾶλλον ἐξαιρὰ τ' ἵππων.

δ'. Καὶ μὴν δεσμεύειν τ' ἵππον ἄνωθεν τ' κεφαλῆς δεξί. πάντα γὰρ, ὅποια αἰεὶ δυσχερὴ πρὸς τὸ πρῶτον οὐκ ἵππου, ἐκνεύειν πέφυκεν ἄνω. ἐκνεύων γὰρ μὴν οὕτω δεδεμένον χαλᾷ μᾶλλον, ἢ ἀφαιρῶν τὰ δεσμά.

ε'. Επειδὴν

consueverit, nisi capistrum auribus ita sit adplicatum, ut non nocet; sæpenumero partes illas exulcerat. Ob eas autem exulcerationes fieri necesse est, ut equus & ad frænandum & ad destinguendum se difficiliorem præbeat.

2. Fuerit hoc quoque bonum, ut equis mandatum efferendi quotidie fimi, & stramentorum equi, unum aliquem in locum, habeat. Id enim si faciat, simul eo labore nullo negotio defungetur, & equo proderit.

3. Etiam sciat equis camum

equo admovendum, sive ad destictionem, seu ad volutabrum educat. Adeoque semper, quocunque duxerit equum sine fræno, camum adhibere debet. Quippe camus ut respirationem non impedit, ita mordere non sinit: idemque si equis adhibitus sit, magis ab insidiis homini struendis avocatur.

4. Supra caput adligari debet equus, Nam omnia, quæ circum equo molesta contingunt, sursum elato capite declinare solet. Itaque sic adligatus si quid declinet, laxat potius vincula, quam rumpit.

C

5. Stri-

ε'. Επειδὴν δὲ ψήχη, ἀρχοῦται μὲν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ
τῆς χολῆς. μὴ γὰρ καθαρῶν τῶν ἀνω ὄντων, μάταιον τοῦ χάπο
καθαίρειν. ἔπειτα δὲ καὶ μὴ τὸ ἄλλο σῶμα πᾶσι τοῖς τῆς
καθαίρεως ὀργανοῖς ἀνιστάμετα δὲ τῆς τεύχεα σβῆναι τῆς κόνιν
καὶ φύσιν τῆς τεύχεος, τῆς δ' οὐ τῆς ῥάχης τεύχων ἄλλω μὲν
ὀργανῳ ὁδοῦναι δὲ ἀπλοῦσαι, ταῖς δὲ χερσὶ τεύχειν καὶ ἀπα-
λωῶν ἢ τῆς φύσεως κέκληται. ἤκιστα γὰρ ἀνὴρ βλάπτοι τῆς ἰσχύος
τῆς ἰσχύος.

ε'. Ἰδαπὶ δὲ κεφαλῶν τ' κεφαλῶν ἡσέ. ὁσώδης
 ἡ οὐσα, εἰ σιδίρω ἢ ξύλῳ καταμέσσο, λυποῖ ἀν' ἡσέ. ἡ
 ἡ τὸ παρὰ δὲ ἡσέ βρέχιν. ἡ ἡ αὐτὰ εὐμήκεις οὐ-
 σα αἰ πείχες, ὁσέ μ' εἰ κωλύσαι τ' ἡσέ, ὁσέ οὐδὲ
 ὁσέ τ' ὁφθαλμοῖς πὰ λυποῖντα. ἡ τὸς θεὸς δὲ οἶεσθαι ἡσέ
 δεδωκέαι τῶντας τὰς πείχας ἡσέ ἀντὶ τῆς μεγάλων
 ὥτων, αἰ ὁνοῖς τε ἡ ἡμίονοις ἔδδσαν ἀλεξήτεια πᾶσι
 ὁμμάτων.

ζ'. Καὶ ἔραν δὲ, καὶ χαίτου πλυνὴν ἔρη, ἐπεὶ αὖξεν

5. Strigili usus, à capite ac juba incipiat. Nam frustra sit, inferiora purgare, si superiora necdum munda sint. Deinde reliquò corpore cunctis ad expurgandos equos factis instrumentis erigere pilos, & pulverem extergere pro natura pilorum debet: at spinæ pilos alio nullo tanget instrumen- to, nisi quod manibus eos frica- bit, & secundum naturalem eor- um situm emolliet. Quippe sic illam in equo sellam quammini- mum læserit.

6. Aqua caput eluendum est.

Quum enim osseum sit, dolorem sentiet equus, si ferro vel ligno purgetur. Juba quoque anterior humectanda. Quum enim prolixi sunt hi capilli, sicut equum in aspiciendo non impediunt: ita depellunt ab oculis, si qua molestiis accidant. Deos quoque putandum, hos equo capillos aurium magnarum loco dedisse, quas asinis & mulis ad depellendas oculorum injurias concesserunt.

7. Eluenda quoque cauda cum
juba, quo capilli crescant; cau-
da

δὲ τὰς τείχας, τὰς μὲν οὖν τῇ οὐρᾷ, ὅπως ὀπιπλῆστον
 ξεκνύμεν. ὁ ἵππος τὰ λυπῶντα τὰς
 δὲ οὖν τῷ τραχήλῳ, ὅπως τῷ ἀμβάτῃ ὡς ἀφρονατάτῃ
 ἀντίληψις ἦ.

η'. Δέδοται δὲ τῷ ἵππῳ καὶ ἀγλαίας ἕνεκα ἵππων
 χαίτη, καὶ περὶ τὸν πτερόν, καὶ οὐρᾷ. περὶ τὸν πτερόν δὲ αἱ καὶ
 ἀγλαΐαι τῷ ἵππῳ οὐχ ὁμοίως ὑπομένουσι τοὺς ὄνους ὅτι
 τῇ οὐρᾷ, ἕως ἀνκομῶσιν. ὁ ἕνεκα καὶ ἀποκείρουσι τοὺς
 τῷ οὐρᾷ τὰς ἵππους ἅπαντες. ὁ ὀνοματοῦντες.

θ'. Τὴν γὰρ μὲν τῇ σκελῶν κατὰ πλυσιν ἀφαρῶν
 ὠφελὲς μὲν καὶ εἶναι, βλάβη δὲ τὰς ὀπλὰς ἢ κατὰ ἐκείνην
 ἡμέραν βρέξις. καὶ τὴν κατὰ γαστέρα δὲ ἀγλαΐαι κατὰ τὴν
 μόνον γαστέρα. αὐτὴ καὶ λυπὴ μὲν μάλιστα τῷ ἵππῳ. ὅσα δὲ
 καθαρώτερα ταῦτα γίνονται, τοσούτω πλείονα τὰ λυ-
 πῶντα ἀφαιρῶν κατὰ τὴν γαστέρα.

ι'. Ἦν δὲ καὶ πάντων ἀφαιρῶνται τὰς ταῦτα, ἐφ' ἃν τε
 ξεκνύμεν ὁ ἵππος, καὶ εὐδὲς ὁμοίως ὅτι τοῖς ἀκαθάρ-
 τοις.

dae quidem, ut eam longissime
 porrigens equus, abigere molesta
 possit; colli vero, ut adminicu-
 lum, quod adprehendat conscen-
 sor, capitolium habeat.

8. Etiam venustatis causa di-
 vinitus equo juba, capillus an-
 terior, cauda contigit. Ejus ar-
 gumentum hoc fuerit, quod e-
 quae gregariae non perinde as-
 inos ad coitum admittant, dum
 comatae sunt. Propterea tendent
 ad coitum equas omnes illi,
 qui volunt, ut ab asinis incan-
 tur.

9. Crura ceteris membris ab-
 luendis oximimus. Ut enim u-
 tilitatis nihil habet, ita etiam
 noxia est ungularum humecta-
 tio quotidiana. Nimia quoque
 repurgatio eorum, quae sub al-
 vo sunt, moderanda. Nam e-
 quo maximam illa molestiam ex-
 hibet, & quo partes ex mundio-
 res fuerint, eo plura sub alvo do-
 lorem equo concitantia colligunt.

10. Quod si maxime labo-
 rem in his perpetuum aliquis
 impenderit, non prius educitur
 equus, quin statim similis sit im-
 mundis.

τοῖς. Ταῦτα μὲν οὖν εἶναι λέγει. ἀρχὴ δὲ καὶ ἡ τῶν σκελῶν ψήξις αὐταῖς ταῖς χερσὶ μηχανομένη.

Κ Ε Φ. ζ'.

Ἠλώσομεν δὲ καὶ τῆτο, ὡς ἀνὰ βλαβέστατα μὴ πεῖλαι αὐτὰς, τὰ δὲ ἴσπερ ἀφελιμώτατα ψήξει. ἢ μὲν γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ βλέπων τὰ ἴσπερ χαθάρη, κίνδυνος καὶ τὸ γόνατι καὶ τῇ ὀπλῇ εἰς τὸ πρὸς ὧπον πληγῶναι.

β'. Ἦν δὲ ἀντὶ τὰ ἴσπερ ὁρῶν καὶ ἔξω τῶν σκέλοις, ὅττοι χαθάρη, καὶ τὸ ὁμοπλάττω καθίζων ἀποτρέβη, ὅττοι πάροι μὲν ἀνὰ ἔδρην, διώκει δὲ ἀνὰ καὶ τὴν χελιδόνα τῶν ἴσπερ θέραι πρὸς ἀναπύσασθαι τὸ ὀπλίον. ὡς δὲ αὐτὰς καὶ τὰ ὅπιαθεν σκέλη καθαρεύεται.

γ'. Εἰδέναι δὲ λέγει τὸ πρὸς τὸ ἴσπερ, ὅτι καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πάντα, ὅσα πράττειν δεῖ, ὡς ἡκιστα λέγει καὶ τὸ πρὸς ὧπον καὶ ὅττοι ποιήσαντα πρὸς ὧπον.

καὶ ἡ

mundis. Quapropter hæc omittenda sunt. Crurum quoque detersio, quæ duntaxat fit ipsis manibus, sufficit.

C A P. VI.

Indicabimus hoc etiam, quemadmodum aliquis suo cum damno minimo, & equi commodo maximo, defricatione utatur. Nam ita si detergat sordes, ut in eandem cum equo spectet partem; periculum erit, ne in faciem ab equo tum genu tum ungula percutiatur.

2. Sin adversus equum intuens, & extra crus ipsum inter detergendum ad scapulam constitutus defricaverit: nec ipse damni hoc modo quidquam acceperit, & possit itidem equi ungulam aperiendo testudini remedium adferre. Similiter & crura posteriora purget.

3. Saltim id observet, qui versatur apud equum; & hæc, & alia sane omnia, quæ fieri oportet, minime sic faciunda ut à fronte & à tergo accedatur. Quippe si utraque parte nocere

χρήν ἀδικεῖν καὶ ἀμφοτέρω ταῦτα, κρείττων ὁ ἴσπικθ' ἀνθρώπων. ἔκ πλαγίᾳ δ' ἂν τις περιπῶν, ἀβλαβέστατα μὲν αὐτῷ, πλεονεξία δ' ἂν ἴσπικθ' διυδαίῳ χρησθῇ.

Δ'. Επειδὴν γε μὴν ἄγειν δὴ τ' ἴσπικθ', τ' μὲν ὅπιαθεν ἀγωγῶν ἀφ' αὐτῶν οὐκ ἐπαυγμῶν, ὅπ' αὐτῶν μὲν ἄροντι οὕτως ἥκιστα ὅστις φυλάττειν αὐτῶν, τῶν δὲ ἴσπικθ' οὐτω μάλιστα ἔξεστι ποιῆσαι ὅ, τι ἂν βέλγη.

Ε'. Τὸ δ' αὖ ἐμπεριπῶν μακρῶν τῶν ἀγωγῶν περιπῶντα διδάσκειν ὑφηνεῖσθαι τ' ἴσπικθ', ἀφ' αὐτῶν μὲν φέρουμιν. ἔξεστι μὲν γὰρ τῶν ἴσπικθ' καθ' ὅποτέραν βέλγηται τ' πλαγίῳ κακουργεῖν, ἔξεστι δὲ ἀναστροφόμενοι ἀντίον γίγνεσθαι τῶν ἄροντι.

Ζ'. Αἰετοὶ δὲ δὴ ἴσπικθ' πῶς ἂν ποτε ἀλλήλων διυδαίῳ ἀπέχεσθαι οὕτως ἀρόμνοι; ἔκ πλαγίᾳ δὲ ἴσπικθ' ἐπιθεῖς ὡς γὰρ, ἥκιστα μὲν ἂν καὶ ἴσπικθ' καὶ ἀνθρώπων διυδαίῳ ἂν κακουργῇ, χάλισα δ' ἂν πρὸς σκοδασμένῳ τῶν ἀναβάτην εἴη καὶ εἴποτε ἐν τῇ αὐτῇ ἀναβῆναι δεήσειεν.

Ζ'. Iva

re homini equus adgrediatur, viribus homine superior est. At si quis à latere adierit, is minimo cum damno suo, multa cum equo poterit agere.

4. Jam ubi ducendus est equus, ut aliquis à tergo sequens eum ducat, propterea non probamus, quia ductor hoc modo minime sibi cavere potest, & equo facere nullo negotio licet omnia quæ vult.

5. Rursus ut aliquis antecedens à fronte, longo cum loro ductorio, doceat equum subsequi, pro-

pter has causas reprehendimus, quod equo nocere liceat, utroqueque velit à latere, atque etiam se convertere possit, & in ductorem adversum irrue-
re.

6. Quod si plures equi sic ducantur, quinam fiet ut à se invicem abstineant? Qui vero à latere duci conuevit equus, is minime nec equos nec homines lædere possit, & equi commodissime paratus ad manum fuerit, si quando celeriter in eum sit adscendendum.

7. Ut

ζ'. Ἰνα δὲ ὁ ἰσποκόμος ἢ τ' χαλινὸν ἄρῃως ἐμβάλλῃ, ὡς τοὶ μὲν ὡροσίτω χεῖρ τὰ ἀειπερὰ ἢ ἴσπυ. ἔπειτα τοῖς μὲν ἡνίας δεξιᾶν ὡρὶ τ' κεφαλῇ, καταθέτω ὅτι τῇ ἀκρωμῖα, τ' δὲ κορυφαίᾳ τῇ δεξιᾷ αἰρέτω, τὸ δὲ σῆμιον τῇ ἀειπερᾷ ὡροσφερέτω.

η'. Καὶν μὲν δεχεται, δηλοῖό τι πεπιθῆναι δὲ τ' κεκρύφαλον· εἰ δὲ μὴ ὑποχάσκη, ἔχοντα δὲ ὡρὸς τοῖς ὁδοῖσι τὸν χαλινὸν ὅ μὲν δάκτυλοι τ' ἀειπερᾶς χεῖρς εἴσω τ' γνάθῃ τῷ ἴσπῳ ποιῶσι. οἱ γὰρ πολλοὶ τέττε μηχανοῦντες χαλῶσι τὸ σῆμα. ὡς δὲ μηδὲ οὕτω δεχεται, πεισάτω τὸ χεῖλ' ὡρὶ τῷ κυνόδοντι. ἢ πάνυ πρὸς ὀλίγοι, ἢ δέχοντι τῷτο πάροισι.

θ'. Διδιδάχῃω δὲ ἢ τὰδε ὁ ἰσποκόμος. ὡς τοὶ μὲν, μήποτε ἄγειν ταῖς ἡνίαις ὅ μὲν ἴπποι. τῷτο γὰρ ἐπεργνάτοις ποιεῖ. ἔπειτα δὲ ὅσους δὲ, ἀπέχῃν τ' χαλινὸν τ' γνάθῃ, ὥστε μὴ αἰσάσθωνται (εἴ). ὁ μὲν γὰρ ἄζαν ὡρὸς αὐταῖς τυλοῖ τὸ σῆμα· ὁ δ' ἄζαν εἰς ἄκρον τὸ σῆμα κατήκοντα, ἔξ-
 ὅσαι

7. Ut autem curātor equo frænum etiam recte injiciat, ad lævum latus equi primum accedat; deinde circum caput habenas injiciens, in summis armis eas deponat, verticisque lorum dextra tollat, læva lupos admoveat.

8. Hos si admittat, totum fræni reticulum ei scilicet induendum erit. Sin os pandere nolit, frænum equi dentibus adhibendo digitus maximus sinistræ buccæ inferatur. Nam plerique, si hoc fiat, os laxant. Si ne ita

quidam admittat, labrum ad dentem, qui caninus dicitur, premat. Paucissimi quidem, si hoc eis accidat, frænum non recipiunt.

9. Etiam in his instructus sit curātor. Primum, ne ducat equum habenis. Sic enim pars oris altera fit durior. Deinde, ut à maxillis intervallo conveniente frænum sic absit, ut sensus ejus equum non fugiat: Nam si valde maxillis incumbat, ori callum obducit. At si nimis ad os extremum demittatur, potestatem

ἔσται παρέχει σινοδάκνοντι τὸ εἶμας μὴ πείθου-
σθαι.

ι'. * Χρὴ δὲ τὸ ἵπποκόμον καὶ τὰ τοιάδε παραξύνῃ, εἴ τι δὲ ποτεῖν. οὐτω γὰρ δὲ μέγα ἐστὶ, τὸ λαμβάνειν ἐξέλιαν τὸ ἵππον τὸ χαλινόν, ὥς ὁ μὴ δεχόμενος παντάπασιν ἀχρηστῶς.

ια'. Ἡ δὲ μὴ μόνον ὅταν ποτεῖν μέλλῃ χαλινῶται, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὅπῃ τὸ ὄπτον, καὶ ὅταν ἐξ ἵππασίας εἰς οἶκον ἀπάγῃται, ἐκεῖν αἰεὶ θαυμαστὸν, εἰ ἀρπάζῃ τὸ χαλινὸν αὐτόματос πρῶτεινόμενον.

ιβ'. Αἰσθὼν δὲ τὸ ἵπποκόμον καὶ ἀναβάλλειν ὅπῃτα ἔξ Περσικὸν τέχπον, ὅπως αὐτὸς τε ὁ δευπότης, καὶ ποτε ἀρρώτησι, καὶ πρῶτος τε ἀνὰ γῆν, ἔχῃ δὲ εὐπετῶς ἀναβιάζονται, καὶ ἄλλω, καὶ πῃ βέλῃται, τὸ ἀναβαλουῦντα ὅπῃτα ἰσχύει.

ιγ'. Τὸ δὲ μὴ ποτε σινοδάκνοντι τὸ ἵππον πρῶτος τε ἀνὰ γῆν, ἐν τῷτο καὶ δίδαγμα καὶ ἔησιμα πρὸς ἵππον ἀειτον. ἀπορομένην δὲ

tem præbet equo se contumaciter gerendi, si frænum simul mordeat.

10. Ex in his aciem esse curatorem convenit, si qua alia in re sit elaborandum. Quippe tantum in hoc momenti situm est, ut equus admittere frænum velit; ut si quis non admittat, omnino inutilis sit.

11. Quod si non tantum frænetur, ubi laborandum est equo; verumetiam quum ad pabulum ducitur, & quum ex agitatione domum reducitur; mirum non sit,

frænum oblatum ab eo sponte rapi.

12. Bonum hoc quoque, scire curatorem, quo pacto seclor more Persico in equum sustollendus sit: ut & ipse domitus, si morbo languerit, aut proveclior fiat, habeat hominem, a quo facile imponatur in equum; & alteri, cui velit, gratificari queat, hominem concedendo a quo sustollatur.

13. Unum autem hoc ad equos & præceptum & institutum est optimum; nunquam ut iracunde cum equo agatur. Nam ira quiddam est inconsideratum.

ᾧ ἡ ὀργή, ὥστε πολλάκις ἐκερνάζεται ὦν μελαμελὴν αἰάχην.

Καὶ ὅταν δὲ ὑποπτεύσας πῶς ἵππος μὴ θέλῃ πρὸς τὸ τοῦτο παρσέναι, διδάσκει δὲ, ὅτι ὃ δεινὰ ἔστι, μά-
λιστα μὲν οὖν ἵππῳ εὐκαρδία· εἰ δὲ μὴ, ἀπρόμηνον. * αὐτὸν
δὲ δεινὸν δοκοῦντος εἶ), καὶ τὸ ἵππον τῶν ὁρίων πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

14. Οἱ δὲ πληγαῖς ἀναγκάζοντες ἐπὶ πλείω φόβον
παρέχουσιν. οἶονταί, ᾧ οἱ ἵπποι, ὅταν πρὸς χαλεποὺς πά-
ρῃσι ἐν τῷ παιούτῳ, καὶ τέττα τὰ ὑποπιδόμματα αἰ-
πα (εἶ).

15. Επειδὴ γὰρ μὲν ὁ ἵπποκόμος τὸ ἵππον πρὸς
διδᾶν τῷ ἀναβάτῃ, τὸ μὲν ὁρίωντα ὑποπιδόμματα (εἶ)
ἵππον, ὥστε εὐπετὲς εἶ) ἀναβῆναι, ὃ μεμφόμεθα. τὸν γὰρ
μὴ τοὶ ἵπποι νομίζονται χεῖρῳ μελετᾶν καὶ μὴ πρὸς χε-
ρὶ ἵππου διδάσκειν ἀναβαίνειν. ἄλλοτε μὲν ᾧ ἄλλοις
ἵπποι πρὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἄλλοτε δὲ ἄλλῳ ὁ αὐτὸς ὑποπ-
ρετᾶ.

Κ Ε Φ.

tum. Itaque sæpenumero facit ea quorum poenitere necesse sit.

14. Quum etiam suspectum ali- quid habens equus, id adire non vult; docendus est, in eo nihil esse terribile, præsertim equo ani- moso: sin id fieri nequeat, equi- tem ipsum attingere oportet id; quod terribile videtur, equum leniter adducendo.

15. Qui vero verberibus eos cogunt, etiam metum majorem incutiant. Putant enim equi,

quum interim aliquid grave se- runt, etiam id ab illo, quod su- spectum habent, proficisci.

16. Quum sessori curator e- quum tradit, non improbamus fa- ne, si norit equum sic ei subji- cere, quo facilis adscensus sit. Ipsum tamen equitem in hoc exercere se debere ducimus, ut etiam equo se non præbente conscendere pos- sit. Nam aliquando alius atque alius equus offertur, & idem equus alias alii in servit.

C A P.

Κ Ε Φ. Ζ.

ΟΤον γὰρ μὲν ὡς ἀδέξια πρὸς τὴν ἰστίαν ὡς ἀναβή-
 σθαι, νῦν αὖτε γράφομεν, ὅσα ποιῶν ὁ ἰστικὸς
 καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ ἰστικῷ ὠφελιμώτατος ἐν τῇ ἰστικῇ εἴη.
 πρῶτον μὲν ποίηται τὴν ῥυθμολογίαν καὶ ἐκ τῆς ὑποχαλινιδίας
 καὶ ἐκ τῆς φαλίας ἡρτημένων εὐπρεπῆ εἰς τὴν ἀειπρεσὶν χερσὶ
 λαβεῖν, καὶ οὕτω χαλαρὸν, ὡς μήτ' ἐν ἀνιμῶν τῷ τριχῶν
 ὡς τὰ ὦτα λαβόμενος μέλλῃ ἀναβήσεσθαι, μήτε ἐν
 ἀπὸ δόρατος ἀναπηδᾷ, ἀπὸ τῆς ἰστικής. τῇ δεξιᾷ δὲ τοῖς
 ἡνίαι, ὡς τὴν ἀκρωμίων λαμβανέτω ὁμοῦ τῇ χερί, ὅπως
 μηδὲ κατ' ἑνα τρόπον ἀναβαίνων ἀνάσῃ τῷ χαλινῷ ὁ σῶ-
 ματι τὴν ἰστίαν.

β'. Επειδὴ δὲ ἀνακρίσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀνάβασιν, τῇ
 μὲν ἀειπρεσὶ ἀνιμάτω τὸ σῶμα, τῇ δὲ δεξιᾷ ἐκτείων σι-
 ναπρέτω ἑαυτὸν, (ἔτω γὰρ ἀναβαίνων καὶ δὲ ὅπως αἰχρᾶν
 γέαν πρὸς τὴν) συγκεκαμμένῳ δὲ τῷ σκέλει, καὶ μήτε τὸ γόνυ
 ὅτι

CAP. VII.

JAM quum eques aliquis acce-
 perit equum, tanquam in eum
 conscensus; scribendum modo,
 quæ facere debeat eques, ut in re
 equestri tam sibi quam equo plu-
 rimum conferat. Primo lorum
 ductorium, ad inferiorem fræni
 partem, vel ad menti catenam
 religatum, commode manu sini-
 stra sumat, & ita laxum, ut nec
 in adscendendi conatu, suble-
 vandi sui causa jubeas equinas

ad aures prehensens, nec ab
 halta infiliens, equum convel-
 lat. Dextra sumat habenas juxta
 summos armos, una cum juba:
 ne ullo modo inter adscen-
 dendum os equi fræno tor-
 queat.

2. Posteaquam ad conscen-
 sum se leviorē reddiderit, si-
 nistra corpus subleuet; simul
 dextram extendens, se sustollat.
 Nam ita conscendens, ne qui-
 dem à tergo deforme spectacu-
 lum exhibebit. Et fient hæc in-
 flexo crure, ne genu quidem

ὅπῃ τ' ῥάχιν ἔ' ἴσπευ πρήτω, ἀλλ' ὑπερβυσσάτω ὅπῃ τοῖς
δεξιᾶς πλουραῖς τ' κνήμῃν. ὅταν δὲ παρ' ἐνέγκῃ τ' πόδα,
τότε καὶ πῶ γλαυκὸν καταθήτω ὅπῃ τ' ἴσπον.

γ'. Ἦν δὲ τύχη ὁ ἵππευς τῇ μὲν ἀριστερᾷ ἄγων τ' ἴσ-
πον, τῇ δὲ δεξιᾷ τὸ δόρυ ἔχων, ἀγαθὸν μὲν ἡμῖν δοκεῖ εἶναι
τὸ καὶ εἰς τὴν δεξιᾶν μελετῆσαι ἀναπιδᾶν. μαθεῖν δ' ἔστιν
οὐδ' ἄλλο, ἢ ὅτι μὲν τότε τοῖς δεξιοῖς ἔ' σώματος ἐποιεῖ, τοῖς
ἀριστεροῖς ποιᾷν. ἀ δὲ τότε τοῖς ἀριστεροῖς, τοῖς δεξιοῖς.

δ'. Τάττω δὲ ἔνεκα καὶ τραύτιον ἐπαγνῆμιν τ' ἀνάβαιναι,
ὅπῃ ἅμα τε ἀναβεβηκώς ἀν εἶη καὶ κατεσκευασμένῳ πάν-
τα, εἴπῃ δέοι ἑξαίφνης πρὸς πολέμους ἀγωνίζεσθαι.

ε'. Ἐπειδὴν γε μὴν χαρίζηται, εἰάν τε ὅπῃ μάλ', εἰάν
τε ὅπῃ ἔ' ἐφισπίς, καὶ τ' ὥσπερ ὅπῃ ἔ' δίφρῳ ἔσθαι ἐπα-
γνῆμεν, ἀλλὰ πλὴν ὥσπερ ὀρθῶς ἀν ἀναβεβηκώς εἶη τοῖν
σκελοῖν. τοῖν τε καὶ μισθὸν ἔσως ἀν ἔχουσιν μάλλον ἔ' ἴσ-
πευ, καὶ ὀρθὸς ἀν, ἐρρωμενέστερος ἀν δυνάμει καὶ ἀκοντίσται καὶ
πατάξαι ὑπὸ ἔ' ἴσπευ, εἰ δέοι.

ζ'. Χρῆ

in equi dorsum imponendo; sed
in latus dextrum tibia trajiciatur.
Ubi pedem circumactum in al-
teram partem transtulerit, tunc
etiam equo clunes imponat.

3. Bonum quoque nobis esse
videtur, ut etiam à dextro late-
re in equum infiltrandi usum ali-
quis sibi paret; si forte contin-
gat, ut eques sinistra ducat equum,
hastam dextra teneat. Nec aliud
hic discendum, quam ut sinistris
partibus corporis ea peragat, quæ
illic dextris faciebat; quæ sinistris
illic, jam dextris hic agat.

4. Et laudamus hanc adscen-
sionem, propterea quod hoc mo-
do simul atque conscenderit e-
quum, paratus sit ad omnia, si
forte subito pugnandum sit ad-
versus hostes.

5. Ubi jam infederit vel equo
nudo, vel ephippio, non lauda-
mus sessionem, qualis est in curru;
sed eam, quæ cruribus divarica-
tis equitem velut erigit. Sic enim
de femoribus equo firmitus adhæ-
rebit, & erectus tam jacula vi-
brare quam ferire validius ex e-
quo, si ferat usus, poterit.

6. Ti-

γ'. Χρὴ δὲ καὶ χαλαρὰν ἀπὸ τῆς ῥόγας ἀφάσθαι τὴν κνήμην σὺν τῷ ποδί. σκληρὸν μὲν γὰρ ἔχειν τὸ σκέλεθ'· εἰ προσκόψει τῷ, προσκεκλασμένον αὖν εἴη. ὕγρα δὲ οὐσα ἢ κνήμη, εἴπερ καὶ προσπίποι αὐτῇ, ὑπεύκοι αὖν, καὶ ὠμὸν ἐξένει μελαχινοῖν.

ζ'. Δεῖ δὲ τὴν ἰσπεία καὶ τὸ ἀνωθεν τῆς αὐτῆς ἰσχύος σῶμα ὡς ὑγρότατον ἐκτείνειν (εἶ). οὐτω γὰρ αὖν πονεῖν ἐπὶ μάλλον διύαιτο, καὶ εἰ ἔλκοι τις αὐτὸν, ἢ ὠλοῖν, ἢ πονεῖν αὖν σφάλλοιτο.

η'. Επειδὴν γε μὴν κερτίζηται, πρῶτον μὲν ἡρεμεῖν δεῖ διδάσκειν τὴν ἰσπείαν, ὅπως αὖν καὶ ὑποσώσεται ἢν τι δέηται, καὶ ἡνίας ἰσώσει, καὶ δόρυ λάβει ὡς αὖν εὐφορώτατον εἴη. ἔπειτα δὲ ἐχέτω τὴν ἀριστερὴν βραχίονα πρὸς ταῖς πλευραῖς. ἔτω γὰρ εὐσταλέστατος τε ὁ ἵππευς ἔσται, καὶ ἡ χεὶρ ἐγκρατεστάτη.

θ'. Ἡνίας γε μὴν ἐπαγνῶμεν, ὅποιαν ἴσται τὰ εἶσι, καὶ μὴ ἀσθενεῖς, μὴδὲ ὀλισθηράς, μὴδὲ παχεῖας· ἵσα καὶ τὸ δόρυ, ὅταν δέη, δέχεσθαι ἢ χεῖρ διώηται.

ι'. Οταν

6. Tibiam quoque cum pede fluxam ac liberam inde usque à genu demittere oportet. Nam si quis crure rigido in aliquid impigerit, etiam crur fortasse fregerit. At tibia fluxa, licet aliquid in eam impingat, & cedere possit & femur loco suo non moverit.

7. Debet etiam eques ita corporis sui partes, quæ supra coxas sunt, exercere consuefaciendo, ut quammaxime sint agiles. Sic enim & laboribus magis suffecerit, ac si quis eum vel trahat, vel trudendo impellat, minus everti possit.

8. Ubi jam insidet equo, primum docere debet eum, ut placide quiescat, donec subduxerit ipse, si quid oporteat, & habenas æquales reddiderit, & hastam ita sumpserit, ut gestari facillime possit. Deinde brachium sinistrum lateri admotum teneat. Hic enim gestus equitem maxime decet; ac manui robur imprimis addit.

9. Habenæ laudamus æquales, non fragiles, nec lubricas, nec crassas: ut ea manus, quoties opus est, hastam quoque prehendere possit.

ί. Οται δὲ ὡς χαρὰν σημάνη τῷ ἵππῳ, βάδιον μὲ ἀρχάσας τὴν τοῦ ἀταρακτοτάτου. ἡνιοχείτω δὲ, ἢν μὲ κυφωρότερος ἢ ὁ ἵππος, ἀνωτέρω ταῖς χερσίν· ἢν δὲ μᾶλλον ἀνακυφῶς, κατωτέρω· ἔτω δὲ ἀνὰ μάλιστα κοσμοῖν τὸ σχῆμα.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν αὐτοφυῆ ἀφ' αὐτοῦ ἀρχαλάσας τὴν ἀλυπότατον τὸ σῶμα, καὶ εἰς τὸ ὑπεραδδοφορεῖν ἡδίστ' ἀνὰ ἀφικνοῖτο. ἐπειδὴ ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἀειτερώων ἀρχάσας εὐδοκιμώτερον, ὡς δὲ ἀνὰ μάλιστα ἀπὸ τούτων ἀρχοῖτο, εἰ ἀφ' αὐτοῦ ἀρχάσας μὲ ὁπότε ἀναβαίνει τῷ δεξιῷ, τότε σημάνησι τῷ ἵππῳ, τῷ ὑπεραδδοφορεῖν.

ιβ'. Τὸ δὲ ἀειτερὸν μέλλον ἀφίεν, ὅς τε τῷ ἀνὰ ἀρχοῖτο καὶ ὁπότε ὑπὲρ τὰ εὐώνυμα ἀναστέροι, τότε καὶ τὸ ὑπεκλίσεως ἀνὰ ἀρχοῖτο. καὶ δὲ πέφυκεν ὁ ἵππος εἰς μὲ τὰ δεξιὰ σπυρόμενος, τοῖς δεξιοῖς ἀφικνοῖτο· εἰς εὐώνυμα δὲ, τοῖς ἀειτεροῖς.

ιγ'. Ἰππασίαι δ' ἐπαυόμεναι πρὸς πᾶσι καλῶς ἔχουσιν. ἐπὶ ἀμφοτέρωθεν γὰρ πᾶσι γάδοις σπυρόμεναι ἐκίς.

10. Signo dato, ut equus progrediatur; pedetentim fiat initium: nam in hoc minimum est perturbationis. Habenas, si cernuus incedat equus, manibus superiori earum parte teneat: sin erectiori capite, inferius: hoc enim formam equi maxime decoraverit.

11. Secundum hæc si naturali cursitet incessu, reddetur corpus ejus absque molestia laxius, & libentissime ad virgæ incitationem accedet. Quum vero magis probetur, ut à sinistris initium fiat:

ita maxime hinc incipiet, si equo post consensionem ad dexteram currente, signum ei virgæ dederit.

12. Quippe dum sinistrum sumere vult, hinc incipiet; & ubi ad sinistram se convertit, tunc & inflexionis initium faciet. Solet enim equus, si convertatur ad dextram, dextris insisteret, si ad lævam, sinistris.

13. Eam vero laudamus equorum agitationem, quæ pedicæ nomen habet. Nam adsuæfacit equos, ut ab utraque maxillarum parte

ἡ τὸ μεταβάλλεσθαι δὲ τῇ ἵππασίαι ἀγαθόν, ἵνα ἀμφοτέραι αἱ γνώται καθ' ἑκάτερον τῇ ἵππασίαι ἰσάζωνται.

14. Εἰπαίνοντο δὲ ἡ τῇ ἐπερμήκει πέδιλῳ μάλλον τῇ κύκλωτερῃς. ἥδον μὲν γὰρ οὕτως ἀναγρέφοιτο ὁ ἵππος, ἥδη πλήρης ὢν ἔτι εὐτέθῃ, ἡ τὸ, τε ὀρθοδρομεῖν ἡ τὸ σποχάμπειν ἅμα μελετᾷται ἅν.

15. Δὲ δὲ ἡ ὑπολαμβάνειν οἱ ταῖς στροφαῖς. ἡ γὰρ ῥάδον τῇ ἵππῳ, ἡ δ' ἀσφαλὲς οἱ τῇ τάχει ὄντα χάμπειν οἱ μικρῷ, ἄλλωτε καὶ σπύκετον ἡ ὀλισθηρὸν ἡ τὸ χρεῖον.

16. Οὐδὲν γὰρ μὴ ὑπολαμβάνειν, ὡς ἤκουσα μὲν ἡδὲ τῇ ἵππῳ πλαγίου τῇ χαλινῷ, ὡς ἤκουσα δ' αὐτὸν πλαγιάσθαι. εἰ δὲ μὴ, εὖ ἡδὲ εἰδέναι, ὅτι μικρὰ πρὸς φασὶς ἀρκέσει κείσθαι ἡ αὐτὸν ἡ τῇ ἵππῳ.

17. Επειδὴν γὰρ μὴ οὐκ ἔτι στροφῆς εἰς τὸ εὐθὺ βλέπει ὁ ἵππος, οἱ τέτω πρὸς τὸ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁρμαίνει. δῆλον γὰρ, ὅτι ἡ οἱ τοῖς πολεμίοις αἱ στροφαὶ εἰσιν, ἡ ἔτι διώκειν,

parte convertantur. Et mutare motum equi bonum est, ut utraque agitationis ratione similes sibi maxillæ fiant ambæ.

14. Laudamus & pedicam altera parte longiorem potius quam rotundam. Sic enim libentius convertetur equus, jam recti cursus satur; & simul ad cursum rectum, & ad inflexionem exercebitur.

15. Etiam inhibendi sunt in reflectionibus equi. Nec enim vel facile, vel tuto fieri potest; ut equus in cursu citatiore paullo

momento se reflectat; præsertim si locus salebrosus sit, aut lubricus.

16. Inter inhibendum quamminime freno flectendus in obliquum equus, nec in alterum latus ipsi fessori procumbendum. Cæteroquin ei sciendum, levem sustenturam occasionem ad hoc, ut tam ipse quam equus humi jaceant.

17. Ubi jam post inflexionem directe prospiciet equus, tum vero ad celeritatem incitandus erit. Nimirum constat, in bellis quoque fieri reflexiones, vel hostem inse-

quendi;

κειν, ἢ ἔ' ἀποχερῆν ἔνευα. ἀγαθὸν οὖν τὸ γραφέντα τα-
χύνειν μελετᾶν.

ιη'. ΟΤΑΝ δὲ ἰκανῶς ἦδη δοκῇ τὸ γυμνάσιον τῷ ἵππῳ
ἔχειν, ἀγαθὸν καὶ ἀπαύσαντα ὁρμῆσαι ἐξάφνης εἰς τὸ τά-
χιστον, καὶ ἀφ' ἵππων μύθοι καὶ πρὸς ἵππους· καὶ ἐκ τῆς
ταχέως αὐτῷ ὡς ἐγγυτάτω ἡρεμίζειν, καὶ ἐκ τῆς ἐστάναι δὲ
πρέψαντα δὴ πάλιν ὁρμᾶν. παρόδηλον γάρ, ὅτι ἔστι πο-
τὲ, ὅτε ἑκατέρω τούτων δεήσει.

ιβ'. ΟΤΑΝ γὰρ μὴ καταβάλλειν ἦδη χαρὸς ἦ, μήτε ἐν
ἵπποις ποτὲ καταβάλλειν, μήτε πρὸς σῶσαι ἀνθρώπων,
μήτε ἔξω τῆ ἵππασίας, ἀλλ' ὅπως καὶ πονεῖν ἀναγκάζεται
ὁ ἵππος, ἐνταῦθα καὶ τῆ ῥαγίστης τυγχάνετω.

Κ Ε Φ. η'.

ΕΠΙΔὴ πρὸς ὅτι ὅπως τρέχειν δεήσει τῷ ἵππῳ καὶ πρὸς
τῇ καὶ ὄρεα καὶ πλάγια, ἐπὶ δὲ ὅπως ἀναγκάσειν,
ἔστι

quendi, vel receptus causa. Qua-
propter utile est equos exercere,
ut reflexi cursu celeriore. feran-
tur.

18. Posteaquam exercitii satis
habere jam videbitur equus, bo-
num erit etiam post quietem eum
subito ad cursum celerissimum in-
citare, tam ab equis aliis quam in
equos; rursumque ab hac celeri-
tate proximo quodam in loco qui-
escere, ac ubi steterit aliquamdiu,
denuo reflexum incitare. Quippe
manifestum est, venturum ali-
quando tempus, quo amborum

usus ei futurus sit necessarius.

19. Ubi jam descendendi tem-
pus erit, non hoc fiat inter equos,
nec juxta coetum aliquem homi-
num; nec extra spatium agitationis:
sed quo loco laborem equus
perferre cogitur, ibidem & re-
quiete potiat.

C A P. VIII.

ΕΤ quoniam equo nonnun-
quam currendum erit per
declivia, montuosa, transversa;
nonnunquam transiliendum, &
ex-

ἐστὶ δὲ ὅπῃ καὶ ἐκπιθεῖν, ἐνθα δὲ καὶ καθάλλασθαι, καὶ ταῦτα πάντα διδάσκειν τοὺς δὲ καὶ μελετᾶν καὶ αὐτὸν καθόλου, καὶ τὸ ἴσως. αὐτῷ γὰρ αἱ σῶτηρές τε εἰσι πᾶσι τοῖς, καὶ χρησιμώτεροι αὖ δοκοῦν (εἶ).

β'. Εἰ δὲ τις διλογεῖν ἡμᾶς οἴεται, ὅτι παρὰ τὰ αὐτῶν λόγους καὶ πῶς καὶ πῶς, καὶ διλογία ταῦτα ὅτι. ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς, πειραθεῖς ἐκκελεύομεν, εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἴππος ταῦτα ποιῇ. καὶ δὲ διδάσκειν φανερὸν εἶναι καὶ τὸ αὐτῷ, καὶ γὰρ φανερὸν, ὡς δὲ διδάσκειν.

γ'. Τὸν μὲν γὰρ πάντα πᾶσι ἀπειροῖς καὶ ἀπειροῖς λαβόντα δὲ καὶ ἀγωγῆς κατεβλημένων περιδιαβῶν αὐτὸν τὸ πάρεσι. ἐπειτα δὲ οὐκ εἴναι δὲ τῷ ἀγωγῇ, ὡς ἀλλήλων.

δ'. Ἡ δὲ μὴ ἐγγεῖνη, ἔχει τις μάστιγα καὶ ῥάβδον ἐμβαλέτω ὡς ἰσχυρότατα. καὶ ὅπως ἐπαρταῖται καὶ τὸ μέτρον, ἀλλὰ πολὺ πλεονέκτημα. καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ δέησι πᾶσι, ἀλλὰ καὶ μόνον ἴδη ὅπως πᾶσι ἐπελθόντα, ἀλλήλων.

ε'. Επει-

exfiliendum, & defiliendum; ad istaec omnia prorsus & instituere & exercere tam seipsum quam equum debet. Hoc enim modo & salutaris alter alteri fuerit, & utilis.

2. Si quis autem nos eadem bis repetere putat, qui de iisdem & prius & nunc loquamur; sane non hoc est, bis dicere. Nam in emtione periculum fieri jubebamus, an equus hæc præstare posset; nunc unicuique sic equum suum docendum dicimus, & docen-

di rationem, litteris prodemus.

3. Nam qui transfiliendi rudem prorsus accepit equum, is humi demisso loro ductorio, prior ipse transire fossam debet: deinde loro ductorio sic urgendus equus, ut transiliat.

4. Si nolit, flagellum aliquis aut virgam totis viribus adhibeat. Ita non solum id spatium, sed majus etiam quam oportebit, transiliet; ac deinceps non opus erit verberibus, sed ubi duntaxat accedentem à tergo quendam contpexerit, saltabit.

5. Post-

ε'. Επειδὴν δὲ οὕτω Ἀγαπηδᾶν ἐθισθῇ, καὶ ἀναβεβηκώς ἐπαγέτω τὸ μὲν πρῶτον ὅπι μικρὰς, ἐπειτα δὲ καὶ μεγάρας. ὅταν δὲ μέλλῃ πηδᾶν, πορεύεται αὐτοῖς πρὸ μύωντι. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἀναπηδᾶν καὶ τὸ κατὰ πηδᾶν διδάσκων, πορεύεται πρὸ μύωντι. ἀθροὺς γὰρ πρὸ σώματος ταῦτα πάντα ποιῶν, καὶ ἑαυτοῦ δ' ὅτι ὥπτε καὶ πρὸ ἀναβάτη ἀσφαλέστερον ποιήσῃ μάλλον, ἢ ἂν ἐλλείπειν τοῖς ὅπιασιν ἢ Ἀγαπηδᾶν, ἢ ἀνορέων, ἢ καταλλόμην.

στ'. Εἰς γὰρ μὲν τὸ κέταπτες πρῶτον καὶ οἱ μαλακῶ χρεῖα διδάσκειν. καὶ τελευτῶν, ἐπειδὴν τὸ ἐθισθῇ, πολλὸν ἥδον τὸ πρῶτον ἔσθ' ὀρθῇ δραμεῖται. ἃ δὲ φοβουῦνται πτες, μὴ ἀπὸ ῥήγνυν) τῆς ὁμοῦς καὶ τὰ πρῶτον ἐλαυνόμενοι, γάρρουόντων μαθόντες, ὅτι Πέρσαι καὶ Οδρύσαι ἅπαντες εἰς τὰ κατόντη ἀμυλλόμενοι, ἔδεν ἦτον τῶν Ἑλλήνων ὑπὸς τῆς ἰσχύος ἔχουσι.

ζ'. Παρήσομεν δὲ ἔδ' ὅπως τὸ ἀναβάτην καταρετῇν δὲ πρὸς ἕκαστα τούτων. καὶ γὰρ ὁρμῶνται μὲν ἑκάστος ἰσχύς,

5. Postquam ita transilire adfueverit, etiam consensum primo deducat ad minores, inde majores, fossas. Quum vero jam saltaturus est, calcaribus eum pungat. Similiter & quum eum exsilire, & quum desilire docet, calcaribus exstimulet. Nam si hæc omnia toto simul corpore faciat equus, tam sibi met ipsi quam fessori minore cum periculo præstabit; quam si vel in transiliendo, vel sursum prouendo, vel desilendo, à tergo postiora deficient.

6. Ad declivia primum instituendus est in solo molli: tandem vero, quum adsueverit, multo libentius per declivia, quam per acclivia curret. Si qui vero metuant, ne, dum aguntur equi per declivia, scapulas & artus rumpant: bono esse animo poterunt, ubi cognoverint, Persas & Odrysas universos, per declivia cursu certantes, equos habere Græcorum equis non minus sanos.

7. Nec omittemus, quo pacto fessor ad hæc omnia se debeat accommodare. Nam ad impetum equi

ἵππων, ἀπορνεύει· (ἥτοι γὰρ ἂν καὶ ὑποδύοι ὁ ἵππος, καὶ ἀναβάλλοι τ' ἀναβάτῳ) εἰ μικρῶν δὲ ἀναλαμβατομένων, ἀναπίπτει. ἥσων γὰρ ἂν αὐτὸς κόπῃτο.

η'. Τάφρον δὲ ἀφαιλομένην, καὶ πρὸς ὄρθιον ἱεμένον, καλὸν χάτης ὅππια μβάνεσθαι, ὥς μὴ ὁ ἵππος τῇ τε χρεΐᾳ ἅμα καὶ τῇ χαλινῷ βαρύνηται. εἰς γὰρ μίῳ τῷ τρανέσι, καὶ ἑαυτὸν ὑποβιάσειον, καὶ ὁ ἵππος ἀνπληπείον τῇ χαλινῷ, ὥς μὴ τραπετῶς εἰς τὸ κῆτάντες μήτε αὐτὸς μήτε ὁ ἵππος φέρη).

θ'. Ορθῶς δ' ἔχει καὶ τὸ ἄλλοτε μὲν εἰ ἄλλοις τόποις, ἄλλοτε δὲ μακρῆς, ἄλλοτε δὲ βραχείας τὰς ἵππασίας ποιεῖσθαι. ἀμύστετρα γὰρ καὶ τῶντα τῇ ἵππῳ ὅτι αἰεὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις καὶ ὁμοίαις τὰς ἵππασίας ποιεῖσθαι.

ι'. Επεὶ δὲ διὰ εἰς παντοίοις τε χρείοις τ' ἵππον ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντα ἔποχον (εἰ), καὶ ὑπὸ ὅτι ἵππων τοῖς ὅπλοις καλῶς διύαλῃς χεῖσθαι, ὅπως μὲν ὅσι χρεΐα ὅππια δέια καὶ θεία, ἀμεμπῶς ἢ εἰς θήρας μελέτη τ' ἵππικῆς.

ὅπως

equi subitum, antequam ei propendendum, quod hoc modo minus deprimetur equus, & minus equitem sursum iactabit: paulloque post, dum inhibetur equus, se retrorsum erigat. Sic enim minus ipse succutietur.

8. Dum fossa transilitur, & in acclivia pergatur, non malum est jubam adprehendere; ne simul equus & difficultate loci, & freno gravetur. In agitatione vero declivi seipsum relupinet, & equum freno contineat: ne præceps tum ipse tum equus deorsum feratur.

9. Rectum est etiam, nonnunquam in aliis atque aliis locis, & interdum longas, interdum breves equitationes instituere. Nam & illa minus equo sunt odiosa, quam si semper in iisdem locis, & eodem modo ageretur.

10. Quia vero necessarium est, ut omnigenis in locis equum agens, eidem firmiter insideat, & armis ex equo recte uti possit; idcirco rei equestris exercitium in venationibus, ubi tum idonea loca, tum fera sunt, reprehendi non so-

E.

let:

ὅπῃ δὲ ζῶντα μὴ ὑπάρχει, ἀγαθὴ ἀσκησις, καὶ ἰὺ δύο ἰσώποτα στυπτημένῳ, ὃ μὲν φεύγει ὑπὲρ ἑῶν παντοῖα χρεῖα, καὶ τὸ δόρυ εἰς τοῦ ὑπασθεν μεταβαλλόμενον ὑποχωρεῖ· ὃ δὲ διώκει, ἐσφαιρωμένα τε ἔχων ἀκόντια, καὶ δόρυ ὡσαύτως πεπραγματοδύμενον. καὶ ὅπῃ μὲν ἂν εἰς ἀκόντιον ἀφικνῆται, ἀκοντίζῃ· ὅταν φεύγοντα τοῖς σφαιρωτοῖς· ὅπῃ δ' ἂν εἰς δόρυ πλῆγῃ, πάντῃ τ' ἀλίσκω μόνον.

ια'. Αἰσθὼν δὲ, καὶ ἂν ποτε συμπέσωσι, ἐλκύσαντα ἐφ' ἑαυτὸν τὸ πολέμιον, ἑξάφνης ἀπώσῃ. τῷτο γὰρ κατὰ βληπκόν. ὁρῶν δὲ ἔχει καὶ τῷ ἐλκόμενῳ * ἐπελαύνειν τὸ ἵππον. τῷτο γὰρ ποιῶν ὃ ἐλκόμενον καταβάλοι ἂν μᾶλλον τὸ ἐλκόντα ἢ κατὰ πέσοι.

ιβ'. Ἦν δὲ ποτε καὶ στρατοπέδῳ ἀντικαθημένοι ἀντιπυρώσιν ἑλλησιν, καὶ διώκωσι μὲν μέχρι τὸ πολέμιος φάλαγξος τῆς ἐναντίας, φεύγωσι δὲ μέχρι τὸ φιλίας, ἀγαθὸν καὶ εἰ ταῦτα ὁπίσταντο, ὅτι ἕως μὲν ἂν ᾖ τῆς φίλοις

let: ubi vero nulla est horum copia, fuerit hæc quoque non inutilis exercitatio, si duo equites sic inter se rem componant, ut alter in equo per omnigena loca fugiat, & hastam subinde retro transferens abscedat; alter insequatur cum jaculis in cuspidem pilarem desinentibus, & cum ejusdem formæ hasta. Quum intra jactum teli pervenerit, illa jacula cuspidis pilaris in fugientem conjiciat; quum ad intervallum, quo hasta ferire licet, capiendum feriat.

11. Bonum hoc quoque, ut his

inter se congressis, alter hostem ad se tractum subito protrudat. Hæc enim est hostis dejiciendi ratio. Vicissim is qui trahitur, recte faciet si equum abigere nitatur. Quippe si hoc faciat is qui trahitur; citius trahentem dejecerit quam ipse ceciderit.

12. Jam si aliquando, dum castra castris opponuntur, equites contra se provehantur, & ad hostilem usque phalangem adversarios insequantur, ad suam vero vicissim refugiant: heic etiam scire bonum est, quamdiu non procul aliquis

φίλους πῆς * ἤ, καλὸν καὶ ἀσφαλὲς τὸ εἰ τρεῖς τοῖς ὅπι-
 γρέφαντα ἀνακράτος ὅπικεῖσθαι· ὅταν δ' ἐγγὺς ᾖ ἐναν-
 τίων ἡγήνη, ὑποχέειον τ' ἵππον ἔχειν. οὕτω γὰρ ἂν, ὡς
 ὁ εὐκός, μάλιστα δυνάμει βλάπτων τὰς ἐναντίους μὴ βλά-
 πτεσθαι ὑπὸ αὐτῆς.

ιγ'. Ἀνθρώποις μὲ οὕτω ἀνθρωπον θεοὶ ἔδωσαν λόγῳ δι-
 δάσκειν, καὶ δεῖ ποιεῖν. ἵππον δὲ δηλονότι λόγῳ μὲ ἔδωκεν ἂν
 διδάσκειν· ὡς δὲ ὅταν μὲ ποιήσῃ ὡς ἂν βέλη, ἀντιχάριση
 αὐτῷ, ὅταν δὲ ἀπειθῇ, κολάζῃς, οὕτω μάλιστα μάθου
 τὸ δέον ὑπηρετῆν.

ιδ'. Καὶ ἔτι μὲ τῷτο εἰ βραχὺ εἰπεῖν, δι' ὅλης δὲ τῆς
 ἵππου πῆς ὡς ἀκολυθεῖ. καὶ γὰρ χαλινὸν μᾶλλον ἂν λαμβάνου,
 εἰ, ὅποτε δεξοίτο, ἀγαθὸν τι αὐτῷ ἀποδάνῃ· καὶ ἀφ' ἧς πηδῶν
 δ' ἂν, καὶ ἑτάλλοιτο, καὶ τὰλλα πάντα ὑπηρετοῖν ἂν, εἰ
 πρὸς δοκοῖν, ὅποτε τὰ σημανόμενα πράττει, ῥατῶν τε
 πινά.

Κ Ε Φ.

aliquis à suis abest, recte tutoque
 facturum, si equo in hostes ad-
 acto, totis viribus inter primos
 urgeat: ubi vero propior hostibus
 fuerit, equum in potestate reti-
 neat. Non enim abs re sic maxi-
 me damnum hostibus inferens,
 ipse nullum ab eis acceperit.

13. Cæterum mortalibus hoc
 datum divinitus, ut alios oratio-
 ne docere possit homo, quæ fa-
 ciunda sint. Equum vero ut ni-
 hil oratione profecto docueris,
 ita si pro voluntate tua quiddam

agenti vicissim gratum aliquid fe-
 ceris, & contumacem castigave-
 ris; hoc inprimis modo didice-
 rit, ubicunque debet, obsequi.

14. Paucis hoc quidem dicitur,
 sed in equestri re tota locum ha-
 bet ubique. Nam & frænum fa-
 cilis admitte, si quidem eo ad-
 missio boni aliquid ei contingat:
 itidemque tum transiliet, tum
 exsiliet, ac in aliis omnibus ob-
 sequetur, si postquam imperata
 fecerit, aliquam quietem ex-
 spectet.

Κ Ε Φ. θ'.

ΚΑΙ πὰ μὲ δὴ εἰρημνία τῶν τὰ ἔστιν, ὡς ἀν' ἡκιστα μὲ
 ἔξαπατῶτο καὶ πῶλον καὶ ἵππον ἀνέμνησθαι, ἡκιστα
 δ' ἀν' ἀφαιρείται χροῖσθαι, μάλιστα δ' ἀν' ἵππον εἰ
 ἀποδεικνύειν δεῖσι ἔχονται ὡς ἵππεὺς δέεται εἰς πόλεμον.
 χαρὲς δ' ἴσως γράψαι καὶ, εἴ ποτε συμβαίνει θυμοειδέτερον
 ἵππῳ ὅ καὶ χροῖσθαι καὶ βλακωδέτερον, ὡς ἀν' ὀρθότατα
 ἐχαιτέρῳ χροῖτο.

β'. Πρώτον τὸν μὲν χροῖ τῷ τοῦ γινώσκειν, ὅτι ἐστὶ θυμὸς
 ἵππῳ, ὅσοι ὁρᾷ ἀνθρώπων. ὥστε οὖν καὶ ἀνθρώπων
 ἡκιστ' ἀν' ὀργίζουσι τίς ὁ μήτε λέγων χαλεπὸν μῆδιν μή-
 τε ποῖον, ἔπειτα καὶ ἵππον θυμοειδῆ ὁ μὴ ἀνιῶν ἡκιστ' ἔξ-
 ὀργίζοιτο.

γ'. Εὐθὺς μὲ οὖν χροῖ ἐν τῇ ἀναβάσει ὅπμι-
 λεῖσθαι, ὡς ἀν' ἡκιστ' ἀναβαίνων λυποῖ. ἐπειδὴν δὲ
 ἀνα-

C A P. IX.

ΕT hæcenus quidem hæc ex-
 posita sunt, quomodo quam-
 minime circumveniat is, qui
 pullum & equum emit; quo-
 modo quamminime compara-
 tum usu corrumpat, præsertim
 si equus cum ostentatione sit ex-
 hibendus, qui habeat ea quibus
 equiti ad bellum sit opus. Tempus
 autem fortasse fuerit, ut etiam scri-
 bamus, si quando contingat, ut vel
 animosiore quis equo, vel ignavio-

re, quam par sit, utatur; quoniam
 modo rectissime utroque possit
 uti.

2. Primum igitur hoc scien-
 dum, in equo id animum esse,
 quod in homine sit iracundia. Ita-
 que sicut hominem minime quis
 ad iram provocet, qui molestum
 ei quidquam neque dicit, neque
 facit; ita nec animosiozem equum
 ad iram aliquis commoveat, qui
 re nulla eum offendit.

3. Statim igitur in ascensu ad-
 hibenda diligentia, ne quidquam
 molestum equo fiat, dum conscen-
 ditur.

ἀναβῆ, ἡρεμίσαντα πλείω χρόνον, ἢ ὅτι τυχόντα, ἔπειτα ὡς φασὶν αὐτὸν ὡς φασὶν τοῖς σημείοις. ἔπειτα δ' ὅτε βραχυτάτῃ ἀρχόμενον ἔπος ἀν εἰς ὃ γὰρ τὸν φασὶν ὡς φασὶν, ὡς ἀν μάλιστα λαμβάνει αὐτὸν ὃ ὡς φασὶν εἰς τὸ λαχὼν ἀφικνέμενον.

Δ'. Ο', π δ' ἀν ἑξάφνης σημειώη, θυμοειδῆ ὡς φασὶν ὡς φασὶν ἀνθρώπου ταραχῇ τὰ ἑξάφνης καὶ ὀράματα, καὶ ἀκούσματα, καὶ παθήματα· εἰδέται δὲ καὶ ὅτι, ὅτι εἰ ὡς φασὶν τὰ ἑξάφνης ταραχῇ ἑξερράζεται.

Ε'. Ἡν δὲ καὶ εἰς τὸ γὰρ τὸν ὀρμώμενον ὅτι καὶ ὡς φασὶν λαμβάνειν βύλην τὴν θυμοειδῆ, καὶ δὲ ἑξάφνης ὡς φασὶν, ἀλλ' ἡρεμίας φασὶν τὸν χαλινῷ, φασὶν ὡς φασὶν, καὶ βιαζόμενον ἡρεμῆν.

Σ'. Καὶ αἱ τε μακρὰ ἐλάσσης μάλλον, ἢ αἱ πυκνὰ ὡς φασὶν φασὶν τοὺς ὡς φασὶν, καὶ αἱ ὡς φασὶν μὴ πολλῷ χρόνον * κατεψῆσι, καὶ φασὶν, καὶ ὡς φασὶν ἀνεγείρουσι ὡς φασὶν.

Ζ'. Εἰ

ditur. Ubi condescenderit equus, & diutius quieverit, quam alioqui forte fecisset: ita deinde signis eum placidissimis loco moveat. Hinc a tardissimo incipiens, sic eum ad velociorem motum deducat; ut ipsemet equus se minime sentiat ad progressum celeriores accessisse.

4. Quidquid autem repente jussit equus, id equum animosum, non aliter atque hominem ipsum, perturbat: sive subito conspiciat aliquid, seu audiat, seu patiatur. Sciendum ergo, repentina per-

turbationis causam equo præbere.

5. Quod si etiam equum animosum concitatus proruentem, quam par sit, inhibere velis: non eum convellere subito debes, sed placide freno adtrahere; ut eum mitigando, non vi cogendo, ad quietendum permoveas.

6. Agitationes quoque prolixiores magis mitigant equos, quam crebræ inflexiones: itemque remissiores diu demulcent, & placant, & minime concitant equum animosiores.

7. Si

ζ'. Εἰ δὲ πρὸς οἷται, μὴ ταχὺ καὶ πολλὰ ἐλαύνῃ, ἀπει-
πεῖν ποιήσας τὸ ἵππον φραβεῖν, πάναντία γινώσκῃ καὶ γι-
γνομένη. ἐν γὰρ τοῖς ποῖσις ὁ θυμοειδὴς καὶ ἄγειν βία μάλι-
στα ἐπιχειρῇ, καὶ σὺ τῇ ὀργῇ, ὥσπερ ἀνθρωπίνῃ ὀργί-
λῃ, πολλάκις καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸ ἀναβάτιον πολλὰ ἀνήκετα
ἐποίησεν.

η'. Επιλαμβάνῃ δὲ καὶ ἵππον θυμοειδῆ καὶ εἰς τὸ
τάχιστα ὀρμαῖν, καὶ δὲ δὴ πρὸςβάλλειν ἵππῳ καὶ παντοῖασι
ἀπέχεσθαι. σχεδὸν γὰρ αὐτὸν φιλονεικία καὶ θυμοειδέαται τὸ
ἵππον γίγνεται.

θ'. Καὶ χαλινοὶ δὲ αὐτοὶ ἐπιτηδεότεροι τῶν περὶ τὰς
ἐλπίδων καὶ περὶ τὰς ἐλπίδων, τῇ χαλαρότητι τῶν λείων δὲ
αὐτὸν ἀφομοιοῦν. ἀγαθὸν δὲ ἐκτελεῖν αὐτὸν καὶ τῶν ἡμεῶν μά-
λιστα ἐπὶ θυμοειδοῦς ἵππου, καὶ τῶν ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ πρὸς
ἀπείδοι, ἢ οἷς τοῖς καλῶν ἀσφαλῶς ἐνεκα ἀπὸ-
μύδα.

ι'. Εἰδέναι δὲ καὶ, ὅτι διδάσκει ὅτι καὶ τῶν πο-
πυσιμῶν

7. Si quis autem existimat, e-
quum se agitatione celeri & diu-
turna fatigatum mansuetiorem ef-
fecturum: is contra statuit, quam
fieri solet. Nam equus animosus
in huiusmodi agitationibus inpri-
mis vi nititur uti, & in ira perin-
de atque homo iracundus, sæpe-
numero tam seipsum quam fesso-
rem; multis adficere malis gravif-
simis consuevit.

8. Etiam continendus est equus
animosus, quominus celerrime
proruat; & ab eo prorsus absti-
nendum, ne cum alio quovis equo

certaminis causa committatur.
Nam equi plerumque contentio-
sissimi etiam existere solent ani-
mosissimi.

9. Fræna quoque his aptiora
lævia, quam aspera. Si tamen &
asperum injectum fuerit, laxitate
id efficiendum, ut lævi simile sit.
Bonum vero est, ut eques se con-
suefaciat ad sessionem quietam in
equo animoso, & ut eum alia sui
parte non tangat, quam quibus
partibus equum sessionis tutioris
causa tangimus.

10. Sciendum autem, solere præ-
cipi,

πυσμῷ μὲν παύνεσθαι, * κλωσμῷ δὲ ἐγείρεσθαι. καὶ εἴ τις ἔξαρχος ὅτι μὲν κλωσμῷ τὰ πρῶτα, ὅτι δὲ πομπυσμῷ τὰ χαλεπὰ προσφέρει, μάθοι ἀνὸς ἴσπερ πομπυσμῷ μὲν ἐγείρεσθαι, κλωσμῷ δὲ παύνεσθαι.

ια'. Οὕτως οὖν δὲ καὶ πρὸς κραυγὴν καὶ πρὸς σάλπιγγα μήτ' αὐτὸν φαίνεσθαι προσέειναι τεθρονημένον τῷ ἴσπερ, μήτε μὲν ἐκείνῳ θορυβῶδες μὲν προσφέρειν, ἀλλ' εἰς ὃ δυνατὸν καὶ ἀναπαύειν ἐν τῷ ποιεῖν, καὶ αἶψα καὶ δεῖπνα, εἰ συγχωρεῖν, προσφέρειν.

ιβ'. Κάλλιστον δὲ συμβεβηκός, τὸ ἄνθρωπον θυμοειδῆ ἴσπερ μὴ κτᾶσθαι εἰς πολέμους. βλακὴ γὰρ μὲν ἴσπερ ἀρκῆν μοι δοκεῖ γράφει πάντα τὰναντία ποιεῖν, ὅσα τῷ θυμοειδῇ χρῆσθαι συμβεβηκόσιν.

Κ Ε Φ. ι'.

ΗN δὲ τις ποτε βελήθῃ χρῆσθαι τῷ χρυσίμῳ εἰς πόλεμον ἴσπερ μεγαλοπρεπείῳ τε καὶ περὶ
βλεπιοτέρῳ

cipi, ut equi poppyfmi sibilo mitigentur, clogmo excitentur. Quod si quis initio lenius equum tractet cum clogmo, durius cum poppyfmo: nimirum ad poppyfsmum incitari adsueverit, ad clogmum mitigari.

11. Eodem modo nec ad clamorem, nec ad tubam, vel ipse videri debet ad equum accedere perturbatus, vel ei turbulentam aliquam speciem exhibere: sed in huiusmodi casu equum sedare, quantum ejus fieri potest, & eundem tum prandii, tum cenæ pa-

bula, si quidem id fieri liceat, offerre.

12. Rectissimum vero consilium hoc fuerit, ut equus admodum ferox ad usum belli non ematur. De inerti equo sufficere mihi videtur id scripsisse, omnia huic faciunda iis contraria, quibus utendum in animoso consulimus.

C A P. X.

SI quis autem equo ad bellum idoneo sic uti voluerit, ut etiam inter equitandum magnificentior &c

ελεπιοτέρῳ ἰσπάζεσθαι, ὃ μὲν ἔλκειν τε τὸ σῶμα τῷ χαλινῷ, καὶ μυωπίζειν τε, καὶ μασιγρῶν τὸ ἰσπῶν, ἀ οἱ πολλοὶ ποιοῦντες λαμψυβεῖν οἴονται, ἀπέχεσθαι δέ. πάντα γὰρ ταῖαντία ὅτοί γε ποιεῖσιν ὧν βύλον γ'.

β'. Γά, τε γὰρ σῶμα ἔλκοντες ἄνω, ἀντὶ ὅ τοι εἰς τὸ πρῶτον, ἐκτυφλοῦσι τὰς ἰσπύς, καὶ μυωπίζοντες καὶ πόρνοντες ἐκπλήττουσιν, ὥστε τεταράχθαι καὶ κινδυνεύειν. Τούτοις δ' ὅστις ἰσπῶν ἔργα τῶν μάλιστα ἀχθομένων ἰσπασίᾳ, καὶ ἀγρᾷ καὶ ἑκαλὰ ποιοῦντων.

γ'. Εἰάν τις διδάξῃ τὸ ἰσπῶν ἐν χαλαρῷ μὲν τῷ χαλινῷ ἰσπύειν, ἄνω δὲ τὸ αὐχένα διαρῆν, σπῶν δὲ τῆς κεφαλῆς κυρτοῦσθαι, ὅπως ἀνὶ ἀφ' ἧς οἱ ποιεῖν τὸ ἰσπῶν οἷος ὡς καὶ αὐτὸς ἤδεταί τε καὶ ἀγὰλ-
λεται.

δ'. Τεκμήριον δὲ, ὅτι τούτοις ἤδεταί. ὅταν γὰρ * αὐτῆς ἔλθῃ παρ' ἰσπύς, μάλιστα δὲ ὅταν ὡς ἀπὸ πλείας, τότε αὐτὴ τὸ αὐχένα ἀνωτάτω, καὶ κυρτοὶ μάλιστα τὴν κεφαλὴν γορ-
γύμνηται.

& spectabilior fit : is uti nec os equi fræno torqueat, nec eum calcaribus & flagris urgeat, abstinere se debet : quæ plerique dum faciunt, splendorem quandam præ se ferunt. Contraria nempe iis agunt omnia, quæ cupiunt.

2. Etenim dum equorum ora sursum trahendo torquent; cæcos reddunt eos, qui ante spectare debebant : dum calcaribus urgent, & flagris cædunt, ita terribiles obstupesciunt ; ut perturbati, se periculis exponant. Ea vero fieri ab equis solent, qui motum equita-

tionis molestissime ferunt ; ac forte, non egregie se gerunt.

3. Si quis autem sic equum instituatur, ut motus equestres fræno laxiore peragat, & cervicem sursum adtollat, & à capite gibberis instar incurvet : ita scilicet illum impellat ad præstandum ea, quibus equus ipse gaudet ac exultat.

4. His eum gaudere, vel hoc argumento constat. Nam quoties ipse ad alios accedit equos, feminei præsertim sexus ; tunc & cervicem ad summum adtollit ; & caput agili maxime motu recur-

vat ;

γάρμῳ. καὶ τὰ μὲν σκέλη ὑγρὰ μεταερίζῃ, τὸ δὲ ἔρσιν
ἀνω ἀταπεινῇ.

εἰ. Όταν οὖν τις αὐτὸν εἰς ταῦτα προάγῃ, ἅψαυ-
τὸς χημάσσοιται, ὅταν μάλιστα χαλασπύσῃται, οὕτως
ἰσθμυρόν τε τῇ ἰσπασίᾳ, καὶ μεγαλοπρεπῇ, καὶ γορ-
γῶν, καὶ πείσσειον σποφαίνῃ τὸ ἴσπον. ὥς οὖν ἡγέ-
μεθα ταῦτ' ἀν' ἀσφαδύῳ, νῦν αὖ πειρασόμεθα διη-
γῶσθαι.

στ'. Πρῶτον μὲν τοίνυν χρὴ τὸ μείον δυοῖν χαλινῶν κα-
κῆσθαι. τούτων δὲ ἕτω ὁ μὲν λεῖψ, τὸς τροχῶς ἐν-
μεγέθεις ἔχων, ὁ δὲ ἕτερος τὸς μὲν βοχῶς καὶ βαρὺς καὶ τα-
πεινὸς, τοὺς δ' ἐχέουσιν ὀξεῖς· ἵνα ὁπόταν μὲν τῷτον λάβῃ,
ἀσάλλων τῇ παχύτητι, ἀπὸ τῷτο ἀφείῃ, ὅταν δὲ τὸ
λαβὼν μεταλάβῃ, τῇ μὲν λειότητι αὐτοῦ ἡσθῇ. ἀ δὲ ὑπὸ
τῷ παχέῳ παδύδῃ, ταῦτα καὶ ἐν τῷ λεῖῳ ποιῇ.

ζ'. Ἡ δ' αὖ καταφρονήσας τὴν λειότητι θάμνῃ
ἐσφείδῃ ἐν αὐτῷ, τῷτε ἐνεκα τῶς τροχῶς μεγάλης
τῷ

vat; ac alte quidem mollia crura
tollit, caudam vero sursum ten-
dit.

5. Itaque si quis eum ad ista
deducat, quæ ipsemet effingit,
quum pulchritudinem suam in
primis ostentat; tum vero talem
exhibebit equum, qui & volupta-
tem ex agitatione capiat, & ma-
gnificus sit, & pernix, & specta-
bilis. Quo autem modo putemus
hæc posse perfici, nunc enarrare
conabimur.

6. Primum igitur habere fræ-
na non pauciora duobus oportet.

Horum læve sit unum, & orbes
habeat majusculos; alterum gra-
ves ac depressos orbes, & echi-
nos acutos: ut ubi frænum hu-
jusmodi prehenderit, ob asperi-
tatem ægre ferens, dimittat; ubi
læve cum isto commutaverit,
ejus lævitate delectatus, quæ
facere per illud asperum edo-
ctus fuerat, etiam lævi utens ef-
ficiat.

7. Sin ista lævitate contemta,
frequenter huic incumbere velit:
hanc ipsam ob causam lævi ma-
jores orbes addimus, ut os pan-
dere

τῷ λείω παρτίθμεν, ἵνα χάσιν ἀναλχάζομεν ἑὸν αὐτῶν ἐφείη δὲ φόμον.

η'. Οἶόντε δὲ καὶ τὸ πρᾶχμ' παντοδαπὸν ποιῆν, καὶ χαλινῶν, καὶ χαλαπίνων. ὅπως δ' ἂν ᾧσι χαλινοί, πάντες ὑγροὶ ἔστω. τὸ μὲν γὰρ σκληρὸν ὅππῃ ἂν ὁ ἵππος λάβῃ, ὅλον ἔχῃ πρὸς ταῖς γνώσιν. ὥστε καὶ ὁ βέλτοισιν ὁπότεν ἂν τις λάβῃ, ὅλον αἶψα.

θ'. Ο δὲ ἕτερος ὥστε ἡ ἄλυσις ποιῆ. ὃ γὰρ ἂν ἔχη τις αὐτῷ, τῷτο μόνον ἀκαμπτοὺς μύς, τὸ δὲ ἄλλα ἀπῆρτηται. δὲ δὲ φεῦγον ἐν τῷ σώματι αἰεὶ θηρεύων, ἀφίπτοι δὲ τὸ γνῶναι τὸ φόμον. τέττα ἔνεκα καὶ οἱ καὶ μέσον ἐκ τῶν ἄξωνων δακτύλιοι κρεμάννυνται, ὅπως τέτοις δάσιν τῇ τε γλώττῃ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν, ἀμελῇ δὲ ἀναλαμβάνειν πρὸς τὰς γνώσεις τὸ χαλινόν.

ι'. Εἰ δὲ τις ἀγνοῇ, τί τὸ ὑγρὸν ἔστω χαλινῶν, καὶ τί τὸ σκληρὸν, γράφομεν καὶ τῷτο. ὑγρὸν μὲν γὰρ ἔστιν, ὅταν οἱ ἄξονες εὐρείας καὶ λείας ἔχωσι τὰς συμβολὰς, ὥστε ῥαδίως

dere per eos cogatur, atque ita lupos admittat.

8. Licebit & asperius frænum variare tum implicando tum extendendo. Quotcumque vero fræna fuerint, mollia sint omnia. Nam durum quacumque parte prehenderit equus, totum ad maxillas tenet; sicut & verum quacumque parte quispiam prehenderit, totum sustollit.

9. Alterum vero sic comparatum est, ut catena. Quam enim partem ejus aliquis tenet, ea sola non flexa manet; reliquis

pendulis. Has dum fugientes in ore semper venando capiat equus, lupos à maxillis dimittit. Eam ob causam pendent & anuli de axibus in medio, ut hos tam lingua quam dentibus insequendo prensans, frænum ad maxillas corripere negligat.

10. Si quis autem ignorat, quod frænum molle, quod durum sit; hoc quoque litteris complectemur. Est enim molle, quum axes ita & latas & læves commissuras habent, ut facile

δίως κἀμπέσθαι. ἢ πάντα δὲ, ὅποσα περιίηται θεὸς τῶς
ἄξοναι, ἢ εὐρύτομα ἢ, ἢ μὴ σύμπυκκα, ὑγρότερά ᾽βσι.

ια'. Ἡ δὲ χαλεπῶς ἔκαστα ἔ' χαλινῶ ἀφαιρέσει ἢ
σωθῆ, τῷτ' ἐπὶ σκληρὸν εἶ). ὁποῖον δ' ἂν πῖς ἢ τέτω,
ταῖς γε πάντα * ταῦτα ποιητέον, ἢ πέρ γε βέλη) ἀπο-
δείξασθαι τ' ἵπποι, οἷον ὡς εἴρη).

ιβ'. Ανακρυστέον μὲ τὸ στόμα ἔ' ἵππου ἔτε ἄραν χα-
λεπῶς, ὥστε ὀκνεῖν, ἔτε ἄραν ἡσύχως, ὥς μὴ ἀσθά-
νεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ἀνακρυσθῆναι αἶρη τ' αὐχένα, δο-
τέον εὐθὺς τ' χαλινόν. ἢ τὰλλα δὲ δῆ, ὡς περ ἢ παυό-
μεθα λέγοντες, εἰ ὦ ἂν καλῶς ὑπομενῇ, χαλῆσθαι
τῷ ἵππῳ.

ιγ'. Καὶ ὅταν δ' αἰσθῆται ἡδόμενον τ' ἵππον τῇ τε
ὑψηλαυχενίᾳ ἢ τῇ χαλαρότητι, εἰ τέτω ἔδεν δῆ χαλε-
πόν περιστρέφειν, ὥς ποιεῖν ἀναγκάζονται, ἀλλὰ ἡσπεύειν
ὥς παύσασθαι βυλόμενον. οὕτω γὰρ μάλιστα θάρρων
περὶ εἰς τ' ταχέαν ἵππασίαν.

ιδ'. Ως

cile flectantur. Itidem omnia, quæ
circum axes adhibentur, si larga
sint, ac minus densa, magis etiam
sunt mollia.

11. Si vero fræni partes omnes
difficiliter discurrant & cohæ-
reant; hoc scilicet est, durum es-
se acrigidum. Qualecumque ve-
ro frænum equus habeat, eo per-
aget hæc omnia; modo equus
talem illum efficere voluerit, qua-
lem descripsimus.

12. Os quidem equi sursum
impellendum non adeo graviter,
ut effugere divertendo velit; nec

adeo placide, ut non sentiat. Ubi
sursum caput impellendo cervi-
cem adtollit, mox ei frænum con-
cedendum erit. Quinetiam in a-
liis equo, sicuti monere non de-
sinimus, officium recte facienti
vicissim indulgendum.

13. Quumque senserit eques, &
elatione cervicis equum, & habe-
narum laxitate delectari: tum ve-
ro nihil ei molestum adferre debet;
quasi ad laborem cogere; sed blan-
diri, quasi potius eum quiescere ve-
lit. Sic enim animo maxime prom-
pto ad agitationem celeriorē procedet.

ιδ'. Ως δὲ καὶ τὰ ταχὺ θεῖν ἴσπευθε ἥδεται, περμύειον. ἐκφυγὼν γὰρ οὐδεὶς βάδιον πορεύεται, ἀλλὰ θεῖ. τούτῳ γὰρ πέφυκεν ἥδεται, ὡς μή τις πλείων ἢ χερσὶ θεῖν ἀναγκάζῃ. ὑπερβάλλον δὲ τὸ χερσὶ οὐδὲν τῶν πάντων ἡδὺ ἔτε ἴσπευθε ἔτε ἀνθρώπων.

ιε'. Οἴσθι γε μὴν εἰς τὸ ἴσπάζεσθαι μὴ ἔχεις κυρτοὺς ἀφισμένους ἢ, εἰσορῶντες μὲ δάπηρ ἡμῶν εἴη ἐν τῇ περὶ τῆς ἴσπασίας ἐκ τῶν σφοδρῶν εἰς τὸ θαπτοῦ ὁρμαῖσθαι. ὡς δὲ τις τῆτο μὲ μεμαθηκός αὐτῷ ἅμα ἀνπλαμβάνηται τε τῷ χαλινῷ, καὶ σημεύῃ τῶν ὁρμητικῶν πύκτω, ὑπὸ μὲν ἔχει χαλινῷ * πεισθεῖς ὑπὸ δὲ ἔχει ὁρμᾶν σημανθῆναι ἐγγεῖρηται· καὶ περβάλλει μὲ τὰ σέρια, αἶψα δὲ ἀνωτέρω τὰ σκέλη ὀρμίζομεν, καὶ μὲντοι ὑγρὰ γε. καὶ γὰρ μάλλον, ὅταν λυπῶνται, ὑγρῶς τοῖς σκέλεσιν ἴσπειν ποιήσονται.

ισ'. Ἦν δὲ τις οὕτως ἀνεζωπυρημένῳ αὐτῷ δῶκε τὸ χαλινόν, εἰ ταῦτα ὑφ' ἡδονῆς τῷ ἄλλῳ τὸ χαλαρότητα ἔσται μίαν

14. Nec argumentum nobis deest, quo constet, equum cursu velociore delectari. Quippe nulus omnino equus, ubi effugerit, gradatim incedit, sed cursu fertur. Hoc enim à natura delectari solet, nisi quis eum ulterius quam tempestivum sit, ad cursum cogat. Quidquid vero tempestivi usus modum superat, id omnibus in rebus nec equo nec homini gratum est.

15. Ubi jam ad agitationem quandam gloriosam pervenerit, adfuefactus scilicet à nobis erit in

agitatione priori, ut post inflexiones ad motum celeriore tendat. Si quis autem equum jam sic institutum simul & fræno retineat, & signo dato ad impetum excitet: tum vero pressus ille quidem à fræno excandescit, sed concitationis signo accenditur, ac pectus protendit, & irascens altius crura tollit, non mollia tamen. Quippe quum offenduntur equi, non ideo cruribus uti mollioribus solent.

16. At si quis equo sic excitato frænum concesserit, ibi præ gaudio, quod ob laxitatem se lupis libera-

μὴν λελύσθαι νομίζειν, κυδρῶ μὲ πρὸ χήματι, ὑγροῖν δὲ τοῖν σκελεῖν γαυειόμην (φένε), παντάπασι ἐκμιμούμην (τὸ) τὸ πρὸς ἴσους καλλωπισμόν.

ΙΖ'. Καὶ σὶ θεώμνηοι τὸ ἴσπον τοῖτον, σποχελῶσι ἐλθτέσιόν τε, καὶ ἐθελγρὸν, καὶ ἴσπατήν, καὶ θυμοειδῆ, καὶ σοβαρόν, καὶ ἅμα ἡδιῷ τε, καὶ ἅμα γοργὸν ἰδῆν. καὶ ταῦτα μὲ δὲ, ἢν τούτων τις ὀπιθυμήσῃ, μέχει τούτων ἡμῖν γεγέφθω.

Κ Ε Φ. ια'.

ΗΝ δὲ τις ἄρα βυλῆθῃ, καὶ πομπικῶ, καὶ μετιώρῳ, καὶ λαμρῶ ἴσπῳ ληήσασθαι, καὶ μάλα μὲ τοῖς τοιαῦτα ἐκ παντὸς ἴσπῳ ἡγεῖ, ἀλλὰ δὲ ὑπάρξαι αὐτῷ καὶ τὸ ψυχὴν μεγαλόφρονα, καὶ τὸ σῶμα εὐρωτον.

Β'. Οὐ μῦνοι, ὅγε οἷονταί πνες, τὸ τοῖς σκέλη ὑγρὰ ἔχοντα καὶ τὸ σῶμα αἶρειν δυνήσασθαι, οὐχ ὅπως ἔχῃ. ἀλλὰ μάλλον

CAP. XI.

liberatum existimet, glorioso quodam gestu, cruribusque mollibus exultabundus fertur, & in omnibus exprimit elegantiam illam, cum qua solet equos alios adire.

17. Ac talem qui spectant equum, & liberalem adpellant, & spontaneum, & equestrem, & animosum, & fastuosum, simulque jucundum & terribilem adspectu. Quæ quidem si quis est, qui adfectat, hæcenus exposita norit.

ΑT si quis equo ad pompas idoneo, & erigente se, & splendido uti voluerit: sane non quovis ab equo hæc exspectet, sed existere prius animum in eo magnum, & robustum corpus, oportet.

2. Quod autem plerique existimant, equum, cui crura mollia sint, etiam corporis adtolendi facultatem habiturum, non ita comparatum est: sed potius hoc

μᾶλλον ὅς ἐν τῷ ὀσφυϊ ὑγρὰν τε, καὶ βαρὺν, καὶ ἰσχυρὰν ἔχη, (καὶ ὁ τὸ χεῖρ ὑγρὰν λέγομεν, ἀλλ' ἢ πέφυκε μεταξὺ τῆς πλὺρῳ καὶ τῆς ἰσχῆος καὶ τῆς κενεῶνα.) ὅτι οὗ διωήσε) πῶρ' ὡς ὑποπνέειν τὰ ὀπίσθια σκέλη ὑπὸ τὰ ἐμπρόσθια.

γ'. Ἦν οὖν τις ὑποπνέοντα αὐτὸν ἀνακρῆναι τῷ χαλινῷ, ὁκλάζει μὲν τὰ ὀπίσθια εἰ τοῖς ἀσπράγμοις, αἶψά δὲ τὸ πρῶτον σῶμα, ὥστε τοῖς ἔξεναντίας φαίνεται τὰ γαστέρα καὶ τὰ αἰδοῖα. δὲ δὲ καὶ ὅταν ταῦτα ποιῇ, δίδοναι αὐτῷ τὸ χαλινόν, ὅπως τὰ χαλινὰ ἰσχυρὰ ἐκὼν τε ποιῇ, καὶ δοκῇ τοῖς ὀρῶσιν..

δ'. Εἰσὶ μὲντοι οἱ καὶ ταῦτα διδάσκουσιν, οἱ μὲν ῥά βδω ὑπὸ τῆς ἀσπράγμοις κρῶντες, οἱ δὲ καὶ βακτηρία πρὸς πρῶτοντα πῖνα κελεύοντες ὑπὸ πᾶσι μὲναιας πάμειν.

ε'. Ἡμεῖς γε μὲντοι τὸ χεῖρ' οὗ διδασκαλίῳ νομίζομεν, ὥσπερ αἰεὶ λέγομεν, ὡς εἰ παντὶ πρῆπτι) τὸ, εἰ ὅ ἐν ποιήσῃ τῷ ἀναβάτῃ καὶ γῶμιν, τυγχάνῃ ῥατῶντος πρὸ αὐτοῦ.

ζ'. Α'

hoc illius erit, cui lumbi molles sunt, & breves, & robusti. Nec jam de lumbis ad caudam loquimur, sed de iis qui ad alvum, inter latera & coxas existunt. Talis equus subjicere crura posteriora prioribus haud exiguum ad spatium poterit.

3. Itaque si quis eo sic subjiciente, frænum sursum adducat; posterioribus quidem partibus in talos recumbit, antè vero corpus sic adtollit, ut ab adversis & venter & verenda conspiciantur. Hæc vero quum facit, frænum ei

remittendum est; ut quæ pulcherrima præstantur ab equo, & faciat lubens, & ita facere judicio spectatorum existimetur.

4. Et hæc quidem sunt qui docent equos, dum eos alii virga subter talos pulsant, alii quendam propter equum currentē baculo cedere subjectas femoribus partes jubet.

5. Nobis ea docendi ratio judicatur optima, quemadmodum semper dicimus, si comitetur hoc in omnibus, ut equus voluntati agitatoris obsequens, vicissim ab eo quietem impetret.

6. Nam

γ'. Α' μὲν γὰρ ὁ ἵππος ἀναγκαζόμενος ποιεῖ, ὥσπερ καὶ Σίμων λέγει, οὐτ' ὅπιστα, οὐτε καλὰ ἔστιν, ἔστιν μᾶλλον, ἢ εἰ τις ὀρχισθὴν ματιγῶν καὶ κειτεῖς. πολὺ γὰρ ἀνὰ πλείω ἀρχιμοισθὴν ἢ καλὰ ποισθὴν ὁ τοιαῦτα πάχων καὶ ἵππος καὶ ἄνθρωπος. ἀλλὰ δὲ ἀπὸ σημείων ἔχοντα πάντα τὰ κάλλιστα καὶ λαμπρότατα ὅπως εἴνυσται.

δ'. Ἦν δὲ καὶ ὅτε μὲν ἵππάζηται, μέχρι πολλῶν ἰδρῶτος ἐλαύνῃ, ὅταν δὲ καλῶς μετεωρίσῃ ἑαυτὸν, ταχὺ τε καταβαίνεται καὶ ἀποχαλινῶται, εὖ γὰρ εἶδέναι, ὅτι ἐκὼν εἴσιν εἰς τὸ μετεωρίζειν ἑαυτὸν.

ε'. Ἐπὶ τῷ τοιούτων ἤδη δὲ ἵππαζομένων ἵππων καὶ θεοὶ καὶ ἥρωες γράφονται καὶ ἄνδρες, οἱ καλῶς χρώμενοι αὐτοῖς, μεγαλοπρεπεῖς φαίνονται.

θ'. Οὕτω δὲ καὶ ἔστιν ὁ μετεωρίζων ἑαυτὸν ἵππος σφόδρα ἢ καλὸν, ἢ θαυμαστὸν, ἢ ἀγαθόν, ὥς πάντων τῶν ὁράντων καὶ γένει καὶ χειρῶν τὰ ὀμματα κατέχῃ. οἷοις γοῦν οὐτε ἀπολείπει αὐτὸν, οὐτε ἀπα-
γορεύει

6. Nam equus ad quæ præstanda cogitur, ut Simo quoque monet, ea nec intelligit ipse, nec magis pulchra sunt, quam si quis histrionem flagris & stimulis ad agendum impellat. Quippe multo plura foede, quam belle peregerit, qui sic excipitur, & equus, & homo. Nimirum ex signis equus percipiens omnia pulcherrima pariter & splendidissima debet exhibere.

7. Quod si etiam, quoties equitationis motu exercetur equus, ad copiosumque sudorem agitur;

quoties autem pulchre semet erigit, cito descendat, & frænum adimat: omnino fore, sciendum, ut ad erigendum se non invitus accedat.

8. Atque huiusmodi sane in equis tam dii quam heroes, equitantes pingi solent; & homines, qui equis scite norunt uti, magnificentiam quandam præ se ferunt.

9. Est autem tam vehementer pulchrum quiddam equus semet erigens, tam admirandum atque stupendum; ut omnium spectantium, tam juvenum quam senum, oculos detineat. Nemo certe vel ab eo discedit,

γορεύει θεάμενθ', ἔτ' ἂν τῷ ὀπιδεικνύηται τιῷ λαμ-
πρότητι.

ί. Ἡ γέ μιν ποτε συμβῇ πινι τῷ τοιούτῳ ἵππον κε-
κτημένῳ, ἢ φυλαρχῆσαι, ἢ ἵππαρχῆσαι, ἢ δὲ αὐτὸν τῷ το-
πιδάξιν, ὅπως αὐτὸς μόνῳ λαμπαρὸς ἔσται, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον ὅπως ὅλον τὸ ἐπόμενον ἀξιοθέατον φανῇται.

ια. Ἡν μὲ οὖν ἠγῆται, ὥς μάλιστα ἐπαμύνοι τῆς τοιού-
της ἵππου, ὅς ἂν ἀνωτάτω ἀρεθμῶν καὶ πυκνότητι τὸ
σῶμα, βραχύτατον περὶ δάμη, δηλονόπι καὶ βάδιον ἔποιτ'
ἂν οἱ ἄλλοι ἵπποι αὐτῷ. ὅκ δὲ ταύτης τῇ ὁφείας τί ἂν
καὶ λαμπαρὸν γένοιτ' ἂν;

ιβ. Ἡν δὲ ἔξεγείρας, τῷ ἵππον ἠγῆται μήτε τῷ ἄρῳ
πάχῃ, μήτε τῷ ἄρῳ βραδεί, ὥς δ' εὐθυμότατοι ἵπποι,
καὶ γρηγότατοι, καὶ ποικίλιν εὐοχημένεσσι γένοιτο, ἐν ἠγῇ αὐ-
τοῖς, οὕτως ἀθρόος μὲν ὁ τύπος, ἀθρόον δὲ τὸ φρύαγμα
καὶ τὸ φύσημα τῷ ἵππων συμπρέσειτο. ὥστε ἢ μόνον αὐτὸς
ἀλλὰ καὶ πάντες ὅσοι συμπρεπόμενοι, ἀξιοθέατοι ἂν φάνοιντο.

ιγ. Ἡν

discedit, vel spectare definit, dum
splendorem ille suum ostentat.

10. Quod si contingat alicui,
talem equum nato, vel tribu-
natus, vel equitum magisterium;
non hoc duntaxat eniti debet, ut
solus ipse sit splendidus: sed mul-
to magis ut comitatum universum
spectatu dignum exhibeat.

11. Itaque si ex his equis, cujus-
modi maxime laudari solent, præ-
cedat quispiam, qui summam ad
altitudinem, & creberrime cor-
pus erigens, paulatim admodum
progrediatur; sequentur hunc equi

scilicet alii gradatim. Et quid
in hoc spectaculo splendidum
fuerit?

12. At vero si ductor equum
excitaverit, ac neque nimia cum
celeritate, neque tarditate nimia,
sed ea ratione præcedat, qua fiunt
equi & animosissimi, & inprimis
truces, & specie ad labores obeun-
dos maxime decenti: eo nimirum
modo & strepitus quidam repenti-
nus, & repentinus hinnitus atque
flatus equorum aderit. Itaque non
ipse tantum, sed totus etiam comi-
tatus spectatu dignus videbitur.

13. Si

γ'. Η γὰρ μήτοι τις χαλῶς ἰσπνήσῃ, πρὲρ δὲ ὡς
 πόνοις δυνάσθαι ὑποφέρειν, ὁρθῶς δὲ λήτῃ καὶ ἐν τοῖς
 πρὸς πόλεμον μελετήμασι, καὶ ἐν ταῖς πρὸς ὁπιδείξιν ἰσ-
 πασίαις, καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγωνίσμασι, τί ἐπι ἐμπο-
 δῶν τέτῳ, μὴ ἔχῃ πλείονός τε ἀξίως ἰσπνυ ποιῆν, ἢ ὅς
 ἀνὴρ ὡφθαλμῶν, καὶ εὐδοκίμοις μὲν ἰσπνυ ἔχῃ, εὐδοκι-
 μῶν δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἰσπνικῇ, ἵνα μή τι δαιμόνιον καλύῃ;

Κ Ε Φ. β'.

Γράφαι δὲ βυλόμεθα καὶ ὡς δὴ ὠπλιάσθαι τὴν μέλλουσα
 ἐφ' ἰσπνυ κινδυνεύει. πρῶτον μὲν ποίνῃ φαμέν
 λήτῃ τὴν θώρακα πρὸς τὸ σῶμα πεποιθῆσθαι. τὴν
 μὲν καλῶς ἀρμόζοντα ἐκείνῳ φέρει τὸ σῶμα, τὴν δὲ ἄρα
 χαλαρὸν οἱ ὦμοι μόνοι φέρουσιν. ὁ γὰρ μὴν λίαν στενός,
 δεσμός, οὐχ ὅπλον ἐστίν.

β'. Ἐπὶ

13. Si denique feliciter equum
 aliquis emerit, ad laborum tole-
 rantiam educarit, eodem recte
 tum in exercitiis ad actiones bel-
 licas, tum in agitationibus ad
 ostentationem comparatis, & in
 procliorum certaminibus utatur:
 quid huic obstaré possit amplius,
 quominus equos pretii majoris
 efficiat, quam eos acceperit; ac
 tum probatos habeat, tum ipse
 rei equestris gloria floreat, nisi
 divinitus impediatur?

C A P. XII.

His adjungere volumus & il-
 lam descriptionem, quo-
 nam modo armatum esse oporteat
 eum, qui periculum in equo sit
 aditurus. Primum ergo dicimus,
 loricam sive thoracem ad corpus
 factum esse debere. Si recte con-
 gruatur, corpus ipsum hunc gestat:
 laxum nimis humeri soli portant.
 Admodum angustus, vinculum
 est, non armatura.

β'. Επεὶ δὲ καὶ ὁ αὐχὴν ὅτι τ' ἡμεῖων, φαμέν χρῆναι καὶ τῷ τῷ αὐτῷ ὅτ' ἡμέτερος ὁμοίον τῷ αὐχένι τέτασμα πεποιῆσθαι. τὸ τοῦ ἅμα κόσμον τε πᾶσι, καὶ ἡμῶν δὲ εἰργασμένον ἦ, δέξεται, ὅταν βέλῃται, τῷ ἀναβάτη τὸ ὁρώσῃ μετὰ τ' ῥινός.

γ'. Κεῖνται γὰρ μὲν κρέπτονται ἑῷ νομίζοντες ὅτι Βοιωτὸν πύργος. τὸ τοῦ αὐτοῦ σιγᾷ μάλιστα πάντα τὰ ὑποφύγοντα ὅτ' ἡμέτερος, ὅρῃ δὲ ὁ καλύψ. ὁ δ' αὖ ἡμέτερος οὕτως εἰργάσθαι, ὥς μὴ καλύψῃ μήτε καθίξιν μήτ' ὀπικύπῃ.

δ'. Περὶ δὲ τὸ ἥτερον, καὶ τὰ ἀδύνα, καὶ τὰ κύκλω, αἱ πτέρυγες τοιαῦται καὶ ποσαῦται ἔσονται, ὥστε σῆγῃ τὰ μέλη.

ε'. Επεὶ δὲ καὶ ἀειτερά καὶ ἡμῶν πᾶσι, κατὰ φύσιν τ' ἰσπία, καὶ τῷ ἐπαινεῖν τὸ εὐρημόν ὅπλον, τ' χεῖρας καλυμνύν. τὸν τε γὰρ ὤμων σκεπάζει, καὶ τ' βραχίονα, καὶ τ' πῆχυν, καὶ τὸ ἐχρόμνον τ' ἡνιῶν, καὶ ὁκτείνεται δὲ καὶ συγκαμ-

2. Quia vero inter exposita vulneribus letalibus & cervix est, fieri debere dicimus aptum cervici quoque tegumentum opere thoracario. Nam hoc & ornamentum adferet, & si iusto modo fabricatum fuerit, equitis faciem usque ad nares, ubi sic ille voluerit, intra se recipiet.

3. Galeam ducimus optimam, quæ Boeotii sit operis. Etenim ea tegit extra thoracem eminentia prorsus omnia, nec prospectum impedit. Thorax quoque sic elaboratus sit, ut nec in fessione nec

inclinatione prona ferat obstaculum.

4. Circum partes inter umbilicum & pubem, cum pudendis, & aliis in horum ambitu, tales totque pinnæ sunt ut illa membra tegantur.

5. Et quoniam sinistra quoque manus si laesa sit, equiti perniciem adfert; inventam & huic munientem laudamus armaturam, cui nomen manus inditum. Nam & humerum illa tegit, & brachium, & cubitum, & partes habentium contiguas, simulque tum extendi tum

con-

συγκάμπεται. πρὸς δὲ τέτοις, καὶ τὸ ἀφαιλεῖται ἔθωρα-
κος ὑπὸ τῇ μαχαλῇ καλύπτεται.

Ε'. Τὴν γε μὲν δεξιὰν ἐπάγειν δεξίαν, ἣν τε ἀκοντί-
σας, ἣν τε πατάξαι βεληνῇ. ἔμ' ὅν θώρακ' τὸ κα-
λὺν τρίτῃ ἀφαιρετέον, ἀντὶ δὲ τέττα πτέρυγες ὥσιν
οἱ τοῖς γηλύμοις περικυβήται, ὅπως, ὅταν μὲν διαίρηται,
ὁμοίως ἀναπύωνται· ὅταν δὲ καθαρῇται, ὅπως κλείων-
ται.

Ζ'. Τῷ γε μὴν βραχίονι ὃ ὥσπερ κνημὶς περικυβή-
ται, ἀρκὴν βέλπειν ἡμῖν δοκῇ (εἰ), ἢ συνδεθὲν ὅπλῳ.
τὸ γε μὴν μὲν ἀρκὴν ἀρμενῆς τῇ δεξιᾷ, περικυβήται ἐπὶ
ἔθωρακ' ἢ μοχλείῳ ἢ χαλκείῳ. εἰ δὲ μὴ, οἱ τῷ ὅπλῳ
καρπύῳ ἀφύλακτον ἔσται.

Η'. Εὔρω ἣν π. πᾶσιν ὃ ἴσπ' ὅ, οἱ παντὶ κα-
δύῳ καὶ ὁ ἀναβάτης ἡγῆται, ὁπλίζειν δὲ καὶ τῷ ἴσπ-
πον περικυβήται καὶ περικυβήται καὶ περικυβήται
ἵπποις.

contrahi potest. Præterea partem
sub alis à thorace destitutam ob-
tegit.

6. Dextram adtolli necesse est,
sive jaculum eques vibrare, seu
percutere hostem voluerit. Quid-
quid igitur heic à thorace impe-
dimentum adferre potest, remo-
vendum: & hujus loco pinnæ velut
in quibusdam cardinibus erunt ad-
plicatæ, ut quum dextra diduci-
tur, & ipsæ pariter explicentur;
quum reducitur, vicissim clau-
dantur.

7. Quod instar tegumenti tibia-

rum adhibetur brachio, commo-
dius nobis esse videtur ad eam
partem tuendam, quam si adli-
gatum sit armaturæ: Quod nu-
dari solet, dum dextra sustolli-
tur, muniendum juxta thoracem
tegumento, vel è pelle vituli-
na, vel ære facto. Nam alioqui
locus maxime letalis incustoditus
erit.

8. Quoniam vero si quid equo
accidat, etiam seffor in periculo
summo versatur; armandus & e-
quus ipse, tum frontis, tum pecto-
ris, atq; laterum tegumentis. Hæc
enim

δίοις. ταῦτα γὰρ ἅμα καὶ τῇ ἀναβάτῃ παρὰ μνηστῆρας γίνεσθαι. πάντων δὲ μάλιστα τοῦ ἵππου καλεῶνα δεῖ σκεπάζειν. χειρώτατον γὰρ ὄν, καὶ ἀφανέστατον ὅτι. διωπατὸν δὲ σὺν τῇ ἐπιωπείᾳ αὐτὸν σκεπάζουσι.

θ'. Χρὴ δὲ καὶ τὸ ἔποχον τοῖς τοις ἐρράφῃ, ὡς ἀσφαλλέτερόν τε τῇ ἵππῃ καθεῖσθαι, καὶ τῇ ἑδρᾷ ἔῃ ἵππου μὴ σίνεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα [ἔῃ ἵππου] ἔτι καὶ ὁ ἵππος καὶ ὁ ἵππος ὡς πλυσμένοι ἀνέειν.

ι'. Κνήμη δὲ καὶ πόδες ὑποδέχονται μὲν ἀνέχοιτο τῇ παρὰ μνηστῆρας, ὅπλα δὲ καὶ ταῦτα, εἰ ἐμβάται γίνονται σκύτοις ἔξ ὧν αἱ κνήμεις ποιοῦνται. οὕτως γὰρ ἀνέμα ὅπλον τε κνήμεις, καὶ ποσὶν ὑποδήματ' ἀνέειν.

ια'. Ὡς μὲν δὴ μὴ βλάπτεσθαι, ἡνίκ' ἴλεων ὄντων, ταῦτα ὅπλα. ὡς δὲ τῶν ἐναντίων βλάπτειν, μάχασθαι μὲν μάλλον, ἢ ξίφος ἐπαγῆσθαι. ἐφ' ὑψηλῶν γὰρ ὄντων τῇ ἵππῃ κοπίδος μάλλον ἢ πληγῇ, ἢ ξίφοις ἀρκέσει.

ιβ'. Ἀντί

enim & equitis femora muniunt. Omnium vero maxime protegendus equi venter. is enim & letalibus expositus est maxime vulneribus, & debilissimus. Potest autem ephippio protegi.

9. Debet illud etiam lorum, quod ephippium constringit & continet, sic esse confutum; ut & tutior equiti sit sessio, & equi secula non laedatur. Et aliis quidem partibus hoc modo & equus & eques armati sint.

10. Tibias autem cum pedibus exstare consentaneum est extra fe-

morum tegumentum, munitæque fuerint hæc partes, si earum indumenta de illo corio fiant, ex quo crepidæ confici solent. Etenim hoc modo simul & armatæ tibias, & calceati pedes erunt.

11. Et hæc quidem ad hoc comparata sunt arma, ne lædi quis possit, modo dii propitii fuerint. Hostibus autem lædendis ensi præferenda machæra sive gladius incurvus. Nam ab equite, qui est in sublimi, vehementior est ictus copidis aut sicæ, quam ensis.

12. Hastæ

ιβ'. Απὶ γὰρ μὴν δόξατος χαμαίνε, ἐπειδὴ καὶ ἀσθενὲς καὶ δύσφορόν ἐστι, τὰ κρανείνα δύο παλτά μᾶλλον ἐπαμύμην. καὶ ὃ ἐξαφίεναι ὁ ἕτερον δυνατὸν τῷ ὀπίσθιον, καὶ τῷ λειπομένῳ οἷόν τε χεῖρσιν καὶ εἰς τὸ ἀντίον, καὶ εἰς τὰ πλάγια, καὶ εἰς τοῦ πιασεν καὶ ἅμα ἰχυρότερα περὶ δόξατος καὶ εὐφορώτερα ἐστίν.

ιγ'. Ακόντισμά γε μὴν ὁ μακρότατον ἐπαμύμην. καὶ ὃ ὑποστέφαι, καὶ μεταλαβεῖν παλτὸν οὕτω μᾶλλον ὁ χεῖρσιν ἐγχαρῆ. γράφομεν δὲ ἐν βραχὺ καὶ ὡς ἂν πρὸς κεράτῃ ἀκοντίστοι.

ιδ'. Ἦν δὲ πρὸς βαλλόμενον μὲν τὰ ἀριστερά, ἐπανάγων δὲ τὰ δεξιὰ, ἐλαττωμένον δὲ ἐκ τῶν μηρῶν, μικρὸν ἐπανακύνει καὶ τὸ λόγχην ἀφῇ, ὅπως σφοδρότατον τε καὶ μακρότατον οἷσεν τὸ ἀκόντιον, εὐτοχότατον μέντοι, ἐὰν καὶ ὁ σκεπὶ ἀφιεμένη αἰὲν ὀρεῖ ἡ λόγχη.

ιε'. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ἰδιώτη καὶ ὑπομήματα καὶ μαθήματα

12. Hastæ fuscinatæ loco, quoniam illa fragilis est, & incommoda gestatu, potius corneas tragulas duas probamus. Etenim harum altera conjici potest à perito, altera reservari ad usum vel in adversos, vel à latere, vel à tergo constitutos: simulque firmiores hæ sunt, quam hastæ, ac gestatu commodiores.

13. Jaculi vibrationem, quæ longissimum ad spatium fiat, laudamus. Nam hoc modo plustemporis conceditur, ut se quispiam avertat, & tragulam denuo sumat.

Scribemus etiam paucis, quæ jaculandi ratio sit optima.

14. Quippe si quis partes sinistras antè protendens, & dextras reducens, deque femoribus insurgens, sursum erectam nonnihil cuspidem emisit: ita nimirum & vehementissimo cum impetu, & longissime feretur jaculum, atque etiam dexterrime, siquidem emissæ cuspis semper ad scopum spectat.

15. Et hæc quidem admonitiones, & documenta, & exercitia rudi, adhuc equiti à nobis præscripta

54 ΞΕΝΟΦΩΝ. ΠΕΡΙ ΙΠΠΙΚΗΣ.

μαῖα καὶ μελετήματα γεγράφτω ἡμῖν. ἃ δὲ ἰσχυρὰ
προσῆκεν εἶδέναι τε καὶ πράσσειν, οὗ ἐτέρῳ λόγῳ δε-
δήλω.

ΞΕΝΟ-

scripta sunt. Quæ vero tum tum magistrum; alio libro de-
ficire tum exsequi conveniat equi- claravimus.

ΧΕΝΟ-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΙΠΠΑΡΧΙΧΟΣ.

Κ Ε Φ. α'.

ΠΡΩΤΟΝ μὲ γύνεα ληὴ ἀγέσθαι Θεὸς τῶντα
 διδόναι καὶ νοεῖν, καὶ λέγειν, καὶ πράττειν, ἀφ' ὧν
 Θεοῖς μὲ κεχεισμενιώτατα ἄρξεις ἂν, σωτῆρ δὲ
 καὶ φίλοις καὶ τῇ πόλει προσφιλέστατα, καὶ ὑπελείστατα, καὶ
 πολυωφελέστατα.

β'. Θεῶν δὲ ἴλεων ὄντων, ἀναβιβασθῆναι μὲν σοι ἰσ-
 πείας, καὶ ὅπως ἀναπληρῶται ὁ χεῖρ τ' νόμον ἀειμνός, καὶ
 ὅπως τὸ δι' ἰσπικὸν μὴ μειῶται. εἰ δὲ μὴ προσαναβή-
 σον ἰσπεῖς, μείονες αἰεῖ ἔσονται. ἀνάγκη γὰρ τῶν μὲ γήρα
 ἀπαγορεύειν, τῶν δὲ καὶ ἄλλως ἐκλείπειν.

γ'. Πλη-

XENOPHONTIS

DE MAGISTERIO EQUITUM.

CAP. I.

PRIMUM rem sacram fa-
 ciens, Deos precaberis, ut
 ea tibi concedant & in-
 telligere, & proferre, &
 agere; de quibus & Diis gratissi-
 mum sit imperium tuum, & tibi,
 amicis, rei publicæ cum pri-
 mis acceptum, & gloriosum, &
 longe utilissimum.

2. Diis placatis, equites in-
 struendi tibi sunt, tum ut nume-
 rus lege præscriptus compleatur,
 tum ne jam ante collectæ copiæ
 minuantur. Quippe si non acce-
 dant equites ad priores alii, paucio-
 res semper evadent. Nam alios ob
 senectutem abdicare se necesse est;
 alios aliis de causis deficere.

3. Post-

γ'. Πληρεπιδόχ' γε μὴν ἔ' ἰωπικῶ, ὅπιμελητέον μὲν ὅπως τρέφων) (Α) ἰωποῖ, ὥς ἀν διώωνται πόνους ὑποφέρειν. οἱ γὰρ ἥτις τ' πόνων ἔ'τε αἰρεῖν, ἔ'τε ἀποφρεύειν διώαιντο ἄν. ὅπιμελητέον δὲ ὅπως εὐχρηστοὶ ᾖσιν. (Α) γὰρ αὖ ἀπειθεῖς, τοῖς πολεμίοις μᾶλλον ἢ τοῖς φίλοις συμμαχῶσι.

δ'. Καὶ οἱ λακτίζοντες δὲ ἀναβιβασμένοι ἰωποῖ ἐκποδᾶν ποιητέοι. οἱ γὰρ τοῖσιν πολλὰκις πλείω κακὰ ἢ οἱ πολέμοι ποιῶσιν. δὲ δὲ καὶ τ' ποδῶν ὅπιμελῆσθαι, ὅπως διώων) καὶ ἐν τραχείᾳ χώρα ἰωπεύειν, εἰδότες ὅτι ὅπως ἀν ἀλῶσιν ἐλαυνόμενοι, ἐνταῦθα ἔ' χρήσιμοι εἰσιν.

ε'. Τῶν γε μὴν ἰωπῶν ὑπαρχόντων οἶων δὲ, τὴς ἰωπίας αὖ ἀσκητέον. πρῶτον μὲν, ὅπως ὅπ' τὴς ἰωπίας ἀναπιδᾶν διώωνται. πολλοῖς γὰρ ἤδη ἡ σωτηρία πρῶτον τῷτο ἐγένετο. δεύτερον δὲ, ὅπως ἐν παντοίοις χώροις ἰωπάζεσθαι διωήσωνται. καὶ γὰρ οἱ πολέμοι ἄλλοτε ἐν ἄλλοις τόποις γίνονται.

ς'. Οταν δὲ ἤδη ἔ'ποχοι ᾖσιν, δὲ αὖ σχολάζεσθαι, ὅπως

3. Postquam equitatum compleveris, adhibenda cura, sic ut equi alantur, quo perferre labores possint. Quippe si laboribus impares sint, nec adtolle se, nec evadere fuga possunt. Id quoque curandum, ut ad usum idonei sint. Nam contumaces potius hostes quam suos in præliis juvant.

4. Etiam illi removendi sunt, qui calcitrant, postquam equitem susceperunt. Qui enim tales sunt, sæpe numero plus mali quam hostes, inferunt. Haberi

debet & pedum ratio, ut etiam in aspera regione agitari possint; quum esse constet in iis locis inutilis, ubi dolorem in agitatione sentiunt.

5. Quum equi tales existunt, quales esse debent, exercendi & equites: ac primum, ut in equos insilire possint. Nam plerisque jam salus hinc parata. Alterum esto, ut in locis omnigenis equitare norint, quandoquidem & hostes alias in aliis locis existunt.

6. Ubi jam firmiter equis insederint, ejus erit habenda ratio, ut

ὅπως ἀκοιπῶσιν τε ὡς πλέστοι ἀπὸ τῶ ἰωπιν, καὶ τὰλλα
διωήσονται ποιῶν, ἀ δὲ τὴς ἰωπικῆς. μὲν τῶτα
ὀπλιτέον καὶ ἰωπικῆς καὶ ἰωπέας, ὡς αὐτοὶ μὲν ἤκουσα πτεώ-
σονται ἂν, βλάπτειν δὲ τὴς πολεμίοις μάλιστα διώσονται ἂν.

ζ'. Εἰς τὴν ὁδοσκαυάειον, ὅπως εὐπεθεῖς οἱ ἄν-
δρες ὦσιν. ἀνδρὶ γὰρ τὴν ὁδὸν ἰωπιν ἀγαθῶν, ἔτε ἰω-
πέων ἐπόχων, ἔτε ὅπλων χαλῶν ὄφελος ἔδεν. περὶ
τεῦται μὲν οὖν τούτων πάντων, ὅπως χαλῶς γίγηται, ὅ
ἰωπαρχον εὐκός ἐστι.

η'. Επεὶ δὲ καὶ ἡ πόλις, χαλεπὸν ἡγεσάμενη τῶτα πά-
τα τῶ ἰωπαρχον μόνον ὄντα ἀφ' ἑαυτῆς, περὶσσεύεται
μὲν αὐτῇ συνεργῶν φυλάρχους, περὶσσεύεται δὲ τῇ βυλῇ
συνεπιμελῆσθαι τῶ ἰωπικῆς, ἀγαθόν μοι δοκεῖ εἶναι, τοὺς
μὲν φυλάρχους ὁδοσκαυάειν συνεπιθυμῶν σοι τῶ χαλῶν τῶ
ἰωπικῶ. οἱ δὲ τῇ βυλῇ ἔχειν ῥήτορας ὁπτιηδείοις, ὅπως
λέγοντες φοβῶσιν τε τοὺς ἰωπέας, (βελτίονες γὰρ εἶναι φοβέ-
μενοι) καὶ ἀπορῶνσιν τε * τὴς τῇ βυλῇ, ὡς πὲρ ὁδοσκα-
υῶν χαλεπάνη.

θ'. Ταῦ-

ut ex equis jacula quam longissi-
me vibrent, & alia facere possint,
quæ facere viros equestres oportet.
Secundum hæc armandi tum
equi, tum equites; ut ipsi mini-
me vulnerentur, & hostes damnis
adficere maximis possint.

7. Hinc efficiendum, ut equi-
tes morigeri sint. Nam absque
hoc nec equorum bonorum, nec
equitum his recte insidentium, nec
armorum elegantium usus ullus
fuerit. Atq; his quidem omnibus,
ut egregie hant, præesse cum im-
perio magistrum equitum par est.

8. Et quia civitas rata difficile
quiddam esse, perfici hæc à solo
magistro equitum omnia, tribu-
nos ei deligit adjuutores, & consi-
lium adjungit, cum mandato, ut
equitatus curam una cum ipso ge-
rat; recte mihi facturus videris,
si tribunos sic instruas, ut tecum
ea velint, quæ ad equitatus com-
moda pertineant; & oratores ido-
neos habeas in consilio, qui & di-
cendo terrorē equitibus incutiant,
melioribus in metu futuris, & eos
in consilio mitigent, qui forte plus
equo difficiles se præbituri sint.

H

9. Ac

θ'. Ταῦτα μὲ οὖν ὑπομνήματα, ὧν δὲ σε ὅπριμε-
 λῆσθαι. ὥς δ' ἂν ἕκαστα τούτων βέλπιστα φράσιντο, τῷ-
 το δὲ πειράσομαι λέγειν. τῶς μὲ τοίνυν ἰσπέας δηλονό-
 τι καθιστάναι δεῖ κατὰ τὸν νόμον, τοὺς δ' υἱατωτάτους καὶ
 χρήμασι καὶ σώμασιν, ἢ εἰσάγοντα εἰς δικαστήριον, ἢ πεί-
 θοντα.

ι'. Εγὼ δὲ οἶμαι εἰς μὲ τὸ δικαστήριον τούτοις εἰσακτεῖν
 εἶ), ὅς μὴ εἰσάγων ἀλλ' κέρδος ἂν τις δοκοῖη τῷτο ποιεῖν.
 καὶ γὰρ τοῖς ἡθὺν δ' υἱαμόνοις εὐθὺς ἂν εἴη * ἀποτροπὴ, εἰ
 τοὺς δ' υἱατωτάτους πρὸς τοὺς ἀναγκάζοις.

ια'. Επὶ δὲ καὶ ὅπως ἂν μοι δοκῇ τις τῶς νέους μὲν, τοὺς οὖν
 ἰσπικῇ λαμπερὰ λέγων, εἰς ὅπριμιαν καθιστάναι ὅς ἰσ-
 πείην, τοὺς δὲ κυρώς αὐτῶν ἡθὺν ἀντιτείνοντας ἔχειν, τὰς δὲ
 διδάσκων, ὥς ἀναγκασθῶσονται μὲ ἰσποβοῦν, ὡς μὴ
 ὑπὸ σοῦ, ὑπὸ ἄλλου γούῳ ἀλλ' τὰ χρήματα.

ιβ'. Ἦν δὲ ὅπρι σοῦ ἀναβῶσιν, ὥς ἀποσρέψῃς μὲν
 τοὺς παῖδας αὐτῶν τῶν πολυτελῶν γε καὶ μανι-
 ῶν.

9. Ac istæ quidem admonitio-
 nes ad ea spectant, quæ diligen-
 tiam tuam requirunt. Quo autem
 modo singula rectissime peragan-
 tur, nunc dicere adgredior. Equi-
 tum in numerum ex legis præscri-
 pto referes eos, qui & facultati-
 bus, & viribus corporis præstent :
 idque vel in jus vocando, vel per-
 suadendo.

10. Sum autem in hac ego sen-
 tentia, ut hos in jus vocandos exi-
 stitem; quos nisi quis vocet, id
 quæstus causa facere videatur.
 Nam minus potentibus statim hoc

correctionis loco fuerit, si primos
 cogas, qui plurimum possint.

11. Præterea videtur hoc mo-
 do mihi quispiam & juvenes ad
 equitationis studium adducturus,
 si splendorem equestris rei præ-
 dicet; & illos, quorum in potesta-
 te sunt, minus adversantes habitu-
 rus, si plane futurum ostendat, ut
 propter opes alere cogantur equos,
 si non abate, saltem ab alio quo-
 piam.

12. Quod si tuis auspiciis rei se-
 dent equestri, te filios eorum à
 sumtuosis & infanis equorum em-
 tionibus

ἔξω ἰσπανῶν, ἐπιμελήσῃ δὲ ὡς ἂν ταχὺ ἰσπικοὶ γί-
γνοιτο. λέγοντα δὲ οὕτω, καὶ ποιῶν ὧστα πειρατῶν.

17. Τὰς γε μὴδ' ὄντα ἰσπέας ἢ βελὴ ἂν μοι δοκῇ,
παραφύσσει ὡς τὸ λοιπὸν δέησιν διπλάσια ἰσπάζεσθαι
καὶ ὡς τ' μὴ δυνάμειον ἰσπικὸν ἀκολυτῆν ὑποδοκιμάσῃ,
ἐπιτεῖναι ἂν πρέφειν τε ἄμεινον, καὶ ἐπιμελῆσθαι μᾶλλον
τ' ἰσπικῶν.

18. Καὶ τοὺς βιαιότες δὲ ἰσπικὰς ἀγαθὸν μοι δοκῇ εἶναι
παραφύσσει, ὅτι ὑποδοκιμαθήσονται. αὐτῇ γὰρ ἡ ἀπειλὴ
πυλῆν ἂν τοὺς τοιούτους μᾶλλον πύρρῃσει, καὶ ἰσπικῶν
σφραγίστην.

19. Αἰσθάνων δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἰσπασίαις λακτίζοντα
ἰσπικὰς παραφύσσει ὅτι ὑποδοκιμαθήσονται. ἔστι γὰρ συν-
τάττειν τοὺς τοιούτους δυνάμει, ἀλλ' ἀνάγκη, καὶ ἂν ποιῇ
πολεμίας δέη ἐλαύνειν, ὅσας τοὺς ἂν αὐτοὺς ἔπεισῃ. ὥστε ἂν
καὶ ἰσπικὰς κακῶς ἂν χρῆσθαι καὶ ὁ ἰσπικὸς κακῶς.

20. Ὡς δ' ἂν καὶ οἱ πόδες εἶεν τ' ἰσπικῶν κρείττους, εἰ
μὲν

tionibus advocaturum, & operam
daturum, ut equestris rei peritiam
quamprimum consequantur. Hæc
vero quum dices, etiam præstare
conaberis.

13. Equites, quotquot operam
navant in præsentia, sic excitatum
iri arbitror, ut melius & alant &
curent equos; si consilium eis fu-
turum denuntiet, ut equitationes
in posterum duplicentur, & equi
rejiciantur, qui pares in itinere
aliis esse non poterunt.

14. Etiam hoc utile futurum
arbitror, ut denuntietur, rejectum

iri equos violentos. Nam hæc
eos impulerit comminatio, tales
ut equos vendant, & alios pru-
dentius emanant.

15. Bonum quoque denun-
tiari, futurum, ut calcitrantes in
agitationibus equi rejiciantur. Ne-
que enim tales in acie col-
locari, sed ubi ducendum in
hostem, hos ultimos sequi ne-
cesse est. Itaque propter impro-
bitatem equi, nec equitis usus
aliquis est.

16. Ut autem & pedes equo-
rum sint optimi; si meliorem
H 2 aliquis

μή τις ἔχῃ ῥάῳ καὶ εὐτελετέραν ἀσκήσιν, ἐκείνη ἔγω· εἰ δὲ μή, ἐγὼ φημι χεῖρ᾽ αἰ πεῖραν ἔχον, χυδῶν καταβαλόντα λίθοις τῷ ἐκ τῆς ἐδοδῆς, ὅσοι μναιάδας, καὶ πλῆθον καὶ μῆλον, ἐν τούτοις τῷ ἵππῳ καὶ ψήχειν εἰσάναί, ὅταν ἀπὸ τῆς φάτνης ἀποβῇ. βαδίζων γὰρ ἐν τοῖς λίθοις οὐ ποτε ἵππος παύσει, οὐθ' ὅταν ψήχῃ, οὐθ' ὅταν μυωπίσσηται. ὁ δὲ πειραθεῖς, τὰ τε ἄλλα ἀλέγῃ πισεύσῃ, καὶ σφοδρῆλους τῆς πόδας ἔῃ ἵππῳ ὅψεται.

ιζ'. Οπότῃ γε μὴν οἱ ἵπποι εἰσὶν οἷοις δῆ, ὥς αἱ αὐτοὶ οἱ ἵπποις ἀεισοὶ γήνοιντο, τῷτο διηγήσομαι. ὃ μὲν τοίνυν τῆς νέου αὐτῶν ἀναπιδᾶν ὅπῃ τῆς ἵππου, πείθον ἀν' αὐτοὺς μαθηάνειν. τῷ δὲ διδάξαντα δὲ ὠρεσθῶν, ἐπαίης διχῶς ἀν' αὐτοῖς. τῆς γε μὴν ὠρεσθῶν τῆς Περσικῆς πτόπον ἀναβάλλεσθαι ἵππῳ ἄλλῳ ὠρεσθῶν, καὶ τῷτο ὠφελήσας ἀν'.

ιη'. Οπως γε μὴν ἐν παντοδαποῖς χερσὶν ἐποχοὶ οἱ ἵπποις διωθήσων (εἰ), τὸ μὲν πυκνὰ ἐξάγῃ μὴ πολέμῳ ὄντῃ,

aliquis facilioremque rationem tenet, ea sane utatur: sin minus, equidem usu edoctus aio, projiciendos passim lapides è via sumptos, qui minæ pondus habeant, plus minusve; atque in his constituendum equum ad destructionem, quum à præsepi removetur. In illis enim lapidibus nunquam equus ingredi desinet, sive destringatur, seu pungatur. Qui periculum hujus rei fecerit, tum aliis, quæ profero, fidem habebit; tum pedes equi teretes effici conspiciet.

17. Ubi jam equi fuerint, qua-

les esse oportet: quonam modo equites ipsi futuri sint optimi, nunc commemorabo. Junioribus quidem inter eos auctores simus, ut in equos insilire discant. Laudem vero jure mereberis, si quem eis adhibueris, qui doceat. Ætate provecioribus haud parum profueris, si consuefeceris eos, ut more Persico ab aliis in equos subleventur.

18. Ad hoc autem, ut equites omnigenis in locis firmiter equis insidere possint, frequenter educere, quum bellum non geritur,

ὄντ' αὖ, ἴσως ὀχληρὸν συγκαλέσαντα δὲ καὶ τὴν ἰσπείαν
συμβουλευσάμενοι αὐτοῖς μελετᾶν, καὶ ὅταν εἰς χώραν ἐλαύνωσι,
καὶ ὅταν ἄλλοι ποιεῖν, ἐκδιδάσκοντες τὸν ὁδόν, καὶ ταχὺ
ἐλαύνοντες ἐν τοποῖς παντοδαποῖς. τὸ τοιοῦτον ὅφελος μὴ ὀφθαλμο-
πλησίως πρὸς ἑαυτὸν, ὅχλον δ' ἔχοντο ὁμοίως πρὸς ἑαυτὸν.

19. Επιτήδειον δὲ ὑπομνήσκοντες, ὅτι καὶ ἡ πόλις ἀνέ-
χεται δαπανῶσα εἰς τὸ ἰσπικὸν ἐγγὺς τετραράκοντα τὰ-
λαντα ἢ ἑκατὸν, ὥς, καὶ πόλεμος ἴσως, μὴ ζητεῖν
δεῖν ἰσπικόν, ἀλλ' ἐξ ἐτοίμου ἔχει πρὸς καθόλου καὶ
ἄσπετον τὸν ἰσπικόν, ὅπως, ἢν πόλεμος ἐγείρηται, μὴ
ἀμελήτης ὄντας ἀγωνίζεσθαι δεῖν καὶ τὴν πόλεως, καὶ
καὶ εὐκλείας καὶ καὶ τὴν ψυχῆς.

20. Αγαθὸν δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ἀποβῆναι τοῖς ἰσπείων,
ὅτι ἐξάγῃ ποτὲ καὶ οὐ αὐτὸς, καὶ ἀπὸ παιτοίων κα-
ρίων ἡγήσῃ. καὶ ἐν ταῖς μελέταις δὲ ταῖς * καὶ τὴν
ἀνθρωπότητας καλὸν ἐξάγειν ἄλλοτε εἰς ἄλλοιον τό-
πον.

tur, fortasse molestum fuerit. Ita-
que convocatis equitibus consu-
lere debes, ut exercitiis utantur,
sive rus in equis provehantur, seu
alio pergant; è viis declinando,
&c omnigenis in locis equos ce-
leriter agendo. Nam hoc &
parem cum educendo habet uti-
litatem, nec molestiae tantum ex-
hibet.

19. Commodum id etiam eis
in memoriam revocari, quod ci-
vitas in equitatum ad xl. talenta
propemodum quotannis impen-
dere cogatur: ut si bellum existat,

equitatus ei quaerendus non sit,
sed in promptu habeat, quo in-
structo possit uti. Nam verò con-
sentaneum est, equites hæc cum
animis suis expendentes, rem e-
questrem diligentius exercituros:
ut bellum si moveatur, non inexer-
citatibus de patria, de honore ac glo-
ria, de vita sit dimicandum.

20. Bonum quoque denuntiari
equitibus, te nonnunquam eos e-
duciturum, ac per omnigena loca
præciturum. In exercitiis etiam
contrariarum provectionum, in a-
lia atq; alia loca nonnunquam edu-
cere

πον. καὶ ὃ τοῖς ἰωπεῦσι καὶ τοῖς ἰωποῖς βέλπιοι.

κα'. Ακοντίζειν γὰρ μὴν ὑπὸ τῶ ἰωπων ὧδ' ἂν πλῆθι
μοι δοκῶσι μελετᾶν, εἰ τῷτ' αὖτε παρθέτοις τοῖς φυλάρ-
χοις, ὅπ' αὐτὰς δέησ' ἡγεμόνοες τὰς τῆ φυλῆς ἀκοντιστὰς
ἐλαύνειν ὅτι ὁ ἀκόντιον. φιλοτιμοῖντο ὃ ἂν, ἢ εἰκός, ὡς
πλείστοις ἔχασθαι ὑποδείξαι ἀκοντιστὰς τῇ πόλει.

κβ'. Ἀλλὰ μὴν ὅ χαλῶς γὰρ ὀπλίσθηναι τὰς ἰππέας
οἱ φύλαρχοι ἂν μοι δοκῶσι μέγιστον συλλαμβάνειν, εἰ πει-
σθύνουσι, ὅπ' πολὺ ὅτι παρὲς τῆ πόλεως εὐδοξότερον τῇ
τῆ φυλῆς λαμψρότητι κεκοσμηθῆσαι, ἢ μόνον τῇ ἐαυ-
τῶν εὐδοκίᾳ.

κγ'. Εἰκός δὲ μὴ δυσαίετοις εἶναι αὐτὰς τὰ τοιαῦτα,
οἷνε φυλαρχεῖν ἐπεθόμῃ δόξης καὶ τιμῆς ὀρεγόμενοι. δυσα-
τοὶ δ' εἰσὶ καὶ τὰ ἐν νόμῳ ὀπλίσσαι, καὶ ἀντὶ τούτου
δαπαρᾶν τῷ μισθῷ ἐπαναγκάζοντες καὶ τὸ νόμον ὀπλί-
ζεσθαι.

κδ'. Εἰς γὰρ μὴν ὁ εὐπειθεὶς εἶναι τὰς ἀρχομένους, μέγα
μ

cere prædest: hoc enim & equi-
tibus & equis utilis.

21. Ex equis autem jaculari,
mea quidem opinione, sic pluri-
mi consuescent, si tribunis futu-
rum denuntiaveris, ut ipsi duces
cogantur cujusque tribus jacula-
tores ad exercitia jaculandi adige-
re. Nam excitabuntur ambitione
quadam; seu videtur, ut quisque
jaculatores civitati quamplurimos
instruat.

22. Ad id quoque tribuni plu-
rimum mihi videntur momenti
adlaturi, ut equites egregie fiat ar-

mati; si persuasum eis fuerit, mul-
to ad civitatem esse gloriosius,
splendore tribus ornari, quam suo
duntaxat indumento.

23. Nec difficulter hoc ipsis
persuaderi posse crediderim, quum
honoris & gloriæ studio tribuna-
tum ambiverint. Poterunt autem
suis arma secundum legem impe-
rare, sineque suis impensis equi-
tes adigere de præscripto legis,
ut arma sibi de stipendio suo
comparent.

24. Ut vero qui reguntur abs-
te, libenter pareant; non leve
quid-

μὲν καὶ τῷ λόγῳ διδάσκῃν, ὅσα ἀγαθὰ ἐνὶ τῷ πειθαρχεῖν, μέγα δὲ καὶ τῷ ἔργῳ καὶ τῷ νόμον πλεονεκτεῖν μὲν ποιεῖν τοὺς εὐτακτοὺς, μειονεκτῇν δὲ ἐν παντί τῶν ἀτακτουμένων.

κε'. Ισχυροτάτη δὲ μοι δοκεῖ τῇ προρμήσει τῇ φυλάρχων εἰς τὸ φιλοπνεύσασθαι αὐτοὺς χαλῶς παρεσκευασμένοις ἕκαστον τῇ φυλῇ ἡγεῖσθαι, εἰ τῶν ἀμφίσε προρρόμοις κοσμήσας μὲν ὅπλοις ὡς κάλλιστα, ἀκοντίζειν δὲ μελετᾷν ἑξααγχιόσας ὡς μάλιστα, εὐσηροῖο δὲ αὐτοῖς ὅππῃ τὸ ἀκόντιον, αὐτοὺς δὲ εὖ μάλα μεμελετηκώς.

καγ'. Εἰ δὲ καὶ ἀθλά τις διύαιτο προσηνέαι ταῖς φυλαῖς πάντων, ὅποσά ἀγαθὰ νομίζουσιν ἀσκήσασθαι ἐν ταῖς ὑπὸ τῷ ἰσπικῷ, τῷτον πάντας οἶμα Ἀθηναίους γε μάλιστα προτρέπειν εἰς φιλονεικίαν. δῖλον δὲ τῷτο καὶ ἐν τοῖς χρεῖσι, ὡς μικρῶν ἀθλῶν ἕνεκα πολλοὶ μὲν πόνοι, μεγάλα δὲ δαπάναι πελουῦται. τῶν μάλιστα κειτὰς τοῖς

τοῖς

quiddam, verbis ostendere quam multa commoda contineat obedientia; sed magnum aliquid in hoc quoque, si secundum legem reabsse potior efficiatur morigerorum conditio, contraque deteriori loco in omnibus sint contumaces.

25. Vis autem in hoc mihi maxima videtur esse ad impellendos tribunos, ut ambitiose dent operam quo suam quisque tribum egregie instructi ducant; si quos circum te præcursores habebis, pereleganter armis ornaveris, maximeque jaculationum ad exercitia

coegeris, & auctor ad jaculandum fueris, ipsemet in hoc genere plurimum exercitatus.

26. Quod si quis etiam tribubus eorum omnium præmia proponere possit, quæcumque in spectaculis exerceri ab equitatu præclare solent; eum ego facillime cunctos Athenienses ad studia contentionum excitaturum arbitror. In ludorum id quidem adparatu perspicitur, quam modicorum præmiorum causa multi labores magnique sumtus impendantur. Judices ejusmodi reperien-

di

τοις δὲ εὐείσπιν, πρὸ οἷς νικῶντες μάλιστ' ἂν ἀγάλλοιντο.

Κ Ε Φ. β'.

ΗΝ δὲ δή σοι ταῦτα πάντα ἔξησκημένοι ὧσιν οἱ ἰω-
πεῖς, δὲ δὴ πῦρ καὶ τάξις πινὰ ὀπίσθασθαι αὐτῶς,
ἔξ ἧς χαλλίστας μὲν ἰσοῖς πομπὰς πέμψουσι, καὶ χαλλίστα δὲ
ἰσπάσουσι, αἶψα δὲ μαχρῶνται, ἣν δέη, ῥάστα δὲ καὶ
ἀταρακτότατα ὁδοὺς πορεύονται, καὶ ἀφωδότης περᾶσθ-
σιν, ἢ τοίνυν χερσὶν οἱ τάξις δοκῶσιν ἂν μοι ταῦτα χαλ-
λίστα ἀφωδότηα, ταύτῃ νῦν ἥδη περᾶσομαι δηλοῦν.

β'. Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν τῇ πόλεως ὑπάρχουσι διηρη-
μέναι φυλαί. τέτων δὲ ἐγώ φημι χερσὶν ὡς τὸν μὲν δε-
καδάρχους, οὐδὲ τῇ τῇ φυλάρχον ἐκάστη γνώμη, καταστῆ-
σαι ὅκα τῇ ἀκμαζόντων τε καὶ φιλοπρωτάτων καλὸν πεποιθὲν
καὶ ἀκούειν. καὶ τέτοις μὲν * πρῶτα (αἱ δὲ εἴη).

γ'. Μετὰ δὲ τέτοις ἴσοις χερσὶν τέτοις αἰθμόν ὅκα
τ

di sunt, apud quos si victoria po-
tiantur, inprimis exultent.

C A P. II.

UBi jam equites in his omni-
bus exercitati fuerint, etiam
ordinis esse peritos oportet: cujus
observatione fiet, ut pulcherrimas
Diis pompas agant, in equitatio-
nibus cum laude se gerant, fortif-
sime sic usu poscente dimicent,
expeditissime ac minima cum per-
turbatione itinera conficiant, tran-
situsque difficiles superent. Quo

autem ordine utendo hæc mihi
rectissime perfecturi videantur,
cum declarare nunc adgrediar.

2. Distinctæ sunt in civitate
tribus: In his inquam ego debere
primum, non sine tribunorum sin-
gulorum iudicio & sententia, de-
curiones ex illorum numero con-
stitui qui & ætate vigeant, & am-
bitione maxima quadam in hoc
ferantur, ut aliquid egregium &
peragant, & audiant. Hi prin-
cipes in ordine collocantur.

3. Secundum eos totidem nu-
mero de provectioribus & in-
primis

τῷ πρῶτῳ τῶν περὶ τὴν φρεσινωτάτων ἐλέσθαι, οἵτινες πε-
λδοταῖοι τῷ δεκάδων ἔσονται. εἰ γὰρ δὲ καὶ ἀπειχάσθαι, οὕτω
καὶ σιδηροὺς μάλιστα ἀφαιτέμεν σιδηροῦν, ὅταν τὸ περὶ ἡγύ-
μῳν, τὸ δὲ μέσον ἐρρωμένον ἦ, καὶ τὸ ἐπελαυνόν-
μενον ἰσχυρόν.

Δ'. Τύς γε μὴν οὐ μέντω τῷ πρῶτῳ καὶ τῷ πελδοτάῳ,
ἐπεὶ αὖ δεκάδάρχαι ὀπιστάται ἐλποῦντο, καὶ οἱ ἄλλοι ἐφέ-
ποιοντο, οὕτως εἰκὸς ἐχέσθαι πιστάτων τῷ ὀπιστάτῳ (εἰ).

Ε'. Τὸν μὲντοι ἀφηγέμενον οὐκ παντὸς τρόπου δὲ
ἰσχυρόν ἀνδρα καλίσταται. ἀγαθὸς γὰρ ἂν, εἴτε ποτε δέοι ὅπῃ
πολεμίοις ἐλαύνειν, ἐγκελεύων ῥώμῳ ἂν ἐμβάλοι τοῖς ἐμ-
ποροῦσιν. εἴτ' αὖ καὶ ἀποχωρῶν κατὰ συμβαίνει, φρεσινῶς
ἀφηγέμενον μᾶλλον ἂν, ὡς τὸ εἰκὸς, σώζοι τὴν φυλάν.

Ζ'. Οἱ μὲντοι δεκάδάρχαι ἄρτιοι ὄντες, πλείω ἴσθα
μέρη πᾶρχειν ἂν ἀφαιρῶν, ἢ εἰ περὶ τοῖς εἶναι. αὐτῇ δὲ
μοι ἢ τάξις ἀρέσκει ἀφ' ἧς τάδε, ὅτι πρῶτον μὲν αὖ
προβλεπόμενα πάντες ἄρχοντες γίνονται. οἱ δ' αὖτοὶ
ἄνδρες

primis prudentibus deligendi, qui
ultimi sint in hisce decuriis. Nam
si comparatione res explicanda,
ferrum quoque sic ferrum maxime
scindit, quum ejus & anterior &
media pars valida, non destituitur
ab eo quod vires ad impellendum
idoneas habeat.

4. Quod medios inter primos
& ultimos adtinet, postquam de-
curiones sibi proximos delegerint
adstites, aliis hos sequentibus; ita
par creditu scilicet, quemlibet sibi
fidelissimum adstitem habiturum.

5. Ducem sane modis omnibus

idoneum constitui oportet. Nam
si vir ille fortis sit, sive pergen-
dum aliquando in hostes erit, co-
hortatione sua robur anterioribus
indet; seu recipiendi se tempus
adfit, prudenter abducendo tribu-
les haud abs re melius conserva-
turus videtur.

6. Jam si decuriones numero
pares fuerint, plures partes æquales
efficient dividendo, quam si fue-
rint impares. Hic ordo mihi de
caussis hisce probatur, quod ita pri-
mum omnes principis loco consti-
tuti cum imperio futuri sunt. Li-

ἄνδρες ὅταν ἄρχῃσι, μᾶλλον πῶς οἰόνται ἑαυτοῖς περὶ
καλὸν ποιεῖν, ἢ ὅταν ἰδιῶται ᾧσιν. ἔπειτα δὲ καὶ
ὅταν περὶ καλὸν πῶς, ὃ πρὸς ἀγαθὸν μὴ ἰδιώταις, ἀλλὰ
ἀρχαῖς, πολὺ ἀνυπεκώτερον.

ζ'. Τεταγμένων γε μὴν οὕτως, ἡρξή ὥσπερ καὶ τοῖς φυ-
λάρχοις παραγορεύσει) ἡ χώρα ὑπὸ τῷ ἰσχυρῷ, ἐν ᾗ
ἐκείτω ἐλατίον, οὕτω καὶ τοῖς δεκαδάρχοις πρὸς τὸν
ὑπὸ τῷ φυλάρχῳ, ὅπως πορδύτειον ἐκείτω. οὕτω γὰρ
παραγορεύουσιν, πολὺ εὐτακτοτέρως ἀν' ἑχοι, ἢ εἰ,
ὥσπερ ἐκ θεάτης, ὡς ἀν' ὑπὸ τῷ ἀπιδόντες λυπῶσιν ἀλ-
λήλους.

ή. Καὶ μάχεσθαι δὲ μᾶλλον ἐθέλουσιν οἵ τε ῥωῶτοι, ὡς
π. ἐκ τῆς ἀνάγκης ἀναστήσει, οἱ δὲ εἰδῶσιν, ὅτι αὐτῇ ἡ
χώρα αὐτῶν· καὶ οἱ τελευτῶντες, ὡς π. ὅπουθεν ἐπιφέρῃ),
ἐπιτάμνοι ὅτι ἀχρεὶν λιπεῖν τὴν πόλιν.

θ'. Ατακτοὶ δ' ὄντες Σιλήλους μὲν τρεῖς καὶ
 ἐν πεντάς ὁδοῖς, καὶ ἐν δεκάσσει, τοῖς δὲ πολε-
 μίοις

dem vero, qui cum imperio sunt, magis ad se quodam modo pertinere putant, ut egregium aliquid gerant, quam si privati sint. Deinde quum aliquid agendum est, multo efficacius est, quod per eos denuntiatur, qui cum imperio sunt, quam quod opera privatorum.

7. His hoc ordine collocatis, quemadmodum ab equitum magistro prædici tribunis solet, quo provehi loco quisque debeat: sic & decurionibus denuntiandum à tribunis esse oportet, quo loco singulis pergendum. Nam hæc si

prius indicata fuerint, longe meliori ordine fient omnia, quam si perinde ac de theatro, temere fortuitoque discedentes, mutuo semet offenderint.

8. Etiam paratiores animis ad pugnam sunt anteriores, si ex adverso quid irruat, ubi locum hunc suum esse norunt: nec minus ultimi, si à tergo fiat in eos impetus, quum sciant esse turpe, locum in acie suum deferere.

9. Sin ordo nullus servetur, se-
iplos & angustis in itineribus, &
locis difficilibus superandis, per-
turbant :

μῆνις ὁδεῖς ἐκὼν αὐτὸν τάττει μάχεσθαι. καὶ τῶντα μὲν διὰ πάντα ὑπάρχον δὲ ἐκπεπονημένα πᾶσι τοῖς ἰωπέουσιν, εἰ μέλλουσιν ἀπορρῶσιντο ἔσθαι συνεργὸν τῷ ἡγεμόνι.

Κ Ε Φ. γ'.

ΤΩΝ δὲ γε μὴν αὐτῶν ἡδὴ μέλειν δὲ τῷ ἰωπάρχῳ. ὡς αὐτὸν μὲν, ὅπως καλλιερήσῃ τοῖς θεοῖς ὑπὲρ ὧν ἰωπικῶν. ἐπεὶ αὖ, ὅπως ταῖς πομπαῖς ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀξιοθεάτως ποιήσῃ. ἐπὶ δὲ καὶ τὰλλα, ὅσα ἐπιδεικνύειν δὲ τῇ πόλει, ὅπως ἢ δυνατὸν, χάλιστα ἐπιδείξῃ, τὰτ' ἐν Ἀκαδημίᾳ, καὶ τὰ ἐν Λυκείῳ, καὶ τὰ Φαλαροῖ, καὶ τὰ ἐν τῷ ἰωποδρόμῳ. καὶ τῶντα μὲν ἄλλα ὑπομνήματα. ὡς δὲ τῶν ἑκάστα χάλιστα ἀνὰ κράτος, νῦν αὐτὰ λέξω.

β'. Τὰς μὲν οὖν πομπὰς οἴομαι ἀνὰ καὶ τοῖς θεοῖς κεχαρισμένως (καὶ τοῖς θεαταῖς ἐν), εἰ ὅσων ἱερῶν καὶ ἀγάλματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντι, ταῦτα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν Ἑρμῶν, κύκλῳ

turbant: nec quisquam est, qui sponte sua se ad pugnandum cum hoste componat. Et in his quidem omnino equites universi prorsus esse debent exercitati, modo duci operam sine recusatione navaturi sunt.

C A P. III.

AT ipsi equitum magistro hæc esse curæ debent. Primum, ut pro equitatus incolumitate Diis rite litet: Deinde, ut

feriis pompas spectatu dignas exhibeat. Præterea & alia, quæ civitati exhibenda sunt, ut quam pulcherrime pro virili exhibeat: tum in Academia, tum Lyceo, & Phalaro, & in hippodromo: quæ quidem admonitiones aliæ sunt. Quo autem modo hæc singula pulcherrime peragi possint, nunc dicam.

2. Pompas & Diis & spectatoribus fore gratissimas arbitror, si quotquot Deorum tam fana quam signa sunt in foro, Mercurialibus à statuis exorisi, undique

κύκλῳ περὶ τὴν ἀγρὰν καὶ τὰ ἱερά, ἀειλαύνουσιν πικρῆς
 τῆς θεῆς. καὶ εἰ τοῖς Διονυσίοις δὲ οἱ χοροὶ ὡρσεπιχαί-
 ζονται, ἄλλοις τε θεοῖς, καὶ τοῖς δώδεκα χορεύοντες. ἐπει-
 δὴν δὲ πάλιν πρὸς τοῖς Ἑρμῆς γίνονται ἀειληλακότες,
 ἐντεῦθεν καλὸν μοι δοκεῖ εἶ) χεῖ φυλάς εἰς τὰ χεῖ ἀνιέ-
 ναι τῆς ἱστίου μέχρι τῆς ἑλδονίης.

γ'. Οὐδὲ δόρυ μὲν ὡς ἀλείψω, ὥς ἤκηται ἀν' ἀλ-
 λήλοισι ἐπαλλάτθοντο. δὲ δ' ὅδε μεταξὺ τοῖν ὄντων τῶν ἱστίου
 ἕκαστον ἔχειν, εἰ μέλλοι φοβερά τε καὶ εὐκλειῆ ἔσθαι, καὶ
 ἅμα πολλὰ φαίεσθαι.

δ'. Ἐπειδὴν δὲ τὴν εἰς τὰ χεῖ διαλάσεως λήξωσι, τὴν
 ἄλλην ἥδη καλὸν χεῖ εἰς τὰ ἱερά, ἥ ὡς καὶ πρὸς θεῖν, δι-
 λαύνειν. καὶ οὕτως ὅσα ἔστιν ἥδη ἐν ἱστίῳ * ἀναβεβαμμένα
 πάντα ἐκιδεδειγμένα ἔσθαι καὶ τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώ-
 ποις.

ε'. Καὶ ὅτι μὲν τῶντα ὅσα εἰρησμένοι ποιεῖν οἱ ἱστίου
 εἰσιν, οἶδα. γινώσκω δὲ, ὅτι ἀγαθὰ, καὶ καλὰ, καὶ τοῖς
 θεοῖς.

dique in honorem Deorum fo-
 rum ac sana circumequitent. Li-
 beralibus autem chori præterea
 gratificari solent tum aliis tum
 duodecim Diis tripudiando. Ubi
 jam circumvecti rursus ad signa
 Mercurialia pervenerint, tum de-
 inde pulchrum mihi fore videtur,
 si per tribus equi celerius usque ad
 Eleusinium incitentur.

3. Nec de hastis omittam, quo-
 modo illæ neutram in partem mi-
 nime sibi mutuo illiduntur. De-
 bent enim singuli suas hastas inter
 aures equi tenere, si quidem &

terribiles, & distinctu faciles fu-
 turæ sint, & speciem multitudi-
 nis exhibituræ.

4. Postquam celerior istæ agi-
 tatio finem habuerit, pulchrum
 rursus eos mutata ratione proce-
 dendi, eadem via, qua prius, ad
 sana pedetentim revehi: quo qui-
 dem modo fiet, ut quidquid est in
 equo, cui eques insidet, & Diis
 & hominibus exhibitum sit.

5. Nec equidem ignoro, mini-
 me ad ista facienda equites adue-
 tos esse: sed nihilo minus hæc &
 egrogiæ, & pulchræ, & spectatori-
 bus

ἡγετοῦς ἰδέα ἔσται. ἀφαινομένη δὲ καὶ ἄλλα ἀγωνίσματα
τῆς ἰσπέας κεκαμηρυγνύσκει, ἐπειδὴ (Α) ἰσπαρχοὶ ἰχθυοὶ
ἐγώνοντο πῦσαι ἀ ἡδελφότης.

Γ'. Οταν γὰρ μὴν πρὸς τὸ ἀκοντισμὸν διελαύνωσιν οἱ Λυ-
κείω, καλὸν ἑκατέρας ταῖς πέντε φυλάς ὑπὲρ μεταπυ ἐλαύ-
νειν, ὥσπερ εἰς μάχην, ἡγεμένους δὲ ἰσπάρχου καὶ τὸ φυλάρχον ἐν
τοιαύτῃ τοῖς, ἀφ' ἧς πληρώσεται τὸ δρόμος τὸ πλάττω.

Δ'. Επειδὴ δὲ ὑπερβάλλωσι τὸ κεφάλαιον τὸ ἀντι-
πρὸς τὸν ἡγετοῦς, χηρῆσιμον ἀν οἷον φαυλῶσαι, καὶ εἰ
καθ' ὅποσους μέτερον εἰς τὸ χεῖραντες διωαμένους ταχὺ
ἐλαύνειν ὑπεδείξας τῆς ἰσπέας.

Η'. Οὐ μέντοι ἀγνοῶ, ὅτι ἢν μὲ πιστεύωσι διωήσεσθαι
ταχὺ ἐλαύνειν, πάνυ ἀν ἡδέως ὑπεδείξαντο. ἢν δὲ ἀμε-
λέτητοι ᾖσιν, ὁρᾷν χηρῆ, ὅπως μὴ (Α) πολέμοιοι αὐτοὺς τῶ-
το δρᾷν ἀναγκάσωσιν.

Θ'. Εἰ γὰρ μὴν ταῖς δοκιμασίαις ἢ μὲ ἀξίσι εἶρη), μὲν
ἢς ἀν χεῖλιστα ἰσπάζονται. ἢν δὲ ὁ ἡγεμὸς, ἢν ὡς ἔχῃ
διωατὸν

bus jucunda fore judico. Quin &
alia quædam ab equitibus instituta
certamina nova intelligo, post-
quam magistri equitum eis per-
suadere potuerunt, quæ voluif-
sent.

6. Quoties quidem in Lyceo
ante jaculationem agitationes in-
stituunt equites, sane pulchrum
quiddam fuerit, utraque tribus
quinque tanquam ad prælium à
fronte provehi, ducente magistro
equitum & tribunis ordine tali,
quo curriculi latitudo expleatur.

7. Ubi vero cardinem adversi

theatri superaverint, utile visum
iri arbitror, si tot simul equites,
quot modice satis erit, per decli-
via provehi posse celeriore cursu
ostenderis.

8. Neque me fugit, libenter
eos hæc exhibituros, si concitatus
equos agere se posse confidant.
At vero si mancant inexercitati,
videndum, ne hostes hæc eos ali-
quando facere cogant.

9. Dictum de ordine in iustra-
tionibus, quo pulcherrima insti-
tui equitatio possit. Si vero du-
ctor, à valido instructus equo,

δυνατὸν ἵππων, ἐν τῷ ἔξῳθεν αἰετὶ χῶ φειφέρει), * ὅτι αὐτὸς μὲν αἰετὰ χυλῶσι, καὶ αἱ σὺν αὐτῷ ἔξῳθεν γινόμενοι πάλιν αὐτὰ χυλῶσιν. ὥστε ἢ μὲν βελὴ αἰετὶ τὸ χυλῶσι γινόμενον θεάσεται, οἱ δὲ ἵπποι οὐκ ἀπερῶσιν, ἐν μέρει ἀναπαύμενοι.

ι. Όταν γε μὴν ἐν τῷ ἵπποδρομῷ ἢ ὀπίδειξις ἦ, καλὸν μὲν οὕτω ὡρῶται τάξασθαι, ὥς ἂν ὅτι μετώπῳ ἐμπλήσαντες ἵππων τὸ ἵπποδρομον, ἐξελάσθαι τῶς οὐκ ἔμεσιν ἀνθρώποις.

ια. Καλὸν δ' ἐπεὶ αἱ φυλαὶ ἐν τῇ ἀντιπασίᾳ φεύγῃσι τε ἁλλήλοισι, καὶ διώκῃσι τῶς, ὅταν οἱ ἵπποδρομοὶ ἡγῶνται τῶς πέντε φυλαῖς, ἐκατέρᾳ διελαύνειν τῶς φυλάς δι' ἁλλήλων. ταύτης γὰρ τὸ θεῶς τό, τε ἀντιμετώποις ὡρεσελαύνειν ἁλλήλοισι, γοργόν τό, τε διελάσαντας τὸ ἵπποδρομον ἀντίοις, πάλιν γῆναι ἁλλήλοισι, σεμνόν.

ιβ. Καὶ ὁ ἀπὸ σάλπιγγος αὐτὸ δεύτερον ἡγήσιν ἐπελαύνειν, καλόν. γάντα δὲ ἡδη ὁ τρίτος αὐτὸ ἀπὸ τῆς σάλπιγγος

in exteriore semper serie circumvehatur; ita fiet ut semper ipse celerius equum incitet, & qui exterius cum eo sunt, concitatus itidem ferantur. Itaque consilium semper aliquos velocius agitates inspiciet, & viribus equi non deficient, dum vicissim quies eis concedetur.

10. Quum autem in hippodromo spectaculum edendum erit, pulchrum sane sic eos primum instrui, ut à fronte compleatur equis hippodromus; & è medio, qui erunt illic homines, exigantur.

11. Pulchrum & hoc, si dum tribus in adversa profectione se mutuo fugiunt, & celeriter insequuntur, magistris equitum tribus quinque ducentibus, sese mutuo tribus utraque perequint. In hoc enim spectaculo terribile quiddam est, quod adversis frontibus contra se provehatur; & plenum splendoris, quod hippodromo perequitato, rursus adversi contra se consistant.

12. Itidem pulchrum, ad alterum tubæ signum celerius eos contra se ferri. Quum vero jam constiterint, tertia vice rursus post tubæ

πιχός ἤδη τὰ χίστα ἀλλήλοις ἐπελαύνει, καὶ διελεύσαντας εἰς
κατάλυσιν ἤδη, ὅππῃ φάλαγος ἀπαντα καίασάντας, ὥσπερ
εἶδατε, πρὸς τὴν βυλίαν περσελαύνει.

13. Ταῦτά μοι δοκεῖ πολεμικώτερά τε φαίνεσθαι εἶναι,
καὶ χαμνότερα. τὸ δὲ βραδύτερον μὲν τῷ φυλαρχῶν ἐλαύνειν,
τὸ δὲ αὐτὸν τρέπον ἐκείνοις ἰσπεύειν, ὅτι ἀξιον ἰσπέρχεται.

14. Οὔτε γὰρ μὴν οἱ τῷ ὀπίκρῳ οἱ Ἀκαδημῖα
ἰσπεύειν δύναιτο, ἔχω τὰδε πρᾶγμειναι. εἰς μὲν τὸ μὴ ἀποκρί-
εσθαι ποτε τῷ ἰσπῶν, ἵσπῶντος ἀναπεπιωκότας ἐλαύνειν
εἰς δὲ τὸ μὴ πίπτεν τῶν ἰσπῶν, ἵσπῶντος ἀναπεπιωκότας
ἀναστροφῶν. τὰ μάλιστα ὅρα τὰ ἐλαύνειν ἤδη. οὕτω γὰρ
τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ χαλὸν θεάσεθ' ἢ βυλίαν.

Κ Ε Φι δ'.

ΕΝ γὰρ μὴν ταῖς πορείαις αἰεὶ δὲ τῷ ἰσπέρχοντι περ-
σεύειν, ὅπως ἀναπαύῃ μὲν τῷ ἰσπῶντι ταῖς ἑσπῶν,
ἀναπαύῃ

tubæ clangorem celerrime prove-
hi contra se mutuo debent; &
ubi perequitaverint, sine jam ludis
imponendo, in phalange cuncti
constituti, qui vobis mos est, ad
consilium equis advehantur.

13. Horum speciem magis exi-
stimo bellicosam, magisque no-
vam visum iri. Minime vero di-
gnum munere magistri equitum,
ut ipse tardius tribunis invehatur,
& eodem modo cum ipsis equitet.

14. Quum autem in Acade-
mia, loco pavito, instituendæ e-
runt equitationes; hæc quæ mo-

neam, habeo. Ne ipsi dejiciantur
aliquando ex equis, resupinare se
inter agendum debent: ut equi
non cadant, in reflexionibus in-
hibendi & retinendi sunt. In cur-
su recto celeriter eos agi oportet.
Ita consilium & tutam & pul-
chram agitationem inspiciet.

C A P. IV.

IN itineribus vero prospicere
semper debet equitum magi-
ster, ut & equorum sedilibus in
dorsio quiete consulat, & equi-
tes

ἀναπαύη δὲ τοὺς ἰσπείας ἔβαδιζεν, μέτερον μὲν ὄχυν-
τα, μέτερον δὲ πεζοποροῦντα. ἔδὲ μετεῖς * πωροῶν
οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις. αὐτὸς γὰρ μέτερον ἕκατος, ἔμὴ λαθάν
ἰσπρονῶντα.

β'. Οἱ μὲν τοὶ ἀδύλα οὐκ ὄντος, εἰ πολέμοις ἐντεύξῃ,
πορεύη περ, καὶ μέρῃ καὶ τοῖς φυλάς ἀναπαύειν. χαλε-
πὸν γὰρ, εἰ πᾶσι καταβεβηκόσι πλησιάζειν οἱ πολέμοι.

γ'. Καὶ ἡ μὲν γε ἀφ' ἐνὶ τεινῶν ὁδῶν ἐλαύνῃς, ἀπὸ
παραγέλλεως εἰς κέρας ἡγούμενον. ἡ δὲ πλατείαις ἐπι-
τυχαίνῃς ὁδοῖς, ἀπὸ παραγέλλεως αὐτὴ πλατυτέον ἢ φυ-
λῆς ἐκείνης τὸ μέτωπον. ὅταν γὰρ μὴν εἰς πεδίον ἀφικνῆσθε,
* ἐπὶ φάλαγγος πάσαις ταῖς φυλάς. ἀγαθὸν γὰρ
καὶ μελέτης ἔνεκα ταῦτα ποιεῖν, καὶ τῷτο ἥδον, ἀγα-
πᾶναι τὰς ὁδοὺς, ποικίλλοντα ἰσπικνῆς τάξεσι τὰς πο-
ρείας.

δ'. Οἱ μὲν τοὶ ἔξω τῶν ὁδῶν ἀφ' ἐνὶ δουρειῶν ἐλαύνῃτε,
μάλιστα καὶ ἡσυχίαν καὶ οὐ πολέμου, καὶ οὐ φιλίας παρελαύνειν
ἔ

tes pedibus incedentes reficiat :
quod equitatione mediocri, & pe-
destri incessu mediocri fiet. Quod
si curæ tibi mediocritas erit, haud
aberrabis. Nam quisque sibi mo-
dum statuit, ne imprudentes ni-
mio labore graventur.

2. Quum iter facis, & obscu-
rum est an hostibus sis occursurus,
per vices quiete tribus reficiendæ.
Periculosum enim fuerit, tunc ad-
ventare propius hostes, ubi ex e-
quis omnes descenderint.

3. Quod si per angustias vias
tibi transendum sit, ita duces, ut

aciem in cornu protendi jubeas :
sin latas in vias incidas, rursus
jubebis tribus uniuscujusque fron-
tem dilatari : ubi denique perve-
neritis in planiciem, tribus omnes
in phalangem constituendæ. Hæc
enim & exercitii causa facere bo-
num est, atque etiam jucundius, sic
itineria conficere ; ut profectio-
nes ordinum equestrum varietate
condiantur.

4. Quum extra vias per loca dif-
ficilia provehimini, perquam utile
fuerit, tam in hostili quam pacata
regione, quosdam ex adparitoribus
cujusque

τὴ φυλῆς ἐκείνης τῷ ὑποστρεφῆναι, οἵτινες, καὶ σφόδρα νάπαυται ἐντυγχάνουσιν, παριόντες ὑπὲρ τὰ εὐπορα δηλώσασσι τοῖς ἰσπεῦσιν, ἢ καὶ τὴν ἐλασίαν ποιῆσθαι, ὡς μὴ ὅλα αἱ τάξεις πλατύνῃ.

ε'. Ἦν δὲ ὑπεκινδυνῶς ἐλαύνητέ περ, φρονίμως ἰσπάρχῃ τὸ τῷ ποσὶ ἄλλοις ποσὶ διεκδινωμένους πορηγῆσθαι τὰ τῷ πολεμίων. καὶ οἱ πολεμῖοι δὲ καὶ πρὸς τὸ ὑπεκίνασθαι, καὶ πρὸς τὸ φυλάσσασθαι, καὶ τὸ ἀναμένειν ὑπὲρ τῆς ἀφασίας, ὡς μὴ καὶ κόπῃσι τοὺς ἰσπαρχοὺς τοὺς τελευτῶναι, καὶ ἡγεμόνα διώκοντες. ἴσασι μὲν οὖν ταῦτα σχεδὸν πάντες, καρτερὰν δ' ὑπεμελόμενοι καὶ πολλοὶ ἐθέλῃσι.

στ'. Περσὶ δὲ ἰσπάρχῃ ἐπὶ ἐν εἰρήνῃ ὑπεμεμελῆσθαι, ὅπως ἐμπείρους ἔξῃ τῇ πολεμίας καὶ τῇ φιλίας χώρας. ἦν δ' ἄρα αὐτοὺς ἀπείρους ἔχει, τῷ ἄλλων γε δὲ τοὺς ὑπεκτιμονεστάτους ἐκείνῃ τῷ πᾶσι πᾶσι λαμβάνειν. πάντες γὰρ ἀφαιρῇ ὁ ἡγεμὼν εἰδὼς τὰς ὁδοὺς, τοὺς μὴ εἰδότες, καὶ ὑπεκλεύων δὲ πολεμίοις, ὁ εἰδὼς

cujusque tribus antecedere; qui si forte in saltus invios inciderint, ad pervia transeuntes, equitibus indicent, qua equi agendi sint, ne toti ordines oberrent.

5. Si periculosum alicubi sit iter, prudentis erit equitum magistri curare ut ante praemissos etiam praemissi quidam alii praecedant, qui res hostium perquirendo explorent. Etiam utile tam ad invadendum quam ad cavendum, ut ubi difficiles sunt transitus, alteri alteros expectent: ne postremi, dum itineris ducem

insequuntur, verberibus equos concidant. Ac norunt quidem propemodum haec omnes, sed pauci curae laborem tolerare volunt.

6. Oportet item equitum magistrum adhuc tempore pacis in hoc incumbere, ut peritus sit tam hostilis quam suorum regionis: ac si nullam earum notitiam ipse habeat, ex aliis sibi singulorum locorum maxime gnaros adjungat. Magnum enim discrimen est inter ducem peritum viarum, & imperitum: ut etiam is qui hostibus in-

δὼς τοὺς τόπους, τοὺς μὴ εἰδότες πολὺ ἀγαθόν.

ζ'. Καὶ κατασχέπων δὲ, πρὶν πόλεμον εἶναι, δὲ μελετηκέναι, ὅπως ἔσονται καὶ ἐκ πάλεων ἀμφοτέροις φιλίων, καὶ ἐξ ἐμπόρων. πάντα γὰρ αἱ πόλεις τοὺς εἰσαγροντάς τι αἰεὶ ὡς εὐμνηεῖς δεχονται. καὶ ψευδαιτόμολοι δ' ἔστιν ὅτε χεῖρησιν.

η'. Οὐ μὲντοι τοῖς γε κατασχεύουσιν δὲ ποτε πιστεύουσι φυλακῆς ἀμελεῖν, ἀλλ' αἰεὶ οὕτως κατασκοπεύουσι χεῖρη, ὥσπερ καὶ ἥξοντες εἰσηγγελλόμενοι ὧσιν οἱ πολέμοιοι. καὶ γὰρ καὶ πάντες πιστοὶ ὧσιν οἱ κατασχεύοντες, χαλεπὸν ἐν χειρὶ ἀπαγγέλλειν. πολλὰ γὰρ ἐν πολέμῳ τὰ ἐμπόδια συμπίπτει.

θ'. Τὰς γε μὴν ἑξαγωγὰς ἔτι πικρὸν ἦτον ἂν οἱ πολέμοιοι αἰσθάνοιντο, εἰ ἀπὸ πρὸς ἀγέλης γίνοιτο μᾶλλον, ἢ εἰ ἀπὸ κήρυκτος ἢ ἀπὸ πρὸς ἀγέλης. ἀγαθὸν οὖν καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ πρὸς ἀγέλης ἑλθεῖν, τὸ δεκαδάρχους καθιστάναι, καὶ τοῖς τε δεκαδάρχεσι πεμπαδάρχεσι, ἵνα ὡς ἐλαχίστοις ἑκάστος πρὸς ἀγέλην, καὶ τὸ μέτωπον δὲ ὅπως μιν κυύοιεν

fidias struit, locorum peritus, multum ab imperito differt.

7. Curæ sint & exploratores ante bellum susceptum, ut haberi possint & ex civitatibus utrisque amicis, & ex mercatoribus. Omnes enim civitates admittere semper eos, ut benevolos, solent, qui aliquid important. Utiles sunt nonnunquam & ficti transfugæ.

8. Nec tamen sic exploratoribus fidendum, ut omittatur cautio; sed ita paratum semper esse oportet, quasi si jam nuntiatum sit, hostes adventare. Licet enim val-

de fideles sint exploratores, in eo tamen difficultas est, ut aliquid in tempore nuncient. Quum multa in bello accidere impedimenta soleant.

9. Educationes equitatus minus hostes sentient, si potius ex denuntientur, quam si præconis voce, vel per edictum imperentur. Ad hoc igitur, ut educationes denuntiando fiant, bonum erit constituere decuriones, & cum decurionibus quinionum quoque duces: tum ut paucissimis unusquisque denuntiet, tum etiam ut duces

κυύοιεν ἂν τὴν τάξεως ἀταράκτως, οἱ πεμπάδάρχαι ὡς ὄν-
γοντες, ὅποτε τοῦτε χαρὸς εἴη.

Ι'. Οὔται γε μὴν πεφυλάττειν δέη, ἐγὼ μὲν αἰεὶ ἐπαυαί-
ταις κρυπταῖς σχεπιάς τε καὶ φυλακὰς ἔγωγε δὲ ἅμα μὲν τῷ
φίλων φυλακῇ ἡγήσομαι, ἅμα δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνέδρας
κατασκευάζονται.

ια'. Καὶ αὐτοὶ μὲν δυσεπιβλητότεροί εἰσιν ἀφανῆς
ὄντες, τοῖς δὲ πολεμίοις φοβερώτεροι. τὸ γὰρ εἰδέναι μὲν, ὅτι
εἰσὶ πεφυλακῇ, ὅπως δ' εἰσὶ, καὶ ὅπως, μὴ εἰδέναι, τῷ-
το θάρρειν μὲν κωλύει τῆς πολεμίας, ὑποπτεύειν δὲ ἀναγ-
κάζει πάντα τὰ χεῖρα. αἱ δὲ φανεραὶ φυλακαὶ δῆλα ἔχουσι
καὶ τὰ δεινὰ καὶ τὰ εὐθαρσῆ.

ιβ'. Ἐπὶ δὲ τῇ μὲν κρυπτῇ ἔχοντι φυλακὰς ἵκνεται
μὲν φανεροῖς ὀλίγοις ἐμπεραθεὶς τῇ κρυπτῇ φυλάττειν-
τα, περιεῖδαι τοὺς πολεμίους εἰς ἐνέδρας ὑπά-
γειν· ἀρεθυπικὸν δὲ, καὶ ὅπως τῇ κρυπτῇ ἄλλοις
φανερῶς ἔστιν ὅτι φυλάττειν. καὶ τῷτο γὰρ ἑξαπλη-
τικὸν

ces hi quinionum suo tempore
procedentes, absque perturbatio-
ne frontem aciei exporrigant.

10. Ubi præcavendum est, e-
quidem occultas semper & specu-
lationes & excubias laudo. Sic
enim & excubiae simul pro amicis
habentur, & hostibus simul insi-
diae struuntur.

11. Minus etiam speculatores
ipsi, quum nihil de eis constat,
insidiis hostium expositi sunt; &
hostibus hoc modo sunt formida-
biliore. Nam scire, quasdam ef-
se collocatas alicubi excubias; sed

ubi sint, & quo numero, nescire:
id vero fidentibus hostes animis
esse prohibet, & habere suspecta
cogit omnia loca. Manifestæ vero
excubiæ tam periculorum quam
fiduciæ causas apertas habent.

12. Præterea licebit occultas ha-
benti excubias, ut cum paucis ma-
nifestis ante illos occultos excu-
bans, hostes in insidias pertrahe-
re conetur: nec idoneum minus
venandis hostibus, etiam post
occultos cum aliis manifestis
nonnunquam excubare. Nam
hac quoque ratione non aliter

πικρὸν τῆς πολέμιων ὁμοίως τῷ. ὡράσθην εἰρημένῳ.

17'. Ἀλλὰ μὲν φρονίμῳ γε ἄρχοντος καὶ τὸ μίνποτε κινδυνεύειν ἐχόντα, πλεὺν ὅπῃ ἀν' ὡρόδηλον ἦ, ὅπῃ πλεῖον ἔξῃ τῇ πολέμιων. τὸ δὲ ὑποηρετῆν τὰ ἥδιστα τοῖς πολέμοις, ὡρεδοσία τῇ ξυμμάχων δικαίως ἀν' μάλλον, ἢ ἀνδρεία κείνοις.

18'. Σὼφρονι δὲ καὶ ὃ ἐκείσε ὁρμαῖν, ὅπῃ ἀν' ἀσθενῇ τὰ τῇ πολέμιων ἦ, καὶ ἂν ὡρόσω ὄντα τυγχάνῃ. τὸ γὰρ σφόδρα πονήσαι ἀκινδυνώτερον, ἢ ὡρὸς τοὺς κρείττους ἀγωνίζεσθαι.

19'. Ἦν δὲ ποι εἰς μέσον φιλίων τειχέων εἰσώσιν οἱ πολέμιοι, καὶ ἂν πολὺν κρείττους ὄντες, χαλὸν μὲν εἰτεῦθεν ὅπῃ χειρῶν, ὁποτέρῳι ἀν' λελήθῃς πῶν. χαλὸν δὲ καὶ ἅμα ἀμφοτέρῳι. ὅταν γὰρ οἱ ἕτεροι ἀποχωρῶσιν, οἱ ἕκαστος ὅπῃ θάτερον ἐλαύνοντες παρὰ τοῖς μὲν ἀν' τοὺς πολέμιοις, σώζοιεν δ' ἀν' τοὺς φίλους.

20'. Καὶ ὃ μὲν ἀπὸ κατὰ σῶπῃ πειραῖσθαι εἰδέναι
ταῖς

circumveniuntur hostes, ac prius indicata.

13. Prudentis etiam ducis est, in periculum ultro se non conjicere; nisi quum manifestum est, potiorē ipsius quam hostium, conditionem futurā. At hostibus supeditare causam voluptatis maximæ, multo justius esse proditio sociorum, quā fortitudo, judicabitur.

14. Prudens id quoque facinus, illuc progredi, ubi vires hostium debiles sunt, licet intervallo magno distent. Nam minus est in vehementi labore periculi, quam si

proelio cum potioribus decertandum sit.

15. Quod si medias inter munitiones & castella tuorum penetraverint hostes, licet longe viribus superiores sint; pulchrum tamen eos hinc adgredi, quacumque tandem à parte clam hostibus adsis; nec minus honestum, id simul ab utraq; parte fieri. Quum enim alii se recipient, adequitantes ab alterutro latere tui, tum perturbabunt hostes, tum salutem suorum consulent.

16. Dictum jam pridem, bonum esse,

τὰ τῆς πολεμίων, πάλαι εἶρηται ὡς ἀγαθόν ὅσιν. ἐγὼ δὲ πάντων ἀειτον νομίζω εἶ), τὸ αὐτὸν πειρασθαι, ἢ ἡ ποθὲν ἐξ ἀσφαλῆς θεώμενον τοὺς πολεμίους ἀθρεῖν, ἢν πὶ ἀμαρτάνωσι.

ιζ'. Καὶ τὸ μὲν κλαπῆναι δυνατὸν πέμπειν χρὴ τοὺς ὅπτιπιδεῖους κλέποντας, τὸ δὲ ἀρπασθῆναι ἐλχωροῦ, ἐφίειν τοὺς ἀρπάζοντας. ἢν δὲ πορβομεθῶν ποι τὸ πολεμίων ἀπαρτῶται πὶ ἀσθενέτερον τὸ αὐτῶ δυνάμεως, ἢ θάρρους ἀποσκεδμηνῇ), ὅδε τῶντα χρὴ λαμβάνειν· αἰ μὲντοι ἰοχυροτέρῳ τὸ ἀσθενέτερον θηρεῖν.

ιη'. Δυνατὸν δὲ προσέχοντι τὸ νοῦ τῶντα καταμανθάνειν, ἐπεὶ καὶ βραχυγνωμονέτερα ἀνθρώπων θηρία, οἱ τε ἱκπνοὶ δύνανται ὅ ἀν ἀφύλακτον ἢ, ἀφαρπάσαντες εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀποχωρεῖν, τῶν ληφθῆναι· καὶ οἱ λύκοι δὲ πάντα τε ἐρημέματα φυλακῆς ἀγρεύουσι, καὶ τὰ ἐν τοῖς δυσπρεστοῖς κλέπιδι.

ιθ'. Καὶ μεταθέων γὰρ πρὸς ὁπλήγηται κύων, ἢν μὲν ἡττων

esse, dari operam ut res hostium per exploratores cognoscantur. Ego vero esse omnium optimum existimo, ut aliquis ipse, si de tuto quopiam loco liceat hostes alicunde contemplari, num in aliquo peccent, inspicere conetur.

17. Ac siquidem aliquid eis furtim adimi poterit, ad hoc furtim peragendum idonei quidam mittendi: quod autem rapinæ expositum, mittendi qui rapiant. Si hostibus aliquo proficiscentibus, pars quædam copiarum hostilium debilior à tergo maneat, quam ipse

sit, aut sumta fiducia palari audeat: ne hoc quidem ignorare debet, sic tamen, ut manu validiore venetur id quod est debilius.

18. Potest autem hæc animadvertere, qui mentem eis adhibet; quandoquidem & bestię, quibus intelligentia minor est, quam homini, puta milvii, si quid incustoditum sit, rapere norunt, & prius in tuto se recipere, quam capiantur: & lupi, quæ custodia destituuntur, venari solent, & in obscuris abdita furantur.

19. Idem lupo, si canis insequens

ἡττων ἢ, τὸν δὲ ὑπερέχει· ἢν δὲ κρείττων, ἀποσφάξας
 ὁ, πᾶν ἔχει, ἀποχωρεῖ. ὅταν δὲ γε φυλακῆς καταφρονή-
 σωσι λύκοι, τῶν αὐτῶν τοὺς μὲν ἀπελαύνειν τὴν φυ-
 λακὴν, τοὺς δὲ ἀρπάζειν, οὕτω τὰ ὑπερέτεια ποιεῖσιν).

κ'. Θεοῖων γε μὴν δυναμένων τὰ τοιαῦτα φρονίμως
 λήξεσθαι, πῶς οὐκ ἀνθρώπων γε ὄντα εἰκὸς σοφώτερον
 τούτων φαίνεσθαι, ἢ καὶ αὐτὰ τέχνη ὑπὲρ ἀνθρώπου ἀλίσκει;

Κ Ε Φ. ε'.

Κ Ακρόν γε μὴν εἰδέναι ἰσχυρὸν ἀνδρὸς, ὅτι πᾶσι ἀν-
 ἰσχυρὸν περὶ ὅλοι, καὶ ἔξ ὅποσιν βραδύς ἀνὴρ
 ποικίλως ἀποφύγειν. ἰσχυρὸν δὲ καὶ χρεῖα γνῶ-
 σκεῖν, ἐνθα περὶ κρείττους ἰσχυρῶν, καὶ ἐνθα περὶ κρείττους
 ἰσχυροῦς.

β'. Χρὴ δὲ μηχανητικὸν εἶναι καὶ πολλὰς μὲν φαίνεσθαι
 τοὺς ὀλίγους ἰσχυροὺς, πάλιν δὲ ὀλίγους τοὺς πολλὰς καὶ
 ἴσους.

C A P. V.

quens superveniat, viribus infe-
 riorem adgreditur: sin ille supe-
 rior sit, jugulatis iis quæ nanctus
 est, discedit. Ubi vero lupi custo-
 diam contemnere auli fuerint, or-
 dinatis suis partim ad abigendos
 custodes, partim ad rapiendum,
 ita necessaria sibi adquirunt.

20. Quum igitur bestię pru-
 denter in agendis hisce prædis se
 gerant, quomodo non par fuerit,
 eum qui homo sit, sapientio-
 rem se declarare bestiis, quæ ipsæ capi
 arte ab homine solent?

H Oc quoque scire vir eque-
 stris debet, quoniam ex in-
 tervallo peditem ceperit eques, &
 quantum ad intervallum equi tar-
 di celeres effugerint. Itidem ad
 equitum magistri munus pertinet
 scire loca, quibus in locis pedites
 equitibus superiores sint, ac vi-
 cissim peditibus equites.

2. Etiam sollerti artificio mo-
 liri debet, ut pauci equites, mul-
 ti esse videantur; & multi vicis-
 sim, paucorum speciem habeant:
 itemque

ἔδοκην πρὸντα μὲν ἀπειῖναι, ἀποῖτα δὲ πρῆναι· καὶ ἔτι μὴ
τὰ τῶν πολεμίων μόνον κλέπειν ὀπίσθασιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ἑαυτοῦ ἰσχυροὺς ἅμα κλέποντας ἐξ ἀποροδοκίᾳ τοῖς πο-
λεμίοις ὀπίσθασιν.

γ. Αγαθόν δὲ μηχανήμα καὶ τὸ δυνάσθαι, ὅταν μὲν παρ' αὐτοῦ ἀσθενῶς ἔχη, φόβον παρὰ σκευάζειν τοῖς πολέμοις, ὡς μὴ ὀπιθῶνται· ὅταν δ' ἐρρωμένη, θάρσος αὐτοῖς ἐμποίῃ, ὡς ἐγχειρῶσιν. ἔγωγε γὰρ αὐτὸς μὲν ἀν' ἡκιστα κακῶς πάσχεις, τοὺς δὲ πολέμοις μάλιστ' ἀν' ἀμαρτάνοντα λαμβάνοις. ὅπως δὲ μὴ παρὰ τὴν δοκῶν ἀδυνάτα, γράψω καὶ ὡς ἀν' ἡγήνοιο τὰ δοκουῦντα αὐτῶν χαλεπώτατα (ἔλ).

Δ'. Τὸ μὲν ποῖνον μὴ σφάλλεσθαι ἐγχέρουῶτα διώκῃν
ἢ ἀποχωρῇν, ἐμπειρία ποιεῖ ἕωπων δυνάμεως. πῶς δ' ἂν
ἐμπείρως ἔχοι; εἰ πορροσέχοι τ' τοῦτο ἐν ταῖς μὲν φιλίας
ἀνθηπασίαις, οἷα ἀποβαίνουσιν ἐκ τ' διώξεων τε καὶ
φυγῶν.

ε'. Όταν μὲντοι βύλη τοὺς ἰσπίδας πολλὰς φαίναται,

itemque si praesens sit, ut abesse videatur; si absit, adesse: neque tantum ut norit hostibus sua fur-
tim praeripere, verum equites et-
iam suos furtim circumveniando,
adoriri hostes de improvviso.

3. Egregium & hoc artificium, si possit, quum ipse viribus inferior est, metum hostibus incutere, ne se adoriantur: quum potior ipse viribus, eorundem animis indere fiduciam, ut adgre-
diantur. Sic enim & ipse mini-
mum detrimenti acceperis, & in-
primis hostes in errore deprehen-

dere possis. Ne vero, quæ fieri nequeant, præcipere videar : prodam sane litteris, quomodo & illa fiant, quæ in his difficillima videntur.

4. Itaque ne quis in conatu vel insequendi, vel abscedendi, offendat; ex eo consequetur, si vires equorum perfectas habeat. Quoniam vero modo perfectas habere possit? Si animum adtendat in adversis profectionibus, quæ cum benevolentia fiunt; quales & è persequendo, & fugiendo discedant.

5. Quum vero volueris equites multorum habere speciem, unum

ἐν μὲν περὶ τὸν ὑπαρχέτω, ἢ περὶ ἐλχωρῇ, μὴ ἐλγὺς τῇ
πολεμίων ἐλχειρῇ ἔξαπατῶν. καὶ ὅς ἀσφαλέστερον ὅς περὶ
σω, καὶ ἀπατητικώτερον. ἔπειτα δὲ χρὴ εἰδέναι, ὅτι ἀθρόοι
μὲν ἴσῃ ποιοῦ πολλοὶ φαίνοιντο, ἀλλὰ ὁ μέγεθος οὐ ζών. ἀλλὰ
σφαιρόμενοι δὲ εὐαείθμητοι γίνονται.

τ'. Εἰ δὲ ἂν πλεόν σοι τὸ ἴσῃ πικὸν ὅσον φαί-
νοιτο, εἰ τοὺς ἴσῃ ποκόμοις εἰς τὴν ἴσῃ πείας οἰκισαίης, μά-
λιστ' αὖ δόξατα, εἰ δὲ μὴ, ὅμοια δόξασιν ἔχοντα, ἢ περὶ
ἐστὶν ὅτι περικλυτὴς τὸ ἴσῃ πικόν, ἢ περὶ περὶ δόξης. ἀνάγκη
γὰρ ὅτι ὅσον τῇ τάξεως οὕτω μείζω τε καὶ πυκνότερον
φαίνεται.

ζ'. Ἦν δὲ αὖ τοὺς πολλὰς ὀλίγοις δοκῇ εἶναι, ἢ περὶ μὲν
σοι χρεῖα ὑπάρχει οἷα συκρύνειν, δηλονότι τὴν μὲν ἐν περὶ
φανερῶ ἔχον, τὴν δὲ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀποκρύνειν, κλέπτοις
ἂν τὴν ἴσῃ πείας. ἢ περὶ δὲ πᾶν χρεῖα φανερὸς ἢ τὸ χρεῖον, δε-
χόμενος χρὴ τοιχόσας ποιήσασθαι, ἀλλὰ λήπτους περὶ δό-
ξης καὶ τὴν μὲν περὶ τῶν πολεμίων ἴσῃ πείας ἐκεί-

715

unum hoc primum esto, si liceat,
ne prope hostes fraudem aliquam
moliaris. Tutius enim quod è
longinquo fit, & ad fraudem
aptius. Deinde sciendum, equos
catervatim incedentes, speciem
multorum habere, propter ipsius
animalis magnitudinem: quum
disperfi, facile numerari possint.

6. Præterea tibi copiosior equi-
tatus adesse videbitur, quam sit re-
abse, si curatores equorum inter
equites constituas, præsertim ha-
stas, aut hastis aliquid simile te-
nentes; sive consistentem alicubi

equitatum exhibeas, seu traducas.
Nam hoc modo necesse est aciei
molem & majorem & spissiore
videri.

7. Sin multos velis haberi pro
paucis, siquidem ejusmodi loca ti-
bi sint ad manum, in quibus oc-
cultare liceat; nimirum in aperto
quosdam exhibens, in obscuro
quosdam abdens, hac subtractio-
ne numerum equitum deminues:
si vero locus ipse totus oculis expo-
situs sit, ordinatas in unam seriem
decurias ex intervallo traducas; &
equites quidem cujusque decuriæ,
qui

της δεκάδος ὀρθὰ τὰ δόξαλα ἔχῃ· τῆς δ' ἄλλοις, τα-
πεινὰ καὶ μὴ ὑψοφρατῇ.

η'. Φοβεῖν γὰρ μὴν τῆς πολέμους, καὶ ψευδεδόξας οἷον
παι, καὶ ψευδοδογητίας, καὶ ψευδαγγελίας ποιουῦντα. θαρσύνει
δὲ μάλιστα πολέμιοι, ὅταν τοῖς ἐναντίοις πρῶτα καὶ
ἀσολίας πυνθάνων.

θ'. Τέτοιον δὲ μηχανώμενον, μηχανᾶσθαι αὐτὸν καὶ
πρὸς τὸ πρῶτον αἰεὶ ἀπατᾶν. ὅντας γὰρ ὑδὲν κερδαλεώπερον
οἷ πολέμῳ ἀπάτης.

ι'. Ὅποτε γὰρ καὶ ὁ παῖς, ὅταν παῖς, ποιῶσιν
αὐτὸν δυνάμει ἀπατᾶν πρῶτον, ὥστε ὀλίγους γ' ἔχοντας,
πολλὰς δοκεῖν ἔχειν· καὶ πολλὰς πρῶτον, ὀλίγους φαί-
νεσθαι ἔχειν· πῶς οὐκ ἄνδρες γὰρ τῷ ἑξαπατᾶν πρῶτον
καὶ ἰσχυρῶ, δυνάμει αὐτὸν τοιαῦτα μηχανᾶσθαι;

ια'. Καὶ ἐνθυμέμεθα δ' αὖ τὰ οἷ τοῖς πολέμοις
πλεονεκτήματα, εὖροι αὖ πῃ τὰ πλεῖστα καὶ μέγι-
στα οὖν ἀπάτη γεγενημένα. ὧν ἕνεκα καὶ οὐκ ἐλχιρη-
τίον

qui hostibus ante oculos sunt, ha-
stas tenere rectas debent; caeteri
depressas, & minime superemi-
nentes.

8. Licet etiam terrorem hosti-
bus incutere, tum fictas infidias,
tum auxilia ficta, fictosque rumo-
res excogitando. Tum vero con-
fidentissimi sunt hostes, quum ad-
versariis multa negotia, multas oc-
cupationes exhiberi audiunt.

9. His ita descriptis, ipsius jam
ducis fuerit id moliri, ut pro re
praesenti semper aliquam fallaciam
struat. Nam revera nihil adeo fru-

ctuosum in bello, atque fallacia.

10. Quum vero etiam pueri,
quoties ludunt, praetextu fallendi
faciant, quaecumque possunt, ut
paucos habentes, multos habere
videantur; & multos habere se pra-
ferentes, speciem paucorum exhi-
beant: quid vetet quominus etiam
viri, si fraudibus animum adjiciant,
hujusmodi artificiis uti possint?

11. Nam si cum animo suo me-
liores in bello conditiones aliquis
expendat, is majorem earum partē,
& quidē insigniores fraude capta-
tas & partas inveniet. Quapropter
vel

τιον ἄρχειν, ἢ τῷ το σὺ τῇ ἄλλῃ ὠφθαλμοῦ καὶ ὠφθαλμοῦ ἀντιπρόσθεν διατάσσει ποιεῖν, καὶ αὐτῷ μηχανητόν.

ιβ'. Οἷς δὲ γάλακτα πρᾶσσειν, ἀπατητικὸν καὶ τὸ, πλοῖα ὠφθαλμοῦ ἀντιπρόσθεν περὶ πλοῖα, καὶ τὸ περὶ πλοῖα πρᾶσσειν. ὁπότε λέγει, καὶ γάλακτος ὁπότε πρᾶσσειν.

ιγ'. Ἰππάρχικόν δὲ καὶ τὸ διδάσκειν τὴν πόλιν, ὡς ἀσθενὲς τὸ, περὶ ἔρμους ἰσχυρὸν, πρὸς τὸ ἅμ' ἰσχυροῖς περὶ ἔρμους ἔχειν. ἰππάρχικόν δὲ καὶ τὸ λαβόντα περὶ, αὐτοῖς πρᾶσσειν. ἔστι δὲ περὶ καὶ μόνον ἐν τέτοις, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ αὐτοῖς ἰσχυροῖς ἀποκρύψασθαι. πολλὸν γὰρ μείζων ὁ ἰσχυρὸς ὅσον περὶ.

ιδ'. Ταῦτα δὲ πάντα ἐγὼ, καὶ ὅσα πρὸς τέτοις πῶς μηχανήσῃ, ἢ βία ἢ τέχνῃ αἰρεῖν τοὺς ἐναντίους βυλόμην, σὺ τῷ θεῷ πρᾶσσειν συμβαλέω, ἵνα καὶ τὴν τύχην συνεπαγῇ θεῶν ἰσχυρῶν ὄντων.

ιε'. Ἐστὶ δὲ ὅτε πάντῃ ἀπατητικὸν καὶ τὸ λίαν φυλακτικόν

vel non capeffendum imperium, vel, ut hoc quoque præstare possit, divinitus præter alia petendum, & ipfimet in hoc adnitendum.

12. Qui mare vicinum habent, iis ad fraudem hoc quoque commodum, ut dum naves instruunt, aliquid terra gerant: ac vicissim, dum terra insidias se moliri simulant, mari rem adgrediantur.

13. Etiam hoc equitum magistrum est, docere civitatem, quam debile quiddam sit equitatus a peditatu destitutus; ut una cum equis & pedites habeat. Nec minus ad

officium magistri equitum pertinet, ut peditibus acceptis uti possit. Ac licet pedites non tantum inter equos, sed etiam post equos occultare. Nam longe grandior est eques homine pedestri.

14. Hæc vero equidem universa, & si qua moliri aliquis præterea volet, in conatu hostis aut vi aut arte superandi, divina cum ope suscipienda consulo; ut numine sibi placato ac propitio, fortunam quoque prosperam prædicare possit.

15. Nonnunquam & illud aptissimum ad fraudem, si nimis se cautum

κὸν παραισῶσα^ς ^{τῆς} εἰ), καὶ μηδαμῶς φιλοκίνδυνον. τὸ
 γὰρ τὰς πολέμους πολλάκις πράγεται ἀφυλακτοῦ^ς (αἱ
 μᾶλλον ἀμαρτάνειν. ὡς δὲ ἀπαξ δόξῃ τις φιλοκίνδυν^{ος}
^{τῆς} εἰ), ἔξεσι καὶ ἡσυχίαι ἔχοντα, παραισῶμενον δὲ πράξειν
 π, πράγματα τοῖς πολέμοις πρέχειν.

Κ Ε Φ. Γ'.

ΑΛΛΑ γὰρ ὅθεν ἂν τις δυνάμει πλάσῃ, οἷον βύ-
 λεται, εἰ μὴ ἐξ ὧν γε πλάττοιτο, πρῆσκα-
 σμένα εἴη, ὡς πείθεσθαι τῇ ὅ χειροτέχνῃ γνώμῃ. ὅθεν
 γὰρ ἂν ἐξ ἀνδρῶν, εἰ μὴ σὺ θεῷ, οὕτω πρῆσκασμένοι
 ἔσονται, ὡς φιλικῶς τε ἔχειν πρὸς τὴν ἀρχονίαν, καὶ φρονι-
 μώτερον σφῶν αὐτὸν ἡγεῖσθαι πρὸς τὴν πρὸς τὰς πολε-
 μίας ἀγώνων.

β'. Εὐνοικῶς μὲ οὖν ἔχῃν καὶ ὅκ τῶνδε εἰκὸς τὰς ἀρχο-
 μύνας, ὅταν φιλοφρόνως τις ἔχη πρὸς αὐτοὺς, καὶ πρηνὸς
 φαίνεται,

cautum quispiam simulet, alae-
 que belli tentandæ nequaquam
 cupidum. Hoc enim hostes eo
 sæpius adigit, ut omisso cavendi
 & excubandi studio, magis de-
 linquant. Si quis semel visus fue-
 rit adeundi periculi cupidus esse,
 potest hostibus, etiam quiescen-
 do, dum aliquid se facturum si-
 mulat, negotia faceßere.

possit, si non ea de quibus aliquid
 fingendum ita comparata sint, ut
 artificis voluntati cedant. Nec
 enim ex hominibus sic aliqui un-
 quam instructi erunt, ut amore
 prosequantur illum qui eis cum
 imperio præest, utque eum se pru-
 dentiozem judicent in iis quæ ad
 certamina cum hostibus ineun-
 da pertinent, nisi Deo volen-
 te.

C A P. VI.

SED enim ex animi sui arbi-
 trio nihil formare quispiam

2. Hinc quoque conciliari be-
 nevolentiam illorum, qui regun-
 tur, consentaneum est; si comi-
 ter aliquis eos complectatur, ac
 prospicere

φάγηται, ὅπως τε οἶτον ἔξῃσι, καὶ ὅπως ἀσφαλῶς μὲν ἀπο-
χρήσῃσι, πεφυλαχμέως δὲ ἀναπαύσονται.

γ'. Εν δὲ ταῖς φρεσὶν καὶ ἡδονῇ, καὶ σκίωσιν, καὶ
ὑδάτιν, καὶ φυλακῇ, καὶ τῇ ἄλλῃ ὀπιτηδείῃ φαρεσὶν εἶναι
ὀπιμελέμενον, καὶ θεωροῦντά γε, καὶ ἀγρυπνοῦντα ἐνεκα
τῆ ἀρχομένης.

δ'. Καὶ ὅταν γε πλέον ἔχη π, τὸ μεταδύναμι κερ-
δαλέον τῷ θεωρηκότι. ἤμισα δ' ἂν καταφρονοῖεν ἀρχον-
τες, ὡς μὲν σινελόντι εἰπῶν, εἰ ὅποια ἐκείνοις παλαινοίη,
αὐτὸς ταῦτα βέλπον ἐκείνων φάνοισι ποίων.

ε'. Ἀρξάμενον οὖν δὴ ἀπὸ τῆ ἀναβάλλειν ὅτι τὴν ἴσ-
πυς, πάντα τὰ ἐν ἰσχυρῇ μελετᾷ, ὅπως ὁρῶσι τῇ ἀρ-
χοντῇ διδάμενον ὅτι τῇ ἴσπυ καὶ ταῖς φρεσὶ ἀσφαλῶς πε-
ρεῖν, καὶ τείχῃ ὑφρακεῖν, καὶ ἀπ' ὅχλων καταῖρεν, καὶ
ἀκοντίζειν ἰχθυῶς. πάντα γὰρ ταῦτα θεωροῦντα εἰς τὸ μὴ
καταφρονησθαι.

ς'. Ἦν δὲ δὴ καὶ θεωρεῖν γινῶσιν ὀπιστάμενόν τε, καὶ
διωτά-

prospicere se declaret, ut & vi-
ctum habeant, & tuto se reci-
piant, & idonea muniti custodia
quiescant.

3. In praesidiis manifesta debet
ejus esse cura de pabulo, & tento-
riis, & aquis, & excubiis, & aliis
rebus necessariis; itemque provi-
dentia ipsius, & vigilantia pro iis
quos regit.

4. Ubi copia quadam rei ali-
cujus abundat is qui aliis praest, lu-
crosus erit, id suis impertiri. Mi-
nime vero contemnent eum, qui cum imperio est, si quaecum-

que, ut paucis rem complectar, suos facere jusserit, ea rectius ipsis facere visus fuerit.

5. Quapropter exordiens ab in-
scendendis equis, exercere omnia debet ad rem equestrem pertinen-
tia: quo praefectum suum posse vident in equo & fossas tuto tra-
jicere, & muros superare, & de tumultis se demittere, & idonee jaculari. Nam haec omnia non-
nihil ad hoc conferunt adjumen-
ti, ne contemptui sit.

6. Jam si rerum gerendarum peritum esse norint, & idoneum ad

δυναμὸν ὡς ἀν πλεόν ἔχοιεν τὴν πολε-
μίαν. ὡς δὲ τῷτοις καὶ ἐκείνο λάβωσιν εἰς τὴν γνώμην,
ὡς οὐτ' ἀν εὐκῆ, οὐτ' αἰὼν θεῶν, οὐτε ὡς παρὰ ἱερὰ ἡγή-
σαςτ' ἀν ἐπὶ πολεμίας· πάντα ταῦτα πιθανώτερος τῷ
ἀρχοντι τῶς ἀρχομένων ποιᾷ.

Κ Ε Φ. Ζ'.

Π Αἰτὶ μὲ οὖν ὡς ἐπὶ ἀρχοντι φρονίμῳ (εἴ). πολὺ
μᾶλλον τὴν Ἀθηναίων ἰσχυρὰν ἀφαιρῶν δὲ καὶ τῷ
τῶς θεοὺς θεραπεύειν, καὶ τῷ πολεμικὸν (εἴ), ὡ γὰρ
ἐπὶ ἀρχοντι μὲ ὁμοιοὶ ἀντίπαλοι ἰσχυρὰς τε ὡς πληροῖσι
τὸ πλῆθος, καὶ ὁπλίται πολλοί.

β'. Καὶ μὲ εἰς τὴν πολεμίαν ἐμβάλλειν ἐπιχειρῶν αἰὼν τὴν
ἄλλης πόλεως, ὡς ἀμφοτέρους τῶς μόνους ἀν τοῖς
ἰσχυροῖς ἀφαιρῶν. ὡ δὲ (α) πολέμοι εἰς τὴν Ἀθηναίων
χώραν ἐμβάλλωσι, ὡς τὸν μὲ οὐκ ἀν ἄλλως ἔλθοιεν, εἰ
μὴ

ad efficiendum, ut hostibus ipsi
potiore loco sint; & animis præ-
tereā imprefserint, eum nec te-
mere, nec absque numinis ope,
nec extis adversantibus in hostes
ducturum: hæc scilicet ejusmodi
sunt omnia, magis ut morigeros
præfecto reddant illos qui ejus im-
perio continentur.

C A P. VII.

AC prudentem sane quemvis
esse convenit, qui cum im-

perio sit: at populi Atheniensis
equitum magistrum longe aliis
præstare tum cultu Deorum im-
mortalium tum usu rei militaris
oportet; quum ei finitimi sint
adversarii, tam equites nume-
ro pares, quam pedites sane mul-
ti.

2. Si agrum hostilem sine reli-
quæ civitatis auxiliis invadere
conetur, adversus illos ambos
ei solo cum equitatu periclitan-
dum erit: sin hostes in Athe-
nienfium regionem irrumpant,
primum aliter non venient, quam
aliis

μη συν ἄλλοις τε ἰσπεῦσι πρὸς τοῖς ἑαυτῶν, καὶ πρὸς τέ-
τοις, ὀπλίταις ὅποσιν ἀν οἴωνται πάντας Ἀθηναίους μὴ
ἰχναῖς εἶ) μάχεσθαι.

γ'. Πρὸς οὖν πρῶτους πολέμιους ὡς μὲν ἡ πόλις
πᾶσα ἐπεξίη ἀρήξασα τῇ χώρᾳ, ἐλπίδες χαλά. ἰσ-
πῆς τε γὰρ συν θεῷ ἀμείνους, ὡς τις αὐτῶν ὅπιμελῆ-
ται ὥς δὲ, ὀπλίται τε ἀμείνους ἔσονται· καὶ τὰ
σώματα τοίνυν οὐ χεῖρω ἔχοντες, καὶ τὰς ψυχὰς φι-
λοτιμότεροι, ἢν ὀρθῶς ἀσκηθῶσι, συν θεῷ. καὶ μὴ ὅπι
γε τοῖς πρεσβυτέροις οὐ μᾶλλον Ἀθηναῖοι ἢ Βοιωτοὶ προ-
νῶσιν.

δ'. Ἦν δὲ ἡ μὲν πόλις πρέπιται ὅπι τὰ ναυικά, καὶ
ἀρχῇ αὐτῇ τὰ τεῖχη ἀφασώζειν, ὥσπερ καὶ ὅποτε Λακε-
δαιμόνιοι συν ἅπασιν τοῖς Ἕλλησιν ἐρέβαλλον· τὴς δὲ ἰσ-
πῆας ἀξιώσθε τὰ τε ἐκτὸς ἔ· τεύχεος ἀφασώζειν, καὶ
αὐτὴς μόνοις ἀφασκιδυνεύειν, πρὸς πάντας τοὺς ἐναν-
τίους. ἐνταῦθα δὲ θεῶν μὲν, οἶμα, πρῶτον συμμά-
χων

aliis ad suos equitibus adjunctis, & cum illis præterea peditum co-
piis, quibus Athenienses univer-
sos impares ad pugnam futuros
existiment.

3. Itaque si contra tantam ho-
stium multitudinem civitas tota
prodire velit, ut opem regioni fer-
rat; spem bonam concipere lice-
bit. Nam & equites Deo juvan-
te meliores, si quis eorum curam
convenientem gerat, & pedites
itidem meliores erunt: quo-
rum quidem nec corpora dete-
riora sunt, & animi longe lau-

dis avidiores, si Deo propitio re-
cte fuerint exerciti. Majores sa-
ne quod adtinet, non minus Athe-
nienſes eorum nomine quam Boe-
oti, semet efferunt.

4. Si vero civitas ad rem nava-
lem se converterit, & moenia tue-
ri satis sibi duxerit, uti tum quoque
factum quum Lacedæmonii Græ-
cis universis sibi adjunctis Atticam
invaserunt; equitesque sitis extra
muros esse subsidio voluerit, ac so-
los contra copias adversariorum
omnes periclitari: tum vero pri-
mum, mea sane sententia, divino
erit

χων ἰχυρῶν δὲ, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ ἰσχυρὸν προσηκόντα ὑπο-
πεπλεγμένον ἄνδρα εἶ). καὶ γὰρ φρονήσεως δὲ πολλῆς
πρὸς τὰς πολὺ πλείους, καὶ τόλμης, ὅποτε κατὰ τὰς
πέσοι.

ε. Δὲ δὲ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ποιεῖν αὐτὸν ἰσχυρὸν εἶ).
πρὸς μὲν γὰρ τὸ παρὲν γράμμα αἰσινδυνεύων, ὅ μιν
δὲ ὅλη ἡ πόλις θέλοι ἀνπαρῆσθαι, δηλοῖται πάρος
ἀν' ὅ,τι α) κρείττους βάλουντο, ποιεῖν δὲ ἔδεν ἀν' ἰσχυρὸς
εἶναι.

ς. Εἰ δὲ φυλάτῃ μὲν τὰ ἔξω τείχους τοσούτοις,
οἷοι σκεπύλῃ τε τοὺς πολέμους ἰσχυροὶ ἔσονται, καὶ ἀνα-
χωρήσῃ εἰς τὸ ἀσφαλὲς τὰ δέοντα ὡς ἐκ πλείους, ἰσχυροὶ
δὲ καὶ προερχὲν ἔδεν ἦσαν α) ὀλίγοι τ' πολλῶν καὶ φυλάτῃν
τοίνυν, καὶ ἀναχωρεῖν τὰ φίλια ὥς ἀκατέπεροι, α)
μήτε αὐτοῖς, μήτε τοῖς ἰσχυροῖς πιστεύοντες. ὁ γὰρ φόβος
δυνάμει δοκεῖ συμφύλαξ εἶ).

ζ. Τοὺς μὲν φύλακας ἐκ τούτων ἀν' πρὸς ποιῶν, ἵσως
ὁρθῶς

erit opus auxilio firmo, atq; ipsum
deinde magistrum equitum esse
virum prorsus absolutum conve-
niet. Nam & prudentia magna
contra longe plures, & audacia re-
quiritur, quum opportunitas ob-
tulerit.

5. Idem arbitror eum labori-
bus perferendis idoneum esse de-
bere. Si enim exercitu tali præsente,
cui ne tota quidem civitas se
putet objiciendam, periclitari ve-
lit; nimirum feret, quidquid illi
viribus superiores faciundum sta-
tuerint, nullam ad rem peragen-
dam satis ipse idoneus.

6. At vero si extra muros sita
tot equitibus custodiat, quot ho-
stium rebus speculandis sufficient,
& iis majore ex parte in tutum
subducendis, quibus hoc opus est;
sique non minus idonei sunt ad
prospiciendum pauci, quam plu-
res: sane tum ad custodiendas
tum ad subducendas amicorum
res non minus erunt opportuni
qui nec seipsa nec equis suis satis
fidunt. Nam metus in custodien-
do socius acer esse videtur.

7. Itaque rectum consilium ca-
piet, qui de his custodes ac præ-
sidiarios

ὁρῶντες βυλεύοιτο· τοὺς δὲ περὶ τοὺς τῆς φυλακῆς εἰ μὴ τις γραπὴν ἔχῃ ἡγήσεται, ὀλίγη αὐτῷ φαίνεται· τοῦ παντός γὰρ ἐνδεής· ὥστε ἐκ τῶ ἐμφανὲς ἀφανίζονται.

η'. Ἦν δὲ ὡς λεγούσιν αὐτοῖς χρῆται, πάντες αὖ, ὡς τὸ εἶδος, ἰσχυρὸν τῷτο πείθειν ἔχει δυνάμει. ὁ δὲ δὲ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς πρὸς καταστροφὴν αἰεὶ ἔχοντα, ὡς ποιεῖ π, μὴ καταφανῶν ὄντα, φυλάττειν ὑπὸ τι ἁμαρτάνῃ τὸ τ πολεμίων εἰσέρχεται.

θ'. Φιλοῦσι δὲ πῶς γραπῶται, ὅσα ἂν πλείους ᾖσι, πούτῳ πλείον ἁμαρτάνῃ. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπιμελεία συνεδριάζει, ἢ πορροδοῦναι ἀταξία οἱ μὲν πείθονται, οἱ δὲ ἀπολείπονται πλέον τῶ κακοῦ.

ι'. Τὰ οὖν τοιαῦτα ἁμαρτήματα οὐ χρῆ πρῖντα ἀκόλαστα, (εἰ δὲ μὴ, ἔλη ἡ χώρα γραπτόπεδον ἔσται) ἐκείνο καλῶς θεωροῦντα, ὥστε ποιήσαντά π φθάσαι σπουδάζοντα,

fidiarios efficiet. Eos vero, qui constituta jam custodia superfuerint, si quis ut exercitum habere se duxerit; sane perexiguus hic ei videbitur. Nam in universum erit inferior ad pugnae periculum aperto Marte subeundum.

8. Sin eis ut praedonibus utatur, satis superque magnas ad hoc institutum copias habebit, uti quidem adparet. Debet autem, meo iudicio, paratos semper habere suos, & occultando suas actiones & consilia, num in aliqua re delinquat hostilis exercitus, observare.

9. Solent vero plerumque milites, quanto plures sunt, tanto magis peccare ac labi. Nam vel ob curam parandi res necessarias, hinc inde disperguntur; vel iter absque ordine facientes, alii praecedunt, alii longius quam par & opportunum sit, à tergo manent.

10. Huiusmodi errores & peccata minime relinquenda sunt impunita, nisi quis regionem totam castra dispersi militis esse velit: & hoc recte providendum, ut facinore quodam edito, prius abscedat, quam majores

χωρήσαντα, πρὶν τὸ πολὺ βοηθοῦν ὑπὲρ γένεσθαι.

ια'. Πολλάκις δὲ πορευόμενοι στρατεύματα, καὶ εἰς ὁδοὺς ἔρχεται, εἰ αὖς ἔδεν πλεονοί οἱ πολλοὶ τῷ ὀλίγων δυνάμει. καὶ εἰ ἀφαιρούσιν γὰρ ἐστὶ πρὸ πρὸς ἐχθροὺς τὸ νοῦν ἀσφαλῶς ἐρεπομένην ἀμειύσασθαι, ὥστε ὁποῖοις ἀν βέλῃται τὸ πολεμίων ὑπὲρ γένεσθαι.

ιβ'. Επὶ δὲ ὅτε χαλὸν καὶ στρατοπεδοῦσθαι, καὶ ἀεικῶσι, καὶ δειπνοποιεμένοις ὑπὲρ γένεσθαι, καὶ ἐκ κοίτης γε ἀνιστάμενοις. εἰ πᾶσι γὰρ τέτοις ἀσφαλοὶ στρατοῦται ἡγνοῦν, μέγιστα μὲν χροῖον οἱ ὀπλῖται, πλείονα δὲ οἱ ἰσχυροί.

ιγ'. Σκοποῖς μέντοι καὶ πρὸς ἐχθροὺς ἔδεν ποτε δὲ παύεσθαι ὑπὲρ γένεσθαι. οὗτοι γὰρ αὖ ὀλίγοι μὲν ἀεὶ κερδίζονται, πολὺ δὲ τὸ ἰσχυρὸν εἰς ὅτε ἀποστρέψουσιν.

ιδ'. Οὔτω δὲ τὰ τοιαῦτα ἤδη χαλῶς φυλάττονται οἱ πολέμιοι, χαλὸν ἐστὶ σὺν θεῷ λαθόντα ἐλθεῖν εἰς τὴν πολεμίαν, μεμελετηκότα οἱ τε ἐκαστακῶν, καὶ πᾶν τὸ χεῖρας πρὸς ἐχθροὺς. ἐπὶ δὲ οὕτω χαλὴ λεία, ὥς αἱ φυλάκαί, ὡς κερδίζονται.

ιδ'. Καὶ

jores hostium copiarum ferendi auxilii causa superveniant.

11. Saepius etiam, dum iter facit exercitus, ad eas vias pervenit, in quibus multi plus efficere, quam pauci, minime possint. Idem ad loca transitu difficilia licebit animo adtendenti, ac tuto subsequenti, sic arbitrato suo rem gerere; ut quam multos ex hostibus velit, invadat.

12. Nonnunquam commodum & castra metantes, & prandentes, & coenantes, & ex cubili surgentes adgredi. Sunt enim milites in his

omnibus inermes, ac breviori quidem tempore pedites, equites diutius.

13. Speculatoribus & excubiis nunquam insidiari desinet. Nam pauci semper ad hoc constituuntur, & interdum ab exercitus robore procul absunt.

14. Ubi vero satis hostes in his sibi cavent, recte faciet, si ope divina fretus in hosticum occulte contendet; ubi prius ei curae fuerit quoniam singulis in locis, & qua parte regionis excubias agant. Quippe nulla tam pulchra praeda est, ut captarum excubiarum.

M

15. Et

ιε'. Καὶ εὐεξαπάτητοι δ' εἰσὶν οἱ φύλακες. διόκῃσι γὰρ ὅ, πᾶσι ὀλίγον ἴδωσι, νομίζοντες σφίσι τὸ τοιοῦτον παρὰ τὰς μέντοι ἀποχρήσεως σκεπτεῖν δέ, ὅπως μὴ ἐναντία τοῖς βοηθῶσιν ἔσονται.

Κ Ε Φ. ή.

Τοὺς μέντοι μέλλοντας διωθήσασθαι ἀσφαλῶς ὁ πολὺ κρεῖττον σθένος κακουργῶν, σαφῶς δὲ ποσὸν ἀποφέρειν, ὥστε τὸ μὲν, ἀσκητὰς φαίνασθαι τῇ πολεμικῇ ἐν ἰσχυρῇ ἔργων, τὸ δὲ πολέμιους, ἰδιώτας.

β'. Τὸ δ' αὖ εἴη, εἰ πρῶτον μὲν ληΐζεσθαι μέλλοντες ἐκπεπονημένοι εἶεν τῇ ἐλάσει, ὥστε δυνάσασθαι στρατιωτικὰς πόνας ἀποφέρειν. οἱ γὰρ πρὸς ταῦτα ἀμελῶς ἔχοντες καὶ ἴσχυροι καὶ ἄνδρες, ἐκόπως αὖ ὥσπερ γυνῶνες πρὸς ἄνδρας ἀγωνίζονται.

γ'. Οἱ δὲ γὰρ δεδιδασμένοι τε καὶ εἰρησμένοι τῶν πρὸς

15: Et decipi facile possunt excubitores. Nam quidquid exiguo numero viderint, persequuntur: idque sibi mandatum existimant. In receptu considerandum, ne fiat in eam partem, qua suis opem lataturi hostes occurrant.

C A P. VIII.

Qui vero facultatem habituri sint adficiendi detrimento copias longe se potiores absque discrimine suo, eos haud du-

bie necesse est adeo præstare cæteris; ut ipsi quidem in equestris rei bellicis operibus exercitiis athletæ, hostes vero rudes esse videantur.

2. Possit autem hoc primum ita fieri, si ad prædam exituri, sic equitationi laborando adsueverint, ut tolerare labores militares queant. Qui enim ad hæc, & equi & equites studiosè non adsueverint, haud dubie non aliter ac foeminae contra viros in certamen descendunt.

3. Edocti vero & adsuefacti transilire

τε θραπιδῶν, καὶ πειχία ὑφάρκην, καὶ ἐπ' ὄχλοις ἀνάλλεσθαι.
καὶ ἀφ' ὑψηλῶν ἀσφαλῶς καπίνειν, καὶ ἐς τὰ ἐνάτη τα-
χὺ ἐλαύνεσθαι, οὗτοι δ' αὖ ποσῶτο θραφέειεν ἀν' ἧ ἀμε-
λετήτων ταῦτα ὅσον ὥρ πηνοὶ πεζῶν. οἱ δὲ γε αὖ τοὺς
πόδας ἐκπεπονημένοι ἧ ἀτειβάτων πρὸς πρᾶχέα, ὅσον
ὥρ ὑγῆς χωλῶν. καὶ οἷγε ἧ τόπων ἐμπέροι πρὸς τῆς ἀπεί-
ρους ὅσῳτοι εἰ τᾶς ποροελάσει καὶ ἀποχρήσει θραφέ-
ροισι ἀν', ὅσον ὥρ οἱ ὀρῶντες ἧ τυφλῶν.

Δ'. Καὶ τῷτο δὲ χρὴ εἶδέναι, ὅτι * οἱ εὐοχέρημοι ἰω-
ποιοι, * μὴ ἐκπεπονημένοι δὲ, ὥστε ἀποπνίγεσθαι εἰ τοῖς
πόποις, εὖ πρῆσθυσμένοι εἰσὶ. χρὴ δὲ, ἐπεὶ ὥρ χαλινοὶ
καὶ ἐφίππια ἧ ἱμάντων ἡρτημένα ὅτι χρῆσιμα, μὴ πο-
τε (Θ). ἰωπρῶν τέτων ἔρημον (εἰ). μικρὰ γὰρ δαπάνη τῆς
ἀπορροῦσας χρῆσιμοις ἀν' πρῆχοις.

Ε'. Εἰ δὲ τις νομίζοι πολλὰ ἔχειν πρᾶγματα, εἰ οὕτω
δέησθαι ἀσκήν τιῶ ἰωπικῶ, εἰθυμηθήτω, ὅτι οἱ εἰς τῆς
γυμνικοὺς ἀγῶνας ἀσκουῶτες, πολὺ πλείω πρᾶγματα καὶ
χαλε-

transilire fossas, superare muros, in
tumulis saltu evadere, de locis sub-
limibus tuto descendere, adversus
accliviam celeriter agere; hi scilicet
inexercitatis ad ista tantum præ-
stiterint, quantum pedestribus ali-
tes: ac rursus illi, quorum pedes
laboribus obduruere, tantum iis
qui vias asperas non trivere, quan-
tum sani claudis: gnari denique
locorum in procurfionibus, & re-
ceptibus, tantum ignaris præsti-
terint, quantum videntes cæcis.

4. Hoc quoque sciendum, e-
quos recte comparatos, non eos

esse, qui adeo laginati sint, ut in
laboribus suffocentur; sed qui
sint ad equitationis laborem ido-
nei. Et quia frænis ac ephippiis
uti licet, ubi loris concinnata
sunt & resecta; nunquam his
carere magister equitum debet.
Nam exiguo sumtu destitutos ab
his utiles reddiderit.

5. Si quis autem existimet,
multis se negotiis oneratum iri, si
res equestres ei sic exercenda sit:
is cum animo suo cogitet, illos,
qui ad ludos gymnicos exercen-
tur, multo plus laboris ac mole-

χαλεπότερα ἔχουσιν, ἢ οἱ τινὲς ἰππικὸν τὰ μάλιστα μελετῶντες.

ε'. Καὶ γὰρ τὸ μὲν γυμνασίου ἀσκημάτων τὰ πολλὰ οὐκ ἰδρῶσι ἐκπονοῦνται, τὸ δὲ ἰππικῆς τὰ πλεῖστα μὲν ἡδονῆς. ὅπου γὰρ εὐξαιτ' ἂν τις πηλὸς γενέσθαι, οὐκ ἔστι ὅ, τι μᾶλλον τῷ ἀνθρωπίνων ἔργων ἔοικεν αὐτῷ.

ζ'. Καὶ μὲν τό γε εἰς πολέμῳ νικᾷ πολλῶν εὐδοξότερον, ἢ πυγμῇ. μετέχῃ μὲν γάρ τι καὶ ἡ πόλις τρυφῆς καὶ δόξης. ὥς δὲ τὰ πολλὰ ὅτι τῇ εἰς πολέμῳ νίκη καὶ εὐδαιμονία οἱ θεοὶ τὰς πόλεις σφαιροῦσιν. ὥς οὐκ οἶδ' ἔγωγε, τίνα προσηκείῃ ἄλλ' ἅπαντα μᾶλλον ἀσκησάσθαι, ἢ τὰ πολεμικά.

η'. Εὐνοῖαν δὲ χρῆναι, ὅτι καὶ οἱ χεῖρ ἡγάσθησαν ληστῆς, ἀλλ' οὐ ποιεῖν ἡσυχάσθαι, διώκειν ζυγὸν καὶ ἀπὸ τῆς πολλὴν κρεττόνων. προσηκείῃ γὰρ μὲν καὶ χεῖρ γλῶσσαι τοῖς καρπυμύθοις τὰ ἑαυτῶν, ἀλλὰ τοῖς περὶ αὐτοὺς τῆς τρυφῆς ληΐζεσθαι. ἢ γὰρ ἐργαστέον, ἢ ἀπὸ τῆς εἰργασμένων τρυφῆς.

stare sustinere, quam eos qui rem equestrem studio maximo tractant.

6. Etenim exercitia pleraque gymnica cum sudore suscipiuntur, quum major equestris rei pars cum voluptate conjuncta sit. Quippe quod optare quispiam fortasse possit, ut alitis instar volet; ei nihil in rebus humanis equitatione similis est.

7. Quinetiam in bello victoriam adipisci, multo gloriosius est, quam in lucta. Nam ad ipsam quoque civitatem ejus gloriæ pars aliqua manat. Ac plerumque Dii

per victoriam, felicesque successus in bello, coronare civitates solent. Itaque scire equidem nequeo, quænam aliæ res potius exerceri, quam bellicæ, debeant.

8. Hoc quoque cogitandum, prædones maritimos, propterea quod ad labores adfuefacti sint, victum ab iis sibi parare posse, qui viribus longe sunt ipsis potiores. Convenit & terra prædas agere, non eos, qui fructus è rebus suis percipiunt; sed qui victu carent. Nam aut opus faciundum, aut vitandandum ex iis, quæ labor alienus excoluit.

πλέον. ἄλλως δ' ἔστιν ῥάδισι ἔτε βιοτεύειν, ἔτε εἰρλύης
τυχῆν.

θ'. Μεμνησθαι δὲ καὶ κεῖνο χρὴ, μὴ ποτε ὅπῃ τοὺς
κρείττους ἐλαύνῃν, ὅπως ἴσῃ τοῖς δύσβατο ποιεῖσθαι. ἔστι γὰρ
ἕμοιοι, φεύγοντι καὶ διώκοντι σφαλιῶσαι.

ι'. Επὶ δὲ βύλοισι ὑπομνησθαι καὶ τὸδε φυλάττειν. εἰσὶ
γὰρ πῖνες, οἳ ὅταν μὴ ἴσῃ τοῖς τέττοισι, ὧν ἀν' οἷοντα
κρείττους εἶναι, παντάπασι ἀσθενὲς διωκόμενοι ἔρχονται, ὥστε πολ-
λάκις ἔπαθον, ἀπὸ τῶν ποιεῖσθαι. ὅταν δ' ὅπῃ τέττοισι, ὧν
ἀν' σαφῶς ὁπτιῶνται ἢ τίς ὄντες, πᾶσαι ὅσῃ ἀν' ἔχῃσι
διωκόμενοι ἄγῃσιν.

ια'. Εἰ δὲ φημι χρῆσθαι πάντας τέττοισι ποιεῖν.
ὅταν μὴ κρατήσῃ οἰόμενος ἄγῃ, μὴ φέρεται δὲ διω-
κόμενος, ὅσῃ ἀν' ἔχῃ. τὸ γὰρ πολὺ νικᾶν οὐδὲν ἰσχυρὸς
μεταμέλῃσιν ἀφ' ἑαυτοῦ.

ιβ'. Ὅταν δὲ τοῖς πολὺ κρείττοις ὁπτιῶνται, καὶ περὶ
γνώσκῃ, ὅτι ποιεῖσθαι ὅ, πᾶσι ἀν' ἑαυτοῦ, φερέσθαι ὅτιν, εἰς
τὰ

excoluit. Aliter nec vivere, nec
pace potiri, facile.

9. Revocandum &c hoc in me-
moriam, ne quis in superiores se
viribus sic invehatur; ut à tergo
receptum equis difficilem ob loco-
rum asperitatem habeat. Quippe
non par in fuga &c in persequendo
impingenti, periculum est.

10. Monere libet, in eo quoque
cautionem adhibendam, Etenim
quidam in eos pergentes, quibus
se superiores esse putant, tam in-
firmas omnino copias secum su-
munt; ut sæpenumero patiantur

ea quæ aliis se illaturos existima-
bant: at illos invadentes, quibus
se certo sciunt inferiores esse, vires
omnes, quas habent, adducunt.

11. Ego vero his adfero con-
traria plane faciunda, ut quum in
opinionem ac spe victoriæ copias
aliquis educit, exercitui suo non
parcat, quantuscumque is fuerit.
Nunquam enim magnæ victoriæ
quenkumque poenituit.

12. Quum autem se multo su-
periores adgreditur, ac futurum
prospicit, ut tametsi pro viribus
omnia gesserit, fugere tamen co-
gatur:

τὰ τοιαῦτά φημι πολὺ κρεῖττον εἶναι ὀλίγοις, ἢ πάντας
προσαγαγεῖν. τῆς μὲντοι ἀπειλεγμένοις καὶ ἰωπυς, καὶ ἄν-
δρας τῆς κρατίστους. τοῖσδε γὰρ ὄντες καὶ ποιῆσαι ἂν τι, καὶ
ὑποχωρῆσαι ἀσφαλέστερον ἂν δύναιντο.

ιγ'. Οἱ δὲ πρὸς τῆς κρείττης πάντας προσαγαγὼν
ὑποχωρῶν βέβηκεν, ἀνάγκη τῆς μὲν ὅτι τὸ βραδυτάτων ἰω-
πων ἀλίσκεα, τῆς δὲ καὶ δι' ἀφιππείαι πίππειν, τῆς δὲ
καὶ ἀπὸ δυσχωρίας ὑπολαμβάνεσθαι. καὶ γὰρ πολλὸν τόπον
χαλεπὸν εὐρὴν οἷον ἂν τις εὕξειτο.

ιδ'. Ὑπὸ γε μὴν ὅς πληθοῖς καὶ συμπίπποιεν ἂν, καὶ ἐμ-
ποδίζοντες πολλὰ ἂν ἀλλήλοισι κακοურγοῖεν. οἱ δ' ἀγα-
θοὶ ἰώποι καὶ ἰωπῆς δυνατοὶ καὶ ἔξ αὐτῶν ἀφαρεύειν,
ἄλλως τε ἂν καὶ μηχανᾶται τις τοῖς διώκουσι φόβον ὑπὸ
τῷ περὶ τῶν ἰωπέων.

ιε'. Σύμφορον δ' εἰς τῆτο καὶ αἱ ψευδενέδει. χεῖσι-
μον δὲ καὶ κεῖνο, ὃ εὐείσκειν, πόθιν ἂν οἱ φίλοι ἔξ ἀσφαλῶς
ὀπιφανόμηναι βραδυτέρως τῆς διώκοντες πῦρ ἔχουσιν.

ις'. Ἀλλὰ

gatur: tum longe fatius esse aio,
paucos potius, quam multos abdu-
ci; sed omnino selectos equos, &
viros præstantissimos. Tales enim
& efficere aliquid, & tutius se re-
cipere poterunt.

13. At si contra se potiores ad-
ductis suis omnibus, recipere se
velit: necesse est tardissimis equis
utentes capi, alios ob rei equestris
imperitiam labi, alios ob locorum
difficultates intercipi. Non enim
facile est, ad magnum aliquod spa-
tium talem invenire locum, qua-
lem aliquis optet.

14. Quinetiam fiet, ut ob equo-
rum multitudinem in seipsos cor-
ruant, & mutuo se non parum im-
pedientes, damnis adficiant. E di-
verso & equi, & equites boni, è ma-
nibus hostium diffugere possunt;
præsertim si quis arte quadam per
equites quos superstitites habet, for-
midinem persequentibus incutiat.
15. Sunt autem ad hoc utiles in-
fidie fictæ. Nec minus hoc quoq;
commodum, invenire viam ali-
quam, unde se nostri tuto conspi-
ciendos hostibus exhibentes, im-
petum persequentium reprimant.

16. Μα-

15'. Αλλὰ μὲν καὶ τότε δῆλον, ὡς πόνοις καὶ ταῖς οἰ-
ολίγαις τῶν πολλῶν πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ πολλοὶ τῶν ολίγων
θεωροῦνται ἄν. καὶ ἐ λέγω, ὡς ἀλλ' ὁ ολίγοις (εἰ), καὶ
πονεῖν μᾶλλον διωήσονται, καὶ θάπτοις ἔσονται. ἀλλ' ὅτι
ῥᾶον εὐρεῖν ολίγοις, ἢ πολλοῖς τοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν ὀπιμελη-
σμενῶν ὡς δὲ, καὶ αὐτοὺς φρονίμως μελετήσονται τὴν
ἰσχυρίαν.

15'. Ἡ δὲ ποτε συμβαίνει ἀγωνίζεσθαι πρὸς ὁρ-
πλησίους ἰσχυράς, ἐγὼ μὲν οἶμαι ὅτι ἀν' ἡδονῆς (εἰ), εἰπε-
δύο τάξεις ὅτι φυλῆς ποιήσεν, καὶ τὴν μὲν ὁ φύλαρχος
ἡγήσεται, τὴν δὲ ἄλλης ὅστις ἀεικὺς δοκοῖν (εἰ).

16'. Οὗτος δὲ τίς μὲν ἐποίησεν καὶ ἕρην τὴν μὲν
φυλάρχου τάξεως, ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἦδη εἶεν οἱ ἀντίπαλοι,
ὥστε πρὸς ἀγέλης πρὸς ἀεὶ τοὺς πολεμίας. ἔγω-
γὼ οἶμαι καὶ ὁ κληρικὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀν' (εἰ), καὶ
δυσμαχίας.

17'. Εἰ δὲ πεζοὺς ἔχοιεν ἑκάτεροι, καὶ ἔτοιμοι ὑποκατα-
μέντοι

16. Manifestum & illud, mul-
to citius paucos pluribus superiores
evadere, tum laborando tum ac-
celerando, quam multos paucis.
Neque tamen hoc equidem dico,
posse aliquos, propterea quod pau-
ci sint, & laboribus magis suffice-
re, & celeritate vincere: sed esse
facilius invenire paucos, quam
multos, qui & curam equis debi-
tam adhibeant, & ipsi rem eque-
stre prudenter exercent.

17. Quod si aliquando usuve-
niat, ut certamen adversus equites
pares ineundum sit; mea sane sen-

tentia non male quis egerit, si co-
hortes ex una tribu duas fecerit,
quarum uni tribunus ipse praesit,
alteram ducat aliquis hominum
opinioe praestantissimus.

18. Hic vero tribuni cohortem
aliquantum à tergo sequatur, atq;
ubi jam propius ad hostes ventum
fuerit, re suis denuntiata, in ad-
versarios cursu praetervehatur. Sic
enim futurum opinor, ut majori
hostibus terrori sint, & pugna su-
perari difficilior possint.

19. Sin utrique pedites ha-
beant, etiam hi post equites oc-
cultati

μέιοι ὅπιαθεν ἢ ἰσπέων, ἔξάπτης δὲ παρρησιόμοι καὶ ὁμόσε ἰόντες, δοκῶσιν ἂν μοι ἢ νίκην πολὺ μᾶλλον καταπεράσσειν. ὁρᾷ γὰρ τὰ παρρησιόμοια, καὶ μὴ ἀγαθὰ ἢ, μᾶλλον εὐφραίνονται τῆς ἀνθρώπων· ἢ δὲ δεινὰ, μᾶλλον ἐκπλήθονται.

κ'. Ταῦτα δὲ γνοίη ἂν τις μάλιστα εὐθυμέμενος, ὥς οἱ τε ἐνέδραις ἐμπήποντες ἐκπλήθονται, καὶ εἰς πολὺ πλείους ὥσι· καὶ ὅτε πολέμοι ἀλλήλοις ἀντικείμενοι, ὥς πολὺ ταῖς παρρησιόμοις ἡμέραις φοβερώτατα ἔχουσιν.

κα'. Ἀλλὰ ὅ μὲν ἀγαθὰς τῶντα, ὃ χαλεπὸν τὸ δὲ εὐρεῖν τῆς φρονίμως, καὶ πιστῶς, καὶ παρρησιόμως, καὶ εὐψύχως πρὸς τῆς πολέμου, τῆτο ἥδη ἀγαθὸν ἰσπάρχει.

κβ'. Δὲ γὰρ καὶ λέγῃ αὐτὸν ἰσχυρὸν (εἰ), καὶ ποιῇ τοιαῦτα, ἀφ' ὧν οἱ ἀρχέμενοι γνώσονται ἀγαθὸν (εἰ) τὸ, πείθεσθαι, καὶ πείσασθαι, καὶ τὸ ὁμόσε ἐλαύνειν τοῖς πολέμοις· καὶ ἐπιθυμήσονται ὅτι χαλὸν πᾶν ἀκέραιον, καὶ διωθήσονται ἀπὸ γνώσονται, ἐκκαρτερῶν.

κγ'. Ἐάν

cultati subitoque prodeuntes, & hostem comminus invadentes, majus mihi momentum ad victoriam adlaturi videntur. Nam inopinata pleraque, si bona sint, majorem hominibus lætitiā adferre video: si dira, plus terroris incutere.

20. Licet hoc imprimis inde cognoscere, si quis secum expendat, quantopere terreantur ii qui delabuntur in insidias, tametsi numero longe plures sint; & quum hostes hostibus adversi confident, quam ingens primis diebus apud utroque metus sit.

21. Sed enim hæc ordinari, absque magna difficultate possint: at eos invenire, qui & prudenter, & fideliter, & alacriter, & animose prouant in hostes, id jam boni est equitum magistri.

22. Nam & dicendi facultate præditum hunc esse oportet, & ea faciendi, de quibus illi, quos imperio suo continet, tum bonum esse cognoscant & parere huic, & ducentem sequi, & comminus hostes invadere; tum etiam cupidi sint laudis & celebrationis, ac in sententia constanter perseverare possint.

23. Jam

κγ'. Εάν δέ ποτε αὐτῷ ἢ φαλάγγων ἀντιπετραχθέντων, ἢ χωρίων ἐκατέρωθεν ὑπαρχόντων ἐν τῷ μέσῳ, τοῖς ἰσχυροῖς ἀναστροφῇ τε, καὶ διώξεις, καὶ ἀποχωρήσεως γήνων, εἰώθασιν μὲν ὡς τὰ πολλὰ ἐν τοῖς ποταμοῖς ὁρμαῖν μὲν ἐκ τῆς ἀναστροφῆς βραδέως ἀμφοτέρω, τὸ δ' ἐν μέσῳ τάχιστα ἐλαύνειν.

κδ'. Ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντιπετραχθέντων, ἔπειτα δ' ἐκ τῆς ἀναστροφῆς τάχως τε διώκη καὶ τάχως ἀποχωρῇ, βλάπτειν τὸν ἀντὶ μάχης τῆς πολεμικῆς διώκειτο, καὶ ὡς τὸ εἶκος, ἀσφαλές ἐστιν ἂν ἀφ' ἑαυτοῦ τὰχὺ μὲν διώκων, ἐν ᾧ ἂν ἐλθὺς ἢ ὅτι ἐαυτοῦ ἰσχυρῶς, τάχὺ δὲ ἀποχωρῶν ἀπὸ τῆς τοῖς πολεμικοῖς ἰσχυρῶν.

κε'. Εἰ δὲ καὶ λατρεῖν διώκειτο ἀπὸ τῆς τάξεως ἐκείνης καταλιπὼν ἢ πέντε ἢ πέντε τῶν κρατίστων ἰσχυρῶν τε καὶ ἀνδρῶν, πολὺν ἂν ἀνέχεται εἰς τὸ ἐπαναστασιαστικῶς τοῖς πολεμικοῖς ἐμπίπτειν.

Κ Ε Φ.

23. Jam si aliquando vel aciebus ex adverso instructis, vel locis amborum copiis interjectis, faciundæ sint equitibus conversiones, & insequutiones, & receptus; solent quidem ut plurimum in his utrique lentius post conversiones provehi, mediumque spatium celerissimo cum impetu conficere.

24. Si quis autem his ita prius ostensis, deinde facta conversione celeriter insequatur, & celeriter se recipiat: plurimum sane damni

hostibus hoc modo inferre poterit, & imprimis securitati suæ proculdubio consulat; dum celeriter insequetur, robori suorum vicinus; & vicissim celeriter ab hostium robore se recipiet.

25. Si quis vero de cohortibus singulis occulte vel quatuor vel quinque præstantissimos equos, & viros, relinquere posset; longe hi potiori essent conditione ad irruendum in hostes se convertentes.

Κ Ε Φ. θ'.

Ταῦτα δὲ ἀναγκρώσκει μὲ καὶ ὀλιγάκις ἀρκέει, ποιεῖν δὲ τὸ πῶς τυχεράναι αὐτὰ αἰεὶ δὲ, καὶ πρὸς δὲ πρὶν γάμνον σχεπύντα, τὸ συμφέρον ἐκπονῶν. γράψαι δὲ πάντα, ὅποια δὲ ποιεῖν, ἔστιν μᾶλλον οἷον τε εἶναι, ἢ τὰ μέλλοντα πάντα εἰδέναι.

β'. Πάντων δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἔμοιγε δοκεῖ χάριτον εἶναι τὸ, ὅσα ἂν γινώσκῃς ἀγαθὰ εἶναι, ἐπιμελεῖσθαι ὡς ἂν περὶ τῆς ὁρθῆς δὲ γινωσκόμενα ἔφες κατὰ τὸν ἔτερον ἐν γεωργίᾳ, ἔτερον ἐν ναυκληρίᾳ, ἔτερον ἐν ἀρχῇ, ἢ μή τις ἐπιμελήσεται, ὡς ἂν ταῦτα φράσσεται.

γ'. Φημὶ δ' ἐγὼ ταῦτα, σὺν τοῖς Θεοῖς καὶ τὸ πᾶν ἰσχυρόν ὧν ἂν πολὺ γὰρ ὦν ἐκπληρωθῆναι εἰς τὰς χιλιάδας ἰσχυρίας, καὶ πολὺ ῥᾶον τοῖς πολίταις, εἰ ἀναγκασίως ἰσχυρεῖς ξένους κατεστῆσαντο. δοκεῖσι γὰρ ἂν μοι ἔτοι περὶ γερόμενοι,

C A P. IX.

HÆc ut vicibus non multis legisse sufficit, ita quod plerumque se offert, exsequendum; & ejus habita ratione, quod adest, quidquid expedit, elaborandum. Omnia vero, quæ fieri oporteat, non magis prodi litteris possunt; quam omnia futura sciri.

2. Hoc autem inter omnes has admonitiones & præcepta mihi quidem optimum esse videtur, ut

quidquid aliquis bonum esse cognoverit; id uti fiat, diligenter enitatur. Nam quæ recte intelliguntur, ea neque in agricultura, neque navigatoria, neque imperandi munere fructum aliquem pariunt; nisi quis studium adhibeat, ut perficiantur.

3. Ego vero futurum adfirmo, ut Diis bene juvantibus hoc modo totus equitatus ad mille compleatur longe citius, & minore cum civium molestia, si ducentos equites externos stipendio conducerent. Videtur tamen & hi mihi.

γενόμενοι, καὶ * εὐπρότερον ἂν πᾶν τὸ ἰωπικὸν ποιῆσαι, καὶ φιλοτιμότερον πρὸς ἀλλήλους πρὸ ἀνδραγαθίας.

Δ'. Οἶδα δ' ἔγωγε καὶ Λακεδαιμονίοις ἰωπικὸν ἀρξάμενοι εὐδοκίμειν, ἐπεὶ ξένοις ἰωπέας πρὸςέλαβον. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις δὲ πόλεσι πανταχῶς τὰ ξενικὰ ὁρᾷ εὐδοκίμουῦτα. ἢ γὰρ χρεῖα μέγα πρὸς εἰς πρὸς θυμῶν συμβάλλεται.

Ε'. Εἰς δὲ πρὸς τὸ ἰωπικὸν νομίζω ἂν αὐτοῖς χρεῖματα ὑπάρξαι, καὶ πρὸς τὸ σφόδρα ἀπεχρυσύνων ἔἰωπύειν, ὅτι καὶ οἷς χρυσὸν τὸ ἰωπικὸν, ἐθέλουσιν τελεῖν ἀργύριον, ὥς μὴ ἰωπεύειν. πρὸς πλεονάζειν τε, ἀδυνάτων δὲ τοῖς σώμασιν οἴομαι δὲ καὶ πρὸς ὀρφανῶν τὸ δυνάτους οἴκοις ἐχόντων.

ΣΤ'. Νομίζω δὲ καὶ μετοίκων φιλοτιμῆσθαι ἂν πρὸς εἰς ἰωπικὴν χρυσισαμένους. ὁρᾷ γὰρ καὶ τὸ ἄλλων, ὅπως ἂν καλῶν ὄντων μεταδιδῶσιν αὐτοῖς Θ πολίται, φιλοτίμως οἷς ἐθέλοντας τὸ πρὸς τὸν ἀφ' ἑαυτῶν.

Ζ'. Δοκδ

si quidem accesserint, tum dicto magis audientem equitatum effecturi, tum virtutis in certamine mutuo laudis & honoris avidiorē.

4. Nec me latet, equitatum apud Lacedæmonios in existimatione tunc esse cœpisse, quum equites suis externos adjunxissent. Idem ubique probari video & in aliis civitatibus equites externos. Nam usus atque necessitas ad alacritatem non parum confert.

5. Ad equorum vero pretia pecuniam habituros arbitror, & ab iis qui vehementer ab equitando

abhorrent, quandoquidem illi pecuniam pendere malunt, ad quos munus equestris rei pertinet, ut equitare non cogantur; & consimiliter à locupletibus, sed robore corporum destitutis: nec minus à pupillis, mea quidem opinione, quibus opima domi res familiaris est.

6. Advenarum etiam plerosque si referantur inter equites, liberaliter se gesturos arbitror. Nam in aliis quoque muneribus honestis, ad quorum societatem à civibus admittuntur, ambitiose nonnullos imperata facere velle video.

ζ'. Δοκδ δ' ἂν μοι καὶ περὶ τῶν τοῖς ἴσθμοις ἐνεργότατον εἴη, εἰ συσταθείη καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐκταπεινώσεων τοῖς πολεμίοις. ταῦτα δὲ πάντα Θεῶν συνελεόσων γένοιτ' ἂν.

η'. Εἰ δὲ τις τῆτο θαυμάζει, ὅτι πολλάκις γέγραπται τὸ Σιὸν Θεῶν πρῶτον, εὖ ἴστω, ὅτι καὶ πολλάκις κινδυνεύει, ἥτοι τῆτο θαυμάσεται· καὶ καὶ γε κατανοῇ, ὅτι ὅταν πόλεμος ᾖ, ἐπιβλεύουσιν καὶ Ἕλλησι καὶ ἐκταπείνουν, ὅπως ἔχῃ τὰ ἐπιβλεπόμενα.

θ'. Τὰ οὖν ποιεῖν οὐδ' ἐστὶ συμβεβηκυῖα τῶν θεῶν, οἷον τε εὐρίην, πλὴν Θεῶν· οἱ δὲ πάντα ἴσασιν, καὶ πρῶτον μὲν ὧν ἂν ἐθέλωσι, καὶ ἐν ἱεροῖς, καὶ ἐν αἰωνοῖς, καὶ ἐν φήμας, καὶ ἐν ὀνειράσιν. εἰκὸς δὲ μᾶλλον ἐθέλειν αὐτοὺς συμβεβηκυῖα τῶν θεῶν, οἳ ἂν μὴ μόνον, ὅταν δύνανται, ἐρωτῶσι πᾶσι καὶ ποιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις θεραπεύουσιν ὅτι ἂν δύνανται τὰς Θεῶν.

ΞΕΝΟ-

7. Peditatus item adjunctus equitatu plurimum mihi videtur effecturus, si talibus est viris institutus fuerit, qui hostibus maxime sint contrarii. Poterunt autem hæc omnia fieri, si divinum suffragium accesserit.

8. Quod si miratur aliquis, in hoc scripto toties à me repeti, suscipiendas cum ope numinis actiones omnes: is minus se miraturum norit, si pericula sæpius adeat, secumque cogitet, adversarios in bello sibi mutuo insidiari; sed raro nosse quomodo res illo-

rum comparatæ sint, quibus insidiæ struuntur.

9. In his igitur ne quidem inveniri potest quem in consilium adhibeat aliquis, extra Deos. Hi vero norunt omnia, futuraque denuntiant, cui volunt, in extis, auguriis, ominibus, visis somniorum. Et consentaneum sane vero est, potius hos agendorum auctores illis esse velle, qui non solum eos, ubi res ita postulat, de agendis consulunt: verum etiam rebus adhuc secundis, pro virili Deos colunt.

XENO-

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ.

Κ Ε Φ. α'.

ΤΟ μὲν εὔρημα Θεῶν Απόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος,
ἄρξαι καὶ κύνες· ἔδωσαν δὲ καὶ ἐτίμησεν τούτῳ Χεί-
ρωνας, ἀφ' ὧν διχομήτησα.

β'. Ο δὲ λαβὼν ἐχάρη τῷ δώρῳ, καὶ ἐχρῆτο· καὶ ἐγένοντο
αὐτοῦ μαθηταὶ κυνηγεσιῶν τε, καὶ ἐτέρων χαλῶν, Κέφα-
λος, Ασκληπιδῆς, Μελανίων, Νέστωρ, Ἀμφιάρεος,
Πηλεὺς, Τελαμών, Μελέαργος, Θησεύς, Ἰσπόλυτος,
Παλαμίδης, Οδυσσεύς, Μενεαθεύς, Διομήδης, Κάτωρ, Πο-
λυδολχὴς, Μαχάων, Ποδαλείριος, Ἀντίλοχος, Αἰνείας,
Ἀχιλλεύς· ὧν ἑστὶν ἑξήκοντος ὑπὸ Θεῶν ἐπιμήθη.

γ'. Θαν-

XE N O P H O N T I S D E V E N A T I O N E .

C A P. I.

VENATIONES & canes,
inventum sunt Deo-
rum, Apollinis ac Dia-
næ: qui Chironem, eo
donatum, ob justitiam
ornarunt.

2. Is hoc munere accepto læta-
tus, utebatur: ac discipulos tum
in venationibus tum aliis præcla-
ris rebus habebat, Cephalum, Æ-

sculapium, Melanionem, Nesto-
rem, Amphiaræum, Peleum, Te-
lamonem, Meleagrum, Theſcum,
Hippolytum, Palamedem, Ulyſ-
sem, Menestheum, Diomedem,
Castorem, Pollucem, Machao-
nem, Podalirium, Antilochum,
Æneam, Achillem: quorum quif-
que suo tempore à Diis ornatus
fuit.

3. Neque

γ'. Θαυμάζέτω δὲ μηδεὶς, ὅτι (α) πολλοὶ αὐτῶν ἀρέσχοιτες θεοῖς ὅμως ἐτελεύτησαν, (τὸτο μὲν γὰρ ἡ φύσις· ἄλλ' οἱ ἔπαινοι αὐτῶν μεγάλοι ἐγένοντο.) μηδὲ ὅτι ἔχ' αἱ αὐτὰ ἡλικία. ὁ γὰρ Χείρων (β) βίος πάνιν ἐξήκετ'.

δ'. Ζεὺς γὰρ ἔχ' Χείρων ἀδελφοί, πατρὸς μὲν ἔσ' αὐτῶν, μητρὸς δὲ ὁ μὲν, Ρέας· ὁ δὲ Ναΐδ (β) νύμφης. ὥστε ἐγγερόντ' μὲν πατρὶ (β) τέκνων, ἐτελεύτησε δὲ ὕστερον, ἢ ὡς Ἀχιλλέα ἐπαυδύσειν.

ε'. Ἐκ δὲ τ' ὀπιμελείας τ' ἐκ τ' κυνῶν, ἔχ' κυνηγεσιῶν, ἔχ' τ' ἄλλης παιδείας πολὺ διενεχόντες, χεῖρ' αὐτῶν ἀρετῶν ἐθαυμάσθησαν.

ς'. Κέφαλ (β) μὲν, ἔχ' ὑπὸ Θεᾶς ἡρπάσθη· Ἀσκληπιὸς δὲ μεϊζόνων ἔτυχεν, ἀνιστάναι μὲν περνεῶντα, νοσῶντα δὲ ἰᾶσθαι. διὰ δὲ ταῦτα θεὸς ὢν, πρὶν ἀνθρώποις αἰέμνητον κλέβ' ἔχ'.

ζ'. Μελανίων δὲ ποσῶτον ὑπερέχε φιλοπονίᾳ ὥστε
ὢν

3. Neque vero miretur quippiam, eorum plerisque, tamenli Diis accepti essent. nihilominus vivendi finem fecisse. Hoc enim naturæ tribuendum. Magnæ quidem certe laudes ipsorum existerunt. Nec item mirandum, quod eadem omnium ætates non fuerint. Nam vita Chironis horum omnium vitæ par fuit.

4. Jupiter enim & Chiron fratres fuere, nati quidem illi eodem patre: verum is matre Rhea, hic Nympha Naide. Quo factum ut hos omnes Chiron ætate precede-

ret; nec statim mortuus sit, posteaquam Achillem instituisset.

5. Fuerunt autem hi propter virtutem magna hominum in admiratione, quum diligentia, quam in canibus, venationibus, aliisque disciplinis adhibebant, longe cæteris præstarent.

6. Cephalus certe raptus à Diva fuit. Æsculapius majora consequutus est, ut mortuos suscitaret, ac morbis laborantes sanaret. Atque has ob res & Deus est. & apud homines gloriam nominis æternâ obtinet.

7. Melanio tantum industria præstitit,

ὦν αὐτῷ ἀντιραστὰ ἐγόνοντο ὅτε αἰετοὶ τὸ τότε με-
γίστων γάμων, μόνον ἔτυχεν Αταλάντης. Νέστορ δὲ
προδιελήλυθεν ἡ ἀρετὴ τῶν Ἑλλιάων τοὺς ἀκοῆς, ὥστε εἰ-
δῶσιν αὐτὸν λέγριμ.

η'. Αμφιάρεα δὲ, ὅτε ἐπὶ Θήβας ἐφράτθουσε, πλη-
στον κτησάμενος ἔπαμνον, ἔτυχεν παρὰ Θεῶν αἰεὶ ζῶν πι-
μαῖσθαι. Πηλεὺς δ' ἐπιθυμία πῦρρεχε καὶ Θεοῖς, δοῦναι
τε Θέον αὐτῷ, καὶ τὸν γάμον παρὰ Χείρωνι ὑμνή-
σαι.

θ'. Τελαμὸν δὲ ποσὺν ἐγένετο, ὥστε οὐ μὲ πό-
λεως τὴν μεγίστης, ἢ αὐτὸς ἐβόλετο, γῆμα Πείβοισαν
τῇ Αλκίῳ. ὅτε δὲ ὁ παῖς Ἑλλιάων ἐδίδου τὰ αἰ-
ετῖα Ἡρακλῆς ὁ Διὸς, ἐλὼν Τροίαν, Ἡσιόνην αὐτῷ
ἔδωκεν.

ι'. Μελέαρχος δὲ τοὺς μὲ πρὸς αὐτὸν ἔλαβε, φαιεραί-
πατρὸς δ' οὐ γὰρ ἐπιλαθνομένης τῆς Θεοῦ, οὐχ αὐτῇ
ἠπίως, ἐδυτύχισε. Θησεὺς δὲ τοὺς μὲ τῆς Ἑλλάδος
ἐχθρὸς

præstitit, ut ei soli amplissimum
id temporis Atalantæ conjugium
obtigerit, in cujus petitione præ-
stantissimos tunc rivales habuit.
Nestoris virtus jam ante Græco-
rum aures pervagata est. Itaque
scientibus eam commemoraturus
esset.

8. Amphiarus, expeditione
adversus Thebas suscepta, maxi-
mam laudem adeptus, æternitatem
& vitæ & honoris à Diis est con-
sequutus. Peleus in ipsis etiam
Diis id sui studium excitavit, ut
Thetidem ei conjugem darent, ac

nuptias ipsius apud Chironem ce-
lebrarent.

9. Tantis vir fuit Telamo, ut
Peribœam Alcathoi filiam, quam
expetebat, ex urbe maxima uxore
duceret: quumq; Græcorum
princeps Hercules, Jovis filius,
Troia capta virtutis quædam præ-
mia largiretur, Hesionem ei dedit.

10. Quos Meleager honores
adeptus sit, notum est: quod ve-
ro in calamitatem incidere, id
non ipsius culpa factum, sed pa-
tris; qui Divæ in senectâ fuerat
oblitus. Theseus Græciæ totius
hostes

ἐχθρὸς πάντας μόνῳ ἅπαλεσε, τινὲ δὲ αὐτῷ πατερίδα πολλῶ μείζω ποιήσας, ἐπὶ καὶ νῦν θαυμάζεται.

ια'. Ἰσπόλυτος δὲ ὑπὸ μὲν τῷ Ἀρτέμιδος ἐπμάτο, καὶ ἐν λόγοις ἰσῷ, σωφροσύνη δὲ καὶ ὁσιότητι μαχραιαθεὶς ἐτελεύτησε. Παλαμήδης δὲ ἕως μὲν ἰσῷ, πολὺν τ' ἐφ' ἑαυτῷ ὑπέρχετο σοφία· Σποθάνων δὲ ἀδίκως, ποσαύτης ἔτυχε πτωχείας ὑπὸ Θεῶν, ὅσης ὁδοὶς ἄλλῳ ἀνθρώπων. ἐτελεύτησε δὲ ἔχων ὑπ' αὐτῷ οἶοντάς πνις. καὶ ὅτι αὐτῷ ὁ μὲν σχεδὸν πᾶσι, ὁ δὲ ὅμοιῳ ἀγαθοῖς. κακοὶ δὲ ἔπραξαν τὸ ἔργον.

ιβ'. Μενεσθεὺς δὲ ἐκ τῆς ὑπὸ μελείας τῆς ἐκ τῆς κυωνιστῶν τοσούτων ὑπέρβαλε φιλοπονία, ὥστε ὁμολογῆναι τὰς τῶν Ἑλλήνων περὶ τοὺς, ὑτέρους τῇ τὰ εἰς τὸν πόλεμον, ἐκείνους, πλὴν Νέστορος. καὶ ἔτι καὶ ἐπερὶ λέγεται, ἀλλὰ εἰς.

ιγ'. Οδυσσεὺς δὲ καὶ Διομήδης λαμπροὶ μὲν καὶ καὶ ἐν ἑκάστῳ, τὸ δὲ ὅλον ἀπὸ Τροίας ἀλῶναι.

Κάτωρ

hostes solus delevit, patriaq; sua non parum amplificata, etiam nunc in hominum est admiratione.

11. Hippolytus in honore apud Dianam erat, & cum ea familiariter colloquebatur: tandem ob pudicitiam pietatemq; felix habitus, vivendi finem fecit. Palamedes dum vixit, longe sapientia saeculi sui mortales excelluit: quumq; injuste fuisset interemptus, sic ejus mortem ultri sunt Di, ut alterius inter homines neminis. Occisus est autem non ab illis quos nonnulli arbitrantur: quod caeteroqui

non exstitisset horum alter prope praestantissimus, alter vero par egregius: sed homines improbi facinus hoc perpetrarunt.

12. Menestheus ex venationum studio tantum industria laborumq; tolerantia praestitit, ut Graecorum primi faterentur, eo se inferiores esse bellicis in rebus, extra unum Nestorem: qui quidem non excelluisse Menestheum dicitur, sed cum eo certasse.

13. Ulysses, ac Diomedes, singulis in actionibus illustres exstiterunt; & ad summam, ut Troia caperetur;

Κάτωρ δὲ καὶ Πολυδεύκης, ὅσα ἐπεδείξαντο ἐν τῇ Ἑλλάδι
τῆς ὤψης Χείρωντος, ἀφ' ὃ ἀξίωμα τὸ ἐκ τούτων
ἀθανάτοί εἰσι.

ιδ'. Μαχάων δὲ καὶ Ποδαλείριος παρδύχεντες τὰ
αὐτὰ πάντα, ἐγένοντο καὶ τέχναις, καὶ λόγοις, καὶ πολέμοις
ἀγαθοί. Αντίλοχος δὲ ἦ πατρὸς ὑψιποθανών, τοσαύ-
της ἔτυχεν εὐκλείας, ὥστε μόνος φιλοπάτωρ ὤψη τοῖς
Ἑλλήσιν ἀναγορευθῆναι.

ιε'. Αἰνείας δὲ σώσας μὲν τοὺς πατρώους καὶ μητρώους
Θεοὺς, σώσας δὲ καὶ αὐτὸν τὴν πατέρα, δόξαν εὐσθείας ἔ-
κλυέσχετο, ὥστε καὶ ὁ πολέμοι μόνω ἐκείνῳ, ὃν ἐκράτησε
ἐν Τροίᾳ, ἔδοσαν μὴ συληθῆναι.

ισ'. Ἀχιλλεύς δ' ἐν ταύτῃ τῇ παιδείᾳ τραφεὶς,
ἔτι καλὰ καὶ μεγάλα μνημεῖα πῆδωκεν, ὥστε οὔτε λέγων,
οὔτε ἀκούων ποτε ἐκείνους ὁδοὺς ἀπαγορεύει.

ιζ'. Οὗτοι τοῖσιν ἐγένοντο ἐκ τῆς ὀπιμελείας τῆς ὤψης
Χείρωντος. ὃν οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἔτι καὶ νῦν ἐρῶσιν, οἱ δὲ κα-
κοὶ

peretur, effecerunt. Castor & Pol-
lux propter existimationem ex iis
comparatam, quæ à Chirone per-
cepta, passim in Græcia exhibue-
runt, immortales facti sunt.

14. Machaon & Podalirius iis-
dem in rebus omnibus instituti,
homines & in artibus, & in dicen-
do, & in bellis egregii exstiterunt.
Antilochus pro patre morti sese
objiciens, tantum gloriæ conse-
quutus est: ut solus apud Græcos
amans patris adpellatus fuerit.

15. Æneas paternis maternif-
que Diis una cum patre conserva-

tis, pietatis gloriam tulit: eoque
factum, ut etiam hostes illi soli in-
ter omnes quibus Troia capta po-
titi fuerant, hoc concesserint, ut
suis rebus non spoliaretur.

16. Achilles in hac educatus in-
stitutione, tam præclara magna-
que monimenta sui excitavit; ut
nec dicendo, nec audiendo de
ipso quisquam satietur.

17. Atque hi ex eo studio, quo
à Chirone fuerunt exerciti, tales in
viros evaserunt: qui quidem etiam
nunc ab optimo quoque diligen-
tur, ignavis interim per invidiam
eis

κοὶ φθινύσιν. ὥτ' ἐν μὲν τῇ ἐλλάδι, εἴ τῳ συμφορὰ ἐγί-
γνοντο, ἢ πόλις, ἢ βασιλεὺς, ἐλύοντο * αὐτὰς· εἰ δὲ πρὸς
τοὺς βαρβάρους πάντα πάσῃ τῇ ἐλλάδι νεύουσι ἢ πάλε-
μουσι, διὰ τούτοις οἱ Ἕλληες ἐκρίνουσι, ὥστε ἀνίκητον
τὴν ἐλλάδα πρᾶξαι.

Κ Ε Φ. β'.

ΕΓΩ μὲν οὖν ᾤμινα τοῖς νέοις μὴ καταφρονεῖν κυνη-
γεσιῶν, μηδὲ τῇ ἄλλῃ παιδείᾳ. ἐκ τέτων γὰρ γί-
γνοντι τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀγαθὰ, εἰς τε τὰ ἄλλα, ἐξ ὧν
ἀνάγκη καλῶς νοεῖν, καὶ λέγειν, καὶ πράττειν.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν χρὴ εἰλθεῖν ἐπὶ τῷ ἐπιτήδευματι τοῦ
τῇ κυνηγεσιῶν τῇ ἡδὴ ἐκ παιδὸς ἀλλάττοντα τὴν ἡλικίαν, εἴτα
δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα * παιδεύματι. τὸ μὲν ἔχοντα, σκεψάμενον
τὸ ἔσται, ὃ μὲν ὅστις ἰχθυήσῃ ἀξίως τὸ αὐτὸ ὠφελείας· ὃ δὲ μὴ
ἔστιν, ἀλλ' ὅτι πλὴν τοῦ θυμίου πρᾶξαι, μηδὲν ἐλλείπων
τὸ εὖ διδάμεως.

γ'. Οὐτα

cis obtrectantibus. In Græciâ qui-
dem certe si cui vel civitati vel re-
gi calamitas accidisset, ab ea per
hos liberabantur: sin universæ
Græciæ vel contentio, vel bellum
adversus barbaros universos esset,
per hos ipsos Græci victoria po-
tiebantur: quo factum ut per eos
Græciâ reddita sit invicta.

C A P. II.

QUapropter juvenes equidem
moneo, ut neque venationes,
neq; disciplinas alias contemnant.

Nam ex iis egregie ad bellum a-
liasque res apti fiunt: de quibus hoc
consequi hominem necesse est, ut
præclare tum animo confideret
omnia, tum dicat, tum gerat.

2. Ac primum quidem ad stu-
dium hoc venationum accedere
debet is qui jam è pueris excedit,
deinde ad cæteras quoque discipli-
nas honoratas se conferat: sic ra-
men, ut facultatum ratio habeatur,
num quis ad usum suum satis ma-
gnas habeat. Sin autem, saltim ala-
critatem animi adferat, ac nihil o-
mittat eorum quæ præstare potest.

3. Quot

γ'. Οσα δέ, καὶ οἷα δὲ πρὸς κλυασμένον ἐλθεῖν ἐπ' αὐτὸ, φράσω καὶ αὐτὰ, καὶ πλὴν ὀπισθήμιον ἐκάστω, ἵνα παρθευδὼς ἐλχειρῇ τῷ ἔργῳ. καὶ μηδεὶς αὐτὰ φάστω νομισάτω (εἰ). ἄνθρωπος γὰρ δὴ τούτων, οὐκ ἂν εἴη παρθευδής.

Δ'. Χρὴ δὲ τῷ μὲν ἀρκύων ὀπισθημοῦντα ἔ' ἔργα, (εἰ) τῷ φωνίῳ ἑλλίω, τῷ δὲ ἡλικίαν πρὸς ἔτη εἴκοσι. τὸ δὲ εἰδέναι, ἐλαφρὸν, ἰσχυρὸν. ψυχὴν δὲ ἰσχυρὴν, ἵνα τῷ πόσιν τέτοις κρατῇς χάρις τῷ ἔργῳ. τὰς δὲ ἄρκυς Φασιανοὺς ἢ Καρχηδονίους λεπίας λίνου, καὶ τὰς ἐνόδας, καὶ τὰς δίκτυα.

Ε'. Εἴσας δὲ αἱ μὲν ἄρκυες ἐννεάλινοι, ὅς δὲ μέγιστος πεντασπίθαμοι, διπάλαμοι δὲ τοὺς βρόχους. ὑφείσασθαι δὲ τοὺς πεδιδρόμοις ἀναμμάτους, ἵνα εὐτρεχέωσι.

Σ'. Τὰ δὲ ἐνόδα δωδεκάλινα, τὸ δὲ μέγιστον τὰ μὲν ἐνόδα, διόργα, τετρώργα, πεντώργα, τὰ δὲ

3. Quot autem, quibusque rebus instructus, ad hæc debeat accedere, dicam; ac præterea cujusque disciplinam, ut his præcognitis, ita deinde opus ipsum adgrediatur. Neque vero vulgaria quis hæc, exiguique momenti ducat: quum absque iis res ipsa peragi nequeat.

4. Necessè est, eum qui retium studio teneatur, lingua esse Græcum, ætate annorum plus minus viginti, forma corporis agilem & robustum, animo satis parato, ut per hæc superatis laboribus, ipso ex opere delectationem capiat.

Retia de Phasiano, vel Carthaginienſi lino tenui, facta esse debent; itemque casses ad vias collocatæ, ac plagæ majores.

5. Constant autem retia de filis novem, & magnitudinem habeant spithamarum quinque, laquei palmos duos æquent. Margines sive circuitores plagarum enodes relinquantur, ut moveri facile possint.

6. Casses ad itinera collocatæ filorum sint duodecim, quæ quidem ad ulnarum duarum, vel quatuor, vel quinque spatium

δὲ δίκτυα, δεκώργμα, ἐικοσώργμα, τριακοντόργμα. εἰάν δὲ ἢ μείζω, δυσμεταχέειτά ἐστιν. ἀμφοτέρω δὲ τριακοντάμματα, καὶ τὸ βέλον τὸ διάστημα ἴσον ταῖς ἀρκυσιν.

ζ'. Εἰ δὲ τοῖς ἀκρωλενίοις τὰ μὲν ἐνόμῃσιν ἐχέτω μακρὺς, τὰ δὲ δίκτυα, δακτυλίοις· τῆς δὲ περιετρόφοις, ὑπὸ τροφείων.

η'. Αἱ δὲ χαλίδες μὲν τῷ ἀρκύων τὸ μῆκος δέκα παλαιστῶν, ἔστω δὲ καὶ ἐλαττοῖς· (αἱ μὲν ἄνιστοι αὐτῶν ἐν πῶς ἐπερχκινέσι τῷ χωρίων εἰς ἴσα τὰ ὕψη ἔξαρῶσιν, ἐν δὲ τοῖς ὁμαλέσιν αἱ ἴσαι. αὐταὶ δ' εὐπερίστατοι, πρὸς ἀκρεῖα καὶ αὐταὶ λεγόμεναι) τῷ δὲ ἐνόδιων, διπλάσιαι· αἱ δὲ τῷ δίκτυων τὸ μὲν μέγεθος πεντάσπιθαμοι, δικεῖν ἔχουσαι μικρὰ, τὰ ἐντμήματα μὴ βαθέα. εὐπαγῆς δὲ πᾶσαι, καὶ μὴ ἀσύμμετροι τὰ πᾶσι πρὸς τὰ μῆκη.

θ'. Τῷ δὲ πλήτῃ τῶν χαλίδων οἷον τὸ ἔσθ' ἡσπῶσαι πρὸς

extendantur: majores vero plagæ ad ulnas decem, viginti, triginta. Quod si majora fuerint, tractari non facile poterunt. Utraque nodos habeant trignita, laqueorumq; par sit intervallum, ut in retibus.

7. In summis limbis eæ casses, quæ in viis collocantur, mammillas, quas vocant, habeant: majores plagæ anulos: circumactores de funiculis tortis conficiantur.

8. Furculæ retium longitudine palmos decem æquent, nonnullæ minores sint. Harum quæ inæquales sunt, in locis ex altera parte

declivibus æquales ad altitudines retia tollant: æquales autem, in locis planis adhibeantur. Atque hæc quidem in summo læves sint, & circumflecti facile debent. Furculæ cassium ad vias collocatarum duplo sint majores. Plagarum deniq; furculæ, quibus feræ grandiores capiuntur, magnitudine quinque spithamas æquent; & partes illas bifidas parvas habeant, neque profunde incisas. Omnes tamen firmæ sint, atque ita factæ, ut spissitudo longitudini respondeat.

9. Furculis ad retia vel multis vel

πρὸς τὰ δίκτυα πολλῶν, καὶ ὀλίγων· ἐλάττει μὲν αὖ σφόδρα τείνηται ἐν τῇ ἐκείνῃ· πλέονι δ', αὖ ἡσυχῇ.

Γ'. Ἐστὼ δὲ καὶ ἐν ὅτῳ ἔσονται αἱ ἄρκυς καὶ τὰ δίκτυα ἐν ἑκατέρῃσι, κυνῶχος μόχθησθαι, καὶ τὰ δρέπανα· ἵνα ἡ δ' ὕλης τέμνοντα φεράσθαι τὰ δρόμους.

Κ Ε Φ . γ'.

ΤΑ δὲ γένη τῶν κυνῶν ὅστις διασά· αἱ μὲν, κατόρεια, αἱ δὲ, ἄλλωπεκίδες. ἔχουσι δ' αἱ μὲν Κατόρεια τὴν ἐπιπυνμίσαν θάψιν, ὅτι Κάτωρ ἡσθεὶς τῷ ἔργῳ, μάλιστα αὐταῖς διεφύλαξεν· αἱ δ' ἄλλωπεκίδες, διότι ἐκ κυνῶν τε καὶ ἄλλωπέκων ἐγένοντο· ἐν πολλῷ δὲ χρόνῳ συλκέκεται αὐταῖσι ἡ φύσις.

Β'. Χείρες δὲ καὶ πλείους αἱ ποιάδες, μικραὶ, χυποαὶ, χαιροποὶ, μυωποὶ, αἰχραὶ, σκληραὶ, ἀσθενεῖς, ψιλαὶ, ὑψηλαὶ, ἀσύμμετροι, ἀψυχοὶ, ἀεινές, οὐκ εὐποδές.

γ'. Αἱ

vel paucis uti licet: paucis, quum vehementer, dum consistunt, extenduntur: pluribus, quum remissius.

10. Adfint etiam, quo includantur, tam retia quam plagæ, culleus è corio vitulino, itemque falces: ut cæsa materia, quædam obstrui, prout usus postulat, possint.

C A P. III.

CAnum genera duo sunt. Aliæ castoriæ, aliæ vulpinæ. Ca-

storiis inditum hoc cognomen, quod Castor ex venandi labore voluptatem capiens, eas potissimum apud se retinuerit: vulpinis, quod ex canibus & vulpeculis natæ sint, earum natura temporis diuturnitate tandem plane commista.

2. Hæ & deteriores, & plures sunt, exiguæ, naribus aduncis, oculis fulvis, lusciosis, deformes, rigidæ, debiles, pilis rarioribus, proceræ, proportionem corporis non concinna, non animosæ, naribus idoneis destitutæ, vitiosis pedibus.

3. Ac

γ'. Αἱ μὲν οὖν μικραὶ πολλάκις ἐκ τῆς κυνηγεσιῶν ὑπογεγραμμένης ἔργασίας, ἀλλ' ὁ μικρόν· αἱ δὲ γευπαί, ἄτομοι, καὶ διὰ τῆς τοῦ ἑκατέχουσι τὴν λαγῶν μωποὶ δὲ καὶ χραυποὶ χεῖρω τὰ ὄμματα ἔχουσιν, ἄμορφοι δὲ, καὶ ἀγλαὶ ὁρᾶσθαι· αἱ δὲ σκληραὶ τὰ εἶδη, χαλεπῶς ἀπὸ τῆς κυνηγεσιῶν ἀπαλλάτθουσι· πονῶν δὲ ἀδυνάτοι αἱ ἀσθενέες, καὶ αἱ ψιλαί· καὶ ὑψηλαί, καὶ ἀσύμμετροι, ἀσύντακτα ἔχουσαι τὰ σώματα, βαρέως ἀγροικῶσιν· αἱ ἄψυχοι δὲ λείπουσιν τὰ ἔργα, καὶ ἀφίστανται· ὅς ἢ ἡλιοὶ ὑπὸ τὰς σκιὰς, καὶ κατακλίνονται· αἱ δὲ ἄεινες, μόλις καὶ ὀλιγάκις αἰσθάνονται· ὅς ἢ λαγῶν αἱ δὲ ἄποδες, οὐδ' ἐὰν ᾖσιν εὐψυχοί, τοὺς πόνοισι δύνανται ἀνέχεσθαι, ἀλλ' ἀπαγορεύουσι ἀλλ' ὁ ἄλλος τὴν ποδῶν.

δ'. Εἰσὶ δὲ καὶ τῆς ἰχνεύσεως πολλοὶ τρόποι ἐκ τῆς αὐτῆς κυνῶν. αἱ μὲν γὰρ ἐπειδὴν λάβωσι τὰ ἵχνη, πορεύονται ἀσώμως, ὥστε μὴ γινώσκεισθαι, ὅτι ἰχνεύουσιν· αἱ δὲ τὰ ὧτα μόνον ἀγροικῶσι, τὴν δὲ οὐρανὸν ἡσυχῇ ἔχου-

3. Ac exiguae quidem ob parvitatem, sæpenumero in venationibus operam perdunt : quibus natus aduncus est, ore idoneo destituuntur, ac propterea leporem retinere nequeunt : lusciosæ fulvisq; præditæ oculis, deteriores habent oculos; deformes, ad speciem turpes sunt: rigidae, difficulter è venationibus digrediuntur : debiles, ac pilos habentes rariores, tolerare labores nequeunt : quibus altiora, nec proportionè satis sunt concinna corpora, gravate discursitant : non animosæ, labores relinquunt, ex sole

sub umbras se recipiunt, humi procumbunt : quæ nares bonas non habent, vix ac raro lepores sentiunt : quibus pedes vitiosi sunt, etiam si sint animosæ, labores tamen perferre nequeunt, adeoque propter pedum dolorem deficiunt.

4. Vestigationis per eosdem canes modi complures sunt. Etenim nonnullæ quum vestigia deprehenderunt, nullo de se indicio dato pergunt ; ut non animadvertatur, investigationi esse intentas. Aliæ movent solas aures, cauda non

ἔχουσιν· αἱ δὲ τὰ ὦτα μὴ ἀκίνητα ἔχουσιν, * ἄκρα δὲ τῇ οὐρᾷ σείουσιν.

ε'. Ἀλλὰ δὲ σιυάγουσι τὰ ὦτα, καὶ ὀπισκυθρωπάουσι. ἂν δ' ἴχθυος, χάσασθαι τὸ ὕδωρ καὶ φράξασθαι, ἀπαπέχουσι. πολλὰ δὲ τέτων μὴ ὕδωρ ποιεῖσι, μανικῶς δὲ περιφρεύμεναι ὑλακτῶσι. πρὸς τὰ ἴχνη, ὅτε εἰσπίπουσιν εἰς αὐτά, ἀφρόνως ἡλαπαύουσι τὰς ἀσπίδας.

στ'. Εἰσὶ δὲ, αἱ κύκλοις πολλοῖς περιώμεναι καὶ πλάνοισι, ὑπολαμβάνουσι ὅτι ὅταν πρὸς τὰ ἴχνη, περιλείπουσι. ὅταν λαγῶ ὁσάκις δ' ὀπιστρέφουσι τὰ ἴχνη, εἰσέρχονται. περιωρόμεναι δὲ τὸ λαγῶ, πέμψουσι, καὶ ὅταν ἐπέρχοντο πρὶν ἰδῶσιν ὑποκινῶνται.

ζ'. Οἱ δὲ τὰ τῶν ἄλλων κυνῶν εὐρήματα ἐν ταῖς ἰχνηαῖς καὶ μεταδρομαῖς περιθέουσι, θάμινά σκεπτόμενοι, ἐαυταῖς ἀπίστως ἔχουσιν. θρασυαί δὲ, αἱ ὅταν ἴδωσι τὸ σιυνεργῶν τὰς σοφὰς εἰς ὃ περιθέουσι ἵεναι, ἀλλ' ἀνείργουσι θορυβῶσαι. αἱ δὲ, ἀπαυλόμεναι τὰ ψαλῶν, καὶ ὑπερλαμψυρόμεναι ἐφ'

non mota. Aliis aures immotæ manent, extrema tantum cauda nonnihil quassata.

5. Aliæ contrahunt aures, ac vultu tristi per vestigium defixo, caudaque demissa & inter crura condita, discurrent. Multæ nihil horum faciunt, sed infano more vestigia circumlatrantes obeunt, quum in ea inciderint, ac indicia temere conculcant.

6. Sunt quæ multis ambagibus & erroribus utentes, dum suspicantur antrorsum tendere vestigia, leporem relinquunt: & quo-

ties ad vestigia accurrunt, conjecturam faciunt: sed ubi leporem vident, trepidant; nec prius invadunt, quam illum se loco movere conspexerint.

7. Quæ vero indagando & transcurrendo aliorum canum inventa præcipiunt, hæ frequenter respicientes, sibi ipsæ non credunt. Feroces vero sunt, quæ peritas venationis socias progredi non sinunt, sed cum strepitu eas repellunt. Aliæ vestigiis falsis inhaerent, & quidquid tandem sit in quod inciderint, nimia

ἰφ' ὅτῳ ἀν' τύχῃσι, πρῶτα γοῖσι, συνειδῆσαι ἑαυταῖς, ὅτι
 ἔξαπατῶσιν. αἱ δ', ὅκ' εἰδῆσαι, τὸ αὐτὸ ποιεῖσι τῶν
 ταῖς. φῶλαι δέ, αἱ ὅκ' ἀπαλλαττόμεναι ὅκ' ἔτι τεμ-
 μέν, τὰ ὅρῃα ἔτι γινώσκουσιν.

η'. Οἱ δὲ ἔτι κωῶν τὰ ἔχῃ τὰ μὲν εὐαῖα ἀγροῖσι,
 τὰ δὲ δρομέα παχὺ θάλασσαν, ὅκ' εἰσὶ γήσιαι. διώ-
 κουσιν δὲ αἱ μὲν ἀρχόμεναι σφόδρα, διὰ δὲ μαλακίας ἀνιᾶ-
 σιν· αἱ δὲ ὑποθέουσιν, εἴτα ἀμαρτάνουσιν· ἕτεροι δὲ ἀνοή-
 τως ἐμπίπτεσαι εἰς τὰς ὁδοὺς ἀμαρτάνουσιν, τὸ ἀνέκχουσιν
 πολὺ ἔχουσιν.

θ'. Πολλὰ δὲ τὰ διώματα ἀφίεσθαι ἐπαίερον· διὰ τὸ
 μισῶμεν, πολλὰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖμεν. αἱ δ' ὅκ' ἔτι
 ἰχθῶν κεκραγῆσαι ἔξαπατῶν πειρῶν, ἀληθῆ τὰ φευ-
 δῆ ποιεῖμεν.

ι'. Εἰσὶ δὲ, αἱ τῷ μὲν ἔτι ποιεῖσι, μεταξὺ δὲ γέσσαι,
 ἂν ποτεν ἀκώσωσι κραυγῆς, χαταλείπουσιν τὰ αὐτῶν ἔρ-
 γα, ἀπορηνοήτως ὅτι τῷ φέρει. μεταγέσσαι γὰρ αἱ μὲν
 ἀσαφῶς,

nimia cum ostentatione procur-
 runt, suæ sibi fraudis consciæ.
 Quædam hoc idem faciunt in-
 sciæ. Nullius pretii sunt, quæ
 nusquam tritis è tramitibus de-
 clinant, vestigia recta ignoran-
 tes.

8. At quæcunque canes vesti-
 gia cubilium ignorant, cursu ve-
 ro impressa celeriter percurrunt,
 non sunt indolis bonæ. Rursum
 pars ab initio vehementes in per-
 sequendo, præ mollitie deinde re-
 mittunt: pars in cursu sequuntur
 alias, ac deinde aberrant: quæ-

dam in vias stulte incidunt ab-
 errantque, & revocantes haud-
 quaquam facile exaudiunt.

9. Multæ ferarum odio, pleræ-
 que hominum desiderio, perse-
 quutione omissa, recurrunt. Non-
 nullæ ex vestigiis latratu abdu-
 cere tentant, pro veris falsâ si-
 mulantes.

10. Sunt quæ hoc non faciunt,
 sed inter currendum, sicunde cla-
 morem audierint, ad hunc reli-
 cto labore suo temere feruntur.
 Et aliæ quidem ex nulla cer-
 ta conjectura cursum mutant,
 pleræque

ἄσαφῶς, αἱ δὲ πολὺ ὑπολαμβάνουσι, δοξάζουσι δὲ ἕτεροι, αἱ δὲ πεπλασμένως, φθονερῶς δὲ ἄλλαι ἐκκινῶσι ὡς τὸ ἵχθυον, διὰ τέλους συμποδίζεσθαι.

ια'. Τὰ μὲ οὖν πλῆθυσιν τέτων φύσιν ἔχουσι, τὰ δὲ ἡγμέναι ἀνεπισημόνως, δύσρητοί εἰσιν. αἱ ποιαῦται μὲ οὖν κύνες ἀποβέβηται ἀν τοὺς ὀπίσθιους κυνηγεσίῳ. οἷας δὲ δὲ εἶ) ὅ αὐτοῦ γένος τὰ τε εἶδη καὶ τὰ ἄλλα, φράσω.

Κ Ε Φ. Δ'.

Πρῶτον μὲ οὖν καὶ εἶ) μεγάλας, εἴτα ἐχούσας τὰς κεφαλὰς ἐλαφράς, σιμαῖς, ἀρθρώδεις, ἰνώδη τὰ κατώθεν τῷ μετώπῳ ὀμμαῖα μετέωρα, μέλαινα, λαμνῶν. μέτωπα μεγάλα καὶ πλατεῖα. τὰς ἀγκυρίσας βαθείας ὦτα μικρά, λεπτά, ψιλὰ ὅπιαθεν τραχήλοις μακροῦς, ὑγροῦς, ὡς φερῶς. σῆδη πλατεῖα, μὴ ἄσφηκα, ἀπὸ τῶ ὤμων τὰς ὠμοπλάτας διεγώσας μικροῖν σκέλη τὰ τρώδια,

pleræque multum sibi promittentes, aliæ quadam ex opinione, nonnullæ per simulationem, aliæ per invidiam sic à vestigio recedunt, ut semper alias lætentur.

II. Hæc vero vitia pleraque canibus insunt à natura, ad nonnulla vero quod educuntur inscite, parum utiles evadunt. Et hujusmodi quidem canes, studiosos etiam venationis homines avertere possunt. Quales autem ejusdem generis esse debeant, quod formas adinet, & alia ejusmodi, dicam.

CAP. IV.

Primum igitur magnas esse oportet, deinde levia habere capita, sima, nervosa, inferiori frontis parte fibrosa; oculos sublimes, nigros, claros; magnas frontes, ac latas; discrimina profunda; parvas aures ac tenues, posteriore parte glabras; cervices longas, molles, ac flexiles; pectora lata, non macilenta; scapulas ab humeris parum distantes; anteriora crura, parva, recta,

πρόσθια, μικρά, ὀρθά, στρογγύλα, στερεά· τοὺς ἄγκῶνας, ὀρθοὺς· πλάγεις μὴ ὅτιπαι βαθείαι, ἀλλ' εἰς τὸ πλάγιον πτερυγίσαι· ὁσφυῷ σαρκώδη, τὰ μέγιστα μεταξὺ μακρῶν, βραχέων· μήτε ὑγρὰς λίαν, μήτε σκληρὰς λαγύνας, μεταξὺ μεγάλων, μικρῶν· ἱχία στρογγύλα, ὅπιασιν σαρκώδη, ἀνωθεν δὲ μὴ σιωδεδεδυμένα, ἐνδοθεν δὲ πρὸς τὰ λαγύνα· τὰ κράτωσιν τῷ κενεῶν λαγαρά, καὶ αὐτοὺς τὰς κενεῶνας· ἔχεις μακράς, ὀρθὰς, λιγυράς· μνησάσαι, μὴ σκληράς· ὑπεκώττια μακρά, φειφερῆ, εὐπαχῆ· σκέλη πολὺ μείζω τὰ ὅπιασιν τῷ ἔμπεσθαι, καὶ * φεικνὰ· πόδας φειφεράς.

β'. Καὶ εἰν ὧσιν τοιαῦτα αἱ κυνέες, ἔσονται ἰσχυραὶ, τὰ εἶδη ἐλαφραὶ, σύμμετροι, ποδάκεις, καὶ ἀπὸ τῷ περὶ τῶν παιδρῶν καὶ εὐτομοί.

γ'. Ἰχθυόσας δ' ὅκ τῷ τεμνέσθαι παχὺ ἀπαλαττόμεναι, πτεῦσαι τὰ κεφαλὰς ὅτι γλῶν λεχείαι, ἐμμειδῶσαι μὲν πρὸς τὰ ἱχθυή, ὅπια καταβάλλουσαι δὲ τὰ ὦτα, τὰ μὲν ὄμματα πυκνὰ δακτυλοειδῶν, ταῖς δὲ ἔχαις δακτυλοειδῶσαι

recta, teretia, firma; flexus crurum, rectos; latera non admodum profunda, sed in obliquum tendentia; lumbos carnosos, magnitudine media inter ea quæ longa & brevia sunt; ilia nec valde mollia, nec rigida, inter magna & parva; coxas teretes, posterius carnosas, superius non connexas, interius contractas; inferiora ventris, cum ipso ventre, laxa: caudas longas, rectas, flexiles; femora, non dura; partes femoribus subjectas longas, teretes, satis piffas; posteriora crura priori-

bus multo grandiora, & superiori parte incurva; pedes rotundos.

2. Quod si canes hujusmodi fuerint, robustæ erunt, specie agiles, aptæ proportionis, celeres, & elegantes ad spectu, oreque idoneo.

3. Sed ita vestigent, ut tritis hominum tramitibus celeriter excedant, capita terræ obliqua admoventes, ad vestigia subrideant, auresque demittant, oculos hinc inde crebro moveant, & caudis blandientes, multis in

utrum-

σάινυσαι κύκλους πολλούς πρὸς τὰς πλευρὰς περιέταξέ
 ὁμοῦ ἄλλ' ἢ ἵχνοὺς ἅπασαι.

Δ'. Οὐδὲν δὲ πρὸς αὐτὸν ὥσπερ ἔλαγόν, δῆλοι ποιείτωρ
 πρὸ κυνηγέτη θάπτην φοιτῶσαι μάλλον, γνωρίζουσαι ὅτι ἔ
 θυμοῦ, ὅτι κεφαλῆς, ὅτι ὀμῶν, ὅτι μετὰ
 λᾶξεως τῆ σιμῆς, καὶ ὅτι τῶν ἀναβλεμῶν, καὶ ἐμ-
 βλεμῶν, ὅτι ὅτι τὰς κατὰ δρας ἔλαγόν, καὶ ὅτι εἰς
 τὸ πρὸθεν, καὶ ὅτι πρὸς, καὶ εἰς τὸ πλάγιον ἀφ' ἑρμιῶν,
 καὶ ὅτι ἔαληθῶς ἥδη αἰωρεῖσθαι τῇ ψυχῇ, καὶ ὑψο-
 χάρειν, ὅτι ἔλαγόν ἐγγύς εἰσι.

Ε'. Διωκέτωρ δὲ ἑρρωμένως, καὶ μὴ ἐπανίσταται, σὺ πολλῇ
 κλαγῇ καὶ ὑλαγμῷ, συνεκπρῶσαι μὲν ἔλαγόν πάντη.
 μετὰ δὲ ταχὺ, καὶ λαμπερῶς, πυκνὰ μεταφερό-
 μιναι, καὶ ἐπανακλαγάνυσαι διχῶς, πρὸς δὲ τῇ κυνηγέτῳ
 μὴ ἐπανίτωρ λιπῶσαι τὰ ἵχνη.

Σ'. Μετὰ δὲ ἔειδες, καὶ ἔργα τέτε, εὐψυχοῖ ἔστωρ,
 καὶ εὐποδὲς, καὶ εὐεῖνες, καὶ εὐβίχες. εὐψυχοὶ μὲν οὖν ἔσονται,
 εἰάν

utrumque latus ambagibus per
 vestigia simul omnes progred-
 iantur.

4. Sed ubi ad leporem ipsum
 acceperint, tum vero id venatori
 significant cursitando celerius, at-
 que idem indicantes ipso motu
 animi, capite, oculis, mutatione
 signorum ac indiciorum; acie
 modo sursum, modo in leporis
 sessionem directa; retrorsum in
 transversa; diverso impetu in an-
 teriora, & reabsque jam arrigendo
 animum, ac gestiendo, quod à le-
 pore non procul abint.

5. Totis autem viribus perfe-
 quantur, nec remittant, haud
 absque ingenti clamore ac latri-
 tu ipso cum lepore qualibet eva-
 dentes; ac veloci splendidoque
 cursu eum premant, identidem
 prouendo, justaque de causâ la-
 tratu altiori utendo; nec tamen
 ad venatorem, omissis vestigiis,
 redeant.

6. Præter hanc speciem, &
 hanc venandi rationem, requi-
 ritur ut animosæ sint, & pedi-
 bus, & naribus, & pilis bonis
 instructæ. Animosæ erunt, si
 vena-

ἐὰν μὴ λίπωσι τὰ κυνηγέσια, ὅτῳ ἢ πνίγῃ· εὖεινες δὲ, ἐὰν ἔσ' λαγὼ ὁσφραίνων) οἱ τόποις ψιλοῖς, ξηροῖς, περσιλοῖς, ἔσ' ἄγρῃ ὑπὸντος· εὐποδες δὲ, ἐὰν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ μὴ καταρρήγνυν) αὐτῶν (Α) πόδες τὰ ὅρη γεσσῶν· εὐ-
τρίχες δὲ, ἐὰν ἔχῃσι λεπτήν, καὶ πυκνήν, καὶ μαλακὴν τ' τρίχα.

ζ'. Ταὶ δὲ χρώματα ἔσ' χεῖρ' εἶ) τ' κυνῶν οὔτε πυρρά, οὔτε μέλαινα, οὔτε λευκὰ παντελῶς. ἐπὶ γὰρ ἔσ' γενναῖον τῆτο, ὅλλ' ἀπλουῦ καὶ θειῶδες.

η'. Αἱ μὲ οὖν πυρραὶ ἔχουσι ἔτωρ λευκὴν τρίχα ἐπανθῆσαι περὶ τὰ πρόσωπα, καὶ αἱ μέλαινα· αἱ δὲ λευκαὶ, πυρράν· ὅπῃ δὲ ταῖς μυχιαῖς ἀκραις τρίχας ὀρθὰς, βαθεῖας, καὶ ὅπῃ ταῖς ὁσφύσι καὶ ταῖς οὐρῇς χάτω, ἀνωθεν δὲ μετρίας.

θ'. Ἀγειν δὲ ἄμῃνον τὰς κυνάς τὰ ὅρη πολλάκις, τὰ δὲ ἔργα ἡττον. τὰ μὲ γὰρ ὅρη οἷον τε βεῖ καὶ ἰχνεύειν καὶ μετα-
θῆναι καθαρῶς, τὰ δὲ ἔργα ὑδέτερα, διὰ τοὺς τεμμύς.

ι'. Ἐπὶ δὲ καὶ αἰὲς τοῖς εὐείκεσιν (Β) λαγὼ ἀγα-
θόν

Venationem æstu incumbente non deferant: narium bonarum, si leporem nudis in locis, aridis, apri-
cis, & sub accessum sideris odo-
ratu deprehendant: bonis præditi pedibus, si eodem anni tempore, dum montes percurrunt, pedes eorum non findantur: pili boni, si quidem is & subtilis sit, & spissus, & mollis.

7. At colore canes esse oportet minime rufo, neque nigro, neque candido prorsus. Quippe non index hic indolis generosæ, sed vul-
garis ac ferinæ.

8. Si rufi nigrive coloris fuerint, villos candidos; si candidi, rufos habeant, circum frontem nitentes. In summis femorum partibus pilos habeant rectos & longos, itemque in lumbis & cauda infima; superius autem, mediocres.

9. Satiùs autem fuerit, per montes sæpe, per rura ducere canes rarius. Nam montes peruestigari possunt, & absque impedimentis hinc inde liquido percurri: quum tramitum causa neutrum cultis in locis fieri possit.

10. Quinetiam si maxime lepus aliquis

θὸν ἄγειν αὐτὰ κύνες τὰ πρᾶχέα. καὶ ὃ εὐποδὲς ἴκνοντο, καὶ τὰ σώματα ἀφαιρῶσιν ἐν τοῖσι τοιούτοις ὠφελῶν.

ια'. Αἰσθῶν δὲ ἴσους μὲν, μέχει μεσημβρίας· χειμῶνος δὲ, δι' ἡμέρας· μετοπῶν δ', ἔξω μεσημβρίας· ἐν τὸς δὲ ἑσπέρους, ὅ ἑσπ. αὐτὰ ὃ μέτρια.

Κ Ε Φ. ε'.

ΤΑ δὲ ἴχνη εἴ λαγῶ εἴ μὲν χειμῶνος μακρὰ ὄσιν, διὰ τὸ μικρὰ τῶν νυκτῶν· εἴ δὲ ἴσους, βραχέα, διὰ τὸ ἐναντίον. χειμῶνος μὲν οὖν περὶ οὗκ ὅζει αὐτῶν, ὅταν πάχνη ᾖ, ἢ παγετός. ἢ μὲν ὃ πάχνη τῇ αὐτῇ ἰσχυρὴ ἀντιπῶσιν τὸ θερμὸν ἔχον ἐν αὐτῇ, ὃ δὲ παγετός, ὅτι πηξας.

β'. Καὶ αἱ κύνες μαλακίῳσιν αὐτὰς ῥῖνας ἐκ δυνάμει αἰσθάνεσθαι, ὅταν ἢ τοιαῦτα, πρὶν ἀνὸς ἡλιος ἀφελύσῃ αὐτὰ, ἢ περιόσῃ ἡ ἡμέρα. τότε δὲ καὶ αἱ κύνες ὁσφραίνοιναι, καὶ αὐτὰ ἐπαναφρεύματα ὅζει.

γ'. Αφανίζεσθαι

aliquis haud inveniatur, tamen per aspera loca ducere canes prodest; quum pedes hinc bonos consequantur, & corpora in huiusmodi locis exercentes, meliores evadant.

11. Ducantur autem æstate, usque ad meridiem: hyeme, per totum diem: autumnō, extra meridiem: vere, intra vesp̄eram. Inest enim his mediocritas.

C A P. V.

CÆterum leporis vestigia procul hyeme se porri-

gunt, quia longæ sunt noctes; parum autem æstate, ob rationem contrariam. Nec vero hyeme olent diluculo, quum pruina fuerit, aut gelu. Pruina enim vi sua calorem in se contrahens, intra se retinet: gelu autem densat.

2. Quæ quum acciderint, ob teneritatem narium canes prius sentire non possunt, quam sol diesve procedens, ea solvat. Tunc & canes olfaciunt, & ipsa vestigia dum evaporant, redolent.

3. Delet

γ'. Αφανίζῃ δὲ καὶ ἡ πολλὴ δρόσος καθαφέρουσα αὐτά. καὶ ὁ ὄμβρος, οἱ κηρόμενοι ἀπὸ χέρονος, ὁσμάς ἄγοντες τῇ γῆς, ποῖσι δύσοσμον, ἕως ἀν ψυχθῇ. χεῖρω δὲ καὶ τὰ νότια ποιεῖ. ὑγραίνοντα γὰρ ἀπὸ τοῦ νότου τὰ δὲ βόρεια ἐάν ᾖ ἄλυπα, σκιάσῃ καὶ σάξῃ.

δ'. Οἱ δὲ ὑετοὶ κατακλύζουσι, καὶ αἱ ψευδοὶ καὶ ἡ σελιὴ ἀμαυροῖ τὰ θερμῶν, μάλιστα δὲ ὅταν ᾖ πανσέληνος, καὶ μανόταλα τότε. χαίροντες γὰρ τῷ φέγγει, ἐπαναρρίπνουσιν μακρὰ διαιρῶσιν ἀντιπάζοντες. ταραχὴ δὲ, ὅταν ἀλώπεκες περιεξέλθωσι, γίνεσθαι.

ε'. Τὸ δὲ ἑαρινὸν κεκραμένον τῇ ὥρᾳ καλῶς πᾶσι τὰ ἔχοντα λαμβανέτω, πλὴν εἴπῃ ἡ γῆ ἔξανθησα βλάβει τῇ κυάας, εἰς τὸ αὐτὸ συμμιγνύσασθαι ἀνθῶν τῇ ὁσμᾷ. λεπτὰ δὲ, καὶ ἀσαφῆ ἔσθαι θέρους. ἀπὸ πυρὸς γὰρ οὕσα ἡ γῆ ἀφανίζῃ τὸ θερμὸν, ὃ ἔχουσιν. ἐπὶ γὰρ λεπτὸν, καὶ αἱ κυάες ἦτον ὁσφραίον) τότε, ἀπὸ τοῦ ἐκλελύσθαι τὰ σώματα.

3. Delet etiam ea delapsus ros multus. Imbres item, qui longioribus intervallis cadunt, eductis terræ odoribus faciunt, ut difficulter oleant vestigia, donec tellus exsiccet. Etiam tempestas australis deteriora facit, dum humectans diffundit: septentrionalis vero, si nimis sæva non sit, durabilia reddit, & servat.

4. Tam pluviz quam guttæ diluunt, & inundant. Lunæ quoque calor facit, ut evanescant vestigia, præsertim quum plena est. Et vestigia tunc quidem rarissima sunt,

quod gaudentes ejus luce lepores inter se colludant, & procul se jactando magnis intervallis vestigia distinguant. Eadem turbantur, quum vulpes antea pertransierint.

5. Ver propter anni temperiem, satis clara præbet vestigia; nisi quod terra, sicubi floret, canibus officit, dum in unum confundit florum ac vestigiorum odores: æstate vero exilia sunt, & obscuriora. Nam terra fervens abolet quidquid halitus & caloris habent. Est enim is tenuis, & canes tunc minus olfaciunt, quod eorum corpora resoluta

μαται' ὅ δὲ μετοπίρρα καθαρά. ὅσα γὰρ ἡ γῆ φέρει, τὰ μὲν ἡμερα συσκευάζονται, τὰ δὲ ἄγρια γῆρα ἀγαλέλνῃ. ὥστε ὁ ὠχθυόπῃσι τῇ καρπῶν αὐτοῖς ὁσμῇ εἰς τῶντα φερόμενα.

Γ'. Εἴ δὲ ὁ χειμῶνός, καὶ ὁ θέρους, καὶ ὁ μετοπίρρα τὰ ἵχνη ὁρᾷ ὅτι το πολὺν, ὅ δ' ἤρῃ συμπεπλεγμένα. τὸ γὰρ θηρίον συνδυάζεται μὲν αἰεὶ, μάλιστα δὲ τῶντιν' ἡ ὥραι. ὥστε ἀπὸ τούτου ἔξ ἀνάγκης μετ' Ἀλλήλων πλαιώμενοι τοιαῦτα ποιοῦσιν.

Δ'. Οἷ δὲ τῇ ἵχνων ὅτι πλείων χρόνον τὰ εὐναῖα τῶν θρομῶν. τὰ μὲν εὐναῖα ὁ λαχὼς ποιῆται ἐφιστάμεν, τὰ δὲ θρομῶνα ῥέχων. ἡ γῆ οὖν τῇ μὲν πυκνῆται, τῶν δὲ οὐ πίμπλαται. ἐν δὲ τοῖς ὑλάδεσι μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς ψιλοῖς ὅςτις. ἀφαιρέχων γὰρ, καὶ ἀνακαθίζων, ἀπλεται πολλῶν.

Η'. Κατακλίνονται δ' εἰς αὐτὴν ἡ γῆ φύει ἢ ἔχει ἐφ' ἐαυτῆς, ὑπὸ παντὶ, ἐπ' αὐτῇ, ἐν αὐτοῖς, πρὸς αὐτὰ, ἀπο-
θεν,

resoluta langueant. Autumni tempore vestigia pura sunt. Nam quaecumque terra producit, sive domestica, jam congesta sunt; seu agrestia, senio contabuerunt. Itaque fructuum odores ad vestigia non ita feruntur, ut quidquam obsint.

6. Itidem hyeme, & aestate, & autumno recta sunt ut plurimum vestigia, vere autem inter se perplexa. Nam coit hæc fera cum alias semper tum hoc tempore imprimis: ut à simul oberrantibus hanc ipsam ob causam

sam id necessario fieri oporteat.

7. Olent autem vestigia cubilibus impressa, diutius quam in cursu. Nam illa cubilium insistendo; cursus vestigia currendo lepus imprimit. Itaque terra per illa denatur, his non impletur. In sylvosis vero locis redolent magis, quam nudis. Siquidem modo percurrrens lepus, modo sessitans, multa contingit.

8. Procumbit autem ad ea quæ terra gignit, vel superficie sua continet, & quidem sub re quavis, super re quavis, in rem quamvis; itemque

γεν, πολὺν, μικρὸν, μεταξὺ τούτων· ὅτε δὲ καὶ ἐν τῇ θαλάτῃ ἀφ' ἑρρίπῶν ὅπῃ τὸ δυνατὸν, καὶ ἐν ὕδατι, εἴαν τι ἢ ὑπέρχον ἢ ἐμπεφυκὸς ἐν τέτῳ.

θ'. Ο μὲν οὖν εὐναῖον ὁ ποιέμενον εὐνίῳ, ὅπῃ τὸ πολὺν, ὅταν μὲν ἢ ψύχει, ἐν εὐδαινοῖς· ὅταν δὲ καύματα, ἐν πολυσκίοις· τὸ δὲ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, ἐν ὡροσλίοις. (α) δὲ δρομῶι ἐχ' ἔγω, ἀφ' τὸ ὑπὸ τῷ κυνῶν ἐκπληκτοὶ γίνεσθαι.

ι'. Κατακλίνειν δὲ ὑποθεῖς τὰ ὑποκάλια ὑπὸ ταῖς λαγόναις, τὰ δὲ πρῶθεν σκέλη τὰ πλάγια συνθεῖς καὶ ἐκτείνας, ἐπ' ἄκροισι δὲ τοὺς πόδας τῷ γένει καταθεῖς, τὰ δὲ ὦτα ὅπῃ πετάσας ὅπῃ τοῖς ὤμοις πλάττει· εἴτα δὲ ὑποτέγει τὰ ὕγχα. ἔχει δὲ καὶ τὸ τεῖχος στεγανὸν· πυκνὴ δὲ καὶ μαλακὴ.

ια'. Καὶ ὅταν μὲν ἐξηγηρῇ, κατὰ μὲν τὰ βλέφαρα, ὅταν δὲ καθεύδῃ, τὰ μὲν βλέφαρα ἀναπέπταται ἀκίνητα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἀτρίμας ἔχουσιν· τοὺς δὲ μυκτῆρας, ὅταν εὐδῇ, κινεῖ πυκνά· ὅταν δὲ μὴ, ἥπλον.

ιβ'. Ὅταν

itemque propius, longius; diu, parum, mediocriter; & in mare nonnunquam, ad id quod potest, exsiliens; & in aquam, si quid exstans, innatumve sit aquæ.

9. Lepus cubans est, qui cubile sibi struit, idque ut plurimum, quum frigora sunt, tepidis in locis; quum æstus, in opacis; quum ver & autumnus, in apricis: alia cursitantium est ratio, propterea quod eis terror à canibus incutitur.

10. Sic autem procumbit, ut

partes inferiores subter ilia collocet, cruribus anterioribus ut plurimum compositis & exprorectis, mento extremis pedibus imposito, auribus supra scapulas expansis. Deinde partes etiam molliores tegit. Habet & pilos ad tegendum aptos, quippe qui densi sint ac molles.

11. Quum vigilat, nonnihil conivertit palpebris: quum dormit, palpebras nullo cum motu apertas habet, oculis manentibus immotis. Nares per somnum frequenter movet, extra somnum rarius.

12. Quum

ιβ'. Όταν δὲ ἡ γῆ βρύη, μᾶλλον τὰ ἔργα ἢ τὰ ὄρη ἔχουσιν. Ὑπομνήδ' δὲ πανταχῶς ἰχνιδόμην, εἰάν μὴ πείφοιτο τ' οὐκ τὸς γένῃ. παθὼν δὲ τῷτο ὑποκινῆ.

ιγ'. Πολύτρονον δ' ὅστιν ἔσται, ὥστε τὰ μὲ τέτονε, τὰ δὲ πικτῆ, τὰ δὲ κύει. τ' δὲ μικρῶν λαγῶν ὅζ' μᾶλλον, ἢ τ' μεγάλων. ἐπὶ γὰρ ὑγρομελῇ ὄντα, ὀκτιύρεται ὅλα ὅππ' ἔ γῆς.

ιδ'. Τὰ μὲ οὖν λίαν νεογνά (Α) φιλοκυνηγέται ἀφίᾳσι τῇ Θεῷ. οἱ δὲ ἥδη ἔπειοι τάχιστα γένοιτο (Β) περὶτον δρόμον, τοὺς δ' ἄλλους ὀκέπι. εἰσὶ γὰρ ἐλαφροί, ἀδυνάτοι δέ.

ιε'. Λαμβάνη δὲ δὴ ἔσ' λαγὼ τὰ ἴχνη ὑπάγοντα τὰς κυῶας, ἐκ τ' ἔργων ἀνωγειν, ὅσοι δὲ μὴ ἔρχοντο αὐτῷ εἰς τὰ ἐργάπμα, τοὺς λειμνῶδας, τὰς νάπας, τὰς ῥεθρα, τοὺς λίθους, τὰ ὑλώδη· καὶ εἰάν ὑποκινή, μὴ ἀναβοῶν, ἵνα μὴ αἱ κυῶες ἐκφρονες κηρόμηναι χαλεπῶς τὰ ἴχνη γνωρίζωσι.

ις'. Εὐ-

12. Quum terra pullulat, culta magis quam montes eum retinent. Ubique subsistit, dum investigatur; nisi noctu ingens eum metus invaserit. Id ei quum accidit, loco se movet.

13. Tam fecundum est animal, ut partim recens pepererit, partim patiat, partim uterum gerat. Parvorum lepusculorum vestigia magis olent, quam adultorum. Nam quum membra eorum adhuc mollia sint, tota quasi tractim terram stringunt.

14. Quicumque recens editi

sunt admodum, eos venationum studiosi Dianæ dimittunt. Anniculi cursum primum celerrime conficiunt, reliquos non item. Sunt enim agiles quidem illi, sed imbecilles.

15. Vestigia leporis captanda sunt ita, ut ex arborum parte superiori canes ducas, præsertim si lepores fuerint, qui ad loca culta non veniunt, in prata, in saltus, fluenta, saxa, loca sylvestra. Quod si loco se moverit, clamandum non erit; ne canes adtonitæ, vestigia difficulter agnoscant.

Q

16. Quum

17'. Εὐεισχύμενοι δὲ ὑπὸ αὐτῆς καὶ διωκόμενοι ἔπιν ὅτε ἀφαιρῶσι τὰ ρεύματα, καὶ ὑποκάμπουσιν, καὶ καταδύοντι εἰς φάραγγας, καὶ εἰσέλθουσιν. πεφύκωται γὰρ ὁ μόνον τοὺς κυῖας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀετούς. ὑπερβαλόντες γὰρ τὰ σιμὰ καὶ μέγα, ἀναρπάζονται ἕως ἀνὴρ ὦσιν ἔτεροι· τοὺς δὲ μειζύς ὁππότε χύσῃ αἱ κυῖες ἀφαιρῶντι).

18. Ποδακέστατοι μὲν οὖν εἰσιν αἱ ὄρφοι, οἱ πεδινοὶ δὲ ἥπιον, βραδύτατοι δὲ οἱ ἑλφοί. οἱ δὲ ὁπὶ πάντας τοὺς τόπους πλανῶνται, χαλεποὶ πρὸς τοὺς δρόμους. τὰ γὰρ σιύτομα ἴσασι. γένοι γὰρ μάλιστα μὲν τὰ ἀνάντη, ἢ τὰ ὀμαλά· τὰ δὲ ἀνόμοια, ἀνομοίως· τὰ δὲ κατάντη, ἥκιστα.

19'. Διωκόμενοι δὲ εἰσι κατὰ δηλοὶ μάλιστα μὲν ἀφ' ἧς κεκινήμενης, ἐὰν ἔχουσιν ἔνιον ἐρύθημα, καὶ ἀφ' ἧς χαλῆς, διὰ τὴν ἀνζυγίαν· κατὰ δηλοὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς τριμμοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐὰν ὦσιν ἰσόπεδοι. τὸ γὰρ φανὸν τὸ ἐν αὐτοῖς ἐνὸν ἀνπλάμπει. ἀδελφοὶ δὲ, ὅταν χεῖ
τοὺς

16. Quum inveniuntur à canibus, iisdem insequentibus nonnunquam flumina tranant, & cursum flectunt, & in convalles se abdunt ac involvunt. Non enim canes tantum metuunt, sed etiam aquilas; à quibus inter superandum loca devexa sylvisque nuda, dum adhuc anniculi sunt, rapiuntur. majores à canibus impetu facto auferuntur.

17. Velocissimi sunt montani, campestrès minus, palustres autem longe tardissimi. At qui locis omnibus oberrant, molesti sunt in

curfu. Norunt enim itinera compendiaría, & maxime currunt per acclivia, vel plana: si quæ sunt loca inæqualia, & hæc inæqualiter percurrunt; per declivia minime feruntur.

18. In persequendo maxime conspiciuntur, quum per agrum subactum currunt, si quidem rubor quidam eis adsit: itemque per stipulas, propter splendoris reflexionem. Sunt etiam in tramitibus ac viis conspicui, siquidem hæ planæ fuerint. Nam quod in eis nitidum est, resplendet. Conspici
ne-

τοὺς λίθους, τὰ ὄρη, τὰ φέλλια, τὰ δασέα ἀποχωρῶσι,
διὰ τ' ὁμόχειαν.

ιθ'. Περιλαμβάνοντες δὲ τὰς κυῖας ἐφίταν), καὶ ἀνα-
καθίζοντες ἐπάρουσι αὐτοὺς, καὶ ἐπακρούουσιν εἶπερ πλη-
σίον κλαγγὴ ἢ ψόφος τῶν κυῶν, καὶ ὅθεν ἀν' ἀκούσωσι,
ἀποτρέπον).

κ'. Οὔτε δὲ καὶ οὐκ ἀκρόσαντες, ἀλλὰ δόξαντες ἢ πει-
σθέντες ὑπὸ αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ αὐτὰ, ἀφ' ἧς αὐτῶν,
ἐπαλλάττοντες ἄλματα, ἐμποιοῦντες ἵχνεσιν ἵχνη, ἀπο-
χωρῶσι.

κα'. Καὶ εἰσι μακροδρομῶτατοι μὲν οἱ ἐκ τῶν ψιλῶν
εὐεισκόμηντοι, ἀφ' ὧν καὶ καταφανέες βραχυδρομῶτατοι δέ,
οἱ ἐκ τῶν δασέων· ἐμποδὼν γὰρ ὁ στυγερινός.

κβ'. Δύο δὲ καὶ τὰ γένη ὄντι αὐτῶν. οἱ μὲν γὰρ μεγάλοι,
ὀπίσθιοι, καὶ ὁ λαβὼν τὸ ἐν τῇ μετώπῳ μέγα ἔχουσι·
οἱ δ' ἐλάττους, ὀπίσθητοι, μικρὸν ὁ λαβὼν ἔχοντες.

κγ'. Τινὲς δὲ ἔχουσιν οἱ μὲν κύκλῳ περιπόικilon, οἱ δὲ
ὡς δὲ-

nequeunt quum ad saxa, montes,
loca suberosa, sylvisque densa, se-
cedunt, idque ob coloris simili-
tudinem.

19. Si canes antevertant, sub-
sistunt; seque humi collocatos e-
rigunt, & num alicubi latratus
strepitusve canum in propinquo
sit, auribus captant: & undecum-
que hunc percipiunt, inde se a-
vertunt.

20. Interdum tamen nihil au-
dierint, opinione tamen, ac per-
suasione sua, propter eadem, &
per eadem loca, variatis saltibus,

& in vestigia vestigiis aliis im-
pressis, ita deinde discedunt.

21. Cursu longissima spatia con-
ficiunt, qui nudis in locis repe-
riuntur, quod ea satis lucis habeant;
brevissima, qui in syvosis: quod
tenebrae sint eis impedimento.

22. Duo sunt autem eorum ge-
nera. Nam alii magni sunt, notis
nigris varie distincti, qui & albe-
dinem in fronte insignem habent:
alii minores subflavi, exigua cum
albedine.

23. Cauda illis undique varia
est, his albedine insignis longiore
spatio.

πολύσπορον καὶ τὰ ἔμματα οἱ μὲν ὑποχαρτοί, οἱ δὲ ὑπό-
γλαυκοὶ καὶ τὰ μέγιστα τὰ περὶ τὰ ὠτα ἄκρα οἱ μὲν ὅτι
πολὺ, οἱ δὲ ὅτι μικροί.

κδ'. Εἰς αὐτῶν αἱ πολλαὶ τῇ νήσῳ τοὺς ἐλάτ-
τους, αἵ τ' ἐρημοὶ καὶ οἰκούμεναι. ὅ δὲ πληθύνονται πλείους ἐν
αὐταῖς, ἢ ἐν ταῖς καίροις. ὃ γὰρ εἰσιν οὐτ' ἀλώπεκες
ἐν ταῖς πολλαῖς αὐτῶν, αἵ πινες καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα ὅτι
ἔσται ἀναιρουῦνται, ὅτε αἰτοί. τὰ μέγιστα γὰρ ὅρη εἰς αὐτοὺς μάλ-
λον, ἢ τὰ μικρά. ἐλάττω δὲ ὅτι τὸ πολὺ τὰ ἐν ταῖς νήσοις.

κε'. Κυνηγῆται δὲ εἰς μὲν ταῖς ἐρήμους ὀλίγαίς ἀφι-
κνούσται, ἐν δὲ ταῖς οἰκουμέναις ὀλίγοι ὄντες, καὶ ὃ φιλό-
σποροι οἱ πολλοί. εἰς δὲ ταῖς ἱερὰς τῇ νήσῳ ὅδ' ἀφ' ἑ-
κάστου οἶόντε κυώας. ὅταν οὖν τῶν τε ὑποαρχόντων
ὀλίγοις ἐκθιρῶνται, καὶ τῇ ὁπτηγνομένων, ἀνάγκη ἀφθό-
νοις εἶναι).

κς'. Βλέπει δὲ οὐκ ὅξυ διὰ πολλά. τὰ τε γὰρ ὁμ-
ματα ἔχει ἔξω, καὶ τὰ βλέφαρα ἐλλείποντα, καὶ οὐκ
ἔχον-

spatio. Oculi illis subfulvi, his sub-
caesi. Quam circa summas aures
nigredinem habent, ea magna est
in illis, in his exigua.

24. Minores maxime in insulis,
tum desertis, tum habitatis & ex-
cultis, reperiuntur: atque adeo plu-
res sunt in iis quam in terra con-
tinente. Quippe nec in plerisque
vulpes sunt, quæ tum lepores tum
foetus eorum interficiunt; nec a-
quilæ, quæ magis in montibus va-
stis degunt, quam exiguis. Et sunt
in insulis plerumque montes mi-
nores.

25. Venatores etiam raro in de-
sertas insulas veniunt, & in iis;
quæ incoluntur, pauci sunt homi-
nes, neque venationis admodum
studiosi. Quæ vero sacræ sunt in-
sulæ, in eas haud fas est canes trans-
vehi. Quo fit, ut quum pauci de
iis qui jam illic existunt, venan-
do capiantur, & plures semper
gignantur; necessario magna sit
eorum copia.

26. Multæ sunt autem causæ,
quomobrem lepores acutum non
cernant. Nam & oculos habent ex-
stantes, & palpebras curtas, quæ-
que

ἔχοντα πρὸς βολῇ τῆς αὐγῆς. ἡ ὄψις οὖν διὰ ταῦτα αἰμαυρὰ, ἐσκεδασμένη.

κζ'. Αἷμα δὲ τέτοις, καὶ ἐν ὑπνῷ οὐ τὰ πολ-
λά· τὸ θηρίον οὐκ ὠφελεῖται πρὸς τὸ ὁρᾶν. καὶ ἡ
ποδωκία πρὸς τὸ ἀμβλυωπῆν αὐτῷ πολὺ συμβά-
λεται. ταχὺ γὰρ ἐκείνη πρὸς ἀφ' ἧς ὄψιν, ὥρην νοῆσαι
ὅ, π. ὅτι.

κη'. Καὶ οἱ φόβοι τῶν κυνῶν, ὅταν διώκων, ἐπὶ μύθοι
μὲν τούτων, συνεξαίρῃναι τὸ πρηνόδοι. ὥστε διὰ ταῦτα
πρηνόδοι λαμβάνει πρὸς πολλὰ, καὶ εἰς ταῦτα ἄρκυς ἐμ-
πίπλων.

κθ'. Εἰ δ' ἐφυγεν ὄρθιον, ὀλιγάκις ἀν' ἐπαχε τὸ ποιῆ-
τον. κυνὶ δὲ πρὸς βάλλων καὶ ἀγαπῶν τοὺς τόπους, ἐν οἷς
ἐγένετο καὶ ἐτράφη, ἀλίσκει. καὶ πόδας δὲ ὁ πολλάκις
ὑπὸ τῶν κυνῶν, διὰ τὰ χεῖρα, κρατᾶται. ὅσοι δὲ ἀλί-
σκονται, πρὸς φύσιν τοῦ σώματος, τύχη δὲ λεγώ-
μενοι. ἔστι γὰρ τῶν ὄντων ἰσομέγεθες τέττω ὁμοίον ὅτι
πρὸς

que satis oculos obtegere neque-
unt: quibus sane rebus videndi
vis hebes redditur, quippe quæ
dissipetur.

27. Præterea quum etiam som-
no plerumque fruitur hoc animal,
parum inde tamen ad visum adju-
menti habet. Ipsa pedum velocitas
ad obtusionem facultatis cernentis
non parum confert. Nam celeri-
ter ab objecto quovis oculos prius
avertit, quàm quid sit, animadvertat.

28. Etiam canum persequentium
comites, ipsæ formidines, inter
alia providentiam omnem eis ad-

imunt. Quæ caussæ sunt, ut im-
prudenter irruens in multa, etiam
in retia incadat.

29. Quod si recta via fugeret,
non frequenter hæc illi acciderent.
Nunc quia complexitur atq; amat
ea loca, quibus in locis & ortus &
educatus est, capitur: quum cæte-
roquin ob celeritatem, in canum
potestatem, insistentium ipsius ve-
stigiis, raro perveniat. Quod si qui
capiantur, id casu potius quodam
fit, quam naturâ corporis leporini.
Quippe nullum animal est, quod
lepori magnitudine par, eum cursu
æquet.

πρὸς δρόμον. σύκειται γὰρ ἐκ τοιούτων τὸ σῶμα.

λ'. Εἷς γὰρ κεφαλὴν κέφην, μικρὰν, κατωφερῆ, στενὴν ἐκ ὅθεν τρέχουσι λεπτόν, περὶφερῆ, οὐ σκληρόν, μῆκος ἱκανόν· ὡς πλάττει ὀρθὰς, ἀσυνδέτους ἀνωθεν σκέλη τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐλαφρά, σύγκωλα· σῆψεν ὃ βαρύτονον, πλὴν ἐλαφράς, συμμετρίας· ὁσπὺν περὶφερῆ, κοίλιν, σαρκώδη λαγόναι ὑγροὺς, λαγνὰς ἱκανῶς· ἰχὺς σπυγίλα, πλήρη κύκλω, ἀνωθεν δὲ ὡς χεῖρ διεσπῶται· μίρους μακροὺς, εὐπαχῆς, ἔξωθεν μὲν ὀπίσσω ταμένους, ἐνδθεν δὲ ὅθεν ὀκνῶδεις· ὑπερώλια μικρὰ, σπυγίλα· πᾶσι τοὺς περὶφερῆ ἀκρῶς ὑγροὺς, στενοὺς, ὀρθῶς· τοὺς δὲ ὀπίσσω στερεῶς, πλατῆς· πάντας δὲ, ὁσθενὸς τρεχέει φροντίζοντας· σκέλη τὰ ὀπίσσω μείζω πολὺ ἢ ἔμπροσθεν, καὶ ἐκκεκλιμένα μικρὸν ἔξω· τείχεμα βραχὺ, κῆφον.

λα'. Εἰν οὖν ἀδυνάτον μὴ ὅθεν εἶναι, ἐκ τοιούτων συνηρμοσμένον, ἰσχυρόν, ὑγρόν, ὑπερῆλαφρον. τεκμήριον δὲ, ὡς

æquet. Ejusmodi scilicet ex partibus corpus ejus compositum est.

30. Caput leve habet, idemque parvum, deorsum spectans, anteriori parte strictius: collum exile, rotundum, non rigidum, iuxta longitudinem: scapulas rectas, à summo non connexas: crura sub ipsis levia, partibus recte junctis: pectus haudquaquam angustum: latera levia, proportionis aptæ: lumbos teretes, cavos, carnosos: ilia mollia, satisq; laxa: coxas rotundas, undique plenas, parte superiori à se invicem debito ex intervallo

distantes: femora oblonga, satis spissa, extrinsecus tensa, interius non turgida: partes his subjectas, parvas, firmas: pedes anteriores summo opere molles, angustos, rectos; posteriores firmos, latos; omnes nihil, quod asperum sit, curantes: crura posteriora prioribus longe majora, nonnihil extorsum incurvata: pilos breves, ac leves.

31. Quapropter fieri non potest, quin quod ex hujusmodi partibus compositum est, firmum sit, molle, vehementer leve: cujus quidem

ὡς ἐλαφρὸν ὅτι, ὅταν ἀπὸ πρῶτου ἀφαισθῇ, πηδᾷ (βα-
δίζοντα δὲ ὁδὸς ἐώρακεν, οὐδ' ὄψεται) πηδῆς εἰς τὸ
ἐπέκεινα τῆς ἐμμετρίας ποδῶν τοὺς ὁπίσθεν, καὶ ἔξω, καὶ γαί-
ῃ. ὅντοι δὲ τὸ ἐν χρεῖα.

λβ'. Οὐρὰν δὲ οὐκ ἐπιτηδεύει ἔχει πρὸς δρόμον.
ἐπιδύνηται γὰρ οὐχ ἰκανὴ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἢ βραχύτης,
ἀλλὰ τῷ ὡπὶ ἐκαστέρῳ τῷ ποδὶ. καὶ ὅταν ἀλίσκηται
ὑπὸ τῶν κυνῶν, καταβάλλει ἄρα καὶ πρὸς βάλλει τὸ ἐπι-
ρον εἰς πλάγον, ὁποῦρα ἀν' αὐτῇ λυπῇται ἀποφειδόμενος,
διὸ δὴ εἰς τῷ ποδὶ ὑποσφύρει τὰ χυλὰ, οἷον μικρῶν πολὺν χλα-
λιπῶν τὸ ἐπιφειδόμενον.

λγ'. Οὕτω δὲ ἐπιλαίῃ ὅτι τὸ θηρίον, ὥστε ὁδὸς ὅστις
οὐκ ἀν' ἰδὼν ἰχθυόμενον, εὐεισχύμενον, μεταγέμενον,
ἀλίσχύμενον, ἐπιλαίῃται ἀν' εἴτα ἐρῶν.

λδ'. Ἐν δὲ τοῖς ἔργοις κυνηγετουῦντα ἀπέχεσθαι
ὧν ὦρα φέρει, καὶ τὰ νάματα καὶ τὰ ρείθρα εἶναι.
τὸ γὰρ ἀπλεῖσθαι τῶν αἰχρῶν καὶ κακῶν, καὶ ἵνα
μή

dem levitatis agilis indicium est,
quod quum etiam remissius ali-
quo pergit, saltare solet; (gradien-
tem nec vidit quisquam, nec vide-
bit) adeo quidem, ut ultra extraque
prioris pedes collocet posteriores,
itaque currat. Manifesto paret hoc
in necessitate.

32. Caudam habet ad cursum
minus commodam. Non enim
propter brevitatem ad dirigen-
dum corpus idonea est, sed hoc
utraq; facit aure. Quumque in eo
est ut capiatur à canibus, alteram
aurem demittit, & detorquet obli-

quam; & utra tandem parte lædi-
tur, in hanc innitens, hoc modo
celeriter sese flectit, exiguo tem-
poris spatio longe canibus irruen-
tibus post se relictis.

33. Adeo lepidum vero animal
est, ut nemo sit; qui, si eum videat,
dum vestigatur, dum invenitur,
dum cursu petitur, dum capitur,
cujusvis rei caræ non obliviscatur.

34. At inter venandum in locis
cultis, à fructibus venator quorum-
vis anni temporum abtineat, lati-
ces & flumina relinquat intacta.
Nam ut ea tangere foedum ac im-
probum

μὴ τὰ νόμῳ ἐναντίοι ᾧσιν οἱ θρωῶντες. καὶ ὅταν ἀναγεία
ἐμπίπῃ, ἀναλύει χερὶ τὰ πρὸ κυνηγῶσι πάντα.

Κ Ε Φ. Ε'.

ΚΥνῶν δὲ κόσμῳ δέονται, ἱμάντες, πελμονία. ἔτι
δὲ τὰ μὲν δέονται, μαλαχὰ, πλατῖα, ἵνα μὴ θραύη
ταῖς τείχεσσι τῶν κυνῶν. οἱ δὲ ἱμάντες ἔχοντες ἀγκύλας τῇ
χειρὶ, ἄλλο δὲ μηδέν. οὐ γὰρ καλῶς τηρεῖται ἀγκύλας, οἱ δὲ
αὐτῶν ἐργασμένοι τὰ δέονται. αἱ δὲ πελμονία πλατῆς
τοὺς ἱμάντας, ἵνα μὴ τείδωσι ἀπὸ λαρόνας αὐτῶν. ἑκα-
τέρῳ ἀμυνῶν δὲ ἐκκεντρίδες, ἵνα τὰ γὰρ φυλάττωσι.

β'. Εξάγχι δὲ αὐτῶν καὶ χερὶ ὅτι τὰ κυνηγῶσι, ὅταν μὴ
τὰ περισφερόμενα δέχων ἡδύως, (τεκμήριον δὲ τῆτο, ὅτι
ἐκ ἔρρωνται) μηδὲ ὅταν ἄνεμος πνέῃ μέγας. ἀφ' ὧν γὰρ
τὰ ἵκηται, καὶ ἐκ δυνάμει ὁσπράνεσθαι, ἐπεὶ αἱ ἄρκυς ἐσά-
ναι, ἐπεὶ τὰ δίκτυα.

γ'. Όταν

probum est; ita legem venato-
riam violant, qui hoc faciunt.
Quod si nulla se fera obtulerit,
ad venationem pertinentia refi-
genda sunt omnia.

C A P. VI.

CANUM ornatus sunt colla-
ria, lora, cinctus. Colla-
ria quidem mollia sint, & lata,
ne pilos canum adterant. Lora
pro manibus ansas habeant, præ-
terea nihil. Nec recte canes re-

tinent ac servant, qui collaria de
loris conficiunt. Cinctus habe-
ant lora latiora, ne canum ilia
terant. Muniti sint etiam insu-
tis aculeis, ut genus suum con-
servent.

2. Venatum canes non edu-
cuntur, si cibos, qui offeruntur,
non lubenter accipiant, quod in
eis minus commodæ valetudi-
nis indicium est; nec si status
venti magnus sit. Is enim dissi-
pat vestigia, nec canes tunc odo-
rari, nec fagienæ retiave stare
possunt.

3. Quod

γ'. Οταν δὲ τέταν μινδέτερον καλύη, ἄγχι ἀφ' αὐτῆς περὶ τῆς ἡμέρας. Ταῖς δὲ ἀλώπεκας μὴ ἐπιζῆν ταῖς κύνας διώκῃν. ἀφ' αὐτῶν γὰρ μερίτη, καὶ εἰ τῷ θέοντι ἔποτε παύσειν.

δ'. Εἰς δὲ τὰ κυνηγέσια μεταβάλλοντα ἄγειν, ἵνα ὧσιν ἔμπειροι τῷ κυνηγετίῳ, αὐτοὺς δὲ τῷ χρέας. ἔξείναι δὲ περὶ, ἵνα τῷ ἰχνεύσεως μὴ ἀποστραφῶνται. ὥς οἱ ὀφιομόχοι ἀφαιρῶν) ταῖς μὲν κύνας ἔχειν εὐρύν τ' λαγῶν, αὐτοὺς δὲ τῷ ὠφελείας. καὶ γὰρ ὁπτιμότης ἔχει ἰχνοὺς ἢ φύσις, λεπτήν οὖσα, πᾶσαν ὥρει.

ε'. Τινὲς δὲ πολλὴν ὁ ἀρκυόρθη ἔξίτω ἔχον ὅτι θήραν, μὴ ἔχου βάρθη. ταῖς δὲ ἄρκυς ἰσάτω ἀμφὶ δρυμῶν ὁδοὺς, περαχείας, σιμαῖς, λαγαράς, σκοτεινάς, ῥοοὺς, χαράδρας, χιμαῖροις ἀενάοις. εἰς ταῦτα γὰρ μάλιστα φεύγει.

ς'. Οσα δὲ ἄλλα εἰσὶν ἀπειροὶ εἰπεῖν. τέταν δὲ πρόδοις, διόδοις, καταφανῆς, λεπιάς, εἰς ὅρθρον καὶ μὴ περὶ. ἵνα εἰάν ἢ πλησίον ὁ ἀρκυτάσιον τῷ ζητησίμῳ, μὴ φοβῆται, ἀκέρων ὁμοῦ τῷ φόβον. εἰάν δὲ ἢ ἀπ'.

ἄλλῃ-

3. Quod si horum neutrum impediat, ad tertium quemque diem educuntur. Nec vulpes persequi adfuescant canes. Id enim eos maxime corrumpit, ut quum oportet, nunquam praesto sint.

4. In educendo mutanda loca venationum, ut & canes venandi; & venator ipse regionis petitus evadat. Exeundum est autem diluculo, ne vestigatio frustra fiat. Quippe qui venatum serius educunt, canes inventionem leporis, se ipsos fructus perceptione fraudant; Etenim vestigii natura,

quum subtilis sit; quovis anni tempore diu non durat.

5. Veste custos retarius minime ponderosa indutus venatum exeat. Retia collocet ad vias nemorum asperas, declives, laxas, caliginosas; ad rivos, convalles, aquas perennes. Ad haec enim loca praecipue lepus se fuga confert.

6. Infinitum aliquid, alia dicere quaecumque huc pertinent. Aditus, transitus, manifesti, subriles, versus diluculum, non ante lucem faciundi: ne si retia prope feras inquirendas tendantur, audiens strepitum

R

fera

Ἀλλήλων πολὺ, ἥτιον καλὺφ' ἰέναι περὶ καρτερὰς ποιυμένους
ταῖς ἀρκυτασίαις.

ζ'. Ἴνα δ' αὐτῶν μινδὲν ἀντέχη), πιγνύειν δὲ τὰς
χαλίδας ὑπίας, ὅπως ἀν' ἐπαρόμηναι ἔχουσι τὸ σιῶτονον.
ὅτι δ' ἄκρας ἴσους τῆς βρόχους ἐπιβαλλέτω, καὶ ὁμοίως
ἀντρειδίτω, ἐπάρων εἰς μέσον τ' κεκρύφαλον.

η'. Εἰς δὲ τοῖς δρόμοις ἐναπύτω λίθον μακρὸν καὶ
μέγαν, ἵνα ἡ ἄρκυς, ὅταν ἔχη τ' λαγῶ, μὴ ἀνπιτείνη.
τοιχιζέτω δὲ μακρὰ, ὑψηλὰ, ὅπως ἀν' μὴ ὑφρπηδῇ.
εἰ δὲ ταῖς ἰχνίαις μὴ ὑφρέμβάλλεσθαι. ἐπὶ γ' θη-
ραπικὸν μὲ, φιλόπονον δὲ, τὸ ἐκ παντὸς τρέψι ἐλθὲν
ταχὺ.

θ'. Ταῖς δὲ δίεττα πινέτω εἰς ἀπέδοις, ἐμβαλλέ-
τω δὲ τὰς ἐνόμους εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ ἐκ τ' τεμ-
μῶν εἰς τὰ συμφέροντα, καρτάπῳ τῆς τοῖς δρόμοις
ὅτι τ' γλῶ, τὰ ἀκρωλένια σιῶτων, πιγνύων τὰς χα-
λίδας μεταξὺ πῶν σαρδονίων, ὅτι ἄκρας ἐπιβάλ-

λων

fera terreatur. Sin magnum inter-
sit spatium, minus ante lucem ali-
quis ire prohibetur, ut loca reti-
bus tendendis expurget.

7. Ne quid autem eis obftet,
furculæ infingendæ sunt supinæ; ut
plagæ magis tentæ sint, quum ad-
ducuntur. Summis furculis toti-
dem laqueos indat, parique modo
fulciat, adtollens in medio conca-
vitatem plagæ.

8. Ad marginem plagæ lapidem
oblongum magnumque adnectat,
ne recte, quum leporem tenuerit,
in contrariam partem tendat.

Longa vero & alta indagine cin-
gat, ne forte lepus transiliat. In
ipsis investigationibus nulla inter-
ponenda mora. Quippe venatoris
est, & industrii quidem, celeriter
omnino feram capere.

9. Retia majora in planitie
tendat, casses autem in vias con-
jiciat, & opportunis extra ipsos
tramites locis, cassium margines
ad humum religans, limbos sum-
mos contrahens, inter oras rete
sustollentes furculas figens, funi-
culos summis furculis tensiles
imponat, & intervalva retium,
quibus

λων πούς ὑπιδρόμους, καὶ ὠξέσρομα συμφέρειν.

ί. Φυλαγέτω δὲ ἄκρωτιόν. ἐὰν δὲ ἄκκλινῃ τοῖχος, ἢ ἄρκυς, ἀνίστατο. διωκόμενον δὲ τὸ λαγὼ εἰς τὰς ἄρκυς, εἰς τὸ πρῶτον περιέσσω, καὶ ὑπὲρ τῶν μὲν ἄκρωτιον ἐμπεπλωκότῃ δὲ, τὸ ὄργλῳ τῷ κυνῶν παύεται, μὴ ἀπὸ μνησθῇ, ἀλλὰ ὠξάμνησθῃ. καὶ δηλῶτω τῷ κυνηγέτῃ, ὅτι ἐάλασκεν ἀναβοήσας, ἢ ὅτι ὠξάδεδράμηνκε ὠξὶ τῶνδε, ἢ τῶνδε, ἢ ὅτι οὐχ ἐάλασκεν, ἢ ὅτι κατεῖδε.

ια'. Τὸν δὲ κυνηγέτῃν ἔχοντα ἱξίεσθαι ἡμελημένῳ ἐλαφρὸν ἐόσθαι ὑπὲρ τὸ κυνηγέσιον, καὶ ὑποδέσιν, ἐν πῇ τῇ χειρὶ ῥόπαλον. ὧ δὲ ἀρκύωσιν, ἔπειτα. πρὸς δὲ τὸ κυνηγέσιον σιγῇ προσέειπαι, ἵνα μὴ ὁ λαγὼς, ἐὰν πρὸς ἢ πλησίον, ὑποκινήσῃ ἀκούων τῶ φωνῆς.

ιβ'. Δῆσαντα δὲ ἄκ τὸ ὕλης τῶν κύνας ἐκείνῳ χρεῖς, ὅπως αὐτὸν εὐλυτοὶ ᾧσι, σιωπῶντα τῶν ἄρκυς καὶ τὰ δίκτυα, ὡς εἶρη. μὲν δὲ τῷ τῷ μὲν ἀρκύωσιν εἶ) εἰ φυλακῇ, αὐτὸν δὲ τῶν κύνας λαβόντα ἵεσθαι πρὸς τὸ ὑποαγωγῇ τὸ κυνηγέσιον.

ιγ'. Καὶ

quibusevadere fera posset, obstruat.

10. Denique circumiens undique observet. Si vel indago, vel rete inclinaverit, erigat. Leporem vero, dum ad sagenas agitur, antrotrorsum recta currere sinat, ipse cum clamore post eum currat: atque ubi jam in casses inciderit, canum iram, non eos attingendo, sed verbis mitigando compescat: & venatori clamore significet, vel captum esse, vel hac illacve transcurrisse, vel non ab se visum, vel jam conspici.

11. Venator autem, neglecto le-

vique vestitu amictus, itidemque calceatus, venatum exeat, manu clavam gestans; eumque retium custos sequatur. Ad venandum vero taciti accedant, ne lepus, si forte alicubi sit in proximo, vocem audiens loco se moveat.

12. Canibus ad silvam, seorsum singulis, ita religatis, ut facile solvi possint; casses & retia majora, ceu dictum, erigunt. Inde retium custos excubias agat, venator ipse canibus secum sumtis ad prædam in casses adducendam abeat.

R 2

13. Vo-

ΙΓ'. Επειδὴν δὲ πρὸς τὴν λαγὼ ὦσι, δῖλον ποιήσῃσι τῷ κυνηγῆτι, οὐ τὰς ὕρας τὰ σώματα ὅλα συνεπιχερδαίνουσι, πολεμικῶς ὑπερέχοντες, φιλονεικῶς ὁρῶντες, συντρέχουσι φιλοπότως, συνιστάμεναι ἑαυτοὺς, διίσταμεναι, πάλιν ὑπερέχοντες· τελευτῶσαι δὲ ἀφίζοντες πρὸς τὴν εὐνὴν τῆς λαγῶ, καὶ ὑπερδραμῶντες ἐπ' αὐτόν.

ΙΔ'. Ο δὲ ἔξαρτης ἀναύξας, ἐφ' αὐτὸν ὑλαζμὸν ποιήσῃ τῷ κυνῶν καὶ κλαγγῇ φεύγων. ἐμβοῶντων δὲ αὐτοὶ διωκομένων, ἰδὲ κυνέες, ἰδὲ κελῖες, σαφῶς γε ὧς κυνέες, κελῖες γε ὧς κυνέες. καὶ κυνοδρομῇ περιελίξαντα ὁ ἀμπεχεῖς πρὸς τὴν χερσὶ, καὶ τὸ ῥόπαλον ἀναλαβόντες, καὶ τὴν λαγὼ, καὶ μὴ ὑπαντῶν. ἄπειρον γάρ.

ΙΕ'. Ο δὲ ὑποχωρῶν, ταχὺ ἐκλείπων τιμὴν ὅτι, πάλιν περιβάλλει, ὅθεν εὐερίσκειται, ὑπὲρ τὸ πολὺ. ἀναβοᾷ * δὲ κοινὸν μὲν αὐτῷ πάντες, αὐτῷ πάντες, πᾶσι δὲ, πᾶσι δὲ ὁ δὲ εἴαν τε ἐαλωκὼς ἦ, εἴαν τε μὴ, δηλῶται καὶ εἴαν μὴ ἐαλωκὼς ἦ ὅτι τῷ πρῶτῳ δρόμῳ, ἀναχαιλεσάμενος

16. Ubi vero prope leporem erunt, hoc ipsum venatori significabunt, una cum caudis corpora tota concutientes, bellico more irruentes, certatim procurrentes, studiose concurrentes, cito se conjungentes, vicissim à se discedentes, ac rursus irruentes. Tandem ad leporis cubile pervenient, & in ipsum incurrent.

17. Ille repente subsiliens, canum in se latratum & clamorem fugiendo convertet. Ipsi vero inter persequendum clament, Io canes, Io segnes, Certo canes, recte

δ canes. Venator obvoluto manui, quocumque circumdatur, clavaque sumpta, simul incitato cursu more canum feratur, & leporis quidem à tergo, non ut ei occurrat. Nam venatoris hoc imperiti.

18. Lepus autem se subducens, & celeriter ex oculis se proripiens, rursus ea plerumque loca circuit, quibus in locis inveniebatur. Exclamet autem venator, In eum puer, In eum puer, Puer, inquam, Puer heus. Ille vero significet, captus sit, necne. Quod si primo cursu captus fuerit, revocatis

μεν^Θ τοῖς κυῖαις ζητεῖν ἄλλον· ἐὰν δὲ μὴ, κυνοδρομεῖν ὡς τάχιστα, καὶ μὴ ἀφίεναι, ἀλλ' ἐκπερᾶν φιλοπόνως.

ιθ'. Καὶ ἐὰν πάλιν ἀπαντῶσι, διώκασθαι αὐτόν, ἀναβοᾶν· εὐγε, εὐγε, ὦ κυῖες, ἔπεσθε ὦ κυῖες. ἐὰν δὲ πολὺν χρόνον ᾤσθαι ὥσι, καὶ μὴ οἶός τ' ἢ κυνοδρομῆς ἔπιγεσθαι αὐτάς, ἀλλὰ διημαρτικῶς ἢ τῇ δρόμῳ, ἢ καὶ πλησίον πεφοιτάσας, ἢ ἐπιβοάσας, ἢ ἐχρυσῆς τ' ἰχνῶν μὴ διῶν) ἰδοῦν, κυνῶνεσθαι ὡς θεόν^α ἅμα, ὅτῳ ἂν ὡς πελάζει ἀναβοῶντα· ἢ κατείδες ὡς τοῖς κυῖαις;

κ'. Επειδὴν δὲ πύθεται ἡδὴ, ἐὰν μὲν ἐν τῇ ἰχνῇ ὥσι, ὡς τάντα ἐκκελεύην, τὸννομα μεταβάλλοντα ἐκείτης τ' κυνὸς ὁ ποσαχὴ οἶόν τ' ἂν ἦ, τοὺς τόνους τ' φωνῆς ποιέμενον, ὅξυ, βαρὺ, μικρὸν, μέγα. ὡς δὲ τοῖς ἄλλοις κελεύσμασιν, ἐὰν ὥσιν ἐν ὅρῃ αἱ μεταδρομαί, ὅτι κελεύην τότε, εὐ κυῖες, εὐ ὦ κυῖες. ἐὰν δὲ μὴ ὡς αὐτοῖς ὥσι τοῖς ἰχνεσι, ἀλλ' ὑπερβάλλωσι, καλεῖν αὐτάς, καὶ πάλιν, οὐ πάλιν, ὦ κυῖες.

κα'. Επει-

tis canibus alium quærat: sin minus, quam celerrime potest, canum more currat, nec desistat sed studiosè omnia pervadat.

19. Quod si rursum persequentes leporem canes occurrerint, exclamet: Recte, recte, ô canes, sequimini canes. Si canes eum longe anteverterint, ac jam citato canum more cursu ad eas pervenire nequeat, sed ab ipso cursu aberraverit, aut eas in propinquo vagantes, aut adlatrantes, aut vestigiis inhærentes videre non possit: in transcursu, ad quemcunq; propius

venerit, exclamans interroget: Heus tu, vidistine canes?

20. Ubi jam cognoverit, tum vero, si in vestigio fuerint, accedens hortetur, toties cujusque canis nomen vicissim efferens, quoties poterit; & vocis intentionem formet in sonum acutum, gravem, parvum, magnum. Præter alias vero incitationes, si cursu lepores in monte petantur, sic etiam hortetur: Belle canes, belle ô canes: Sin autem vestigiis non inhæreât, sed excesserint, tunc eas revocet in hunc modum: Retrorsum, retrorsû, ô canes.

21. Sed

κα'. Επειδὴν δὲ πρὸς τοῖς ἵχνεσι, θεωρεῖν αὐτοὺς, κύκλους πολλὰς πυκνοὺς ποιῶμενοι. ὅπως δ' ἂν ἡ αὐτῆς ἀμαυρῇ ὁ ἵχνις, σημεῖον ἔσται τοῖς ἑαυτῶν, καὶ ἀπὸ τούτου συνείρην, μάχης δὲ σαφῶς γνωρίσωσι, ἐκτελεύοντα καὶ ὑποπύοντα.

κβ'. Αἱ δ' ἐπειδὴν λαμβανέη τὰ ἵχνη ἐπιπίπτουσαι, ὥσπερ πιδῶσαι, κοινωῖσαι, ὑπολαμβάνουσαι, εἰσημειῶμεναι, ὅπως πηδῶσαι αὐτῶν γνωρίμοις, ταχὺ μεταγένοιτο. ὅταν δὲ ὅπως ἀφ' ὧν ἵχνης πυκνῶς ἀφάηται, κατέχοντα μὴ κυνοδρομῇ, ἵνα μὴ ὑπὸ φιλονεικίας ὑπερβάλλωσι τὰ ἵχνη.

κγ'. Επειδὴν δὲ θεῖ τ' λαγῶσι, καὶ τὸ ἐπιδεικνύοντα σαφῶς τῷ κυνηγῇ, πρὸς τοῖς ὅπως ἂν μὴ ὑποκινήῃ εἰς τὸ πρὸς, πεφοβημένη τοὺς κυνῶν. αἱ δὲ ἀφ' ὧν πιδῶσαι ταῖς ὑδατῶν, καὶ αὐτῶν ἐμπίπτουσαι, καὶ πολλὰ ὑπερπιδῶσαι, καὶ ἐπανακλαδάνουσαι, ἐπαιώρουσαι τοὺς κεφαλὰς, [ὑπερπιδῶσαι,] εἰσβλέπεσαι εἰς τὴν κυνηγῆν, ἐπιδύουσαι.

21. Sed postquam vestigiis adstiterint, circumducant eas, orbes multos crebrosque faciens: & ubicumque obscura ipsis vestigia fuerint, signum sibi statuatur, ipsam indaginem: hinc eas & exhortando & blandiendo colligat, donec manifesto vestigia cognoverint.

22. Illæ vero, simul ac clara erunt vestigia, semet in ea conjicientes, adhaerentes, confociantes, suspicantes, notantes, fines sibi notos statuantes, cito leporem cursu insequentur. Sed dum illæ

sic per ipsum vestigium frequenter huc illucque profiliunt, venator se reprimens, cum canibus minime currat; ne contentione quadam vestigia prætereant.

23. At quum juxta leporem erunt, idque venatori clare ostendent; observet ne metu canum loco se movens, antea proruat. Illæ vero cum caudis hinc inde se jactantes, in se ipsas ruentes, saltu se adtollebentes sæpius, adlatrantes, capita supra modum erigentes, venatorem insipientes, hæc vera jam esse vestigia

ἕξαι ἀληθῆ ἐῖ) ἥδη τῶτα ὅφ' αὐτῆς, ἀναστήσει τ' λαγὼ, καὶ ὅπῃσι κεκλαγγῆαι.

κδ'. Εἰάν δ' εἰς ταῖς ἄρκυς ἐμπίπῃ, ἢ ἔξω, ἢ ἐν τοῖς πρηνεχθῆ, καθ' ἐν ἑκάστον τέττωι ὁ ἀρκύωρ(θ) γελωνείτω. καὶ εἰάν μὴ ἢ ἐαλωκώς, ἔτερον ὅπῃζητεῖν· ἐορ' δὲ μὴ, μεταθῆναι χρώμενον τοῖς αὐτοῖς ἐγκελεύμασιν.

κε'. Επεὶ δὲ μεταθέσθαι αἱ κύες ἥδη ὑπὸ σκοπῶσι, καὶ ἢ ὅψε ἥδη τ' ἡμέρας, τότε δὲ τ' κυνηγέτω τ' λαγὼ ἀπειρηκότα ζητεῖν, μὴ ὥσθ' λείποντα μηδὲν ὦν ἢ γῆ ἀνίησιν, ἢ ἔχῃ ἐφ' ἑαυτῆς, ταῖς ἀνατροφαῖς ποιέμενον πυκναῖς, ὅπως ἂν μὴ ὥσθ' λειφθῇ. (κατακλίνε) γδ εὖ μικρῶ ὅθι πλείον, καὶ οὐκ ἀνίστα) ὑπὸ κόπῃ καὶ φόβῳ) ταῖς κύνας ἐπαρόμενον, ἐγκελεύοντα, ὥσθ' αὐτῶν φιλάνθρωπον, πολλά· τιμὴ αὐθάδη, ὀλίγα· τιμὴ μέστω, μέτρια· ἕως ἂν ἢ ἀποκτείνῃ αὐτὴν χτ' πόδας, ἢ εἰς ταῖς ἄρκυς ἐμβάλλῃ.

κς'. Μετὰ δὲ τῶτα ἀνελόντα ταῖς ἄρκυς καὶ τὰ δίκτυα,

stigia per seipsas agnoscences, ita demum leporem excitabunt, & cum latratu invadent.

24. Quod si lepus in casses inciderit, aut exterius, aut interius evaserit, ad unumquodque horum custos retium clamorem tollat: & si captus fuerit, alius inquiratur; sin minus, iisdem ut ante concitationibus utendo, persequendus erit.

25. Sed ubi jam serum diei fuerit, canibus propemodum insequendo defatigatis; tum vero leporem venator & ipsum cursu decessum inquirat, nihil eorum re-

linquens inexcussum, quæ terra producit, aut supra se continet; sed crebro se huc illuc convertat, ne prætereatur. Procumbit enim paulo momento lepus, nec surgit præ lassitudine ac metu. Secum autem ducat in eum canes, & incitans has, & verbis animos addens, si qua hominis est studiosa, pluribus; si contumax, paucis; si has inter media, mediocriter; donec leporem vel è vestigio persequens interfecerit, vel in retia compulerit.

26. Post hæc autem sagenis retibusque

δίκτυα, ἀναπρέψαι τὰς κυῖας, ἀπέναι ἐκ τῆς κυνη-
γείας· ὀπιμείναι, εἰν ἡ θεινὴ μεσημβρία, ὅπως ἀντὶ
κυνῶν (α) πόδες μὴ κλῖν) οὐ τῇ πορείᾳ.

Κ Ε Φ. ξ'.

Σ Κυλακεύειν δὲ αὐτὰς ἐπανιέναι τὴν ποίαν τῆς χειμῆδος,
ἵνα ἔχουσιν τὴν ἰσχυρίαν πρὸς τὸ ἔαρ ἐπὶ τῶν φύ-
σιν γεννάειν. ἡ δὲ ὥρα πρὸς τὰς αὐξήσεις τῆς κυνῶν
κρατίζει αὐτῇ. εἰσὶ δὲ τετρασεκαδέκα ἡμέραι αὐτῆς, οὗ
αἵς ἡ ἀνάκλη αὐτῇ ἔχῃ.

β'. Αἰεὶν δὲ καταπαυομένας, ἵνα γὰρ τὸν ἐκύμονος γίνον-
ται, πρὸς κυῖας ἀγαθοῦς. ἐπειδὴν δὲ ὦσιν ὀπίροισι, μὴ
ἐξέλγῃ ὅτι κυνηγέσιν εἰδελαχῶς, ἀλλὰ ἀφελείπει, ἵνα
* μὴ φιλοποιῖαι ἀφαιρεῖται. κύουσιν ἐξήκονθ' ἡμέρας.

γ'. Επειδὴν δὲ γένῃ) τὰ σκυλάκια, ὑπὸ τῇ πεύκῃ
ἔσιν, καὶ μὴ ὑποβάλλῃ ὑφ' ἑτέρας κύας. αἱ δὲ περαπείαι αἱ
ἀλλό-

busque sublatis, canes avocet, &
à venatione discedat; alicubi sub-
sistens, si meridies æstivus sit,
ne canum in itinere pedes uran-
tur.

C A P. VII.

Η Yeme sublevatas laboribus,
ad foeturam admittat: ut
quietem noctæ, verno tempore
sobolem generosam produ-
cant. Nam hoc anni tempus ad
canum incrementa maxime con-
venit. Sunt autem dies quatuor-

decim, quibus hac necessitate ur-
gentur.

2. Ad egregios vero canes,
dum otio & quiete fruuntur, eas
admittat, ut celerius concipiant.
Ubi jam uterum gestant, assidue
venatum eas non educat, sed ali-
quo interposito spatio; ne stu-
dio laboris sibi perniciem adfer-
rant. Uterum gestant diebus sexa-
ginta.

3. Catulos, quum nati fuerint,
sub ea relinquat, quæ partum
edidit; nec alteri cani subijciat.
Nam alienæ curationes ad in-
crementa

ἄλλοτεται ὅκ εἰσὶν αὐξίμοι. τὸ δὲ μητέρων καὶ τὸ γάλα
ἀγαθόν, καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ αἱ ὠκυβολαὶ φίλαι.

Δ'. Επειδὴν δὲ ἤδη πλαῖνται τὰ σκυλάκια, διδόναι
γάλα μέχει ἐνιαυτῷ, καὶ οἷς μέλλει τὸ ἅπαντα χρόνον βιώ-
σασθαι, ἄλλο δὲ μηδέν. αἱ γὰρ βαρεῖαι πλησιμοναὶ τὸ σκυ-
λακίων ἀνατρέφουσι σκέλη, σώμασι νόσοις ἐμποιοῦσι, καὶ
τὰ ἐν τῷ ἀδίκῳ γὰρ.

Ε'. Τὰ δὲ ὀνόματ' αὐταῖς πέντε βραχέα, ἵνα εὐανά-
κλητα ᾖ. (Εἰ) δὲ χρόνι ποιᾷδε· Ψυχὴ, Θυμὸς, Πόρπαξ,
Στύραξ, Λόγχη, Λόχθη, Φρυγὰ, Φύλαξ, Τάξις, Ξίφων,
Φόνεξ, Φλέγων, Αλκή, Τεύχων, Υλευς, Μήδας, Πόρθων,
Σπέρχων, Οργή, Βρέμων, Υβρις, Θάλλων, Ρώμη, Ανθεὺς,
Ηβη, Γηθεὺς, Χαρα, Λεύσων, Αὐγὼ, Πολὺς, Βία, Σπί-
χων, Σπυδὴ, Βρύας, Οἰνάς, Σπερρός, Κραυγὴ, Καίνων, Τύρ-
βας, Σθένων, Αἰθὴρ, Ακτὶς, Αἰχμή, Νόης, Γνώμη, Σπίρων,
Ορμή.

Σ'. Ἀγεῖν δὲ τὰς σκυλάκας ὅππῃ τὸ κυνηγέσιον, αἱ μὲν
θηλείας,

crementa parum conferunt. Ma-
trum vero & lac, & halitus bo-
nus est, & complexus grati.

4. Quum jam oberrant catu-
li, lac eis ad annum usque præ-
beatur, cum illis escis, quibus
omnem ætatem victitaturi sunt,
ac præterea nihil. Graves enim
repletiones catulorum crura di-
stortuant, morbos corporibus in-
generant, interiora minus proba
reddunt.

5. Brevia vero nomina eis in-
dantur, ut evocari facile possint.
Et esse hujusmodi debent: Psy-

che, Thymus, Porpax, Styra-
x, Lonche, Lochos, Phrura, Phy-
lax, Taxis, Xiphon, Phonex,
Phlegon, Alce, Teuchon, Hyleus,
Medas, Porthon, Sperchon, Or-
ge, Bremon, Hybris, Thallon,
Rhome, Antheus, Hebe, Ge-
theus, Chara, Leuson, Augo, Po-
lys, Bia, Stichon, Spude, Bryas,
Oenas, Sterros, Crauge, Cænon,
Tyrbas, Sthenon, Æther, Actis,
Æchme, Noes, Gnome, Stri-
bon, Horme.

6. Ad venationem vero catu-
los educat, feminas mensium
octo;

θελείας, ὀκταμύους· τοὺς δὲ ἄρρενας, δεκαμύους. πρὸς δὲ τὰ ἵχνη τὰ εὐναῖα μὴ λύειν, ἀλλ' ἔχνηλα ὑφειμένους μακροῖς ἱμάσιν, ἀκολουθεῖν ταῖς κυσὶν ἱχθυόσασιν ἑῶντα αὐτὰς ἀφαιτέρειν τὰ ἵχνη.

ζ'. Καὶ ἐπειδὴν ὁ λαγὼς εὐείσκη), εἰάν μὲν χαλαρῶσι πρὸς τὸ δρόμον τὰ εἶδη, μὴ ἀνιέναι εὐθὺς· ἐπειδὴν δὲ πρὸς τὸν λαγὼς τῷ δρόμῳ, ὥστε μὴ ἐφορεῖν ἐπὶ αὐτῶν, ταῖς σκύλακας ἵεναι.

η'. Εἰάν γ' ὁμόθεν χαλαρῶσι τὰ εἶδη ὕσας καὶ εὐψύχους πρὸς τὸ δρόμον ἐπιλύη, ὁρᾶσαι τὸν λαγὼν, εἰ τι νόμιμαί ρήνηται), ὅπως ἔχουσι συνεστῶτα τὰ σώματα. ἀφαιτέρειν οὖν διὰ τῆτο τὸ κυνηγεῖν.

θ'. Εἰάν δὲ ἀγρίους ὦσι πρὸς τὸ δρόμον, ὅθεν κωλύει ἵεναι. εὐθὺς γ' διὰ ἀνέλπειν ὕσαι ὅς ἐλθῇ, καὶ πείσονται τῷτο. * τὰ δὲ δρομάα, ἕως ἀνέλθωσι τῷ ἵχνι μεταθεῖν ἱᾶν. ἀλισχεμένους δὲ ὅς λαγὼ δίδοναι αὐταῖς ἀναρρήνηται.

ι'. Επει-

octo; mares, decem. Ad vestigia cubilium eos non solvat, sed laxatos longis retinensloris, canes vestigantes subsequatur, & catulos per vestigia currere sinat.

7. Ubi jam lepus reperitur, siquidem catulorum species ad cursum egregie comparata sit, non statim eos dimittat: sed ubi cursu lepus aliquod spatium anticipaverit, ut jam non amplius eum intueatur, ibi tum catuli laxandi erunt.

8. Nam si specie præditos egregia, & ad cursum animosos, cominus solvat; intuentes hi lepo-

rem, præ contentione rumpan-
tur, quum necdum habeant cor-
pora solide compacta. Quapropter
hoc venatori cavendum.

9. Sin species turpis ad cursum parum idoneas arguat, nihil impedit quominus abeant. Non enim malum hoc illis accidet, quum ab initio parum spei sit, futurum, ut leporem capiant. Vestigia vero, quæ cursu lepus impressit, catulos insequi sinat, donec eum invenerint. Ubi lepus ab eis capitur, discerpendum iisdem tradat.

ι'. Επειδὴν δὲ μικρὲν γέλωσι προσμένει τῷ ἀρκυσι, ἀλλ' ὑποκεδδυνύων), ἀναλαμβάνει ἕως ἀν' ἐπισθῶσι εὐείπην προσθέσθαι (ὅ) λαγῶν * μὴ οἱ κόσμῳ αἰετῷ ζητῶσαι, πελοπῶσαι γήνων) ἔκκυοι, ποιεῖν μάθημα.

ια'. Πρὸς δὲ τῷ ἀρκυσι διδόναι τὰ σιτία αὐταῖς, ἕως ἀν' ἰέωσιν, * ὅτῳ ἀναιρῶν). ἢ ἐὰν πλαηγῶσι οἱ τῷ κυνηγεσίᾳ δι' ἀπειρίαν, πρὸς τῷ ἐπανιῦσαι σῶζονται. ἀφελῶσθαι δὲ τῷ, ὅταν ἤδη τῷ θηρίῳ ἔχῃ πολέμιος, ὅπτι μέλαιν δὲ ποιήσονται τῷ μάλλον, ἢ ἐκείνῳ φρονίζιν. ἡρῶν δὲ ὅς ὡς τὰ πολλὰ διδόναι τὰ ὅπτι θήρεια τῷ κυσίν αὐτόν. ὅτῳ γὰρ μὴ οἱ δὲσιν, τῷ τ' αἶπον οὐκ ἴσασιν. ὅταν ὅπτι μῦσαι λάβωσι, τ' διδόναι πύργῳσι.

Κ Ε Φ. η'.

ΙΧνεύεσθαι δὲ τοὺς λαγῶς, ὅτῳ ἰφῇ ὁ θεός, ὥστε ἡφανίσθαι τ' γλῶ. εἰ δ' οἱ εἰσθαι μελάγχρεια, δυσζήτητος ἔσθαι.

10. Quum ad retia manere nolunt, sed palantes hinc inde disperguntur; revocet eos, donec adcurrentes invenire leporem adfuerit: ne semper cum absque ordine quærentes, tandem canum à societate se removeant; quod in eis documentum non probatur.

11. Itaque dum juvenes sunt, ad casses eis escas objiciat, ubi quid invenerint: ut si propter imperitiam in venatu aberraverint, ad escas redeunt non amittantur. Hoc vero non amplius faciendum,

quum infestis erunt in feram animis, & hanc magis adpetent, quam escas. Plerumque vero canibus ipse venator cibos objiciet. Nam quum eis non indigent, pascentem non agnoscunt: at quum a vide cibum adpetentes, accipiunt; diligunt cum qui offert.

C A P. VIII.

Λ Epores investigandi sunt, quum nix ita ceciderit, ut terram operiat. Quippe si nivi loca quædam hieme nigricantia sunt

ἔσται. ἔτι δὲ, ὅταν μὲν ὀπιήσῃ, καὶ ἡ βορρῆϊον, τὰ ἵχνη ἕξω πολὺν χρόνον δύναι. καὶ ὅταν παχὺ συντήκεται. ἐὰν δὲ ἰσπός τε ἦ, καὶ ἡλιοῦ ὀπιλάμπῃ, ὀλίγον χρόνον. παχὺ ὅταν ἀψαχθῇ. ὅταν δὲ ὀπιήσῃ σικκῶς, ἔστι δὲ. ὀπιαλύνει γάρ. ἔστι δὲ ἂν πνεῦμα ἢ μέγα. συμφορῶν ὅταν τὴν χύμα, ἀφανίσῃ.

β'. Κυνῶς μὲν οὖν ἔστι δὲ ἔχοντα ἐξίεναι ὑπὲρ τὴν θύραν τῶν πύλων. ἢ ὅταν χύμα καὶ τὴν κυνῶν πᾶσι ρίνας, τοὺς πόδας, τὴν ὀσμὴν καὶ λαγὼ ἀφανίσῃ, ἀψαχθῇ ὡς παρὰ. λαβόντα δὲ τὰ δίκτυα, μετ' ἄλλας ἐλθόντα πρὸς τὰ ὄρη πρὸς τὰ ἔργα, καὶ ἐπειδὴ λάβῃ τὰ ἵχνη, πορεύεσθαι καὶ τῶντα.

γ'. Εἰ δὲ ἐπιπλάγῃ, ὅταν τὴν αὐτῶν πάλιν εἰς τὰ αὐτὰ ἵκοντα, κύκλῳ ποιεῖν, ἀποδείξῃ τὰ τοιαῦτα, ζητοῦντα ὅποι' ἔξωσι. πολλὰ δὲ πλασθῇ ὁ λαγὼς, ἀπορέμεν ὅπως κατακλιθῇ. ἅμα δὲ καὶ εἴηται τεχνίαζειν τῇ βαδίσει, ἀψαχθῇ δὲ διώκεσθαι αἰεὶ ἀπὸ τῶν τοιούτων.

δ'. Επεὶ

sint interjecta, difficilis erit investigatus lepus. Quum ningit flante borea, vestigia diu manifesta exstant. Non enim cito liquefcunt; Sin & auster spiret, ac solis splendor accedat, paucillum durant, cito diffuentia. Quum vero nix continuo cadit, vestigatione nulla utendum. Nix enim vestigia tegit. Nec, quum magni ventorum flatus sunt. Quippe nivem congerens ventus, vestigia delet.

2. Quapropter ad hujusmodi venationem cum canibus exeundum non est, quandoquidem nix

& canum nares adurit, & pedes, & leporis odorem gelu nimio cogit evanescere: sed sumtis retibus venator, alio sibi adjuncto, cultis à locis ad montes transeat, & quum vestigia deprehenderit, secundum ea progrediatur.

3. Si variata sint, ex iisdem, in eadem rediens, multis ambagibus circumeat, & exitum eorum querat. Non parum vero lepus oberrat, dubius ubi procumbat. Simul in ipso incessu, quodam uti adfuevit artificio, quod hinc peti persequendo solet.

4. Ubi

Δ'. Επεὶ δ' ἂν φαῖη τὸ ἴχνη, περιέναι εἰς τὸ πρό-
θεν. ἄξει δὲ ἢ πρὸς σύσκιον τόποι, ἢ πρὸς ἀπόκρημνον.
τὰ γὰρ πνεύματα ὑπερφρονεῖ τ' χιόνα ὑπὲρ τ' τοιούτων. ὡς
λείπεται οὖν εὐνάσιμα πολλά. ζητῇ δὲ τὸτο.

ε'. Επειδὴ δὲ τὰ ἴχνη πρὸς τοιαῦτα φέρη, μὴ
περσιέναι ἐβλῆς, ἵνα μὴ ὑποκινή, ἀλλὰ κύκλω ἐκδιιέναι.
ἐλπίς γὰρ, αὐτοῦ εἶ). δῆλον δ' ἔσται. τὰ γὰρ ἴχνη ἀπὸ
τ' τοιούτων ὑδαμὸς περᾶσι.

στ'. Επειδὴ δὲ ἢ σαφές, ὅτι αὐτοῦ ὅστιν, ἐᾷν.
μὴ γὰρ. ἔπειθ' ὁ ζητεῖν, πρὶν τὰ ἴχνη ἀδηλα
γενέσθαι, τῆς ὥρας ἐνθυμούμενον, ὅπως, ἂν καὶ ἐτέ-
ροις εὐείσκη, ἔσται ἢ λειπομένη ἴχνη περιήσασ-
ται.

ζ'. Ηκοντες δὲ τούτω, περιπίνειν αὐτῶν ἐχέσθαι τὰ
δίκτυα (B) αὐτὸν τρέπον, ὥστε εἰ τοῖς μελαγχείμοις,
περιλαμβάνοντα ἐντός, πρὸς ὅτῳ ἂν ἦ. καὶ ἐπειδὴ ἐση-
κότα ἦ, περιελθόντα κινῇ.

η'. Εὐν

4. Ubi vestigium adparuerit, antrorsum progrediatur. Deducatur autem ad locum vel opacum, vel abruptum; quod venti nivem trans ejusmodi loca ferant. Itaque leporinis cubilibus illic idonea loca multa relinquuntur; quæ quidem lepus ipse quæritat.

5. Quum vero vestigia venatoreum ad hujusmodi loca ducent, non accedat propius, ne lepus se loco moveat; sed per ambages circumbeat. Nam spes est, illic esse leporem: statimque parebit hoc, quum inde vestigia nullum in

alium se locum ulterius porrigent.

6. Ubi constiterit, leporem illic esse; relinquat eum ibidem, veluti mansurum; & alium quærat ante quam evanescant vestigia; temporis apud animum rationem habens, ut si alios quoque reperiat, reliquum diei leporibus indagine cingendis sufficiat.

7. Quum satis temporis erit, retia singulis obtendat, eodem modo quo in locis nigricantibus; ita quidem, ut ubicumque fuerit, includatur. Retibus autem jam erectis, accedens leporem excitet.

8. Quod

η'. Εάν δὲ ἐκκυλίσῃ ἐκ τῆ δικτύων, μεταστῇν καὶ πρὸς ἄλλην. ὁ δὲ ἀφίξεται πρὸς ἑτέρα τοιαῦτα χρεῖα, εἰ μὴ ἄρα εἰ αὐτῇ τῇ χροῖ πιέσῃ ἑαυτὸν. σκεψάμενοι οὖν δι' ὅπου ἀν' ἡ, πρὸς ἑτέρα. εἰ μὴ ὑπομῶν, μεταστῇν. ἀλώσε' ἡ καὶ ἀνὰ τῆ δικτύων. παρὰ ἡ ἀπαγορεύει, ἀλλὰ ὁ βάλῃ τὴν χροῖ, καὶ ἀλλὰ τὸ, χάτωθεν τῆ ποδῶν λα-
σίων ὄντων, πρὸς ἑτέρα αὐτῶν ὅσον πολὺ.

Κ Ε Φ. θ'.

ΕΠΙ δὲ τοὺς νεβρὺς καὶ τοὺς ἐλάφους κύνας ἐπὶ Ἰνδι-
κάς. εἰσὶ καὶ ἰσχυραὶ, μεγάλα, ποδῶνεις, ὅσα
ἀψυχοί. ἔχουσι δὲ ταῦτα, ἰσχυρὰ γένηται ποδῶν. τοὺς
μὲ οὖν νεβρὺς τῶν νεβρῶν ἔπ' ἡρῶν πρὸς. ταῦτα καὶ τῶν
ἑτέρα γένηται.

β'. Κατασκέψασθαι δὲ πρὸς τὸν ποδῶντα εἰς * τὰς
ὀργάνους, ἔπ' εἰσὶν ἐλάφοι πλῆθος. ὅπου δ' ἀν' ὧσιν, ἔχουσι τὴν
κύνα.

8. Quod si fuerit elapsus è re-
tibus, per vestigia sequatur: quo-
niam ad alia lepus ejusmodi loca
perveniet, nisi forte in ipsam ni-
vem se depresserit. Itaque ve-
nator, ubi consideraverit, quolo-
co sit, retibus eum cinget: si non
subsistat, cursu insequetur. Nam
sine retibus etiam capiatur. Quip-
pe celeriter animum despondet,
tum ob nivis altitudinem, tum
etiam propterea quod quum in-
ferius ei pedes hirsuti sint, ma-
gna nivis moles eis adhæreat.

C A P. IX.

Η Innulis cervisque venandis
Indicæ canes adhibendæ
sunt. Nam eæ robustæ, magnæ,
veloces sunt, nec pusillanimes:
& quum tales sint, ad labores
quoque sufficiunt. Ac teneræ qui-
dem ætatis hinnulos verno tem-
pore venetur: tunc enim nascun-
tur.

2. Sed primum lucos ingres-
sus, in quibus cervi plurimi sunt,
omnia contempletur, & ad lo-
cum, in quo fuerint, canum ma-
gister

κυναγωγὴν τὰς κύνας καὶ ἀκόντια, πρὸς ἡμέρας ἐλθόντα εἰς τὸν τόπον τῆτον, τὰς μὲν κύνας δῆσαι ἀποθεῖν ὅκ τῆς ὕλης, ὅπως μὴ, ἀν' ἴδωσι τὰς ἐλάφους, ὑλακῶσιν· αὐτὸν δὲ σκοπιωρῆσαι.

γ'. Αἶμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὄψεται ἀγύσας τοὺς νεβροὺς πρὸς τὸν τόπον, ὃς ἀν' μέλλῃ ἐχέσῃ τὴν αὐτῆς εὐνάσῃν. χαλκίνασαι δὲ, καὶ γάλα δῆσαι, καὶ ἀφρασκεψάμεναι μὴ ὀρώσῃαι ὑπὸ πινυ, φυλάσσει τὴν αὐτῆς ἐχέσῃ, ἀπελθούσα εἰς τὸ ἀνπιπέρας.

δ'. Ἰδόντα δὲ ταῦτα τὰς μὲν κύνας λῦσαι, αὐτὸν δὲ λαβόντα ἀκόντια πρῶτα ἐπὶ τὸν νεβρὸν τὸν πρῶτον, ὅπως εἴδεν εὐνάσῃντα τὸν τόπον ἐνθυμέμενον, ὅπως μὴ ἀφραμαρτήσῃαι. πολλοὶ γὰρ ἀλλοιῶνται τῇ ὄψι ἐλθὺς πρῶτον, ἢ οἷοι πρόρωθεν ἔδοξαν (εἰ).

ε'. Επειδὸς δὲ ἴδῃ αὐτὸν, πρῶτα ἐλθὺς. ὁ δὲ ἔξ ἀπείμα, πῖσας ὡς ἐπὶ γλῶ, καὶ ἐάσει ἀνελεῖσθαι, εἰ μὴ ἐφουμένῳ ἢ, βοᾶν μέγα. τοῦτο δὲ γενομένης ἔμελλε ταχὺ

gister cum canibus & jaculis ante lucem veniens, canes à sylva procul religet; ne, si cervam viderint, latratus emittant: ipse de specula prospiciat.

3. Videbit autem simul, ac iluxerit, cervas illuc ducentes hinnulos, ubi suum quaelibet in cubili est collocatura. Postquam eos heic reclinaverunt humi, & lactarunt, & hinc inde considerarunt, ne conspiciantur à quoquam: ita deinde in locum adversum discedentes, suum singulae custodiunt.

4. Hæcubi viderit, canes, solvat: ipse sumtis jaculis, ad primum hinnulum progreditor, ad animum revocans, ubi locorum in cubili reclinatum conspexerit, ne forte aberret. Nam pleraque loca videntur ad spectui propius accedentis alia quam cujusmodi de longinquo paruerant.

5. Quum autem hunc viderit, accedat propius. Ille immotus manebit, humum versus se deprimens, & se tolli finet, nisi sit imbre madidus, & valde clamet. Id enim si fiat, non manebit.

Nam

ταχὺ γὰρ ὁ ὕμενος, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ὑπὸ τῷ ψυχροῦ
συνιστάμενος, ποιεῖ ἀποχωρεῖν αὐτόν.

γ'. Αἰώσεται δὲ ὑπὸ τῶν κυνῶν σὺν πόνοι διωκό-
μενος. λαβόντα δὲ δουῶσι τῷ ἀρκυόρῳ. ὃ δὲ βοήσῃ. ἢ
δ' ἔλαφον τοῦ μὲν ἰδεῖν, τοῦ δ' ἀκύναισα, ὅτι περραμει-
ται τῷ ἔχοντι αὐτόν, ζητῶσα ἀφελέσθαι.

δ'. Εἰ δὲ τέταρτον τῷ κυνῶν ἔκελεύειν ταῖς κυσὶ, καὶ ἡγεῖσθαι
τοῖς ἀκοντίοις. κρατήσαντα δὲ τέταρτον πορεύεσθαι καὶ ὅτι τοὺς
ἄλλους, καὶ τῷ αὐτῷ εἶδει πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὴν θήραν.

η'. Καὶ ὁ μὲν νέοι τῶν νεοῶν οὕτως ἀλίσχον. οἱ δὲ ἥδη
μεγάλοι, χαλεπῶς. νέμοι γὰρ μὲν τῶν μητέρων καὶ ἐπέρων
ἐλάφων καὶ ἀποχωρεῖσιν ὅταν διώκων ἐν μέσῃς, ὅτι δὲ
πρὸς αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ ὅπῳ οὐκ ὀλιγάκις.

θ'. Αἱ δὲ ἔλαφοι ταῖς κυνάς, ὑπὲρ αὐτῶν ἀμυνό-
μεναι, χαλεπαίνουσιν. ὥστε οὐκ εὐάλωτοί εἰσιν, ἐὰν μὴ
πρὸς αὐτῶν πρὸς εὐθὺς ἀφασκεδάνῃ αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἁλίων,
ὥστε μοναχικῶς πῖνα αὐτῶν βίαι.

ι'. Θεόν-

Nam humor ille, quem intra se
continet, præ frigore concrefcens,
ut celeriter inde se proripiat, ef-
ficat.

6. Capietur autem à canibus
cum labore insequentibus. Ca-
ptum custodi retium tradat. Tol-
let ille clamorem, & cerva partim
conspēctis his, partim auditis, cur-
su tenentem invadet, & eripiendi
viam queret.

7. Interea vero canes incitet ve-
nator, & jaculis utatur. Hunc ubi
redegerit in potestatem, ad alios
tendat; in quos eodem genere ve-
nationis utetur.

8. Et juvenes quidem hinnuli,
hoc modo capientur: ut vero jam
grandiusculi, difficilior. Quippe
cum matribus aliisque cervis pa-
scuntur, & in eos medios se reci-
piunt, quoties ab insequentibus
cursu petuntur: interdum ante illos
procurrunt, à tergo rarius esse solēt.

9. Cervæ autem, hos propugnā-
di studio, canes proterunt & pro-
culcant. Itaq; capti difficiles sunt,
nisi quis statim irruerit, & feras
à se invicem ita dissipaverit; ut
solus hinnulorum aliquis per vim
desertus maneat.

T

10. Εο

ι'. Θεόντες δὲ τέττα ἢ μὲν πρῶτον δρόμον αἱ κυνέες ἀπολείπονται. ἥτε γὰρ ἀπουσία τῶν ἐλάφων ποιεῖ αὐτὸν παύσησθαι, τὸ, τε τάχῃ ὅσῳ ἐνὶ ἐοικὸς ὅτι τῶν τηλικύτων νεβρῶν. δούτερον δὲ καὶ τρίτῳ δρόμῳ ταχὺ ἀλίσκονται. τὰ γὰρ σώματα αὐτῶν, ἀλλὰ ὅ ἐπὶ νεαρά (ἔτι), τῷ πόνῳ ἐδυνάμηναι ἀντέχειν.

ια'. Ιστανταὶ δὲ καὶ ποδογράφαι τὰς ἐλάφους ἐν τοῖς ὄρεσι, παρὶ τοὺς λειμῶνας, καὶ τὰ ρέεθρα, καὶ τὰς ἰάπας, ἐν ταῖς διόδῳ καὶ τοῖς ἔργοις, πρὸς ὅ, πᾶν περὶ αὐτήν.

ιβ'. Χρὴ δὲ (ἔτι) τὰς ποδογράφαις σμίλακος πεπλεγμένας, μὴ παρὰφλοῖνας, ἵνα μὴ σήπηνται, τὰς δὲ τεφάνας εὐκύκλους ἐχέσας, καὶ τοὺς ἥλους ἐναλλάξ σιδηροὺς τε καὶ ξυλίνους ἐκασταπεπλεγμένους ἐν τῷ πλοκάμῳ μείζους δὲ τοὺς σιδηροὺς, ὅπως ἀνὴρ (αὐτὸν) μὲν ξύλινοι ὑπεύκωσι τῷ ποδί, οἱ δὲ πιέζωσι.

ιγ'. Τὸν δὲ βεβήχον τὸ σφείδῃ τὸ ἐπὶ τῷ τεφάνῳ ὅπτε τεθητόμορον, πεπλεγμένον ἀπάρτε, καὶ αὐτὸν τὸ σφείδα. ἐπὶ γὰρ ἀσπρότατον τῷτο. ὁ δὲ βεβήχος αὐτὸς ἔστω σιφερός, καὶ ἡ σφείς.

10. Eo vero currente, canes à tergo cursu primo relinquuntur. Nam & valde formidolosum reddit absentia cervarum, & hinnulorum id ætatis celeritas alia nulla cum celeritate comparari potest. Secundo autem tertiove cursu, cito capiuntur. Quippe corpora illorum, quum adhuc recentia sint ac tenera, laborem sustinere nequeunt.

11. Solent etiam collocari tendiculæ cervis, in montibus, circa prata, rivos, ac flumina, saltus ac valles, ad viarum aditus atque

transitus, in agris, quocumque adierint.

12. Tendiculas autem oportet è taxo contextas esse, delibratas, ne putrescant; & habere coronas plane orbiculares, clavis alternatim ferreis atque ligneis in rete defixis ac innexis: inter quos majores sint ferrei, ut pedi cedant lignei, & eundem ferrei premant.

13. Laqueus autem funiculi coronæ imponendi, cum ipso funiculo, nexus è sparto sit. Quippe putredini hoc minime obnoxium est. Ipse laqueus & funiculus firmi sint.

σείεις. τὸ δὲ ξύλον τὸ ἑξαπόμῳνον, ἔτω μὲν δρυὸς ἢ πρίνου, μέγεθος τριπλάσιον, πλείον, πάχος παλαιστῆς.

ιδ'. Ἰσάναι δὲ ταῖς ποδοσράβας διελόντα τὴν γῆς βάθος πενταπάλαιτον, ὀριφερὲς δὲ τῷτο, καὶ ἄνωθεν ἴσον ταῖς σφράναις τῇ ποδοσραβῶν, εἰς δὲ ὃ κατω ἀμειβόμενοι σπύονται. διελθὲν δὲ καὶ τῇ σφείδι καὶ τῷ ξύλῳ τὴν γῆς ὅσον ἵσταται ἀμφοῖν.

ιε'. Ποιήσαντα δὲ ταῦτα, ὅτι μὲν τὸ βάθος τῇ ποδοσράβῃ ὀπιθεῖναι κατωτέρω ἰσόπεδον, ὅτι δὲ τῇ σφράνῃ τῇ βρόχον τὴν σφείδος· καὶ αὐτῷ καὶ τὸ ξύλον καθέντα εἰς τὴν χώραν τὴν ἑκατέρω, τῇ σφράνῃ ὀπιθεῖναι ἀκίδας ἀσκατυλίδος μὴ ὑποκρινύσας εἰς τὸ ἔξω, ὅτι δὲ τούτων πέταλα λεπτά, ὧν ἂν ἡ ὥρα ἦ.

ισ'. Μετὰ δὲ τῷτο τῆς γῆς ὀπιβαλθὲν ἐπ' αὐτὰ ὥρων μὲν τῇ ὀπιπολὴς ἑξαμετρεῖσαι ἐκ τῇ ὀρυγμῇ, ἄνωθεν δὲ ταύτης γῆς σπείρας τὴν ἀποθῆναι, ἵνα ἡ τῇ ἐλάφῳ ὀπιμάλισται ἀδελφῷ ἢ γάσις· τὴν περὶ τῇ σπείρῃ τὴν γῆς ἀπορέειν
πύρρον

sint. Lignum, quod funiculo adligabitur, quernum, aut ilignum esto; longitudine trium spithamarum, crassitudine unius palmi, corticemque suum adhuc habeat.

14. Tendiculas vero colloceat aperta scrobe ad quinque palmos in orbem, superne coronis tendicularum æqualem, inferius subinde angustiolem; similiter funiculo & ligno scrobem aperiat, quanta demittendo utrique conveniat.

15. Hæc ubi fecerit, in fundum scrobis inferius tendiculam æqua-

bili situ imponat; laqueum vero funiculi circumponat coronæ. Et quum funiculum atque lignum suo utrumque loco demiserit, aculeatas atractylidis spinas imponat coronæ, non nimium tendentes extrinsecus, & super eas folia minuta spargat, quæ tunc anni tempus habebit.

16. Postea vero terra eis superinjiciatur primum è superficie scrobium cæcta, & super eam solida terra procul inde sumpta, ut cervæ quammaxime occultus sit locus: quodque terræ supererit è
T 2 scro-

πύρρῳ ἀπὸ τῆς ποδογράφου. εἰὰν γὰρ ὁσφράνηται νεωπὶ κεκνη-
μύνης, δυσωπῆται. ταχὺ δὲ ποιεῖ τῆτο.

ιζ'. Επισχεπῆν δὲ ἔχοντα τὰς κυῖας, τὰς μὲν οἱ τοῖς
ὄρεσιν ἐτάσας, μάλιστα μὲν ἔωθει, ῥῆν δὲ καὶ τῇ ἄλλῃς ἡμέ-
ραις· οἱ δὲ τοῖς ἔργοις, περὶ. οἱ μὲν γὰρ τοῖς ὄρεσιν ἔμ-
νον τῇ νυκτὸς ἀλίσκον, ἀλλὰ καὶ μὴ ἡμέραν, ἀφ' ἧς τῇ ἐρη-
μίας· οἱ δὲ τοῖς ἔργοις, τῇ νυκτὸς, ἀφ' ἧς τὸ μὴ ἡμέραν
περιβοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους.

ιη'. Επειδὴ δὲ εὖρη ἀνιστραμυρῖον τῇ ποδογράφῳ,
μεταγῆν ὀπιλύσαντα τὰς κυῖας, καὶ ἐγκελεύσαντα, καὶ
ὁλκὸν ὅς ἐξυλῶ, σκεπόμενοι ὅπως αὐτὸ φέρηται. ἔσται δὲ
ὁλκὸς ἀδελφὸν ὀπι τὸ πάλυ. οἱ τε γὰρ λίθοι ἔσονται κε-
κνημύνοι, τὰ τῇ ὀπισθούρματι ὅς ἐξυλῶ καταφαίη οἱ τοῖς
ἔργοις. εἰὰν δὲ βαχέας τόπως ἀφ' ἧς, αἱ πέτρας ἔξωσι
τῇ φλοιὸν ὅς ἐξυλῶ ἀφρηπασμένον, καὶ καὶ τῆτο ῥάοις αἱ
μεταδρομὴ ἔσονται.

ιθ'. Εἰὰν μὲν οὖν ὅς περὶ τὴν ποδὸς ἀλῶ, ταχὺ ληφθή-
σεται.

scrobibus, procul à tendicula de-
portetur. Etenim si motæ recen-
ter humi odorem cervæ percepe-
rit, quod facere statim solet, hæ-
sitabunda restitat.

17. Observet autem venator,
cum canibus, cervas quæ in mon-
tibus degunt, matutino præsertim,
nec minus etiam reliquo diei tem-
pore; quæ cultis in locis, ante lu-
cem. Quippe non tantum noctu
capiuntur in montibus, sed etiam
interdiu, propter solitudinem: in
locis autem cultis, noctu; idque
propterea, quod homines admo-

dum interdiu cervæ metuunt.

18. Quum autem tendiculam e-
versam repererit, solutis & incita-
tis canibus insequatur, qua lignum
tractum erit; & quonam id ten-
dat, observet. Plerumq; vero non
obscurum erit. Nam & lapides
erunt loco moti, & ligni tracti
vestigia manifesta in arvis exsta-
bunt. Si per aspera loca feratur,
delibrati ligni cortex saxis adhæ-
rebit, & hoc ipso signo facilius
erit inspecutio.

19. Quod si fera pede capta
fuerit anteriori, cito in potestatem
veniet.

σεται. (ὅτι γὰρ τῶν δρόμων πᾶν τὸ σῶμα τύπηι καὶ τὸ πρῶτον.) εἰάν δὲ ᾧ ὅπως, ἀφελκόμενον τὸ ξύλον ἐμποδῶν ὅλῳ ᾧ τῶν σώματι. οἷοι τε δὲ καὶ εἰς δικρύας τὴν ὕλης ἐμπίπῃ φερόμενοι, καὶ εἰάν μὴ ἀπορρήξῃ τὴν σφείδα, χαίλα λαμβάνεται αὐτοῦ.

κ'. Χρὴ δ' εἰάν οὕτως ἔλθῃ, ἢ παρὰ γενόμενον πόνον, εἰάν μὴ ἢ ἀρρίνῳ, μὴ παρὰ πέναι ἐλθῶς. τοῖς γὰρ κέραισι πᾶσι, καὶ τοῖς ποσίν. ἀποθῆν οὖν ἀκοντίζῃν. ἀλίσκηναι δὲ καὶ ἀνδρὶ παρὰ δρᾶς διωκόμεναι, ὅταν ἢ ἢ ὥρα θεινῇ. ἀπαρκεύεσσι γὰρ σφόδρα, ὥστε ἐπὶ σῶσιν ἀκοντίζονται. ῥιπῆσιν δὲ καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰάν χατέχονται, καὶ εἰς τὰ ὕδατα ἀπορρέμεναι. ὅτε δὲ ἀφ' οὗ δύνανται πῖπῃσι.

Κ Ε Φ. ι'.

Πρὸς δὲ τὴν αὐτὴν ἀγέῃον κεκτῆσθαι κυώας Ἰνδικὰς, Κρητικὰς, Λοκείδας, Λαχύνιας. ἀρκυς, ἀκόντια,

veniet. Nam lignum inter currendum corpus totum & os percutit: sin posteriore, lignum, quod ægre trahitur, universum corpus impediet. Nonnunquam & in bifida quædam per sylvam incidit, dum ita trahitur; & nisi funiculum abruperit, illic deprehenditur.

20. Quod si fera vel hoc modo vel lassitudine victa, in potestatem venerit, & mas sit; propius adiri non debet. Nam & cornibus ferit, & pedibus. Itaque jaculis eminens utendum. Capiuntur

tur etiam sine tendiculis, quum quis cervas æstate persequitur. Quippe cursu tam vehementer exanimantur, ut etiam stantes jaculis se conficiendas exhibeant. Itidem ubi tenentur, tam in mare quam alias aquas se conjiciunt: nonnunquam deficiente spiritu, concidunt.

C A P. X.

AT in aprum sylvestrem canes comparet Indicas, Cretenses, Locrenses, Lacænas: casses, jacula,

ἀκόντια, πρεβόλια, ποδοσάβας· ὡσὶν μὲ οὖν χεῖρ^ῃ εἰς τὰς κυῖας ἐκ τέτταρ^ο γένεας, μὴ τὰς ὀπιτυχόσας, ἵνα ἔτοιμοι ὥσι πολεμῆν τῷ θηρίῳ.

β'. Αἱ δὲ ἄρκυς λίνων μὲ τ^ῇ αὐτῇ, ὡς ἂν αἱ τ^ῇ λαγωῶν πέντε καὶ τετταράκοντα λίνοι ἐκ τριῶν τόνων, ἕκαστος δὲ τόνος ἐκ πεντεχάδεκα λίνων. Ἄπὸ δὲ τ^ῇ κορυφαίας τὸ μέγεθος δεκάμματοι, τὸ δὲ βέλτε^{ρον} τ^ῇ βέλχων πυγνόν^{τα}. οἱ δὲ θείδρομοι, ἡμίολοι τ^ῇ τ^ῇ ἀρκύων πάχους. ἐπ' ἄκροις δὲ δακτυλίσκος ἐχέτωρ, ὑφείδωρ δὲ ὑπὸ τοὺς βέλχους, τὸ δὲ ἄκρον αὐτῇ^ς ἐκπεράτω ἕξω ἡμ^{ῶν} τ^ῇ δακτυλίων· ἰχθυαὶ δὲ πεντεχάδεκα.

γ'. Ταῖ δὲ ἀκόντια ἔσω παντοδαπά, ἔχοντα τὰς λόγχας εὐπλατέας καὶ ξυρήκεις, ῥάβδους δὲ σιφράς. τὰ δὲ πρεβόλια, ὡσὶν μὲ λόγχας ἔχοντα τὸ μὲ μέγεθος πενταπαλαιοί, καὶ δὲ μέσοι τ^ῇ καυλὸν κινώδοντα, ἀποκεχαλκωμένους, σιφρῆς, καὶ τὰς ῥάβδους κεραιείας δρακοπαχέας. αἱ δὲ ποδοσάβαι, ὅμοιαι ταῖς τ^ῇ ἐλάφων. συσκευηγέται

Δ

jacula, venabula, tendiculas. Ac primum quidem canes ex hoc genere oportet esse minime vulgares, ut ad pugnandum cum fera paratae sint, ac promptae.

2. Sagenas ex iisdem filis, quibus ad leporum venationem utendum diximus, necesse est oportet: filis quinque & quadraginta, funibus tribus; & unusquisque funis quindecim filis constet. Longitudo nodos habeat à summo fune decem, latitudo laqueorum sit cubiti minoris. Funiculi circuitores retium crassitiom habeant sesqui-

alteram, & in fastigiis anulos laqueis suppositos, extremaque horum per anulos exeant. Sufficiens vero quindecim.

3. Jacula varia sint, quae spicula habeant satis lata & acuta novaculae instar, hastiliaque firma. Venabula vero primum habeant spicula quinquem palmorum, & ubi spiculum hastili adnectitur, illic in medio dentalia vel aures sint oratae, firmae; ipsaque hastilia cornea sint, crassitudine hastae. Tendiculae, quales cervorum, sunt. Sed venationis comites

Δ' ἔπειτα. τὸ γὰρ θηρίον μόλις καὶ ὑπὸ πολλῶν ἀλίσκει. ὅπως δὲ δὴ τῶν ἐχέσθω ληθῆσθαι πρὸς θήραν, διδάξω.

Δ'. Πρῶτον μὲν οὖν ληθὲν ἐλθόντας, ὅτε αἱ οἰῶνται εἶναι, ὑπάγειν τὸ κυνηγέσιον, λύσαντας μίαι τῶν κυνῶν τῶν Λακεδαιμόνων, ταῖς δ' ἄλλαις ἔχοντας δεδεμμένας συμπεριέναι τῇ κυνί.

Ε'. Επειδὴ δὲ λάβῃ αὐτοὺς τοὶ ἵχνη, ἔπειτα ἐξῆς τῇ ἱχνεύσει ἡρυμνὴ ἀκολουθία. ἔσται δὲ καὶ τοῖς κυνηγέταις πολλὰ δῆλα αὐτοῦ, ὅτι μὲν τοῖς μαλακοῖς τῶν χειρῶν τὰ ἵχνη· οἱ δὲ τοῖς λαοίοις, τῶν ὕλης κλάσματα· ὅπως δ' αἱ δένδρα ἢ, πληγαὶ τῶν ὀδόντων.

Σ'. Ἡ δὲ κύων ὅτι τὸ πολὺ ἀφίξεται τόπον ὑλῶδη ἱχνεύουσα. κατακλίνεται γὰρ τὸ θηρίον ὡς ὅτι τὸ πολὺ εἰς τοιαῦτα. ὅτε μὲν γὰρ χειμῶνός ἐστιν ἀλεξιά, ὅτε δὲ θέρος ψυχραία.

Ζ'. Επειδὴ δ' ἀφίκηται ὅτι τὸ εὐνίω, ὑλακτῇ· ὁ δ' ὅτε ἀνίσταται ὡς τοὶ πολλά. λαβόντας οὖν τιτὸ κυνία, καὶ

mites adfint. Quippe fera ista vix à multis etiam capitur. Quomodo autem singulis instrumentis hūc sit utendum ad venationem, ostendam.

4. Primum igitur, quum ad locum venerint, ubi aprum esse concipiunt, adducere prædam venatu capiendam debent, una de canibus Lacænis soluta: reliquas loris adstrictas tenentes, cum soluta circumeant.

5. Ubi vero canis hæc apri vestigia deprehenderit, ducentem per ea comitando sequi debent.

Sed & ipsis venatoribus argumenta multa prodent aprum, velut in mollibus locis, vestigia: in sylvis, ramorum fragmenta: ubi arbores fuerint, dentium ictus.

6. Canis autem ut plurimum ad locum aliquem sylvosum indagando perveniet, quod in ejusmodi locis fera plerumque recumbat. Nam hyeme calidiuscula sunt, ætate frigidiuscula.

7. Cum ad apri cubile pervenerit, latrat: ille vero plerumque surgere non solet. Sumant igitur canem,

καὶ τῷ τῷ μὲν τῷ ἄλλων δῆσαι ἀποθῆναι ἀπὸ τῆς εὐνῆς πολὺν, καὶ εἰς τὰς ὁρμὰς ἐμβάλλεσθαι τὰς ἄρκυς, ἐπιβάλλοντάς τας βρόχους ἐπὶ ἀποχαλιδώμασι τῆς ὕλης διατρέχει· τῇ δὲ ἄρκυ· αὐτῆς μακρὸν περὶ κολπὸν ποιεῖν ἀντηείδαν ἐνδοθεν, ἐκαστέρωθεν ὑφιστάντας κλῶνας, ὅπως αἱ εἰς τὸν κολπὸν ἀφ' ἧς τῆς βρόχων αἱ αὐγαὶ ὅς φέγγουσιν ὡς μάλιστα οὐδέχουσιν, ἵνα περθεύοντι ὡς φαιώτατον ἢ τὸ ἔστω· καὶ τὸν περὶ δρομον ἐξάπλην ἀπὸ δένδρου ἰχυρῶς, καὶ μὴ ὅτι ῥάχης· συνέχον· ὅς ἐν τοῖς ψιλοῖς αἱ ῥάχαι· ὥστε δὲ ἐκαστὴς ἐμπεράτῃ τῇ ὕλῃ καὶ τὰ δύσσορμα, ἵνα εἰς τὰς ἄρκυς ποιῇται τὸ δρόμον, καὶ μὴ ἐξαλλάτῃαν.

η'. Επειδὴ δὲ γῶσιν, ἐλθόντες πρὸς τὰς κυνὰς, λῦσαι· ἀπάσαι, καὶ λαβόντες τὰ ἀκόπια καὶ τὰ περὶ βόλια περθεύειναι. ἔκλεψιν δὲ ταῖς κυσὶν ἕνα· ὃν ἐμπερὶότατον, τοὺς δ' ἄλλους ἑπεσθαι κοσμίως, ἀπολείποντες ἀπ' ἀλλήλων πολὺν, ὅπως αἱ ἢ αὐτὰς ἰχθυὶ ἀφ' ὁρμῆς· ἐὰν ὅς ὥστε ὥστε ἐμπερὶ εἰς πυκνοὺς, κίνδυνον· πλη-

canem, & eam cum aliis omnino procul à cubili religent, ac fagenas in aditus (ad apri cubile tendentes) injiciant, & laqueos in erectos sylvæ stipites bifidos imponent. Ipsius autem fagenæ finum longum producentes, intrinsecus sustentacula faciant, suppositis utrinque ramis: quo per laqueos splendor lucis in illum finum maxime tendat, ut accurrenti apro pars interior quam lucidissima sit. Funiculum circuitorem ab arbore firma religent, non ad spinam. Quippe nudis in

locis spinæ non nihil adjuvant. Supra singulas plagas etiam aditu difficilia loca ramis arborum obstruant, ut in ipsa retia cursu feratur, nec usquam deflectat.

δ. Quum retia tetenderint, ad canes redeant, omnesque solvant, & jaculis venabulisque sumtis procedant. Canes unus aliquis incitet, qui ejus rei peritissimus sit. Reliqui ordine sequantur, magnis intervallis alius ab alio distantes, ut transitus feræ satis late pateat. Nam si retrocedens in confertos inciderit, periculum est

πληλῆναι. ὦ γὰρ αἱ προαίεσις, εἰς τῶν τ' ὀργῶν
κατέβητο.

θ'. Επειδὴ δὲ αἱ κυνὲς ἐγγὺς ᾗ τ' εὐνῆς, ὅπῃσι
δορυβόμῳ (Δ' ἐξαλαγήσει), καὶ ἥ τις αἱ τ' κυνῶν προση-
ρῆται αὐτῷ πρὸς τὸ πρὸςωπον, ἀναρρίψαι. γένοι Δ', ἐμ-
πεδῆται. εἰάν δὲ μὴ, μεταγῆνι ἀνάγκη. καὶ εἰάν μὴ ἢ τὸ
χαλεπὸν καταφερέσ, οἷ ὦ αἱ ἔχῃ αὐτὸν ἢ ἄρκυς, ταχὺ
ἐξαλαγήσει. εἰάν δὲ ὅπῃπεδον, εὐθὺς ἐσθίεσται πρὸς αὐ-
τὸν ἔχον.

ι'. Εν τῷ τῷ δὲ τῷ χαλεπῷ αἱ μὴ κυνὲς προσκείσονται,
αὐτοὺς δὲ καὶ φυλακισμένους αὐτῷ ἀκοντίζῃ, καὶ λί-
θοις βάλλῃ, πεινισμένους ὅπως, καὶ πολὺ ἀποθῇ, ἕως
αἱ καταπείνη, προσητῶν αὐτὸν, τ' ἄρκυς τ' ἀφ' ἰδρυμον.
εἴτα ὅπως αἱ ἢ τ' πρὸςωπον ἐμπειρώτατος καὶ ἐκρεατίζαί, τ'
προσηλθόντα ὅκ ὅ πρὸςωπον τῷ πρὸςωλίῳ πάμιν.

ια'. Εἰάν δὲ μὴ βέληται ἀκοντίζόμενῳ καὶ βαλ.
λόμῳ καταπείνη τῷ ἀφ' ἰδρυμον, καὶ ἐπαινίς
ἔχῃ

est ut faucientur. Etenim iram
suam in eum effunderet, quem
adoriretur.

9. Canes autem, quum jam à
cubili propius aberunt, impetum
facient: ille perturbatus exsurget,
& quaecumque canis ad os ejus
cum impetu feretur, eam in al-
tum jactabit: simul currens, in
plagas incidet. Sin minus, omni-
no cursu persequendus erit. Quod
si declivis fuerit locus, in quo reti
captus detinetur, statim exsurget:
si planus, mox intentus in seipsum
stabit.

10. Tum vero incumbent ca-
nites, & ipsi venatores ab eo sibi
caventestela conjicient, & lapides
in eum torquebunt, à tergo cir-
cumstantes, & longo quidem ex
intervallo, donec seipsum propel-
lens, circumcurrentem plagæ fu-
niculum intenderit. Tunc aliquis
eorum qui adsunt, peritissimus,
& imprimis apro capiendò ido-
neus, in eum progressus, à fronte
venabulo feriat.

11. Quod si petitus ictusque to-
lis ac lapidibus, funiculum illum
circuitorem intendere soluerit, sed

ἔχῃ πρὸς τὸ πρὸσόντα ὑπερομνὺν ποιεῖν. ἀνάγκη, ὅταν ἔτω ἔχῃ, λαβόντα δὲ πρὸβόλιον πρὸσέναι, ἔχεσθαι δ' αὐτοῦ τῇ μὲν χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ ὑπόσθαι, τῇ δὲ ἐτέρᾳ ὀπίσθαι. κατορθοὶ γὰρ ἢ μὲν ἀριστερᾷ αὐτοῦ, ἢ δὲ δεξιᾷ ἐπεμβάλλει. ἔμπροσθεν δὲ ὁ πρὸς ὃ μὲν ἀριστερὸς ἀπείσθαι τῇ χειρὶ τῇ ὁμωνύμῳ· ὃ δὲ δεξιὸς, τῇ ἐτέρᾳ.

ιβ'. Πρὸσόντα δὲ πρὸβάλλεσθαι δὲ πρὸβόλιον, μὴ πολλῶν μείζω λησδάντα, ἢ εἰ πάλιν, ὅπως ἐφοίτα ταῖς πλευραῖς ταῖς ἐωνύμους, ὅππῃ τὸ χεῖρα τὸ ἐώνυμον, εἴτα εἰσβλέποντα εἰς τὸ ὄμμα ὅθι θηεῖς, εἰς θυμὸν μὲν τὸ κίνησιν τὸ δὲ κεφαλῆς τὸ σκίειν. προσφέρειν δὲ τὸ πρὸβόλιον φυλακτόν, μὴ ἐκκρύσειν ἐκ τῶν χειρῶν τῇ κεφαλῇ ἐκνεύσας. * ἢ γὰρ ῥύμη τὸ ἐκκρύσεως ἐπεῖται.

ιγ'. Παθόντα δὲ τὸ πρὸς πίπτειν δὲ ὅππῃ σῶμα, καὶ ἔχεσθαι τὸ ὕλης κέτωθεν. τὸ γὰρ θηεῖον, εἰ μὲν ἔσως ἔχοντι προσώσῃ, λησδὲ τὸ σιμώτην τὸ ὀδόντων τὸ σῶμα ὅθι δύναται ὑπολαβεῖν· εἰ δὲ μετεώρῳ, ἀνάγκη πληγῆναι. πεί-
εῖται

in accedentem conversus tendat, seipsum circumagens; tum scilicet, ita re comparata, necesse est venatorem sumto venabulo accedere, tenentem id antierius manu sinistra, posterius altera. Nam telum sinistra dirigit, dextra impellit & urget. Anterius autem pes sinister manui cognomini iungatur, dexter dextræ.

12. Accedens vero, venabulum objiciat, cruribus non multo plus divaricatis, quam in lucta fieri solet, ac toto latere lævo ad manum lævam converso. Dein-

de feræ frontem & oculos inspicat, capitis in ea motum observans. Venabulum infligens caveat ne ictu declinatione capitis evitato, venabulum ei de manibus excutiat. Quippe sequi solet aper excussionis impetum.

13. Id autem si cui contigerit, pronus in os cadat oportet, & subjectæ sibi materiei adhæreat. Nam si fera in aliquem ita comparatum irruerit, subjicere corpori dentes simos, ejus prehendi causa, nequit: sin erectus sit, necesse est eum fauciari. Sub-
levare

ῥαται μὲ οὖν μετατρέψιν. ἐὰν δὲ μὴ δυνήσῃ, ἀμφιβᾶς πατά.

14. Απαλλαγὴ δὲ τῶτων μία ὅτι μόνη, ὅταν ἐν τῇ ἀνάγκῃ ζωὴν ἔχῃ, ποροσελθόντα ἐλγὺς τῶ συσκευηγετῶν εἶνα ἔχοντα ποροβόλιον, ἐρεθίζῃ ὡς ἀφήσονται. ἀφίεναι δὲ ἔχον, μὴ τύχη ἔπεισιν.

15. Όταν δὲ ἴδῃ τὸ, καταλιπὼν ὃν ἂν ἔχῃ ὑπὸ αὐτῷ, ὅτι τὸ ἐρεθίζοντα ὑπὸ ὀργῆς καὶ θυμῷ ὀπίσθῃ τὸ δὲ ταχὺ ἀναπιδᾶν, τὸ δὲ ποροβόλιον μεμνησθαι ἔχοντα ἀνίστασθαι. ἔχον καλὴ ἢ σωτηρία ἄλλως, ἢ κρατήσαντι.

16. Προσφέρει δὲ πάλιν τὸ αὐτὸν τρόπον, καὶ ποροθεῖναι ἐντὸς τῆ ὠμοπλάτης, ἢ ἐσφάγῃ, καὶ ἀντερείσασθαι ἔχον ἐρρωμένως. ὁ δὲ ὑπὸ ἔμενος ποροφῇ, καὶ εἰ μὴ κωλύοιεν ὁ κωλύοντες τὸ λῶγος, ἀφίκοιτ' ἂν ἀφ' ἧς τὸ ῥάβδος ποροφῶν αὐτὸν πρὸς τὸ ποροβόλιον ἔχοντα.

17. Οὕτω δὲ πολλὴ ἢ διώκεις ὅταν αὐτῷ, ὥστε καὶ ἂν ὅκ ἂν οἴοιτό τις, πρὸς τὸν αὐτῷ περὶ τῷ ὥστε, ἔχον,

levare quidem altius eum nititur, verum id si nequeat, hinc inde insensum proculcat.

14. In hoc vero discrimine constitutus unam duntaxat hanc viam liberationis habet, ut venationis sociorum quispiam cum venabulo accedens, velut hoc immisurus, aprum iritet. Non emittendum id tamen, ne lapsum feriat.

15. Hoc aper ubi conspexerit, omisso illo, quem sub se premit, in provocantem præ ira & furore convertetur. Tunc ille celeriter exiliat, memor interim ut cum

venabulo surgat. Nam alia ratione saluti honeste non consulat, nisi fera superata.

16. Rursus ergo venabulum eodem modo, quo prius, infligat; ac ferrum intra scapulas, ubi vulneratus est, admoveat; & obnixus acriter venabulo incumbat. Ille præ animi ardore progreditur, & nisi aures spiculi prohiberent, per hostile se propellens ad eum penetraret, qui venabulum tenet.

17. Adeo autem magna vis ejus est, ut ipsi etiam insint ea quæ nemo putaret: quippe recenter oc-

θός, εἰάν πε ὅπῃ τ' ὀδόντα ὀπιθῇ τείχεα, συντρέχουσιν, ὥπως εἰσὶ θερμοί. ζῶντι δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτῳ ἐρεθίζηται. ἔχον δ' αὖ τ' κυῶν, ἀμαρτάνων τῇ πληγῇ ὃ σῶματός, ἄκρα τὰ τειχόμαλα φειεπόμενα.

17. Ο μὲν οὖν ἄρρεν, τοσαῦτα καὶ ἐπὶ πλείω τραύματα ὀδονοῦν, ἀλίσκει. εἰάν δὲ θήληα ἢ ἡ ἰμπεύουσα, ὀπιθόντα πάμιν, φυλαττόμενον μὴ ὠρεῖς πίση. παρόντα δὲ τῷτο πατάσθαι, ἀνάβη, καὶ δάκνεται. ἐκόντα οὖν ὃ καὶ ἑλθὲν ὑποπύπτειν. εἰάν δὲ ἄκων ἔλθῃ εἰς τῷτο, ἀφ' ἑαυτοῦ γίνονται αἱ αὐταί, ὥστε ὑπὸ τοῦ ἄρρενος. ἐξαμαρτάνοντα δὲ δὴ πάμιν τῷ τραυβολίῳ, ἕως αὖ ἀποκλείνῃ.

18. Ἀλίσκει δὲ καὶ ὧδε. ἴσαν δὲ αὐτοῖς αἱ ἄρκυες ὀπίσθεν ἀφ' ἑαυτοῦ τ' ἵνα πῶν εἰς τοὺς θρυμνοὺς, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τραχέα, εἰσβολαί δ' εἰς τοὺς ὀργάδας, καὶ ἔλη, καὶ τὰ ὑδάτα. ὃ δὲ πηλαγμένον, ἔχον δὲ τραυβόλιον, φυλαττόμενον τὰς ἄρκυς. 19. δὲ τὰς κυῶας ἐπάγχει, τοὺς τόποις ζήτουσιν

cisi dentes adeo fervent, ut eis impositi pili, in se contrahantur. Viventi vero, si quando provocatus iritetur, ignescunt. Nam alioquin aberrans in ictu à canum corpore, summos eorum pilos hinc inde non adureret.

18. Ac mas quidem tot negotiis, atque etiam pluribus exhibitis, capitur. At foeminam, si ea inciderit in retia, venator accurrens feriat; non sine cautione tamen, ne impulsus cadat: quod si contigerit, proteratur necesse est, ac mordeatur. Non est igitur

sponte cadendum. At si quis huc pervenerit invitus, ei non aliter surgendum est, quam qui sub mafculo ceciderit. Exsurgens vero, venabulo percutiat oportet, donec eam occiderit.

19. Solent autem hoc etiam modo capi. Tenduntur eis plagae ad exitus convallium in loca nemorosa, & edita montium aspera, ubi patent aditus ad lucos & paludes, & aquas alias. Is, cui datum est hoc negotii, retia venabulo instructus servat: alii canes adducunt, & apertissima quaeque loca per-

τουῦτες τοὺς χαλλίους. ἐπειδὴ δὲ εὐρεθῇ, διώκειαι.
 κ'. Εὰν οὖν εἰς τὴν ἄρκυν ἐμπέσῃ, ἀρκύων
 ἀναλαβόντα τὸ πορρόλιον περσάνα, καὶ λήσῃται ὡς εἰ-
 ρηκε· ἐὰν δὲ μὴ ἐμπέσῃ, μεταστῇ. ἀλίσκεται δὲ καὶ
 ὅτῳ ἢ πνίγῃ, διωκόμῳ ὑπὸ τῶν κυνῶν. τὸ γὰρ θηρίον
 χαίρει ὑπερβάλλον δυνάμει, ἀπαρρεῖς ὑπέρτατον γι-
 γνόμενον.

κα'. Αποθνήσκουσι δὲ κυνὲς πολλαὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ
 θήρᾳ, καὶ αὐτοὶ κινηγέται κινδυνεύουσιν. ὅτῳ δ' ἐν
 ταῖς μεταδρομαῖς ἀπειρηκότι ἀναλίσκοντα περσάναται
 πορρόλια, ἢ ἐν ὕδατι ὄντι, ἢ ἀφεστῇ πρὸς ἀπο-
 κρήμιν, ἢ ἐκ δασέως μὴ θέλοντι ἐξίεναι· (ὅς γ' κωλύει
 αὐτὸν οὔτε ἄρκυς, οὔτε ἄλλο ἕδν, φέρεσθαι ὁμοίως τῷ
 πλησιάζοντι) ὁμῶς μῦτοι περσάναται, ὅτῳ ἔχη οὕτως,
 καὶ ὀπίσθιόν τ' ἐν ψυχῇ, δι' ἡδὲ εἰλοντο ἐκποιῇ τ' ὀπί-
 θυμῇ τῷ τῷ.

κβ'. Χρηστόν δὲ τῷ πορρόλιῳ, καὶ ταῖς πορρόλαις ὅ
 σόμας,

perquirunt. Ubi fera inventa fue-
 rit, insequendo petitur.

20. Quod si in casses inciderit,
 retium custos accedat, sumto ve-
 nabulo; & cum fera sic agat,
 quemadmodum diximus: sin mi-
 nus, cursu intercipiendus est. Ca-
 pitur etiam, dum æstu medio pre-
 mitur à canibus. Nam licet hæc
 fera viribus supra modum præstet,
 præ nimio tamen anhelitu exanimatur.

21. Pereunt vero multæ in e-
 jusmodi venatione canes, atque
 etiam venatores ipsi periclitantur.

Quum autem persequendo exani-
 matæ admovere venabula cogun-
 tur, sive in aqua, seu in rupis se-
 cessu præruptæ fuerit, seu de lo-
 co sylvis denso prodire noluerit,
 (quandoquidem nec à reti, nec alia
 re quavis impediri se patitur, quo-
 minus in adpropinquantem ir-
 ruat :) ubi redacta huc fuerit, eun-
 dum in eam, & animi magnitudo,
 cujus causa cupiditati suæ cum
 labore satisfaciendum statuerunt,
 declaranda.

22. Utendum est autem vena-
 bulo, & gestu objectuque cor-
 poris,

σώματος, ὡς εἶρηται. εἰ γὰρ πῃ καὶ πάροι, οὐκ ἀνδρά-
γε τὸ ὀρθῶς ποιῆν πάροι. ἴσαν δὲ αἱ ποδοσφαιροῦν αὐτοῖς
ὡς περ τοῖς ἐλάφοις, οἱ τοῖς αὐτοῖς τόποις, καὶ ἐπισκέψαι
αἱ αὐτὰ, καὶ μεταδρομῆ, καὶ αἱ πρόσδοι, καὶ αἱ χρεῖαι ὅ
προβολίς.

κγ'. Τὰ δὲ νεογνὰ αὐτῶν ὅταν ἀλίσκη, χαλεπῶς
τῷ πάροι. οὐτε γὰρ μονοῦνται, ἕως ἀν * μακρὰ ἢ ὅταν
τε αἱ κυνέες εὐρωσιν, ἢ προῖδη πῃ, ταχὺ εἰς τὴν ὕλην ἀφανί-
ζεται. ἐποντά τε ἐπὶ ὅ πολὺ ὦν ἀνὸν ἀμφω, χαλεποὶ
οἶντες τότε, καὶ μᾶλλον μαχόμενοι ὑπὲρ ἐκείνων, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν.

K E Φ. ια'.

Λεοντες δὲ, πρῶταίς, λύκαις, πάνθηρες, ἄρκτοι, καὶ
τᾶλλα, ὅσα ἐστὶ ποικίλα θηρία, ἀλίσκη τὰ μὲν ἐν
ξένοις χώραις, πρὶ τὸ Πάγλαιον ὄρεος, καὶ τὴν Κιθῶν
τὴν ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας, τοὺς δὲ οἱ τῷ Ολύμπῳ τῷ Μυσίῳ, καὶ ἐν
Πίνδῳ,

poris, ut dictum est. Nam hoc
modo siquid etiam adversi contin-
gat, non id propterea, quod recte
agat venator, contigerit. Po-
nuntur vero iplis tendiculæ in iis-
dem locis, sicut & cervis: & spe-
culationes eadem sunt, & inse-
quutiones, & aditus, & usus ve-
nabuli.

23. Quum foetus eorum recens
editi capiuntur, hoc ipsum gra-
viter ferunt. Quippe non solent
eos relinquere solos, donec adul-
ti sint: & quum canes eos in-
venerint, vel aliquid ipsi præ-

senferint, statim se abdunt in syl-
vas, & ambo sequuntur eos ut
plurimum, quorum sunt; id tem-
poris sæviores, & pro illis acrius
quam pro seipsis pugnantes.

C A P. XI.

ΑT leones, pardi, lynces, pan-
theræ, ursi, & aliæ, quæ-
cumque sunt ejusmodi feræ, par-
tim peregrinis in locis capiuntur,
circa Pangæum montem, & Cit-
tum, qui supra Macedoniam est:
partim in Olympo Mysio, &
Pindo:

Πινδῶ, τὰ δ' ἐν τῇ Νύσῃ ὑπὲρ τῆς Συρίας, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὄρεσι, ὅσα οἶά τ' ὕσθι τρέφειν τοιαῦτα.

β'. Αλίσκε) δὲ τὰ μὲν ἐν τοῖς ὄρεσι φαρμάκῳ διαδυσχεύειαν ἀκονιτικῶν. ὧσθ' ἀλλάσσει δὲ τὸ αὐτὸ αὐτῶν, συμμιγνύσας εἰς τὸ αὐτὸ, ὅτῳ ἂν ἔχασον χάρη πρὸς τὰ ὕδατα, καὶ πρὸς ὅ,τι ἂν ἄλλο πρὸσθῇ.

γ'. Τὰ δὲ αὐτῶν καταβαίνοντα εἰς τὸ πεδίον τῆς νυκτός, ἀποκλεισθέντα μὲν ἰσπῶν καὶ ὅπλων ἀλίσκε) εἰς κίνδυνον κατὰ τὰς τοὺς αἰετῶνας.

δ'. Ἐπὶ δὲ οἷς αὐτῶν καὶ ὀρύγματα ποιεῖσι πρὸς τὴν μετὰ, βαθεῖαν ἐν μέσῳ λείποντες κίονα τῆς γῆς. ὅπῃ δὲ τὸν εἰς νύκτα ἐπέλθον διίσαντες αἶγα, καὶ ἔφραξαν κύκλῳ τὸ ὄρυγμα ὕλην, ὥστε μὴ πρὸς αὐτῶν, εἰσοδὸν ἐλείποντες. τὰ δὲ, ἀκόντια τῆς φωνῆς ἐν τῇ νυκτὶ κύκλῳ πρὸς φραγμὸν πρὸς τὴν, καὶ ἐπειδὴ μὴ εὐερίσκῃ δίοδον, ὑπὸ πινδῶ, καὶ ἀλίσκε).

Κ Ε Φ.

Pindo: aliae in Nyfa supra Syriam, & juxta montes alios, quotquot idonei sunt alendis hujus generis belluis.

2. Capiuntur vero partim in montibus aconitico veneno, propter asperitatem regionum. Hoc autem venatores rebus iis miscentes, quibus quæque delectatur fera, secus aquas illis objiciunt, & si quid aliud adire consueverint.

3. Partim etiam illæ, quæ noctu in plana descendunt, equis & armis interclusæ & circumventæ,

nec sine venatorum discrimine, capiuntur.

4. Sunt quibus & foveas amplas orbiculari forma conficiunt, profundam in medio relinquentes terræ columnam, cui sub noctem, capram religatam imponunt, & undique foveam materiæ sylvestri circumsepiciunt & obstruunt, ne circumspiciendi facultas sit, aditu ad ingrediendum nullo relicto. Illæ vocem noctu audientes, sepem circumcursitant; & quum nusquam inveniunt aditum, transiliunt, & capiuntur.

CAP.

Κ Ε Φ β'.

Π Εὖ μ' αὐτῶν τ' ἀρέξων, τ' εἰ τοῖς κυνηγόσις, εἰ-
ρηλα. ὠφελήσονται δὲ οἱ ὀπιθυμήσαντες τὸν ἔρ-
γῳ πολλά. ὑγίαι' τε γὰρ τοῖς σώμασι ὠφρασκυβά-
σονται, καὶ ὄραν καὶ ἀκύνειν μάλλον, μηχανήν δὲ ἤπλον. τὰ δὲ
πρὸς τὸν πόλεμον μάλιστα παρδύει.

β'. Πρῶτον μὲν τὰ ὄπλα ὅταν ἔχοντες πορεύωνται
ὁδοὺς χαλεπὰς, οὐκ ἀφῶσιν. ἀνέξονται γὰρ τοὺς πόνους,
ἀλλ' οὐκ εἰθιάσονται μὲν τῶν αἰρῶν τὰ θηρία. ἔπειτα εὐνά-
ζεσθαι τε σκληρῶς δυνατοὶ ἔσονται, καὶ φύλακες οἷον ἀγα-
θοὶ τῶν ὀπιτατομένων.

γ'. Εἰ δὲ ταῖς περὶ τοὺς πόδας ταῖς πρὸς τὰς πολεμίας ἅμα
οἰοί τε ἔσονται ὀπίσσω, καὶ τὰ ὠφελ' ἐγγλόμηναι ποιῶν, ἀλλ' οὐκ
ἔγω καὶ αὐτοὶ αἰρῶν τοὺς ἀγροὺς. τεταγμένοι δ' εἰ τῷ πρῶτον,
καὶ λείψουσιν τὰς ταῖξας, ἀλλ' οὐκ καρτερῶν δύνασθαι.

Κ Ε Φ

Δ'. Εἰ

C A P. XII.

Η Αἴσενος de iis quæ in ve-
natione faciunda sunt, di-
ctum. Huic autem labori ac stu-
dio dediti, magnam inde utilita-
tem capient. Nam & corporibus
valetudinem bonam conciliabunt,
& visu audituque meliori fruen-
tur, & serius senescunt. Ad disci-
plinam vero militarem potissi-
mum eos venatio instituit.

2. Primum, ubi gestantibus
arma per difficiles vias eundum
erit, animos haud despondebunt.

Quippe labores sustinere propter-
ea poterunt, quod iis ad feras ca-
piendas adsuæfacti fuerint. De-
inde poterunt etiam cubare du-
riter, & egregios se declarare cu-
stodes in eo quod fuerit impe-
raturum.

3. In hostibus adeundis simul
& progredi adversus eos, & face-
re poterunt, quæ imperantur; idque
propterea, quod eadem ratione fe-
ras etiam capere consueverint. In
fronte collocati, quum labores to-
lerare norint, acies haud dese-
rent.

4. In

Δ'. Εν φυγῇ δὲ τῶν πολεμίων ὄρθως καὶ ἀσφαλῶς διώκονται τοὺς ἐναντίους ἐν παντὶ χώρῳ, ἀλλὰ σιωήθῃαι. δυσχερῶσαι τοὺς δὲ οἰκείους φρατοπέδῃς, ἐν χώρῳ ὑλῶδεσι, καὶ ἀποκρήμνοις, ἢ ἄλλοις χαλεποῖς τοῖσι τόποις εἶναι καὶ αὐτοὶ σάζεσθαι μὴ ἀσχεῖς, καὶ ἐπὶ τοῖς σάζειν. ἢ ὅτι σιωήθῃαι ὅτι ὄργη πρὸς αὐτοὺς πλεονεξία εἶδεται.

Ε'. Καὶ ἡδὴ πινὲς τῷ ποταμῷ, πολλοὺς ὄχλους συμμάχων βροχύνει, τῇ αὐτῇ εὐεξίᾳ καὶ θέρει. διὰ δυσχερῶς ἀμαρτύνει τοὺς πολεμίους πενικνῶναι αἰῶμα μάχῃ μοι ἐπέφαντο. αἰεὶ γὰρ ὅτι τοῖς τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς εὖ ἔχουσι ἐξ ἑαυτῶν τοῦ εὐτυχῆσαι.

Σ'. Εἰδότες δὲ καὶ οἱ πρῶτοι ἡμῶν, ὅτι οἱ πολεμῖοι εὐτυχῶς πρὸς τοὺς πολεμίους, ἐπιμέλῃαι τῶν νέων ἐποιήσαντο. σφριζόντες γὰρ καρπῶν τὸ ἔλαττον καὶ, οἰόμεσαν ὅμως τοὺς κυνηγῆσαι μὴ κωλύειν, διὰ

4. In hostium fuga propter consuetudinem & usum quibusvis in locis adversarios recte pariter ac tuto prosequuntur. Si quid infeliciter exercitui suo cesserit, in sylvis, præruptis, aliisque difficilibus locis tam seipsos quam alios absque macula turpitudinis conservare poterunt. Nam præbebit hoc eis ipse rei usus, ut plus aliis norint.

5. Nonnulli quidem tales aliquando, magna sociorum turba in fugam coniecta, jam victores hostes, ob difficultates locorum in er-

rorem abruptos, suo ipsi robore acque audacia proelium instaurant, do terga dare coegerunt. Semper enim illi, qui tum à corporibus tum animis egregie comparati sunt, haud procul absunt ab eo ut rem prospere gerant.

6. Quum autem majores quoque nostri cognovissent, hinc prosperos adversus hostes successus suos manare, juventutis curam sibi suscipiendam censuerunt. Nam licet ab initio frugum inopia laborarent, non tamen venatoribus interdendum venatione judicaverunt; quum

διὰ τὸ μηδὲν τῆς ὀπί τῇ γῇ φυσικῶν ἀρξέειν.

Ἔ. Πρὸς δὲ τῷ, μὴ νυκτερεύειν οἱ τὸς πολλῶν γα-
διῶν ἵνα μὴ ἀφαιρεθῶσι τὰς θήρας αὐτῶν. (Α) ἔχοντες ταύ-
τεν δὲ πείχου. ἴσθαι γὰρ, ὅτι τῷ νεωτέρων ἢ ἡδονῇ μόνῃ αὐτῇ
πλεῖστα ἀγαθὰ ὠφελισιμὰ εἰσι. σώφρονάς τε γὰρ ποιεῖ, καὶ
δικαίους, ἀγαθὰ δὲ τῇ ἀληθείᾳ παρδύεσθαι.

ἦ. Τὰ τε ἔσθ' πολέμῳ διὰ τῷ τοιούτων εὐτυχοῦντες
ἡσθάνοντο. τῷ τε ἄλλων, εἴ τι βέλων. ὁπτιηδύνων χαλῶν,
οὐδενὸς ὑποστέρει, ὥσπερ ἔπειτα κακῇ ἡδονῇ, ἃς ὁ γὰρ
μανθάνει, ὅτι τῷ τοιούτων οὖν σπαρπῶνται τε ἀγαθοί, καὶ σπα-
ρτηροὶ γέγονον.

ἦ. Ὡν γὰρ οἱ ποιοὶ τὰ μὴ ἀγαθὰ καὶ ὑβριτικά, ὅτι τῷ
ψυχῆς καὶ ἔσθ' σώματος ἀφαιρουμένων, ὁπτιημίαν δ' ἀρετῆς
οἰκισθῶσι, ὅσοι ἄριστοι. καὶ γὰρ ἂν θεωροῖεν οὐτε τιτὸ πό-
λιν τινὲς αὐτῶν ἀδικησύνῃ, οὐτε τῷ χάσαν παρδύσαι
κακῶς.

ἦ. Λέγουσι δὲ πινες, ὡς ὁ γὰρ ἐρᾷν κύων γεσιῶν,
ἵνα

quum ii nihil eorum quæ supra
terram nascuntur, venari soleant.

7. Præterea vetuerunt, intra
multa stadia [propter urbem] per-
noctari, ne hujus artis periti homi-
nes suis ipsos prædis ac venatione
fraudent. Videbant enim hanc
unam voluptatem junioribus uti-
litates adferre plurimas; quum &
prudentes eos reddat, & justos,
quod in veritate instituantur.

8. Itidem res bellicas per hæc
sibi cedere feliciter intelligebant.
Eadem voluptas à cæteris quoque
præclaris & honestis rebus, quibus

se dare velint, minime juvenes ar-
cet; quod aliæ voluptates impro-
bæ faciunt, quæ discendæ non
sunt. Ex his igitur & boni milites,
& imperatores boni evadunt.

9. Quorum enim labores ex
animis & corporibus turpitudi-
nem ac insolentiam expellunt,
& studium virtutis excitant, ii
præstantissimi sunt: quippe qui
nec injurias patriæ, nec regionis
& agri vastationem sunt negle-
cturi.

10. Dicunt vero nonnulli, non
esse studio venationis indulgen-
dum,

ἵνα μὴ τῷ οἰκείων ἀμελῶσιν. Ὅσα εἰδότες, ὅτι οἱ τὰς πό-
λεις καὶ τοὺς φίλους αὐτοῖς ποιοῦντες, πάντες τῷ οἰκείων ὀπι-
μελέτεροι εἰσιν.

ια'. Εἰ οὖν οἱ φιλοκυνήγεται παρὰ σκευάσσει αὐτοὺς
τῇ πατρὶδι χρησίμους εἶναι εἰς τὰ μέγιστα, ὅτι αὐτοὶ τὰ
ἴδια ποιοῦντες. οὐδὲν γὰρ τῇ πόλει καὶ σώζεται καὶ σπουδαίεται
τὰ οἰκεία ἐχάσσει. ὥστε πρὸς τοῖς αὐτῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων
ἰδιωτῶν οἱ ποιοῦνται σῶζοντες.

ιβ'. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ φόβου ἀλόγιστοι τὰ τῶν λε-
γόντων ἀγνοῦνται διὰ τὸ αὐτῶν κακίαν σπουδάζειν μάλ-
λον, ἢ ἐπὶ ἀρετῇ σπουδάζειν. αἱ γὰρ ἡδοναὶ αἱ πολλαὶ
καὶ κακαί, ὧν ἡτιώματοι ἢ λέγῃν ἢ πράττειν ἐπαίρονται
τὰ χεῖρα.

ιγ'. Εἶπα ἔκ μὲν τῶν ματαίων λόγων ἔχθρας ἀναιρῶν,
ἔκ δὲ τῶν κακῶν ἔργων νόσοις, καὶ ζημίαις, καὶ θανάτοις, καὶ
αὐτῶν, καὶ παύσειν, καὶ φίλων, ἀναστροφῆς μὲν τῶν κακῶν
ἔχοντες, τῶν δὲ ἡδονῶν πλέον πᾶσι ἄλλων ἀσθαινό-
μενοι,

dum, ne res familiaris negligatur:
quum non norint, eos omnino
patres-familias adtentiores esse, qui
de republica & amicis bene me-
rentur.

11. Quod si studiosi venationis
ita se comparant, ut patriæ maxi-
mis in rebus utiles sint; nec pri-
vata certe negligent. Nam unius-
cujusque fortunæ sic cum republi-
ca conjunctæ sunt, ut cum ea pa-
riter & incolumes sint, & ever-
tantur. Itaque viri tales simul &
suam & aliorum rem privatam
conservant.

12. Multi tamen ex illis, qui
hæc dicunt, per invidiam im-
prudentes, sua ipsorum ignavia
perire malunt, quam aliorum vir-
tute servari. Nam multæ volupta-
tes ac pravae sunt, quibus servien-
tes, ut pejora dicant aut faciant,
inducuntur.

13. Hinc vana & inconsidera-
ta oratione sibi odia pariunt, im-
probis vero factis morbos, dama-
na, neces, non sibi solum, sed et-
iam liberis, & amicis arcessunt;
omni vitiis sensu destituti, sed
eodem ad voluptates cæteris ac rio-

ἄνθρωποι, οἷς τίς ἂν. χεῖραις ἕως πόλεως σωτηρίαν;
 14. Τούτων μὲντοι τὴν καλὴν ὁδὸν ὅστις οὐκ ἀφ' ἑξέ-
 ται, ἔραοις ὦν ἐγὼ πᾶραι. παῖδουσιν γὰρ καλὴν
 διδάσκει χεῖρα ἰσότης, καὶ λέγειν πρὸς τὴν δικαίαν, καὶ
 ἀκούειν.

15. Οἱ μὲν οὖν * πάροντες αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ αἰετίζον
 καὶ διδάσκειν, αὐτοῖς μὲν μαθήσας καὶ μελέτας ἐπιπό-
 νοις ἔχουσι, σωτηρίαν δὲ ταῖς αὐτῶν πόλεσιν. οἱ δὲ μὴ
 θέλοντες ἅλ' ὅτι ἐπιπονοὺς διδάσκειν, ἀλλὰ οἱ ἡδοναῖς
 ἀκράτεις ἀφ' ἑξέται, φύσιν οὗτοι κακιοὶ.

16. Οὐτε γὰρ ἰσότης, οὐτε λόγους ἀγαθοῖς πεί-
 θονται. οὐ γὰρ εὐείσκησι, διὰ τὸ μὴ ποιῆν, ὅτι καὶ
 ἀγαθὸν εἶναι. ὥστε οὐτε θεοσεβεῖς δύνανται εἶναι, οὐτε σοφοί.
 τῶν δὲ ἀπαρ' αὐτῶν κακοὶ, πολλὰ ἐπιτιμῶσι τοῖς πε-
 παδδόμενοις.

17. Διὰ μὲν οὖν τούτων οὐδὲν ἂν καλῶς ἔχοι.
 διὰ δὲ τῶν ἀμεινόνων ἅπασαι αἱ ὠφέλειαι τοῖς ἀν-

θρώποις

re præditi; quorum opera quis uti
 ad reipublicæ salutem velit?

14. At his à vitiis nemo non
 abstinebit, qui excitatus illorum
 studio fuerit, quæ ipse præcipio.
 Nam honesta institutio docet pa-
 rere legibus, deque iis & loqui,
 & audire, quæ iusta sunt.

15. Quapropter ii qui sic se ge-
 runt, ut semper aliquem obire la-
 borem, & doceri velint, studia
 quidem illi & exercitationes sibi
 laboriosas sectantur, sed civitati-
 bus suis salutares: qui vero laboris
 vitandi causa doceri nolunt, sed

vitam potius in voluptatibus im-
 modicis exigendam statuunt, in-
 geniis præditi sunt improbiis.

16. Quippe nec legibus, nec ad-
 monitionibus rectis obtemperant.
 Dum enim laborem fugiunt, qua-
 lis esse vir fortis & egregius de-
 beat, non inveniunt. Itaque nec
 religiosi esse possunt, nec sapien-
 tes: quumque se gerant, ut rectæ
 institutionis expertes, bene insti-
 tutos plerumque reprehendunt.

17. Nequit ergo quidquam in
 statu per hos esse prospero, quum
 his meliorum opera mortalibus
 omnia

θράποις εὐρίωται. ἀμείνους οὖν, οἱ θέλοντες ποιεῖν.

ιη'. Καὶ τὸτο ὁπιδεδείχται μεγάλῳ ᾠδαδείγματι. ὅτι παλαιότερον οἱ ᾠδα Χείρωνι, ᾧ ἐπεμνήσθην, νέοι ὄντες ἀρξάμενοι ἀπὸ πᾶν κυνηγεσῶν, πολλὰ καὶ χαλὰ ἔμαθον. ἔξ ᾧ ἐγένετο αὐτοῖς μεγάλη ἀρετὴ, δι' ἣν καὶ νῦν θαυμάζονται. ἥτις ὅτι μὲν ἐρῶσι πάντες εὐδολον, ὅτι δὲ διὰ πίνωνι ὅτι τυχεῖν αὐτῆς, οἱ πολλοὶ ἀφίστανται.

ιβ'. Τὸ μὲν γὰρ κατεργάσασθαι αὐτῶν, ἄδολον. οἱ δὲ πόνοι οἱ εἰς αὐτῇ εὐόντες φατεροί. ἴσως μὲν οὖν εἰς ἡμῶν τὸ σῶμα αὐτοῖς δῶλον, ἥτις ἂν ἡμέλου οἱ ἀνθρώποι ἀρετῆς, εἰδότες ὅτι ὡς αὐτοῖς ἐκείνη ἐμφανὴς ὅτιν, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἡμῶν ἐκείνης ὁρῶνται.

κ'. Οταν μὲν γὰρ τις ὁρᾶται ἡμῶν ἐρωμένη, ἅπας ἐαυτὸν ὅτι βελτίων, καὶ οὐτε λέγει οὐτε ποιεῖ αἰσχρά, ὅτι κακὰ, ἵνα μὴ ὁφθῇ ἡμῶν ἐκείνης.

κα'. ὅτι

omnia commoda concilientur. Ideoque sequitur, eos esse meliores, qui labores suscipere non recusant.

18. Exemplo id demonstratum insigni. Nam veteres illi apud Chironem, quorum mentionem feci, facto à venationibus ætate prima initio, multas & egregias artes didicerunt: ex quibus magnum virtutis fructum consequuti sunt, propter quam nunc quoque sunt in admiratione. Atque hanc quidem ab omnibus amari, manifestum est; sed quia labore com-

paratur, multi quasi resiliunt.

19. Etenim adipiscendi eam spes dubia est, in adipiscendo labores manifesti sunt. Quod si virtutis quali corpus quoddam conspici posset, minus eam mortales fortasse negligenter: quando perinde scirent ab ea se cerni, atque ipsa eorum oculis esset exposita.

20. Quilibet enim, quum ab amato conspicitur, seipso melior existit: & à dictis ac factis turpibus & improbis abstinere, ne ab illo talia conspiciantur.

21. Quum

κα'. Ὑπὸ δὲ τῇ ἀρετῇ οἱ οἰόμενοι ἔπιπροπείσῃ, πολλὰ κακὰ καὶ αἰσχρὰ χάναντες ποιεῖσιν, ὅτι αὐτῶν ἐκείνοι οὐχ ὁρῶσιν. ἡ δὲ πανταχῶς πάρεστι, διὰ τὸ εἶναι ἀγαθὸς, καὶ πρὸς τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀγαθοὺς, τοὺς δὲ κακοὺς ἀπμάζει.

κβ'. Εἰ οὖν εἶδεῖν τίς το, ὅτι θεῖται αὐτοὺς, ἵεντο αἱ ἐπὶ τοὺς πόνοις, καὶ τὰς παμειώσεις, αἷς ἀλίσκει μόλις, καὶ κατεργάζοντο αἱ αὐτῶν.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Θ Αὐμάζω δὲ τῇ σοφιστῶν χαλκιδύων, ὅτι φασὶ μὲν ἐπὶ ἀρετῇ ἀγεῖν οἱ πολλοὶ τῆς νέου, ἀγροῦσι δὲ ἐπὶ τουάντιον. οὐτε γὰρ αἱ ἀνδραγαθίαι ἐωρεῖσθαι μιν, ὅτιν' **Θ** νῦν σοφιστὰς ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὐτε γράμματα παρέρχονται, ὅτιν' ἔστιν ἀγαθὸς γίγνεσθαι.
β'. Ἀλλὰ

21. Quum autem à virtute se non putent adspici, multa palam & improba & foeda perpetrant; idque propterea, quod ne ipsi quidem eam cernant. Illa vero, quum immortalis sit, ubique adest: & recte se in eam gerentes, honore adficit; improbos infamia notat.

22. Itaque si conspici se ab ea scirent, ad labores & disciplinas accederent, quibus capitur, licet ægre; suamque in potestatem illam redigerent.

C A P. XIII.

MIrum hoc vero mihi de illis hominibus videtur, qui sapientiæ professores appellantur, quod eorum plerique se juvenibus ad virtutem duces esse dicant, quum potius eis ad contraria se duces præbeant. Quippe neminem adhuc vidimus, quem illi modo sapientiæ professores egregium virum effecerint; neque scripta proferunt, quibus homines effici meliores possint.

β'. Αλλὰ οὐκ ἔστι τὰ ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέ-
 γραῖται, ἀφ' ὧν τοῖς νέοις αἱ μὲν ἡδοναὶ κεναὶ,
 ἀρετὴ δ' οὐκ ἔστι. χατρεύων δ' ἄλλως παρέ-
 χεῖ τοῖς ἐλπίσασί τι ἐξ αὐτῶν μαθήσεσθαι μάτῳ,
 καὶ ἑτέροις καλύει χρησίμων, καὶ διδάσκει κακὰ.

γ'. Μέμφομαι οὖν αὐτοῖς τὰ μὲν μεγάλα, μειζόρους
 οὐκ ὁρῶντας, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα αὐτοῖς ἐζητήθη,
 γινώσκουσι δὲ ὁρθῶς ἔχουσι, ὡς ἀνὰ παιδείου τοῖς οἰκονομοῦσι
 ἐπ' ἀρετῇ, οὐδαμοῦ.

δ'. Εἰ δὲ ἰδιώτης μὲν εἰμι, οἶδα δὲ, ὅτι χρά-
 πται μὲν ἔστι τῆς αὐτῆς φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδά-
 σκεσθαι. δεύτερον δὲ, οὐκ ἔστι τῶν ἀληθῶς ἀγαθῶν τι ὅτι-
 σαι μὲν, μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἑκατατῶν τέχνῳ ἐχόντων.

ε'. Ἰσως οὖν τοῖς μὲν ὀνόμασιν ὁ σοφιστικῶς λέγει·
 (ὁ δὲ γὰρ ζητῶ τῆς πρὸς τὸν θεὸν) ὧν δὲ δεῖν) εἰς ἀρετὴν α κα-
 λῶς πεπαιδευμένοι, ὁρθῶς ἐγνωσμένα ζητῶ λέγειν. ὀνό-
 ματα

2. Sed multa de rebus vanis ab
 eis perscripta sunt, ex quibus vo-
 luptates quidem inanes juventus,
 ac fructum virtutis nullum perci-
 pit. Eadem & remorantur ac
 detinent illos qui frustra doctri-
 nam ex eis aliquam sibi polli-
 centur; & ab aliis utilibus avo-
 cant, illorumque loco vitiosa tra-
 dunt.

3. Quamobrem eos ob illa quæ
 graviora sunt, gravius reprehendo:
 in scriptis vero, quod verba
 quidem exquisita sint, rectæ vero
 sententiæ, quibus juniores ad vir-

tutem instituerentur, nusquam ad-
 pareant.

4. Equidem licet rerum im-
 peritus, scio tamen optimum
 esse, ab ipsa natura id quod bo-
 num est, doceri: proximum, ab
 iis potius qui vere boni alicujus
 scientiam nanciti sunt, quam ab
 aliis qui fallendi artificium te-
 nent.

5. Itaque verbis forsitan non
 eleganter utor, quod hæc non ad-
 fecto; sed ea, quibus ad virtutem
 præclare institutis opus est, à me
 recte cognita proferre cupio. Nam
 ver-

μάτῃ μὲν γὰρ οὐκ ἂν παιδεύσῃται, γῶμῃ δὲ, εἰ χαλῶς ἔχῃται.

Γ'. Ψέγῃσι δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῆς νῦν σοφιστῆς, καὶ ἐν τῆς φιλοσόφους, ὅτι ἐν τοῖς ὀνόμασι σοφίζονται, καὶ οὐκ ἐν τοῖς νοήμασιν. οὐ λανθάνει δὲ με, ὅτι * χαλῶς καὶ ἐξῆς γεγράφθαι. ῥαδίον γὰρ ἔστι αὐτοῖς ταχὺ, μὴ ὀρθῶς, μέμψασθαι.

Δ'. Κάτιοι γεγραπτά γε οὕτως, ἵνα ὀρθῶς ἔχῃ, καὶ μὴ σοφιστικούς ποιῇ, ἀλλὰ σοφούς, καὶ ἀγαθούς. ἐπεὶ δὲ δοκῇ αὐτὰ βέλομαι μάλλον, ἢ εἶ) χρησίμα, ἵνα ἀνεξελεγκτὰ ἢ εἰς αἰ.

Η'. Οἱ σοφιστῆς δ' ἐπὶ τῷ ἔξαπατῶν λέγουσι καὶ γράφουσιν, ὅτι τῷ ἑαυτῶν κέρδι, καὶ ὑδένᾳ ὑδὲν ὠφελῶσιν. οὐδὲ γὰρ σοφὸς αὐτῶν ἐγίγνετο ὁδῶν, οὐδ' ἔστι, ἀλλὰ καὶ ἀρκὴ ἐκάστῳ σοφιστῇ κλητῆμα. ὃ ὅστις ὀνειδὸς παύει γὰρ τοῖς εὖ φρονῶσι.

Θ'. Ταῖ

verba quidem ut parum ad institutionem conferunt; ita sententiæ sunt utiles, si doctrinam egregiam contineant.

6. Vituperant autem & alii plerique professores istos sapientiæ sæculi nostri, non sapientiæ studiosos; quod in verbis, non animorum sensibus, sapientiæ suæ acumen ostendent. Nec me latet, quod præstaret hæc à me scripta non esse. Nam facile ipsis erit, aliquid cito, licet non recte, reprehendere.

7. Scripta tamen ita sunt, ut

recte se habeant; nec ostentatores sapientiæ, sed reapse sapientes ac bonos efficiant. Neque enim hæc videri malo, quam esse utilia; ut nunquam refutari possint.

8. At illi sapientiæ professores ad fallendum & proferunt & scribunt sua, lucri sui causa, nec quidquam ulli hominum profunt. Quippe nullus eorum nec fuit, nec est sapiens; sed unicuique sufficit habere nomen professoris sapientiæ, quod apud recte sentientes ignominiosum est.

9. Qua-

θ'. Τὰ μὲν οὖν τῶν σοφιστῶν παρὰ γέγραμματα πρᾶσι φιλάττεισθαι, τὰ δὲ τῶν φιλοσόφων εἰς θυμήματα μὴ ἀπιδμάζειν. οἱ μὲν γὰρ σοφιστὰὶ πλεονέκτες καὶ νέεες θνητῶν, οἱ δὲ φιλόσοφοι πᾶσι κοινοὶ καὶ φίλοι. τύχας δὲ αἰσθάνειν ἔτε πτωχῶσιν, ἔτε ἀπιδμάζεσθαι.

ι'. Μὴ ζηλοῦν δὲ μηδὲ τὴν ἐπὶ ταῖς πλεονεξίαις εἰκὴ ἰόντας, μήτ' ἐπὶ ταῖς ἰδίαις, μήτ' ἐπὶ ταῖς δημοσίαις. εἰς θυμηνθέντα, ὅτι οἱ μὲν ἄριστοι αὐτῇ κηρώσκειν μὲν ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐπὶ ποιοῖ τ' εἶναι, οἱ δὲ κακοὶ πάχουσι τε κακῶς, καὶ κηρώσκειν ἐπὶ τὰ χείρω.

ια'. Τὰς τε γὰρ τῶν ἰδιωτῶν ὑσίας ἀφαιρέμενοι, καὶ τὰς τῆ πόλεως, εἰς ταῖς κοινὰς σωτηρίας ἀνωφελέστεροι εἰσι τῶν ἰδιωτῶν. τῶν τε σώματα τῶν πόλεμοι κτείνονται καὶ ἀχρεῖα ἔχουσι, ποτὶ οὐ δυνάμενοι. οἱ δὲ κωπηγῆται εἰς τὸ κοινὸν τοῖς πολίταις καὶ τὰ σώματα

31. Quapropter horum sapientiae professorum praecepta cavenda moneo, sapientiae vero studiorum inventa cogitataque nequam rejicienda. Nam ut illi sapientiae professores aucupantur eos qui divites sunt, & juvenes: ita communes sunt & amici omnibus, hi sapientiae studiosi. Fortunas hominum iidem ut in pretio non habent, ita nec ignominiosas ducunt.

10. Non illos item moneo tibi aemulandos, qui ad captandas conditiones meliores temere feruntur, sive privatis in rebus, seu

publicis: & hac quidem in consideratione, quod optimi ex illis ob res bene gestas noti sint, tanquam laboriosi; quum improbi turpiter in aerumnas incidunt, & flagitiosis in rebus clari sint.

11. Quippe quum & privatis auferant bona sua, & rempublicam expilent, minus ad salutem communem utilitatis adferunt, quam homines imperiti; & habent corpora bello ineptissima, foedaque constituta, quum laboribus ferendis impares sint. At venatores & corpora & bona sua civibus

μαλὰ καὶ τὰ κτήματα καλῶς ἔχοντα παρέχουσιν.

ιβ'. Ἐρχοντο δὲ, οἱ μὲν ἔπι τὰ θηρία, οἱ δ' ἔπι τὰς φίλῃς. καὶ οἱ μὲν ἔπι τὰς φίλῃς ἰόντες, δύσκληται ἔχουσι ὡς οἱ πᾶσιν· οἱ δὲ κυνηγῶνται, ἔπι τὰ θηρία ἰόντες, εὐκλείαι. ἐλόντες μὲν γάρ, πόλεμα νικῶσι· μὴ ἐλόντες δὲ, ὡς οἱ μὲν, ὅτι πάντες τὴν πόλεως ἐχθροῖς ἔπι χειρῶσιν, ἔπαμιον ἔχον· ἔπειτα, ὅτι ἔτι ἐπ' ἀνδρὸς βλάβη, ἔτε φιλοκερδεία ἔρχοντο.

ιγ'. Ἐπειτα δὲ αὐτῶν ἔτι ἔπι χειρήματος βελτίους γίγνεται ὡς πολλὰ, καὶ σοφώτεροι, δι' ἧς διδάξομεν. εἰάν γὰρ μὴ πόσις, καὶ σιθιμήμασι, καὶ ἔπι μελείαις πολλαῖς ὑποβάλλωντο, σὸν ἀν' ἐλοιεν ἄγρια.

ιδ'. Τὰ γὰρ ἀντίπαλα αὐτῶν, ὑπὲρ τὴν ψυχῆς ἀγωνισθόμενα, καὶ ἐν τῇ αὐτῶν οἰκίᾳ, ἐν ἰσχυρί πολλῇ ἔστιν. ὥστε τῶν κυνηγῶν μάτῳ οἱ πόνοι γίγνονται, εἰάν μὴ μείζονι φιλοπονίᾳ, καὶ πολλῇ συνέσει κρατήσῃ αὐτῶν.

ιε'. Οἱ μὲν οὖν καὶ πάλιν βυλόμενοι πλεονεκτῶν,

μελε-

bene comparata in medium exhibent.

12. Et hi quidem feras invadunt, illi amicos. Qui amicos adgrediuntur, apud omnes infames sunt: venatores, dum feras adoriuntur, laudem inveniunt. Nam si feras ceperint, belluas hostiles vincunt; sin minus, laudantur tamen: primum, quia civitatis totius inimicos adgrediuntur; deinde, quod nec ullius hominis damno, nec lucri cupiditate id faciant.

13. Ex hoc ipso denique cona-

tu ad pleraque meliores & peritiores evadunt ex ratione quam ostendemus: Quippe nisi laboribus, & cogitationum inventis, & magna diligentia longe præstarent, prædas nullas caperent.

14. Nam hostes eorum pro vita dimicantes, & in suo ipsorum domicilio, magnum robur habeant. Itaque venator frustra laboraret, nisi feras industria majori, ac prudentia copiosa superaret.

15. Ergo quotquot in civitate meliori esse supra cæteros conditione

μελετῶσι νικᾶν φίλους· οἱ δὲ κυνηγῶνται, κοινούς ἐχθρούς·
 καὶ τοὺς μὲν ἢ μελέτῃ αὐτῇ ποιεῖ ὡρὸς τοὺς ἄλλους πολε-
 μίους ἀμείνοις, τοὺς δὲ, πολὺ χείρους. καὶ τοῖς μὲν ἢ ἄρσα
 μὲν σωφροσύνης, τοῖς δὲ μὲν ἄρσιν θρασύτητας.

15. Κακοηθείας δὲ καὶ ἀγροχερδείας οἱ μὲν δυνάμει
 καταφρονεῖν, οἱ δὲ ἐξ δυνάμει. φωνεῖ δὲ ὁ μὲν εὐεπῆ ἰσ-
 σιν, οἱ δὲ ἀγροχέαι. ὡρὸς δὲ τὰ θεῖα τοῖς μὲν ἐδὲν ἐμποδῶν
 ἀσεβεῖν, ὁ δὲ, εὐσεβεῖσθαι.

16. Λόγοι γὰρ παλαιοὶ κατέχουσιν, ὥς καὶ Θεοὶ τέττα-
 ρὰ ἔργα χαίρουσι καὶ θεράποντες, καὶ ὁρῶντες· ὥστε ὑπάρ-
 χειν ἐξουμιονόμους τέττατον, Γεοφίλους τ' (ἔκ), καὶ εὐσεβεῖς
 τοὺς νέους, τοὺς ποιοῦντας ἀπὸ ἐγὼ πρᾶνῶ, οἰονόμους
 ὑπὸ θεῶν τε ὁρᾶσθαι τῶντα. ἔπειτα δὲ ἂν εἴη καὶ το-
 κεῦσιν ἀγαθοὶ, καὶ πάσῃ τῇ ἑαυτῶν πόλει, καὶ ἐνὶ ἐκείνῃ τῇ
 πολιτείᾳ καὶ φίλων.

17. Οὐ μόνον δὲ ὅσοι ἄνδρες κυνηγεσιῶν ἠγάθηζον, ἐγίνοντο
 ἀγαθοὶ,

tionem volunt, amicos vincere con-
 tendunt: venatores autem, com-
 munes inimicos. Et hos quidem
 hæc exercitatio præstantiores fa-
 cit adversus alios hostes, illos mul-
 to deteriores: & sua utrisque ve-
 natio, his cum prudentia, illis cum
 turpi audacia conjuncta.

16. Malitiam & quæstum hi
 contemnere possunt, illi non pos-
 sunt: vocem hi bona proferentem
 emittunt, illi turpem. Adversus
 ipsum numen nihil illos ab im-
 pietate deterret, at hi religiosissi-
 mi sunt.

17. Perhibetur enim anrigo
 mortalium sermone, Deos etiam
 hoc opere tum faciundo tum spe-
 ctando voluptatem percipere. Quo
 fit, ut juvenes hæc ad animos re-
 vocantes, quæ ipse moneo, si ea
 faciant, religiosi sint & pii, quum
 hæc ab aliquo numine spectari ar-
 bitrentur: iidemque in parentes,
 in patriam universam, in unum-
 quemque civium, in amicos egre-
 gie se gerent.

18. Neque viri duntaxat, quot-
 quot venationum fuere studiosi,
 laudem præclaram adepti sunt;
 Y 2 sed

ἀγαθοί, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες (αἷς ἔδωκεν ἡ θεὸς ταῦτα
 Ἀρτεμις,) Ἀταλάντη, καὶ Προκρίς, καὶ ἕτις ἄλλη.

ΕΚ

sed etiam foeminae, quibus haec Procris, & si qua praeter has alia
 Diana largita est, ut Atalanta, fuit.

Ε Χ Ε-

ΕΚ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

(c) πρὸς Αἰσχίνῳ Ἐπιστολῆς.

ΣΥΝΤΥΧΩΝ μοι Ερμόγους τὰ πε ἄλλα διεξ-
 ήψ, κ' ὡς οὗ δὲ πυθόμενος, ἡὖ πνα ἔχρῃ φι-
 λοσοφίας ἐπιμέλῃαι, ἀπεκείνατο, πλὴν αὐτῷ
 Σωκράτῃ. ἐγὼ δὲ κ' ἡνίκα Αἰλιόῃσι διέτριβες, τ' γνώ-
 μης σε ἠγάθην.

β'. Ὡς περ οὖν ἠρξάμην σε θαυμάζων, ἔγω κ' ἡνῶ,
 πρὶν ὀνπινοῦν τ' σοφίαι ἀσπασαμένων, περ αὐμακα ὁ ἀμει-
 ἀκλαστον σε τ' γνώμης. μέγιστον γ', ὡς ἐγὼ μοι, περμή-
 ριον ἀρετῆς, ἀλόντος ὑπὸ τῶνδ' ὁκείνῃς, εἴ πορ θνητὸν
 καλὸν τ' Σωκράτους ἡγουῦτο βίον.

γ'. Οἱ μὲν γ' τοὶ θεῶα ὑπὲρ ἡμῶς, παντὶ δύνον. ὑπόχρη-
 δεῖ

E X E N O P H O N T I S

ad Æschinem Epistola.

PΟΣΤΕΑQUAM me con-
 venisset Hermogenes,
 cum alia quædam narra-
 vit, tum me de te inter-
 rogante, quodnam philosophiæ
 studium sequeris: idem, respon-
 dit, quod Socrates. Ego vero, etiam
 quum Athenis ageres, propter
 hunc animum te admiratus sum.

2. Quemadmodum igitur ad-

mirari te cœpi, sic nunc quoque
 præ quovis alio philosophiæ stu-
 dioso animi tui constantiam de-
 miror. Maximum enim, ut mihi
 videtur, argumentum est virtutis
 tuæ; quod is vir te ceperit, si
 modo vitam Socratis mortalem
 aliquis dicendam putat.

3. Cæterum numina supra nos
 esse, cuius constat. Satis qui-
 dem

δὲ * τῶν κρείττωνι τὴν δυνάμειν αὐτοὺς σέβειν. οἳ δὲ εἰσιν ὅτε εὐρὴν ῥάδην, ὅτε ζητῶν θεμιτόν. ὅθεν γὰρ δεσποτῶν φύσιν ἢ παρ᾽ αὐτοὺς δόξαις δὲ εἰδέναι, οἷς ὅθεν πλέον ὑπερησίας παρ᾽ αὐτοὺς.

δ'. (δ) Καὶ τὸ μέγιστον, ὅσα χρεὶν ἀγαθὰ πάνθρώπινα ἀγαπομενόν, * τοσῶδε τὴν δόξιν ἐκ πολλῶν ἀκέρων καὶ κενῶν γλικομενόν ἀχρὶ φέρει.

ε'. Πότε γὰρ, ὦ Αἰσχίνη, Σωκράτους ἀκούσας τις οὐρανίῳ πέρι λέγοντος, ἢ γραμμὰς εἰς ἐπανόρθωσεν παραινουμένην μαθητὴν; μεσικίω μὲν γὰρ ἴσμεν αὐτὸν μέλει ὥπων σιωπῆν. διετέλει δὲ ἐκείνῳτε αὐτοῖς λέγων τί καλόν, καὶ τί ἀνδρεία τε, καὶ δικαιοσύνη, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί.

στ'. Ανθρώπινα γὰρ αὐτὰ ἀγαθὰ ἐκάλει, τὰ δ' ἄλλα ἢ ἀδυνάτα ἀνθρώποις ἀλῶναι ἔφασκεν, ἢ μύθων (εἰ) συγχεῖν, μετ' ὀφρύνει σοφιστῶν (ε) πάγια διεξιόν-

dem est, ea majorem ob potestatem venerari. Quales autem & qui sint Dii, nec inveniri facile potest, nec inquiri fas est. Quippe servorum etiam non interest scire naturam aut facta dominorum suorum; ut quibus nihil præterea conveniat, quam inservire.

4. Quodq; maximum est, quanto majorem admirationem merentur, qui res humanas tractant; tanto plus hoc iis adfert oneris ac molestiæ, qui gloriam de multis intempestivis ac vanis rebus adfectant.

5. Nam quando auditur quis-

quam, ὁ Æschines, Socratem de rebus cœlestibus differentem, vel ad lineas ac figuras emendandæ vitæ gratia discendas hortantem? Musicam enim scimus ipsum intellexisse non ultra judicium aurium. Quin semper aliquid egregii suis dicere non desinebat, quid esset fortitudo, quid justitia, quid virtutes cæteræ.

6. Vocabat autem hæc bona humana, cætera vero vel homines adsequi non posse, vel fabulis esse cognata dicebat, qualia superciliosi sapientiæ professores ridicula commemorarent.

διεξιόντων. καὶ οὐκ ἔλεγε μὲν ταῦτα, * ἔχεν δὲ ἔρατ-
τε. (1) γράφειν δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστάσεις εἰδὼς σοί, καὶ ὅτι
οὐκ ἀνδρὶς ἐσόμενον, θεόνον ἔχει, ἀνέγερα τὰ αὐ-
τοῦ.

ζ'. Πανσώφωδ' οὖν ἐλεγχόμενοι, ἢ πρὸς τὸ εἶδος
ἴπωδ', οἷς ὁ Σωκράτης οὐκ ἤρεσκεν, ὥς ζῶντι μὲν ὁ θεὸς
σοφίαν ἐμαρτύρησεν, (2) δὲ κλείναι τις τὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ
καθάρσιν οὐχ εὔρον.

η'. Τὸ δὲ χαλὸν ἄρα, * Αἰγύπτῳ ἠγάθη, καὶ τὴν
Πυθαγόρῃ περὶ τὰς σοφίας, ὡς τὸ περὶ τὸν καὶ μὴ μόνον
νικῶν ἐπὶ * Σωκράτῃ ἠλεγξεν ἔρως τυραννίδος, καὶ
ἀντὶ διαύτης λιτῆς, Σικελιώτις γαστρός ἀμέτρου τρέ-
ψεα.

ΕΚ

memorarent. Neque vero verbis
hæc ita tradebat, ut factis eadem
non præstaret. Verum ad te illa
non ignorantem perscribi, quæ à
Socrate gesta sunt, quamquam in-
gratum futurum non sit; tamen
& prolixum fuerit, & alibi à no-
bis est præstitum.

7. Desinant igitur convicti, vel
ad id accedant, quod probabile
est, quibus Socrates non placuit;
quum ei vivo sapientiæ testimo-

nium Deus exhibuerit, inter-
fectores vero ejus poenitentiae
suae purgationem non invene-
rint.

8. Illi vero egregii viri, Ægy-
pti & prodigioſæ Pythagoræ sa-
pientiæ amore capti sunt, quorum
supervacaneum & inconstans erga
Socratem studium tyrannidis a-
mor redarguit, & Sicula ventris
immoderati mensa frugalitati vi-
ctus anteposita.

ΕΧ

ΕΚ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

(g) πρὸς Κρίτωνα ἑπιστολῆς.

ΕΥ γ' ἴαθι Σωκράτιν πρὸς ἡμᾶς πολλάκις εἰ-
 ποῖα, ὅτι (a) τῆς υἱέων ἵνα πολλὸν μὲν ἔχου-
 σιν ὑσίας φροντίζοντες, ἵνα δὲ χαλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γίνωνται
 ἀμελουῦντες, ἴσον πεπότησιν τοῖς ἰσχυροῦσι, καὶ τοῖς
 μὲν πολεμικὰ καὶ διδάσκουσιν, προσφιλῶς δὲ παμπόλλιν πρε-
 χόμενοι.

β'. Οὐτὼ γὰρ πικτέροις μὲν τοῖς ἰσχυροῖς χεῖρον-
 ται, ἀπείροις δὲ ὧν χεῖρ. (b) γ' ἰσχυροὶ ἀρετῶν, καὶ
 τῶν εὐσφικῶν, τῶν δὲ καὶ πόλεμον εὐτολμίαν καὶ ἐμ-
 πειρίαν.

γ'. Τὰ αὐτὰ δ' οὕτω ἑξαμαρτάνειν καὶ τῶν γυναικῶν πολλὸν
 καταμέλεις τοῖς υἱέσιν, αὐτῶν δὲ μὴ ἐπιμελομένους. α' γ' τεκνί-
 σονται,

EX EPISTOLA XENOPHONTIS

Ad Critonem.

SCIAS frequenter ad nos
 dixisse Socratem, quod illi,
 qui liberis suis de multis fa-
 cultatibus prospiciunt, ut
 autem boni ac egregii evadant,
 negligunt; simile quid agant equos
 alentibus, qui bellicos ad usus eos
 non instituunt, & multum pabu-
 li exhibent.

2. Sic enim equos habituri

sunt pinguiore, sed eorum, quae
 praestare oportebat, imperitos.
 Nam equi virtutem ac laudem
 non in corpulentia, sed auda-
 cia peritiaque bellici usus, sitam
 esse.

3. Eodem modo & illos pec-
 care, qui filiis multos agros com-
 parant, ipsos vero negligunt.
 Nam praedia magni pretii aesti-
 mationem

ονται, πολλοὺς ἄξια νομισθῆσθαι, αὐτοὶ δὲ ὀλί-
γυ. ὡς οὖν καὶ τὸ φυλάττον ἔκλινεν, ὁ ἀξιοτιμώ-
μενος ἐστίν.

Δ'. Καὶ τοίνυν ὁ ἑαυτῷ πάντας πολλοὺς ἄξιον ὑπο-
δείξας, καὶ ὀλίγα καταλίπων, πολλὰ ἔδωκε. γνώ-
μη γὰρ ἢ πλείω ἢ ἐλάττω ἔσθ', ἀγαθῇ μὲν ἔμμελλει,
ἐκαμελεῖ δὲ καὶ ἀπαυδύεται, ὀλίγα.

Ε'. Σὺ δὲ ἔδδὼν πλείω τῷ ἀνασχέοντι πρέχῃς, ἢ
τοῖς μὲν ἀπὸ παιδείας ἰοῦσιν ἀνασχῆμά τε καὶ πλέ-
σια νομίζεται. τοῖς δὲ ἀμαθεῖσι τὸ μὲν ἀλγεινὸν τῆς
σαρκὸς ἐκλύει, τὴν δὲ ψυχὴν ἔκ μέρμερος δυσελπίστην
καὶ μειοῖ.

ΕΚ

mationem habebunt, ipsi viles
erunt: quum oporteat ē con-
trario custodientem re possessa
longe majoris esse dignitatis ac
pretii.

4. Quamobrem si quis filium
suum magni pretii hominem effe-
cerit, quamvis paucas opes ei re-
linquat, multa tamen largitus est.
Animus enim facit, ut res vel
multae vel paucae appareant, quip-
pe animo bono, quidquid possi-

det, moderatum est: rudi au-
tem & recte non instituto, exi-
guum.

5. Tu vero non plura, quam
necessitas postulat, das filiis tuis;
quae sane recta institutione uten-
tes, ut necessaria, sic satis esse sibi
copiosa existimant: imperitis ve-
ro praesentem quidem corporis
molestiam remittunt, at futuri
temporis expectationem metu
plenam non imminuunt.

Ζ

ΕΧ

ΕΚ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

(h) πρὸς Σώτηρα ἑπιστολῆς.

ΕΜΟΙ δὲ δοκῇ, ὦ Σώπια, ὅτι ὁ θάνατος αἰσχρὸν, ὅτε πικρόν ἐστι. ὅρα δὲ ζωῆς, ὅχι εἰς * πάντων, ἀνιστάμενον ἐστὶν φέρων τὸ μὴ ὅμοιον τῇ γενέσεως, * τῇ ἰσχύϊ ἢ ἀρρώστια. ἢ δὲ πρόσφατον ποτὲ μὴ αἰσχρὰν οὔσαι, ἐφέλκεσθαι θάνατον, * ὅπως δὲ κελεύει ὑπερβῆναι.

(i) Εκ τῆς αὐτῆς ἑπιστολῆς.

Αλλ' οὔτε ὅτι θανάτω προσήκει ποσῶτον πένθος εὐρέσθαι ὑπερβαίνειν, ὅτι ὁδοὺ ἀνθρωπίνης χρὴ νομίζειν ἀρχὴν μὴ γένεσιν, τέλος δὲ θάνατον. ἀπέθανε δέ,

EX EPISTOLA XENOPHONTIS

Ad Sotiram.

MHI vero mors ipsa nec turpe quiddam, nec honestum esse videtur: sed tantum esse vitæ terminus, non idem omnium, inæqualitatem annorum ferens ex dissimilitudine ipsius ortus, & pro ratione roboris aut infirmitatis: occasionem vero nonnunquam turpem, inter-

dum pulchram ac decoram, homini mortem adtrahere.

Ex eadem Epistola.

Ne quidem mortis causa tantum luctum excogitare convenit, quum scias, initium vitæ mortaliū existimari debere nativitatem; finem vero, mortem. Est autem

tem

δὲ, ὅσῳ ἀνὴρ καὶ ὁ μὴ θέλων ἔπαυτο· ὁ δὲ καλῶς, ἐκόντῳ
τε ἔργον, καὶ ἂν χερὶ παροδύμεντῳ. μακάριος οὖν δὴ
Γρύλλῳ, καὶ ὅστις ἐν τῷ μύκητι ἐλόμμεντῳ τοῦ βίου,
τὸ δὲ μὴ ἀρετῆς, καὶ εἰ βραχυὸν (α) ἔδωκεν αἰῶνα ὁ
Θεός.

ΕΚ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

(^k) πρὸς Λαμπροκλέα ὑποστλής,

ὡς ὅτι οἱ ἄλλοι τῷ Ξενοφάνῃ ἀναπηθεῖσι.

ΠΡΩΤΟΝ γὰρ ἀνὴρ δέξασθαι Σωκράτους ὑπο-
φύας δίδαγμα, πλεονεκτήσει χερὶ. καὶ ὅ
ἐφη Σωκράτης (εἰ). τίς ὑπέρμετρον κτήσι,
πλεονεκτήσει· τὸ δὲ, ὅσοις προσήκει χερὶ ἔχειν δὲ,
τούτων μὴ ἀφαιρῶν. τῷ δὲ ὅτι τέτοις κεκλήσθαι
εὐπρεπές, τοὺς δὲ ἄλλους πένητας ἀπεχάλη, καὶ ἀνίατοι
αὐτούς

rem mortuus, quod cuivis etiam in-
vito contingit: præclare vero mor-
tuum esse hominis voluntarii, & ut
convenit instituti, opus est. Beatus

est igitur Gryllus, & quicumq; non
longissimam, sed cum virtute con-
iunctam vitam eligit: etsi breve
tempus ætatis Deus ei concesserit.

EX EPISTOLA XENOPHONTIS

Ad Lamproctem;

quam alii Xenophani adscribunt.

PRIMUM Socratis admirabi-
lem doctrinam approbare
debes, qui divitias ex usu meti-
ri iubebat. Non enim immen-
sas possessiones, divitias voca-

bat; sed tantum quantum requi-
ritur ad usum decentem. Mo-
nebat autem, ne in his iudicio
falleremur. Illos enim vocari
revera divites; reliquos autem,

αὐτοὺς ἔρασκε πείᾳ πένεσθαι. ψυχῆς γὰρ εἰς τὸ ἀρρώ-
στημα, ὃ κήτειος.

pauperes adpellabat: & incurabili paupertate laborare dicebat: quod animi esset imbecillitas, non possessionis.

Variae

Variæ Lectiones cum Annota- tiunculis.

[ἱπποδρόμου τοῦ ἐκ τῆς ἐκείνου ἐκ τῆς ἐκείνου]

Lib. de Re Equestri.

PAG. 3. (a) Partes callosæ (sive ossa) in cruribus equo-
rum, inter ungulam & suram, ita dictæ à pedibus cani-
nis. p. 6. l. 5. al. ἐν γυλότερον. p. 7. l. 8. fortè ὀπάδιν. p. 9. l. 9.
Omittendum videtur μὴ ante ὀρρίζιδαι. p. 12. (b) Τὴν ἰσπύ-
ρατον ἑαδὸς παρατομήν, ὑποπλάς λέγει. Schol. Thucyd. p. 14.
l. 13. fortè σῶμα. p. 22. l. 3. legit Leuncl. χρὴ δ' ἰσπύ-
ρατον παρατομήν. p. 24. l. 5. al. αὐτῶ. p. 34. l. 13. fortè ἀπλά-
την. p. 35. l. 1. al. ἰν. p. 37. l. 16. legendum videtur κατὰ ψῶσι.
p. 39. l. 1. al. κλωμῶ. p. 40. l. 15. rect. αὐτῶ. p. 43. l. 5. fortè
τῶ. p. 44. l. 11. locum hunc ita emendat & restituit Leuncl.
πιδεῖς λυπεῖται. p. 52. l. 7. Expungendum videtur ἴσπιν.

Lib. de Magist. Equit. sive Hipparchicus.

Libellus hic à Xenophonte scriptus putatur ad Gryl-
lum filium. p. 57. l. 16. Legendum monet Leuncl. τοὺς δ'
βελῆς forte rectiùs (nulla casus mutatione facta, sed in-
terjecta præp. καὶ quæ per incuriam elapsa fuisse videtur)
τοὺς καὶ δ' βελῆς. p. 58. l. 9. al. ἐπιστορή. p. 61. l. 16. al. πρὸ δ'
ἀνδρῶν. p. 64. l. 13. al. ἀρετοσύνης. p. 68. l. 13. al. ἀναβιβασμῶν.
p. 70. l. 1. fortè ἔως. p. 72. l. 2. al. ἰννοῶν. l. 12. Omissum
videtur καταπατίον. p. 91. l. 9. al. εὖ ὀχέμενοι. l. 10. fortè μὴ
ἐκπλάμενοι. p. 99. l. 1. al. ἐν πεντότερον.

Lib. de Venatione.

P. 106. l. 2. al. αὐτοί. l. 12. Hunc locum ita corrigit
Leuncl. παιδιύματα πηλὴ ἔχοντα, σκελ. p. 111. l. 1. al. ἀκρα
δ' ἴσπιν. p. 114. l. 10. al. ὀπίρην. p. 132. l. 7. al. ἐπιλαγμῶν.
l. 15. al. τὰς ἑρὰς διασ. p. 133. l. 15. ἀναβῶν δ' ἐκείνου. p. 134.
l. 16. fortè τῶμαλιν, τῶμπ. p. 137. l. 12. legit Leuncl. μὴ διὰ
φιλοπ. ἀφθαρῶσι. p. 139. l. 15. locum hunc ita corrigit
Leuncl. τὰ δ' δρομαῖα τῶν ἰχθῶν, ἕως ἀν' εὐρωσι, μεταδίει. & p. 140.
l. 3. μὴ ἀκόσμως ἀτὶ τῶν ζήτῶσι. l. 6. fortè ὅταν εὐρωσὶ π. p. 143.
l. 13.

l. 13. al. τοῖς. p. 154. l. 13. legendum cenſet Leuncl. τῇ γὰρ
ἐύμῃ ἢ ἐκκρ. p. 158. l. 7. al. παρὰ. p. 164. l. 6. fortè παρέχοντες.
p. 168. l. 5. fortè χαλῶς τὰς ἐξαι, μὴ γράφει. l. 6. τεχὺ π, μῖ.

Epist. ad Æschinem.

P. 173. (c) Fragmentum hoc reperitur in Stobæi Serm.
de Diis & (magna ex parte) in Eusebii Evangel. præpar.
l. 14. c. 12. p. 174. l. 1. al. τὸ κρείττον ἢ διω. αὐτὰ σβ. l. 5.
(d) Tota hæc Paragraphe in vet. quibusdam exemplaribus
non occurrisse videtur, quippe quæ à Conrado Gesnero
prorsus omiſſa eſt in Latina hujus Epistolæ Interpretatio-
ne, ac proinde asterisco notata à Stephano, uti & l. 16.
(e) vocab. πύγνα. Sed locum hunc tranſtulit Leunclavius,
mutato (l. 6.) ποῦδε in πόσιν τοῖς τοῖς. p. 175. l. 1. al. ἕκ ἑστέ δὲ
πράττει. l. 2. Tota hæc periodus post (f) ab eodem Gesne-
ro Latinè non eſt reddita, asterisco insuper à Stephano
notata. l. 9. al. Αἰγ. γὰρ ἡραδ. l. 11. al. Σοκράτη.

Epist. ad Critonem.

P. 176. (g) Occurrit hoc fragmentum apud eundem
Stob. Serm. ὁποῖος πᾶς ἔσθ' ἵ) πατήρας αὐτοῦ τὰ τέκνα.

Ep. ad Sotiram.

P. 178. (h) Stob. Ser. σύγκρισις ζωῆς καὶ θανάτου. l. 3. Locum
hunc ita emendat Leuncl. πάντων, τὸ ἀνίσ. ἐξ' ὅσων φέρων τὸ μὴ
θῆναι ἢ. & l. 4. τῇ π. ἰσχύϊ ἢ ἀξέωςία. & l. 5. ἔστιν ἔ. (i) Stob.
Ser. πωρηγυρίαι.

Ep. ad Lamprocleonem.

P. 179. (k) Stob. Ser. αὐτοῦ σωφροσύνης.

E R R A T A.

P. 25. l. 1. lege ἱστων. p. 55. in titulo scribe ἱσπαρχίδης.

F I N I S.

TESTIMONIA
ALIQOT

DE

Xenophonte

EX

SCRIPTORIBUS ANTIQVIS

EXCERPTA.

TESTIMONY
ALONG

Xenophon

OF THE
HISTORICAL

TESTIMONIA ALIQUOT

DE

XENOPHONTE

Ex Scriptoribus Antiquis Excerpta.

Ξενοφώντος βίῃ ἐκ τῆς Λαερτιάδος.

ΞΕΝΟΦΩΝ Γρύλλῳ μὲν ἰὼ υἱός, Ἀθηναῖος, τῶν δῆμον Ερχεὺς, αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολὴν. τούτῳ οἱ γενωπῶ φασιν ἀπαντήσαντα Σωκράτην ἀγαθῶν καὶ βακτηρίων, καὶ κωλύειν πίνειν, πυνθατόμῳ ποτὶ πιπράσκοιτο τὸ προσφροσύναν ἔχασον. Σποκειναμένους δὲ, πάλιν πυθέσθαι, καὶ δὲ καλοὶ καὶ χαροὶ γίνοντο ἀνθρώποι; Σπορήσαντος δὲ, ἔπευ τοίνυν, φάναι, καὶ μάθαινε.

β'. Καὶ τοιούτῳ γεν ἀκροατῆς Σωκράτους ἰὼ, καὶ προσεμμενέσθαι τὰ λεγόμενα εἰς ἀνθρώπους ἡγάγει, Σπομνημονεύματα ὅτι κατέλεξε. Ἀλλὰ καὶ ἰσοεῖαν φιλοσόφῳ προσεμμενέσθαι ἔγραψε.

γ'. Καὶ

Xenophontis Vita ex Laertio.

XENOPHON, Gryllifilius, Atheniensis fuit, oppido Erchia, verecundia & forma, super quam dici potest, insignis. Huic Socratem in bivio obvium aiunt, porrecto scipione, eum accessu prohibuisse, quærentem, ubinam singula venirent cibaria; qui cum respondisset, rursus eum in-

terrogasse fertur, ubinam homines boni atque honesti fierent; illo vero hæsitante, dixisse, sequere ergo me & addisce.

2. Ex eo tempore Socratis auditor fuit; primusque ab eo dicta literis consignans, hominibus edidit, Memorabilia inscribens. Sed & historiam philosophorum primus conscripsit.

A a

3. Ari-

TESTIMONIA

γ'. Καὶ αὐτὸν φησιν Λείπαπθ' εἰς πᾶρτα πα-
λαῖας πευφῆς, ἐραδίῃται Κλεινίῳ, πρὸς ὃν καὶ ἔσται εἰ-
πεῖν· Νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμα ἢ τὰλλα πάντα
εἰ ἀνθρώποις χαλὰ· τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων δεξά-
μιεν αἶν ἢ Κλεινίῳ εἰς οὗτος γενέσθαι· ἀχθομαι δὲ καὶ
νυκτὶ καὶ ὑπνῳ, ὅτι οὐκ οἶδ' ὅρα· ἡμέρα δὲ καὶ ἡλίου
τιμὴ μεγάλῃ χρεὶν οἶδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀταφαί-
νυσι.

δ'. Κύρῳ δὲ φίλθ' ἐγένετο τὴν τῶν τῶν τῶν. ἡ
αὐτῶν συνήθης Πρὸξενθ' ὄνομα, γένθ' Βοιωπθ', μα-
θητὴς μὲν Γοργίῳ καὶ Λεοντίνῳ, φίλθ' δὲ Κύρῳ. ἔτθ' εἰς
Σάρδεσι ἀφαιρῶν παρὰ τῷ Κύρῳ, ἐπεμψεν εἰς Ἀθήνας
ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι, χαλῶν αὐτὸν, ἵνα γένῃ Κύρῳ φίλθ'·
ὁ δὲ τῷ ἐπιστολὴν δεικνύς Σωκράτει, καὶ σύμβουλον ἡρεῖτο.

ε'. Καὶ ὅς ἀπέπειλεν αὐτὸν εἰς Δελφοὺς χρησόμενον παρὰ
θεῶν· πεύγεται Ξενοφῶν, ἥκει παρὰ τῷ θεῶν, πυνθάνε' ὅτι
εἰ καὶ ἀπείναι πρὸς Κύρῳ, ἀλλ' ὅπως· ἐφ' ᾧ καὶ Σωκράτης
αὐτὸν

3. Aristippus in quarto de an-
tiquis deliciis, Cliniam ab eo ama-
tum scribit, ad quem illius hæc
esse verba: Nunc enim libentius
ego quidem Cliniam, quam cæ-
tera omnia, quæ inter homines
pulchra sunt, aspicio: cæterarum
vero rerum omnium magis, quam
unius Clinia, cæcitatem ferre pos-
sum: nocti autem somnoque suc-
censeo, quod ipsum non video.
Diei vero & Soli maximam hæ-
beo gratiam, quod mihi Cliniam
ostendunt.

4. In amicitiam Cyri pervenit

hōc modo. Erat ei familiaris,
Proxenus nomine, genere Boeo-
tius, Gorgia Leontini discipu-
lus, amicus Cyri. Is cum Sardibus
apud Cyrum habitaret, epistolam
Athenis ad Xenophontem misit,
eum in amicitiam Cyri invitans:
ille epistolam Socrati ostendit, ab
eoque consilium petit.

5. Socrates ipsum Delphos mi-
sit oraculum petiturum. Paret
Xenophon, ad oraculum venit,
sciscitatur, non ille quidem utrum
proficisci ad Cyrum oporteat, sed
quomodo: qua de re Socrates eum
objurga-

DE XENOPHONTE.

αὐτὸν ἡπῶς μὲν, συνεβόλασε δὲ ἔξειλθῆναι. καὶ ὅς γ' ἔπειτα Κύρῳ, καὶ Πελοξένῳ φίλῳ ἔχ' ἡπτόν ἦν αὐτῷ. καὶ μὲν οὕτω ἀλλὰ καὶ χεὶρ τ' ἀνάβασιν γενόμενα καὶ τ' ἀφ' ὧν, ἰκανῶς αὐτὸς ἡμῶν διηγέται.

Ε'. Εχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μένονα τὸ Φαρσάλιον πρὸ τ' ἡρώων τ' ἀναβάσεως, τ' ἔπειτα, ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτὸν φησι αὐτοῦ μείζονα κεχρῆσθαι παιδικαῖς. ἀλλὰ καὶ Ἀπολλανίδῃ πινὶ οὐκ ἐδίδετο πεπεῖσθαι τὰ ὦτα.

Ζ'. Μετὰ δὲ πρῶτον ἀνάβασιν καὶ τοῖς ἐν τῷ Πόντῳ σύμφορας, καὶ τοῖς πρὸς Ἀσσίαν ποταμοῖς Σαῶντος καὶ τῷ Οδρυσῶν βασιλέως, ἦκεν εἰς Ἀσίαν πρὸς Ἀγασίλαον τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, μεθοδὸν τοῦ Κύρου παρὰ τὸν αὐτὸν πρὸς φίλῳ περὶ ἦν εἰς Ἑλλάδα. καὶ ὅν γε καὶ ἐπὶ Λακωνισμῷ φυγὴν ὑπὸ Ἀθηναίων ἀπεπράξατο.

Η'. Γενόμενῳ δ' ἐν Εφέσῳ, καὶ χρυσὸν ἔχον, τὸ μὲν ἡμῖν Μεγαβύζῳ δίδωσι πρὸ τ' Ἀρτέμιδι ἱερὰ, φυλάττειν ἕως αὖ

objurgavit, exeundi tamen confilium dedit. Sic ille ad Cyrum profectus est; neque minus ei, quam Proxenus, amicus fuit: ac caetera quidem quæ in profectioe & reditu gesta sunt, satis ab eo nobis explicata.

6. Ipse vero cum Menone Pharfalio manipulari, sub ipsum profectiois tempus, inimicitias gerebat. Siquidem cum ei convivium faceret, majoribus se ait amoribus ac deliciis, quam eum, usum fuisse; sed & Apollonidi cuidam exprobrat, quod aures habet perforatas.

7. Caeterum post profectio-nem, & clades in Ponto acceptas, foederaque à Scuthe Odrysiarum rege violata, in Asiam ad Agefilium Lacedæmoniorum regem profectus, ei Cyri milites stipendio accepto tradidit, amicissimisque fuit. Quo tempore, propter Lacedæmoniarum studium partium, exilio ab Atheniensibus multatus est.

8. Ephesum autem veniens, cum aurum haberet, dimidium ejus Megabyso, Dianæ sacerdoti, quoad reverteretur, asservandum dedit;

TESTIMONIA

ἀν' ἐπ' ἀνέλθῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀγαλμα ποιησάμενον ἀναθεῖναι τῇ Θεῷ· ὃ δὲ ἡμίσεος ἔπεμψεν εἰς Δελφοὺς ἀναθήματα.

θ'. Εὐτεῦθεν ἦλθε μὲν Ἀγισιλᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα κεκλημένος εἰς τὴν πρὸς Θηβαίους πόλεμον· καὶ αὐτὸς προσξένιον ἔδωκε Λακεδαιμόνιοι. εὐτεῦθεν ἑάσας τὴν Ἀγισίλαον ἦλθεν εἰς Σικελίαν, χρεῖν δὲ Ἡλείας, ὀλίγον δὲ πόλεως ἀπέχον. εἶπετο δὲ αὐτῷ καὶ γάμον ὄνομα Φιλοσία, κατὰ φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης, καὶ δύο υἱές, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, (ὥς φησι Δείναρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα Σπασασίς) οἳ καὶ Διόσκουρι ὀκαλεῖντο. ἀφικομένους δὲ ὁ Μεγαβύσιος καὶ πρόφασιν τὴν πανηγύρεως, κομισάμενος τὰ χεῖματα, χρεῖν ἐπέειπε, καὶ καθιέρωσε τῇ Θεῷ, δι' ὃ ποιημὸς ἔρρετο Σελινῶς, ὁμώνυμος τῷ ἐν Εφέσῳ. τοῦτο εὐτεῦθεν διετέλεσε κυωνηγετῶν, καὶ τὴν φίλως ἐπὶ αὐτῶν, καὶ ταῖς ἰσοθείας συγχεράφων.

ι'. Φησὶ δὲ ὁ Δείναρχος, ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἀγεῖν αὐτῷ ἔδωκε Λακεδαιμόνιοι. Ἀλλὰ καὶ Φιλοπιδαν Σπαρτιάτην

dedit; sin minus ex eo simulachrum factum Deæ dedicare iussit: ex dimidio autem dona Delphos misit.

9. Ex hoc loco cum Agesilao ad bellum contra Thebanos vocato in Græciam profectus est: cum eo Lacedæmonii etiam hospitium publicum fecerunt. Hinc omisso Agesilao Scylluntem venit, qui locus Elidis parum ab urbe abest. Eum muliercula sequuta est nomine Philesia, quemadmodum ait Demetrius Magnes, & duo filii, Gryllus & Diodorus, ut est apud

Dinarchum in oratione ad Xenophontem apostasii, qui etiam Dioscuri vocabantur. Quo cum per causam publici omnium conventus Megabyzus venisset, accepta ab eo pecunia, agrum emit ac Deæ consecravit, per quem fluvius fluit Selinus, eodem, quo is, qui Ephesi est, nomine. Ex hoc tempore venerationibus & amicorum conviviiis, scribendaque historia, vitam traduxit.

10. Dinarchus Lacedæmonios ei domum atque agrum dono dedisse ait. Sed & Philopidam Spartiatem,

DE XENOPHONTE.

πάτιν φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτοῖσι δαρεῖν ἀνδράποδα
αἰχμαλώτα ἐκ Δαρδάνου, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτὰ ὡς ἐβόλετο.

ια'. Ηλείους τε στρατοσώμειους εἰς τὸν Σκιλλοῦντα,
καὶ βραδυώντων Λακεδαιμονίων ἐξελθὼν ὁ χεῖρον ὅτε καὶ
τῆς ἡμέρας αὐτοῦ εἰς Λέωρεον ὑπεξεληθὲν μετ' ὀλίγων
οἰκετῶν, καὶ αὐτὸν Ξειφῶντα εἰς τὸν Ἥλιν πρὸς πύργον, εἶ-
πα καὶ εἰς Λέωρεον πρὸς τοὺς πῦδας, καὶ κῆθεν σὺν
αὐτοῖς εἰς Κόρινθον ἀφισπῆναι, καὶ αὐτοῖσι κατοικῆσαι.

ιβ'. Εἰς τὴν δὲ ψηφισαμένων Ἀθηναίων βοηθεῖν
Λακεδαιμονίοις, ἔπεμψε τοὺς πῦδας εἰς τὰς Ἀθήνας
στρατοσώμειους ὑπὲρ τοῦ Λακεδαιμονίων. καὶ ὃς ἐπεπαύ-
δευτο αὐτοῖσι ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ φησὶ Διοκλῆς ἐν
τοῖς βίοις τοῦ φιλοσόφου.

ιγ'. Ο μὲν οὖν Διόδωρος ἔδεν ὁππαιεὶς πρὸς ἑαυτὸν
καὶ μάχης ἀνασώζεται, καὶ αὐτῷ ὅς ὁ μόνονος ἦν τὰ δὲ φῶ-
ς δὲ Γρύλλος τεταχμένον κατὰ τῆς ἰσπίας (ἦν δὲ ἡ
μάχη περὶ Μαντίνειαν) ἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν, ὡς

φησιν

tiatem, aiunt, servos ei captivos
è Dardano donum illuc usque mi-
fisse; de quibus eum sic, ut volue-
rit, statuisse.

11. Atque etiam Elidenfes Scil-
luntum cum exercitu. profectos,
tardantibus Lacedæmoniis, ei a-
grum ademisse: quo tempore filios
cum paucis servis Lepreum clam
profugisse, atque ipsum Xeno-
phontem primo quidem in Eli-
dem, deinde Lepreum quoque ad
filios; atque inde cum iis Corin-
thum incolumem se recipisse, ibi-
que domicilium habuisse.

12. Hoc tempore cum Athe-
nienfes Lacedæmoniis opem ferre
decrevissent, filios pro Lacedæ-
moniis militaturos Athenas misit.
Nam ut est apud Diocle in vitis
Philosophorum, Spartæ apud eos
educabantur.

13. Ac Diodorus quidem nulla
re præclare gesta ex pugna serva-
tur, eique filius, eodem, quo fra-
ter, nomine, nascitur. Gryllus au-
tem in equitum ordine locatus
(erat autem ad Mantineam præ-
lium) fortissime pugnavit mor-
tuus est, quemadmodum ait

TESTIMONIA

φθον Εφορος εἰ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ, Κηφισοδώρῃ μὲν ἰσχυροῦσι, Ηγεσίλειω δὲ στρατηγόντος. εἰ ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Επαμινόνδας ἔπεσε.

ιδ'. Τίτωκαῦτα δὴ καὶ τὸ Ξενοφώντα φασὶ γενεῖν ἐπιμύθιον ἀπαγγελθέντος δ' αὐτοῦ ἔθανά τε, ἀποπεφρωσασσάσθαι ἔπειτα μαθόντα ὅτι γεννάως, πάλιν ὀπιθέσθαι τὸ φέρονον. ἔνιοι δὲ καὶ δακρυῶσά φασιν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ εἰπεῖν, ἢ δὲν θνητὸν γεγεννηκῶς.

ιε'. Φησὶ δὲ Λειποτέλης ὅτι ἐκώμια καὶ ὀπιτάριον Γρύλλῃς μυεῖσι ὅσοι σινηγέγρασαν, τὸ μέρθρ καὶ τὰ πατεῖ χειζόμενοι. ἀλλὰ καὶ Ερμιππος εἰ καὶ πρὸ Θεοφράστου, καὶ Σωκράτη φησὶν ἐκώμιον Γρύλλῃς γεγραμέναι. Τίμων δ' ὀπισκώπει αὐτὸν εἰ τέτοις,

Λαθεϊκὴ τε λόγων δυὰς ἢ τεμὰς ἢ ἐπὶ πόρῳ.

Οἷος Ξενοφῶν ἰς τ' Αἰγύπτῳ καὶ ὀπιπειθῆς Γράψαι.

ισ'. Καὶ ὁ μὲν βίος αὐτοῦ τοῖόςδε. ἤκμαζε δὲ καὶ ὁ τέταρτον ἔτος τὸ τετάρτης καὶ εἰνηκοῆς Ολυμπιάδος. καὶ ἀναβέβηκε

Ephorus in 25. Cephisodoro equitum praefecto, Hegesileo Imperatore. In hac pugna Epaminondas quoque cecidit.

14. Eo tempore Xenophontem ferunt coronatum sacrificantem, nuntiata sibi filii morte, coronam deposuisse; sed paulo post, cum eum fortiter se gessisse accepisset, rursus coronam sibi imposuisse: quidam vero ne lachrymasse quidem illum aiunt, sed tantum dixisse, sciebam me genuisse mortalem.

15. Aristoteles, qui Grylli lau-

dationem, & Epitaphia scripserint, innumerabiles fuisse tradit, quorum multos patri hoc gratificatos esse. Sed Hermippus in libro de Theophrasto, Socratem quoque Grylli laudationem scripsisse ait. Timon autem cavillatur

Imbecillae; sermonum dualitas, aut trinitas, aut adhuc ulterius, Qualis Xenophon aut Aeschines contumax Scribere.

16. Talis ejus vita fuit. Floruit anno quarto, quartae ac nonagesimae Olympiadis. Cum Cyro profectus

DE XENOPHONTE.

βέβαια σὺ Κύρω ὅτι ἄρχοντος Ξενομένης, ἐνι τρυφῇ
 ἔτι τὸ Σωκράτους πλῆθος. κατέσχευε δὲ, (κατὰ φησι
 Σπυσιχλείδης ὁ Ἀθηνῶσις ἐν τῇ τῷ Ἀρχόντων, καὶ Ολυμ-
 πιονικῶν ἀναγραφῇ) ἔτι τρυφῇ τὸ πέμπτης καὶ ἑκατοστῆς
 Ολυμπιάδος, ὅτι ἄρχοντος Καλλιδήμου, ἐφ' ᾧ καὶ Φίλιπ-
 πος ὁ Ἀμύντου Μακεδὼν ἤρξε.

ικ'. Τέθνηκε δὲ ἐν Κορίνθῳ, ὡς φησι Δημήτριος
 ὁ Μάγνης, ἥδη δηλαδὴ γενοῦς ἰσχυρῶς, ἀνὴρ πᾶσι τε ἄλ-
 λα γενεῶσι ἀγαθός, καὶ δὴ καὶ Φίλιππος, καὶ φιλοκύνητος,
 καὶ παλῖκος, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῖλον. εὐσεβὴς τε
 καὶ φιλοθύτης, καὶ ἱερῆα ἀφαιρῶναι ἰσχυρός, καὶ Σωκράτη
 ζηλώσας ἀκρίβως.

ιη'. Συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰς πεταχέον-
 τα, ἄλλων ἄλλως ἀφαιρουμένων· τὴν τε ἀνάβασιν, ἥς κατὰ
 βιβλίον μὲν ἐποίησε περὶ οἰκονομίας, ὅλης δὲ ἕ. καὶ Κύρου πα-
 ρείας, καὶ Ἑλληνικῆς, καὶ ὑπομνημονεύματα, συμπόσιόν τι καὶ
 οἰκονομικόν, καὶ περὶ ἰσχυρῆς, καὶ κωμικῆς, καὶ ἰσχυρῆ-
 ρα, χικόν,

fectus est, Xenaneto Archonte, anno antequam Socrates mortem obiret. Mortuus est (ut Stephilides ait Atheniensis in Archontum & Olympionicarum commentario) anno primo quintæ ac centesimæ Olympiadis, Archonte Callidemmo, quo tempore Philippus quoque Amyntæ filius Macedo imperabat.

17. Mortuus est autem Corin-
 thi (ut est apud Demetrium Ma-
 gnetem) ætate videlicet confectus;
 vir cum alioquin bonus, tum equi-
 tandi venandique studiosus, & or-

dinum militarium peritus, quod ex ejus libris manifestum est. Præ-
 terea religiosus, & sacrificiis de-
 ditus, & ad dignoscendas hostias
 idoneus, quique Socratem perfe-
 cte imitatus est.

18. Libros ad quadraginta scrip-
 sit, quos aliter alii dividunt. Cyri
 profectioem, cujus in singulis
 libris procemium fecit, cum po-
 tius nullum fecisset; Cyri præ-
 diam, Græcorum gesta, Memo-
 rabilia, Symposium, & Oeco-
 nomicum, de Equitandi arte, de
 Venatione, de Equitatu præfecti
 mune ē,

TESTIMONIA

χιόν, Σπολοῖαν τε Σωκράτους, καὶ παρὰ πόρων, καὶ Ἱέρωνα
ἢ τυραννικόν, Αἰγισίαδον τε καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πο-
λιείαν, ἣν φησιν οὐκ εἶναι) Ξενοφῶντος ὁ Μάγνης Δημότης.

19. Λέγει δ' ὅτι καὶ τὰ Ουκρυδίδου βιβλία λαμβάνοντα
ὕφελ' ἔσται διωκόμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν. ὁ καλεῖτο
δὲ καὶ Ἀθηναῖος, γλυκύτητι τῇ ἐρμηνείᾳ. ὅθεν καὶ παρὰ
Ἀλλήλους ζηλοτύποις εἶχον αὐτὸς τε καὶ Πλάτων, ὥς ἐν τῷ
παρὰ Πλάτωνος λέξομεν.

κα'. Επὶ δὲ εἰς τῶν ἡμῶν ἐπιγράμματα τῶν
ἔχοντα τὸ τέστιν,

Οὐ μόνον ἐς Πέρσας ἀνέβη Ξενοφῶν ἀπὸ Κῦρου,

Ἀλλ' ἀνοδὸν ζητῶν ἐς Διὸς ἥπις ἄροι.

Παιδείῃ δ' εἶναι Ἑλλήνων παρὰ πάντα δέξας,

Ὡς χαλὸν ἢ Σοφίῃ μνήσατο Σωκράτης.

κα'. Ἀλλο, ὥς ἐτελεύτα.

Εἰ καὶ σὲ, Ξενοφῶν, Κεραιᾶς Κέκροπος τε πολῖται

Φεύγειν κατέρων ἔφίλ' ἔχουσιν Κύρη,

Ἀλλὰ

munere, Socratis apologiam, de
Reditibus, Hieronem sive de
Tyrannide, Agesilaum, Athe-
nienfium Lacedæmoniorumque
Remp. quam Demetrius Magus
Xenophontis esse negat.

19. Dicitur quoque Thucydi-
dis libros latentes, cum surripere
posset, in honorem adduxisse. Vo-
catus est Attica mufa, propter dul-
cedinem orationis. Quia ex re cum
ipse, tum Plato, alter alteri ob-
treclaverunt; quemadmodum in
Platone dicemus.

20. Sunt autem in hunc nostra

quoque Epigrammata hujusmodi;
Haud solum ad Persas ascendit
Xenophon propter Cyrum,
Sed reditum quæfuit in Jovis qui
duceret.

Doctrinâ enim suâ Græca gesta
ostendens,

Ut honestum Sapiencia meminit
Socratis.

21. Et aliud quomodo mortuus
est:

Quamvis ex te, Xenophon, Cranaei
Cecropisque cives

Exulare decreverunt, amici gra-
tia Cyri;

At-

DE XENOPHONTE.

Αλλὰ Κόρινθος ἔδεκτο φιλόξενον, ἥ σὺ φιληδὼν

Οὔτως ἀρέσκη, καὶ ἡ μὲν ἐξ ἧς.

κβ'. Εὐρεῖν δὲ ἀλλαχόθι ἀκμάσσει αὐτὸν παρὶ τῆς ἐνστά-
τις καὶ ὀγδοηκοστῇ Ολυμπιάδα, σὺ τοῖς ἄλλοις Σωκρε-
πκοῖς. καὶ Ἰσχυρὸς φησὶν αὐτὸν φυγῆναι καὶ φήρισμα Εὐδύ-
λῳ, καὶ κατελθεῖν κατὰ ψήρισμα τῷ αὐτοῦ.

κγ'. Γέγονασιν δὲ Ξενοφῶντες ἐπὶ αὐτῷ. πρῶτος αὐτὸς
ἑαυτοῦ. Δεύτερον, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Νικοστράτου τῷ
Θησιπύδα πεποιηκότος, γεγραφὸς ἄλλα τε καὶ βίον Επα-
μινίδου καὶ Πελοπίδου. τρίτος, ἰατρὸς Κῶν. τέταρτος,
ἰστορίαν Ἀντιβακχὴν γεγραφὸς πέμπτος, μυθώδη περα-
τείαν πεπραγματῶν ἐκτος, Πάριος ἀγαλματο-
ποιός. ἑβδόμος, κωμωδίας ἀρχαίας ποιητής.

ΕΚ

*Attamen Corinthus suscepit hospi-
talis, quo tu gaudens*

*Sic delectaris, ibique manere de-
crevisti.*

22. Sed ego apud alios reperi,
eum nona atque octuagesima O-
lympiade, cum aliis Socraticis,
floruisse. Istrus ait Ebuli psephismate
ipsum in exilium pulsum,
eiusdemque psephismate ab exilio
revertisse.

23. Xenophontes autem exti-

terunt septem. Primus iste ipse.
Alter Atheniensis, Nicostrati fra-
ter, ejus qui Theseidem fecit,
qui cum alia multa, tum Epa-
minondæ quoque ac Pelopidis vi-
tam conscripsit. Tertius medi-
cus Cous. Quartus Hannibalis hi-
storix scriptor. Quintus, qui
de fabulosis monstris egit. Sex-
tus Parius signorum fictor. Se-
ptimus veteris comoedix Poë-
ta.

TESTIMONIA

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ἐν βίῳ Πλάτωνος.

Εοίχε δὲ καὶ Ξενοφῶν πρὸς αὐτὸν ἔχειν οὐκ εὐμενῶς. ὥσπερ γούῳ ἀγαφιλονεικοῦντες, τὰ ὅμοια γεγράφασι, Συμπόσιον, Σωκράτους ἀπολογία, τὰ Ἠθικά ἀπομνημονεύματα· εἴθ' ὁ μὲν πολιτείας, ὁ δὲ Κύρου παιδείας. καὶ ἐν τοῖς νόμοις ὁ Πλάτων πλάσμα φησὶν εἶναι τὴν παιδείαν αὐτοῦ· μὴ γὰρ εἶναι Κύρου τοῦτον. ἀμφοτέρω περὶ Σωκράτους μνημονεύοντες, ἀλλήλων ἐδαμῶν, πάλιν Ξενοφῶν Πλάτωνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονισμάτων.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΒΙΟΣ

ἐκ τῆς Σίδας.

Ξενοφῶν Γρύλλου, Ἀθηνῶν, φιλόσοφος Σωκρατικός, ὃς πρῶτος ἔγραψε βίαν φιλοσόφων, καὶ ἀπομνη-

EX EODEM in Vita Platonis.

Videtur autem Xenophon in legibus Plato ejus pædiam commentitiam esse ait: neque enim Cyrum talem fuisse. Uterque autem de Socrate memorantes, alter de altero mentionem nullam fecit, nisi quod Xenophon in tertio Memorabilium, de Platone.

ΞΕΝΟΦΟΝΤΙΣ ΒΙΤΑ ex Suida.

Xenophon, Grylli filius, Atheniensis, Philosophus Socraticus, qui primus scripsit vitas Philosophorum, & Memorabilia.

DE XENOPHONTE.

Σπομνημονεύματα. πῶδας ἔχει ἀπὸ Φιλοσίας, Γρύλλον καὶ Διόδωρον, οἱ καὶ Διόσκουρι ἐκαλοῦντο. αὐτοὺς δὲ Ἀττικὴ μέλιττα ἐπωνομάζετο. γήροισι δὲ συμφοιτητὴς Πλάτωνος, καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν ἐννεκοστὴν ὀγδόῃν Ολυμπιάδα. ἔγραψε βιβλία πλείονα τῷ μ', ὧν καὶ τῶντα, Κύρου παιδείας βιβλία η', Κύρου ἀναβάσεως βιβλία ζ', Ἑλληνικῶν βιβλία ζ', Συμπόσιον, καὶ ἄλλα πολλά.

ΧΙΩΝΟΣ, ΩΣ ΕΣΩΘΗ

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΤΠΟ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ.

ΧΙΩΝ ΜΗΤΡΙΔΙ

Υπαγμένη.

ΠΟΛΛΗΝ χάριν οἶδα τοῖς ὑπαρχῶσι ἡμῶς ἀνέμοις, καὶ τῷ οὐ Βυζαντίῳ ἀπαπειλῶν βιασαμένοις. καὶ τοι ὁ παρῶν ἡσυχίαν αὐτοῖς ἐπιγέμενθαι. ἀλλὰ τὸ ἀξία παύσεαι καὶ χειρωτέρας μοιῆς ἐράνη Ξενοφῶν, Σωκράτους γνώριμος. β. Οὐ-

bilis. Filios suscepit à Philefia Gryllum & Diodorum, qui & Dioscuri vocabantur. Ipse autem appellabatur apes Attica. Erat condiscipulus Platonis, floruitque octava & nonagesima Olympia-

de. Scripsit libros plures quam quadraginta, è quibus sunt & isti, Cyri pædias libri octo, Cyri expeditionis libri septem, Helenicorum libri septem, Sympodium, aliaque multa.

CHIONIS, DE CONSERVATO

A XENOPHONTE BYZANTIO.

CHIO MATRIDI S. D.

MAGNAM ventis gratiam habeo, qui nos detinuerunt, ac vi quadam Byzantii commorari coegerunt. E-

quidem initio succensebam eis, quum valde properarem: sed ob Xenophontem, Socratis familiarum, operapretium erat istis etiam diutius hæere.

T E S T I M O N I A

β'. Οὗτος ὁ Ξενοφῶν εἰς τ' ἐπ' Ἀρταξέρξει
στρατοδυσκλίων Ἑλλήων, Κύρου δὲ συμμάχων ἔσθ'. καὶ
τὸ μὲν πρῶτον μετὰ πινθ' τ' στρατηγῶν ἰὺ, ὕδην πολυ-
πραγμονῶν ὅ, π μὴ στραπώτιω ἐχρίω, ὥσπερ εἰς ὧν τ'
Κύρου πρίων.

γ'. Ως δὲ Κύρος τε ἀπέθανεν οὐ τῇ πρώτῃ μάχῃ, καὶ
Ⓐ στρατηγὸς τ' Ἑλλήωνι πρῶτασι δὴν ἄπετμήθη
ταῖς κεφαλῇς, ἡρέθη στρατηγὸς ἀνδρείας τε ἔνεκα, καὶ τ'
ἄλλης σοφίας, δοκῶν αἰετὰ ἀν' ἀγαθὰ ἔχουσαν τ' σω-
τηρίαν τοῖς Ἑλλήσι.

δ'. Καὶ οὐκ ἔψευσε αὐτὸς τῆς ἐλπίδος, ἀλ-
λὰ ἀγὰ μέσης πολεμίας γῆς, ὀλίγῳ στραπὸν ἄγων
πείσωσατο, ἐχέτης ἡμέρας τοῖς βασιλέως στρατηγῶς
πρῶτα πεδολόμην.

ε'. Θαυμάσια μὲν οὖν καὶ τῶντα· πολὺ δὲ τέτων θαυμα-
σιώτερον τε καὶ μεῖζον, ὅσῳ αὐτὸς ἐγὼ νῦν ἐθαυμάμην. πεπο-
νημένοι γοὶ Ἕλληνες πολυχρονίῳ καὶ χαλεπῇ στρατείᾳ, καὶ μη-
δὲν

2. Nam is Xenophon unus ex
iis Græcis est, qui expeditionem
adversus Artaxerxem susceperunt,
societate belli cum Cyro inita. Et
erat initio quendam apud ducem,
nec curiose quidquam agebat, nisi
quod deceret militem : adeoque
unus erat ex eorum numero, quos
Cyrus habebat in pretio.

3. Verum posteaquam primo
prelio Cyrus occubuit, & viola-
tis induciis, Græcorum impera-
toribus abscissa fuere capita : cum
ob fortitudinem tum sapientiam,
qua cæteroque valebat, imperator

creatus est ; quod existimaretur e-
gregie saluti Græcorum consul-
turus.

4. Atque hæc spes eos haud-
quaquam fefellit. Nam per me-
dios hostes, exiguas, quas ducebat,
copias incolumes servavit ; quum
quidem diebus singulis castra non
procul à ducibus regiis haberet.

5. Sunt hæc quidem admira-
tione digna, sed illud multo ad-
mirabilius & majus, cujus ipse
nunc spectator fui. Nam Græci
diuturnæ ac difficilis militiæ la-
boribus confecti, quum nullum
pro

DE XENOPHONTE.

δὲν ἄλλο εὐρημένοι τ' κινδύνων ἄλλον, πλὴν τ' σωτη-
είας, δεξαμένοι αὐτοὺς κατὰ φόβον τῆς Βυζαντίων,
ἔγνωσαν ἀρπάσαι τ' πόλιν· καὶ πολὺς πάρος ἀφριδίως
κατέχευε τοὺς Βυζαντίους.

Γ'. Επεὶ δὲ ὠπλίζοντο περὶ Ἰξένοι καὶ ὁ σαλπικτής
ἐσήμηνεν, ἐγὼ μὲν ἀσπίδα καὶ λόγχην ἀρπάσας, ἑδραμον
ὑπὲρ ὃ τῆχος, ὅς τ' ἐφίβωι πινὰς σινεσηκότας ἐώρων·
ὡς δὲ ἡ φυλακὴ τῶν τειχῶν ἔδεν ὠφέλιμος, πολε-
μίῳν κατεχόντων τ' πόλιν. ἀλλ' ὅμως ῥᾶον ἐνομιζόμεν
ἀμυνέσθαι πλεονεκτοῦντες τῷ πέπῳ, ἢ ἀπολῆσθαι γε
βραδύτερον.

Δ'. Καὶν τότε παρεπιμένοντι τῇ Ελλίδῳ, ἐρωῶμεν
κομήτιν ἄνδρα, καλὸν πάνυ καὶ παῖον ἰδέσθαι, διεξιόν-
τα μὲν δι' αὐτῶν, καὶ παύοντα τ' ὁρμῆς ἕκαστον. ὅστις δὲ
ἦν ὁ Ξενοφῶν.

Ε'. Ὡς δὲ ἐκ τῇ ἐναντίῳι πρὸς ἡμέτερον αὐτὸν Ἰσ-
πῶτα, ἕνα ὅντα πολλοῖς πείθεσθαι, καὶ ἀναπαύσαι ποτὲ
αὐτοὺς

pro aditis periculis præmium re-
tulissent, præter corporum inco-
lunitatem; à Byzantiis præ for-
midine admissi, urbem populari
statuerunt; eoque factum, ut ma-
gnæ Byzantiis turbæ subito ex-
orirentur.

6. Quumque jam milites exter-
ni arma caperent, ac tubicen clas-
sicum caneret: equidem scuto ha-
staque correpta currebam ad mu-
ros, quo loco juvenum quendam
globum coisse videbam. Verum
moenia præsidio munire nullam
ad rem proderat, quod jam urbem

hostes occupassent. Nihilominus
existimabamus defensionem nobis
faciliorem fore, si loci commodi-
tate superiores essemus; aut saltem
perituros nos aliquanto tardius.

7. Interim quum magnæ inter
Græcos essent turbæ, cernebamus
hominem cæsarie prolixa, pulchro
ac miti adspæctu, per medios ince-
dentem milites, ac singulorum im-
petus reprimentem: qui quidem
erat is de quo loquor, Xenophon.

8. Quum vero illi eum ex ad-
verso cohortarentur, ut unus mul-
tis pareret, ac tandem aliquando

TESTIMONIA

αὐτοὺς ἃ παλαιπόρῃ καὶ χαλεπῇ ζάλῃς ἀνάγετε οὕτω
ἐπὶ πόδα, ἔφη, καὶ βελεύσαθε. ἔ γάρ δέῃ, μὴ
διφύγῃ βεβλυσμένοις τὸ πρᾶγμα· ἐφ' ἡμῖν κεί-
μενον.

θ'. Ως δὲ τὸτό γε αὐτῷ ἀπειθεῖν ἠδέασθον, εἰς
μέσσην καταβὰς ὁ Ξενοφῶν, θαυμαστὸν λόγον διέθε-
το, ὡς ὁ πέλῃ αὐτὸ ἐδήλωσεν. ἔ γδ' ἡμῖν γε σα-
φῶς ἔξηκόντο.

ι'. Τοὺς γοῦν πρὸ μικρῷ διφραπάζειν ἐγνωκότα ἃ
πόλιν, μετεώρις κατὰ τ' ἀρετὰν ἐπαρῶμεν ὠνυμένους τὰ
ὀπτιήδεια, ὡς τ' ἄλλων Βυζαντίων ἕκαστος, καὶ μηδὲν ἐπι-
σκεῖναι ἢ ἀδικεῖν καὶ ἀρπακτῶν Ἀρεῶς πνέοντα. αὕτη δὲ ἡ
ὕψις, ὀπτιήδεις καὶ τ' Ξενοφῶντος ψυχῆς, ὅπως καὶ φρονεῖν
καὶ λέγειν ἠδυνάσθω.

ια'. Οὐ μὴν ἔγωγε ἡσυχία τῷ ἀνδρᾷ παρελθεῖν
ἠσπόμενα, καὶ ταῦτα ὁμοίως Βυζαντίοις εὖ πεπονθῶς
ἠσπ' αὐτοῦ· ἐπεὶ διφ' τοὺς ἀνέμοις καὶ αὐτὸς εἰς καὶ
τ'

terum nosse difficilique tempestatum
finem imponeret: Pedem igitur
referte, ac de re consultare. Non
enim metuendum est, ne res in po-
testate nostra sita, dum consulta-
bimus, nobis elabatur.

9. Ubi, quo minus in hoc ei
parerent, verecundia praepe-
diebantur; stans eorum in medio Xe-
nophon, admirabilem orationem
habuit, quemadmodum finis ipse
declaravit. Nam à nobis exaudi-
ri ea clare non poterat.

10. Enimvero cernebamus, eos,
qui paulo ante urbem diripere de-

creverant, modeste commeatum
in foro non aliter ac reliquorum
Byzantium quemlibet, emere:
neque jam amplius ulla ex parte
injustum illum rapacemque Mar-
tem spirare. Atque hoc spectacu-
lum, animi Xenophontis indi-
cium erat; quantum ille tum pru-
dentia tum orationis vi valeret.

11. Equidem ferre non pote-
ram, ut is vir non compellatus me
præteriret; præsertim quum eo-
dem me, quo Byzantios, benefi-
cio adfecisset. Nam & ipse unus
ex iis eram, quem ventis ibi de-
tentum

DE XENOPHONTE.

τ' ἀρπαγασομένοιον. ἄλλ' ἐγνώρισα αὐτῷ ἐμαυτῷ.

ιβ'. Ο δὲ καὶ τ' οἷς πρὸς Σωκράτη φιλίας ἀνεμνή-
σκετο, καὶ μετὰ φιλοσοφῆν παρέτατο. καὶ τὰλλα ἐς στρατω-
πικῶς, μὰ Δία, ἄλλα καὶ πᾶν φιλανθρώπως διελέγετο.

ιγ'. Νῦν δὲ εἰς Θράκιον ἤγει ὁ στρατόμαχος. Σεύθη
ᾧ ο' τ' Θρακῶν βασιλεὺς πρὸς πέναι ὁμῶρες πολέμῳ,
μετεπέμψατο, εἰτελῆ μαθὲν αὐτοῖς ὑπαρχομένη. (1)
δὲ ὑπὸ κινδύνῳ. καὶ ᾧ ἀπορεὶ ἀγλαυθῆναι βέλονται, ἀλ-
λά καὶ κτήσασθαι π' ἐκ τ' πόνων, ἕως γ' ἐπ' ἐστράτου-
μά εἰσιν.

ιδ'. Ἰδοὺ δὲ πολὺ με ἤδη προθυμότερον εἰς Ἀθήνας
πλευσεῖσθαι φιλοσοφῆσόντα. μέμνησθαι γὰρ διήκων, ὅτι πρὸς
τέττοι με συνεχῶς ἐπὶ φιλοσοφίαν, καὶ θαυμάσια διε-
ξιὼν πρὸς τῷ καθ' ὅπου ἀποδιδάσκοντων πρὸς αὐτῶν
μέθ' ἑ, τὰλλα μὲ εἶχες πειθόμενον, ἐκείνο δὲ καὶ πᾶν
φοβόμενον.

ιε'. Εἰδοὺς γὰρ μοι τὰ μὲ λοιπὰ οὕτως ἀποδιδιοτέ-
ρους

tentum spoliari contigisset. Itaque
cognoscendum ei me præbui.

12. Tum ille amicitiae, quæ ti-
bi cum Socrate fuisset, reminisci;
meque ad philosophandum cohor-
tari, ac de rebus etiam aliis non
profecto militariter, sed humani-
ter admodum mecum colloqui.

13. Nunc copias in Thraciam
ducit. Nam Thracum rex Seu-
thes, qui bellum adversus finitimos
quosdam gerit, arcessivit eos; se-
que stipendium Græcis & am-
plum & integrum numeraturum
recepit. Parent in hoc illi, quod di-

mitti nolint inopes, sed laboribus
suis aliquid comparare, donec ad-
huc conjunctæ sunt ipsorum copiae.

14. Cæterum scito me jam
multo lubentius Athenas ad phi-
losofandum navigaturum. Nam
meministi, quoties me ad philo-
sophiam impelleres, & admirabi-
lia quædam commemorares de iis
qui ullam in ejus partem incubuis-
sent; in alijs me facile tibi adsen-
sum fuisse, tantum hoc vehemen-
ter veritum esse.

15. Arbitrabar enim augeri vir-
tutes alias in hominibus à philo-
sophia,

TESTIMONIA

ροες ποιεῖν ὅσων ἐράψαιντο· (ὃ γὰρ τὸ σῶφρον καὶ τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλοθεν ἀρύεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἢ φιλοσοφίας ὥμιον·) τὸ δὲ τρακτικὸν καὶ σφοδρὸν ἀγαλῦειν τῆς ψυχῆς, ὃ μαλθακῶς ὅτι τὸ ἥσυχον· ἀτραχυσίῃ γ' ἦν, ὃ ἡρεμία, τὰ θαυμαστὰ, ὥς μοι ἔλεγες, ἐκώμια φιλοσόφων.

15'. Δεινὸν οὖν μοι χατεφάνετο, εἰ φιλοσοφήσας τὰλλα μὲ ἀμείνων ἔσομαι, γάρραλέῃ δὲ οὐκ ἔπι, οὔτε τραπώτης (εἰ) διωήσομαι, οὔτε ἀειθεὺς, εἰ δέοι· ἄλλὰ μεθήσω πάντα ταῦτα, ὥσπερ ὀπιλήσμωνι πνὶ ἐπιδῆ πατιὸς ἔργα λαμωρότερὰ κληθεῖς τῇ φιλοσοφίᾳ.

16'. Ηγούουν δ' ἄρα, ὅτι ὃ πρὸς ἀνδρείααι εἰσὶν ἀμείνους (1) φιλοσοφήσαντες. καὶ μόλις γε αὐτὸ πρὸς Ξενοφῶντος ἔμαθον, οὐκ ἐπειδὴ διεiléχθη μοι πρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπεὶ τοιῶντος ὢν ἐφάνη, ὁποῖός ἐστι. μάλιστα γὰρ δὲ μεταχρὴν τῷ Σωκράτει λόγων,

sophia, quæcunque tandem illi susciperent. Quippe modestiam & justiciam non aliunde quam ex philosophia, haurire homines existimabant: verum agendi vim, ac impetum animi, remissiorem reddi, ac ad tranquillitatem quandam emolliri. Nam philosophorum admirabiles laudes in tranquillitate mihi consistere dicebas, & in eo quod nullis negotiis impliciti esset.

16. Itaque graviter mihi ferendum videbatur, si philosophia percepta, cæteris in rebus melior evaderem; at neq; magnanimus, neq;

miles amplius esse possem, nec (si res ita posceret) præclari alicujus facti auctor: Immo quod valedicendum mihi esset his omnibus, delentito à philosophia; quæ incantationis instar mihi omnis insignis facinoris oblivionē induceret.

17. Nimirum ignorabam, eos qui exculti essent à philosophia, etiam ad fortitudinem melius esse comparatos. Atque hoc vix à Xenophonte didici, non quod ea de re mecum sermonem habuerit; sed quod talem se declaraverit, qualis est. Nam quum Socratem diligenti-

tissime

DE XENOPHONTĒ.

γων, ἀρκῆ στρατεύματα καὶ πόλεις σώζειν, καὶ οὐδὲν αὐτὸν ἐποίησε φιλοσοφία αὐτῷ τε καὶ τοῖς φίλοις ἀχρεϊόπερον.

17. Πουχία μὲν οὖν ποιητικώτερα τόχα εὐδαιμονίας ἦδη μὲν τοι καὶ πρῶξί γε καλῶς ἔχασα, ὁ καλῶς ἡρέμην διωάμην. ἐπεὶ καὶ μείζων αὖν εἴη ὁ πολέμουτος, ὁ πλεονεξίαν, καὶ ὀπιθυμίαν, καὶ τὰλλα πάθῃ χειρόμενον, ὧν καὶ οἱ νικῆντες τοὺς πολέμους ἡτῶνται.

18. Καὶ γὰρ οὖν ἐλπίζω φιλοσοφῆσαι, τὰ τε ἄλλα κρίτειν ὅσοιθ' αὖ καὶ ἔστιν ἡτῶν ἀνδρείῳ, ἀλλ' ἡτῶν θεασάμενος. Ταῦτα μὲν οὖν οὐ τοῦ ἰκανοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ πανυ πέρα. γήγρωκε δὲ με ἦδη πρὸς τὸ πλῆν ὄντα. καὶ γὰρ διὰ γέροντος καὶ τὰ πῶν αἰέμων αἰσιώπερα.

Εκ

tissime audierit, tamen & exercitus & urbes servare potest, nulla re factus à Philosophia minus ad commodandum sibi & amicis idoneus.

18. Quamobrem vita quietâ, est illa quidem magis ad parandam felicitatem efficax; ita tamen, ut præclare faciat is omnia, qui vitam colere quietam possit. Etenim majorem illum esse necesse est, qui avaritiam, cupiditatem, & passio-

nes cæteras vincit, quam qui bellicis rebus occupatur: quum iis etiam illi succumbant, qui victoria de hostibus potiuntur.

19. Itaque percepta philosophia, spero me cum ad alias res meliorem fore, tum nihilominus fortem, utut minus audax ero. Verum satis hac de re superque dictum. Scito autem me jam ad navigationem accingi, quod & venti magis secundi sint.

TESTIMONIA

Εκ τῆς Πausανίης, Ηλιακῶν α'.

Λακεδαιμόνιοι δὲ ὕπερ Σκιλλυντῶν ὀπτομόμοι
 τῇ Ηλείᾳ, Ξενοφῶντι ἔδσαν τῷ Γρύλλῳ φυ-
 γάδι ἥδη γενηότῃ ἐξ Ἀθηνῶν. ἐδιώχθη δὲ ὁ
 Ξενοφῶν ὑπὸ Ἀθηναίων, ὡς ὑπὲρ βασιλέα τῶν Περσῶν σφί-
 σιν εὐνοῦν ὄντα στρατείας μεταχὼν Κύρῳ πολέμιωτάτῳ
 τῷ δήμῳ. κατήμενεν ὅς ἐστι Σάρδεσιν ὁ Κύρῳ, Λυσάν-
 δρῳ τῷ Λειτοκείτῳ καὶ Λακεδαιμονίοις χεῖμαλα ἀνή-
 λισκεν ἐς τὰς ναῦς. ἀντὶ τούτων μὲν Ξενοφῶντι ἐγένετο φυ-
 γή. καποικήσας δὲ ἐν Σκιλλυντί, τέμενός τε καὶ ἱερὸν καὶ
 ναὸν Ἀρτέμιδι ὠκοδομήσατο Εφεσία. πῦρ δὲ ὁ Σκιλ-
 λῶν καὶ ἄρνας θηλείων, ὧν τε ἀγρίων καὶ ἐλάφων. καὶ τῷ
 γλῶττι Σκιλλυντίαν Σελινῶν ποταμὸς διέξεισιν. οἱ δὲ
 Ηλείων ἐξηγητὰ κομίσασθαι τε αὖτις Σκιλλυντῶν Ηλείας
 ἔλεγον, καὶ Ξενοφῶντα, ὅτι ἔλαβε ὡς Λακεδαιμονίων τῷ
 γλῶττι,

E Pausania, Eliacorum l. 1.

SEd ereptam Eleis Scilluntem
 Lacedæmonii post Xeno-
 phonti Gyrilli filio tunc Athenis
 exulanti donarunt. Exagitatus ve-
 ro est Xenophon à suis civibus,
 quod Cyro, qui fuit Atheniensis
 populo inimicissimus, contra Per-
 sarum regem, quo maxime bene-
 volo utebantur, stipendia fecisset.
 Cum enim Sardibus esset Cyrus,
 Lysandrum Aristocriti filium &
 Lacedæmonios ad comparandam
 [contra Athen.] classē pecunia ju-

verat. Hæc Xenophonti exilii causa
 fuit. Constituto autem ad Scillun-
 tem domicilio, agri partem Ephe-
 siæ Dianæ, & sanum dedicavit.
 Abundat Scillus omnibus ferarum
 generibus ad venationem, apris
 inprimis & cervis. Agrum per-
 labitur Scilluntium Selinus amnis.
 Ex Eleis autem ii quibus curæ est
 antiquitatis memoriam conserva-
 re, receptam à suis Scilluntem me-
 morant: & Xenophontem, quod
 illam à Lacedæmoniis accepisset,
 in

DE XENOPHONTE.

γλῶ, κριθῆναι μὲν ἐν τῇ Ολυμπιακῇ βυλῇ, τυχόντα
 δὲ τοῦτο Ἡλείων συλῆνός, ἀδελφὸς ἐν Σκιλλοῦσι οἰκῆ-
 σαι. καὶ δὴ καὶ ὀλίγον ἀπατέρω ἱερῶ, μνημὰ τε ἐδείκνυτο,
 καὶ τὸ Πεντέλησιν ὅστις λιθοτομίας εἰκὼν ὅπῃ τῷ τάφῳ, εἰ
 δὲ αὐτὸ Ξενοφῶντι ὅτι λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι.

Ἀθηναῖος Δειπνοσοφ. βιβλ. ι.

Ξενοφῶν ὁ Γρύλλου τοῦ Διονυσίου ποτὲ τῷ Σικε-
 λιῳτῃ, πίνειν ἀναγκάζοντος ὅς οἱ νοχός, τοιοῦτον
 ρεύσας ὀνομαστὶ τὸ τυραννον, τί δὲ, (ἔφη) ὦ Διο-
 νύσει, ἔχει καὶ ὁ φοποιὸς ἀγαθὸς ὢν καὶ ποικίλος, ἀναγκάζει
 ἡμᾶς ἐνὶ χαλκῶν ἐσθῆν καὶ μὴ βυλομύδους; Ἄλλὰ κο-
 σμίως ἡμῖν τοιοῦτον τὸ τρέπεσθαι σιγῶν.

Εκ

in Olympico consilio causam longe à Dianio monumentum
 dixisse, eundemque ab Eleis monstratur cum statua à Pen-
 absolutum, Scillunte impune do- telico marmore, quam Xeno-
 micilium habuisse. Et sane non phontis esse accolæ dicunt.

Athenæi Deipnosoph. lib. 10.

Xenophon Grylli filius, cum nyfie, & obsonator tuus, pro-
 apud Dionysium Siculum bus quidem & varius, epu-
 ad bibendum pocillator cum co- lantes nos ad edendum invitos
 geret, nominatim affatus tyran- cogit? contra, modestus & taci-
 num, Cur non, inquit, Dio- tus mensam apponit.

TESTIMONIA

Εκ τῆ αὐτῆς βιβλ. ια'.

ΕΙΣ τῶνά τις ἀποδλέπων τὰ τῶ καλῶ Ξενοφῶν-
τος, ὁπιγνώσκειν διωήσει, ὡς εἶχε πρὸς αὐτὸν
ὁ λαμωρότατος Πλάτων ζηλοτυπίαν. ἢ τάχα φιλονείκως
εἶχον ἀρχῆν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ ἄνδρες ὅτοι, ἀγαθόμνητοι τῇ
ιδίας ἐκάπερ ἄρετῆς· καὶ ἴσως καὶ πρὸς πρῶτον διε-
φείροντο, οὐ μόνον ἔξ ὧν περὶ Κύρου εἰρήκασι τεκμαρη-
μένοις ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει.

β'. Συμπόσια μὲν τῶ γεγράφασιν ἀμφοτέρω, καὶ ἐν αὐ-
τοῖς ὁ μὲν πᾶς αὐλητείδας ἐκβάλλει, ὁ δὲ εἰσάγει· καὶ ὁ μὲν
(ὡς πρὸς κεῖται) πρὸς τιτεῖται μὴ πίνειν μεγάλοις ποτηρίοις, ὁ
δὲ τῇ Σωκράτει πρὸς τῇ ψυκτικῇ πίνοντα μέχει τῇ
ἑω. Καὶ τῇ περὶ ψυχῆς δὲ ὁ Πλάτων καταλεγομένη
ἔχασον τῇ πρὸς τυχόντων, ὅδε καὶ μικρὸν τῇ Ξενοφῶντος
μέμνηται.

γ'. Καὶ

Ex eodem. lib. 11.

HÆc festivi Xenophontis
verba si nos intuebimur, li-
cebit intelligere, splendidissimum
Platonem æmulum ejus non im-
merito fuisse, vel potius tantos
fortassis viros inter se principio
contendisse, suæ utrumque virtu-
tis conscium, ac forsitan etiam
certavisse, primas uter partes ob-
tineret, non solum id nobis
conjectantibus ex iis quæ de
Cyro ambo memoriæ prodide-
runt, verum etiam ex eodem

operum suorum argumento.

2. Nam convivia uterque scri-
psit, & in ipsis tibicinas hic re-
jicit, ille admittit: hic (quod antea
nos indicavimus) ne magnis po-
culis bibant hortatur convivas: ille
vero Socratem inducit ad auro-
ram usque bibentem ψύκτερε.
Præterea libro suo de animo,
Plato eos qui adfuerunt omnes
sigillatim commemorans, ne ver-
bum quidem fecit de Xeno-
phonte.

3. De

DE XENOPHONTE.

γ'. Καὶ περὶ ἧς Κύρου οὖν ὁ μὲν λέγει, ὡς ἐκ τρυφῆς ἡλικίας ἐπεπαύδουτο πάντα τὰ πάτρια· ὁ δὲ Πλάτων, ὥσπερ ἐναντιόμηντο, ἐν τούτῳ Νόμων φησί· Μαντεύομαι δὲ περὶ Κύρου τὰ μὲν ἄλλα φραττηγὸν αὐτὸν ἀγαθὸν (εἶ) καὶ φιλόπολιν, παιδείας δὲ ὀρθῆς ἐδὲ ἤφθαι τὸ πᾶσι πάντας οἰκονομίᾳ δ' ἐδὲ τ' ἵεναι τρυφεροχικένας· εἴκοι δ' ἐκ νέου φρατεύεσθαι, πᾶσι δὲ τοὺς πᾶσιν ταῖς γυναιξὶ τρέφειν.

δ'. Πάλιν ὁ μὲν Ξενοφῶν σωμαναβὰς Κύρῳ εἰς Πέρσας μὲν τῶν μνησίων Ελλήνων, καὶ ἀκρίβως εἰδὼς τ' ἀποδοσίαν ἧς Θεσάλῳ Μένωνι, ὅτι αὐτὸς ἄπὸς ἐγένετο τοῖς περὶ Κλέαρχον τ' ἀπωλείας τῆς ὑπὸ Τισαφέρνης γενομένης, καὶ οἷός τις ἦν τ' τρέπον, ὡς χαλεπός, ὡς ἀσελγής, διηγησάμενος· ὁ καλῶς Πλάτων, μονονυχὶ ἐπὶ πᾶσι οὐκ ἔστ' ἐτυμος λόγος ἕτος, ἐγκώμια αὐτῷ διεξέρχεται.

Ex

3. De Cyro Xenophon tradit, à teneris annis patriis omnibus institutis educatum & assuefactum fuisse: contra Plato refragatur, & libro tertio de legibus sic ait, Ego equidem de Cyro id suspicor, & auguror, strenuum imperatorem eximiumque fuisse, ac vitæ civilis studiosum, sed rectam institutionem nunquam omnino attigisse, nec unquam de rerum domesticarum administratione cogitasse, ut qui militasse, exercitusque duxisse videatur mox ab adolescentia,

& foeminis liberos educandos suos commiserit.

4. Rursum Xenophon cum Græcorum decem milibus adversus Persas Cyrum comitatus, probe scivit Menonis Thessali proditionem, & quod ejus consilio Clearchum Tissaphernes occidit, tum etiam quam insolens ac durum esset hominis ingenium: elegans tamen Plato, cum eam rem exponit, id duntaxat præfatus mendacem esse Xenophontis orationem, laudes Menonis prosequitur.

TESTIMONIA

Εκ τῆς Λακκιανῆς ἐν λόγῳ ὑπεγραμμένης,
Πῶς δὲ ἰσοείας συγέγραψεν.

ΤΟΥ δὲ συγγραφέως ἔργον ἐν, ὡς ἐπεάχθη εἰ-
πεῖν. τῷτο δ' οὐκ ἂν διώματ', ἀλλ' αἱρεῖται ἂν ἡ φο-
βῆται Ἀρταξέρξῳ ἰατρὸς αὐτοῦ ὄν, ἡ ἐλπίζει κἀνδρῶ
πορφυρεῖν, καὶ σπείρον χρυσῶν, καὶ ἰσποινὴν τῇ Νισαίων λή-
ψεται μισθὸν τῷ ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν
αὐτὸ ποιήσας, δίκαιον συγγραφεὺς, ὅςδ' Ὀγκυδίδης· ἀλλὰ
καὶ ἰδίᾳ μισθὸν πῖνας, πολὺ ἀναγκαστέον ἡγήσατο τοῦ κοι-
νόν, καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ πλείονος ποιήσας τῷ ἑχθρῶς
καὶ φιλή, ὅμως οὐκ ἀφέξετο ἀμαρτανόν.

Εκ τῆς Λακκιανῆς περὶ τῆς Μακροβίων.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΔΕ Ο ΓΡΥΛΛΑ ὡς περὶ τὰς ἐνείκοντα ἐβίω-
σεν ἔτι.

Διο-

*E Luciano in tractatu qui inscribitur,
Quomodo Historia conscribenda sit.*

Historici opus unum est, ut
quæque perinde ac facta
sunt, exponat. Hoc autem facere
non poterit, donec vel Artaxerxem
metuerit, medicus ipse existens,
vel sperat candyn purpureum, &
torquem aureum, & equum ex
Nisæis illis aliquem se accepturum
esse, mercedem videlicet laudum
earum quas scriptis inseruisset.
At neque Xenophon illud faciet,
iustus scriptor, (neque Thucydi-

des,) sed siue privatim oderit quos-
dam, multo magis necessarium
putabit esse id quod publicum est;
veritatemque pluris faciet, quam
inimicitiam: siue etiam amave-
rit, tamen non parcat illi, quis-
quis peccaverit.

E Luciano de Longævis.

XENOPHON GRYLLI filius vixit
ultra nonaginta annos.

Dio-

DE XENOPHONTE.

Διονυσίῳ Ἀλικαρνασσεύῳ ὀπισθολὴ πρὸς Γν.

Πομπήϊον.

Ενορῶν μὲν, Ἡερόδοτος ζηλωτὴς ἐγίνετο, κατ' ἀμφοτέρους τὴν χαρακτῆρα, τὸν τε πραγματικὸν καὶ τὸν λεκτικόν. ὡς οὖν μὲν ὁ ὑποθέσεις τῶν ἱστοριῶν ἐξελέξατο καλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀνδρὶ φιλοστόργῳ προσηκούσας· τὴν τε Κύρου παρδείαν, εἰκόνα βασιλέως ἀγαθῆ καὶ εὐδαίμονος· καὶ τὴν ἀνάβασιν τῶν νεωτέρων Κύρου (ὣς καὶ αὐτὸς συνάντη) μέγιστον ἐγκώμιον ἔχουσα τῶν συστρατευσαμένων Ἑλλήνων· καὶ περὶ τὴν ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ, καὶ ἡ κατέλιπεν ἀτελεῖ Ὀυκυδίδης· ὅς ἡ καταλύοντάς τε τὰ τεύχεα, καὶ τὰ τεύχεα τῶν Ἀθηναίων, ἀ Λεκαδαίμονιοι κατέλιπον, αὐτὴς ἀνίστανται.

β'. Οὐ μόνον δὲ τῶν ὑποθέσεων χάριν ἄξιον ἐπαγγεῖλαι, ζηλωτὴς Ἡερόδοτος γενόμενος, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας. ταῦς

τε

Dionysii Halicarnassensis Epist. ad Cn. Pompeium.

Xenophon Herodotum in utroque genere, tum in eo quod in materia cernitur, tum quod in elocutione, imitatur. Nam in primis materiam suae historiae elegit pulchram & magnificam, ac eam quae virum sapientiae studiosum decet; ut Institutionem Cyri boni atque felicitis regis effigiem; ac etiam Expeditionem minoris natu Cyri, (cui ipse interfuit,) quae maximam commendationem continet eorum Graecorum qui simul cum eo milita-

bant; praeterea etiam tertium opus, Graecarum historiarum, quod inchoatum & imperfectum reliquit Thucydides: in quo imperium triginta virorum dissolvitur, & moenia Atheniensium, quae Lacedaemonii sustulerant, atque funditus everterant, rursus instaurantur.

2. Non solum vero ob materiam in coelum ferendus est, (in qua Herodotum sequitur,) sed etiam propter dispositionem suspiciendus. Nam & principiis earum

rum

TESTIMONIA

τι ὃ ἀρχαῖς αὐτῶν τῆς ὡρεπωδεστάτης κέχρη), ὃ πέλαι ἐχάσῃ τὰς ὀπιτηδειοτάτας ὑποδέδωκε. μεμέικέ τε καλῶς ὃ τίταχε ὃ πεποίκιλκε τὴν γραφὴν. ἦτος τε ὀπιδείκνυ) θεοσεβες ὃ δίχρον ὃ καρτερικὸν ὃ εὐπετές, ἀπάσαις τε συλλήβδην κεκοσμημένον ἀρεταῖς.

γ'. Καὶ ὁ μὲν ὡρεγματικὸς τόπος αὐτοῦ τοῦτο. ὁ δὲ λεκτικὸς, πῇ μὲν ὅμοι) Ἡροδότῃ, πῇ δὲ ἐνδεέτερο. καθαρόν μὲν ὃ τοῖς ὀνόμασιν ἰκανῶς, ὃ σαφές, καθάρως ἐκείν)· ἐκλέγει δὲ ὀνόματα σιωπῇ τε καὶ ὡρεσφύῃ τοῖς πρᾶγμασι, ὃ σιωπῇσι αὐτὰ ἡδέως πάνυ ὃ κεχαρισμένως, ὃ ἢ ἢ Ἡροδότῃ.

δ'. Ὑψος δὲ ὃ καλλ) ὃ μεγαλοπρέπειαν, ὃ τὸ λεγόμενον ἰδίως πλάσμα ἰστορικὸν Ἡροδότῃ ἔχῃ. ὃ μόνον οὐκ ἴχουσι τῶτα πρὸ αὐτοῦ λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ποτε διεγείρει βεληθεῖν τὴν φράσιν, ὀλίγον ἐμπνεύσας, ὡστερ σπῆλ) αὐρα, ταχέως σβέννυται. μακρότερο ὃ γίνεται ὃ δέοντες ἐν πολλοῖς καὶ τοῦ ὡρεπνέως, ὃ

rum aptissimis utitur, & finem convenientem unicuique attribuit. Digessit eleganter & disposuit, ac variis ornamentis suam scriptiorem affecit. Mores præ se fert sanctos, iustos, fortes, faciles; ac in summa omnibus virtutibus ornatos.

3. Atque hæc quidem est forma rei & argumenti ejus. Forma vero elocutionis, partim similis Herodoto, partim non adeo redundans & fluens. Purus quidem satis in verbis, & apertus; quemadmodum & Herodotus: delegit

autem verba usitata, & rebus ipsis à natura insita: quæ omnino non minus suaviter & jucunde quam Herodotus ipse componit.

4. Excellentiam vero & splendorem, amplitudinem jucundam, & suavem conformationem historicam, quemadmodum Herodotus, non habet. Non modo enim hoc ab ipso mutuari non potuit, sed etiam si aliquando voluit suam excitare elocutionem, paululum inspirans, veluti terrena aura, exemplo languescit & extinguatur. In multis enim plus æquo longior fit; nec

DE XENOPHONTE.

ὃ ἔχ' ὡς Ἡρόδοτος ἐφάπεται τῆς παροπίας εὐτυχίας,
ἀλλ' οἱ πολλοῖς ὀλίγους ὄντι, ἂν τις ὀρθῶς σκοπῇ.

ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ Ο ΤΑΡΣΕΥΣ,

περὶ τῆς Ξενοφώντος ιδέας.

ΕΣΤΙΝ ἕτος ἀφελὴς μὲν ὡς ὅτι μάλιστα, καὶ τέτω
πλεονάζων τῷ εἶδει ὥστε καὶ ἄλλα εἶδη πάντα
ἔστι πανηγυρικοῦ· ταῦς μὲν δὲ τῆς ἀφελείας αὐτῆς
ἡδοναῖς πολλὰς χροῖσθαι, γλυκύτησιν δὲ ταῖς δὲ
τέττοι, ὅς ταῖς δὲ τῷ μύθῳ, καὶ τῆς τοῖσιν, μακρό-
τερον.

β'. Επεὶ καὶ ὅτε περὶ τῶν κυρίων διέξεισιν ἡδονὰς ποιεῖν,
καὶ τὴν τῆς ἀφελείας αὐτῆς ὑπὸ τῶν ποιῶν, καὶ ἔ-
χεται ἄλλο πᾶσι φύσει γλυκύτητος ἰδίων.

γ'. Τὸ μὲντοι περὶ τῆς Αβραδάτιω καὶ τῆς Πάνθειαν
πάν ἡδὺς τε καὶ πάθος πολλὰς ἔχει τὰς ἡδονὰς, μνησκῶς
πλασθέν.

nec adeo feliciter ut Herodotus
personarum dignitatem attingit
& exprimit: sed in multis, si

quis recte consideret & perpen-
dat, eum negligentiores repe-
riet.

HERMOGENES TARS.

De forma dictionis Xenoph.

Hic scriptor simplex est in
primis, & ea dicendi forma
præ cæteris formis omnibus, quæ
sunt laudationum, abundat: ac
vario genere suavitatis, à simpli-
citate proficiscentis, utitur; ita
tamen, ut manantes hinc delecta-
tiones, veluti quæ sumuntur à fa-
bulis, & aliis ejusmodi, rarius ad-
hibeat.

2. Nam & ubi de canibus ple-
raque cum lectoris voluptate com-
memorat, id ipsum per intensio-
nem simplicitatis facit; non alia
quodam illorum ratione, quæ na-
turaliter ad suavitatem pertinent.

3. Tota quidem descriptio mo-
rum & affectuum Abradatis ac
Pantheæ, fabulosè conficta, de-
lectationes multas habet; nec mi-
nus

TESTIMONIA

πλασέν· ἡ τὰ παρὰ τὴν Τιγράνῳ δὲ ὡσαύτως, ἡ τὴν
 γυναικα αὐτοῦ τὴν Ἀρμενίαν.

Δ'. Εφαμεν δὲ, ὅτι μανῶς μὲν ζητῶνται ταῖς τοιαύταις
 γλυκύτησι, ζητῶνται μύθοι ἡ ἑνότης. μεγάλους δὲ καὶ
 μὲν ἔννοιαν ἀπείτα πολλὰ καὶ, καθαίρει δὲ καὶ τὸ τοῦτο, καὶ βιά-
 ζεται πρὸς τὸ ἀφελὲς ταῖς μεθόδοις, καὶ τῇ λέξει, καὶ
 τοῖς παρὰ τὴν λέξιν ἅπασιν.

ε'. Καθαροὺς δὲ, καὶ εὐκρινέας, εἴτερ πᾶσι ἑτέρῳ, ὁ Ξε-
 νοφῶν· δριμύτησί τε καὶ ὀξύτησι χάρων, ὧν τὴν φύσιν οἱ
 παρὰ τὴν γλυκύτητάς τε καὶ ἀφελείας εἰρήκαμεν. ὅτι με-
 λεία δὲ, ὡς οἱ ἀφελεία τε καὶ ἀπλάττω λόγῳ, ζητῶνται
 πολλῇ.

ζ'. Τῆς δὲ παρὰ τὴν Πλάτωνα ἀφελείας πολλῇ ἢ παρὰ
 τὸ τοῦτο ἀφελειότερα ἔστι, κατὰ αὐτὰς καὶ ὑποθέσεις τῆς
 πραγματικῆς τοιαύτης γνομῆς, ἢ μόνον κατὰ τὴν λέξιν, καὶ τὰ
 ἐπόμενα τῇ λέξει.

η'. Συμπόσια γὰρ ἀμφοτέρω ἔστι γεγραμμένα. ἀλλ'

ο

nus & illa, quæ de Tigra-
 ne, & conjugē ipsius Armenia nar-
 rantur.

4. Diximus autem, rarius eum
 uti hoc genere suavitatis; & uti-
 tur tamen. Amplitudinis vero
 formam sententiis frequenter ad-
 ducit, ita tamen, ut hanc etiam
 extenuet, ac vi quadam revocet
 ad simplicitatem per ipsas tractan-
 di rationes, verborumque dele-
 ctum, ac per alia, quæcumque
 proprie ad verba pertinent.

5. Purus autem est, ac diluci-
 dus Xenophon, si quisquam alius;

& acrimonia pariter acumineque
 gaudet: quorum naturam in ca-
 pite de suavitate ac simplicitate
 exposuimus. Accurationem in di-
 cendo, ut in oratione simplici,
 & fictiones experte, multam ad-
 ducit.

6. Eam vero simplicitatem, qua
 Plato usus est, longe Xenophon-
 tis simplicitas superat, quum qui-
 dem hæc talis sit ipsis rerum ar-
 gumentis, non verbis duntaxat,
 & iis, quæ verba comitantur.

7. Scripta sunt ab utroque con-
 vivia. Sed hic & saltatricum
 intro-

DE XENOPHONTE.

ὁ δὲ καὶ ὀρχηστρίδων εἰσόδους, καὶ ὀρχηστῶν εἶδη πινέ, καὶ φιλήματα, καὶ πολλὰ τοιαῦτα λέγειν μὲν ἡδονῆς οὐ παύεται· ὁ δὲ Πλάτων, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀφείλεται τῶν παρρησιῶν, ὅτι οὐ σεμνότερον ἄλλο τι ἀφείλεται τῶν παρρησιῶν.

η'. Τοῦτος δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ τοῖς ἰσοεκοῖς, οἷος καὶ τοῖς ἄλλοις· οἷος, ὅτι χιλὸν ἐπέφαντο, ὅταν λέγῃ· καὶ ὅτι τοῖς πασι ὡς ἐρεοῖς διελέγριτο, καὶ ὅτι πρὸς τὴν κρατῆρα ἐπικύψαντες ἑστῆ, καθάπερ βοῦς ζωοῦται, καὶ τὰ τοιαῦτα, καθ' ἑκάστην ἀφείλεται ἐκ τῆς ἡδονῆς, ἡδονῆς οὐχ ὁμοίως ὁ Πλάτων χρῆται.

θ'. Καὶ τὰς μιμήσεις δὲ τῶν παρρησιῶν μᾶλλον εὐδοκίμει, ὅτι ἀφελῆ, καὶ ὡς ὄντως ἀπλασά, καὶ ἀπείρα, καὶ ἡδὲ ἡδὴ ψυχῶν μιμῆται ὥσπερ καὶ τὸ ἐκ Κίρκης· καὶ οὕτως ἐπ' ὄντι, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

ι'. Παρὰ δὲ τῷ Πλάτῳ τοῦτον ἔδεν ἔστι, ὅσον ἐν ταῖς τῶν μειρακίων ἡλικίαις· οἷος, ὅτι τὸ

introductionem, & quasdam fal-
tationum species, & oscula, cum
aliis talibus, literis prodere qua-
dam cum voluptate non veretur:
quum Plato, sicut ipsemet ait,
mulieribus hæc relinquens, sim-
plicitatem rerum ad gravio-
rem quandam speciem traducat.

8. Xenophon autem in histo-
ricis quoque talis est, qualis & in
aliis libris: veluti quum dicit mi-
lites gramineis coronis usos: item,
quod cum pueris, tanquam surdis
ac mutis, loquuti sint: & quod
ἐν κρατὶ bibendum eis erat capite

demisso, bovis instar. N
& his familia, quadam exin-
plicitate delectant; cuius
Platonem non itidem re-

9. Etiam in per-
tationibus magis ex-
phon, quum simplices, &
fictionis expertes, & ten-
jucundos, animorum in-
tando exprimit; ut inde
adhuc pueri, & quædam
hujus generis.

10. Ad apud Platonem
tale, præterquam in
ætate: veluti quum The-

TESTIMONIA DE XENOPH.

τοι, ἢ πὶ τοῦτον ὡς ποιοῖ εἰσαγγή, πάντως ἔκρεται τὸ
 ὅτι Κύρος διήκων ὅτι λέγω, παρὸς ἐπὶ οὐτῷ, ἢ κρετὰ ὅ
 ὅτι Ἀρμενίας γενομένης, ἢ ὅσα ποιοῦται.

ια'. Ἰδὲν δὲ Ξενοφῶντος καὶ ὅ κατὰ ποσὰ λήξῃ-
 ματα λήξῃται ποιητικῶς πὺς λέξεσι, πολὺ τ' ἄλλων τῇ
 φύσει διειρητικῶς λέξεων· ὡς περ ὅταν λέξη ποιοῦν, ἢ
 ὅσα ποιοῦται.

vel aliam quandam ejusmodi per-
 sonam introducit; omnino tamen
 alia ratione, quam qua Cyrus ille
 Xenophonteus, de quo loquor,
 adhuc puer introducit; vel uxor
 Tigranis Armenia, vel quæ alia
 sunt ejusmodi.

II. Est & illud Xenophonti
 peculiare, quod per intervalla
 nonnunquam verbis quodam mo-
 do poetiis utitur, quæ natura sua
 plurimum ab aliis verbis differe-
 runt: veluti quum ποιοῦν dicit,
 & quæ sunt ejus generis alia.

Cicero de Oratore lib. 2.

Denique etiam à Philosophia profectus princeps Xenophon So-
 craticus ille, scripsit Historiam, leviori quodam sono usus, & qui
 illum impetum Orationis non habeat; vehemens fortasse minus, sed
 aliquanto tamen, ut mihi quidem videtur, dulcior.

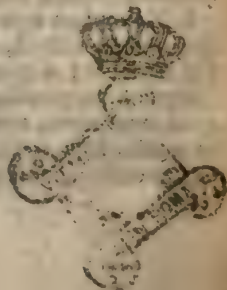
Xenophontis sermo, est ille quidem melle dulcior, sed à forensi
 strepitu remotissimus. *Id.*

Xenophontis voce Musas quasi locutas ferunt. *Id.*

Quintilianus Instit. l. 10. c. 1.

Quid ego commemorem Xenophontis jucunditatem illam inaffe-
 ctatam, sed quam nulla possit affectatio consequi? ut ipsæ finxisse
 sermonem Gratiæ videantur: & quod de Pericle veteris comœdiæ
 testimonium est, in hunc transferri justissima possit, in labris ejus
 sedisse quandam persuadendi Deam.

FINIS.

IMPERATORUM
PERSICORUM

AD

XENOPHONTIS HISTORIAM

SPECTANTIUM

SERIES CHRONOLOGICA

Juxta Calculum Cl. DODWELLI.

LIBRARY

MUSIUM

IN

AMERICAN MUSEUM

OF NATURAL HISTORY

NEW YORK

1854

SERIES CHRONOLOGICA IMPERATORUM PERSICORUM &c.

Juxta Calculum DODWELLIANUM.

*Ante Chr.
Epoch. Vulg.*

Cyrus Cambyſis Perſarum Regis fi-
lius (cujus de Inſtitutione Xeno-
phon ſcripſit Libros Octo, *Ol. 55. 1.*
ante *Chr. Epoch. vulg. 560.*) Croeſum
& Sardes cepit (*lib. VII. Inſtit. cap. 2.*)
* *Ol. 58. 1. hoc eſt, ante Chr. Epoch. Vulg.* } 548.

Babylonem cepit, adeoque totius Aſiæ
imperium obtinuit. } ^b 539.

Post Captam Babylonem regnavit ann. 9.
ideoque in univerſum 30.

Cambyſes Cyri filius natu major patri
mortuo ſuccedit. *lib. VIII. Inſtit. p. 544.* } ^c 530.

Darius Hyſtaſpis (cui Cyrus Gobryæ fi-
liam uxorem dedit. *Inſt. lib. VIII. cap. 4.*
ſect. 11, 12.) filius, poſt Cambyſem im-
perio Perſarum potitus eſt. } ^d 522.

Xerxes Darii filius regnare cœpit. ^e 486.

^a Vide *Marſham. ſed 59. 1. Petav.* Ego *Marſhamo* potius aſſentior.
^b Post Jan. 5. *Thoth anni Nab. 309.* ^c Post *Thoth anni Nab. 218.*
Januar. 3. ^d Addend. ad *Diſſert. Dodwellianam de Cycl pag. 906.*
^e *Annal. Thucyd. pag. 44.*

Artaxerxes Xerxis filius, cognomine Longi-
gimanus, regnare cœpit. } ^a 465.

Hoc regnante (viz. Artaxerxe) Bellum
Peloponnesiacum cœpit. } ^b 431.

Darius, cognomento Nothus, (& Artaxer-
xis Cyrique cognomine junioris pater.
lib. I. cap. 1. §. 1. Avas.) regnare cœpit. } ^c 424.

Artaxerxes, cognomine Mnemon, patri
defuncto succedit. *lib. I. cap. 1. §. 3. Avas.* } ^d 405.

Cyrus copias ducit adversus fratrem Ar-
taxerxem in Asiam superiorem. *lib. I.
cap. 2. Avas.* } ^e 401.

Ochus Artaxerxi mortuo succedit. ^f 359.

Xenophon ^g mortem obiit ann. 359. vel superiori
Olymp. 105. 1. Laert.

^a Annal. *Thucyd.* Ante-Pelop. p. 78 &c. ^b Vide Annal. *Thucyd.*
p. 118. ^c Vide Ann. bell. *Pelop.* II. & XX. ^d Ante Dec. 2. *Thoth*
ann. *Nab.* 344. vide *Petar.* Doct. Temp. X. 29. ^e Vide Chronol.
Xenoph. p. 13. ^f Post Nov. 21. *Thoth* anni *Nab.* 389. anno Julian.
sup. è Canone Astronomic. ^g Vide plura in Apparatu *Dodwelliano*
ad Annal. *Thucyd.*

I N D E X

Rerum & Verborum in Scriptis Xenophonteis præcipue memorabilium.

In hoc Indice	{	Παιδ. five Π.	{	denotat Libros, qui inscribuntur.	Κύρου Παιδείας.
		Αναβ. five Αν.			Κύρου Αναβάσεως.
		Ελλην. five Ελλ.			Ελληνικῶν Ἰστοριῶν.
		Αγρο. five Αγ.			Λόγος εἰς Αἰγυπτίαν.
		Λακ. five Λ.			Λακεδαιμονίαν Πολιτείαν.
		Ἀθην. five Ἀθ.			Ἀθηναίων Πολιτείαν.
		Συμπ. five Σ.			Συμπόσιον.
		Ιερ. five Ι.			Ἰερῶν ἢ Τυραννικῶν.
		Προ. five Προ.			Πόροι ἢ περὶ Προσόδων.
		Απομν. five Απ.			Απομνημονευμάτων.
		Απολογ. five Απολ.			Σακράτης Απολογία.
		Οἶκον. five Οἶκ.			Οἰκονομικῶς.
		Ιππικ. five Ιππ.			Περί Ιππικῶν.
		Ιππαρχ. five Ιππα.			Ιππαρχικῶς.
		Κω. five Κ.			Κωμικῶς.

A

Pag. Sect.

A Abradatas Susorum Rex	Παιδ. 262.	1
Uxor ejus à Cyro capta	ibid. ibid.	
Ipse ad Cyri exercitum venit	355.	24
Comitatus est exinde Cyrum contra Cræsum	386.	12
Immisso in Ægyptios curru interficitur	406.	16
Mortuus lugetur, eique honorifice parentatur	422.	2
Abrocomas Cyri [junioris] hostis	Αναβ. 24.	20
Ejus milites Græci ad Cyrum deficiunt	26.	3
Unus è quatuor Ducibus, five Prætoribus copiarum regiarum	49.	10
Abinthio referta Arabiæ quædam planities	33.	1
Abydus urbs, ejusque situs	Ελλην. 256.	6
Eam in Lacedæmoniorum amicitia continet Der-cyllidas	254.	2
	[] A	Abydeni

	<i>Pag.</i>	<i>Señ.</i>
Abydeni Lacedæmonios ejicere recusant, jubente Pharnabazo	257.	6
Eorum ager à Pharnabazo devastatur	ibid.	ibid.
Academia, locus Athenis	ΕΛΛ. 76. 4.	1 ππρχ. 67.
Qualis ibi instituenda Equitatio	71.	14
Acarnanes Atheniensibus auxiliantur	ΕΛΛΗ. 209.	10
Atheniensibus juncti Achæos invadunt	243.	1
Pacem cum Achæis, societatem cum Lacedæmoniis pepigere	249.	1
Eos Achæis amicos efficit Agesilaus, & sibi foederatos	Αγισ. 26.	20
Eorum cum Agesilao pugna	ΕΛΛ. 246.	7
Achæi ab Acarnanibus, Atheniensibus, & Bœotiis obsidentur	243.	1
Legatos Lacedæmonem mittunt	244.	1
Achaici Pthiæ montes	Αγισ. 19.	5
Acherusias Peninsula	Αναδ. 331.	2
Achilles Συμπ. 148. 6. Patrocli amicus	Συμπ. 190.	31
Chironis discipulus	Κυμης. 101.	2
Acrorii	ΕΛΛ. 154.	21
Adeps Delphinorum olei loco	Αναδ. 279.	16
Adimantus Leucorophidæ filius	ΕΛΛ. 30.	9
A Lyfandro captus gratiam apud hostes invenit	72. 20. & 73.	22
Adulteros occidendi impunitas	Ιερ. 217.	3
Adufius in Cariam à Cyro mittitur	Παιδ. 426.	1
Deinde in Phrygiam Hellespontiacam	429.	4
Ægæum mare	Οικ. 132.	27
Æginetæ muro cinguntur	ΕΛΛ. 276.	2
Ægospotamos, locus è regione Lampfaci	68.	13
Ægyptii à Cyro subacti	Παιδ. 4. 4. & 538.	10
Ex universis, qui cum Cræso militabant, fortissimi	411.	22
Cyro se dedunt, ea lege ut contra Cræsum non militarent	ibid.	21
Urbes iis donat Cyrus in Asia superiori, quæ idcirco Ægyptiorum urbes appellantur	ibid.	ibid.
Eorum Rex bellum Persis inferre parat	Αγισ. 29.	28

	<i>Pag. Sect.</i>
A militibus suis deseritur; Reges duo, seditione orta, in Ægypto creantur	30. 29
Ælyzia urbs	EM. 354. 66
Æneas Stymphalius, Arcadum Imperator	472. 1
Tyrannidem Euphronis subvertit	ibid. 2
Dum hostem vult conservare, unâ cum illo præ- ceps per saxa actus interiit	Ar. 239. 9
Æneas venandi arte à Chirone eruditus	Kw. 101. 2
Pietate insignis	105. 15
Æneſias Ephorus Lacedæmonum	EM. 84. 7
Ænians Agesilai hostes	Ar. 19. 6
Æolenses Ar. 6. 18. Lacedæmonum socii	21 11
Æschines unus ex triginta in Oligarchia Athen.	EM. 82. 2
Socraticæ doctrinæ studiosus.	● <i>Epist. ad Æschinem</i>
Æschylus Phliasis	Συμπ. 170. 63
Æsculapius Chironis discipulus	Kw. 101. 2
Mortuos suscitavit	102 6
Ætoli cum Agesilao fœdus ineunt	Ar. 26. 30
Achæis amici	
Agamemnon populorum Pastor cur dictus ab Ho- mero	Ατομ. 135. 1
Agasias Stymphalius	Αναλ. 139. 21
Ejus integritas	368. 12
Agathon, Poeta à Pausania adamatus	Συμπ. 191. 32
Agesilaus è profapia Herculis	Ar. 1. 3
Filius Archidami, Rex à Lacedæmoniis creatur posthabito Leotychida, Agidis filio	3. 5
In Asiam contra Xerxem proficiscitur	ibid. 7
Contra Tissaphernem expeditionem suscipit	EM. 163. 3
Cum Tissapherne inducias facit	Ar. 4. 10
In induciis à Tissapherne violatis perstat	5. 11
Ejus ad Tissaphernem nuntium	6. 13
Equitatu non instructus	ibid. 15
Misericors in captivos	8. 21
Equitatum conquirit	9. 23
Coronas Dianæ suspendit	11. 27
In Sardianam regionem proficiscitur, & Persas fundit	13. 32
	Sardinum

	Pag.	Seçt.
Sardium Pomæria devastat, Apollini Delphico		
decimas consecrat	15.	34
Barbari ad eum deficiunt	ibid.	35
Hellespontum trajicit, celer in conficiendo itinere	17.	1
Victis Theſſalis ſtatuit trophæum	19.	5
Fugat Argivos	22.	11
Ab hoſtibus coronatur	ibid.	ibid.
Pugnat cum Thebanis	ibid.	12
Vulneratur	23.	13
Ejus pietas	ibid.	ibid.
Milites coronari jubet	24.	15
Domum revertitur	24.	16
In Argivos proficiſcitur	ibid.	17
Agrum Corinthiacum vaſtat, Pelopponenſi portas aperit, & domum revertens Præna abſolvit	ibid.	ibid.
Piræum aggreditur	25.	18
Capit	ibid.	19
Victis Arcarnanum copiis trophæum ſtatuit	26.	20
Phliuntem aggreditur, profugos reſtituit, & pacem	ibid.	21
Amicorum ſatum ulciſcitur	27	23
Urbem mœnibus carentem defendit, civitati opes parat	28	25
In legatione imperatoris munus obit	ibid.	26
Legatus trophæum de hoſtibus ſtatuit	ibid.	ibid.
Domum deducitur magna cum pompa	29.	27
Ejus ætas 80 ann.	ibid.	28
Alterum Ægypti Regem adjuvat, alterum vincit	31.	30
Ejus pietas	32.	2, &c.
Juſtitia	33. 1 &	55. 4
Gratitudo	34.	2
Munificentia & continentia	ibid.	3
Semiſſem rerum Agidis propinquis ſuæ matris communicat	35.	5
Ejus cum Tithrauſte colloquium	ibid.	6
Temperantia	36.	1, 2
Tolerantia	37.	3
Caſtitas	ibid.	4, 5
		Fortitudo

	<i>Pag. Sect.</i>
Fortitudo	39. 1,2,3,4
Amor in patriam	42. 1,2,&c.
Perfis infestus	44. 7,&c.
Mire comis	45. 1,&c.
Nihili egens	48. 6
Ejus habitatio	ibid. 7
Facilis ad eum aditus	49. 2
In voluptate parvus	ibid. 3,4,5
Pulchrum posteris exemplum	52. 2
A puero famæ cupidus	53. 4
Ab omnibus inculpatus obiit	ibid. ibid.
Delatoribus infestus	56. 5
Statuam suam erigi vetat	ibid. 7
Liberalis	55. 3 & 56. 8
In secundis rebus modestus, In adversis hilaris	55. 2 57. 10
In senecta vegetus	59. 15
In patria sepultus	60.
Claudicabat	EΛ. 156. 3
Mortem Agesipolis ægre tulit	321. 20
Phrygiam populatur	191. 1
Piræum copias ducit	233. 3
Agesipolis Deorum jussu inducias Argivorum solvit	250. 2
Instaurat bellum Olynthiacum	316. 8
Febre corripitur, & mortem obit	321. 19
Agis Laced. Rex exercitum ducit	151. 17
Eundem dimittit	153. 21
Mortem obit, & honorifice sepelitur	155. 1
Eo mortuo, contendunt de regno Leotychidas & Agesilaus.	ibid. ibid.
Agrigentum urbs ad deditionem fame compulsæ	81. 14
Alcibiades Socratis auditor	Απομ. 14. 13
A Tissapherne captus Clazomenas noctu aufugit	EΛ. 3. 6
Mindarum superat, classemque ejus diripit	6. 12
Exul eligitur dux cum Conone & Thrasylulo	26. 4
Athenas reversus summo applausu excipitur	29. 8
A quibus corruptus	Απομ. 18. 24

	Pag.	Seçt.
Cum Pericle tutore suo differuit, nondum an- nos 20 natus	25.	40
Amphiarus à Chirone venari edoctus	Kuw. 101.	2
Expeditione adversus Thebas susceptâ, maximam laudem consecutus	103.	8
Amphidoli populi	ΕΛΛΗΝ. 152. 18. item 208.	9
Amyclæ urbs in Laconia	Αγιν. 48.	7
Illuc Agefilaus profectus est in civili plauastro	ibid. ibid.	
Anaphaustus, seu Anaphlystus, locus Atticæ	Περ. 271.	43
Anaxagoras Solem esse lapidem ignitum dicebat	Απ. 261.	7
Maxime elatus, quippe quod Deorum machinas enarrasset	260.	6
Anaxibius navarchus, ejusque perfidia	Αναξ. 377.	2
Græcos Byzantii vendi jubet	387.	23
In ineunda Pharnabazi gratia elusus	390.	4
Abydum mittitur, ejusque Præfectus statuitur	ΕΛΛ. 271.	32
Solum se hostibus objicit pro suorum salute	274.	38
Anaxilaus accusatus quod Byzantium prodere vo- luisset, conservandi ejusdem exultatione usus, absolvitur	23.	12
Anaximander	Συμπ. 143.	6
Andrii ab Atheniensibus in fugam vertuntur	ΕΛΛ. 30.	10
Andromachus Eleorum Præfectus mortem sibi con- sciscit	487.	19
Anippus captus mortem sibi consciscit præ mœrore	279.	25
Hannibal Siciliam aggreditur	13.	27
Antalcidas Laced. legatus ad Teribazum	260.	12
Antilochus, Chironis discipulus	Kuw. 101.	2
Solus apud Græcos Φιλοπάτωρ appellatus	105.	14
Antiochus Pancratiastes ab Arcadibus ad Regem Persicum legatus	ΕΛΛ. 451.	23
Antipho voluit Socratis auditores ab eo abducere	Απ. 54.	1
Ejus cum Socrate dissertatio	ibid. ibid.	
Antisthenes Imperator belli electus	142.	1
Socratis auditor, ab eo nunquam discedit	190.	17
Anytus ob servilem filii educationem infamis	Απολ. 283.	31
Ad eundem Socratis de filio ejus verba	ibid. ibid.	
Apaturia, festum in quo parentes & cognati inte se conve-		

INDEX.

7

	<i>Pag. Sect.</i>
conveniunt	Ελλην. 52. 5
Apollodorus à Socrate nunquam discedit	Απομν. 190. 17
Socratis studiosus fatum ejus molestissime fert	Απλ. 281. 23
Apum œconomia	Οικον. 52. 32
Aquila aurea super longam hastam extensa, signum	
Cyri & Regum exinde Persicorum	Παιδ. 395. 2
Arabes à Cyro subditi	4. 4
Ab Assyriis victi	49. 2
Arabix trans Euphratem sitæ descriptio	Αναβ. 33. 5
Araspes Medus, Cyro à puero sodalis	Παιδ. 262. 1
Huic Cyrus captam Pantheam tradit asservandam	ib. ibid.
Ejus colloquium cum Cyro de vi amoris	263. 2
Amore Pantheæ captus	351. 18
A Cyro mittitur in Lydiam explorandi causa	353. 21
Ad Cyrum redit	380. 7
Arcades una cum Bœotis Laced. opprimunt	Αγισ. 27. 23
Archedemus pauper, sed dicendi agendique peritissimus	Απομν. 125. 3
Amicus Critonis	127. 8
Archestratus in vincula conjectus, quod diceret pacem cum Lacedæmoniis ineundam	Ελλην. 78. 9
Archidamus Agesilai fil. belli Dux eligitur	399. 18
Ejus illustris victoria una cum prodigiis secundis	490. 23
Femore trajecto vulneratur	450. 21
Arcus Barbarorum quales	Αναβ. 201. 16
Areopagus locus Athenis qualis	Απομν. 153. 20
Argentifodinæ Athenis	Πορ. 251. 5
Argentum patrium metiri medimno, quid	Ελ. 152. 20
Arginusæ è regione Lesbi ad Maleam promontorium	45. 19
Argivi Agesilai hostes	Αγισ. 21. 9
Ab eo fugantur	22. 11
Cum eo societatem ineunt	25. 20
Deficiunt & una cum Elæis &c. Lacedæmonem adoriuntur	27. 24
Ariæus Cyri (junioris) Præfectus in cornu sinistro exercitus	Αν. 53. 4
A Græcis per regiones alienatur	99. 1.
Ejus perfidia	Οικ. 29. 19
	Aribæus

	Pag. Sect.	
Aribæus Cappadocum Rex, ejusque copiæ	Παιδ. 87.	00
Ariobarzanes Sesti Rex obsessus	Αγυσ. 29.	26
Aristarchi adversa fortuna	Απομν. 116.	2
Is Cleandri successor & Byzantii præfectus	Αναβ. 389.	3
Græcos non pauciores 400 vendit	ibid. ibid.	
Aristippi cum Socrate sermocinatio	Απομν. 64.	1
Aristodemus Herculis filius	Αγυσ. 48.	7
Cognomine Parvus	Απομν. 43.	2
Armenii Regis copiæ	Παιδ. 88.	
Ipsè à Cyro captus est, una cum uxore & liberis	143.	2
Amicus Cyro evadit fidelissimus	160.	24
Artamas Phrygiæ magnæ Princeps	87.	00
Ejus copiæ	ibid. ibid.	
Artapatas fidelissimus Cyri junioris sceptrifer	Αναβ. 60.	20
Artaxerxes Darii & Parysatidis filius	1.	1
Cyrum fratremprehendit, & mox liberat	2.	3
Quantas copias duxit contra Cyrum	49.	9
Pacem constituit inter Laced. & Athen.	Ελλην. 291.	32
Ejus literæ de pace	ibid. ibid.	
Regum Persicorum primus qui vino indulgit	Π. 556.	7
Asiatici uxores, liberos, omniaque pretiosissima in bellum secum ducere solebant	309.	2
Afini sylvestres plurimi in Arabia	33.	2
Assyriorum Rex Syros, Arabas, Hyrcanios, & Bactrianos subegit, necnon Medos debilitare conatus est	49.	2
Fœdus hanc ob causam iniit cum Cræso Lydorum Rege, aliisque Principibus	ibid. ibid.	
Ejus copiæ quantæ	88.	
Ejus oratio ad Milites	189.	20
Noctu castra sua deserit	202.	3
A Gobrya ad duellum provocatur, ejusque responsum	289.	4
Gadatz regionem invadit	306.	2
Gobryæ filium cuspidè transfodit	257.	
In Lydiam fugit ad Cræsum	348.	15
Assyrii Cyri vi subditi	4.	4
Astyages Medorum Rex, & Cyri avus maternus	Π. 6.	1

INDEX.

9

	Pag.	Sect.
Ei mortuo Cyaxares filius in regno succedit	49.	2
Athenæ in medio Græciæ & totius terræ, sitæ	Πορ. 251.	6
Earum obsidio	Ελλην. 76.	4
Earum deditio, murorumque everfio	80.	13
Pax & ἀμυνσις ibidem constituta	124.	
Decreto Senatus Duces octo damnati sunt, & ex iis sex qui aderant, interempti	61.	12
Oligarchia 30 virorum ibidem constituta	81.	2
Decem Præfecti ibidem constituti	83.	6
Atheniensium strages ad Coreffum, duce Thrasylo	15.	6
Strages, duce Conone 42. 11. altera, eodem duce	71.	18
Strages tertia, duce Diomedonte	44.	16
Athenienses contra Tyrannos bellum gerunt	114.	14
Athenienses Thebanis se adjungunt	184.	9
Rurfus maris obtinent imperium	281.	13
Eorum navigia piscatoria capit Teleufias	285.	20
Pacem defiderant	288.	26
Lacedæmoniis auxilium ferunt	432.	39
Athenienses mari, Lacedæmonii terra præftant	438.	
Voto factò, Xerxem devicerunt	Αναγ. 149.	7
Muros reftaurant	Ελλην. 259.	10
Cum Agide bellum gerunt	11.	24
Obselli neque inducias, neque pacem impetrare potuerunt	77.	8
Fame domantur	78.	10
Bello fracti pacem cum Lacedæmoniis ineunt	367.	2
Corcyrenfibus fuccurrendum decernunt, & auxi- lia mittunt	369.	7
Eorum respublica improbis potius quam probis confultat	Αγ. 101.	1
Eorum plebs plus poteft quam Optimates	105.	10
Artis nauticæ periti	116.	19
Eorum facrificia	113.	9
Eorundem Fefta quamplurima	119.	2
Nempe Bacchanalia &c.	120.	4
Arcadibus opem ferunt fub Lyfiftrato & Age- filao	Πορ. 256.	7
Agefilai hoftes	Αγνο. 19.	6

[] B

Præmiorum

	Pag.	Seft.
Præmiorum valde avidi	Ιππασχ. 63.	26
Majorum gloria elati	86.	3
Atticæ terræ descriptio	Περ. 250.	3 &c.
Ad mercaturam commodissima	254.	1
Antifodinæ in Pangæo	Ελλην. 300.	
Item in campo juxta Cræmastem	273.	37
Autolycus, quinquertio	Συμπ. 125.	5
Forma & modestia insignis	127.	8
Patre Lycaone superbus	146.	13
Autophradates Agefilaum veritus fugit	Αγασ. 29.	26
Averruncus Αποτρεπτικός	Συμπ. 158.	33

B

Babylon à Cyro obsessa, & capta	Παιδ. 435.	&c.
Rex ejus à Gadata & Gobrya occiditur	440.	11
Commeatus ibidem repositus in annos viginti	436.	7
Bacchicus numerus	Συμπ. 196.	3
Bactriani Cyro subditi	Παιδ. 4.	
Belesis præfectus Syriæ & Assyriæ	Αναβ. 462.	14
Ejus Regia ubi sita	29.	10
A Cyro excinditur, & regia ejus crematur	30.	10
Belli Pelopponesiæ finis	Ελ. 84.	7
Bithynorum Pharnabazus præfectus	Αναβ. 462.	14
Bœoti à Thebanis circumventi	Απομ. 147	2
Malè erga ipsos affecti	ibid. ibid.	
Se Atticam invasuros minitantur	148.	4
Lacedæmonios superant	Αγασ. 27.	23
Cum pueris consuecunt	Δακ. 69.	13
Optimates vulgus in servitutem reducit	Αδην. 123.	11
Galeis præstantissimis insignes	Ιππ. 50.	3
Sese ob majores efferunt	Ιππασχ. 86.	3
Bœotia	Απομ. 155.	25
Bœotiam populatur Agefilaus	Αγασ. 27.	22
Bœotorum focii 17. 2. adversus Lacedæmonios	19.	6
Byzantii obsidio	Ελλην. 22.	10
Ejusdem proditio	24.	13

C

	<i>Pag. Sect.</i>
Cadusti se Cyri copiis adjungunt	Παιδ. 295. 13
In extremo exercitus agmine collocantur à Cyro	300.
Ab Assyriis opprimuntur	310. 8
Calami sitim restinguentes	Αναλ. 224. 19
Calami odorati copia	33. 1
Callias Hipponici filius pro pace apud Lacedæmo-	
nios legatus	Ελλ. 381. 1
Atheniensium peditum dux	239. 13
Ingentem pecuniam sapientiæ discendæ causa de-	
dit Protagoræ aliisque	Συμπ. 126. 5
Callicratidas Lyfandro succedit	Ελλ. 37. 3
Homo minime aulicus .	39. 6
Ejus dictum egregium	47. 23
Callixenus omnibus exosus fame perit	61. 2
Calpæ portus situs	Αναλ. 345. 1
Cambyfes Persarum Rex, Cyri pater	Παιδ. 6. 1
Ejus cum Cyro colloquium de munere imperato-	
rio recte obeundo	56. 1 &c.
Ejus oratio ad Cyrum & Persarum principes	528. 12
Cambyfes Cyri fil. regno præficitur à patre morituro	544.
Camelos equi metunt	405. 14
Canes castrati ad venationem & custodiam nihilo de-	
teriores redduntur	451. 22
Eorum ornamenta	Κω. 128. 1
Quomodo hortandi à venatore	133. 17
Eorum genera duo, castorium & vulpinum, &	
cur ita dicta	109. 1
Vulpinorum canum descriptio	109. 2
Castoriorum sive venaticorum descriptio	113. 1
Canum venaticorum nomina qualia	138. 5
Capitha genus mensuræ	Αναλ. 35. 6
Cappadoces à Cyro subditi	Παιδ. 4.
Caranus quid significat	Ελλ. 25. 1
Carbatini calcei quinam	Αναλ. 221. 11
Carduchi in montes fugiunt	187. 6
Græcos invadunt	188. 7

	Pag.	Señ.
Carmina quædam concinere solent prælium in-		
euntes	209.	20
Cares Cyro vi subditi	Παιδ. 4.	
Seditione inter eos orta Cyri opem implorant	426.	1
Carthaginenses in Siciliam copias mittunt	Ελλ. 13.	27
Carthaginense linum retibus conficiendis aptis-		
simum	Κω. 107.	4
Castrametandum quomodo censuerit Lycurgus	Λακ. 90.	1
Cebes Socratis auditor	Απομν. 28.	48
Celænzæ urbs Phrygiæ, & Cyri regia	Αναβ. 9.	9
Celtæ & Hispani mittuntur in subsidium Laced.	Ελλ. 444.	9
Ceparum usus & bonitas	Συμ. 150. 8 &c.	
Cerberum ubi adiisse dicitur Hercules	Αναβ. 331.	2
Chalcedon ab Atheniensibus obsidetur	Ελλ. 19.	2
Chaldæi à Cyro debellantur	Παιδ. 161.	1
Ad Indos sæpe proficisci soliti	171.	13
Chalybes ferro fodiendo victum quærunt	Αναβ. 282.	1
Populi fortissimi, eorumque arma	248.	10
Charmides Glauconis filius, & unus è decem in Pi-		
ræo præfectis occisus	Ελλ. 112.	12
Reipublicæ negotia invitatus tractat	Απομν. 164.	1
Socratem saltantem deprendit	Συμπ. 138.	19
Effert sese ob paupertatem	144.	9
Jocus ejus in Niceratum	149.	8
Charicles legislator	Απομν. 21.	31
Interdicit Socrati juvenum consuetudinem	23.	35
Cherisophus Imperator Græci exercitus statuitur	Αρ. 330.	22
Præfectum percutit	228.	2
Ei imperium abrogatur	334.	7
Ejus oratio in rebus afflictis	145.	2
Ejusdem obitus	348.	8
Chiron Centaurus, venationem didicit ab Apolline		
& Diana	Κω. 101.	1
Longævus 102. 3. ejus prosapia	102.	4
Ejus discipuli 101. 2. omnes extiterunt viri boni	165.	18
Chrystantas ex Paribus Persicis, prudens &c.	Παιδ. 116.	2
Lyciæ & Ionici satrapas à Cyro constitutus	533.	4
Cilices Cyro subditi	4.	

	Pag.	Señ.
Cleander Xenophonti consulit	Avat. 379.	6
Ejus humanitas	390.	3
Cleanor Arcas malle se mori dicit, quam arma tradere	79.	8
Clearati Centurionis perfidia	306.	9
Clearchus Lacus Ramphii filius	Em. 12.	25
Exul Cyro minori copias conscribit	Avat. 4	9
Post mortem Cyri Græcorum militum Impera- tor eligitur	85.	3
Tissaphernen convenit, & fraude prehensus est	Av. 117.	7
Ad Regem deductus capite truncatur	120.	1
Cleombrotus juxta Plataas exercitum ducit	Em. 331	14
Cum Thebanis pugnam committit	394.	9
A Thebanis superatur	396.	13
Cleonymum Sphodriæ filium & fortissimum deperit		
Archidamus Agesilai filius	336.	25
Interficitur	396	14
Clito statuarius, ejusq; cum Socrate colloquium	Av. 180.	6
Colchi Græcis in armis occurrunt	Avat. 246.	7
Colchicum mel insanum reddit edentem	249.	16
Colossæ urbs magna & opulenta	8.	6
Columbæ Syris sacrosanctæ	29.	9
Comis alienis apposititiis utuntur Medi	Paul. 18.	2
Conjuratio Lacedæmone prodita	Em. 158.	6
Conon Atheniensium dux eligitur	35.	10
A Callicratida terra marique obsessus	42.	13
Cum navibus suis aufugit	71.	19
In vincula conjicitur à Teribazo	262.	16
Corcyram insulam Mnasiippus ferro ac igne vastat	368.	4
Corinthus capitellum columnæ sponte sua decedit	223.	5
Corinthus Argivis subjecta	Argo. 24.	17
A Lacedæmoniis debellata	44.	5
Corinthii ab Athen. deficiunt	Em. 480.	4
Corinthiorum quorundam nefarium facinus	222.	2
Coronea civitas Bœotiæ, cujus in agro prælium com- missum est inter Laced. & Thebanos	Argo. 21.	9
Cotys Paphlagonum præfectus, Sesti obsidionem præ timore Agesilai solvit	29.	26
Agesilai partes sequitur	Argo. 32.	4
	Cranonii	

	Pag.	Seç.
Cranonii Theſſaliæ populi, Bœotorum focii	Λυσ. 17.	2
Cretenſes canes ad venandos apros aptiſſimi	Κω. 149	1
Critias civitatem Athenienſium malis affecit	Απομ. 13.	12
Socratis auditor	14.	13
In Theſſaliam fugit	18.	24
Euthydemī amore captus	20.	29
Unus triginta virorum	21.	3
Obtreſtat Socrati	ibid. ibid.	
Crito Socratis auditor	28.	48
Archidemo opitulatur	125.	4
Critobulus Critonis filius	39.	8
Formæ elegantix ſuperbus	Συμπ. 144	7
Amator Clinix	151.	14
A pueritia Socratis curæ commiſſus	155.	23
Crœſus Lydorum Rex.	Παιδ. 87.	
Eligitur Imperator copiarum omnium contra Me-		
dos Perſasque confederatarum	362.	5
Devictus à Cyro Sardes profugit	412.	1
Captis Sardibus, ad Cyrum adducitur	415.	4
Cteſias Medicus, & Hiſtoriographus	Ανα. 60.	18
Currus agitatio Trojana qualis	Παιδ. 349.	16
Apud omnes Aſiaticos olim in uſu, tandem à		
Cyro abrogatur	ibid. ibid.	
Nova curruum forma, & bello aptior à Cyro ex-		
cogitatur	350.	17.
Cyaxares, poſt mortem patris Aſtyagis, regno Me-		
dorum potitur	49.	2
Cyro irāſcitur	240	5
Cum Cyro in gratiam redit	336.	11
Cyro filiam ſuam dat uxorem	530.	13
Ejus copix quantæ	88.	
Cyllene urbs à Cyro Ægyptiis militibus data	411.	21
Cyniſca Ageſilai ſoror	Λυνα. 51.	6
Cyprus à Cyro ſubacta	Παιδ. 4.	
Cyrus Imperatorum Perſicorum primus, quot na-		
tiones ſubegit	4.	4
Cambyſis Perſarum Regis & Mandanes filius	6.	1
Formâ pulcherrimâ, & optima indole	ibid. ibid.	
	Ad	

Ad avum Aslyagem Medorum Regem proficiscitur	Πασδ. 17.	I
Cum avo lepide confabulatur de Saca pincerna	19.	4
Redeunte in Persiam matre, ipse apud avum manet	26.	13
Erga avum ægrotantem pius	29.	2
Venandi cupidus	36.	6
In Persiam redit	48.	I
Auxiliaribus Persarum copiis ad avunculum Cyaxarem ducendis præficitur	51.	6
In Mediam ducit exercitum	86.	2
Certamina instituit, aliaque ad rem militarem spectantia curat	95 &c.	
Sub specie venationis exercitum ducit in Armeniam	134.	13
Nuntium mittit ad Regem Armenium	139.	18
Regem Armenium cum uxore ac liberis capit	143.	2
Chaldæos devincit	161.	I
Fœdus init cum Hyrcaniis, qui exercitum ejus ducunt ad Crœsi castra	213.	7
Crœsi exercitum fugat	218.	14
Prædam ab hoste captam dividi jubet	254.	18
Iter ingreditur ad Gobryam	273.	I
Gobryam mittit ad Regem Assyrium, ut eundem ad duellum provocet	289.	4
Iter instituit ad Babylonem	298.	16.
Exercitum rursus ducit contra Crœsum	374.	I
Equo suo vulnerato excutitur	408.	18
Sardes & Crœsum capit	415.	4
Ad Abradatam occisum Pantheamque uxorem ejus accedit	422.	2
Pantheam consolatus est	424.	4
Sardibus movens Crœsum aliosque Lydos secum abducit	439.	6
Phrygas, Cappadocas, Arabas in potestatem redigit	432.	9
Babylonem rursus venit, urbem capit, & quo artificio	435 &c.	
Eunuchos censet corpori suo custodiendo aptissimos, & quare	450	21 Plurima

	Pag.	Sect.
Plurima instituit de imperio suo recte administrando	Παιδ. 464.	&c.
Imprimis de cultu Deorum	470.	8
Quibus artificiiis amorem suorum sibi conciliavit	478.	1
Pater à subditis appellatus	483.	6
Quanta cum pompa primum profectus est è Regia Babylonia	491.	&c.
Sociis munera ampla largitur, & eos domum remittit	516.	&c.
Jubet tentorium suum in medio castrorum figi, ita ut orientem solem spectaret	521.	2
In Persiam tendens, ad Cyaxarem divertit	523.	4
In Persiam venit ad patrem Cambysem	526.	9
Babylonem è Persia rediens, ad Cyaxarem rursus proficiscitur, & filiam ejus uxorem ducit	527.	11
Babylonem reversus Satrapas mittit ad nationes in potestatem ejus redactas	530.	13
Veredarios instituit	530.	1
Exercitum cogit 120000 equitum, 2000 curruum falcatorum, 600000 peditum	537	9
Nationes universas ab ingressu Syriæ ad mare rubrum & Ægyptum subigit	538.	10
Hyeme degebat Babylone, verno tempore Susis, æstate vigente Ecbatanis	ibid. ibid.	
Vice jam septima, ex quo imperium adeptus erat, in Persiam venit	539.	11
Ibi in somnio de morte instante admonitus est, & mox ægrotat	540.	1
Jubet fil. ne cadaver suum in auro aut argento recondent, sed ipsi terræ quamprimum redderent	ibid. ibid.	
Etiā atque etiā orat, ne vel ipsi filii, vel aliquis alius ipsum conspiceret, posteaquam obvelatus fuerit	550	
Filium natu majorem Cambysem sibi successorē in Imperio statuit, minorem Tanaoxarem Medorum, Armeniorum, & Cadusiorum Satrapam	ibid.	
Mortem obiit	544.	
	551.	

Cyri cum patre Cambyse dissertatio de munere imperatorio recte obeundo	Plaut. 56. 2 &c.
Cum Cyaxare colloquium de militum armis	89.
Oratio ad exercitum suum in Mediam profectum	115. 3
Ad milites suos jam dimicatuuros cum Assyriis	186. 18
Ad eosdem post pugnam	200. 2
Ad exercitum congressurum cum copiis confederatis Crœsi aliorumque Principum	216. 12
Ad cohortium Præfectos, fugatis jam copiis confederatis	222. 19
Ad eosdem de parando equitatu Persico	227. 3
Ad captivos quosdam	236. 3
Ad milites post reditum Indorum in Lydiam missorum	364. 7
Ad Duces ante pugnam cum Crœso	395. 5
Ad Persarum sociorumque Principes, post captam Babylonem	444. 17
Alia ad Pares, sive Homotimos Persicos	454. 26
Ejus Epistola ad Cyaxarem	246. 12
Ejus jam moribundi oratio	541. 3
Ejus Instituta de imperio suo recte administrando	464. &c.
De itinere regio expediendo	521. 3
De castris metandis	523. 5
Cum Crœso ejus colloquium de beneficentia & liberalitate	485. &c.
Cyri precatio, de morte instante admoniti	540.
Ejus imperium quosnam habuit limites	551. 8
Cyro defuncto, res Persicæ in pejus vergunt	552. ad finem.
Cyrus (Minor <i>vulgo dictus</i>) Darii & Parysatidis filius natu minor	Aval. I. 1
Satrapa statuitur à patre	ibid. 2
Ad patrem mortuum ascendit arcessitus	ibid. ibid.
Post patris mortem à fratre Artaxerxeprehenditur, & mox liberatus ad Satrapiam redit	ibid. ibid.
Consilia exinde init de fratre deturbando, & regno ejus arripiendo	2. 6
Copias Græcas aliasque clanculum cogit	3. 6
Ad Asiam superiorem movens, quam belli causam	[] C præ

	Pag.	Seçt.
præ se fert	Avæc. 6.	I
Tarsum Ciliciæ urbem venit	15.	23
Græcorum Ducibus declarat propositum suum, id- que militibus ipsorum communicari jubet	30.	II
In agro Babyl. universas copias media nocte lustrat	45.	I
Clearchum jubet dextrum cornu ducere, Meno- nem sinistrum, ipseque medium ducit agmen	ibid. ibid.	
Quot copias habuit	49.	9
Silanum vatem Daricis 3000 donavit, & quare	51.	14
Appropinquante Artaxerxis exercitu, aciem in- struit, & quo ordine	53. 3	&c.
Commisâ pugna, fratrem vulnerat	59.	18
Ipse interficitur	60.	I
Ejus laudes & virtutes	61.	&c.
Ei interfecto caput & dextra abscinduntur	69.	I
Ad eum descenderunt Ionicæ urbes omnes, excepta Mileto	2.	6
Ejus milites Græci negant se ulterius perfecturos, & quare	16.	I
Eum sequendum contra Regem tandem decernunt	24.	21
Ipse agriculturam maxime æstimavit	Oik. 24.	4
Hortum suum Sardibus Lyfandro ostendit	30.	20
Cyri Avæc. &c. scripta à Themistogene Syrac.	Ελλ. 126.	I

D

Dædalus à Minoe ob sapientiam captus	Απομν. 221.	33
Dailochus Hieronis amasius	Isr. 209.	31
Darii Pers. Regis filii duo, Artaxerxes & Cyrus	Avæc. I.	I
Daricus nummus	25.	21
Decemviri Athenis constituti	Ελλν. 114.	15
Δεκάδραχος, & ejus officium	Ιππνρχ. 64.	2
Delphi oraculo Apollinis insignes	Λαν. 83.	5
Templum à Phocensibus desertum	Περ. 277.	9
Delia feriæ in Delo insula in honorem Apollinis	Απ. 263.	2
Dercyllidas quare Sisyphus cognominatus	Ελλν. 129.	6
Thimbroni succedit	ibid. ibid.	
Paratus ad prælium, tamen colloquium cum Tis- sapherne		

	Pag. Sect.
sapherne non recusat	Ελλην. 149. 14
Abydenos in officio continet	254. 2
Derdas Elimeæ Princeps	310. 28
Ejus facta egregia.	313. I &c.
Dexippi perfidia & pœna	Λακ. 258. 9
Ejus malitia insignis	365. 5
Is tanquam proditor lapidibus petitur	ibid. ibid.
Διαλέγεται unde dictum	Απομν. 250. 12
Diomedes Chironis discipulus	Κω. 101 2
Ejus & Ulyssis opera, Troja capta est	104. 13
Dionysia, festa Athenis in honorem Bacchi	Αδν. 120. 4
Quomodo celebrata	Ιππάρχ. 68. 2
Dionysius Syracusarum Tyrannus quando regna-	
re cœpit	Ελλην. 81. 14
A Carthaginienfibus victus, amittit Gelam &c.	82. 4
Δίδουροι, Castor & Pollux	Συμπ. 190. 29
Dodonæ oraculum Jovis	Πορ. 279. 2
Draco Legislator	Οικ. 97. 4

E

Elei fœdus ineunt cum Lacedæmoniis	Ελλην. 155. 22
Multi cæduntur ab Arcadibus	485. 13
Trophæum statuunt	ibid. 14
Lacedæmonios exuperant	Λυσι. 27. 23
Cum pueris consuefcunt	Λακ. 69. 13
Amasii eorum una in acie collocantur	Συμπ. 191. 34
Ενωμόταρχος Præfectus militum 25	Λακ. 87. 4
Epaminondas bello adoritur Achaiam	Ελλην. 455. 29
Quos habuit socios	501. 5
Spartam ingreditur	504. 11
Interficitur, victoria tamen potitus	511. 24, 25
Ejus Encomium	502. 8
Ephesus, urbs Ionix, qua Agefilaus copias coëgit	
cum Tissapherne dimicaturus	Λυσι. 6. 14
Ephori, magistratus apud Lacedæmonios	Λακ. 73. 3
Emphatice dicti οἱ πάντες	Λυσι. 16. 36
Quorsum creati, & qua potestate præditi	Λακ. 82. 3
Officium eorum	86. 1

	Pag.	Seet.
Non surgunt Regi de fellis Ephoricis	99.	6
Singulis mensibus juramento se adstringunt	99.	7
Ephorum catalogus durante bello Pelop.	EM. 84.	7
Episthenis Olynthii quoddam memorabile	Arab. 415.	5
Epyaxa Cyennesis Cilicum Regis uxor ad Cy- rum venit	10.	12
Huic Cyrus exercitum suum ostendit	11.	14
Hanc in Ciliciam Cyrus dimittit	13.	20
Cum ea Cyrus consuescere dicebatur	11.	12
Eques quatuor auribus, & quatuor oculis donatus	Π. 233.	4
Equestris ordo in urbibus ex quibus consti- tuendus	Ιππι. 8.	1
Equestris viri officium in curando equo	15.	4
Equi dens ætatem indicans, Græcis γράμιν appellatur	10.	1
Equi caput 5. 8. Oculi 5. 8. Buccæ 5. 9. Nares 5. 10		
Collum 5. 8. Cervix 4. 8. Pectus 4. 7. Latera 6. 12		
Genua 4. 6. Femur 4. 7. Colei 7. 15. Lumbi 6. 12		
Ossa crurum 4. 5. Coxæ 6. 13. Maxillæ 5. 9. Spina dorsi supra artus 6. 11. Vertex 5. 11. Memborum omnium soliditas 6. Quinam ad bellum apti 56. 3. Ne fatigentur quomodo cavendum 71. 13. Ne cadant quo- modo cavendum. ibid. Ad laborem qui sunt apti 91. 4.		
Calcitrosi	56.	4
Equi camelos fugiunt	Παιδ. 404.	14
Eorum ungula consideranda	Ιππι. 7.	15
Stercus quotidie exportandum	17.	2
Antequam sudarint, non dandus cibus	Παιδ. 99.	14
Quid curæ sit circa stabulum & stramenta	Ιππι. 17.	2
Et circa pullos	9.	4
Pedes quomodo teretes fiant	56.	4
Equi infrenandi ratio	22.	7
Equus ferox nimium, ad usum belli, uti etiam iner- tior, non ematur	39.	12
Liberalis & voluntarius 45. 17. Bellator ut fiat	12.	7
Vector ut fiat	9.	5
Nunquam iracunde agendum cum equo	23. 13 &c.	
Eteonice præfectus Lacedæmonius Byzantii	Arab. 379.	7
In arcem fugit	391.	13

	<i>Pag. Sect.</i>	
Una cum Lacedæmoniis Thasso pellitur	Ελλην. 11.	23
Ejus prudens consilium in opprimenda suorum militum conjuratione	63.	2
Evagoras Rex Cypri, bellum gerit adversus Persas	266.	24
Euclides Phliasius vates Xenophonti fit obvius	Αν. 456.	1
Eunuchi corporibus Regum custodiendis aptissimi	Π. 450.	21
Euphrates fl. ab universo Cyri minoris exercitu pedibus trajectus, quod divinitus accidisse visum est, & quare	Αν. 32.	17
Euphro Laced. Dux interficitur	Ελλην. 474.	5
Ejus flagitia	476	
Euthydemus multa Sophistarum & Poetarum Scri- pta collegit	Απομν. 205.	1
Quam virtutem expetit	210.	11
A Socrate convictus se nihil scire, cum illo fre- quentissime versatur	224.	40
Εὐρυχίδης unde dictum	207.	7

F

Fabarum usus in Magistratibus eligendis	Απομν. 12.	9
Festis diebus quemquam interficere, etiam dignum, olim nefas	Ελλην. 222.	2
In Festis diebus judicia exercere nefas Athenis	Αν. 122	8
Fœderis percutiendi mos priscis	Ανec. 86.	4
Fœderis fanciendi mos apud Macronas	245.	5
Furta non deprehensa permissa Lacedæm.	Λακ. 67.	8
In Furto Lacedæmones deprehensi loris cæduntur	68.	6

G

Gadatas lachrymatur, quodd spado sit	Παιδ. 316.	14
Cum matre & amicis, Cyro se conjungit	320.	18
In maximum periculum venit	306.	2
Ganymedes à Jove ob virtutem sapientiamque ada- matus & sublatu in cœlum	Συμπ. 190.	30
Unde ita dictus	ibid. ibid.	
Gauliticam pecuniam qui suppilarant, damnati	Αν. 312.	1
Geometria quatenus discenda, ejusque usus	Απομν. 258.	2

	Pag.	Seçt.
Γράσιον Græcis dicitur dens equi ætatem indicans	177. 10.	1
Gobryas Assyrius ad Cyrum accedit, eique se adjungit	Παύδ. 255.	1
Ejus Oratio ad Cyrum	256.	2
Provocat Assyrium Regem ad duellum	289.	4
Gorgias Sophista	Σουπ. 126.	5
Gorgon homines in saxa transformat	155.	24
Græci milites Cyrum minorem secuti barbaros terrent	Αναξ. 11.	18
Milites Artaxerxis sibi oppositos prosternunt	57.	13
Secunda vice Artaxerxis copias superant	72.	8
De morte Cyri tandem cognoscunt	76.	3
Arma tradere jubentur	78.	6
Veniam habent in patriam redeundi	97.	13
Eorum Duces dolo circumventi trucidantur	{ 117. 120.	{ 7 1
Eorum desperatio cæsis eorum Ducibus	130.	3
Novos Duces loco occisorum eligunt	144.	32
Eorum consultatio de reditu in patriam	288.	1
Admodum lætantur ob conspectum mare	242.	18
Eorum, qui salvi ex Asia redierunt, numerus	269.	4
Byzantii portas effringunt	381.	12
Xenophontem ducem sequuntur	401.	3
Ad Seuthen sese conferunt	ibid.	
Græci à victis Persis ingentem prædam auferunt	Ελλ. 174.	24
Legatum ad Persarum Regem mittunt	451.	23
Persas in fugam vertunt	Αναξ. 14.	32
Honore adfecti ab iis à quibus petulanter fue- rant tractati	14.	34
Græci Asiatici Agefilai discessum ex Asia quanto- pere doluerint	16.	31
Persarum castris potiuntur	14.	32
Sponte cum Agefilao profecti sunt ad ferendum suppetias Lacedæmoni	17.	38
Græci nominis urbes, minime in servitutem redi- gendas esse, sed castigandas, dicebat Agefilaus	44.	6
Græci quomodo liberos instituant	65.	1
Eorum ad Persarum Regem legatio	Ελλ. 21.	9
Eorum		

	Pag.	Secl
Eorum victoriâ contra Persas	Ελλαν. 174.	24
Gryllus, Xenoph. pater, beatus quia non longævam, sed virtuti conjunctam vitam elegit	Ep. ad Sotiram	179.
Gylus, Tribunus militum, imperante Agefilao, tro- phæum erigit	Λυσ. 24.	15

H

Hellanodicæ	Λικ. 95.	11
Hellesponti Lacedæmoniorum socii	Λυσ. 21.	11
Heraclidæ	Λικ. 86.	8
Heraclides Xenophontem apud Seuthen crimi- natur	Λικ. 422.	4
Fugit ob surreptas pecunias	439	31
Hercules à Jove adamatus	Συμπ. 190.	29
Trojam cepit	Κιν. 103.	9
Herculis deliberatio de instituenda vita	Απομν. 74	21
Ejus in templo cum nulla arma sint reperta, quod signum inde colligerint Thebani	Ελλαν. 393.	7
Hermocrates Ducum Syracus. calamitatem deplorat	8.	18
Ejus laudes	10.	21
Hermogenes Diodori amicus	Απομν. 129	6
Hipponici filius	264.	4
Ob potentiam amicorum sese effert	Συμπ. 146.	14
Amicus Xenophontis	Epist. ad Æsch.	
Hesiodus	Απομν. 73.	12
Hiero Rex	14. 199.	1
Sortem & regiam & privatam expertus	200.	2
Voluptatem probat majorem esse privato, quam		
Regi, idque ex visu	202. 11 &c.	15
ex auditu	204.	15
ex victu	205. 18 &c.	26
Regem gravius malis lædi, quam delectari bonis	213.	6
Semper quasi in bellis vitam agere	213.	8
Domi parum securum	214.	9, 10
Minime amatum	218.	6
Omnibus diffidentem	219.	2
Omnibus odiosum	220.	5
Opibus parum felicem	221.	6, 8
Privati recensentur voluptates	225.	2
	Regis	

	Pag.	Seçt.
Regis pericula	Isr. 228	11
Ejus sententia de honore Regibus attributo	231.	5
De gravissimo Imperii malo	234.	12
De militibus mercenariis	237.	10
De sumptibus publicis	244.	1 &c.
Hippagretæ Magistratus apud Laced. ab Epho- ris electi & junioribus Præfecti, numero tres, quorum singuli sub se juv. 100 habuerunt	Λακ. 73.	3
Hippias Eleus artem memoriæ docuit	Συμπ. 169.	6
Hippiæ disputatio cum Socrate de justitia	Απομν. 234.	5
Hippolytus Chironis discipulus	Κω. 101.	2
Ob pudicitiam insignis	104.	11
Hipponicus 600 homines habuit in argentifod.	Πορ. 263.	15
Hispani & Celtæ mittuntur in subsidium Laced.	Ελλ. 444.	9
Homerus omnes res humanas in Poematis com- plexus	Συμπ. 148.	6
Homotimi Persici	Παιδ. 51.	5
Hyacinthia festum solenne	Αγισ. 24.	17
Hyrcanii quinam	Παιδ. 209.	1
Cyro se adiungunt	295.	13
Hystaspes ad subigendam Phrygiam Hellepontia- cam à Cyro mittitur	429.	4
Gobryæ filiam ducit	517.	11
I		
Jason Thessaliæ Dux constituitur	Ελλαν. 365.	6
Heracleensium mœnia dejecit	403.	27
Ejus prudentia singularis	401.	21
Ejus potentia quomodo creverit	404.	28
Jasonium litus	Αναλ. 331.	1
Iconium urbs Phrygiæ ultima	13.	19
Indi Cyro subditi	Παιδ. 4.	4
Eorum Rex legatos mittit ad Cyaxarem	126.	1
Alios legatos mittit cum pecunia ad Cyrum	360.	1
Hi legati à Cyro in Lydiam mittuntur	362.	5
Indicæ canes, optimæ ad cervos hinnulosque venandos	Κω. 143.	1
Uti & apros sylvestres	149.	1
Iones		

	<i>Pag. Sect.</i>
Iones Lacedæmoniorum socii	Λυσ. 21, 11
Iphicrates cum classe Timotheo successor ab Atheniensibus mittitur	Ελλιν. 370. 8
Syracusanorum naves subigit	378, 23
Ejus stratagema	377. 21
Ischomachus bonus & honestus appellatur	Οικ. 42. 7
Ejus ad uxorem præcepta	47. 12 &c.
Dissertatio illius & uxoris de rebus familiaribus agendis	47. 15
Conjugii rationem docet	48. 19
Ordinis venustatem & utilitatem	57. 3 & 70. 14
Domus commoditatem ostendit	65. 2
Roganti Socrati vitam suam exponit	79. 7
Agit de villicis instrumentis	87. 4 & 95. 2
De indocilibus	88. 11
De Domini præsentia, quantum valet	92. 20
De agriculturæ facilitate	102. 10
De ejusdem dignitate	102. 12
De natura soli cognoscenda	103. 2
De tempore ferendi	108. 2
De modo sive arte ejusdem	109. 7
De segetum culmibus secandis	113. 2
De arborum consitione	117. 1
De neglectus consequentia	124. 4
De agri inculti mercatione	130. 22
De aliorum præ aliis dignitate	134. 2
Iffus maritima & extrema Cylicæ urbs	Παυδ. 25. 1
Isthmus Cherronesi Thraciæ 37 stadia latus	Ελλιν. 144. 8

K

Κάσανθρος, quid significat	25. 1
----------------------------	-------

L

Lacedæmonii pueros ad furandum adsuefaciunt	Λακ. 67. 8
Ab Atheniensibus navali prælio superantur	Ελλ. 47. 24
Ne Athenæ evertantur, intercedant	79. 12
Athenas occupant	90. 14
A Thebanis fusi	186. 12
Quot copias tum suas tum auxiliares eduxerunt	

[] D

contra

	Pag.	Seç.
contra Athenienses	Ελλην. 208.	9
Pugnam cum Atheniensibus committunt	211.	13
Thebanos prosternunt	219.	14
Legatos Athenas mittunt de impetrando auxilio	424.	33
Terra præstant, uti Athenienses mari	438.	
Eorum sententia de amore puerorum	Συμπ. 192.	35
Duces præstantissimi	194.	39
Apud eos quando equites primum æstimati	Ιππαρχ. 99.	4
Lacedæmon caret mœnibus	Λυσ. 28.	25
Laconica acies Λακ. 88. 5. Epistola	Ελλην. 7.	6
<i>De pluribus vide Spartam & Spartanos</i>		
Lamprocles filius Socratis natu maximus, matri suæ succenset, & Socratis ad eum sermo	Λπομ. 81.	1
Legati tres lapidibus obruuntur	Αναλ. 307.	12
Leotychidas Agidis filius postponitur Agefilao in contentione de regno	Λυσ. 3.	5
Lepores ad Lunam exultant	Κω. 118.	4
Qui tardissimi, qui velocissimi	122.	17
Iis cur hebes visus	124.	26
Eorum sæcunditas	121.	13
Eorum secundum omnia membra descriptio	126.	30
Leporis descriptio, ejusque duo genera	123. 21, 22.	
Venatio	Παυδ. 80.	
Fugit lucem	ibid.	
Ab aquila corripitur	134.	14
Quomodo procumbit	120.	9
Apertis palpebris dormit, clausis vigilat	ibid.	11
Lunæ Eclipsis	Αναλ. 36.	1
Lycurgus Legislator apud Spartanos	Λακ. 61	1
Fœminis exercitia corporis assignat	62	4
Ejus Leges de recta institutione Puerorum	65.	2
De vestitu	66. 3, 4, 5	
De cibis	67.	6, 7
De amoribus erga pueros	69. 14 & 70.	14
De institutione Adolescentium	71.	3
De modestia	ibid.	5
De institutione Juvenum	72.	2
De adulatorum exercitiis	74.	8
		De

	<i>Pag. Sect.</i>
De cibo & potu cujusque ætatis	75. 34
De regendis liberis	Alyss. 77. 1
Floruit sub Heraclidis	86. 8
Constituit pacta inter Regem & Civitatem	97. 1
Leges promulgandi mos	83. 5
Lydi à Cyro devicti	Paus. 4. 4
Atheniensium socii	Por. 253. 3
Lyfander Navarchus à Lacedæm. statuitur	Eclly. 31. 1
Classẽm Athen. de improvise diripit	70. 17
Athenas obsidet	76. 4
Lacedæmonem reddit spoliis onustus	83. 6
Spithridatem ad defectionem inducit	167. 10
Interficitur	186. 12

M

Machaon Chironis discipulus	Kw. 101. 2
Omnis artis peritus	105. 14
Macrones populi	Aval. 244. 1
Fœdera quomodo fanciunt	245. 5
Mandana Astyagis Med. regis filia, & Cyri mater	Paus. 6. 1
Mania Zenis uxor à Pharnabazo Satrapiam im- petrat	Eclly. 130. 9
Cum Pharnabazo militat contra Mysos & Pisidas	132. 10
A Midia genero suo impie occiditur	ibid. 11
Mantineia in quatuor partes divisa	295. 7
Murus ejus diruitur	ibid. ibid.
Mantineis bellum infert Agesipolis	293. 4
Ab Orchomeniis fusi	414. 13
Rursus mœnibus circumdare civitatem incipiunt	409. 4
Lacedæmonios superant	Alyss. 27. 23
Maragdi Arabis copix	Paus. 50. 7
Marfyas Phrygiæ fluvius, unde ita dictus	Aval. 9. 8
In Mæandrum fluvium se exonerat	ibid. ibid.
Mausolus Sestum & Asium obsidens, ab Agesilao Rege persuasus domum redit	Alyss. 29. 26
Lacedæmonii pecuniam concedit	ibid. 27
Medix murus quantus	Aval. 102. 6
Medi à Persis imperio spoliati	167. 5

	Pag.	Seçt.
Megabates Spithridatæ filius ab Agefilao amatus	Αγ. 37.	4
Agefilaum osculari aggrediens repellitur	ibid. ibid.	
Megaphernes Persa interficitur	Αναβ. 13.	20
Melitus Socratis accusator	Απομυ. 234. 4 & 264.	4
Menonis Thessali mores, & studia	Αναβ. 125.	11
Dira mors	128.	16
Methymna capta & direpta	Ελλην. 41.	9
Midias Maniam Zenis uxorem suffocat	132.	11
Maniæ filium interficit	ibid. ibid.	
Ei omnis potestas abrogatur	138.	23
Milesii ad Cyrum minorem cur non defecerint	Αναβ. 63.	6
A Tissapherne necantur	3.	7
Eorum Optimates plebem trucidant	Αδην. 123.	11
Minervæ Thallaphori quales eligendi	Συμπ. 153.	17
Mithridates à Græcis Cyri minoris copiis turpi- ter victus	Αναβ. 165.	2
Mœotæ Europæ populi Scythis subjecti	Απομυ. 68.	10
Μόρα apud Lacedæmonios cohors, & qualis	Αναβ. 87.	4
Mosynæci, ita dicti à ligneis ædificiis in quibus dege- bant, & quæ apud eos μίσυνοι nuncupabantur	Αν. 279.	15
Intra suas ædes cremantur à Græcis militibus	ibid. ibid.	
Omnium maxime barbari	281,	19
Myssi leviter armati Regis Pers. ditionem infestant	Απ. 156	26
Myssi cujusdam & quatuor Cretensium stratage- mæ memorabile	Αναβ. 267.	1

N

Nasi quorundam Græcorum præ frigoris rigore pu- trefcunt & pereunt	414.	2
Navalis pugna inter Lyfandrum & Antiochum ab Alcibiade classi præfectum	Ελλην. 33.	6
Inter Athenienses & Lacedæmonios	352.	61
Nestor Chironis discipulus	Κω. 101.	2
Nicarchus Arcas, accepto vulnere in ventre, inte- stina manibus in castra reportavit	Αναβ. 117.	8
Niceratus sese effert ob fidelem memoriam quia to- tam Iliadem & Od. prompte potuit recitare	Σ. 143.	5

Nicias

Nicias Nicerati filius 1000 homines in argentifodinis habuit	Περ. 263.	14
Nicomachides indignatur, se non electum esse Imperatorem	Απομν. 142.	1
Invehitur in Antisthenem	ibid. ibid.	
Nicostratus Histrio	Συμπ. 176.	3
Cognomine Pulcher interficitur	Ελλην. 106.	4

O

Oculos quidam amittunt præ nivis aspectu nimis longo	Αναλ. 220.	10
Odryæ patrio more suis parentant, & multo vino epoto equorum certamen peragunt	Ελλην. 141.	4
Olynthii fame laborantes pro pace legatos mittunt Lacedæmonem	323.	23
Una cum Menone ad Cyrum Min. veniunt	Αναλ. 8.	6
Eorum bellum	Ελλην. 309.	27
Eorum insignis victoria	314.	4.
Iis pax datur certis conditionibus	324.	26
Orontes Persa Cyro insidias struit	Αναλ. 41.	1
Ejus epistola ad Artaxerxem deprehensa	42.	4
Ejusdem mors	45.	11
Otides aves in Arabia	34.	2
Earum descriptio	ibid.	3
Osculi de periculo Xenophontis cum Socrate disertatio	Απομν. 40.	10
Osculo nullum incendium ad amorem gravius	41.	12
Oratio Archidami milites suos inflammans	Ελλην. 449.	20
Antileonis Thurii	Αναλ. 254.	2
Artabazi ad Cyrum	Παιδ. 343.	7
Calliæ Daduchi	Ελλην. 382.	4
Callicratidis	38.	5
Cambysis ad Seniores Persarum & Cyrum	Παιδ. 528.	12
Cephisodori	Ελλην. 440.	3
Cherisophi in rebus afflictis	Αναλ. 145.	2
Chrysantæ	Παιδ. 106. 3. & 192.	24
De equitatus præstantia	231.	4
	Cleanoris	

	Pag.	Seet.
Cleanoris Orchomenii ad Milites	Αναβ. 145.	3
Clearchi ad milites	17.	3
ad Tiffaphernem	108.	2
Cleocriti Myftarum præconis	Ελλην. 112.	13
Cligenis legati ad Lacedæmonios pro Græcis	298.	12
Clitelis Corinthii	427.	37
Critizæ unius ex triginta viris	90.	17
Cyri, <i>vide</i> Cyrum		
Eurylochi Lufiensis Arcadis	Αναβ. 438.	29
Hecatonymi Sinopiensium legati, viri dicendi laude clari	283.	7
Hieronymi Elei ad milites	140.	23
Menonis ad milites, cum in summis versaretur angustiis	31.	14
Patroclis Phliasii	Ελλην. 427.	38
Item alia ejusdem	436.	2
Parnabazi ad Agesilaum & alios Lacedæm.	199.	14
Pheraulæ	Παιδ. 111.	5
Polydamantis ad Lacedæmonios	Ελλην. 356.	4
Regis Assyrii ad milites	Παιδ. 189.	20
Thebanorum ad Athenienses	Ελλην. 180.	8
ad Sicyonenses	474.	6
Tygranis ad Cyrum	Παιδ. 144.	15
Tiffaphernis	Αναβ. 95.	11
Virtutis & voluptatis ad Herculem	Απομν. 75.	23
Xenophontis	Αναβ. 134.	11
Et quidem animosa	358	9
Alia ejusdem	305.	8
Alia ad ingratos milites	315.	5
Ad Phalinum	79.	10
Ad Mosynæcorum magistratus	273.	3
Ad Proxeni milites	147. 4 & 148.	6
Alia qua se purgat	429.	9
Ad Duces Græcorum ceteros	140.	24

P

Παιδωνομος apud Lacedæmonios	Αναβ. 65.	2
Palamedes Chironis discipulus	Κω. 101.	2

Ob sapientiam celebris, ideoque invidia Ulyssis interemptus	Κω. 104.	11
Ejusdem fatum Socrati solatium	Απομ. 221.	33
Παναθηναῖα Festum Athenis	280. 26. Αθη. 125.	2
Pangæus mons quas nutrit feras	Κω. 158.	1
In Pangæo aurifodinæ	Ελλην. 300.	
Panthea Abradatæ Susorum Regis uxor, à Cyro capta	Παιδ. 262.	1
Occiso Abradata, mox sese jugulat	425.	5
Paphlagones Cyro subditi	4.	4
Parrhasii pictoris cum Socrate de pictura colloq.	Ατ 178.	1
Parysatis mater Cyro à fratre Artax. deficienti favet	Ατ. 2.	4
Pausanias Lacedæm, Rex contra Athenienses exercitum ducit	Ελλην. 117.	20
Accusatus ab Ephoris, capitis damnatus est	189.	18
Exul Tegeam se recipiens, moritur	190.	
Peleus Chironis discipulus	Κω. 101.	2
Peloponnesii quidam contra Xenoph. conspirant	Ατ. 333.	6
Περτηκοςῆς, Dux octavæ partis cohortis apud Lacedæmonios	Λακ. 87.	4
Pericles Alcibiadis tutor	Απομ. 25.	40
Incantationum peritus, quibus civitatem ad amorem sui pellexisse dicitur	104.	13
Persæ in fugam versi ab Agésilao	Αγστ. 13.	32
Multitudinem hominum in bellum educunt, sed quorum nullus inter pugnandum usus	Παιδ. 559	10
Quos honorant, osculantur	Αγστ. 37.	4
Osculantur item cognatos abeuntes, vel quos ex aliquo temporis intervallo non conspexerunt	Π. 47.	28
Quo more equos conscendunt	Ιππικ. 23.	12
Quo more certant	32.	6
Eorum castra noctu incommoda	Ανδ. 174.	21
Forum cognomento Liberum, & 4 in partes divisum juxta 4 hominum ætates	Παιδ. 7. 3 &c.	
Natio in 12 tribus distributa	8	5
Instituta de Pueris	7.	3
De Ephebis	11.	9
De Adultis	14.	13
		De

	Pag.	Secl.
De Senioribus	ibid.	14
Apud eos ætatum initia & fines, viz. Pue- ritiæ ab ipsa nativitate ad annum 15 ^{um} vel 17 ^{um}	} Paus. II.	8
Pubertatis vel adolescentiæ inde in decem an- nos proximos		
Virilis inde ab annum 41 ^{um}	14.	13
Senectutis inde ad finem vitæ	ibid.	ibid.
Eorum Rex multoties venatum exit	II.	9
Regio montosa, ideoque equi ibidem rari	19.	3
Vexillum aquila aurea super hastam longam extensa	895	2
Rex navales & terrestres copias adversus Græ- cos cogit	Λυσ. 3.	6
Immenfas opes sibi corradit	48.	6
Raro conspiciendus	49.	1
Non sine difficultate adcundus	ibid.	2
Immersus voluptatibus	50.	2
Ejusdem cum Agesilao collatio	49.	1
Tempore Xenophontis viventium cum Persis Cyro Coætaneis collatio	Paus. 552. ad fin.	
Perfidarum origo à Perseo	6.	1
Phalericus lacus	Οικ. 118.	6
Pharnabazus cum equitatu Agesilao infestus	Λυσ. 9.	23
Ejus cum Agesilao colloquium	33.	5
Ingratitudo erga Anaxibium	Αναβ. 390.	4
Perfidia	377.	2
Oratio ad Agesilaum & Lacedæmonios	Ελλην. 356.	4
Victoria contra Lacedæmonios	254.	1
Ab eo fœde vastatur Laced. Regio	257.	7
Prælio superatus fugit	17.	11
Pharnabazi filius ex Parapita munera dat Agesilao	202.	18
A fratre in exilium pellitur	ibid.	19
Pharsalii Thessaliæ populus, & Bœotorum socii Age- silaum infestant	Λυσ. 17.	2
Iis pax reddita	Ελλην. 356. 2 &c.	
Phasianum linum optimum ad confic. retia	Κυν. 107.	4
Pheraules Persa qualis	Paus. 111.	4

Ejus

	<i>Pag. Sect.</i>
Ejus oratio	Πασδ. ibid. 5
Liberalitas in Sacam	502. 15
Indoles	507. 19
Philelius, quod è pecuniâ de navigiis coacta 20 mi- nas suppitasset, damnatus	Αναλ. 312. 1
Philippus scurra sive jocolator	Συμπ. 128. 11
Philitium sive Phiditiam, epulatio quædam apud Lacedæmonios	Λακ. 72. 6
Philocles, qui Andrios & Corinthios præcipitandi author evaserat, morte mulctatur	Ελλαν. 73. 22
Phliuntem invadit Iphicrates	229. 15
Phliasiorum exules in gratiam redeunt	297. 10
Phliasii bellum inferitur à Lacedæmoniis	318. 13
Eorum exules ob Lacedæmoniorum amicitiam in patria restituti	Αγνο. 26. 21
Phliasiorum fides	Ελλαν. 459. 1
Eorum urbs dolo capitur	462. 5
Phœnicees Cyro vi subditi	Πασδ. 4. 4
Phryges utrique Cyro vi subditi	ibid. ibid.
Atheniensium socii	Περ. 253. 3
Phrygia ab Agesilao invaditur	Αγνο. 7. 16
Pthiæ montes	19. 5
Pisces Chalonis amnis sacrosancti habentur Syris	Αν. 29. 9
Plato	Απομν. 157. 1
Πολέμαρχος, Dux cohortis apud Lacedæm.	Λακ. 109. 17
Pollux discipulus Chironis	Κω. 101. 2
Immortalis	105. 13.
Polydamanti Pharsalio arcem suam committunt Pharsalii	Ελλαν. 356. 2
Ejus oratio ad Lacedæmonios	ibid. 4
Ipse cum 8 civibus interficitur à Polyphrone	406. 34
Polydorus frater Jasonis à Polyphrone fratre interf.	ib. 33
Prodiei liber de Hercule	Απομν. 73. 21
Proxenus Bœotius Cyro min. se adjungit	Αναλ. 5. 11
Una cum cæteris Græcorum Ducibus fraude cir- cumventus & cæsus	117. 7 & 120. 1
Πύθιος Regis contubernales numero 2	Λακ. 98. 5
Pythagoræ prodigiosa sapientia	Epist. ad Esch. Regni

R

Regni & Tyrannidis discrimen	Απομν. 256.	12
Reipublicæ Lacedæmoniensis forma	Λακ. 61 &c.	
Atheniensis forma	Αδην. 101 &c.	
Retium forma & materia	Κω. 106. 4 &c.	
Rhodius quidam se trajecturum pelliceis ratibus exercitum promittit	Αναλ. 181.	5
Rhodii quidam à populo suo exilium in acti, dæmonem veniunt	Λακ. 264.	19

S

Saltant ad tibiam Thraces armati	Αναλ. 321.	3
Saltatio Ænianensium & Magnetum in armis, Sementaria dicta	322.	4
Saltatio Pyrrhica	323.	6
Saltatio Persica	322.	5
Saltationum varia genera	321.	
Samiorum deditio	Ελλ. 83.	5
Eorum crudelitas in suos	73.	22
Sardes obsidet Cyrus	Παιδ. 413.	1
Eam cum Cræso capit Cyrus	- ibid.	
Sciluntem migrat Xenophon exul	Αναλ. 270.	8
Sciritarum jus in militia	Λακ. 91.	3
Scythæ nationes alias sibi non subjicit, contentus si suæ gentis imperium retineat	Παιδ. 4.	4
Scytharum copię amplissimæ	ibid.	
Quibus armis Scythæ utuntur	Απομν. 172.	2
Selinuntem. & Himeram duce Hannibale capiunt Carthagenenses	Ελλην. 13.	27
Selymbriam urbem capit Alcibiades	21.	8
Senes apud Laced. causarum capitalium Judices	Λακ. 15.	14
Senio bonorum virorum quomodo Lycurgus pro- spexerit	85.	1
Seniores quinam dicantur apud Persas	Παιδ. 14.	13
Seniores honore afficiendi	543.	2
Seniorum præfecti apud Persas qui	8.	5
Seniorum		

	<i>Pag. Sect.</i>
Seniorum exemplum pueri Persi imitantur	Παιδ. 10. 8
Seniorum officium quod sit apud Persas	14. 14
Seniorum ordo ex quibus constet apud Persas	16. 15
Sepeliri in Attica proditores lege prohibentur	Ελλην. 56. 10
Sepulchra parentum qui non ornant, expelluntur à	
Magistratu apud Athenienses	Απομν. 87. 13
Serendi tempus & modus	Οικ. 107. 1
Sesti oppidi distantia ab Abydo	Ελλην. 256. 6
Sestus & Abydus Lacedæmonios ejicere recusant, ju-	
bente Pharnabazo	257. 6
Liberatur ab obsidione Cotys metu Agesilai	Λυσ. 29. 26
Seuthes, Thraciæ Rex, filiam promittit Xenoph.	Λγ. 399. 20
Xenophonti succenset	422. 4
Xenophontis cōsilio paret	453. 29
Dat Xenophonti talentum argenti	454. 31
Siclus, genus monetæ, & quantum valuerit	35. 6
Sicula mensa	<i>Epist. ad Æsch.</i>
Sicyonensium clades	Ελλην. 445. 11 & 463. 7
Sicyonius portus ab Arcadibus captus	479. 1
Sidon Phœnicæ urbs	Λυσ. 30. 29
Siduntem capit Praxitas	Ελλην. 229. 13
Silanum vatem 3000 Daricis donavit Cyrus Min.	Λγ. 51. 14
Silani vatis perfidia	294. 8
Simmias Socratis auditor	Απομν. 28. 48
Thebis ad Socratem ventitare solet	190. 16
Simo scripsit de re equestri, & Athenis equum ahe-	
neum in Eleusinio posuit	Ιππικ. 1. 77
Simonidis poetæ cum Hierone colloquium	Ιερ. 199. 1
Socrates Sophronisci fil. plebi non vult assentiri	Ελλ. 53. 9
Mercedem à discipulis non exigebat	Απομν. 11. 5
A natura se ad mortem condemnatum dicit	Απολ. 281. 27
Moriturus futura prædixit Anyti filio	282. 30
Condemnatus risisse fertur	282. 28
Divina sorte magis quam humana periit	283. 32
Quibus in rebus divinatione opus esse dicebat	Απ. 5. 9
Rerum naturalium & cœlestium disputationes	
reprehendit	5. 11
A vitiis multos revocavit	10. 2

	<i>Pag.</i>	<i>Seç.</i>
Nihil utilitatis esse dicebat, si benevoli sint amici, nisi possint prodesse	ΛΠΟΜΥ. 29.	52
Qualis erat erga Deos	35.	64
Ejus frugalitas & continentia	38.	5
Semper in publico erat	10.	5
A simulatione auditores suos abduxit	60.	1
Ejus accusatio de novis Numinibus introduc. &c.	1.	1
Corrumpendis pueris 9. 1. Contemnendis legibus	12	9
Charmidem ad magistratus capessendos hortatur	164.	1
Mortem æquo animo tulit	263.	1
Per totam vitam nihil præterquam quæ justa & in- justa essent, consideravit	264.	4
Nulli unquam injuriam intulit	267.	10
Cur misereatur Critobuli viri ditissimi	ΟΙΚΟΝ. 10.	2
Facultates suas minis quinque æstimabat	10.	3
Quia sua sibi sufficerent, Critobulo homine ditis- simo se ditiozem affirmat	10.	4
Quamobrem Xanthippen duxerit	135.	10
Ejus in cultu corporis modestia	ΛΠΟΜΥ. 10.	4
Responsum ejus ad Critiam & Chariclem	22	34
Ejus auditores	28.	48
Ejus & Xenophontis colloquium	40.	9
Disputatio ejus de sapientia	54.	2
Ejus cum Aristippo de voluptate disputatio	63.	1
Colloquium ejus de gubernatione civitatis	67.	9
Cum Chærephonte & Chærecrate germanis de fra- terna amicitia, ejus sermo	88.	1
Ejus cum Aristarcho sermo	115.	1
Dæmonium vetat eum ne defens. meditaretur	270.	4
Ei triginta dies post condemnationem concessi	263.	2
Critiæ & Alcibiadis consuetudine utendi accusatur	13.	12
Optimorum Poetarum sensum invertendi accu- satur	31. 56 & 32.	58
Lamprocleum filium suum matri succensentem reprehendit	84.	7
Ejus colloquium cum Diodoro	128.	1
Cum juvene de arte imperatoria	132	36
Consilium dat Pericli imperanti	149.	3
	Glaucōnem	

Glaucōnem à concionando, & civitatis præfectu- ra diſſuadet	Λευκ. 157.	1
Ejus cum Theodota colloquium	185.	4
Cum Hippia Eleo de juſtitia diſſerit	234.	5
Ad Geometriæ & Aſtronomiæ &c. ſtudium ſuadet	258.	2
Artes mechanicas vituperat	23. 2 & 39.	5
Terræ virtutes enumerat	32. 2 & 40.	8
Quantum uxor poſſit	22.	15
Quid œconomia, quid domus, quæ facultates, quæ utilia	38.	4
Ungi reſpuit	Συμπ. 132.	3
De indole muliebri ſententia ejus	Συμπ. 134.	9
Redolere virtutem dicit ſenes	133.	5
Fortitudinem probat eſſe diſcendam	136.	12
Saltare poſſe optat, & quare	137. 16, 17, 18	
Abdomine tardus	138.	19
De carminum recitatoribus	143.	6
Ob quale lenocinium ſe effert	145.	10
Valde deformis	153.	19
Certat cum Critobulo de pulchritudine	171.	3
Et cauſa cadit	174.	10
Muſicæ imperitus	Epist. ad Aſch.	
Illi vivo ſapientiæ teſtimonium Deus exhibuit	ibid. §. 8.	
Ejus opinio de inſtitutione liberorum	Epist. ad Critob.	
De metiendis divitiis	Epist. ad Lamp.	
Ο Φορτιστής vocatus	Συμπ. 177.	6
Solem eſſe lapidem ignitum dixit Anaxagoras	Λατ. 261.	7
Solis Eclipſis	Ελλιν. 82.	3
Solon inſignis Legiſlator	Συμπ. 194.	39
Sophænetus, quod Dux declaratus munus reſuſa- rit, mulctatus	Λαεβ. 312.	1
Soteridæ Sicyonii in Xenophontem audacia	178.	28
Sparta urbs Græciæ, minime populofa, admodum potens	Λακ. 61.	1
Eam fere capit Epaminondas	Ελλιν. 504.	11
Spartanorum magna clades ad Lenctram	Λυκ. 27.	23
Eorum Leges Pythio oraculo comprobatae	Λακ. 83.	5
Rex Spart. quomodo in expeditionem proficiſcitur	91.	2

	Pag.	Seç.
Virtutem suam & potentiam amittit, dum legibus		
Lycurgi recusat obtemperare	Λακ. 95.	1,2,&c.
Ex omni scrofarum partu, rex sibi Porcum assumit	98.	5
Singulis mensibus jurejurando se astringit	99.	7
Spartani sub Ages. contra Xerxem proficiscuntur	Λγ. 3.	7
Cæteris hominibus & proceritate corporis præ-		
stant, & quare	64.	10
Eorum nummus	80.	5
Caltrametandi ratio	90.	1
Ignem perpetuum ferunt in acie	92.	3
Mos sacra faciendi in acie	92.	3,4
In acie semper stant coronati	Αγκ. 94.	8
Regi de fellis assurgunt	99.	6
Sphodriæ persuadent Thebani, ut Athenienses		
adoriatur	ΕΛΛΗΝ. 334.	20
Capitis reus fit	335.	23
Una cum filio interficitur	396.	14
Spithridates Persa seipsum cum uxore, liberis, facul-		
tatibus, in manus Agesilai tradidit	Αγκ. 32.	3
Stages Persa, septem Atheniensibus interfectis, unum		
vivum capit	ΕΛΛΗΝ. 14.	3
Struthæ victoria	264.	19
Ad maritimas regiones mittitur à Rege Persarum	263.	17
Atheniensibus amicus, Lacedæmoniis insensus	ibid.	
Struthiocameli ubi, eorumque descriptio	Αναβ. 34.	2 &c.
In suos quomodo Circen vertisse homines pu-		
tat Socrates	Απομν. 39.	7
Syennesis Cilicum Rex	Αναβ. 15.	23
Symbolum militare, Jupiter servator & victoria	56.	11
Aliud, Jupiter Auxiliaris & Dux	Παιδ. 195.	26
Syracusani ab Antandris ob quod beneficium civi-		
tate sint donati	ΕΛΛΗΝ. 8.	17
Syracus. Duces domi exilio damnantur à populo	ibid.	18
Captivi, qui in Piræo in lapidicinas coniecti fuerant,		
perforatâ petrâ, nocte aufugiunt	17.	9
Carthaginenses vincunt	82.	3
Syracutarum Tyrannus Dionysius Hermocratis		
filius	ibid.	4
		Syri

	<i>Pag. Sect.</i>
Syri Cyro vi subditi	Παιδ. 4. 4
Syria frumentis, pecudibus, & palmis feraci- bus abundat	368. 8
Syriæ & Ciliciæ portæ	Αναλ. 27. 5
Syriæ prætor Belesis	29. 10

T

Tamos Ægyptius Dux, naves 25 Cyro Minori adducit	Αναλ. 25. 2
Tanaoxares Cyri fil. Medorum, Armeniorum, & Cadusiorum Satrapa constituitur à patre mo- rituro	Παιδ. 544.
Taochi populi	Αναλ. 229. 3
Oppugnantur à Græcis	234. 16
Lapides in Græcos devolvunt	236 3
Tarsus magna & opulenta urbs Ciliciæ	14. 23
Tegeatæ	Ελλην. 497. 36
Tegeatarum circiter octingenti Lacedæmonem fugiant	412. 10
Telamo Chironis discipulus	Κωμ. 101. 2
Peribæam Alcathoi filiam uxorem ducit	103 9
Teleutias portum Atheniensium capit	Ελλην. 283. 16
Athenienses navibus spoliati	285. 20
Domum revertitur	276. 3
Lacedæmoniorum Dux	232. 19
Ejus oratio ad milites	281. 14
Ejus cum Olynthiis pugna	314. 4
Moritur	315. 6
Lacedæmonii cum Ecdico in auxilium cum clas- se mittunt	266. 23
Temnus Asiæ civitas, sui juris, & Regi non parens	256. 5
Templum Dianæ, ejusque sacra	Αναλ. 272. 13
Templum Dianæ Ephesiæ Xenophon erigit	270. 8
Templum Palladis in Phocæa fulmine ictum con- flagrat	Ελλην. 18. 1
In Templum qui confugerant, violari noluit	
Agésilæus	219. 13
Tendiculæ	

	Pag.	Seçt.
Tendiculæ cervis quomodo ponendæ	Kuw. 146.	11 &c.
Terebinthino liquamine pro oleo utuntur Græci	Av. 214.	8
Teribazus cum Græcis foedus init	212	3
Teribazus à Græcis superatur	216	12
Teribazus regis Persarum præfectus	Ελλιν. 261.	13
Ad Teribazum legatos mittunt de pace Laced.	ibid.	14
Teribazi perfidia erga Græcos	262.	16
Teribazus Phasianorum & Hesperitarum Præ-		
fectus	Avæ. 462.	14
Teribazus pacem divulgat liberis civitatibus	Ελλ. 289.	28
Terræ Atticæ descriptio	Περ. 251.	5
Terræ motum quale signum sibi esse putaverit		
Ageſipolis	Ελλιν. 252.	4
Thallopſori qui	Συμπ. 153.	17
Thargelia festum Athenis	Αδιν. 120.	4
Thasium vinum	Συμπ. 161.	41
Thassus insula à Lacedæmoniis deficit	Ελλιν. 11.	23
Thassus urbs, bellis, seditionibus misere afflicta	26.	4
Thebæ	Περ. 272	46
Thebana arx retenta à Laced. contra foedus	Ελλ. 326.	1
Adversus Thebas quare expeditionem Ageſilaus		
susceperit	Αγισ. 26.	22
Thebas Ageſilaus iterum petit	ibid.	
Thebani pacis conditiones respuunt	Ελλιν. 289.	29
Frumenti inopia laborant	349.	56
Victoria uti nesciunt	511.	25
Ab Ageſilao vincuntur	Αγισ. 23.	13
Eorum oratio apud Athenienses	Ελλιν. 180.	8
Eorum timor	186.	13
Eorum crudele factum	330.	12
Eorum in Sphodria præfecto pecuniis delinien-		
do dolus	334.	20
Eorum & Lacedæm. ad Coroneam pugna	Αγ. 21.	9
In eos expeditionem suscipere renuit Ageſ.	331	13
Themistoclis artes, quibus effecit, ut à Civitate		
diligeretur	Απομν. 104.	13
Ipse apud Barbaros celebris	158	2
Theodorus Geometra	210.	10
Themistogenes		

	Pag.	Sect.
Themistogenes Syracusanus scripsit Historiam de Cyrī <i>Ἀναβάσει</i> &c.	ΕΛΛΗΝ. 126.	1
Theramenes Tyrannis resistit	86.	11
Unus è triginta Tyrannis	ibid.	
Falso accusatus	91.	17
Sibi objecta diluit	95.	18
Cicutæ potu injuste necatur	103.	24
Thersander, tibicen egregius, interfectus	264. 18 &c.	
Theseus Chironis discipulus	Κω. 101.	2
Universæ Græciæ hostes solus interemit	103.	10
Thessalia latissime patet	ΕΛΛΗΝ. 357.	4
Thessaliam Agesilaus intrat	Αγ. 17.	2
Thessali pugnant cum Agesilao	ΕΛΛ. 214. 3. Αγ. 18.	2
In fugam versi ab Agesilao	ΕΛΛ. 214. 4. Αγ. 19.	4
Thimbro mittitur adversus Strutham	ΕΛΛΗΝ. 263.	17
Damnatus exulat	129.	6
Interficitur	264.	19
Eum præfectum Græcis Asiaticis in auxilium mit- tunt Lacedæmonii	266.	23
Thracæ sine Regibus degunt	300.	12
A Clearcho vincuntur	Ανακ. 121.	3
Armati ad tibiam saltant	321.	3
Corneis poculis utuntur	295.	13
Vulpinis pellibus capita ad imas usque au- res velant	414.	4
Thraciæ Asiaticæ descriptio	345.	1
Thrasylbulus 30 Tyrannorum præsidium capit	ΕΛΛ. 108.	7
Sponte se morti objicit pro civium salute	112.	11
Morte ejus vaticinium complet	112	12
Noctu à suis in tabernaculo obruncatur	270.	30
Oratio ejus ad milites	109.	10
Ejus res gestæ	268.	26
Thrasylus Dux electus	35.	10
Agin fugat	11.	24
Ephesum aggreditur irritò conatu	14.	4
A Tissapherne vincitur	15.	6
Thyni se dedunt Seuthi	Ανακ. 420.	17
Thyriensibus bellum infert Iphicrates	ΕΛΛΗΝ. 379.	25

	Pag.	Seet.
Tigranes maximus natu Armenii Regis filius	Παιδ. 144.	4
Patre capto ad Cyrum ultro accedit	ibid.	
Patris causam agit	144.	15
Comitatus est Cyrum in Chaldæam	161.	1
Timagoras ab Atheniensibus necatus, quod collegæ contubernium recusasset	Ελλην. 453.	26
Timelitheus Trapezuntius Xenoph. interpres	Av. 273.	2
Ejus ad Mosynæcos legatio	ibid.	1
Timolai Corinthii oratio	Ελλην. 206.	6
Timotheus ab Atheniensibus Thebanis in auxi- lium missus	353.	63
Dux revocatur	370.	8
Tissaphernes Cyrum apud fratrem criminatur	Ανec. 2.	3
Græcis com meatum præcludit	180.	3
Ille & Pharnabazus exercitus suos conjungunt contra Græcos	Ελλην. 46.	11
Jusjurandum violat Agefilao præstitum	Αγισ. 6.	11
Agefilao bellum denuntiat	ibid	13
Peditatum suum in Cariam, equitatum autem in Mæandri planitiem transportat	6.	15
Ab Agefilao iterum dolo circumveniri metuit	7.	17
Ejus responsum ad orationem Clearchi	Ανec. 112.	3
Ejus astu Græcorum duces oppressi	- 116.	7
Ejus segnitie inculsatur	Ελλην. 31.	2
Colloquium ejus cum Dercyllida	149.	14
Tithraustes Tissapherni sufficitur, & jussu Xerxis caput ejus amputat	Αγισ. 15.	35
Opes Agefilao offert, quæ repudiantur	35.	5
Triginta virorum oligarchia Athenis constituitur	Ελλ. 81.	2
Catalogus, sive nomina	82.	2
Imperium abrogatur	114.	15
Trophimi	316.	9

V

Vaticiniis usus est Socrates	Απομν. 2.	2
Venandi ratio optima	Κω. 134.	2
Venatio & canes Deorum inventum	101.	1
	Venationis	

Venationis studium commendatur	Kuw. 106.	1
In venatore quæ ætas, & quale corpus requiratur	106.	2
Venatores heroes Chironis discipuli recensentur	101.	2
Venenis plurimi apud Persas extingui solent	Παιδ. 557.	7
Vento sacrificant Græci	Αναλ. 218.	3
Venus duplex	Συμπ. 183.	9
Veredarios Cyrus instituit	Παιδ. 537.	9
Vespæ quomodo suffocentur	Ελλην. 206.	6
Vespas irritare periculosum	ibid.	
Vexillum Persicum quale	Παιδ. 395.	2
Ulysses	Συμπ. 148.	6
Chironis discipulus	Kuw. 101.	2
Ejus & Diomedis ope Troja capta est	104.	13
Cur in suem non mutatus	Απομν. 39.	7
Quare certus Orator ab Homero dictus	257.	15
Dormiendo in Græciam pervenit	Αναλ. 254.	2
De Voluptate sermocinatio Socratis cum Ari- stippo	Απομν. 64.	2,3
Ex Utribus pons fieri quo pacto queat	Αναλ. 181.	6
Vulcanalia festum Athenis	Απομν. 120.	4
Vulcanus Deus opitulator	Παιδ. 438.	9
Vulpinæ canes & earum vitia	Kuw. 109.	1,2
Vulpium pellibus Thraces capita ad imas usque aures velant	Αναλ. 414.	2

X

Xanthicles Achæus dux in Socratis demortui locum sufficitur in Græcorum exercitu	Αναλ. 144.	32
Quod è pecunia de navigiis coacta viginti minas suppilasset, damnatus	312.	1
Xantippe uxor Socratis	Συμπ. 134.	10
Xenias Arcas navi maximi pretii rebus impositis à Clearcho discedit	Αναλ. 27.	7
Xenias Parrhasius Dux cohortis Cyri junioris	1.	2
Xenophon quasi liberrime castra Cyri secutus	131.	4
Antequam ad Cyrum proficiscatur, de profectio- ne sua ad Socratem refert, ejusq; deinde hor- tatu, de eadem Apollinem consulit	131.	5

A Cyro (cui eum Proxenus commendaverat) liberaliter est invitatus	132.	7
Sardibus primum Cyrum convenit	ibid.	
Somnium suum examinat, & quid sibi velit inquirat	133.	9
Illius oratio ad Proxeni milites prima	134.	11
Xenophontis & Apollonidis contentio de ipsis Regi subjiciendis	138.	17
In demortui Proxeni locum sufficitur	144.	32
Armis indutus, & pulcherrime ornatus, & cur sic	146.	4
Jovem salutatorem appellat	147.	5
Reprehenditur ob id quod hostem longius quam par erat, persecutus fuit	161.	7
Errorem suum in persequendo hostem adgnoscat, & fatetur ingenue	162.	9
Eques in locis equitationi idoneis, pedes in equitationi non idoneis	179.	30
Qua ratione milites adhortatus fuerit	ibid.	
Cum Cherisopho expostulat	190.	14
Ejus & Cherisophi mutua opera & auxilium	200.	15
Ad eum duo juvenes veniunt, qui transitum fluminis patefaciunt	204.	8
Curam languentium & furcillæ morbo laborantium gerit	219.	6
Qualem se gesserit erga milites nive pereuntes	222.	16
Illius & Cherisophi joci	232.	11
Ad portas Drilarum stans, milites ingressu prohibet	263.	12
Ejus somnium spem salutis ostentans	205.	9
Cum eo perpetua fuit Bœotio Thoraci de Principatu contentio	296.	13
Militem calcitrantem, & mandata respuentem pulsavit	315.	4
Ei summa potestas imperatoria in Græcorum exercitu offertur, sed eo recusante ad Cherisophum deferretur	330.	21
Eum & Cherisophum deserunt Achivi & Arcades, qui eos antea sequuti fuerant	334.	7

	<i>Pag. Sect.</i>
Jubet Cherisophus cum arbitrato suo omnia ad-	
ministrare	335. 8
Illius & Anaxibii discordia	337. 3
Illius oratio, qua concitatos suorum militum animos,	
& tumultum exortum sedat	367. 9 & 383. 16 & 429. 9.
Ad Cleandrum Byzantii præfectum accedit	378. 6
Deos per sacra consulit, an exercitum ad Seu-	
then ducere permittant	392. 8
Ad Seuthen Thraciæ regem proficiscitur	304. 9
Cum Seuthe paciscitur pro suo exercitu	399. 20
Quid Seuthæ muneris loco offert	407. 14
Ejus una cum Seuthe adversus ejus hostes ex-	
peditiones	409. 18
Seuthes queritur eum nimis militum esse stu-	
diosum	426. 4
Accusatus se purgat	429. 9
De Seuthe conqueritur, quod perfide cum Græ-	
cis agat, eos mercede fraudans	430. 12
Jovi Regi sacrificat, quem ex Delphico oraculo	
in primis sequutus fuerat	439. 32
Ejus paupertas	456. 1
Apollini sacrificat	456. 2
Jovi Milichio cur sacrificare jubetur	457. 2
Extæ consulit de copiis educendis	461. 12
Exercitum tradit Thimbroni	462. 14
Cum Socrate differit de osculi periculo	Απομν. 40. 10
Cæsarie proluxa, pulchro ac miti aspectu <i>Chionis Ep. 7.</i>	
Xerxes terra marique victus ab Atheniensibus	Ανακ. 149. 8
In reditu regiam & arcem Celonis extruxit	9. 9

Z

Zeuxis, pictor inclytus	Oim. 72. 1
-------------------------	------------

*Libri quidam &c. è Typographeo Sheldo-
niano OXON. nuper emissi.*

Elementa Arithmeticae Speciosae & Numerosae, in
usum Juventutis Academicæ. Authore *E. Wells* A. M.
& *Ædis Christi Oxon.* Alumno. *Pretium* 3 sol.

A New Sett of Maps both of Ancient and Present
Geography, (being forty one in Number, three
whereof contain the Bible-Geography) wherein not
only the Latitude and Longitude of many Places
are Corrected, according to the latest Observations;
but also the most remarkable Differences of An-
cient and Present Geography may be quickly dis-
cern'd by a bare Inspection or Comparing of Cor-
respondent Maps; which seems to be the most na-
tural and easy Method to lead Young Studens (for
whose Use the Work is principally intended) un-
to a competent Knowledg of the Geographical
Science. Together with a Geographical Treatise
particularly adapted to the Use and Design of these
Maps. Both by *E. Wells* M. A. and Student of *Christ-
Church, Oxon.* Price in Imperial Paper 2^l 15^s 6^d
in large Royal 2^l 4^s 6^d. in Small Royal 1^l 5^s 6^d.
in large Common Paper 13^s 6^d.

Two Geographical Tables, one of Ancient Geo-
graphy consisting of 4 large Sheets, the other of New
consisting of 5 Sheets. By *E. Wells.* Price 2 Shillings
and 6 Pence.

WAG 2018469

1870-1871

LEGATORIA DI LIBRI

P. CICCIORICCIO

Borgo Vittorio, 26

ROMA

Digitized by Google

